

Ülikooli juubeliaasta on alanud...

... ja plaanide tegemise faasist on juubeli korraldajad jõudnud ettevalmistustööde argipäeva. Välja on settinud juubeliürituste kava.

Igaks juhaks olgu kohe öeldud, et Aleksander I monumendi Tartusse siiski ilmselt ei tule ja Aleksandri aasta asemel tähistame lihtsalt juubeliaastat. Samas on selge, et juubeli põhirõhk on keiserliku ülikooli aastapäeval.

200 aastat Tartu pidevalt tegutsenud ülikool on oma olemasoluga avaldanud otsustavat mõju eesti rahva kujunemisele ning oma teadussaavutustega viinud Eesti maailmakaardile.

Juubeliaasta möödub moto *Academia Gustaviana 370 – Kaiserliche Universität Dorpat 200* all.

Juubeli olulisimad kuupäevad on 3. ja 4. mai, mil Tartu Ülikooli on oodata kõrgetasemelisi külalisi.

Aktuse ja konverentsiga defineerib ülikool end teljel, mille ühes otsas rahvusülikooli vastutusrikas positsioon ning teises rahvusvahelise akadeemilise elu nõudmised.

Teadusloost kitsamalt huvitutele avaneb võimalus alles detsembris, mil ülikooli ajaloo muuseum korraldab teadusloo konverentsi Tartu Ülikooli ajaloo seotud teemade käsitlemiseks.

Ilmselt kõige "keisritruum" ettevõtmine, mis juubeli puhul planeeritud, oleks nn "Aleksandriloengu" traditsiooni tekitamine.

Viimase all peetakse silmas aulaloengut, mille peab tunnustatud spetsialist vene poliitika või kultuuri alal.

Loeng on mõeldud tähistama rektor Parroti kuulsat kõnet kei-

Aleksander I, keiser, kelle allkiri andis Tartule tagasi tema ülikooli.

REPRO

ser Aleksander I-le 3. juunil 1802.

Et tugevdada juubeliaastal veelgi suhteid ülikooli ja Tartu linna ning tartlaste vahel, on pühapäeval, 5. mail ülikooli ke-

vadpäevade lõppenult, planeeritud Toomele rida meelelahutuslikke üritusi eeskätt linna rahvale. Loodetavasti kujuneb sellestki kevadpäevast iga-aastane traditsioon, mis juhatab

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

VALIK JUUBELIAASTA ÜRITUSI*

- 25. veebr - 3. märts – J. Lotmani 80. juubelile pühendatud rahvusvaheline kongress "Kultuurisemiootika: mehhanismid, pilrid, Identiteedid."
- 25.-26. aprill – arstiteaduskonna, sotsiaalteaduskonna ja eetikakeskuse konverents "Medicine, Ethics and Society".
- 24. aprill – Näitus "Ülikoolilt Eestile" TÜ Ajaloo Muuseumis.
- 3. mai – Ülikooli taasavamise 200. juubel. Aktus.
- 4. mai – Ülikooli taasavamise 200. juubel. Konverents "National International University".
- 5. mai – Rahvapildustused Toomel.
- Juuni – "Aleksandriloeng".
- 20. juuni – Tartu Ülikooli Raamatukogu 200. juubeli tähistamine.
- Juuli – Ülikooliga seotud inimeste haudade korrastamine Peterburi Smolenski luteriusu kalmistul.
- 13.-14. oktoober – Rahvusvaheline konverents TÜ Raamatukogu 200. juubeli tähistamiseks.
- 11.-12. oktoober – Konverents "200 aastat vene ja slaavi filoloogiat õpetamist Tartu Ülikoolis".
- 25. oktoober – Academia Gustaviana 370.
- 6. detsember – Ülikooli ajaloo konverents.

* kavas võib toimuda muudatusi

sisse hooaja Toomel.

Juubeliaastal leiab Tartu Ülikoolis ja linnas aset muidugi võrattult enam sündmusi, kui need, mida juubelitoimkond kitsalt enese täita on võtnud.

Initsiatiiv teaduskondade ja ülikooli asutuste poolt on olnud märkimisväärne. Näiteks aprilli lõpus, enne juubeli kõrghetki, toimuvad kõrgetasemelised meditsiini ühiskondlikele ja eetilistele aspektidele pühendatud konverents, rootsi keele ajaloo konverents ning konverents "F. G. Bunge 200".

Mitme üritusega tähistab oma 200. juubelit Tartu Ülikooli Raamatukogu.

Ülikooli tähtpäevade auks ilmub juubelimünt ja juubelimark.

Juubelitoimkond näeb hea meelega ennast koostöös kõigi 2002. aastal Tartu Ülikoolis üritusi planeerivate üksustega. Üks, mis kõiki juubeliga seotud ettevõtmisi ühendab, on juubelilogo. Ülikooli sümbolikakomisjoni välja valitud disainibüroo Vincent kavandit tahaks siinkohal esmakordselt ülikooliperele esitleda.

Head juubeliaastat 2002! Koostööle lootma jäädes,

Ken Kalling
juubelitoimkonna sekretär

TÄNA LEHES

Uuest töö- ja puhkeaja seadusest

Emeriitprofessor Karl Muru 75

TÜ esitas teaduspreemiate kandidaadid

Uudiseid Eesti Teaduste Akadeemiast

Kultuurkapitali aastapremia

UUDISED

Füüsika-keemia-teaduskonna dekaani valimine

Rektor kuulutas välja füüsika-keemiateaduskonna dekaani valimise. Kandidaate saab esitada 20. veebruarini. Kandidaate registreerib ülikooli akadeemilise sekretär.

Mihkel Zilmer valiti taas biokeemia professoriks

TÜ nõukogu valis meditsiinilise biokeemia professoriks tagasi Mihkel Zilmeri (pildil).

Zilmeri kandidatuuri toetas 58st nõukogu hääletanud liikmest 57. Mihkel Zilmer lõpetas TÜ bioloogia-geograafiateaduskonna ja arstiteaduskonna vahelise eriprogrammi alusel biokeemia eriala 1971, 1976 kaitses bioloogiakandidaadi ja 1992 meditsiinidoktori kraadi.

1971. aastast on ta töötanud TÜ arstiteaduskonnas, 1992. aastal valiti biokeemia professoriks. 1994. aastast on Zilmer biokeemia instituuti juhataja. 1997. aastal anti prof Zilmerile arstiteaduskonna medal välja-paistva õppe- ja teadustöö eest. 1998. aastal sai ta EV teaduspreemia ja 1999 EV innovatsiooni peapreemia.

Põhilised uurimisvaldkonnad on haiguste patogeneesi ja teraapia nüüdisaegsed biokeemilised mehhanismid ja uudeste peptiidide biokeemilise-neurokeemiline skriinimine.

Ta on Rahvusvahelise Biokeemia Seltsi liige, rahvusvahelise teadusorganisatsiooni "Society Free Radical Research" liige, SA Geenikeskus asutajaliige.

Tallinnasse tuleb TÜ Õigusinstituut

Andres Toode
Varje Sootak

21. detsembril otsustas TÜ nõukogu asutada Tartu Ülikooli Õigusinstituudi asukohaga Tallinnas.

Tartu Ülikooli Õigusinstituudi eesmärk on tagada kvaliteetse akadeemilise õigushariduse andmine ning õigusteaduste areng ja selle geograafilise kandepinna laienemine. "Praegu õpib Eestis õigusteadust üle nelja tuhande üliõpilase, nendest valdav osa erakõrgkoolides. Kvalifitseeritud õppejõudude vähesus ja teadusliku potentsiaali nõrkus on viinud õigushariduse kvaliteedi langusele. Tartu Ülikooli Õigusinstituudi asutamine võimaldab parandada akadeemilise õigushariduse kvaliteeti ning korrastada õigushariduse andmist Eestis," selgitas õigusteaduskonna dekaan prof Kalle Merusk. "See omakorda tugevdab õigusteaduse potentsiaali ja võimaldab meil püsida konkurentsivõimelise Euroopas."

Eelmise aasta 7. juunil allkirjastasid TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo ja Õigusinstituudi rektor prof Heiki Lindpere (pildil) ühiste kavatsuste protokol-

li, mille üks eesmärke oli õppe- ja teadustegevuse ühtlustamine. Ühtlasi lepitati protokollis kokku, et integratsiooni protsessis saab Õigusinstituudi nimelks Tartu Ülikooli Õigusinstituut.

5. detsembril leidis TÜ õigus-teaduskonna nõukogu, et TÜ õigusteaduskonna ja Õigusinstituudi sisuline integreerumine on olnud edukas ning kiitis heaks Õigusinstituudi ühinemise ülikooliga.

Alates 2002/2003. õppeaastast toimub ühine vastuvõtt ja õppetööd alustatakse nii Tartus kui ka Tallinnas ühtse uue õppekava alusel. Varem Õigusinstituuti immatrikuleeritud ja tulemuslikult õppinud üliõpilastel

on õigus saada TÜ üliõpilasteks. Tartu Ülikooli Õigusinstituudi lõpetajad saavad TÜ diplomi.

Rektor nimetas TÜ Õigusinstituudi asutajadirektoriks Õigusinstituudi senise rektori prof Heiki Lindpere. Asutajadirektori ülesanne on koostada 28. veebruariks instituudi põhikiri, käivitamiskava ja äriplaan aastateks 2002-2004.

8. jaanuaril sõlmiti vastavalt TÜ nõukogu otsusele SA Õigusinstituudi valduses oleva hoone (Kaarli pst 3) notariaalne ostumüügileping.

Kogu kinnistu maksumuseks oli 20 380 385 krooni. Rektor Jaak Aaviksoo sõnul selline rahasumma ülikooli eelarvesse lülitatud ei olnud ning selle summa maksis ülikool erinevate finantssubjektide aasta lõpu eelarve jääkidest, mis olid kogu ülikoolis 80 miljonit krooni. "Kogu TÜ Õigusinstituudi tegevus Tallinnas on kavandatud nii, et lähema 7-8 aasta jooksul peaks sisevõlg kustutatud saama. Konkreetsemad plaanid tulevad arutusele ülikooli nõukogu kui asutajadirektor on ka vastava äriplaani kokku pannud," selgitas rektor.

Pikemalt TÜ Õigusinstituudi asutamisest järgmises UTs.

Õpetajakoolituse seminar Tartu Ülikoolis

Andres Toode

11. jaanuaril toimub ülikoolis õpetajakoolituse õppekavade seminar "Õpetajakoolituse õppekavade reform – ideed ja tegelikkus".

Seminari korraldajate eesmärk on tutvustada ning analüüsida õppekavade reformi käigus valmivaid õpetajakoolituse õppekavasid Tartu Ülikoolis. "Soovime sisuliselt arutada, kuidas tulevase õpetajad koolitada nii, et saavutada Eesti hariduse ees seisvaid eesmärke," selgitas haridusteaduskonna dekaan professor Toomas Tenno.

2007. aastaks peab rakenduma Eesti põhikooli ja gümnaasiumi uus õppekava.

Professor Tenno sõnul on oluline muuta hariduse paradigma ja asendada õpetajakeskne ning mälule rajanev õpe õpilasekeskse aktiivõppega, mis arendab õpilaste loomingulisust, samuti mõtlemis- ja otsustusvõimet.

"Kuna järgmisel sügisel alustavad uute õppekavade alusel õpinguid need üliõpilased, kes lähevad kooli tööle aastal 2007,

kui üldhariduskoolis rakendub uus õppekava, siis peame uuendatud õpetajakoolitusega kindlustama sellise õpetajate hariduse, mis vastaks koolis rakenduvale uuele õppimise ja õpetamise paradigmale," ütles prof Tenno.

Seminari avab rektor prof Jaak Aaviksoo, ettekannetega esinevad ülikooli õppeprorektor prof Volli Kalm, haridusteaduskonna dekaan prof Toomas Tenno, haridusministeeriumi poliitikaosakonna keskhariduse talituse juhataja Helmer Jõgi ning Eksami ja Kvalifikatsiooni Keskuse õpetajaosakonna juhataja Mari-Epp Täht.

Peale ettekandeid toimuvad erinevate kooliastmete õpetajate õppekavade arutelud töötubades. Seminar lõpeb kokkuvõttega töötubadest.

Kutsutud on haridusministeeriumi esindajad, maakondade haridusjuhid, koolijuhid, aineseksioonide juhid, õpetajad jt.

Seminarile registreerunuid on praeguseks üle 200.

Info: haridusteaduskonna deканаadi juhataja Kristi Jõe-saar, tel (07) 376 122.

UUDISED

Esimesed üliõpilaste suvepäevad

12. jaanuaril kell 12 koguneb TÜ üliõpilasesinduse ruumides aktiivsematest inimestest koosnev Eesti üliõpilaste suvepäevade korraldustoimkond.

TÜ üliõpilasesinduse esimehe Alari Vainomehe sõnul tahetakse koostada esialgne tegevuskava, komplekteerida meeskond ja teha jalutuskäik tulevastes kontserdipaikades Toomemäel.

“Kui oled aktiivne ja teotahteline ning tunned, et tahaksid olla osaline uue ja põneva ürituse korraldamisel, siis tule laupäeval üliõpilasesindusse.”

Info: alariv@ut.ee, tel: 052 21 040.

Doktoriväitekirja keskaegsetest kalmistutest

Ajaloo osakonna erakorraline teadur Heiki Valk kaitses doktoriväitekirja “Rural Cemeteries of Southern Estonia 1225-1800 AD”.

Töös uuritakse keskaegse Lõuna-Eesti küllakalmistuid ja kirikuaedu, mis on oluliseks ajaloallikaks maarahva argikultuuri ja maailmavaate kohta. Arheoloogilistel, kirjalikel ja rahvaluuleallikatel põhinev koondpilt annab tunnistust, et viimase tuhande aasta vältel on Eestis toimunud kaks suuremat kultuurilist murrangut.

Üks seostub 13. saj vallutuse ja ristiusustamisega, teine 19. saj kultuuriuudendustega, mil keskajale iseloomulik kultuuripilt asendus uue, kaasajale omasega. Liivimaal 18.-19. sajandini valitsenud sünkretistliku uskumustest matmis- kombel kujutavad kultuurinähtust, mis Euroopa kontekstis seostub muinasuskumustelt ristiusule üleminekuga.

Kultuurisituatsiooni arhailisuse ja konservatiivsuse peapõhjus peitub ilmselt Liivimaa kirikuolude iseärasustes ning ühiskonna tugevas etnosot-siaalses polarisatsioonis.

Heiki Valgule anti filosoofia-doktori kraad arheoloogia erialal.

Emeriitprofessoriks nimetati Hannes Tammet

TÜ nõukogu nimetas emeriitprofessoriks Hannes Tammeti.

Hannes Tammet (pildil) lõpetas TÜ 1959. aastal. 1956-1967 töötas ta TÜs, 1967-1983 Tallinna Pedagoogilises Instituudis, 1978. aastast alates professorina.

1983. aastast töötab ta taas Tartu Ülikoolis, 1992. aastal Tammet keskkonnafüüsika professoriks. Alates TÜ keskkonnafüüsika instituudi loomisest 1992 on Tammet töötanud selle instituudi juhatajana.

Prof Hannes Tammet on Eesti juhtivaid spetsialiste aeroioonide ja liikuvusspektromeetria ning elektrilise aerosooliana-lüüsi valdkonnas.

Ajakirjandusõppejõud, osakonna juhataja Halliki Harro (PhD) peab ettenähtud töötundidesse mahutama nii õppe-, teadus- kui administratiivtöö.

TEX VERTMANN

Uus töö- ja puhkeaja seadus toob muutusi

Varje Sootak

MUUDATUSI TÖÖIGUSLIKES AKTIDES

- Kohakaaslust ei ole enam, töötajal võib olla mitu töölepingut.
- Nädalas tohib töötada 40 t, pluss 8 ületundi, pluss aastas 200 täiendavat ületundi.
- Kuni 7-aastase lapse vanem võib võtta korralist puhkust talle sobival ajal, 7-10-aastase lapse vanem lapse koolivaheajal.
- Isad võivad võtta 14 kalendripäeva täiendavat lapsepuhkust lapse ema sünnitus- ja raseduspuhkuse ajal või kahe kuu jooksul pärast lapse sündi.

täiskohaga TÜs ja näiteks vee- rand- või poole kohaga mujal ei ole lubatud, tööaeg peab ära mahtuma 40 tunni sisse.”

Arst-õppejõudude suhtes on ülikoolil ja kliinikul sõlmitud vastav koostööleping, mille kohaselt pidid nad ka praegu üldjuhul töötama kokku 40 t.

“Tegelik praktika on koostöölepingust mõnevõrra erinev olnud ja suhteliselt palju on neid, kes on töötanud rohkem kui ühe normkoormusega. Kellel on normi ületav töökoormus, peab loobuma tööst kliinikumis, ülikoolis ja erahaiglas või töötama neis lühema ajaga.”

Personaliosakonna juhataja toonitas, et ülikool on huvitatud nii arst-õppejõudude kui teiste jätkuvast seotusest ülikooliga ning on valmis vastu tulema ka väga väikeste koormuste osas.

Väga väikese koormusega töötamise võimaldamine võivat ülikooli vaatepunktist tähendada küll täiendavaid kohustusi (näit töövahenditega kindlustamisel, töö korraldamisel, ohutu töökeskkonna loomisel), kuid võib olla otstarbekas näiteks vajaliku oskusteabega töötajate kaasamiseks ja püsivamaks sidumiseks ülikooliga, kui see oleks võimalik tööettevõtulepingute korral.

“Töö- ja puhkeajaseadus reguleerib ainult töötamist ja teenistust ehk ainult töölepingulist suhet ja ainult avalikku teenistust. Kõik see, mida tehakse oma vabast ajast näiteks kogudustes, vabatahtlikes projektides ja teenuse osutamine ehk ettevõtlus ei ole tööajaseadusega reguleeritud.”

Ületunnitöö

Jurist Triin Raudsepp täpsustab ületunnitöö mõistet: ületunnitöö tekib töö käigus, milles ette kokku leppida ei saa, see on ootamatu ja ajutine.

“Kui ühe inimese töökoormus on liiga suur ja tal on vaja pidevalt ületunde teha, siis tuleb muuta töökorraldust ja vajadusel näiteks veel üks inimene tööle võtta,” ütles Nõmm.

“Ületunnitöö on seega töötamine üle tööajanormi, mida saab teha poolte kokkuleppel.

Kokkuleppele mitte jõudmine ei tohi kahjustada otseselt ega kaudselt töötaja olukorda,” selgitab Raudsepp. Ületunnitööle, samuti öösel või puhkepäeval ei või sundida rasedat, alaealist ja töötajat, kellel on see keelatud arsti otsusega. Mistahes soost isikut, kes kasvatab alla 12aastast last, puudega last või hooldab täielikult töövõimet isikut, võib eespool märgitud juhtudel tööle rakendada vaid siis, kui isik ise nõustub.

Täiendavalt 200 t ulatuses on töötaja nõusolekul lubatud tööle rakendada siis, kui see ei teki üleväsimust ega kahjusta tervist.

Ületunnitöö eest saab kas lisaraha või vaba aega, milles tuleb eelnevalt kokku leppida. Ületunnitöö on poolteist korda kallim kui tavaline tööaeg.

Kuidas peab toimima TÜ töötaja?

Mari Nõmm toonitab, et mitmel kohal töötanu peab kõigepealt järele mõtlema, kui palju ta tegelikult tööd teeb, teha tahab ja millise tööandja juures. Tuleb oma eelistused rääkida läbi tööandja(te) esindaja(te)ga ning ülikoolis töölepingu muutmiseks teha vastav avaldus ja võtta sellele töö vahetu korraldaja nõusolek.

Töökoormuse muutmisel lepitakse uuesti kokku ka palgamääras. “Kokkuleppe aluseks ei pruugi olla senisest palgast lähtuv arvutuslik uuele koormusele vastav palk. Palgakokkuleppe aluseks on töötaja tegelikult täidetavad tööülesanded ja tulemuslikkus, kuid järgida tuleb ülikooli palgaeeskirja. Kui vahetu töökorraldaja on veendunud, et see inimene jõuab ka 30 tunniga anda samasuguse töötulemuse, st töötada intensiivselt, siis ei tähenda see, et töökoormuse vähenedes peaks ka palk proportsionaalselt vähenema,” ütles Mari Nõmm.

“Ülikooli tööandjana on huvitatud sellest, et töötaja täidaks seadust, selle tagamine ei ole mitte kuidagi repressiivne; pigem püüame töösuhete muutmiseks luua omalt poolt paindlikud tingimused.”

TÜ esitas teaduspreemiate kandidaadid

TÜ seadis detsembrikuu istungil üles Eesti Vabariigi teaduspreemiate kandidaadid.

Pikaajalise teadustöö preemia kandidaatideks otsustas nõukogu esitada akadeemikud Erast Parmasto, Ülo Lepiku ja Ain-Elmar Kaasiku.

Täppisteaduste valdkonnas esitati teaduspreemia kandidaadiks Ene Ergma töödetsükli “Kompaktsete objektidega kaksikühendite evolutsioon” eest;

keemia ja molekulaarbioloogia valdkonnas töögrupp koos seisus Toivo Maimets (grupi juht), Arnold Kristjuhan, Arvi Jõers ja Viljar Jaks töödetsükli “Kasvajate supressorvalgu p53 molekulaarsed toimemehhanismid ja roll rakutsükli reguleerimisel” eest, prof Andres Metspalu töödetsükli “Inimese genoom – uued geenid, mutatsioonid ja DNA kiip” eest;

arstiteaduste valdkonnas prof Jaanus Harro teadustöö “Depressiooni neurobioloogilised alused” eest, professor Marika Mikelsaar uurimustsükli “Inimese normaalne mikrofloora ja olulisemad bakteriaalsed infektsioonid Eestis” eest, emeriitprofessor Atko-Neeme Viru töödetsükli “Treeningu füsioloogilise-biokeemilised mehha-

nismid ja treeninguprotsessi biokeemilise monitooringu printsiibid” eest;

geo- ja bioteaduste valdkonnas töögrupp koos seisus prof Raivo Mänd (grupi juht), Peeter Hõrak, Toomas Tammaru ja Indrek Ots töödetsükli “Baasuurinud evolutsioonilise loomaökoloogia vallas – bioloogilise mitmekesisuse kaitse huvides” eest;

sotsiaalteaduste valdkonnas prof Toivo Jürimäe teadustööde tsükli “Kinantropomeetrilised determinandid kehalises aktiivsuses ja spordis” eest,

prof Kalevi Kull töödetsükli “Jakob von Uexküll ja biosemiootika distsiplinaarsed piirid” ning rahvusvaheliste ajakirjade Semiotica” ja “Sign Systems Studies” erinumbrite koostamise ja toimetamise eest,

prof Jaan Mikk monograafia “Textbook: Research and Writing” eest,

prof Janno Reiljan ja prof Urmas Varblane teadustöö eest “Eesti konkurentsivõime tõstmise ettevalmistumisel ühine miseks Euroopa Liiduga”,

humanitaarteaduste valdkonnas prof Margit Sutrop monograafia “Fiction and Imagination: The Anthropological Function of Literature” eest.

Häid uudiseid Teaduste Akadeemia üldkogult

Eelmise aasta lõpus toimunud Eesti Teaduste Akadeemia üldkogu istungil valiti varem välja kuulutatud valimiste akadeemiku kohale biomeditsiini alal üheks uueks liikmeks – akadeemikuks TÜ mikrobioloogia ja viroloogia professor Mart Ustav.

Eesti TA humanitaar- ja sotsiaalteaduste osakonna juhataja kohustused pandi akadeemia asepresidendile, akadeemik Peeter Tulvistele.

Otsustati moodustada 9-liikeline rahvastiku ja rahvatervisese nõukogu, mille esimeheks sai akadeemik, TÜ emeriitprofessor Ain-Elmar Kaasik.

2001. aasta juunis välja kuulutatud maailmas tuntud Eesti omaaegse silmapaistva optiku ja astronoomi Bernhard Schmidt nimelise 10 000 kroonise auhinna teadus- ja arendustegevuse alal pälvis TÜ doktorant Rünno Lõhmus tööga “Universaalne tööstus- ja tehnopöpe teravikmikroskoop”.

Arutati Eesti teaduseetika koodeksi koostamist, mille tee-

Doktorant Rünno Lõhmus sai B. Schmidt auhinna teravikmikroskoobi eest.

mal pidas ettekande akadeemik, TÜ prof Ene Ergma, ja esitleti teadusreformi kogumikku.

TÜ nõukogu kinnitas 2002. aasta eelarve

Andres Toode

21. detsembril kinnitas TÜ nõukogu ülikooli järgmise aasta eelarve kogumahuks 676,04 miljonit krooni.

Eelmise aasta eelarvega võrreldes kasvab see 10,9 protsenti. Põhieelarve maht on 579,79 mln kr. Õppekulude sihtfinantseerimisena riigieelarvest on planeeritud 269,50 mln kr. Kapitalieelarve maht on 120,24 mln kr, sellest moodustavad põhieelarvest kapitalieelarvesse ülekantavad vahendid 24 mln kr. Investeeringuteks on planeeritud kokku 92,4 miljonit, sellest 59,5 Raatuse tänava ühiselamu ehitamiseks, ligi 13

Narva tänava ühiselamute renoveerimiseks, 15,9 matemaatika-informaatikateaduskonna õppehoone ehitamiseks ja 3 miljonit Toomkiriku konserveerimiseks.

Nelja miljoniga toetab erinevaid ülikooli projekte Tartu linn. Sellest 2 miljonit läheb kergejõustikumaneeži ja 1 miljon Toomkiriku renoveerimiseks, 900 krooni botaanikaiaiale ja 100 tuhat krooni raamatukoguesise kordategemiseks. Lisaks toetab linn 3 miljonit krooniga Tartu üliõpilasühisalamute projekti.

Ülikool planeerib järgmisel aastal võtta laenu 23 miljonit krooni.

Prof Karl Muru "kriitiline vaip"

Rein Veidemann
TÜ eesti kirjanduse professor

TÜ emeritprofessori Karl Muru 75. sünnipäeva tähistas kirjandusüldsus sümposiumiga, kust pärineb alljärgnev ettekanne.

Kirjanduskriitika üks määratlusi lähtub kriitikast kui meta-tekstilisest võrgustikust, mille läbi tekstide kommunikatiivsus esile tuleb ja millega tagatakse tekstide sidustamine nii sootsumi kui terviku, erinevate lugejaaudituumide kui ka kirjandusliku traditsiooniga.

Tegemist võiks olla vaibaga, mille koest sõltub, kas ja kuidas kirjanduslik praktika selle all "hingab". Võib olla kriitikat, mis lämmatab kirjanduse või mis teeb kirjandusprotsessi läbi- paistvaks, säilitades selle elavuse, kuid samas siiski kattes selle seletamiste seostega, mille tulemusel n-ö vaibaga kaetu muutub osaks kirjandusloolistest ter- vikust.

Karl Muru "kriitiline vaip" on just niisugune "muruvaip", mis laotub tasaselt üle tema arvustatud kirjanduse, olles ise ühtlane, täpselt mõõdetud ja selle ühtsuse, tasakaalukuse ja mõõdetuse kaudu lastes kirjandusel ometi välja paista kui inimvaimu suveräänset eneseteostust.

Katva märksõna otsing

Muru kolmes kriitikaraamatus tuleb keskse metodoloogilise pürgimusega esile arvustatavat autorit ja teost või autorite ja teoste hulka (kui tegemist on näiteks aastaülevaadetega) *katva mõiste, sõna, iseloomujoone* otsimine. Olgu selleks siis "ela"-sõnapere, mille kaudu Muru on seletanud näiteks Alveri luule igavikulist elavust või *ulm, unelm, unistus, igatus, kujutelm*, mille läbi avatakse Alliksaare luule tähelepanuväärne ja erilise eesti kirjanduse arengupildid. Mõnikord ilmneb selline pürgimus otsesõnu tunnistusena, nagu näiteks Kersti Merilaasi luulekäsitluses: "Väljendus- ja vormitasandil K. Merilaasi luule stiilile *kõige katvamat märksõna* otsides ei mõista paremat kui väita, et see on dünaamiline." (K. Muru "Kodus ja külas").

Katva märksõna otsing kõneleb Muru üldistuspuhust, mis lähtub kirjandusloolistest lähenemisest. Kuigi Muru tunnistab, et iga üldistus on mingil

Vastne juubilar kirjandusprofessor Karl Muru võttis eile hommikul vastu eksamit.

VARJE SOOTAK

EMERITPROFESSOR KARL MURU (SÜNDINUD 1. JAANUARIL 1927)

1958 – lõpetas Tartu Ülikooli eesti filoloogia osakonna; 1962. aastast TÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedri õppejõud, 1978. aastast professor; 1976. aastast filoloogiadoktor; 1980-1992 – eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedri juhataja; Raamatud: "Vaateid kolmest aknast" (1975), "Kodus ja külas" (1987) ja "Luuleseletamine" (2001); 1974. aastast Eesti Kirjanike Lildu liige.

Sest just Muru on see, kes artiklist artiklisse püüab leida oma uurimis- või arvustamisobjektis *tähtsustlikku, kandvat* nii autori enda loominguloo või siis ka kogu kirjandusloole seisukohast.

Aja selginedes

Et Muru "kriitiline vaip" on tasane, ei tule mõista, et Muru püüaks nivelleerida autoreid. Vastupidi, kirjanikes, nagu ka kirjanduses tervikuna, püüab ta leida oma- ja eripära. "Tasane kui muru" kehtib kriitiku enda kohta, väljendades diskreetsust, õigluspuhust, soovimatust teha ülekohtu. Võib-olla selsamal põhjusel ei torma Muru ka kommenteerima iga ise-end kurioosumi või kirjandusliku sensatsioonina esitlevat nähtust. Ta tahab lasta ajal endal pisut selgineda, et siis oma seletus juurde lisada.

Silmanähtavalt eelistab ta ajaproovile vastupidanumaid autoreid. Muru luule-etalonid

pärinevad klassikast. Eri asendis on siin Arbujad ja eriti Alver, Talvik, Merilaas.

Klassikalisi mõõdupuid ei ole saanud Muru järgida luuleaasta ülevaadetes, kus kõigi kohta on tulnud midagi öelda ja üldistavalt kogu aastagi kohta. Siin on esile tulnud ka Muru kriitiline hoiakuvõtt, mida ta küll ettevaatlikult "põhikahlusteks" ja "probleemitahtistusteks" nimetab. 1970. lõpuaastate luulet iseloomustades nendib Muru, et luulekogude paljususe ei tähenda veel väärtuseeldust, sest "keskmisele tasemele küündivat või sellele pisut allajäävat luulet võiks meil ilmuda kui palju: värsiharrastajaid ja harrastusluuletajaid jätkub, et anda aastaks kas või 40 kogu". Kuid kui "pakutud hingepeilt tundub ahas, triviaalne, mikromaailmaline, fantaasiavaene, elust väljaspool indiviidi viljastamata", siis pole ka oluline, kui palju luulet üldse ilmub. Seejärel kurdab kriitik, et luule allikaks

on eeskätt sekundaarne inspi- ratsioon, mis omakorda võib olla tingitud sellest, et "lagendi- ku aeg /on/ nii luuletühi, et ei suuda inspireerida".

Neist kriitilistest märkustest otsekui ise kohmetudes tunnis- tab Muru, et "ma kardan väga, et läksin liiale, ja teen seepärast ettevaatliku tagasikäigu".

See passus iseloomustabki "tasast Muru", millele tuleb tingimata lisada siin-seal kriitiku mõttekäike juhtivad siseküsi- mused ja tunnistused sellest, et ta loodetavasti suutis lugeja ette- kujutust ühest või teisest autorist või teosest mõnel mää- ral mõjutada.

Kriitiku suhtlus üldsusega

Karl Muru veendumus näib olevat, et luulekriitika on eeskätt "lugeja – luule suhete selgitus", mis oma parimas avalduses võib kujuneda lugejapihitumiseks. "Arvustuse põhiülesan- deks peaks olema suhelda kir- jandushuvilise üldsusega," kõ- lab üks Karl Muru harvadest seisukohavõttudest kirjandus- kriitika suhtes.

Muru kui kriitiku krestomaa- tiline iseloomustus kõlab Maie Kalda sõnul kirjarahva leksiko- nis nii: "Kõrge analüüsikultuu- rika kaasneb hinnangute tasa- kaalukus".

Muru ettekujutus heast luu- lest tuleb esile tema käsitletud autorite loomingu iseloomustu- se kaudu. Muru ise pole siinesi- nejale teadaolevalt sõnastanud programmiliselt, mis on luule – ja seejuures hea luule. Murule on hea luule piiriks "sõnusele- tamatus" ja "aimuslik, millele väljaspool luulet ei suudetaks nimegi anda".

Põhiliseks kriteeriumiks näib- ki olevat kooskõla luuletaja väl- jendatud tunde ja seda kandva kujundi vahel. Kujundiarendu- se jälgimisele on Muru pühen- danud palju oma uurija-elust. Ta on siis tahtnud leida ja val- gustada seda, mis on viinud luule aluseks oleva igatsuse keelde. Ehk ta enda sõnul "Luule- tus ise polegi midagi muud kui teadvusse tõusva igatsuse sõnastamise katse".

Kui elav on see sõna, kui "tunnetusvirge", selle otsingust ja leidmisest põimitakse lõpp- kokkuvõttes ka kogu võrgustik, millega kirjanduselu ümbritse- takse, sellest kujuneb Karl Muru "kriitilise vaiba" kude ja muster.

UUDISED

Looduskaitseringil oma aastalõpu- traditsioon

Tartu üliõpilaste looduskaitse- ringil on heaks vana-aasta ära- saatmise traditsiooniks kujune- nud küünalde süütamine loo- dusteadlaste ja kultuurielu suurkujude haudadel Raadi kalmistul.

Ringi presidendi Taavi Nu- mi sõnul on aasta viimasel päe- val küünlaid käidud süütamas juba kakskümmend aastat. Nii süüdati küünlad ka eelmise aasta viimasel päeval ringi vi- listlase Heino Mardiste juhen- damisel loodusteadlaste (K. E. Baer, E. Kumari, E. Hang jt) ning kultuurielu suurkujude (J. V. Jannsen, J. Hurt, jt) hauda- del. "Kahekümne aasta jooksul on vana-aasta õhtu olnud väga- gi erinev, seekordne retk toi- mus karmis talvepakases ja hauakünkad olid mattunud paksu lumme, mis tegi raskeks nende leidmise," ütles Taavi Nuum.

UT internetilehel 9000 külastajat

Universitas Tartuensise inter- netilehekülj aadressil <http://www.ut.ee/ajaleht/> on aasta jooksul saanud 9030 külastust. Külastajate loendur lisati lehele mõõdunud aasta 12. jaanuaril. Aastaga ilmus 41 lehenumb- rit, seega võib üldistatult väita, et UT igat numbrit loeb interne- tist üle 200 inimese, nende seas paljud välismaalased.

Ajalehe trükitervisooni tiraaž on 3000 eksemplari.

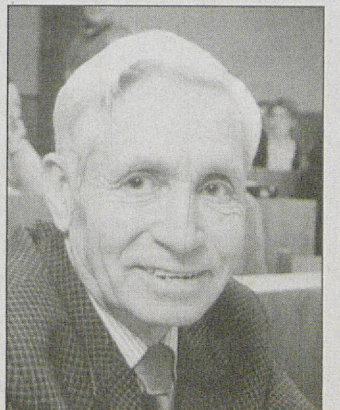
Eesti ajaloo esi- mese kõite käsikirja

2. jaanuaril andsid ajaloolased haridusministeeriumis minis- ter Tõnis Lukasele üle raamatu "Eesti ajalugu. Põhjasõjast kuni pärisorjuse kaotamiseni" vast- valminud käsikirja.

Eesti ajalugu Põhjasõjast kuni pärisorjuse kaotamiseni käsit- lev raamat on esimene kõide kolmeosalisest "Eesti ajalugu 1700-2000", mille riik on hari- dusministeeriumi abil tellinud Õpetatud Eesti Seltsi kaudu eesti ajaloolastelt, kelle põhi- tuumiku moodustavad TÜ aja- loo osakonna Eesti ajaloo õppe- tooli õppejõud.

Teose peatoimetaja on emeritprofessor Sulev Vahtr, vastvalminud käsikirja tegev- toimetaja dotsent Mati Laur ning autorid Mati Laur, emeritprofessor Helmut Piiri- mae ja dotsent Tõnu-Andres Tannberg.

TÜ Eesti ajaloo professori Tiit Rosenbergi sõnul on juba alus- tatud tööd ka järgnevate kõide- te koostamisega. Eesti ajaloo teise kõite ("Eesti ajalugu päri- orjuse kaotamisest kuni Eesti Vabariigi loomiseni") tegevtoi- metaja on prof Tiit Rosenberg. Kolmanda kõite ("Eesti ajalugu Eesti Vabariigi loomisest täna- päevani") tegevtoimetajad on dotsendid Ago Pajur ja Tõnu- Andres Tannberg.

Kultuurkapitali aasta- preemia Tartu Ülikooli

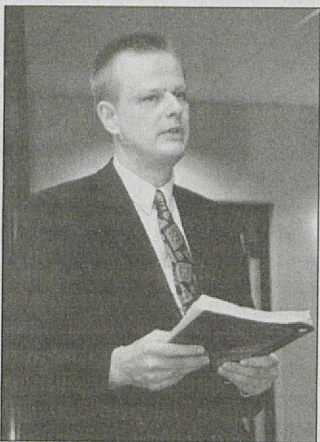
Varje Sootak

Eesti Kultuurkapitali heli- kunsti sihtkapitali aasta- preemia pälvivad teiste hul- gas TÜ muusikaprofessor Jaan Ross (pildil) ja audok- tor professor Ilse Lehist.

Preemia vääriliseks tunnistati nende mõõdunud aastal kir- jastuselt Mouton de Gruyter il- munud monograafia "The Temporal Structure of Estonian Runic Songs".

Prof Rossi sõnul käsitletakse raamatus, kuidas teise eesti keele vältesüsteem laulmisel võrreldes tavakõnega, ning kui- das läänemeresoome regilaulu le omane värsisüsteem avaldub muusika esituse tasandil.

"Sisu poolest võib raamatut pidada akustilise foneetika ja etnomusikoloogia piiril asu- vaks," märkis prof Ross. Üks

raamatu peatükkidest annab ingliskeelsele lugejale ülevaate eesti regivärsilise rahvalaulu traditsioonist ning teine eesti keele prosodia. Eessõnas on autorid oma osa määratlenud võrdseks. Raamat on kokkuvõ- te Rossi ja Lehist uurimistööst viimase kümne aasta jooksul.

ARVAMUS

Tartu Ülikooli kodulehekülj vajab kiiresti uusi ajalootekste

Tullio Ilomets
TÜ ajaloo- ja kultuuripärandi kaitse komisjoni abiesimees

Tartu Ülikooli ajaloo eesti- ja ingliskeelsed tekstid vajavad kiiresti uuendamist.

Käesoleval aastal tähistab Tartu Ülikool oma taasavamise ning pideva tegutsemise 200. aastapäeva ja 370. aasta mõõ- dumist asutamisest.

Sellega seoses on loomulik, et pühendataks tõsiselt tähelepanu *alma mater*i ajaloole, tema osa- le hariduse ja teaduse arenda- misel Euroopa kultuuriruumis ning kui meie rahvuskultuuri

hällile ja edasiarendajale. See on vajalik kõigepealt meile en- dale, ülikoolirahvale, et teaksi- me, kust tuleme, kuhu oleme jõdnud, kuhu suundume. Et sa-

janditepikkuste traditsioonide- ga vaba akadeemilist vaimu edasi kannaksime.

Seda on vaja teavitada ka meie oma Eestimaa elanikele. On ju Tartu Ülikool meie vaba- riigi ainukene klassikaline vana ülikool, kust meie maa haridus ja teadus oma alguse on saa- nud.

Universitas Tartuensise kuu- lub Euroopa ülikoolide perre – seega on arusaadav, et teavet tema kohta tuleb levitada ka rahvusvahelises ulatuses.

Kõige kättesaadavamalt on seda tänapäeval võimalik teha interneti vahendusel TÜ kodu- leheküljel.

Seda ongi mingil määral va- rem püütud teha.

Käesoleval ajal on üleval üli- kooli ajaloo kohta nii eesti- kui

ingliskeeled tekstid, mis aga kahjuks ei vasta ülikooli nimel avalikkusele esitatavate kirju- tiste nõutavale tasemele. Need on soovitatav sealt kohe maha võtta.

Teeme ettepaneku alustada kiiresti selle kahe silma vahele jäänud väga olulise kodulehe- külje infolõigu väljatöötamist, kaasates selleks nii meie oma ülikooli ajaloolasi kui ka teadus- ajaloolasi.

Kõigepealt tuleks koostada eesti ja inglise keeles korralikud põhitekstid ning olemasolevatele linkidele kirjutada lisaks veel teadusharude omad.

Need on vaja igakülgselt kontrollida ja ühtlustada ning alles siis koos põhitekstidega koduleheküljele viimiseks üle anda.

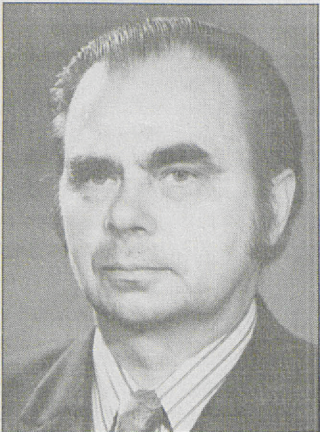
ÖNNITLEME!

Helmut Valgmaa 75

5. jaanuaril tähistas oma juube-
lit kauaaegne TÜ võimlemise
kateedri juhataja, dotsent Hel-
mut Valgmaa.

Helmut Valgmaal on seljataga
100 semestrit õppetööd Tartu
Ülikoolis. Juubilar asus ülikooli
kehakultuuriteaduskonnas
tööle juba õppimise ajal 1945.
aastal ja töötas seal 1994. aas-
tani, olles sellest ajast 10 aastat
võimlemise kateedri juhataja.
Kandidaadiväitekirja “Erineva-
te testide informatiivsusest lii-
gutuskoordinaatsiooni hindami-
sel” kaitses ta 1972, dotsendi
kutse anti 1975.

Helmut Valgmaa teaduslikud
ja meetodilised tööd kajastavad
riistvõimlemise ja võimlemise
teooriat, meetodikat ja termino-
loogiat. Tema sulest on ilmunud
mitu võimlemise raamatut ja
õpikut. 1972. aastal ilmunud
“Võimlemise oskussõnad ja
harjutuste kirjeldamine” on tä-
naseeni nõutud õpperaamat.
Kõrvuti õppetööga ülikoolis oli
Valgmaa tegev riistvõimlemise
treenerina, juhendades 30 aas-
ta vältel ülikooli riistvõimlemise
koondist. 1956-1959 kuulus
Valgmaa ENSV sportvõimlemi-
se föderatsiooni presiidiumisse,
aastast 1966-1970 oli ta aga
sama föderatsiooni esimees. Li-
saks võimlemisele on Helmut

Valgmaa tuntud tulemusliku
sulgpallitreenerina. Ta oli üks
esimestest, kes algatas sulgpalli
harrastamise Eestis. 70ndatel
võitsid Valgmaa õpilased, seal-
hulgas tema tütre Riina ja
Reet, mitmel korral NSVL
meistritiitleid, NSVL karika-
võistlustel on saavutatud võist-
kondlikke auhinnalisi kohti.
Eesti meistriteks on Helmut
Valgmaa õpilased tulnud üle
poolesaja korra.

Kolleegid TÜ kehakultuuri-
teaduskonnast õnnitlevad tee-
nekat õppejõudu, muhedat kol-
leegi, kelle nooruslikkus ja teo-
tahe innustavad tänaseid sulg-
pallureid nende pingelistes
treeningutes.

Õnnitleme!

Sinaida Kalnin,
lektor – 16. jaanuar

Linda Mauer,
jaendaja – 14. jaanuar
Nene Kangro,
proviisor – 16. jaanuar

TÜ MEISTRIVÕISTLUSED
SAALIJALGPALLIS

9. ja 10. veebruaril Tartu Ülikooli spordihoones (Ujula 4)

Osaleb 16 meeskonda, korraga on väljakul 5 mängijat ja
väravavaht. Mänguaeg on 2x15 minutit. Osavõtusoovist tea-
tada: Andreas Sepp, andysepp@hotmail.ee, tel 052 08886.

ERNST JAAKSONI MÄLESTUSFONDI
STIPENDIUMIKONKURSS

TÜ Sihtasutus kuulutab välja Ernst Jaaksoni Mälestusfond
Tartu Ülikoolis stipendiumikonkursi, mille algkapital moodus-
tub Ernst Jaaksonilt TÜle pärandatud varadest. Fond toetab
välismaal kraadiõppes õpinguid või teadusuuringuid jätka-
vaid eesti soost doktorante, teadureid ja õppejõude, et kasva-
tada tugev akadeemiline järelkasv TÜ teadlaskonnale. Stipen-
dium või stipendiumid määratakse üks kord aastas. Stipen-
diumisaaja peab olema eesti soost TÜ doktorant või doktori-
kraadi kaitsnud kuni 41aastane TÜ teadur või õppejõud.
Igal aastal esitavad teaduskonnad sihtasutusele prioriteetsed
teadusvaldkonnad, millele on võimalik kandideerida. Stipen-
diumi suurus sõltub investeeringute edukusest, kuid ühe
stipendiumi suurus ei ole väiksem kui 100 000 kr.
Taotluste esitamise tähtaeg on 1. märtsil, stipendiumisaajad
kuulutatakse välja 20. märtsil.

Sel aastal teaduskondade esitatud teadusprioriteedid:

- arstiteaduskond – radioloogia,
- õigusteaduskond – rahvusvaheline eraõigus,
- usuteaduskond – evangeelne teoloogia,
- filosoofiateaduskond – Eesti globaalse julgeoleku kontekstis,
- matemaatika-informaatikateaduskond – infotehnoloogia,
- füüsika-keemiateaduskond – infotehnoloogia,
- bioloogia-geograafiateaduskond – geenitehnoloogia ja kesk-
konnatehnoloogia,
- kehakultuuriteaduskond – spordi sotsiaalteadused,
- sotsiaalteaduskond – sotsioloogia,
- majandusteaduskond – rahvusvaheline juhtimine.

Info TÜ Sihtasutusest: tel 375 852 või 050 63076 või
im@ut.ee. Taotluse blanketid on TÜ postikantsel 10. jaanuaril
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse juhatuse liige

TÜ Raamatukogu pakub tööd asenduskohal

kunstnik-kujundajale,

kelle põhiülesanne on raamatukogu firmastiili, trükiste, sise-
info ja näituste kujundamine.

Edukas kandidaat :

- on vähemalt kutsealase keskkariduse ja eriala eelneva
töökogemusega,
- valdab kaasaegseid arvutikujundusprogramme,
- hea suhtlemis- ja eneseväljendusoskuse ning koostöövõi-
mega.

Osalemiseks saata avaldus ja elulookirjeldus 21. jaanuariks
aadressil W. Struve 1, Tartu EE2400 (faks 375 701) või
Tiina.Kuusik@utlib.ee. Info: tel 375 705 või 051 946 555.

TARTU ÜLIÕPILASTEATRIS

22., 24., 29. jaanuaril, 1., 5., 8., 13., ja 16. veebruaril kell 20
Lutsu teatrimajas (Lutsu 2) on taas võimalik näha värskemat
lavastust “HOW DO YOU VOODOO”, mis esietendus samas
16. novembril 2001.

See on 1999. aastal asutatud teatri 7. lavastus, rõhuasetusega
tantsule ja liikumisele, millesse lõikuvad erinevad tekstid.
Etendus on sündinud improvisatsioonide ja stuudiotöö tule-
musena. Etendus on “puhas leht”, kus meie anname kaasa
vaid vahendid, aga lehele kirjutab/joonistab vaataja ise. Eten-
dus sünnib vaataja peas. Oma esimese lavastuse üliõpilasteat-
ris teeb teatri liikumisjuht Ave Loit. Teatri kunstiline juht Kalev
Kudu on lavastanud etenduse sõnalise osa ning valinud
muusika. Etenduses osalevad: Egerin Esko, Anne Roovere,
Mari-Liis Lill, Peeter Piiri, Anu Viks, Kristiina Pihlapsoo, Silja
Helistvee, Auli Auväart, Henri Hanson ja Sven Heiberg.
Piletite müük alates 16. jaanuarist Lutsu teatrimajas (kassa
avatud E 12-16, T-R 9-12) ja 1 tund enne algust kohapeal.

TÜ MAJANDUSTEADUSKONNA
ÄRIJUHTIMISE MAGISTRIÕPPE
MAGISTRIPROJEKTIDE KAITSMINE

24. jaanuar, Narva mnt 4 aud B202

- 9 Sirje Tang – Ettevõtte väärtuse suurendamise finantsvõi-
malused (AS K.A.T.&Ko näitel). Juhendaja: prof V. Raud-
sepp, oponent: knd (maj) N. Ivanova.
- 9.40 Age Käos – Ettevõttesisese arvestussüsteemi täiusta-
mine Mootorreisi AS-s. Juhendaja: dots T. Haldma MA
(maj), oponent: K. Lääts.
- 10.20 Ruth Kotsar – Ettevõttesisese kuluarvestus- ja aru-
andlussüsteemi täiustamine AS-is Vilma. Juhendaja: dots T.
Haldma MA (maj), oponent: K. Lääts.
- 11 Jaako Lindmäe – Õpetajate hindamine ja töötasustamine
Kallaste Kutsekeskkooli näitel. Juhendaja: dots K. Türk knd
(maj), oponent: U. Varblane.
- 11.40 Külli Meister – Muutused organisatsioonis omanike
liitumistel ja ühinemistel MAP Eesti AS näitel. Juhendaja:
dots M. Vadi knd (maj), oponent: K. Türk.
- 12.50 Marje Kõljalg – Hoiu-laenuühistud - ühistulised fi-
nantsasutused Eestis. Probleemid ja võimalused. Juhenda-
ja: prof M. Sörg dr (maj), oponent: U. Silberg.
- 13.30 Ülle Kollo – OÜ Tartu Ülikooli Raamatupood turun-
duspoliitika kujundamine. Juhendaja: prof M. Miljan knd
(füüs-mat), oponent: N. Roose.
- 14.10 Rita Pappa – Integration of Activity Based Costing
into the performance measurement system in Hansabank.
Juhendaja: dots T. Haldma MA (maj), oponent: A. Juhkam.

25. jaanuar, Narva mnt 4 aud B202

- 9 Reidi Strandberg – Ettevõtte väärtuse hindamine (AS
Sangar näitel). Juhendaja: prof V. Raudsepp MA (maj),
oponent: P. Sander.
- 9.40 Lily Jallai – Trükkiettevõtte sisekontrolli süsteemi täius-
tamine. Juhendaja: dots T. Haldma knd (maj), oponent: S.
Kalnin.
- 10.20 Eve Urbas – Tasakaalustatud mõõtmismudel ettevõtte
strateegilises juhtimises (OÜ Astro Raamatud näitel).
Juhendaja: dots T. Haldma knd (maj), oponent: A. Reiljan.
- 11 Inge Hielaan – Kompleksanalüüsi meetodika ettevõtte
tegevuse efektiivsuse hindamiseks (AS Wermo näitel). Ju-
hendaja: prof V. Raudsepp dr (maj), oponent: V. Vensel.
- 12.10 Ruth Oljer – Müügiipersonali valik ja müügitugevus-
es olulised isiksuseomadused AS Chemi-Pharm näitel.
Juhendaja: prof J. Reiljan MA (maj), oponendid: K. Tamm,
knd (maj) ja U. Varblane.
- 12.50 Priit Manavald – Pankrotiga seonduv ettevõtte fi-
nantsseisundi analüüs. Juhendaja: dots T. Haldma knd
(maj), oponent: S. Kalnin.
- 13.30 Aivar Nõu – Personali värbamise ja valiku protsess
AS-i Rekman ja Eesti puidutööstusettevõtete näitel. Juhenda-
ja: dots K. Türk MA (maj), oponent: Ü. Sõstra.
- 14.10 Jaak Lavin – Tasakaalustatud mõõtmismudeli kujun-
damine Baltic Computer Systems'is. Juhendaja: dots T.
Haldma knd (maj), oponent: S. Kalnin.

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Tartu Ülikool võtab üldosakonda tööle

pressinõuniku,

kelle ülesandeks on ülikooli teabelevi korraldamine ja arenda-
mine, sh ülikooli ajalehe vastutav väljaandmine, suhtlemine
meediaga ning teabetalituse töö korraldamine.

Edukal kandidaadil on:

- kõrgharidus,
- ajakirjandusliku ning avalikkussuhetealase töö kogemus,
- väga hea suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus eesti ning
inglise keeles,
- hea stressitaluvus,
- head juhtimisoskused,
- väga head koostöö- ning suhtlemisoskused.

Pakume:

- kaasaegset töökeskkonda,
- head palka.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, CV koos
palgasooviga ning haridust tõendava dokumendi koopia hilje-
malt 21. jaanuaril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4,
51014 Tartu). Info tel (07) 375 145, e-post personal@ut.ee.

TEATED

16. jaanuaril kell 16.15 toimub
Õpetatud Eesti Seltsi aastakoos-
olek Lossi 3-406. Koosoleku ju-
hatab sisse seltsi esimehe Tiit
Rosenbergi ettekanne “Ühest
kõrgelseisnud isikute duelist
Tartus aastal 1853”. Info: Katrin
Kello, tel 055 610 546.

Tartu Norra Seltsi kokkutulek toi-
mub 11. jaanuaril kl 17 Lossi 3
kohvikus.

KAITSMISED

17. jaanuaril kell 14.15 kaitseb
ph 139 Natalja Gordejeva ma-
gistritööd eesti ja soome-ugri
keeleteaduse osakonnas “Koha-
käänded eesti ja udmurdi kee-
les”. Juhendajad: prof Ago Kün-
nap, prof Anu-Reet Hausenberg.
Oponent: Peeter Päll (MA). Info:
Tiia Margus, tel 375 221.

21. jaanuaril kell 12.15 kaitseb
Lossi 3-306 Tartu Ülikooli Euroo-
pa Kolledži magistrant Kaie Si-
nisalu magistritööd “Euroopa Lii-
du põllumajanduspoliitika kujun-
damine ning selle oletatav mõju
eesti põllumajandusele”. Juhenda-
ja: lektor Uno Silberg (MA)
Tartu Ülikool. Oponent: teadur
Diana Eerma (MIA) TÜ. Info: Ka-
rin Ruus, tel 376 212.

KURSUSED

12. veebruaril algab ülikooli ma-
gistrantidele ja doktorantidele
kursus “Statistiliste mudelite
analüüs” (MTMS.01.006, 3 AP).
Tutvustatakse põhilisi statistilisi
mudeleid (üldised lineaarsed
mudelid: regressioonanalüüsi,
dispersioonanalüüsi, faktorana-
lüüsi mudelid) ja nende praktilist
rakendamist paketi SAS abil.
Nõutav statistika algtaase.
Kursuse kestvus 3 kuud veebrua-
rist maini. Kursus lõpeb eksami-
ga. 1 loeng nädalas: teisipäeval
14.15-16 J. Liivi 2 aud 104 (loeb
emer prof Ene-Margit Tiit) 1
praktikum nädalas: MSI arvuti-
klass J. Liivi 2 ruum 06 (praktiku-
mid viib läbi Ene Käärik) teisip
16.15-18 (1. rühm); kolmap
14.15-16 (2. rühm); kolmap
16.15-18 (3. rühm) Arvutiklassi
kohtade arv on piiratud.
Info: Ene Käärik, enek@ut.ee.

AJALOO MUUSEUM

“AEG TAGASI VAADATA” – pro-
fessor Viktor Masingu mälestus-
näitus. Avatud veebruari lõpuni.

Püsiekspositsioon “TÜ 17. sajan-
dist tänapäevani” – Avatud K-P,
11-17, gruppidele ka E-T.
Info: Renata Sõukand, tel: 375
674, 375 677.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimaja
Piletikeskus avatud E-L kl 12-19,
P tund enne kontserti.
Info: tel 377 537, www.vmm.ee,
pilet@vkm.ee.
Piletipunkt Tartu Kaubamajas.

Reedel, 11. jaan kell 19 Vane-
muise kontserdimaja dzässisaal-
is Lembit Saarsalu kvartett ka-
vaga “Mood indigo”: Lembit
Saarsalu (saksofonid), Mart Soo
(kitarr), Taavo Remmel (bass),
Tanel Ruben (löökpriistad), küla-
lissolist Leonid Vintskevitš (kla-
ver, Venemaa). Kavas U. Nais-
soo, E. Kapi, D. Ellingtoni, L.
Saarsalu originaallooming ja ar-
ranžeeritud.

Teisipäeval, 15. jaan kell 19 esi-
nevad Tartu Salemi kirikus an-
sambel VOX Clamantis, (dirigent
Jaan-Eik Tulve) ja kammerkoor
Voces Musicales (dirigent Risto
Joost), Aare-Paul Latik (orel),
Heiki Kalaus, Ivar Kiiv, Martti
Nõu, Toomas Uustalu (tromboo-
nid). Kavas Gregooriuse laul,
Bruckneri motetid.

Kolmapäeval, 16. jaan kell 15 ja
18 esitab Eesti Riiklik Nukuteater
“Nukkude teatri”. Autor: Peeter
Sauter, lavastaja Reeda Toots,
kunstnik Vadim Fomitsev, muusi-
kiline kujundaja Olav Ehala, lau-
lusõnade autor Ilmar Trull. Miks
on inimesed üldse nukud välja
mõelnud ja mida nende mäng
meile tähendab? P. Sauteri laste-
näidendis tegutseb võlur, kes
suudab elus toimunud sündmusi
ajast välja võtta ja neid nukkude
abil uuesti esitada.

Pühapäeval, 20. jaan kell 16 esi-
neb klaveriduo Kai Ratasepp ja
Mati Mikalai. Kavas Mozarti so-
naat kahele klaverile, Raveli
“Hispaania rapsoodia”, Poulenci
sonaat kahele klaverile,
Lutoslawski variatsioonid Paga-
nini teemale.

Teisipäeval, 22. jaan kell 15 las-
tekontsert “100 minutit kesk-
ajas”. Esineb Hortus Musicus.
Kunstiline juht Andres Mustonen.
Kunstiajaloolane Jüri Kuuske-
maa jutustab 100 minuti jooksul
keskaegsest Tartust ja selle kaju-
nemist linnaks.

Reedel, 25. jaan kell 19 esine-
vad Eesti Rahvusmeeskoor (koor-
meister Andrus Siimon) ja Vane-
muise sümfooniaorkester, solist
Ralf Taal (klaver), dirigent Endel
Nõgene. Kavas Debussy “Fauni
päraistõuna”, Liszti klaverikont-
sert nr 1 Es-duur, R. Straussi
“Päevaajad”, Schubert “Vaimu-
de laul vete kohal”.

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaz 3000

Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Kahe kõrgkooli liit loob sünergia

TÜ otsustas asutada Tartu Ülikooli Õigusinstituudi asukohaga Tallinnas

Varje Sootak

“Loodame Eestis kahe parima õigusteadust õpetava kõrgkooli ühinemisest tekki sünergia väljundina veelgi parima haridusega üliõpilasi koolitada,” ütles Õigusinstituudi (ÕI) senine rektor, TÜ Õigusinstituudi asutajadirektor prof Heiki Lindpere.

“Väikses Eestis ei jätku kvalifitseeritud õppejõude kümne erineva kõrgkooli jaoks. See on üks põhjusi, miks ÕI asutajad ühinemisega nõustuvad.”

ÕI asutasid 1994. aastal mitmetulundusliku eraülikoolina Tiit Purdelo, kes oli pikka aega rektor, TÜ prof, Riigikohtu esimees, praegu rahvusvaheline kohtunik Strasbourgis Rait Maruste, Riigikogu kantselei direktor Heiki Sibul, Piret Murel, praegune õppeosakonna vanemreferent, ja TÜ õiguse ajaloõ õppejõud Toomas Anepaio.

Mis on Õigusinstituut?

“ÕI on omanäoline õppeasutus, sest ta on eraõiguslik juriidiline isik ja asutus, kellel ei ole kasumit taotlemaid omanikke,” selgitas Lindpere. Kogu õppemaksumust saadav raha (bakalaureuseõppes aastamaks 34 000, magistriõppes 27 500 kr) kulutatakse õppeprotsessi heaks, mis on Lindpere sõnul aidanud leida Tallinnast parimaid õppejõude.

Põhiliselt töötatakse instituudis tööettevõtulepingu alusel, sest põhitöökoht on kas õiguskantsleri büroos, justiitsministeeriumis, advokatuuris, kohus jm. “Need külalisõppejõud ei õpeta pelgalt teooriat, vaid läbi nende jõuab üliõpilasteni väga hästi ka juura praktiline osa.”

Lindpere peab ÕI tugevaks pooleks väga head avaliku õiguse osakonna komplekteeritust, kus õpetavad kõrgelt kvalifitseeritud ja praktiliste kogemus-

TÜ Õigusinstituudi asutajadirektor Heiki Lindpere on veendunud, et koostöö ülikooli õigusteaduskonnaga on kasulik mõlemale poolele.

VARJE SOOTAK

tega õppejõud. “Loodame, et lähema paari aasta jooksul kaitsevad doktorikraadi ka eraõiguse osakonna andekad noored õppejõud.”

ÕIs on kaks osakonda: avalik õigus (juh prof Eerik-Juhan Truuväli), eraõigus (Margus Kingisepp), psühholoogia ja filosoofia õppetool (prof Talis Bachmann) ning keeltektoraat (Ester Rahi).

Missugune tuleb TÜ Õigusinstituut?

ÕI õppekava ei erine palju TÜ õigusteaduskonna omast. Teatud erinevused on tingitud eelkõige õppejõudude eriteadmistest tulenevatest võimalustest. Näiteks kaubandusliku mere-sõidu õigust õpetab Eestis prof Lindpere ainukesena. Ta ise juhatab rahvusvahelise õiguse ja Euroopa Liidu õiguse õppetooli.

“Oleme õigusteaduskonna dekaani prof Kalle Meruskiga

SA ÕIGUSINSTITUUT JA TÜ ÜHINEMINE

7. juunil 2001 sõlmisid TÜ ja Õigusinstituut ühiste kavatsuste protokollid.

21. detsembril 2001 võttis TÜ nõukogu vastu otsuse asutada TÜ Õigusinstituut Tallinnas.

Asutajadirektoriks nimetati Heiki Lindpere.

Asutajadirektor koostab põhikirja, mille kooskõlastab õigusteaduskonnaga, ja TÜ ÕI käivitamiskava ning äriplaani (2002-2004) koos õigusteaduskonnaga 28. veebruariks.

8. jaanuaril 2002 sõlmiti SA ÕI hoone Kaarli pst 3 ostu-müügileping. Ülikool sõlmis rendilepingu SA ÕIga hoone kasutamiseks 1. juulil 2002.

SA ÕI kujundatakse ümber TÜ Õigusinstituudiks 1. juuliks 2002.

arutanud ühiste õppetoolide loomist sõltuvalt õppetooli juhataja asukohast Tartus või Tallinnas,” rääkis asutajadirektor.

Praegu õpib ÕIs ligi 1000 üliõpilast, käivitunud on magistriõpe, kuhu eelmisel aastal võeti 30 soovijat. Bakalaureuseõppe kava on akrediteeritud tingimusteta 7 aastaks, on saadud ka õigusteaduse magistrant-

uuri ja doktorantuuri koolitusloa. Alates 2002/2003. õppeaastast toimub ühine vastuvõtt TÜga.

“Meie üliõpilased saavad alates 1. juulist, kui neil puuduvad õppemaksu võlad ja õppeudis on normipärane, võimaluse muutuda TÜ üliõpilasteks ühes õigusega saada TÜ diplom.”

Rektor Jaak Aaviksoo märkis,

et ühe osa TÜ otsusest asutada Tallinnas oma asutus moodustab ka instituudile ruumide muretsemine. “Meie koostööpartner kolis renoveeritud majja Kaarli pst 3, mis varem kuulus Eesti Muusikaakadeemiale, 2000. aasta kevadsemestril.”

Kaarli puistee 3

Renoveerimine oli tehtud liisinguga, nii et hoone oli Hansapanga Grupi käes. “Hoone maksumusest oli SA ÕI Varahalduse osahing tasunud um 5 miljonit krooni. 15 miljonit oli veel Hansapanga käes, nii et ostu-müügileping oli mitmepoolne. TÜ otsustas selle hoone hinna (20 380 385 kr) täies mahus välja maksta eelkõige sellepärast, liisingu intress oli üle 10% aastas, mis on väga suur finantskoormus,” selgitas rektor.

Peaaegu Iuridicumi suurune hoone on väga soodsas asukohas, otseselt õppehooneks pole ta ehitatud. Kui rektori arvates peaks ülikooli tegevus pealinnas laienema, on majal olemas juurdeehitusvõimalused.

Rektori sõnul on mitmel teaduskonnal plaane ka Tallinnas õpetama hakata. “Ülikooli laienemine Tallinnasse erineb põhimõtteliselt kolledžite tegevusest Pärnus, Türi ja Narvas, ning teatud riskide ja probleemidega tuleb arvestada.” Rektor ei välista aga edasist laiendamist. “Päris kindlasti annab oma hoone omamine TÜ tegevusele Tallinnas ka teise kaalu.”

Heiki Lindpere hindab rektor Aaviksoo ettenägelikkust ning arvab, et kuna varsti on Tallinnasse koondunud ligi kolmandik Eesti rahvast ja seal on ligi 75% EV ressurssidest, siis paljud noored ei lähugi enam Tartusse neljaks aastaks õppima. “Eelistatakse varakult õppetöö kõrvalt töökoha leidmist. Tartu Ülikooli otsus ühineda Õigusinstituudiga Tallinnas on põhimõtteliselt õige ja toob ülikooli pealinna.”

UT KÜSIB

Kas Raatuse ühikal on aknad ees?

Vastab Tartu ülikoolide ühiselamute renoveerimise projekti juht Heiki Pagel.

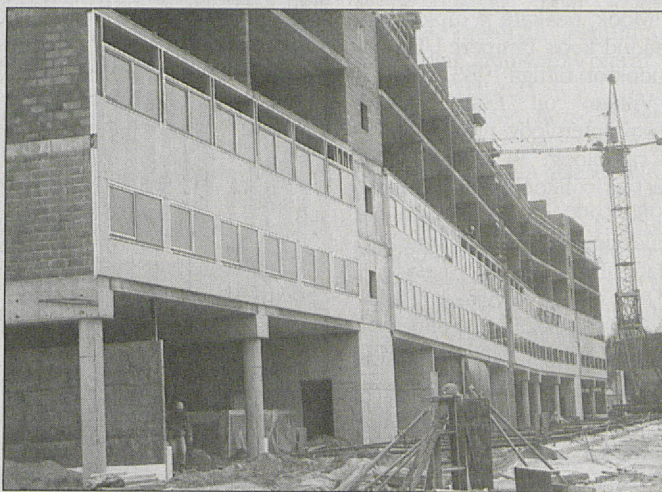
Hoone siseõuepoolsel osal on paigaldatud peaaegu kahe korruse aknad.

Praegu käib kuuenda, seega viimase korruse monteering, samuti monteeringusse mittekandvaid välisseinu.

Enamikus väliskommunikatsioonide (küte, vesi, elekter) trassid kuni hooneni on valmis.

I korrusele ei tule parkla, nagu paljud on arvanud. Parkida saab hoovipoolses osas ja samuti Raatuse 22 taga asuval krundil Kivi 27, mis liidetakse üheks tervikuks.

Hoone peasissekäik avaneb Raatuse tänavale, keskkohast natuke Raatuse Kaubamaja poole. Raatuse Kaubamaja poolsesse nurka tuleb kohvik, mis hakkab tudengitele pakku- ma odavat toitlustamist vara-

hommikust peale.

Hoone välisilmest võib juba praegu aimata arhitekti Andres Siimu püüet hoonet huvitava- maks muuta mitmete jonnksude ja väljaulatuvate nurkadega. Arvan, et sellest tuleb ilus ja arhitektuuriliselt huvitav maja.

9. jaanuaril kirjutati alla ka leping EPMÜ üliõpilaselamu Tuglase 7 renoveerimiseks, ehitajaks on Ehitusfirma Rand ja Tuulberg. Lähapäevil sõlmib TÜ lepingu OÜ Eesti Ehitusega Tügi 14 üliõpilaselamu renoveerimiseks.

TÄNA LEHES

**Maare Kümnik
ülikooli
bibliograafia
koostamisest**
LK 3

**TÜ nõukogu
hindas haldus-
ja tugistruktuuri**
LK 2

**Paul-Eerik
Rummo 60**
LK 3

**Läheneb Intel-
lektika 2002**
LK 2

Informiin 2002
LK 2

UUDISED

Eetikakeskuse uus rahvusvaheline projekt

15. jaanuaril toimus Tü Euroopa Liidu 5. raamprogrammi raames finantseeritava geenivaramute uurimise projekti ELSAGEN esimene kokkusaamine partneritega Islandist, Inglismaalt ja Rootsist.

TÜ Eetikakeskuse juhataja prof Margit Sutropi sõnul on see rahvusvaheline projekt pühendatud geenivaramute eetiliste, juriidiliste ja sotsiaalsete aspektide uurimisele. “Projekt, ametliku nimega ELSAGEN (Ethical, Legal and Social Aspects of Human Genetic Databases). A European Comparison), on mõeldud kolmeks aastaks.

Eesti poole eelarve on peaaegu 2 miljonit krooni,” ütles prof Sutrop, kes on projekti Eesti-poolne koordinaator.

Eestist osaleb projektis kokku 10 inimest, peale filosoofide veel bioloogid (prof Toivo Maimets), sotsiaalteadlased (prof Wolfgang Drechsler) ja juristid (prof Jaan Sootak). Projekt annab TÜle neli erakorralise teaduri kohta.

II rahvusvaheline töötervishoiu sümposium

18. ja 19. jaanuaril toimub Biomeedikumis sümposium “Töötervishoid 21: Kuhu lähed, Eestimaa?”

Põhjarutelu on ülikooli tervishoiu instituudi dots Eeda Merisalu sõnul Eesti tööelu hetkeolukord.

“Ettekannetes käsitletakse töötervishoiu aktuaalseid probleeme, uurimistööde tulemusi, vahendatakse praktilisi kogemusi ning edastatakse ülevaateid selle valdkonna uuematest ettevõtmistest meil ja mujal,” ütles dots Merisalu.

Kavas on asutada ka Balti-Põhjamaade TTH Assotsiatsioon.

Ürituse korraldavad TÜ tervishoiu instituut ja MTÜ Lõuna-Eesti Tervisekeskus.

Info: tel. 374 198, eda@ut.ee; kailik@ut.ee; arx@ut.ee, www.arth.ee; www.tervishoid.ee.

Selgusid Tartu aukodaniku kandidaadid

Tartlaste esitatud 21 Tartu aukodaniku kandidaadi hulgas on mitu TÜ pere liiget.

Möödunud aasta kandidaadi-dest on uuesti esitatud emeritprofessorid Paul Alvre, Karl Kull ja Eduard Vääri ning TÜ auliige

Aino Järvesoo.

Esmakordselt on esitatud emeritprof Viktor Palm, orientalistikakeskuse juhataja Lin- nart Mäll ja ajaloolane Hillar Palamets. Aukodanikud selgu- vad 7. veebruaril.

Haridusmess Viljandis

Eeva Kumberg
TÜ regionaaltalituse
spetsialist

18. ja 19. jaanuaril osalevad ülikooli vastuvõtutalituse ja avatud ülikooli esindajad Viljandis III noorte haridusmessil “Hariduse teabepäev”.

Mess on suunatud eelkõige Kesk- ja Lõuna-Eesti koolinoor-tele, kuid ka kõigile teistele, kes huvitatud edasiõppimisest või õpingute jätkamisest.

Messi ühe peakorraldaja, MA Viljandi Kultuurimaja spetsia- listi Aivar Trallmanni sõnul ootavad nad kahe päeva jooksul messile ligi 3 tuhandet külasta- jat. Sama laadi, peamiselt oma regiooni noortele suunatud, edasiõppimisvõimalusi tutvus- tavad üritused on kevadel ka- vas veel Pärnus, Narvas ja Võ- rus.

Tartus toimub 15. ja 16. veebruaril teadmiste mess Intellekтика.

UUDISED

Kohtusid Tartu üliõpilasesindused

Eile toimus Tartu Lennukolledžis esimene Tartu kõrgkoolide üliõpilasesindajate kohtumine.

“See kohtumine on osa Tartu kõrgkoolide üliõpilasesinduste vahelise koostöö suurendamise kavast, millega tegin algust eelmise EÜLi juhatuse ajal ja mille organiseerimisega tegeles sel korral EÜLi uus aseesimees Piret Hartmann,” ütles Tü Üliõpilasesinduse esimees Alari Vainomees.

Kavas oli tutvumine lennukolledžiga ning ühisprobleemide arutamine, sh söbrapäeva korraldamine Sõbra Majas 14. veebruaril.

Uus näitus Tü Ajaloo Muuseumis

Alates eilsest on ajaloomuuseumis avatud näitus “Sõda sõdikutega”.

Näituse koostaja Ken Kallingu sõnul on see pühendatud nn kahjulikele organismidele ja nendega võitlusele. “Inimene on ikka armastanud erinevaid eluvorme kasulikeks ja kahjulikeks jagada. Võitlust sõdikute, kahjurite jm tüütute putukatega on meie esivanemad pidanud juba tuhandeid aastaid, sellega on liitunud ka teadlased,” ütles Kalling. “Mõned liigid (röövlinnud) on juba kaitsealusteks kuulutatud ning mõned kunagi populaarsed tõrjevahendid (DDT) keelustatud.”

Muuseum on avatud K-P, 11-17, gruppidele ka E-T, valge saal on suletud 27. jaanuarini. Info: 375 674.

Informiin 2002

Informiin “TÜ – haridusuuenduse eestvedaja” toimub Intel-
lektikal 15. veebruaril.

Tü Raamatukogu avalike suhete spetsialisti Madis Orava sõnul kajastab teema uuendusi meie rahvusülikoolis ja toob välja need kõrghariduse omandamisega seotud aspektid, mis on olnud läbi aegade innovaatsilised. Informiin toimub messi esimesel päeval, võistkonnas on 2 liiget, registreerida saab kohapeal.

Võistlus toimub kahes voorus: I vooru küsimustele tuleb leida vastused boksist, II voor eeldab otsingut internetist.

Osaleda saavad lisaks gümnaasiumide ja kutsekoolide õpilastele ning tudengitele ka magistrandid.

Küsimusi võivad Informiinile saata kõik Tü teaduskonnad ja allüksused tingimusel, et põhirõhk puudutab vastava valdkonna uuendusi. Sel aastal pöörduvad küsimustele saamiseks ka Tüga kaudselt seotud teiste ülikoolide poole, nagu EPMÜ, TTÜ, TPÜ. Saata tuleb kuni 6 küsimust, millest 3 eeldavad boksimaterjali kasutamist ja 3 internetiotsingut. Iga saadetud küsimuse juurde tuleb lisada korraldajate jaoks ka vastus ja otsingutee internetist.

Küsimused saata aadressil: informiin@utlib.ee hiljemalt 28. jaanuariks. Lisainfo: Anne Laumets, tel 375 782, 375 783; Madis Orav tel 375 750.

Peahoonel parim jõulukujundus

Tartu jõulukujunduste konkursil võitis ühiskondlike hoonete rühmas esikoha Tü peahoone.

Hindamisel arvestati nii hoonet ja selle ümbruse üldist kujundust kui interjöörikuju-

Ülikooli nõukogu hindas administratsiooni tegevusvaldkondi

Ivar-Igor Saarniit
TÜ akadeemiline sekretär

2001. aasta sügisel korraldatud küsitlust haldus- ja tugistruktuuri üksuste tööle, seekord olid vastajateks Tü nõukogu liikmed.

2000. aasta sügisel paluti anda valitsuse liikmete hinnang haldus- ja tugistruktuuri üksuste töö kohta.

Valitsuse liikmed hindasid üksuste senist tegevust ülikoolis kehtivas hindamisskaalas (A kuni F), avaldasid arvamust finantseerimise suhtes, hindasid arengut ja tegid ettepanekuid edasiseks. Küsitluse tulemused avaldati ajalehes UT 17. novembril 2000.

2001. aasta sügisel otsustati küsitlust korrata, nüüd juba ülikooli nõukogu liikmete seas. Küsitlus viidi läbi ülikooli nõukogu 26. novembri istungil. Vastas 45 nõukogu liiget.

Tulemused on juuresolevas tabelis.

Kõrgeimad ja madalaimad hinded

Kõige kõrgema hinde sai AH-HAA keskus. Keskuse tööd hindas silmapaistvaks või väga heaks 29 nõukogu liiget. Kõrgelt hinnati ka kunstimuuseumi, botaanikaiaia, sideteenistuse, rahandusosakonna, multimeediakeskuse tegevust. Loetletud üksuste finantseerimisega oldi üldiselt rahul, rohkem raha sooviti AH-HAA keskusele ja botaanikaiaiale. Positiivselt hinnati nende üksuste arengut, nõukogu liikmeid rahuldaskas nende üksuste juhtimine.

Kõige vähem ollakse rahul õppeinfosüsteemiga ning infotehnoloogia osakonnaga, turvateenistuse, ehitusremonditeenistuse, raamatukogu tegevusega. Enamik nõukogu liikmeid leiab, et üheks ebarahuldava olukorra põhjuseks on ebapiisav finantseerimine. Raamatukogu ja IT finantseerimise suurenemist pooldas koguni 35

Üksus	Hinnangud		Ettepanekud	
	Keskmine hinne (A=5, B=4, C=3, D=2, E=1, F=0)	Areng ("paranenud" ja "halvenenud" vastanute arvu vahe)	Finantseerimine ("suurendada" ja "vähendada" vastanute arvu vahe)	Juhtimine ("Tugevdada" vastanute arv "Mitte muuta" vastanute arv)
Vastuvõtutalitus	3,4	3	0	10
Õppetalitus	3,0	4	0	16
Välisüliõpilastalitus	3,4	7	3	7
Õppeinfosüsteem	1,6	-5	18	20
Avatud ülikool	3,4	13	-5	2
Multimeediakeskus	3,4	10	8	5
Teadustalitus	3,3	3	0	7
Välissuhetetalitus	2,9	3	1	11
Innovatsioonitalitus	2,9	6	2	7
EL ja ettevõtlustalitus	2,6	1	0	5
Asjaajamisteenus	3,2	8	2	8
Teabeteenistus	2,6	-1	5	19
Ajaleht Universitas Tartuensis	3,2	10	10	9
Personaliteenistus	3,2	14	1	5
IT teenused	1,9	-8	34	21
Raamatupidamisteenus	3,4	8	0	3
Finantsplaneerimine ja -analüüs	3,6	8	2	2
Kinnisvaraarendus	2,6	5	-1	9
Turvateenus	2,4	3	10	7
Ehitusremonditeenistus	2,6	-2	10	9
Koristusteenistus	2,8	3	2	6
Inseneriteenistus	2,8	2	2	6
Sideteenistus	3,4	6	5	5
Transporditeenus	2,8	4	2	3
Riigihanketeenistus	2,9	0	-2	2
Raamatukogu	2,9	12	34	16
Ajaloomuuseum	3,2	5	5	4
Kunstimuuseum	3,4	10	3	4
Botaanikaiaed	3,4	13	10	3
Spordibaasid	2,7	0	15	10
Kääriku Spordi- ja Puhkekeskus	3,3	18	9	3
Kultuurikollektiivid	3,3	2	7	2
Spordiklubi	3,2	7	2	3
AHHAA keskus	3,8	13	12	2
Kirjastus - OÜ	3,2	8	0	
Raamatupood - OÜ	3,2	6	0	

nõukogu liiget.

Ehkki nõukogu liikmed teavad väga hästi, et finantseerimise suurendamise ettepanek tähendab ka teist ettepanekut – näidata, kust tuleb sama summa ära võtta, oldi finantseerimise vähendamise ettepaneku-

tega ülimalt tagasihoidlikud. Finantseerimise vähendamise pooldajaid oli rohkem vaid avatud ülikooli, riigihanketeenistuse ja kinnisvaraarenduse puhul (finantseerimise vähendamist soovisid vastavalt 7, 3 ja 4 ankeedile vastanut). Loodetavasti

näitab küsitluse selline tulemus, et administratsiooni vastutusalade struktuur on üpris mõistlikult ümber kujundatud ning kõik üksused on vajalikud.

Loomulikult ei olda rahul madala hinde saanud üksuste arengu ja juhtimisega. Lisaks

eespool loetletud üksustele teha ettepanek tugevdada ka teabeteenistuse juhtimist.

Mida tuleks arvestada

Küsitluse tulemused on kõnekad, kuid on mõningaid asjaolusid, mida tuleks järeltulete tegemisel arvestada.

Õppeinfosüsteemi korral hinnati tegelikult seda, millest on loobutud. Oktoobri alguses alustati uue õppeinfosüsteemi käivitamisega, väljaõpe teaduskondades algas novembris. Süsteem on kavas käivitada 1. septembriks.

Küsitluse tulemused on ebaühtlased ka seetõttu, et ühes valdkonnas hinnati teenuse kvaliteeti, teises valdkonnas aga määras hinde asjaolu, et teenus puudub. Kui remondiks raha ei ole, siis ka remonditeenust ei ole ja hinnang on loomulikult halb. Sideteenus on aga olemas ning siin hinnatakse teenuse kvaliteeti.

Hinnangud anti enam kui kaks kuud tagasi ja vahepealse aja jooksul on nii mõndagi juhtunud.

Detsembris võeti vastu ülikooli 2002. aasta eelarve. On vahest palju väita, et küsitluse tulemused mõjutasid eelarve kujundamist. Kuid võib tõdeda, et infotehnoloogia real olev summa on suurenenud võrreldes 2001. aasta eelarvega üle kahe korra (4 miljonit 8,1 miljonile), et raamatukogu trükisteks on eraldatud 2 miljonit krooni rohkem kui eelmisel aastal. Ning mitmes teiseski valdkonnas (kultuurikollektiivid, spordiklubi jt), kus nõukogu liikmete arvates peaks finantseerimine suurendama, on eelarveliste vahendite kasv kiirem ülikooli kogu eelarve kasvust.

Ehkki otseselt küsitluse tulemuste alusel otsuseid ei langetata, pakuvad nad kindlasti ainet järelemõtlemiseks. Sellest aga on edasises tegevuses kindlasti tulu.

Kingitus prof Kaljo Villako perelt

Renata Sõukand
Tü Ajaloo Muuseumi projektijuht

16. jaanuaril andis Tü professori Kaljo Villako (1919 - 2001) poeg Peeter Villako Tü Ajaloo Muuseumile üle isa regaalid.

Mõök, peakate ja diplom on saadud koos Tampere Ülikooli audoktori tiitliga 1985. aastal.

Villako oli Eesti tuntud gastroenteroloog, röntgenoloog ja radioloog. Ta töötas 1955. aastast ülikoolis õppejõuna: 1980-1990 oli radioloogia- ja onkoloogiakateedri juhataja, alates 1994 emeriitprofessor.

Prof Villako oli viljakas teadlane Toome sisekliiniku röntgenoloogia- ja gastroenteroloogia-alase uurimissuuna jätkajana, keda on tunnustatud mitme teaduspreemiaga. Villako kuulus Euroopa Gastroklubisse, olles selle asutaja ning hiljem auliige. Tema lai silmaring ja erialaoskused said aluseks ka pikaaegsele koostööle Soome gastroenteroloogidega. Soome Gastroenteroloogide Selts valis Villako seltsi teaduspreemia laureaadiks.

Ta oli Eesti Gastroenteroloo-

Peeter Villako andis oma isa prof Kaljo Villako audoktori regaalid ajaloomuuseumile.

gide Seltsi asutaja ja pikaaegne esimees.

Villako oli ka andekas kirjanik. 1999 ilmusid memuaarid “Ajarännak I” ja vahetult enne haigestumist II osa. Ta oli Eesti Kirjanduse Seltsi taasta-

mise algataja ning selle esimees. Tema teeneid Eesti vabaduse eest võitlejana hinnati 1996. aastal Riigivapi II klassi teenetemärgiga. Ajaloomuuseum tänab prof Kaljo Villako perekonda.

Intellektika 2002

Leeni Uba
Tü avalikkussuhete spetsialist

Tartu 10. teadmiste mess on Tartu messikeskuses 15. ja 16. veebruaril.

Kohal on jälle enamik Eesti suuremaid kõrgkooli, samuti teadusasutusi, kutsekooli ja gümnaasiume. Tutvustatakse õppimisvõimalusi nii kodu- kui välismaal. Huvitavat on näidata teadlastel. Karjäärilaat pakub üliõpilastele töö- ja praktika-kohti. Võrgupeole kogunevad arvutimänguhuvilised võistlevad omavahel, jagavad teavet arvutivõrgu kasutamisest ja uutest mängudest.

Messi esitluste ja seminaride

ajakava on täpsustamisel. Ootan ülikooli struktuuriüksuste ettepanekuid messikava jaoks võimalikult kiiresti, hiljemalt 23. jaanuariks.

Tulemas on lasershow'de võistlus ja muudki põnevad.

Samuti palun ühendust võtta üliõpilastel, kes soovivad vabatahtlikult messi korraldusele kaasa aidata. Abilistele vaba sisepääs mõlemal päeval.

Info: tel 375 509, leeni@ut.ee.

TÜ on itaallaste partner

Euroopa Ühenduste raamprogrammi “Kultuur 2000” 2001. aasta taotlusvoorus Eesti loomine meiste ja kultuuriorganisatsioonide esitatud ligi 20st projektist tunnustati edukaks 7.

Tartu Ülikool osaleb partnerina itaallaste algatatud projektis “ClioH's Workshop II: Innovative books and multimedia,

materials for comparing and connecting the histories of European peoples”. Tegu on väga laiaulatusliku projektiga, millel partnereid kogu Euroopas. Projekt kestab 2 aastat ning Euroopa-poolne toetus on 801 449,31 eurot.

Vt www.euroopa.eu.int/comm/culture/projects_en.html.

Poeet Paul-Eerik Rummo mõeldes

Ele Süvalep

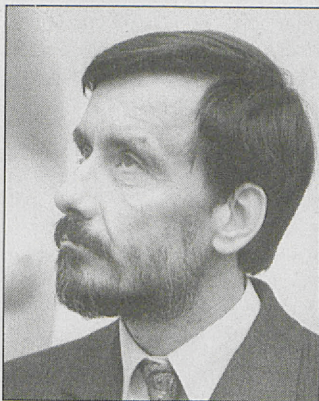
TÜ eesti kirjanduse dotsent

19. jaanuaril kuuekümneseks saav Paul-Eerik Rummo on tuntud kui luuletaja, näitekirjanik, tõlkija, ka arvustaja, esseist ning poliitik.

Kõigepealt on ta muidugi luuletaja, kelle looming kuulub eesti uuemasse klassikasse. Põhiosa tema lüürikast on ilmunud kõigest seitsme aasta jooksul, 1962-1968, kuid need olid nii P.-E. Rummo kui eesti luule jaoks tõelised seitse vilja-aastat. Noore poeedi kiiresti edasiliikunud looming esindab suuri muutusi selleaegses lüürikas.

Esimesed luuletuskogud avaldas P.-E. Rummo TUs eesti filoloogiat õppides. Ülikooliaastad 1959-1965 ja tollane Tartu vaimuelu etendasid ta kirjaniiku kujunemises olulist rolli. Õppides individuaalprogrammi alusel, oli tal kesknisest rohkem võimalusi süveneda kirjandusse ning kirjandusteadusse. Prof Harald Peebu juhendamisel valmis heatasemeline diplomitöö "Henrik Visnapuu tulek luulesse". Ta võttis osa elavalt tegutsenud Tartu Noorte Autorite Koondise tööst, võitis ülikooli kirjandusvõistlustel auhindu, lõi kaasa ülikooli näiteringis. Koos mõne teise noorpoeediga (A. Ehin, J. Kaplinski jt) kuulus ta legendaarse luuleuuendaja Artur Alliksaare ning erudeeritud literaadi ja poeedi Ain Kaalepi suhtlusringi.

1962. aastal ilmus esimeses "Noorte autorite" kassetis Rummo luulevihik "Ankruhiivaja", millele kaheaastaste vahedega järgnes veel kolm luule-raamatu. Viimane neist oli valikkogu, mis sisaldab ka mahuka tsükli uusi luuletusi. Selle ilmudes oli Rummo 26-aastane, saavutanud luuletajana täisküpsuse ning kõrgeima tunnustuse. 1972. aastal valminud kogu "Saatja aadress ja teised luuletused 1968-72" jäid kauaks käsikirja ning laiema avalikkuse

eest kõrvale. See tähistab pöördumist teistsuguse luulelaadi poole, mille seosed 1970ndate luulesuundumustega on ilmsed, kuid mis ootab veel põhjalikumalt käsitlemist ja väärtustamist.

P.-E. Rummo, kes on üldsuse jaoks märgistatud ennekõike kui 1960ndate kassetipõlvkonna silmapaistvaim esindaja, on ise tauninud luule ja inimeste seesugust liigitamist põlvkondadeks (näiteks Sirp 20. okt 2000). Tõepoolest, P.-E. Rummo looming sidestub väga mitmekülselt ning sügavalt pikaajalise eesti luuletraditsiooniga ja XX sajandi maailmakirjanduse peamiste suundumusteni. Samas on ta neid – võib-olla väheheid poeete, kes on erakordse nõudlikkusega püüdnud vältida enesekordamist. Sellekohase poeetilise tõekspidamisena sobib tsiteerida ridu kogu "Lumevalgus... lumepimedus" tsüklist "Läbi talve":

Keelelt kõik sõnad sülitän
ja jälle õpin kõnelema
Tütrega koos ma uuesti
ütlemä õpin sõna *ema*

*ma ise hindama ei lähe
on seda palju või on vähe
või on see halb või on see hea
ei tea ei tea –*

kaitseb mind kevadladvastik
mu ainus kadumatu katus
Ei siin ma hooli millestki
ja see ei ole hoolimatus

200 AASTAT TÜ TAASAVAMISEST

Meteoroloogia isa

Toomas Pung

TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

TÜ kolmas füüsikaprofessor (1842-1865) oli silmapaistev meteoroloog Ludwig Friedrich Kämtz, kaasaegse meteoroloogia rajajaid.

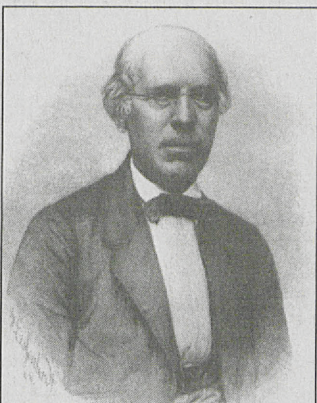
Kämtz sai doktorikraadi Halle Ülikoolis, kus töötas õppejõuna. Ta avaldas trükis 3kõitelise meteoroloogiaõpiku, loengud ja eksperimentaalfüüsika õpiku, mis võeti tarvitusele Saksa ülikoolides ja tegi tema nime tuttavaks Euroopa teaduses.

Pärast F. Parroti surma valiti ta TÜ füüsikaprofessoriks.

Kämtz elas Tartus botaanikaia taga Emajõe lähedal, kus tegi 10 aastat meteoroloogilisi vaatlusi.

Tartus koostas ja avaldas ta 3kõitelise meteoroloogiateatmiku (6 artiklit selles käsitlevad meteoroloogiliste vaatluste tulemusi Tartus). Ta oli Tartu Loodusuurijate Seltsi asutajaliige.

1865 valiti ta Peterburi TA akadeemikuks ja Füüsika Pea-

observatooriumi direktoriks.

Kämtz oli teadusmaailmas tuntud kui originaalsete õpikute autor ning vene ja eriti Tartu meteoroloogia- ja klimatoloogiaalase andmestiku süstematiseerija.

Ta oli eelkõige geofüüsik ja meteoroloog, kuid oma artiklites käsitles ta füüsika, magnetismi ja meteoroloogia kõrval ka füüsilist geograafiat. Tema õpikut peetakse esimeseks meteoroloogia õpperaamatuks maailmas. Kämtzi nimetati meteoroloogia isaks.

ACADEMIA GUSTAVIANA
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT

370
200

Õppejõudude elutöö, kogu ülikooli mitmetahulisus vajab bibliograaf Maare Kümniku arvates ühist katust, kaubamärki – Tartu Ülikool.

VARJE SOOTAK

Ülikooli bibliograafiline mälu

Maare Kümnik

TÜ Raamatukogu
vanembibliograaf

Kuidas modernselt rakeda ühise eesmärgi nimel Tartu Ülikooli tutvustamine maailmas teeb muret bibliograafidele.

On kaks, kuid eri eesmärkidel (ka sisuliste erinevustega) koostatud andmestikku: Tartu Ülikooli bibliograafia ja Tartu Ülikooli teadus- ja arendusosakonna teadusinfosüsteemi publikatsioonide osa. Viimane on alati olnud väga suureks abiks bibliograafiade koostamisel. Selle aruandlusandmestiku kaudu rikastuks välismaal ilmunuga (*Estonica*) ka Eesti suuremate raamatukogude elektrooniline ühiskataloog ESTER. Eesti teadlaste artiklite kiht on seal veel üsna õhuke, alustati ju alles aastal 1999.

Kaks sajandit teaduse tutvustamist

Ülikooli raamatukogu osa Tartu Ülikooli teaduse tutvustamisel nii Eestis kui ka teistes maades on olnud aastakümnete pikkune. Võib rääkida isegi kahest sajandist, kui meenutada, et 1808. aasta reisil viibides kirjutas prof Karl Morgenstern ülikooli nõukogule, et "välismaal küsitakse, miks Tartu ülikoolilt nii vähe trükis ilmub? Kui nime-tada ilmunud töid, selgub, et isegi nende pealkirju ei tunta" (TÜR KHO, Mrg. DCVIII, Correspondenz).

Ülikooli enesetutvustuse vajadus oli juba siis selge. Ülikooli teadusproduktisioonil, õppejõudude elutööl, kogu teabel ülikooli ja üliõpilaselu mitmetahulisuse kohta on vaja katust, kaubamärki, ühist nimetajat, nime – TARTU ÜLIKOOOL. Seda ongi pakkunud raamatukogu pidev tegevus üsna mitmel moel.

Igaüks omaette on muidugi oluline oma alal, kuid tervikpilti nii ei loo. Sellele, kui maailma-kaardilt märkamatu kadus väärakas nimetus "Tartu Ülikooli Toimetised" ehk *Acta* (1893-1994), on osutatud siin-seal, näiteks ungari keele ja kirjanduse lektor Szilárd Toth (Universitas Tartuensis, 2000, nr 41), emeriitprofessor Ülo Lepik raamatus "Tartu Ülikool

Bibliograafia koostamine nõuab visadust, täpsust ja teadmisi, ükskõik, kas see on kättesaadav raamatus või andmebaasis.

minu elus" (1998, lk 213). Miks ikkagi nii juhtus?

Bibliograafiatöö

Üks seni oluline tegevusliin on olnud bibliograafiatöö: andmestiku koostamine ja teatmeteeningindus. Need osad on tihedalt seotud kogu raamatukogu rikkuse ja varadega, kogu informatsiooni ja materjalidega Tartu Ülikooli kohta. Aastati on teatmeteeninginduse mahust vähemalt kolmandik olnud ülikooliteemaline (lühinimestikest fakteenadisteni välja). Sageli küsitakse ühelt või teiselt alalt just Tartu Ülikooli õpetlaste töid.

Saksamaalt prof dr Klaus Garberilt saabunud tänukirjas raamatukogule ja Ene-Lille Jaansonile töö eest "Tartu Ülikooli trükikoda 1632-1710: ajalugu ja trükiste bibliograafia" (2000) öeldakse: "Õnnitlen Teid südamest selle mahuka publikatsiooni puhul, mis leiab oma väärrika koha A. Teringu samalaadsete väljaannete kõrval, tuues ühekorraga avalikkuse ette kogu Tartu 17. sajandi akadeemilise kultuuri rikkuse". Raamatukogu bibliograafiatöö on taotlenudki sedasama, kuid pisut kitsamalt – ainult (!) Tartu Ülikooli ja 19., 20. ja 21. sajandi kohta.

Seda eesmärki teenib mahukas andmestik "Tartu Ülikool: ajalugu; õppejõudude, teenistujate ja kasvandike biobibliograafia" (1632-1710, 1802-2001).

Kasutagem kogutut

Ülikooli teaduse tutvustamiseks on raamatukogus koostatud ja vahetusena maailma saadetud väljaandeid nagu "Tartu Riiklik Ülikool: [1944-1986., 1988.] aastal ilmunud tööde bibliograafia" (1962-1995, aastaraamatud, neis on ka info kaitstud väitekirjadest), "Tartu Riiklikus Ülikoolis kaitstud väitekirjad 1946-1959" (1961), "Tartu Ülikoolis kaitstud väitekirjad 1802-1918" (1973), "Tartu Ülikooli arstiteaduskon-

nas kaitstud väitekirjad 1892-1917" (1965), "Tartu ülikool kirjasõnas" 1-2 (1983, 1990), "Tartu Ülikooli perioodikaväljaanded 1802-1940" 1-2 (1983), "Tartu Ülikooli Toimetiste sisuregistrid 1893-1944" (1993, nende 100. aastapäevaks) ja nii veel mitmeid-mitmeid, viimati "Professor Paul Ariste biobibliograafia 1921-2000" (2000).

Kogu seda tööd võib nimetada ka ülikooli bibliograafiliseks mäluks.

Bibliograafia tähendus kasvab ajas

Raamatukogus tehtut on tunnustatud mitmeti. Vahetud kontaktid on olnud paljudega, näiteks professorite Viktor Masingu, Ülo Lepiku, Peeter Järvelaiu, Sergei Issakovi, Leonid Stolovitši, Ene-Margit Tiidu, teaduri Erki Tammiksaare, õppejõu Alar Sepa ("... bibliograafia alusel on üliõpilastel ja õppejõududel palju lihtsam selgitada, mida meie eelkäijad ja ka kaasaegsed on publitseerinud."), dots Peet-Henn Kingisepa, Üllo Musta, Aadu Musta, Peeter Oleski, Jaan Eilarti ("siinne materjali kogumine näib küllalt ammendav olevat") ja paljude teistega.

Välismaalased, tänades teatmebibliograafe neile saadetud teadiste eest, sõna otseses mõttes rõõmustavad Tartu Ülikooli Raamatukogus oleva rikkaliku bibliograafilise andmestiku üle.

Bibliograafiade koostamine ei ole kiirtöö ja nende tähendus kasvabki ajas. Samasugust visadust, täpsust ja hulgaliselt teadmisi nõuavad koostajailt arvuti- andmebaasidki, mis, võrreldes raamatuga, võimaldavad sisestatu märksa mitmetahulisemat ja paindlikumat kasutamist, uue materjali pidevat lisamist ja kõigile kättesaadavust internetis.

Lisaks vt ka: M. Kümnik. Tartu ülikooli bibliograafias//Tartu Ülikooli Raamatukogu töid 10 (1997), 144-168.

UUDISED

Eesti Akadeemiline Spordiliit 10

15. jaanuaril täitis 10 aastat Eesti Akadeemilise Spordiliidu (EASL) asutamisest.

10 aasta jooksul on EASL korraldanud Eesti üliõpilaste meistrivõistlusi, osalenud universiaadidel ja üliõpilaste maailmameistrivõistlustel.

EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul on universiaadidelt võidetud üks kuldmedal (Aleksander Tammert, 2001). Üliõpilaste maailmameistriteks on tulnud Maret Vaher (1998 orienteerumises) ja Toomas Proovel (2000 kreeka-rooma maadluses).

"1998. aastal taastati rahvusvaheliste üliõpilasmängude SELLi mängude (Soomes, Eesti, Läti, Leedu) traditsioon. Mais toimuvad üliõpilasmängud uuesti Tartus," ütles Beljaeva.

Kõrgkoolitöötajate karikavõistlused

Homme tähistab EASL oma 10. aastapäeva TÜ spordihoones toimuva professorite ja kõrgkoolide töötajate spordivõistlusega (korvpall, võrkpall ja male).

Turniir algab kell 9 nooremate õppejõudude võrkpallimatsiga TÜ ja Kõrgema Sõjakooli (KSK) vahel.

TÜ on välja pannud võrkpallimeeskonnad nooremate ja vanemate meeste klassis, võrkpallinaiskonna ja malevõistkonna. Sel aastal kohtuvad TÜ, EPMÜ, TTÜ, KSK, Mainori Majandusinstituut, Akadeemia Nord, Audentese ja IT-kolledži koon-dised.

EASL soovib selle turniiriga taastada EASLi arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul kunagise traditsiooni, kus õppejõud ja kõrgkoolide töötajad saaksid vahemalt kord aastas kokku ka spordiväljakutel.

Seminar avatud ülikoolist

23. jaanuaril kell 14.30-17.30 toimub Lossi 3-112 seminar "Eesti Avatud Ülikool – ülikoolide koostöö avatud õppearendamiseks Eestis".

Seminari eesmärk on jätkata arutelu Eesti avatud ülikoolist: ülikoolide ja riigi huvist, vajadustest ja senistest tegevustest avatud ja kaugkoolituse arendamisel, reaalsetest võimalustest koostöö elluviimiseks ning konkreetsetest tulevikuplaanidest.

Info: Eve Lember, tel 375 620.

Sihtfinantseerimine kasvas

16. jaanuaril kinnitas haridusminister oma käskkirjaga sihtfinantseerimise mahu 2002. aastaks.

Üldine finantseerimise maht kasvas TÜ teadustalituse peaspetsialisti Viktor Muuli sõnul 13%, sh TÜ finantseerimise maht 21%.

Täpsem info on teadus- ja arendusosakonna veebilehel: www.ut.ee/ta rubriigi uudised all.

ÜLIÕPILASTEATER OTSIB NOORMEHI

oma uude lavastusse (E. Ionesco "Macbeth"). Huvitatutel palume tulla neljapäeval, 31. jaanuaril kell 18 Tartu Üliõpilasmaja (Kalevi 24) 4. korruse peeglisaali (sissekäik hoovi poolt).

ÕNNITLEME!

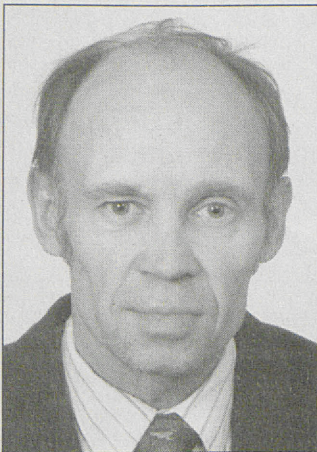
Haldur Õim 60

22. jaanuaril peab juubelisün-nipäeva TÜ üldkeeleteaduse professor, Eesti TA liige (1994. aastast) Haldur Õim.

1977. aastast töötab ta TÜ lingvistikaõppejõuna, olles läbi-nud akadeemilised astmed va-nemõpetajast professorini (1985). Filoloogiadoktori väite- kirja kaitses Haldur Õim 1983. aastal semantikast ja keele mõistmise teooriast.

Tema teaduslike huvide keskmes on olnud keele seman- tika ja pragmaatika, keele mõistmise mehhanismide avas- tamine ja arvutitl modelleerimi- ne ning inimese ja arvuti suht- lus loomulikus keeles. Õimu pu- hul on silmapaistev see, et te- mas on ühendatud kaks harva esinevat talenti: keerulisi tea- duslikke teooriaid mõista ja neid teistele selgitada ning ori- ginaalne mõtlemine – oskus uut avastada.

Keel ja arvuti on märksõnad, mis sobivad iseloomustama ühte poolt Õimu tegevusest teadlase ja õppejõuna. 1970n- date lõpul koondas ta enda üm- ber lingvistidest ja matemaati- kusest programmeerijatest koosneva grupi, millest on täna- seks välja kasvanud üldkeele- teaduse õppetooli juures tegut- sev arvutilingvistika uurimis- rühm. Teiselt poolt saab prof Õimu tegevust kokku võtta sõ- nadega *täendus ja mõtlemine*, mis katab nii suure osa tema teadustööst kui kognitiivse ling- vistika esimesed sammud TÜs.

Prof Õimu eestvõttel töötati välja arvutilingvistika eriala õp- pekava ja 1977. aastast toimub TÜs arvutilingvistide süstemaatiline ettevalmistamine.

Kui 1997 käivitus Eesti Infor- maatikakeskuse koordineeri- tud Eesti keeletehnoloogia siht- programm, siis sai Õimust üks selle eestvedajaid.

Haldur Õim võitleb aktiivselt eesti keele püsijäämise eest infotehnoloogilises ühiskonnas. Ta hoiatab, et arvutitoeta jäetud keelt ähvardab väljasuremine. Et eesti keelega seda ei juhtuks, on Haldur Õimu viimase aja põhiroll olnud Eesti arvutiling- vistide koostöö koordineerimi- ne ja suunamine eesti keele automaattõtluse programmi- de, arvutikorpuste ja -sõnastike loomisel.

Juubilarile visadust ja õnne soovides

Kolleevid

50	laborant – 10. detsember
Svetlana Luik,	Õie Kaasik,
koristaja – 7. detsember	paljundusoperaator – 12. detsember
Aleks Lenzner,	65
dotsent – 8. detsember	Peet-Henn Kingisepp,
60	dotsent – 10. detsember
Enn Laanelepp,	

ESSEKONKURSS

Eesti Instituut kutsub kõiki huvilisi, sõltumata nende vanusest, soost, usutunnistusest jne, osalema esseevõistlusel

MIS TEEB [MINU JAKS] EESTIST EESTI

– millised asjad, nähtused, tavad, harjumused vms kannavad kirjutaja Eesti tunnet ja miks või kuidas.

Kirjutamisel võiks hoiduda katseist leida ühtset ja üldistavat sümbolit või märkide loendit, pigem on oodatud kirjutajate isikliku, kui tahes väikese eesti avastuse ja sellega seotud tunnete kirjeldus.

Mitte üle kolme lehekülje pikkune (maks 5400 tähemärki) töö saata hiljemalt 10. veebruariks Eesti Instituuti kas postitsi (Suur Karja 14, 10140 Tallinn) või meilitsi (essee@einst.ee). Postiga saabuvatele töödele lisada kinnine ümbrik autori nime ja kontaktandmetega. Mõttetihedamad tööd pälvivad rahalise auhinna ja avaldatakse trükkis. Eesti Instituudil on õigus kõiki konkursile laekunud ideid edaspidi oma töös kasutada.

Täpsemad tingimused aadressil www.einst.ee/Eestit otsimas.

TÖÖLE EESTI INSTITUUTI

Eesti Instituut (EI) otsib tulevast kolleegi, tegutsemistahtelist ja suhtlemisaldist. EI ootab: oskust oma peaga mõelda, kiiret kohanemisvõimet, inglise keele oskust kõnes ja kirjas, veel ühe võõrkeele ning head eesti keele oskust. EI pakub: suhtlemist nõrkemiseni, eneseteostust, üllatusi. EI ei paku: nüri oleske- lu, ametiautot, sanatooriumituusikuid. CV saata aadressil Suur Karja 14, 10140 Tallinn hiljemalt 15. veebruariks. EI kohta saab infot tel 6314 355 või www.einst.ee.

TEATED

22. jaanuaril kell 15 toimub üli- kooli nõukogu saalis prof Haldur Õimu 60. sünnipäevale pühen- datud ettekandekoosolek.

Kavas: Mare Koit – Inimene, keel, arvuti; Arvo Krikmann – Pi- dulik preambulaatorne pöördum- ine; Mati Erelt, Tiit Hennoste – Vaja on veel üht eesti keele grammatikat; Leho Paldre – Mees õpetlase tähenduses. Info: Urve Talvik, tel 375 941.

23. jaanuaril kell 11-13.30 toi- mub Lossi 3-112 Eesti Akadee- milise Täienduskoolituse Koos- töövõrgu aastakoosolek. Info: Eve Lember, tel 375 620.

KAITSMISED

28. jaanuaril kell 14 kaitseb ph aud 102 TPÜ vanemteadur Ind- rek Tart doktoritööd "Eestikeelne luuleraamat 1638-2000. Biblio- meetrilisi ja kirjandussotsioloogi- lisi vaatlusi" eesti kirjanduse alal. Oponentid: prof Rein Veidemann, prof Toomas Liiv.

28. jaanuaril kell 14.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis Toomas Plank doktoritööd "Positive corona at combined DC and AC voltage" (Positiivne koroonala- hendus segapingel) optika ja

spektroskoopia erialal. Juhenda- ja: dr Ants Haljaste (TÜ). Opo- nendid: prof Reidar Svein Sigmond (Norra Teaduse ja Teh- noloogia Instituut, Trondheim) ja dr Jaan Salm (TÜ). Info: Hugo Mändar, tel 375 537.

31. jaanuaril kell 14 kaitseb Tiigi 78-126 Monica Lövi magistritööd "Nägemispuudega inimeste töö- hõivest Eestis" sotsiaaltöö eri- alal. Juhendaja: dots J. Kõre. Oponentid: Avo Trumm, MA ja Valter Parve, MSW.

4. veebruaril kell 14.15 kaitseb sotsioloogia osakonnas Tiigi 78-125 Mait Mürsepp magistritööd "Õiguse legitiimsus ja õigussüs- teemi legitimeerimine turundus- teooria rakendamise abil". Ju- hendaja: dots Henn Käär. Opo- nent: lektor Silvia Kaugia (MA). Info: Villu Talv, tel 375 924.

KURSUSED

Kevadsemestril (1.-8. nädalani) viib arvutiteaduse instituut läbi arvutiõpetuse kursuse (MTAT.03.009, 2 AP). Prog- ramm: töö failide ja kaustadega operatsioonisüsteemis Windows, teksti-, tabeli- ja andmebaasi- töötlus (paketi MS Office näitel), Internet (kirjavahetus, infort-

AINEKURSUSTE KONKURSS

TÜ kuulutab välja võõrkeelsete ja välismaalastele suunatud ainekursuste konkursi 2002/2003. õppeaastaks (k.a suvi 2003) järgmistel teemadel:

- Magistritasemel õpetatavate uute võõrkeelsete kursuste moodulid (8 või 16 AP) (senise kogemuse põhjal on suure- mat huvi tuntud õppimisvõimaluste vastu järgmistel aladel: vene keel võõrkeelena, informaatika, bioloogia, majandus- teadused ja sotsiaalteadused);
- Bakalaureusetasemel õpetatavad uued võõrkeelsed aine- kursused (2-4AP).

Osalemiseks nõutavad materjalid:

- Õppeaine või mooduli lühituvustus maksimaalselt 2 lk, sh aine nimetus, maht ainepunktides, õppeaste, õppevorm (statsioonarne, suvekool, distantsope), toimumise aeg, siht- grupp, õpetamise keel, õppejõud ning annotatsioon. Auditoorse töö ajakava, loengute, seminaride ja praktiliste tööde teemade ning kohustusliku ja soovitava kirjanduse loetelu, iseseisva töö osakaal, teadmiste kontrollivorm(id) (eksam või arvestus, suuline või kirjalik, kontrolltööd, refe- raadid jm), ekskursioonid-praktikad ning eksamile pääse- mise tingimused.
- Orienteeruv kursuse või mooduli eelarve — autori(te) ettevalmistav töö kursuse või mooduli käivitamiseks ning töötasud kursuse või mooduli esmakordsel esitusel.
- Loengukonspekti lühikokkuvõte — sisuline ülevaade koos viidete erialakirjandusele. (Ühe kursuse kohta loengu- konspekti lühikokkuvõte 3lk ja kirjanduse loetelu 1 lk, mooduli puhul iga kursuse kohta vastavalt lühikokkuvõte 3 lk ja kirjanduse loetelu 1 lk.).
- Projekti autor(id) ja kontaktandmed.

Nõutavad materjalid vastavas võõrkeeles esitada õppepro- rektorile paberil 11. veebruariks.

Komisjon arvestab hindamisel:

- kursuse või mooduli vajalikkust, ajakohasust, originaalsust;
- sihtgrupi olemasolu ainekursuse või mooduli õppimiseks;
- kursuse või mooduli sisulist taset ja ülesehitust;
- õppejõu pädevust;
- kaasaegsete õpetamistingimuste (kirjandus, laborid, IT) olemasolu;
- vastavust eelarvele.

Ülikool finantseerib parimate kursuste või moodulite etteval- mistamist ning tööjõukulu kursuse või mooduli esmakordsel esitusel. Finantseeritakse struktuuriüksust, kuhu kuulub kur- sust või moodulit õpetav õppejõud. Õppeprorektori moodus- tatud komisjonil on õigus teha korrektuuri projektide eelarvet- es ja hinnata nende otstarbekust.

75% sihtfinantseeringust eraldatakse struktuuriüksusele kursuse või mooduli käivitamiseks pärast valiku ja finantseeri- misotsuse tegemist. 25% projekti eelarverahast laekub pärast struktuuriüksuse juhi poolt koostatava õppetöö aruande esi- tamist õppeprorektorile. Aruande esitamiseks on aega üks kuu mooduli või kursuse esmakordsest esitusest arvates. Otsus parimate projektide finantseerimise kohta tehakse tea- tavaks 22. veebruaril UTs.

Lisainfo: Ülle Hendrikson, hylle@ut.ee, 375 523.

sing). Loengud toimuvad 12., 14., 19., ja 21. veebruaril kell 18.15-20 Vanemuise 46 suures auditooriumis (225). Praktikumid toimuvad 2.-8. nädalani (4 tundi nädalas) arvutiklassides. Regist- reerimine ja praktikumirühma- desse jaotamine toimub esime- sel loengul. Lisainfo: eno@ut.ee (Eno Tõnisson).

Arvutiteaduse instituudi kavas on järgmised kursused:

- Õpiprogrammid (MTAT.03.008 4 AP, Rein Prank, prank@ut.ee).
- Esimene loeng 14. veebruaril kell 8.15-10 Liivi 2-104.

- Õpitarkvara seminar (MTAT. 03.145 1 AP, Eno Tõnisson, eno@ut.ee).
- Sissejuhataav semi- nar 20. veebruaril kell 16.15-18 Liivi 2-104. Mõlemale kursusele on oodatud eri teaduskondade üliõpilased, eriti need, kes val- mistuvad õpetajaks saama.

- Arvutid koolimatemaatikas (MTAT.03.143 2 AP, Eno Tõni- son, eno@ut.ee).
- Esimene loeng 15. veebruaril kell 12.15-14.00 Liivi 2-104. Mõeldud pigem MT üliõpilastele, aga oodatud ka tei- sed huvilised. Õppetöö ajad on esialgsed, jälgige tunniplaan.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimaja Piletikeskus avatud E-L kl 12-19, P tund enne kontserti. Info: tel 377 537, www.vmm.ee, pilet@vkm.ee. Piletipunkt Tartu Kaubamajas.

Pühapäeval, 20. jaanuaril kell 16 esi- neb klaveriduo Kai Ratasepp ja Mati Mikalai. Kavas Mozarti so- naat kahele klaverile, Raveli "Hispaania rapsodia", Poulen- ci sonaat kahele klaverile, Lutos- lawski variatsioonid Paganini teemale.

Teisipäeval, 22. jaanuaril kell 15 las- tekontsert "100 minutit kesk- ajas". Esineb Hortus Musicus, kunstiline juht Andres Mustonen. Kunstiajaloolane Jüri Kuuske- maa jutustab 100 minuti jooksul keskaegset Tartut ja selle kuju- nemist linnaks.

KINOS ILLUSIOON

Atlantis: kadunud kuningriik – kl 13. Printsessi päevikud – kl 14.45, 16.30, 18.15, 20. Veebiisad tulistel kividel (PÖFFli kavast) – kl 21.45.

Tartu Ülikool võtab õppe- ja üliõpilasosakonda tööle peaspetsialisti,

kelle ülesandeks on välisüliõpilaste õppe- ja olmeküsimuste lahendamine, üliõpilasvahetuse korraldamine ja arendamine ning välisüliõpilastalituse juhtimine. Info: www.ut.ee/kon- kurss/peasp0121.php.

TÜ MAJANDUSTEADUSKONNA ÄRIJUHTIMISE MAGISTRIÕPPE MAGISTRIPROJEKTIDE KAITSMINE

24. jaanuar, Narva mnt 4 aud B202

- 9 Sirje Tang – Ettevõtte väärtuse suurendamise finantsvõi- malused (AS K.A.T.&Ko näitel). Juhendaja: prof V. Raud- sepp, oponent: kn (maj) N. Ivanova.
- 9.40 Age Käos – Ettevõttesisese arvestussüsteemi täiusta- mine Mootorrei AS-s. Juhendaja: dots T. Haldma, opo- nent: MA (maj) K. Lääts.
- 10.20 Ruth Kotsar – Ettevõttesisese kuluarvestus- ja aru- andlussüsteemi täiustamine AS-is Vilma. Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: MA (maj) K. Lääts.
- 11 Jaako Lindmäe – Õpetajate hindamine ja töötasustamine Kallaste Kutsekeskkooli näitel. Juhendaja: dots K. Türk, oponent: kn (maj) U. Varblane.
- 11.40 Külli Meister – Muutused organisatsioonis omanike liitumisel ja ühinemisel MAP Eesti AS näitel. Juhendaja: dots M. Vadi, oponent: kn (maj) K. Türk.
- 12.50 Marje Kõljalg – Hoiu-laenuühistud - ühistulised fi- nantsasutused Eestis. Probleemid ja võimalused. Juhenda- ja: prof M. Sörg, oponent: dr (maj) U. Silberg.
- 13.30 Ülle Kollo – OÜ Tartu Ülikooli Raamatupood turun- duspoliitika kujundamine. Juhendaja: prof M. Miljan, opo- nent: kn (füüs-mat) N. Roose.
- 14.10 Rita Pappa – Integration of Activity Based Costing into the performance measurement system in Hansabank. Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: MA (maj) A. Juhkam.

25. jaanuar, Narva mnt 4 aud B202

- 9 Reidi Strandberg – Ettevõtte väärtuse hindamine (AS Sangar näitel). Juhendaja: prof V. Raudsepp, oponent: MA (maj) P. Sander.
- 9.40 Lily Jallai – Trükiettevõtte sisekontrolli süsteemi täius- tamine. Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: kn (maj) S. Kalnin.
- 10.20 Eve Urbas – Tasakaalustatud mõõtmismudel ettevõt- te strateegilises juhtimises (OÜ Astro Raamatud näitel). Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: kn (maj) A. Reiljan.
- 11 Inge Hielaan – Kompleksanalüüsi metoodika ettevõtte tegevuse efektiivsuse hindamiseks (AS Wermo näitel). Ju- hendaja: prof V. Raudsepp, oponent: dr (maj) V. Vensel.
- 12.10 Ruth Oltjer – Müügipersonali valik ja müügitegevus- es olulised isiksuseomadused AS Chemi-Pharm näitel. Juhendaja: prof J. Reiljan, oponentid: MA (maj) K. Tamm ja kn (maj) U. Varblane.
- 12.50 Priit Manavald – Pankrotiga seonduv ettevõtte fi- nantsseisundi analüüs. Juhendaja: dots T. Haldma, opo- nent: kn (maj) S. Kalnin.
- 13.30 Aivar Nõu – Personali värbamise ja valiku protsess AS-i Rekman ja Eesti puidutööstusettevõtete näitel. Juhen- daja: dots K. Türk, oponent: MA (maj) Ü. Sõstra.
- 14.10 Jaak Lavin – Tasakaalustatud mõõtmismudeli kujun- damine Baltic Computer Systems'is. Juhendaja: dots T. Haldma, oponent: kn (maj) S. Kalnin.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
<http://www.ut.ee/ajaleht>
Trükk: o/ü Greif

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis- te teenuste kuulutamise ja rek- laam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutu- sed tasuta.

Botaanikaiaiaale uus kasvuhoone

Varje Sootak

Väravast paremat kätt näeb lagunevat subtroopika kasvuhoonet, mille juures ei tahaks direktor Heiki Tamm end isegi pildistada lasta.

Palmihoone ja subtroopika-maja taimed kasvavad põhimõtteliselt ühes kliimavööndis ning Tamme sõnul kahe kasvuhoone ekspositsioon osaliselt kordub. Koos botaanika ja ökoloogia instituudiga kavandatakse laguneva hoone ümberehitamist troopikataimede jaoks.

Juubel kannustab

Asutamisest peale on botaanikaiaias tegeldud troopikataimede kollektsiooniga, mis kujunes liigirikkaks, kuid vahepeal on vajaliku tähelepanuta jäänud. Nüüd on see kavas uuesti välja arendada. Uude kasvuhoonesse planeeritakse nii kuiva kui niiske troopika esindajaid, uudisena vihmametsa.

“Ühelt poolt oleme õppe- ja uurimiskeskus, teiselt poolt ka loodushariduse edendaja,” selgitab direktor. “Külastajatele võiks ju eksootikatki pakkuda: väikest vesikaskaadi, kaljunukide peal õitsvaid orhideesid.”

Tamm kõneleb, et ülikoolide botaanikaaiad tänapäeval enam eriti ei laiene, vaid muudavad oma sisu kaasaegsemaks, juurutavad uusi ökoloogilisi tehnoloogiasid. “Raha loetakse üha rohkem.”

Uus kasvuhoone on plaanis valmis saada tuleval aastal botaanikaiaia 200. aastapäevaks.

TÜ arhitekt Martti Preem koostab uue kasvuhoone projekterimise lähteülesannet. Seejärel tulevad arhitektuuri-konkurss ja riigihanke konkurss. Keskkonnainvesteeringute Keskusest saadi ehituseks 2,2 miljonit krooni.

Raha napib

“Ehitada ja remontida on vaja palju, raha aga napib. Eelarve sel aastal ei suurenenud. Botaanikaiaia käekäiku mõjutas liiga pikk direktori otsimise aeg.” Bioloogiakandidaat Heiki Tamm, kes on töötanud Tallinna

“2003. aastal 200aastaseks saav botaanikaiaed peab muutuma atraktiivsemaks,” leiab Heiki Tamm.

VARJE SOOTAK

TARTU ÜLIKOOLI BOTAANIKAAED

Palmihoone, lähistroopika ja sukulentide kasvuhooned.
Avamaal taimestikumaatika osakond, roosaarium, mäestikutalmed, dendropark jm.
Avatud iga päev kl 7-19, kasvuhooned kl 10-17.
Info: tel 376 218, www.ut.ee/botaed uueneb 1. veebruarist.

Botaanikaiaias nii direktorina kui teistel ametikohtadel, alustas oktoobris Tartus oma teist tööpäeva kirjade ja rahataotlusprojektide kirjutamisega. “Esimene kiri läks ülikooli juhtkonnale subtroopiliste taimede väga halvas seisukorras oleva kasvuhoone kohta. Haldusdirektori moodustatud komisjon vaatas kõik objektid üle ja tegi oma järeldused.”

Botaanikaiaed on küll ülikooli oma, kuid selles käivad kõik, nii linlased kui linna külalised ning Tamme sõnul püüab linn seda olulist turismiobjekti toetada. Näiteks vana piirdemüüri re-

montimist toetatakse 900 000 krooniga. “Seda remontides loodame korda teha ka värava, millel võiks ilutseda sepiskiri “Hortus Botanicus A.D. 1803”.

Abi projektidest

Keskkonnainvesteeringute Keskuse projektirahadega tahetakse puhastada tiiki, et paraneks vee kvaliteet. “Tiigi puhastamine on oluline ka seetõttu, et sellest võtame taimede kastmiseks, mis on neile veevärgi omast kasulik ja tuleb odavam.” Linn aitab saarel paviljoni taastada ja silla ehitada. Heiki Tammel on ka ajaloolas-

tega üks asi ajada – kas tiik, mis on rajatud vana linnamüüri kaitsekraavi, pole mitte üks Tartu vanemaid vesirajatisi.

Keskkonnainvesteeringute Keskus finantseerib ka energiasäästlikkuse projekti. “Praegu kütame õhku. Juba vene ajal Eesti botaanikaadade kasvuhoonete kütmist Soome omadega võrreldes kulus meil ruutmeetri kütmiseks kaks korda rohkem kütet kui Soomes.”

EL 5. raamprogrammi energiasäästlikkuse pilootprojekti näitab botaanikaiaed, kuidas uute innovatiivsete tehnoloogiate abil energiat säästa ja keskkonda kaitsta, nagu näiteks kütta maasoojuspumbaga.

Botaanikaiaed kui teadusasutus

Maailma botaanikaadadesse on koondatud ligi kolmandik kõigist taimeliikidest ning neis

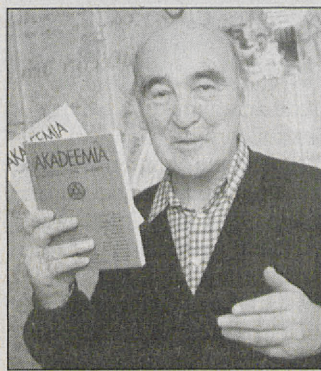
on säilinud ka palju looduses hävinud liike. “Üks osa meie tööst ongi osalemine mitmes looduskaitseprogrammis, kus anname oma panuse mõne liigi loodusesse tagasi viimisel.” Botaanikaiaia praeguses struktuuris puudub teaduri ametikoht, kuid koostöös ülikooli instituutide ja teiste asutustega püütakse oma kollektsioone koondada ning alles hoida kõik Eesti sõnajalad, väärtuslikumad roosi- ja elulõngade kollektsioonid.

Rio de Janeiro konventsiooni põhjal peab ka Eesti oma eluslooduse geneetilisi ressursse säilitama ja kaitsma. Eesti vastavas riiklikus programmis on TÜ Botaanikaiaia osa ilutaimede ja teatud looduslike taimeliikide seemnepanga säilitamine. “Samuti jääks meie vastutada era-kollektsioonide uurimine, dokumenteerimine ja andmepanga koostamine.”

Vabade kunstide uus professor

TÜ 2002. aasta vabade kunstide professoriks valiti kirjanik ja tõlkija Ain Kaalep (pildil).

Ain Kaalep on lõpetanud TÜ eesti filoloogia 1956 ja töötanud ülikoolis 1976-1983 tõlkekabineti juhatajana. Ta on avaldanud mitmeid luulekogusid ja tõlkinud kirjandust antiigist nüüdisajani. Ta oli ajakirja Akadeemia asutamisest 1989 peatoimetaja 2001. aasta lõpuni.

Tiigi 14 ühiselamu ehitatakse korterelamuks

Varje Sootak

Kolmapäeval kirjutasid TÜ haldusdirektor Riho Illak ja OÜ Eesti Ehituse peadirektor Egon Mats alla Tiigi tn 14 ühiselamu renoveerimise lepingule.

Tartu ülikoolide ühiselamute renoveerimise projekti juhi Heiki Pageli sõnul tähendab Tiigi tänava ühiselamute renoveerimine peaaegu uue ühiselamu ehitamist, st lammutamisest kuni võtmeteni. “Vanast majast jäävad alles vaid välis- ja kandvad seinad. Sellest majast tuleb üliõpilaste kortertüüpi elamu, kaob klassikaline ühiselamu mõiste oma pikkade koridoridega,” ütles Pagel.

Valdavalt on majas 3-2toalised korterid (igas toas elab 2 inimest), köök, vannituba ja WC on ühised. Majja pääseb kaardi-

Lepingule kirjutavad alla haldusdirektor Riho Illak ja OÜ Eesti Ehituse peadirektor Egon Mats.

VARJE SOOTAK

ga,” selgitas Pagel.

OÜ Eesti Ehituse peadirektor Egon Mats ütles UTle, et neile teeb selline tellimus vaid au ning sel moel saavad nemadki haridusele kaasa aidata.

Eeltööd juba käivad, 1.

augustil peavad ehitustööd lõppenud olema, möbleerimine algab poolest juulist.

Ühiselamute renoveerimise projekti töid tehakse Euroopa Nõukogu Arengupanga laenulepingu alusel, mis allkirjastati

Pariisis 2000. aasta sügisel. Rektor Jaak Aaviksoo märkis, et projekti abil on see TÜle juba kolmanda ühiselamu renoveerimine või ehitamine (Pepleri 14, Raatuse 22 ja Tiigi 14).

Kahel päeval tutvus ühiselamute renoveerimise projektiga ja viibis ka lepingu allakirjutamisel Euroopa Nõukogu Arengupanga esindaja Claudine Voyadzis. Rektori sõnul on taoline projekt järgmist leidnud Leedus.

Tiigi tänava üliõpilaselamu on ehitatud 1964. aastal ja oli kaua aastaid üks ülikooli moodsamaid üliõpilaskodusid, sest tubades oli ka kraanikauss ja WC, mis endise Pälsoni tänava ühiselamuis ja Vanas Tiigis tundmatud. Koridorsüsteemiga majas on erineval tasapinnal lühem (4 korrust) ja pikem tiib (5 korrust).

TÄNA LEHES

Raamatukogu ennistuskeskuse koostööst soomlastega

TÜ audoktor Jaan Puhvel 70

Teadmiste mess Intellektika 2002

Doktoriks Oxfordis

Matemaatika-informaatika-teaduskonna uus hoone

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud nõukogu istungil on kavas kinnitada keskkonnatehnoloogia õppekavad, muuta sotsiaalteaduskonna struktuuri, omandada kinnistud aadressil Kere 14 ja 14a Narvas ning Ujula 16 Tartus.

Samuti on kavas valida kuus professorit. Klassikalise filoloogia professori kohale kandideerib klassikalise filoloogia prof, filol-kand Anne Lill; saksa filoloogia professori kohale TPÜ dots, filol-dokt Mari Tarvas; astrofüüsika professoriks astrofüüsika prof, füüs-mat-dr Ene Ergma; statistilise füüsika ja kvantteooria professoriks statistilise füüsika ja kvantteooria prof, füüs-mat-dr Vladimir Hižnjakov; mikrobioloogia ja viroloogia professoriks mikrobioloogia ja viroloogia prof, biol-kand Mart Ustav ja taimefüsioloogia professoriks taimefüsioloogia prof, biol-dr Agu Laisk.

Nõukogu kinnitab ka oma kevadsemestri tööplaani.

Tartu Ülikooli esindajad Tallinna Linnavalitsuses

Täna kohtuvad ülikooli maakondade esindajad maakondades Tallinna LV haridusameti esindajatega.

TÜ regionaaltegevuse peaspetsialisti Eeva Kumbergi sõnul keskendutakse regionaaltegevuse kavandatud töökohtumisel ülikooli ja Tallinna LV koostöölepingule ja sellest tulenevatele konkreetsetele töösuundadele, arvestades linna vajadusi ja ülikooli võimalusi.

“Elkõige on kõne all koolitusvõimalused linnaametnikele, praktikakohad ja uurimisteadmused üliõpilastele,” ütles Eeva Kumberg.

Koostööleping Tallinna LV ja Tartu Ülikooli vahel sõlmiti 1998. aastal, viimati täiendati lepingut mullu detsembris. Kohtumisest on lubanud osa võtta ka aselinnapea Rein Lang ja Harjumaa abimaavanem Heino Alaniit.

UUDISED

EV kultuuri- ja teaduspreemiate laureaadid TÜst

Lisaks 11. jaanuari UTs mainitud kandidaatidele (Ain-Elmar Kaasik, Ülo Lepik, Erast Parmasto, Ene Ergma, Toivo Maimets (Viljar Jaks, Arvi Jõers, Arnold Kristjuhan), Andres Metspalu, Jaanus Harro, Mariika Mikelsaar, Atko-Neeme Viru, Raivo Mänd (Peeter Hõrak, Indrek Ots, Toomas Tammara), Toivo Jürimäe, Kalevi Kull, Jaan Mikk, Janno Reiljan, Urmas Varblane, Margit Sutrop) on TÜ kollektiivi liikmetest üles seatud teaduspreemiate kandidaadiks veel kollektiiv koosseisus Jüri Elken, Jüri Kask, Tarmo Kõuts ja Tarmo Soomere (TÜ Eesti Me-reinstituut) ning kultuuripreemia kandidaadiks Jaak Kangilaski ja TÜ vabade kunstide professor Ain Kaalep.

Soome naisuurija raamatu esitus

30. jaanuaril kell 17 esitleb TÜ Kunstimuuseumis filosoofia-doktor Päivi Setälä raamatut "Antiikaja naine".

Esineb raamatu autor Päivi Setälä, sõna saavad ka kirjastus Huma ja tõlkija Maimu Berg. Soome tuntumaid teadlasi ja naisuurijaid Päivi Setälä kaitses doktoriväitekirja 1977. aastal, ta on olnud Helsingi Ülikooli professor ja Rooma Soome Instituudi Villa Lante juhataja. Praegu töötab Setälä Helsingi Ülikoolis.

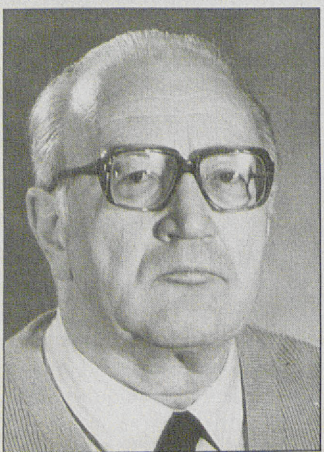
Päivi Setälält on ilmunud raamatud "Antiikin nainen" (1993), "Keskiajan nainen" (1996, eesti keeles 1999), "Näköaloja Villa Lantesta" (1998) ja "Renessanssin nainen" (2000), töös on raamat Põhjamaade renessansiaja naisest. Päivi Setälält on auhinna-tud Soome kõrgeima teabekir-janduse auhinnaga.

Kolm teeneteplaati

Eesti Akadeemiline Spordiliit (EASL) andis oma 10. aasta-päeva aktusel välja kolm teene-teplaati.

EASI arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul määrati need praegu Kanadas elavale Nikolai Küttsile (üliõpilaste maailma-meister 1933, mitmekordne SELLi mängude võitja); teene-kale korvpallitreenerile Edgar Naaritsale ning EASLi asutajale Valter Lengile eriliste teenete eest Eesti üliõpilasspordis.

Aastapäevaaktusel viibis ka EOK president Mart Siimann, kes tunnustas EASLi tegevust üliõpilasspordi arendamisel, ja teatas, et mais toimuvad Tartu Üliõpilasmängud SELL 2002 on arvanud EOK ametlikult tun-nustatud võistluste hulka. EASLi olid tulnud tervitama spordijuhid Soome, Läti ja Lee-du sõsarorganisatsioonidest. Õnnitluse saatis ka FISU (Rah-vusvahelise Üliõpilasspordiliidu juhtkond).

Valter Lenk.

Prof Jaan Puhvel – septuaginta

Anne Lill
TÜ klassikalise filoloogia professor

24. jaanuaril sai 70aasta-seks Jaan Puhvel, California Ülikooli klassikalise filoloogia ja Indoeuroopa keeleteaduse emeritprofessor ning Tartu Ülikooli audoktor.

Jaan Puhvel sündis Tallinnas, kuid tema saatuse määraks sai sõda. Alustanud kooliteed Tallinnas Westholmi gümnaasiumis, pidi ta selle pooleli jätma, kui perekond 1944. aastal sõjapõgenikena Soome ja sealt edasi Rootsi lahkus.

Õpingud

Huvi keelte ja eriti ladina keele vastu pärineb Rootsi gümnaasiumist, kreeka keele õpingud lisandusid siis, kui pere 1949. aastal Kanadasse elama asus.

Montrealis McGilli Ülikoolis kaitses Jaan Puhvel 1952. aastal magistrikaadi võrdlevast keeleteadusest ladina ja prantsuse keele erialal. Edasi jätkas ta õpinguid doktorandina USAs, Harvardi ülikoolis ja Harvardi *fellow*-staatuses täiendas oma akadeemilist haridust Pariisis ja Uppsalas.

Harvardis kaitsitud doktori-kraad käsitles indo-euroopa keelte ajaloolist häälikulugu, la-rüngaalteooria rakendamist võrdlevas keeleteaduses.

1964. aastast on Jaan Puhvel California ülikooli professor ja jätkab seal tööd tänapäevani (alates 1993. aastast *emerituse* staatuses).

Huvi vanade keelte vastu

Jaan Puhvel peab ennast ise rohkem filoloogiks kui lingvis-tiks, keelte juures huvitavad teda esmajoones nende ajaloo-line areng ja kultuuriloolised seosed. Selle taustal on mõiste-tav, et tema uurimistöö kesken-dub esmajoones vanadele keel-tele. Tema teadlasette kujunes välja keeleteadlaste kõrgselt-konnas, kelle hulgast hindab ta ise eriti Pariisi professorite mõju: E. Benveniste, G. Dumézil, P. Chantraine, M. Lejeune, A. Ernout jt.

Moodsad ja eksperimentaal-sed suunad teda kaasa ei tõm-manud. Jaan Puhvel on ise väit-nud, et kui Noam Chomsky ta kõrval Harvardis hakkas oma generatiivgrammatikat tegema, jättis see ta täiesti külmaks. Harvardis hakkas Jaan Puhvel tegelema hetidi keelega, mis on jäänud praeguseni ta uurimis-töö põhiliseks suunaks. Selle väljundiks saab olema teedra-jav töö hetidi keele kohta, üheksakõiteline etimoloogiline sõnaraamat, kus on talletatud kõik filoloogiliselt oluline selle keele kohta.

Jaan Puhvel tunneb ennast samavõrd ka klassikalise filolo-

PROF JAAN PUHVEL (24. JAAN 1932)

1952. aastal kaitses magistrikaadi Montreali McGilli Ülikoolis.

1959. aastal kaitses doktorkraadi Harvardi Ülikoolis.

1964. aastast California Ülikooli professor, 1993. aastast prof emer.

1991. aastal valiti TÜ audoktoriks.

Eesti keeles ilmunust: "Võrdlev mütoloogia" 1996, "Ulgvel ja umbes" (2001).

gina, kes ühendab kreeka ja la-dina filoloogia-alased teadmi-sed klassikalise mütoloogia uurimisega. See oli Prantsus-maal G. Dumézil, kes äratas huvi ajaloolise müüdiuurimise vastu. Ka eesti keeles ilmunud teosest "Võrdlev mütoloogia" võib näha, kui elegantselt saab etimoloogiate kaudu siduda omavahel suurepäraselt keelelist eruditsiooni ja sügavat kultuu-riloo tundmist.

Klassikaline filoloogia

Klassikalise antiigi valda kuulub ka huvi Homerose keele ning kultuuri vastu sellest küljest, mis seob neid Väike-Aasiaga. Ka siin on Jaan Puhvel suuresti teerajaja osas, sest Väike-Aasia seostele pole klassikaliste filo-logide hulgas senini vajalikku tähelepanu pööratud.

Jaan Puhveli tööde juures on täiesti omaette väärtuseks nen-de stiil ja esituslaad. Vaimukas ja keeleliselt virtuooslik on ta samavõrd nii oma ingliskeelse-tes kui ka eestikeelsetes töödes.

Meie jaoks on tähtis ka see, et Jaan Puhvelile on oluline esine-da ka eesti kultuuri esindaja ja kandjana. Oma uurimustes on ta viinud eesti kirjanduse maa-

ilmakonteksti ja näidanud uud-seid suundi, kuidas eesti keelt ja kultuuri võrdlevalt vaadelda. Sellest temaatikast saab ülevaa-te värskest ilmunud artikliteko-gumiku "Ulgvel ja umbes" (Il-mamaa 2001) järgi.

TÜ audoktor prof Puhvel

Tartu Ülikoolile on Jaan Puhveli abi olnud asendamatu mitme eriala arendamisel: peale filo-logide on ta juhendanud ja konsulteerinud folkloriste ning teolooge.

Kindlasti tuleb aga nii ülikooli kui kogu eesti humanitaaria sei-sukohalt nimetada Jaan Puh-veli osa klassikalise filoloogia eriala taastamisel ülikoolis. Te-malt on noored klassikafiloloogid saanud kuulda loenguid mükeena keelest, itali dialekti-dest, kreeka ja ladina keele aja-loolisest grammatikast, aga sa-muti kreeka ja ladina autorite kursusi. Ja et filoloogi töös on põhivahendiks raamat, siis nende hankimist klassikalistele filoloogidele on Jaan Puhvel pi-danud esmatahtsaks ja selles on ta abi olnud hindamatu.

Gratulatur tibi et salutem dicimus, philologe optime maxime.

tast. Erudeeritud ja võimeka ju-hina mõjutas Puksoo Eesti raa-matukogunduse arengut esi-mesel iseseisvuseajal. Ta oli raa-matuteaduse rajaja ja raamatu-koguhoidjate kutsehariduse al-gataja. Puksoo suutis 1920. a. tuua Venemaalt tagasi sinna I Maailmasõja ajal evakueeritud ülikooli raamatukogu ning ära hoida 1944. a. kultuuri- ja tea-duslooliselt oluliste varade vii-mise Saksamaale.

TÜ kasvandik Oxfordi molekulaarbioloogiks

Georg Lund

Oxfordi Ülikoolis promovee-riti eelmise aasta lõpul raku-bioloogia doktoriks TÜ kas-vandik Harri Altrov (pildil).

Altrov õppis Tüs rakubioloogia, ta lõpetas ülikooli *cum laude* 1993. aastal. Seejärel oli ta magistrantuuris, kust siirdus 1995. aastal Oxfordi Ülikooli konkursi kaudu külalisüliõpila-seks. Seal sai ta 1996. aastal *Certificate of Studies* ning võeti kohe doktorantuuri, mille lõpe-tas eelmisel aastal. Magistrant-uuri ajal sai ta Eesti Ülemaailm-se Kesknõukogu stipendiumi ja Jüri Lellepi mälestusstipendiu-mi.

Harri Altrovi doktoritöö tee-maks oli inimese fibronektiini III tüüpi domeenide roll rakkude adhesiooniprotsessis.

2000. aastast on Harri Altrov Oxfordi Ülikooli kliinilise mediti-siini teaduskonna teadur ning osaleb uurimisprojekti, mis peaks selgitama fibronektiini

tähtsust rakuvaheaines ja ad-hesiooniga seotud rakulistes protsessides. Eesmärgiks on luua tõhusamaid ravimeid mit-mete ebanormaalsest adhesioo-nist tingitud haigustega võitle-miseks. Altrovil on praktilisi ko-gemusi molekulaarbioloogia-meetodite tundmises, sh kloonimistehnikas, DNA sekveneerimises jm, samuti hea ülevaade uusimatest pildi- ja andmetöötlust võimaldavaist tarkvarapakketidest.

Mida saab veel teha Intellektika messil?

Messi Intellektika kava täie-neb järjest huvitavate pro-jektidega.

Nõustamisportaal lahen-dus.net on Tartu Ülikooli ja Tal-linna Pedagoogikaülikooli psüh-holoogiaüliõpilaste veebipõhine nõustamisprojekt, mille raames vastava väljaõppega üliõpilased pakuvad kogenud superviisori-te juhendusel nii eesti kui vene keeles suhtlevatele noor-tele võimalust saada nõuandeid ja toetust hinge, karjääri jms alal.

Sotsiaalteaduskond kavatses tutvustada ühiskonna struk-tuuri mudelit, kus huviline võib leida oma koha selles.

Narva kolledž pakub võima-lust testida oma vene keele os-kust ning täiendada end sel alal suvekoolis. Virtuaal-Narva abil saab internetis liikuda mööda 3-mõõtmelise Vana Narva täna-vaid.

Kes veel pole tuttav ülikooli uue õppeinfosüsteemiga, saab sellega tutvust teha messil. As-jatundjad jagavad kohapeal

selgitusi.

Avatud ülikool avab oma uue e-ülikooli portaali. Arvutiteadu-se insituut tutvustab Java-prog-rammeerimist.

Pedagoogikaülikooli poolt esi-nevad lühiloengutega Linnar Priimägi ja Voldemar Kolga.

Messil saab tutvust teha peat-selt meie ülikooliga ühineva Õigusinstituudiga.

End tutvustavad Geenikes-kus ja AS Geenivaramu, Eesti Energia, Tarkon, Justiitsminis-teriumi vanglate talitus ja pal-jud teised üliõpilaste tulevased tööandjad.

Meeldetuletuseks: mess toi-mub 15.-16. veebruaril Tartu messikeskuses. Messi ajakava on täpsustamisel.

Lähem teave: www.hot.ee/intellektika.

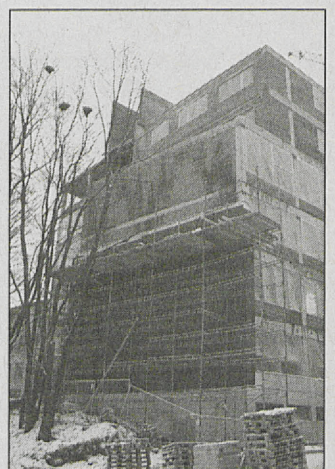
UT KÜSIB

Kas matemaatikute majal on katus peal?

Vastab TÜ ehitus- ja remon-diteenistuse juhataja Ahto Põldes.

Ei, katust veel pole, kuid Liivi tänav 2 asuv uus hoone on saanud oma viimase, kuuenda kor-ruse, kogu maja kõrgus, st kuus korrust on n-õ käes. Lõppjärgus on seinte ja katuslae montaaž, alustatud on ventilatsiooni, vee- ja kanalisatsioonitorustike paigaldamisega. Hoone peab valmima mai lõpus. Detsembri-kuine külm tegi graafikusse küll veidi korrektiive.

Äsja saime ka maja allesjääva osa renoveerimise projekteeri-mistööde hinnapakkumise, projekteerimistööde kestus on kaks kuud pärast lepingu sõlmi-mist. Kui matemaatikud sealt uude hoonesse ja IT-osakond vanasse keeltemajja kolivad, saab ka vana maja renoveerima hakata. Praegu on probleem selles, et vanast keeltemajast ei saa oma uude asupaika nn

uude anatoomikumi Näituse 2 ära kolida vene filoloogid. Näi-tuse 2 hoone on muinsuskaitse all ning muinsuskaitse on seal rohkem kui kaks kuud tagasi remondi peatanud. Suure auditooriumi ehitustööd on küll lõpetatud, selle esine koridor ja tualettruumid lõpetatakse ke-vadsemestri esimesel nädalal.

Puksoo päev TÜ Raamatukogus

23. jaanuaril toimus TÜ Raa-matukogus 12. Friedrich Puksoo päev teemal "Lehe-külgi Eesti raamatukogude ajaloost".

Traditsioonilise Puksoo au-hinna sai Ilse Hamburg mono-graafia "Eesti bibliograafia aja-lugu 1901-1917" eest. Auhin-nale esitatud töödest pidas ko-misjon tunnustuse vääriliseks Tiitu Reimo monograafiat "Raa-matukultuur Tallinnas 18. sa-

jandi teisel poolel".

Ilse Hamburgi monograafia kirjeldab bibliograafia ajaloolist ja kultuurilist tausta kuni riikli-ku iseseisvuse saavutamiseni. Oma uurimuses on Tiitu Reimo esmakordselt Eestis käsitlenud komplekselt raamatu valmis-tamise ja levikuga seotud mit-meid aspekte.

TÜ Raamatukogu tähistab oma kauaaegse direktori Fried-rich Puksoo päeva 1991. aas-

Ennistuskeskuse kiiduväärt töö

Madis Orav
TÜ Raamatukogu
avalikkussuhete spetsialist

Soome Kirjanduse Seltsi tegevdirektor Jussi Nuorteva, kes tellib seltsile TÜ Raamatukogu ennistuskeskuse teenuseid, peab keskuse tööd Läänemere regioonis ainulaadseks ja kvaliteetseks.

Mis on Soome Kirjanduse Selts?

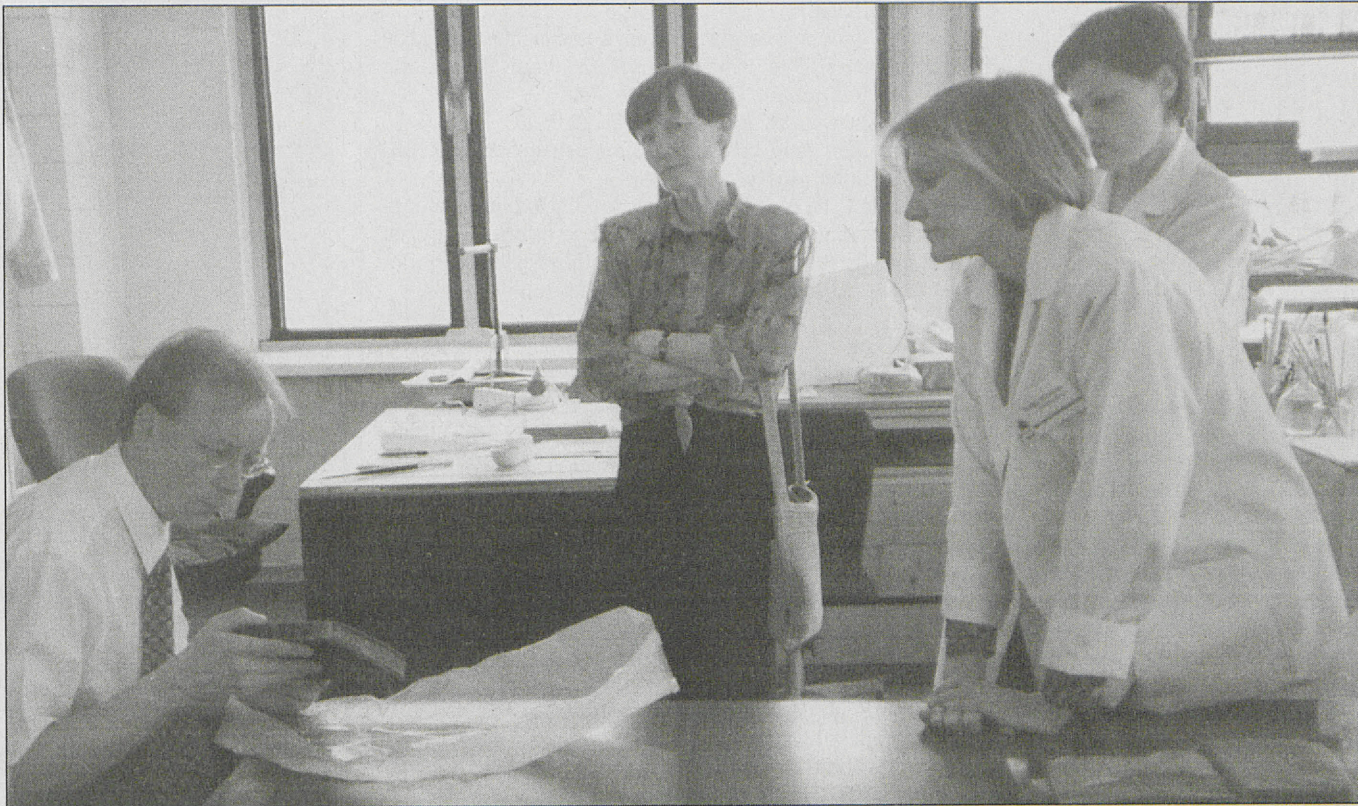
Soome Kirjanduse Selts asutati 1831. aastal. Meil on üks vanimatest ja väärtuslikemaist vana soome kirjanduse kogudest. Seltsi raamatukogu sai alguse 19. sajandil erakogude annetustest. Tänapäeval on Soome Kirjanduse Selts muutunud kirjanduse ja raamatukogude ühendatud võrguks. Loomulikult omades nii suurt kogu vanu raamatuid, peab neid ka aeg-ajalt konserveerima.

Miks on Soome Kirjanduse Selts juba aastaid kasutanud Tartu Ülikooli Raamatukogu konserveerimisteenust?

Koostöö vanade raamatute taastamisel sai alguse raamatukogu ennistuskeskusega juba 1991. aastal. Tookord oli raamatute Tartusse saatmise peamiseks põhjuseks see, et Soomes ei olnud nii suurt ennistuskeskust kui Tartu Ülikooli Raamatukogul. Need asutused, kes raamatuid Soomes restaureerisid, olid võimalised täitma ainult kohalike raamatukogude tellimusi.

Milline oli viimane suurim konserveerimistöö, mis tehti teie tellimusel TÜ Raamatukogu ennistuskeskuses?

Vihmase suve tõttu tekkis 2000. aastal meie hoidlates va-

Tartu Ülikooli Raamatukogu ennistuskeskuse töötajad annavad Soome Kirjanduse Seltsi juhtkonnale üle koostöölepingu raames ennistatud raamatuid.

RAAMATUKOGU ARHIIV

nadele Fennica-raamatutele niiskuskahjustus. Nn esmaabi anti küll Soomes kohapeal, kuid paljud raamatud tulid uuesti käsitsi kõita.

Kuna Soomes kohapeal pole hea käsitööoskusega raamatute konservaatoreid, pöördusime Tartu Ülikooli Raamatukogu poole.

Meie omalt poolt leidsime rahalised vahendid, et katta esimese tellimuse kulutused.

Järgmisel aastal aga allkirjastasime juba viieaastase kahepoolse koostöö memorandumi, mis näeb ette, et igal aastal tellib Soome Kirjanduse Selts TÜ Raamatukogu ennistuskeskusele raamatute restaureerimis- ja konserveerimisteenust. Lep-

pes seisab ka iga-aastane tellimusmaht, mis kujuneb vastavalt rahalistele võimalustele. Meie seltsi toetavad nii Euroopa Liidu erinevad institutsioonid kui ka Soome Haridusministeerium.

Kas koostöö jätkub?

Loodame koostööd jätkata. Põhjus on väga lihtne – see on üks vähestest ennistuskeskustest Läänemere regioonis, mis suudab pakkuda ainulaadset ja kvaliteetset teenust. Loodame,

et sellest tõuseb tulu ka laiemalt. Oleme omalt poolt tutvustanud teie raamatukogu ennistuskeskuse töid ka teistes Põhjamaa riikides ja nende huvi koostöö vastu näib iga aastaga kasvavat.

Koostöö Soome Kirjanduse Seltsiga

TÜ Raamatukogu ja Soome Kirjanduse Selts saavutasid 19. jaanuaril kokkuleppe vanade raamatute konserveerimisteenuse ostmiseks aastal 2002.

Samas anti Soome Kirjanduse Seltsile üle ka eelmisel aastal restaureeritud raamatud. Kahe organisatsiooni vaheline vilja-

kas koostöö on kestnud juba alates 1991. aastast.

Eelmisel laupäeval saavutati kokkulepe 2001. aasta kevadel sõlmitud raamlepingu lisa osas. Koostöölepingu kohaselt tellib Soome Kirjanduse Seltsi raamatukogu TÜ Raamatukogu ennistuskeskusele viie aasta

ooksul restaureerimistööd Soome kultuuriloo jaoks olulistele 16.- 19. saj. pärit raamatutele.

Soome Kirjanduse Seltsi tegevdirektor Jussi Nuorteva ja raamatukogujuhataja Henni Ilomäki käisid restaureeritud raamatuid ära viimas ja uusi asemele toomas.

Õppeprorektori teadmised pädevad

Tullio Ilomets
Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimees

Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi (AMS) vilistlasklubi aastapäeva üritusel sai muinsuskaitse sõbralikkuse pädevustunnistuse prorektor Volli Kalm.

Pärast aastakokkuvõtte ära kuulamist on vilistlasklubil kavas tavakohaselt ka mõni päevakohane ettekanne.

Seekord andis geoloogiaprofessor Volli Kalm koondülevaate Eesti maavarade seisust ja kasutamispoliitikat. Huvipakkuv ettekanne tekitas rohkesti küsimusi. Traditsiooni järgi kontrollitakse ka külalisesineja ajaloo- ja kultuuripärandi tundmist, see seostatakse külalise ameti ja erialaga.

Komisjon oli õppeprorektori eksamineerimiseks välja mõelnud kümme küsimust. Enamiku vastustega jäid eksaminatorid rahule, ainult paar küsimust vajab lisavihjeld. Üks neist puudutas meie ülikooli ajalugu.

Õppeprorektorit, geoloogiaprofessor Volli Kalmu eksamineerib dotsent Matti Laan.

ANDRES JOALA

Nimelt küsiti – kes Tartu Ülikooli rektoreist töötas oma uurimistöö tulemusena välja viinapiirituse-etuüalalkoholi täieliku destilleerimistehnoloogia, mis oli oluline panus siinse piiritustööstuse arengusse.

Kui vihjena küsiti, kas see isik oli kuidagi seotud ka ülikooli taasavamisega 200 aastat tagasi, oligi vastus käes – kes muu

kui taasavatud ülikooli esimene rektor Georg Friedrich Parrot.

TÜ Akadeemiline Muinsuskaitse Selts asutati 23. septembril 1987. AMSi aktiivsed liikmed koondusid 11. jaanuaril 1989 moodustatud omaette vilistlasklubiks, mis mõne aja pärast hakkas tegutsema AMSi ülesannetes. Selts kuulub Eesti Muinsuskaitse Seltsi koosseisu.

Näitus "Iidse Egiptuse müsteerium"

2. veebruaril saab viimast päeva külastada näitust "Iidse Egiptuse müsteerium".

Oktoobris avatud näitust peahoone keldriruumides (sissekäik vana keeltemaja poolt) on TÜ Kunstimuuseumi direktori Inge Kuke sõnul vaatamas

käinud ligi 20 000 inimest. "Väga palju on koole, kogu Eestist, rohkesti ka Ida-Virumaalt, saarteltki, rääkimata Tartu lähiumbrusest," ütles Inge Kukk. Vastukajad on Kuke sõnul väga soodsad, õpilastel on siin tõeliselt põnev, aga ka täiskasvanutel. Lastele meeldib just

see, et näitusel saab ise midagi proovida ja ära arvata.

Ka ajalooõpetajad on käinud näitusel testimas ja saanud siit koolitundidele lisaks vajalikku materjali.

Näituse on korraldanud TÜ teaduskeskus AHHA ja TÜ Kunstimuuseum.

UUDISED

Aino Järvesoole miljon krooni

Tartu Ülikooli auliige Aino Järvesoo eraldas 2002. aastaks miljon krooni heategevuse aktsiooniks "Laps igasse perre" Tähe Erakliinikule lastetute paaride toetamiseks.

Kliiniku juhataja dr Andrei Sõritsa sõnul jaotatakse see raha saja lastetu pere vahel, kellel pole võimalik saada last loomulikul viisil ja kellele on vajalik kehaviline viljastamine. "See programm tegutseb juba kolmandat aastat ja selles osalevad ka TÜ tudengid," ütles dr Sõritsa.

Doktoriväitekirj Muinas-Tartust

TÜ ajaloo osakonna teadur Andres Tvaurei kaitses doktoritööd "Muinas-Tartu. Uurimus Tartu muinaslinnuse ja asula asustusloost".

Uurimuses käsitletakse põhjalikult Tartu muinasaege kultuurikihi levikut ning sellest saadud leide. Lisaks arheoloogilisele allikmaterjalile on läbi töötatud ka kõik muistset Tartut puudutavad kirjalikud teated. Töö tulemus võimaldab senisest täpsemalt rekonstrueerida Tartu muinaslinnuse ja -asula asustusloot, seades kahtluse alla mitmed varem esitatud vastateemalised seisukohad.

Näiteks on seni käibel olnud tees Tartu järjekindlast arengust I aastatuhande keskpaigal tekkinud muinaslinnusest keskaegseks linnaks 13. sajandil. Pigem on Tartu areng I aastatuhande II poolest kuni muinasaja lõpuni kulgenud läbi nelja selgelt piiritletava perioodi, mida iseloomustavad erinevad asustusviisid ja erinev ühiskondlik korraldus.

Andres Tvaurei anti filosoofiadoktori kraad arheoloogia erialal.

100. magistriprojekt ärijuhtimises

Eile kaitsi TÜ majandusteaduskonnas sajast magistriprojekt ärijuhtimise erialal. Registreerimisnumbri all sada tuli kaitsmisele Ruth Kotsari töö teemal "Ettevõttesise kuluarvestus- ja aruandlussüsteemi täiustamine ASis Vilma" Juhendajaks on dotsent Toomas Haldma.

Dekaan prof Jüri Sepa sõnul on teaduskond üritanud õppekava pidevalt arendada. "Pakume praegu kahte spetsialiseerumissuunda: finantsjuhtimist ning turundust ja juhtimist. Võimalik on oma õpingud lõpetada Berliinis sealse MBA kraadiga."

Lähemalt sellel teemal järgmise nädala UTs.

Üliõpilaste maalinäitus

Laia tänava õppehoones saab vaadata TÜ maalikunsti eriala üliõpilaste semestritööde maalinäitust.

Väljapanek on avatud kuni 1. veebruarini Lai tn 34 I ja II korrusel kella 9-17.

EEÜÜ LAAGER

Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühenduse talvelaager "Mitte maailmast, aga maailmas" toimub 15.-17. veebruarini Põltskallas. Osavõtumaks: enne 10. veebruari 80 kr, pärast 10. veebruari 110 kr (EEÜÜ Tartu, Hansapank 112023252. Info: www.eeyy.ee).

Misjonär Mihkel Veske

Terje Lõbu
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

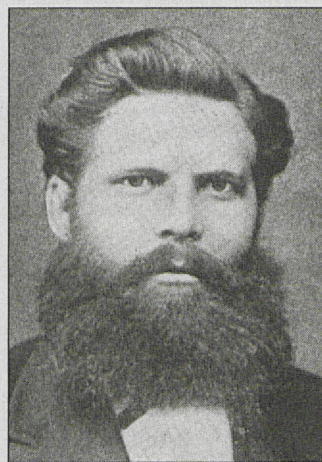
Mihkel Veske (28. jaanuar 1843 – 16. mai 1890) oli esimene filoloogiaharidusega eestlane TÜ eesti keele lektori ametikohal.

Tänu Viljandimaa ärksatele meestele ja Tartu prof A. v. Oettingeni toetusele jõudis 130 aastat tagasi lõpule Veske koolitee Leipzgis. Võõrsile mineku ajendanud misjonikool oli asendunud Leipzigi Ülikooliga, päädes filosoofiadoktori tiitliga.

1874 sai Veske leivatööks TÜ eesti keele lektori ametikoht. eestlane. Eelnev elukogemus ja huvisuunad määrasid noore õppejõu loengute jume. Kalevi-pojale, rahvaluulele ja mütoloogiale toetudes eesti keele algtõdede jagamine tõi auditooriumi mitte üksnes praktiliste vajaduste tõttu maakeelt õppivad sakslased, vaid ka eestlased.

Teotahetluse ja vaimustuvana jõudis ta kaasa lüüa kõigis eestlaste ettevõtmistes: kõned Vanemuise Seltsis, sõnavõtted Õpetatud Eesti Seltsis, kaastööd ajalehtedele, töö Eesti Kirjameeste Seltsis jm.

Vastuolude tõttu Tartus tuli muretu eluviisiga Veskel "kallid

isatalu Jumalaga jätta" ning Kaasanisse sõita. Elujaatav hing jätkas ka Venemaal "mineku üles mägedele", leides tuuleõhu isamaa hüvangu nimel hõimutööd tehes – õpetades soome-ugri keeli ning uurides tšeremesside ja votjakide (marid ja udmurdid) keelt ning elu.

Aeg, mis nõudis rahvavalgustajailt nii pühendumist kui kilustumist, oli sobiv Veske noorepõlvunistuse täitumiseks veidi teist laadi viisil. Ei saanud temast misjonäri Indias "paganid pöörates", vaid missioon eestluse nimel täitis Veske elu.

1890 Kaasanis südamerahandusse surnud Mihkel Veske põrm on maetud Tartusse.

ÖNNITLEME

Prof Mati Tombak 60

25. jaanuaril saab 60aastaseks TÜ arvutiteaduse instituudi juhataja ja teoreetilise informaatika professor Mati Tombak.

Mati Tombak lõpetas TÜ matemaatikateaduskonna 1969. aastal. Füüsika-matemaatika-kandidaadi kraadi sai ta Leningradi Ülikoolis 1981. Töös käsitleti eelnevusmeetodit formaalsete keelte süntaktilises analüüsis. Küllalt olulisteks mõjutajateks Mati Tombaku teaduslike huvide kujunemisel olid dots Ivar Kull ja prof Leo Võhandu. Mõnda aega töötas Tombak TPis, 1975 asus ta tööle ülikoolis, alates 1992. aastast töötab professorina.

Mati Tombakust sai kiiresti vaieldamatu autoriteet programmeerimiskeelte süntaksi ja transleerimismeetodite valdkonnas, enamik selle temaatikaga tegelnud ja tegelevatest inimestest Eestis on tema õpilased või kolleegid. 1980ndatel said alguse mitmed projektid, mis hiljem leidsid tee rahvusvahelisele areenile (translaatorite tegemise süsteimid). Hiljem on süvenenud huvi teoreetilise mate teemade vastu – keerukusteooria, Boole'i funktsioonid. Tombaku loetav formaalsete keelte kursus kuulub kindlalt mitme põlvkonna matemaatikute ja informaatikute lemmikute hulka. Ta on suurepärase lektor, kes suudab kuulajateni tuua matemaatiliste tu-

lemuste sündimise eheda protsessi.

Prof Tombak on eestvedajana aktiivselt osalenud informaatika õppekavade väljatöötamisel. Suur on olnud tema panus informaatika kraadiõppe käivitamisel, praeguseks on kunagine madalseis ületatud ning instituudis on 16 doktoranti ja 40 magistranti. Ta on südant valutanud ka ülikooli astujate matemaatikateadmiste ja sellega seoses koolimatemaatika programmi pärast, olles Eesti Matemaatika Seltsi õppekavade alternatiivkomisjoni esimees. Kolleegina võib Mati peale loota, tema eluterve huumorimeel on teistelgi aidanud nii mõnestki raskusest kergemini üle saada.

Soovime jätkuvat edu ja õnnitleme juubeli puhul!

Kolleegid
arvutiteaduse instituudist

50
Evi Tuula,
majahoidja – 27. jaanuar

55
Nadežda Pustõgina,
lektor – 27. jaanuar

Tiina Lõhmus,
valvur – 30. jaanuar

60
Mati Tombak,
professor, instituudi juhataja – 25. jaanuar

Tartu politseiprefektuur pakub tööd

kriminaalasjade menetlejatele

Pakume:

- ametit kogu eluks,
- huvitavat, vaheldus- ja vastutusrikast tööd professionaalidest heade kolleegide hulgas,
- karjäärivõimalusi vastavalt politseiseadusele ja politseiteenistuse seadusele,
- töötulemustele vastavat palka.

Eeldame:

- juriidilist kõrgemat (erandkorras kesk- eri-) haridust,
- suurt pinget ja stressitaluvust,
- kehalist tublidust ja head tervist,
- valmisolekut meeskonnatöök, ja
- meeskandidaatidelt: ajateenistuse kohustuse täitmist.

Soovijail pöörduda Tartu Politseiprefektuuri personalitalituse Vanemuise 64, Tartu, tel 308 825, svea@tartu.pol.ee .

LÄÄNE MAAKONNA STIPENDIUM

TÜ Sihtasutus kuulutab välja Lääne Maakonna stipendiumikonkursi. Stipendiumifondi kasutatakse Läänemaalt pärit TÜ üliõpilastele stipendiumite maksmiseks, samuti Läänemaa huve käsitleva silmapaistva teadus-, õppe- ja arendustöö premeerimiseks. Välja antakse üks stipendium (6000 kr). Taotluste esitamise tähtaeg on 6. veebruar, taotluse blankette saab sihtasutuse koduleheküljelt www.ut.ee/sihtasutus ja TÜ postikantseleist (peahoone, r 207) või tellides selle sihtasutusest (tel 375 852 või im@ut.ee). Stipendium antakse üle Lääne maavanema vabariigi aastapäeva vastuvõtul Haapsalus. Info: 050 63 076 im@ut.ee

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse juhatuse liige

AVATUD ÜLIKOOLI KONKURSID
ÕPPETÖÖ

Õpiotstarbeline CD

Eesmärgiks on õppejõudude motiveerimine ja kaasaaitamine õpiotstarbeliste CDde väljaandmisel. Osalemiseks esitada ideekavand, mis annab:

- ülevaate CDl esitatavast kursusest (1–2 lk),
- CD sihtgrupist ning kasutamisevõimalustest õppetöös ülikoolis või üldhariduskoolides.

Lisaks esitada CDle planeeritud materjalid: tekstiline materjal MS Wordis; graafikute, illustratsioonide ja fotode tegemisel aitavad multimeediakeskuse töötajad. Võitja(te)le kujundatakse CD ning kingitakse esimesed 100 eksemplari.

Videokoolitus

Eesmärgiks on videokonverentsi meetodite kasutuse laiendamine õppetöös mitmekesistamiseks ja teiste ülikoolidega/ülikooli kollektidega koostöö loomiseks. Tartus saab kursusest osa võtta kuni 35 huvilist. Osalemiseks esitada kursuse programm, milles kajastub:

- aine nimetus, autorid, eesmärk, lühitutvustus;
- koostööpartner väljaspool Tartut (Eestis või mujal maailmas);
- kursusel kasutatavad meetodid;
- videokonverentsi kasutamise eesmärk ja maht;
- teiste elektroonsete sidekanalite kasutamine: WebCT, elektronpost jmt;
- kursuse arengu perspektiivid: ühekordne või pikaajalisem, sihtgruppide laienemine jne.

Võitja(te)le võimaldatakse tasuta 10 tunni ulatuses kasutada multimeediakeskuse videokonverentside seadmeid. Info: Peeter Kukk, tel 375 590, pkukk@ut.ee.

WebCT kursus

Eesmärgiks on motiveerida õppejõude tegema kõrgetasemelisi WebCT-kursusi, et mitmekesistada ja kaasajastada õppetööd. Osa võivad võtta eesti- ja võõrkeelsed WebCT-kursused, mis viiakse läbi 2002. aasta jooksul. Hinnatakse valmis WebCT-kursusi, mitte ideekavandeid. Osalemiseks esitada kursuse läbiviimise kirjeldus (~1 lk) ja kursusega tutvumiseks vajalikud andmed. Kursuse loomisel on võimalik kasutada kaugkoolituskeskuse haridustehnoloogiat. Hindamisel arvestatakse:

- kursuse infoleheküljel olemasolevat infot;
- toetavaid materjale – WebCT kasutamise juhendit, ainekaava vm juhendeid;
- kursuse õpikeskkonna kujundust, sh õppematerjalide vormistamist;
- WebCT-vahendite mitmekülgsust kasutamisel;
- õppematerjalide sisu, taseme ja mahu vastavust kursuse eesmärkidele;
- kavandatud tegevusi – nende huvitavust, raskust ja seda, kas nad toetavad planeeritud õpitulemuste saavutamist;
- kursuse läbiviimise protsessi – tudengite toetust, tegevuste kava, tagasiside andmist, suhtlemise korda, tudengite aktiveerimise meetmeid.

Info: Lehti Pilt, tel 376 306, lehti@ut.ee.

Osalemiseks esitada 15. veebruariks kaugkoolituskeskusesse eelpoolnimetatud materjalid ja avaldus avatud ülikooli direktorile. Konkursitöid hindab avatud ülikooli direktori moodustatud komisjon, kuhu kaasatakse erialaeksperte. Lisaks konkursside võitjate ideede tasuta teostamisele, jagatakse preemiafond 20 000 kr vastavalt esitatud tööde hulga ja tasemele. Konkurside tingimused: www.ut.ee/AvatudYlikool/kaugkoolitus/kaugkoolitus_alum.html.

AKADEEMIA NR 1/2002

- Tee Toomas Kiho
- Terrorism kui kiiresti süvenev globaalne probleem Karl K. Rebane
- Arvatust ratsionaalsemad ja õppimisvõimelisemad: 11. septembri terroristid ja nende võrgustik Georg Elwert
- Tõlkinud Jaan Isotamm
- Ptolemaios Tõnu Raid
- Žestid keskajal Silvi Tenjes
- Gutalaste saaga Anu Saluäär
- Krimmitatarlaste tänane päev Ott Kurs
- Kaks luuletust Refat Çaylaq
- Tõlkinud Ly Seppel
- Kooli-õpetajal on kooskäimisi niisama tarvis nagu krist-

- lasel kirikus-käimist: Eesti rahvakooli muutumisi 1840-1886. II Vello Paatsi
- Eesti noorte õigusliku sotsialiseerumise agentide mõjust siirdeühiskonnas Silvia Kaugia
- Kindel usk Gustav Ränk
- “Vaba Eesti”: Vaba Eesti Võitlusrinde häälekandja II
- Arvustus: Sugulasrahvad ajaloo tõmbetuules. Rein Taagepera
- “Soomeugri rahvad Vene-maa Föderatsioonis. Tartu, 2000 Paul Alvre
- Põrandaaluste juhi paljastusi. V Voldemar Teppich-Kasemets

Korvpallis läks madinaks.

ARHIIV

TÜ töötajad võitsid
EASLi karikad

Tiina Beljaeva
EASLi arendusjuht

Eesti Akadeemiline Spordiliidu 10. aastapäeva puhul toimunud kõrgkoolide töötajate spordivõistluse võitis kokkuvõttes Tartu Ülikool.

Töötajate võistkondade kokkusaamine oli päris raske: kes haige, kes vigastatud, kes kartis kaotada, kel polnud aega, kuid lõppkokkuvõttes tuli kokku ligi sada töötajat 9 erinevast kõrgkoolist.

Võisteldi korvpallis, võrkpallis ja males. Meeste korvpallis oli vanemas vanusegrupis (45 aastat ja vanemad) parim TTÜ meeskond, kus teiste hulgas mängisid kaasa Viktor Viktorov, Heino Lill ja Aadu Kreveld. Otustavas kohtumises olid nad üle TÜ meeskonnast 42:32. Naiste korvpallis olid parimad TÜ naised.

Meeste võrkpalli nooremas vanusegrupis oli mäng äärmiselt tasavägine.

TÜ au kaitsesid ülikooli töötajad eesotsas kehakultuuriteaduskonna dekaani prof Vahur Ööpikuga. Viimases geimis jäi siiski peale Audentese võistkond võiduga 2:1.

Naiste võrkpallis oli parim TÜ naiskond, kapteniks Marika Rauk. Väga tasavägine võistlus oli males, kus lõpuks TTÜ suutis poole punktiga edestada TUD.

Tase oli kõrge, sest kohal olid järguga maletajad. TÜ koondvõistkonnas esines ka Nikolai Kristoffel, kirimale seenioride rahvusvaheline meister.

Auhindadeks olid rändkarikad ja EASLi särgid. Kaks kõige suuremat rändkarikat anti kokkuvõttes kõige edukamale ja osavõturohkemale kõrgkoolile.

Sel aastal sai Tartu Ülikool mõlemad autasud enda kätte hoiule. Turniiril osalejad olid palutud ka EASLi sünnipäevapeole, mis jätkus haridusministeeriumi ruumes EASLi esimehe Jaak Aaviksoo juhtimisel. Tervitamas oli ka EOK president Mart Siimann. Aktusel anti üle kolm EASLi teeneteplaati.

EASL loodab, et õppejõudude kaasamine üliõpilassporti annab positiivse tõuke ülikoolide omavaheliste sõprussuhete kujunemisele ja üliõpilasspordi arengule.

Pilte aastapäeva turniirist ja koosviibimisest saab vaadata www.ut.ee/easl.

TEATRIHUVILISTELE!

Jaanuari lõpu erisoodustused tudengitele ja õppejõududele: Vanemuise väikeses majas 25. jaanuaril kl.19 M. McDonaghi näidend “Mägede iluduskuninganna” 35 kr. Info ja piletite tellimine ainult levitajatelt. Levitajad: Ahto Kangur, tel 052 88 511, ahto@ph.eau.ee; Sander Laumets, tel 056 989 987, sander@ph.eau.ee.

LOENGUD

29. jaanuaril külastab Tartu Ülikooli Nobeli preemia laureaat R. R. Ernst (Zürich). Kell 14 peab ta loengu keemiahoones aud 430: “Fourier Transformation in Spectroscopy. From Monsieur Fourier to Medical Imaging. A general lecture on the usage of Fourier Transformation with special emphasis on NMR but including optical spectroscopy, x-ray diffraction and imaging”. Info: prof-emer A. Tuulmets, tel 375 238.

TEATED

30. jaanuaril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1195. avalik ettekandekoosolek. Päevakorras: Sulev Vahtre “Eesti vanema historiograafia uurimiseisust- ja ülesannetest.”

5. veebruaril kell 10.15 toimub ülikooli multimeediakeskuses Lossi 3-112 infotund. Kõigile hu-

vilistele tutvustatakse multimeediakeskuse uusi ja vanu teenuseid. Info: Helle Lilleorg, tel 375 590.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimaja piletikeskus avatud E-L kl 12-19, P tund enne kontserti. Info: tel 377 537, www.vmm.ee, pilet@vkm.ee. Piletipunkt Tartu Kaubamajas.

Reedel, 25. jaan kl 19 esinevad Eesti Rahvusmeeskoor (koormeister Andrus Siimon) ja Vanemuise sümfooniaorkester, solist Ralf Taal (klaver), dirigent Endel Nõgene. Kavas Debussy “Fauni pärastitõuna”, Liszt klaverikontsert nr 1 Es-duur, R. Straussi “Päevaajad”, Schuberti “Vaimude laul vete kohal”.

KINOS ILLUSIOON

Printsessi päevikud – 14, 16, 18. Önn (USA, PÖFFi kavast) – 20.

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaz 3000

Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
<http://www.ut.ee/ajaleht>
Trükk: o/ü Greif

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamise ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutus tasuta.

Ülikooli eetikakeskuse missioon

Margit Sutrop

TÜ praktilise filosoofia korraline prof,
Eetikakeskuse juhataja

Volkswagen Stiftungi toetus TÜ Eetikakeskusele annab võimaluse luua eetikaalaste raamatute ja ajakirjadega komplekteeritud raamatukogu.

Esimesed raamatukastid on juba kohal. Kogu kirjandus tehakse nähtavaks ka TÜ raamatukogu andmebaasis. Plaanis on tõlkida eetikaõpik, toetusest on keskusele ostetud arvuti ja kopeerimismasin. Toetust kasutatakse ka külalislektorite kutsumiseks ja workshopide korraldamiseks. Esimese kutsumatud külalisprofessorina õpetas kahel semestril kokku kuut kursust Konstanzi Ülikooli prof emer dr Hubert Schleichert, Volkswagen Stiftungi toetusest makstakse ka mitu stipendiume.

Kõige rohkem materiaalset abi ongi Eetikakeskus saanud Volkswagen Stiftungilt, mis projekti "Ühine tee Euroopasse" raames toetab 1,6 miljoni Eesti krooniga TÜ Eetikakeskuse ülesehitamist. Saksamaa-poolne koordinaator on prof Jürgen Mittelstrass Konstanzi Ülikoolist, kes pidas eelmisel sügisel TÜs Academica nädalal aualaengu.

Eetikakeskuse asutamine

Eetikakeskuse ametlik sünnipäev on 1. juuni 2001, kui TÜ nõukogu võttis vastu keskuse statuudi, mille järgi on Eetikakeskus interdistsiplinaarne üks filosoofiateaduskonna juures.

Tegelik keskuse loomine sai alguse juba 2000. aasta sügisel. Seni õpetati eetikakursusi kümnes erinevas struktuuriüksuses, aga need, kes eetika õpetamise ja uurimisega tegelesid, ei saanud kunagi kokku. Nii tekkiski mõte kutsuda ellu eetika

Eetikakeskuse juhataja professor Margit Sutropi sõnul saab keskus tänu Volkswagen Stiftungi toetusele väärt raamatukogu.

VARJE SOOTAK

VOLKSWAGEN STIFTUNGI STIPENDIUMISAAJAD

praktilise filosoofia doktorant Kadri Simm;
filosoofia ajaloo doktorant Roomet Jakapi;
praktilise filosoofia doktorant Marek Järvik;
klassikalise filoloogია doktorant Ivo Volt;
tervishoiukorralduse doktorant Taavi Lai;
Eetikakeskuse koordinaator, etnoloogia magistrant Kirsti Jõesalu.

kollokvium, et koordineerida eetika õpetamist ülikoolis ja anda võimalus erialaseks diskussiooniks. Kuigi paljud kollokviumid on toimunud laupäeviti ja kestnud üle kuue tunni, on osavõtjaid olnud ikka üle paari-kümne, peaaegu kõigist teaduskondadest. Ettekandeid on peetud moraali- ja õigusfilosoofiast, meditsiinist, keskkonnast, meedia- ja poliitilisest eetikast.

Interdistsiplinaarne keskus

Eetikakeskus on ainulaadne, kuna ühendab filosoofia-, arsti-, bioloogia-geograafia-, haridus-, sotsiaal-, usu- ja õigusteaduskonna õppejõude, üliõpilasi ja kraadiõppureid. Ülikooli idee – interdistsiplinaarsus näitab siin oma elujõulisust!

Kuigi eetika alused on filosoofilised, puudutab eetika kõiki teadusi ja ühiskondliku elu valdkondi. Eetiliste otsustuste ja valikute langetamine on osa

meie kõigi igapäevasest tegevusest. Teadlaste jaoks on aga oluline, kuidas langetatud valikuid ja otsustusi põhjendada, milliseid eetilisi norme ja printsiipe õigustada. Küsimus, kuidas peaks elama, on küsimus sellest, missugust eluviisi me pooldame, millises maailmas tahame elada, millist tulevikku soovime oma lastele ja lastelastele. Eesti ühiskonnas on seni liiga vähe arutatud selle üle, millised on/peaks olema meie väärtushinnangud ja meie arusaamine

moraalselt heast ja halvast. Nii saab vajadust eetikakeskuse järele põhjendada ühelt poolt lokaalselt, teisalt aga globaalselt. Lokaalse vajaduse all tuleks mõista Eestimaa avalikkuse survet ülikoolile midagi ette võtta meie ühiskonda tabanud eetilise kriisi lahendamiseks.

Eetilise kriisi vältimiseks

Ülikooli kuratoorium ja nõukogu arutasid 2000. aastal mitu korda, mida teha selle nõudmise rahuldamiseks. Leiti, et üli-

kool saab anda oma panuse isikliku eeskujuga, tugevdades eetika õpet ja uurimistööd, aga ei saa otseselt kedagi sundida eetilisele elama.

Teisalt on eetikakeskuse asutamise taga teatavad globaalsed arengud teaduste enda sees. Just biomeditsiini tormiline areng on kogu maailmas kaasa toonud lausa eetikaabumi. Samasuguseid keskusi on viimasel ajal loodud nii Inglismaal, Saksamaal, Šveitsis kui ka Skandinaaviamaades.

Esiplaani bioetika

Kuigi eetikakeskused tegelevad ka eetika teiste valdkondadega, on praegu esiplaanil just bioetika. Ka meie eetikakeskus aitab edendada sellealast uurimistööd. EL 5. raamprogrammi raames uurib 10liikmeline töögrupp professorite Margit Sutropi, Wolfgang Drechsleri, Toivo Maimetsa ja Jaan Sootaki juhtimisel projektis ELSAGEN geenivaramute eetilisi, sotsiaalseid ja juriidilisi aspekte koostöös Islandi, Inglismaa ja Rootsi teadlastega. Samuti osaletakse projektis, mida finantseerib Põhjamaade Nõukogu. See annab just meie kraadiõppuritele võimaluse osaleda rahvusvahelistes bioetika uurimiseminarides.

Uued kursused

Sügisest hakkab praktilise filosoofia õppetool lugema filosoofia- ja usuteaduskonna üliõpilastele humanitaarteaduste alusmooduli kursust "Eetika alused". Teiste teaduskondade üliõpilased võivad seda kuulata vabaaianena. Arstiteaduskonna esimese kursuse tudengitele on juba kevadsemestril kavas pakuda lühike ülevaade meditsiinieetika peamistest küsimustest. Kevadsemestril on praktilise filosoofia erikursuse raames kõigil huvilistel võimalus osaleda seminaris "Valitud peatükke bioetikast".

TÄNA LEHES

TÜ audoktor professor Ilse Lehiste 80
LK 3

Kaitsti ärijuhtimise 100. magistriprojekt
LK 2

Pubi nimi on Krambambuli
LK 3

Kes võitis raamatukogu esise haljastuse eskiisprojekti?
LK 2

UUDISED

Ülikooli koostöö Suurbritanniaga

5.-10. veebruarini viibib rektor prof Jaak Aaviksoo Inglismaal, kus külastab mitmeid ülikooli, sh Westminsteri ja Durhami ülikooli, ning heategevusfondi seoses hoone Ülikooli tn 16 renoveerimisprojektiga.

Visiidi eesmärgiks on laiendada Tartu Ülikooli koostööd Inglismaa ja Šotimaaga. Visiiti aitab ette valmistada rektori nõunik krahv Carlisle, kes korraldab Parlamendi Ülemkojas rektorile ja Eesti suursaadikule Suurbritannias ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriigis Kaja Taelale lõunasöögi. Lõunasöögi ajal on võimalik kohtuda ametlike isikutega, kes on iseseisvumisperioodil Balti riiki ja eriti Eesti püüdlusi toetanud.

TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul on ülikooli erinevatel struktuuriüksustel küll Suurbritannia kolleegidega kontakte, kuid laiem lepinguline koostöö puudub. Hea näide on ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, kellel on koostöölepe Westminsteri Ülikooliga. "Ootame jätkuvalt teavet kõigilt neilt, kes teevad praegu mingit koostööd või kes sooviksid seda teha," toonitas Sirje Üprus. Info: tel 375 615. suprus@ut.ee.

Muudatusi õppekava statuudis

25. jaanuaril muutis ülikooli nõukogu TÜ nõukogu 2001. aasta 27. aprilli määrust nr 9 "Õppekava statuut".

Selles ei olnud täpsemalt reguleeritud õpetajakoolituse õppekavade ülesehitusega seonduv. Õppeprorektori Marvi Miku sõnul arutas nõukogu ka erinevate kooliastmete õpetajate õppekavade kuuluvust ja otustas, et gümnaasiumi aineõpetajate koolitus jääb praegu erialateaduskondade pädevusse. "Põhikooli humanitaar-, loodus- ja reaalainete õpetaja, klassiõpetajate, eripedagoogide ja alushariduse pedagoogide ettevalmistus jääb aga haridusteaduskonna koordineerida. Õpetajakoolituse lõpetanutele antavate kraadide nimetused jäid edasise arutelu objektiks."

Õpetajakoolituse õppekavad on kavas kinnitada veebruaris.

UT KÜSIB

Kuidas Tartu Ülikooli üliõpilastel eksamitel läheb?

Merit Korbe
Prantsuse filoloog
2. aasta üliõpilane

Igor Taro
Ajakirjanduse eriala
3. aasta üliõpilane

Urve Nõgu
Saksa filoloog
3. aasta üliõpilane

Marek Herm
Avatud ülikooli ärijuhtimise magistriõppe
1. aasta magistrant

Heili Kasuk
keemia
4. aasta üliõpilane

25. jaanuariks olin eksamite ja arvestustega õnnelikult ühele poole saanud. Minu elu kolmas sess mõõdus suhteliselt edukalt. Oli see nüüd tänu õnnestunud planeeringule, intensiivsele õppetööle, varasemale eksamikogemusele...

Mis puutub minu peamine – prantsuse keele eksamitesse ja arvestuslikesse töödesse, siis on ehk siin oma roll ka Prantsusmaal veedetud aastal. Aga võõrkeelel on kalduvus kaduma minna, kui pole küllaldaselt praktikat. Välismaal omandatud keelelise voolavuse säilitamiseks ei piisa loengutes osalemisest, märkimisväärne osa on ka aktiivsel iseseisval töö.

Mul oli tegelikult sessi jooksul ainult kolm eksamit. Meie osakond paneb vist üldiselt rohkem rõhku jooksvatele kirjalikele töödele ja seminaridele. Paljudest ainetes on koduste tööde õigeaegse esitamise eest võimalik saada eksamist vabastus. Ilmselt on see mõnes mõttes parem, sest nii jääb tudengile rohkem külgel kui ühe-õhtuse eksamiks õppimisega.

Jutud tohutust sessi-pingest on minu arvates ülepaistatud. Pole siin hullu midagi.

Olen igal semestri teinud aineid keskmiselt 25 AP ulatuses ja pole erilist pinget tundnud. Võibolla on see taluvuse küsimus.

Seda sessi saab lugeda hästi kordaläinuks, kui välja arvata vahepealne haigestumine, mis pärssis oluliselt õppetegevust ning mille tõttu jäi üks eksam tegemata.

Õnneks ei olnud selle aasta jaanuaris tapvalt palju eksameid ja mingit n-õ eksamistressi ei tekkinud. Ei kujutaks ettegi, kui meil kestaks sess niisama lühikest aega kui põllumajandusülikoolis – sooritada kahe nädala jooksul 6-7 eksamit on ikka päris raske.

Esiteks on sel puhul ettevalmistusaeg väga napp ja teiseks kipuvad selle all kõige enam kannatama just enda teadmised.

Minul traditsioonilist sessi pole, arvestused-eksamid küll veel tulemas, kuid osa saab jooksvalt.

Sessist puudust ei tunne, kuna töö käies kuu aega eksameid teha oleks ka väga raske. Eelmise aasta juunis lõpetasin õigusteaduskonna, enne seda õppisin Tartu Kommerts-gümnaasiumis.

Kuna nii ülikooli ajal üliõpilasesinduses kui praegu haldusdirektori büroo projektjuhina on tulnud palju kokku puutuda juhtimis- ja majandusküsimustega, siis tahan ka selles valdkonnas teadmisi täiendada.

Täna on mul päris raske erialaeksam. Olen spetsialiseerunud füüsikalise keemia instituudis füüsikalise keemia ja elektrokeemia erialale ning teen selle semestri viimast eksamit. Peame süvendatult tundma kõiki oma instituudi valdkondi.

Meie instituudis on positiivne õhkkond ja mõistev suhtumine. Kõik õppejõud, magistrandid ja doktorandid toetavad tudengeid ja on väga abivalmis.

Ei meeldi aga see, et spikerdamisega võib nendest, kes rohkem õpivad, isegi parema hinde saada. Kui tahan magistrantuuri minna, võib minu keskmine hinne spikerdaja omast väiksem tulla.

UUED PROFESSORID

25. jaanuaril valis TÜ nõukogu 5 professorit.

Anne Lill

Klassikalise filoloogia professoriks valiti tagasi Anne Lill.

Anne Lill lõpetas TÜ filosoofiateaduskonna 1970, 1987 kaitses filoloogiakandidaadi kraadi. 1978. aastast on Lill töötanud TUs, sh 1989-1992 dotsendina ja klassikalise filoloogia kateedri juhatajana, 1992. aastast klassikalise filoloogia professorina.

Peamised uurimisvaldkonnad on kreeka klassikalise tragöödia motiivistik, ajalooline ja sotsiaalne taust, tegelased ja teemad antiikkirjanduses, kirjanduse filosoofilised küsimused, antiikkirjanduse retseptisioon, klassikalised keeled jm.

Agu Laisk

Taimefüsioloogia professoriks valiti tagasi Agu Laisk.

Agu Laisk lõpetas TÜ füüsikaosakonna 1961, 1965 kaitses kandidaadikraadi ja 1975 bioloogiadoktorikraadi taimefüsioloogia erialal. Töötas 1961-1973 TA Füüsika ja Astronoomia Instituudis, 1973-1992 Astrofüüsika ja Atmosfäärifüüsika Instituudis biofüüsikalabori juhatajana. 1992. aastast on Agu Laisk TÜ professor. 1994. aastast on prof Agu Laisk TA akadeemik. Professor Agu Laisk peamine uurimisvaldkond on fotosüntees.

Ene Ergma

Astrofüüsika professoriks valiti tagasi Ene Ergma.

Ene Ergma lõpetas Moskva Riikliku Ülikooli 1969, 1972 kaitses füüsika-matemaatika kandidaadi kraadi ja 1984 füüsika-matemaatikadoktori kraadi. 1972-1974 töötas ta Eesti

Järg 3. leheküljel

Ärijuhtimise 100. magistripjekt

Vambola Raudsepp
TÜ äriahanduse ja investeringute prof

Nädal tagasi kaitsti majandusteaduskonnas sajas magistripjekt ärijuhtimise erialal.

Sajanda registreerimisnumbri all tuli kaitsmisele Ruth Kotsari töö "Ettevõttesisese kuuluvust- ja aruandlussüsteemi täiustamine ASis Vilma", juhendaja on dots Toomas Haldma. Ruth Kotsar kaitses hindele *optime approbat*.

Dekaan prof Jüri Sepp: Esimesed üliõpilased ärijuhtimise magistriõppesse võeti vastu 1995/96. õ-a kevadsemestril. Eeskujuks olid maailmas laialt levinud MBA (*Master of Business Administration*) programmid. Vastuvõetavate arv oli esimesel aastal 50, hiljem 60 ja rohkem. Suurim konkurss oli 1998. aastal – 2,6 inimest ühele kohale.

Nõudmine taolise õppe järele oli suur, elame ju kiiresti muutuv maailmas. Eriti kiired on muutused majanduses. Seetõttu on moodustanud suure osa õppijatest varasema majandusliku kõrgharidusega inimesed, kes soovivad oma teadmisi värskendada ja süvendada. Teise osa annavad muude erialade lõpetajad (näiteks insenerid, arstid, juristid), kes on sattunud ettevõtlusse ning tunnetanud praktikutena süstemaatilise majandushariduse vajadust.

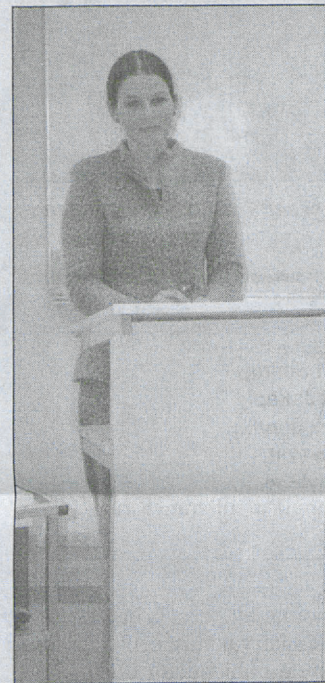
Avatud ülikooli projekti-juht Selje Seeba: Magistriõpingud ei ole kerged. Õppima asudes arvatakse, et leitakse aega kord kuus kolm päeva õppimas käia, hiljem selgub, et mitmeid kordi suuremas mahus tuleb teha iseseisvat tööd. Töö ja perekonna kõrval on see paljudele suur eneseületamine ning nõuab tõsist pühendumist. Enamik magistrante läbib küll õpingud nelja semestri jooksul, kuid ei suuda töö kõrvalt magistripjekti valmis kirjutada. Ehk hinnatakse vahel ka oma jõudu ja võimeid üle. Kõigele vaatamata on seni viiendik lõpetanute kaitsnud magistripjekti *cum laude*.

AS Sangaste Linnas juhatuse esimees Pille Pokk: Minu magistripjekti teemaks oli oma ettevõtte turundusstrateegiad aastateks 1995-2003. Panin oma töös paika kindlad

Magistripjektide eduka kaitsmise üle on rõõmsad nii kaitsjad, juhendajad kui oponendid.

ARHIIV

TÜ Raamatupoe juhataja Ülle Kollo kaitses magistripjekti *cum laude*.

suunad, mis olid täiesti reaalsed ja põhjendatud. Tegelikult elus läks siiski kõik ehk paremini, kui lootsin ja prognoosisin (käive jt näitajad 5-10% paremad). Arvan, et olen oma *cum laude* diplomit õigustanud nii praktilises majandustegevuses kui ka esimese astme ärikoolituses. Nimelt lõon kaasa ka ettevõtte juhtimiskoolituses tead-

ÄRIJUHTIMISE MAGISTRIÕPE

Õppekava on rahvusvaheliselt akrediteeritud. Õppesuunad on turundus ja juhtimine ning finantsjuhtimine. Igal aastal võetakse vastu 60 magistranti.

miste jagajana. Minu arvates kutsemagistriõppes peavadki süvamajandusteooria ja majanduspraktika kokku saama rakenduslike uuringute kaudu. Tartu Ülikoolis see õnnestus.

Jüri Sepp: Seni on magistripjektid valminud väga erinevatel teemadel. Põhiosa puudutab siiski ettevõtete juhtimist, kuid kõrvale pole jäänud ka ettevõtluskeskkonna üldisemad probleemid. Magistripjektid on ennekõike rakendusliku suunitlusega, kuid probleemistiku läbitõttus lähtub majandusteooriast.

On tekkinud omad traditsioonid, omanäoline uurimistemaatika, nõuded magistripjektile, aga ka juhendajatele. Paljud õppejõud osalevad ise lepingulises uurimistöös ja projektides, mis hoiab neid eluga kursis. Sama rolli mängib sisuliselt ka ärimagistrite juhendamine, millest saavad kasu nii juhendatav kui ka juhendaja.

Ärijuhtimise 100. magistripjekti kaitsja Ruth Kotsar.

Et teaduskonna kõik õppe- toolid on seotud lääne üli- ja kõrgkoolide vastavate uurimisteedadega, on tagatud rahvusvahelised sidemed ja tase. Erinevalt erakoolidest ei olnud meil probleeme riikliku akrediteeringu saamisega.

Selje Seeba: Siiski peab ütleva, et tänaseks on enim töid valminud majandusarvestuse,

turunduse ning äriahanduse ja investeringute õppetoolides. Väga populaarsed juhendajad on professorid Vambola Raudsepp ja Mait Miljan, samuti dotsent Toomas Haldma.

AS Klementi juhatuse esimees Madis Võõras: Tegim magistripjekti äriprotsessi optimeerimisest rõivatootmises. Vastavalt projektis kavandatudle viisime läbi mitu struktuurimuutust, võttes arvesse kättesaadavat tarkvara.

Rõivatootmises on kõva konkurents, see sunnib pidevalt uuendusi otsima. Praegu tunnen puudust modernse finantsjuhtimise uusimatest seisu-kohtadest. Olen ka ise uue- mat kirjandust ostmud ja vaatan imestusega, kui kiiresti kõik muutub. Ehkki lõpetamisest on möödas vaid paar kolm aastat, tunnen, et on tekkinud vajadus pideva enesetäiendamise järele. Nii et finantsjuhtimise loenguid kuulaks veel hea meele- ga.

Selje Seeba: Magistriõpingute lõppedes ei katke lõpetajate side *alma materiga*. Mitmed magistrikaadini jõudnud (Armin Laidre, Sander Karu, Olga Luštsik jmt) koolitavad uusi üliõpilasi, esinevad loengutega või retsenseerivad uurimistöid. Olulisel kohal on ka lõpetajate omavahelised suhted, tööalased sidemed ja kogemuste vahetamine.

AS Saint-Gorbain Sekurit Eesti AS juhatuse esimees Andi Kasak: Uurisim magistripjekti Eesti ettevõtete internatsionaliseerumist. Töö oli otseselt vajalik seoses praeguse tegevusega. Eks ma olen üks ideede genereerija ja kogu kontserni strateegia kujundamises osaleja ning ka kontserni edasise käekäigu eest vastutaja. Turg on meil tõesti rahvusvaheline ja uusi ideid tuleb iga päeva ja tunniga. Vastavalt sellele peame olema pidevad enesetäiendajad. Tartu Ülikooliga on alati meeldiv suhelda.

Jüri Sepp: Oleme üritanud õppekava pidevalt arendada. Praegu pakume kahte spetsialiseerumissuunda: finantsjuhtimist ning turundust ja juhtimist. Oma õpinguid on võimalik lõpetada Berliinis sealse MBA kraadiga. Loodame, et kõrgharidusreformis jääb ka pärast kutsekraadide kadumist MBAle siiski kindel koht Eesti hariduses.

Mis on Karjäärilaat?

Kadrin Kergand
Üliõpilaste karjääriteenistuse peaspetsialist

Teadmiste messi Intellektika ühe osa moodustab sellel aastal karjäärilaat.

Õpingute järel tuleb kõigil suunduda tööturule. Töö leidmine on muutunud ka hea haridusega spetsialistide jaoks probleemiks. Edu võti lisaks heale haridusele on tööturu tundmine ning kontaktid tööandjatega.

Karjäärilaadal esitlevad end tööandjad, kes räägivad, milliseid spetsialiste nad ootavad ning tutvustavad oma värbamisstrateegiaid. Seminaridel tuleb juttu karjääri planeerimisest, antakse nõu, kuidas edukalt konkureerida, ning tutvustatakse Tartu Ülikooli eelmise aasta vilistlaste hulgas läbiviidud küsitluse tulemusi. Üritusel osalevad mitmed töövahen-

dusega tegelevad firmad, sh Erfurdi Tööhoiveamet Saksa- maalt.

Intellektika on suurepärane koht, kus korraga on esindatud erinevad haridusasutused ja tööandjad – hea võimalus panna alus edukale karjäärile.

Intellektika 2002 toimub 15. ja 16. jaanuaril Tartu messikeskuses. Messil osaleb enamik Eesti suuremaid kõrgkooli, samuti teadusasutusi, kutsekoole ja gümnaasiume. Võrgupeole kogunevad arvutimänguhuvilised võistlevad omavahel ja jagavad teavet.

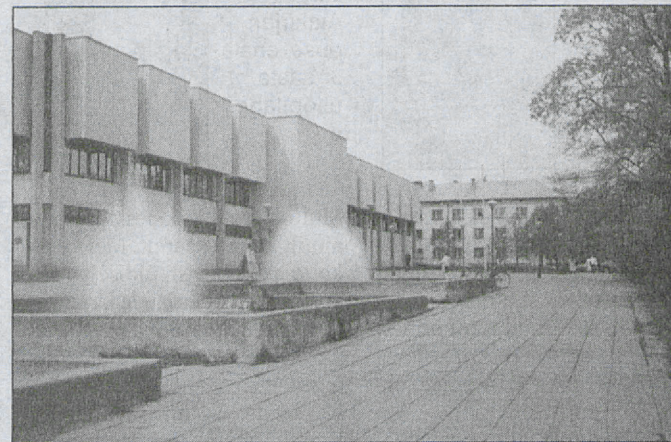
15. veebruaril toimub ka informiin "TÜ – haridusuuendus eestvedaja".

Raamatukogu esine saab korda

Madis Orav
TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialist

Tartu Linnavalitsus kinnitas TÜ Raamatukogu esise haljastuse projekti eskiislahenduse konkursi võitis arhitektuuribüroo Helmi Sakkov tööga Kuup ja kera".

Võidutöö aluseks on olemasoleva hoonestuse ja haljastusega kujunduslikult sulanduv ideerikas terviklik ruum, mis on seotud raamatukogu hoone ja basseini arhitektuuriga. Pakutud on palju erinevaid istumis- võimalusi, geomeetrilise konfiguratsiooniga valgustus ja pü- gatud haljastus. Raamatukogu peasissepeäsu suhtes on süm- meetriliselt paigutatud istumis- kohad, mis väljendavad erine- vaid istumisvõimalusi. Skulptu- raalne lahendus pakub peasis- sepeäsu ette värvilisel graniitki- vist sillutisel graniitkivi alusel

Lähiaastail muutub palju, aga purskkaev jääb. VARJE SOOTAK

tehtud laternaid.

Koostöös ülikooliga asub lin- navalitsus töid tegema 2003. aastal. Terviklahendusega hal- jastusprojekt on kavas valmis saada 2005. aasta juulis Tartus toimuvateks hantsapäevadeks.

Raamatukogu direktor Too- mas Liivamägi ütles, et raama-

tukogu esise ala uuendamine on igati teretulnud, sest prae- gune plats meenutab vabriku- hoovi. "Raamatukogu esine plats on linna esindusväljak. Meie seisukohalt võiks see olla pigem lugemissaali pikendus, mida üliõpilasi vaadates prae- gugi osaliselt ongi," lisas ta.

Pubi nimi Krambambuli

Varje Sootak

Aprillis avatav pubi ülikooli vana kohviku maja esimesel korrusel hakkab kandma nime Krambambuli.

Tartu Ülikoolile kuuluva osaühingu Vana Kohviku juhataja Taimi Akkeli sõnul oli eelmise aasta lõpus väljakuulutatud nimekonkurss edukas. "Kokku pakuti ligi 150 nime, heameel oli näha, et pooled ettepaneku tegijatest olid ülikoolist või siis siin kunagi õppinud või töötanud, reageeriti ka Rootsist jm."

Küsimusele, kuidas nimi välja valiti, vastas juhatause liige Hilja Sepp, et kohviku juhatus, juhtkond ja omanikupoolne esindaja Riho Illak vaatasid nimekirja läbi ning tegid valiku, mida tutvustati rektoraafile. Rektorat kinnitas TOP 5 valiku ja leidis kõige rohkem punkte saanud Krambambuli sobiva olevat.

Kes on selle nime välja pakkunud, tehakse teatavaks hiljem, võib-olla pubi avamisel.

"Tegelikult on selle üliõpilas-

PUBINIMEDE TOP

Krambambuli, Pubiensis, Seltsmes Sammas, Öökull, Kartser, Vana Kohviku Pubi, Praktikum, Vaba Seminar, Alma Mater, Mauruse Pubi, Zero, Seminar, Studiosus, Ülikooli Pubi, Pub Gustaviana, Tekkel, Viimane Loeng, Platon, Splikker, Kaval Rebane

te joogi nimi tuntud kogu maailmas, internetis on tohutult palju materjali. Krambambulist on ju ka vahva laul kirjutatud," ütles Taimi Akkel.

Crambambuli (ld k) tähendab ajalooliselt Danzingis põletatud viina; laiemas mõistes üldse veini ja viina, kitsamas mõistes väga kindla retseptiga veinist, viinast, maitseainetest, suhkrust jt lisanditest segatud alkoholoolset jooki.

"Meie ülesanne on pubi nime tähendust tutvustada ja esimehe võimalus selleks on Intel-
lektika messil."

200 AASTAT TÕ TAASAVAMISEST

Baltimaade geoloogilise uurimise alusepanijaid

Mare Viiralt

TÜ Ajaloo Muuseumi näituste koordinaator

2. veebruaril 1819 sündinud Caspar Constantin Andreas Grewingk oli 33 aastat Tartu Ülikooli geoloogia- ja mineeraloogiaprofessor.

Pärast TÜ lõpetamist enesetäiendamisel Saksamaa ülikoolides sai ta Berliinis, Carl Rammsburgi laboris töötades kroonühendite uuringute eest filosoofiadoktori kraadi. Sealt alguse saanud uurimissuunad mineraalide, eriti oksüüdide, sulfiidide ja silikaatide keemilise koostise määramiseks leidsid hiljem rakendust Tartu Ülikoolis. Grewingk töötas TUs 1854. erakorralise, 1860. aastast korralise professorina ning mineeraloogia kabineti juhatajana.

Teda peetakse Baltimaade geoloogilise uurimise alusepanijaks, temalt pärineb esimene ülevaade Baltimaade mineraalidest ja kivimitüüpidest.

Eesti geoloogiale tähendasid devoni avamusala uurimused esmakordset süstemaatilist devoni tundmaõppimist. Eesti, Läti ja Leedu alade ekspeditsioonide tulemusena valmisid Liivi- ja Kuramaa geoloogia uurimusi ning Baltimaade geoloogilised kaardid. Kaardi seletuskiri tõstis Baltimaade geoloogia põhjalikkuse poolest

maailmatasemele. Kogutud materjali põhjal kaitses Grewingk doktoritöö.

Esimene teadaolev viide arheoloogiahuvile pärineb 1848. aastast mil ta avastas Äämsjärve idakalda kaljujoonised. Esimese arheoloogialase ettekan-
de Loodusuurijate Seltsis pidas Grewingk 1864, kus tutvustas Tartu äärelinnast puuritid augu abil leitud dolomiitmergelist ketast. Aasta hiljem esitas Grewindk Õpetatud Eesti Seltsile avaldamiseks käsikirja Baltimaade kiviaja kohta. Esimene suurema arheoloogiline uurimus oli 120 kiveseme (neist 19 pärit Eestist) kataloog. Oma elu lõpul avastas õpetlane muistise asulakoha Lammasmäel ja avaldas 1884. aastal Baltimaade esimese arheoloogilise kaardi.

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

Professor Ilse Lehiste eelmise aasta aprillis Tartus oma esimese eestikeelse raamatu "Keel kirjanduses" esitlusel.

ANDRES TENNUS

Püsiv jälg maailma üldkeeleteaduses

Jaan Ross

TÜ muusikaprofessor

31. jaanuaril sai 80aastaseks eesti päritolu ameerika keeleteadlane, TÜ audoktor Ilse Lehiste.

Ilse Lehiste immatrikuleeriti 1942. aastal TÜ filosoofiateaduskonna üliõpilaseks. 1944 põgenes Lehiste Saksamaale, kus jätkas õpinguid Leipzigi ja Hamburgi ülikoolis. 1948 kaitses ta Hamburgis filoloogiadoktori kraadi kirjanduse erialal.

Kirjandusest lingvistikasse

1949 avanes Lehistel võimalus minna Ameerikasse. 1959. aastal kaitses ta Michigani Ülikoolis teist doktoriväitekirja, mis määrgib uue teadusliku karjääri algust, seekord lingvistikas.

Lehiste tegevus keeleteadlasena, täpsemalt foneetikuna, on saavutanud maailmas väga laia tunnustuse. Tema sulest on ilmunud üle 10 raamatu. Lehiste on valitud Essexi, Lundi ja Tartu ülikooli audoktoriks. Ta on tegutsenud Ameerika Keeleteaduse Ühingu presidendina.

1963. aastast on Lehiste põhitöökohaks olnud Ohio osariigi ülikool Columbuses. 1965 valiti ta lingvistikaprofessoriks, kust emeriteerus 1987, olles vahepeal tegutsenud ka lingvistika osakonna juhataja ning ülikooli tenüürikomitee liikmena.

Kõnefüüsik

Lehiste peamine tegevusala on olnud akustiline foneetika. Ühes 1980. aastate lõpul ajakirjale Horisont antud intervjuus on Lehiste määratlenud end kui kõnefüüsikut. See iseloomustus on tabav, kuivõrd foneetika oma uurimisobjekti – kõne kaudu on seotud humanitaarteadustega, uurimismeetodi kaudu aga loodusteadustega.

Lehiste tegevuse algus foneetikuna langeb kokku spektrograafi laialdase kasutuselevõtu-
ga uurimistöö, mis võimaldab uurijal saada helisignaali kolmemõõtmelisi kirjeldusi (parameetriteks aeg, võnkesagedus ja helienergia). Spektrograafilise analüüsi on muutnud võimalikuks foneetiliste nähtuste objektiivse kirjeldamise nii segmentaalsel kui ka suprasegmentaalsel tasemel. Lehiste töid peetakse lingvistikas klassikalisteks juba palju aastaid, Lehistest ennast aga on naljatamisi nimetatud maailma parimaks spektrogrammilugejaks.

PROF ILSE LEHISTE (31. JAAN 1922)

1944 lahkus Eestist koos vanematega

1948 lõpetas Hamburgi Ülikooli

1959 filosoofiadoktori kraad Michigani Ülikoolis

1965-1987 Ohio Ülikooli prof

1989 TÜ audoktor, Ilmus aulaloeng "Keelekontakt – keelekonflikt"

2001 ilmus esimene eestikeelne raamat "Keel kirjanduses"

Lehiste tööde seast tuleks kõigepealt esile tõsta monograafiat "Suprasegmentals". Kõne suprasegmentaalseteks ehk prosodilisteks nähtusteks nimetatakse kõnesignaali mittehäälikulisi tunnuseid, st tunnuseid, mis on seotud heli põhitooni, kestuse ja intensiivsusega. Lehiste kolleegid O. Fujimura ja D. Erickson on hiljuti kirjutanud: "[Roman Jakobsoni] distinktiivtunnuste teoorias rõhutati nende tunnuste abstraktsust ja suhtelist iseloomu [...]. Tänapäeval on tavaks rohkem tähelepanu pöörata nähtustele, mida nimetatakse [kõne] prosodilisteks ehk suprasegmentaalseteks omadusteks – osaliselt seetõttu, et uurimistöö raskuspunkt on nihkunud [laboratoorselt kõnelt] loomuliku kõne suunas, osaliselt reaktsioonina arengule kõnetehnoloogia vallas" ning viidatakse Lehiste raamatule.

See lubab oletada, et Lehistel õnnestus "Suprasegmentaalidega" teataval määral ennendada foneetika arengut järgneva 30 aasta vältel kogu maailmas ja sellele arengule ka omapoolset mõju avaldada.

Mõju eesti välte uuringusse

Suprasegmentaalsed nähtused on olulisel kohal eesti keele foneetikas, kus kolme välte vahelised erinevused näivad olevat akustiliselt kodeeritud põhiliselt kahe tunnuse abil. Need on sõna esimese, rõhulise silbi kestuse suhe järgneva, rõhutu silbi kestusse ning (II ja III välte eristamisel) põhitooni kontuur.

Lehiste foneetilise uurimistöö üks tulemusi, mis on võrdselt tähtis nii eesti keele uurimise kui ka maailma keeleteaduse seisukohalt, jääbki tõdemus, et välteerinevusi eesti keeles on kõige otstarbekam kirjeldada kestussuhte abil.

Lehiste jätkuvast teaduslikust aktiivsusest 80. eluaasta künnisel annab tunnistust möödunud aasta lõpul koos Jaan Rossiga avaldatud monograafia "The Temporal Structure of Estonian Runic Songs" (Mouton de Gruyter).

Selles uuritakse eesti regivärsilise rahvalaulu akustilist (peamiselt temporaalset) struktuuri võrdlevalt foneetilisest ning muusikalise metrorütmika seisukohast. Eesti välde vaheline akustiline kontrastsus vähe-
neb laulmisel tunduvalt. Kõige püsivam akustiline tunnus runolaulu esitusel on värsirea tõusu ja languse vaheline kes-
tuspositsioon – jala tõus on statistiliselt pikem kui langus, mis osutab, et nn kvantiteedireeglid on regivärsilises rahvalaulus realiseeritud ka akustilisel tasandil.

Sild ida ja lääne vahel

Rohkem kui 40 aasta jooksul on Lehiste tegevus olnud omamoodi sillaks Eesti ja läänemaailma keeleteadlaste vahel. 1983. aastast kuulub Lehiste ühe liikmena rahvusvaheliste foneetikateaduste kongresside organisatsioonidesse. Eeskätt tänu tema initsiatiivile toimus 11. rahvusvaheline foneetika-kongress endise KKI korraldusel 1987 Tallinnas, mida võib osavõtjate poolest koos Eestis 1970. ja 2000. aastal toimunud rahvusvaheliste fennougriatika kongressidega pidada üheks kõige olulisemaks Eestis kunagi toimunud lingvistiliseks teadusürituseks.

Lehiste pole esindanud paguluse ortodoksset suunda, kes ei vaadanud hea pilguga suhtlemisele Kodu-Eesti ja selle esindajatega. Tema mittekonformistlikud poliitilised hoiakud on kokkuvõttes osutunud Eesti teadusele ja kultuurile soodsamaks kui vastastikune ideoloogiliste barjääride ehitamine Kodu- ja Välis-Eesti kogukonna vahel.

Välis-Eesti teadlasena pole Lehiste saanud olla eesti foneetikute vahetuks kasvatajaks. Samas näib, et kõik praegu tegutsevad Eesti foneetikud ja fonoloogid loevad teda oma õpetajaks. Kui Lehistelt pole saadud õppida vahetu kogemuse läbi, siis on seda tehtud tema töid lugedes, mille jälg maailma üldkeeleteaduses on püsiv.

UED PROFESSORID

Algu 2. leheküljel

TA Füüsika ja Astronoomia Instituudis, 1974-1988 NSVL TA Astronoomia nõukogus. 1988. aastast on Ene Ergma TÜ professor, 1999. aastast ka TA asepresident.

Ergma peamised uurimisvaldkonnad on füüsikalised protsessid tähtede konvektsioones ümbristes, presupernova evolutsioon, termotuumaprotsessid.

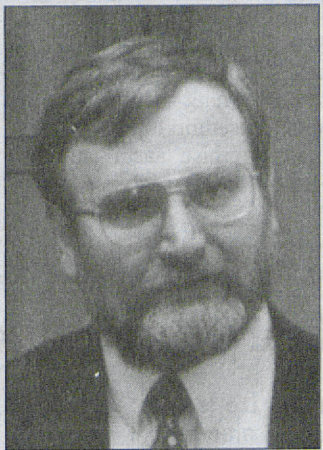

Vladimir Hižnjakov

Statistilise füüsika ja kvantteooria professoriks valiti tagasi Vladimir Hižnjakov.

Vladimir Hižnjakov lõpetas Tartu Ülikooli cum laude 1960, 1966 kaitses füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi ja 1972 füüsika-matemaatikadoktori kraadi.

Ta on töötanud 1960. aastast füüsika instituudis ja 1992. aastast on TÜ professor. Hižnjakovi peamised uurimisvaldkonnad on tahkiste optiliste omaduste teooria, Mössbaueri efekti teooria ja tuuma resonantshajumise teooria, sekundaarkirguse ja resonantse Ramani hajumise teooria, eksitoni ja polaritonide teooria, energia ülekandeteooria, kõrgetemperatuurse ülijuhtivuse teooria, mittelineaarne kvantoptika ja klaaside teooria.

Mart Ustav

Mikrobioloogia ja viroloogia professoriks valiti tagasi Mart Ustav.

Mart Ustav lõpetas TÜ 1972, 1979 kaitses kandidaadikraadi keemias molekulaarbioloogia erialal. 1976-1982 töötas Tartu Ülikoolis, seejärel stazeeris Uppsala Ülikoolis, juhatas TÜ onkogeneesi laborit ja töötas külalisteadlasena Cold Spring Harbor Laboratorys. 1992. aastast on TÜ professor, 2001. aastast TA akadeemik.

Mart Ustavi peamised uurimisvaldkonnad on nukleiinhapete ja valkude interaktsioonid ribosoomides, veise papilloomiviiruse geenide ekspresiooni uurimine, papilloomiviiruse DNA replikatsiooni initsiatsiooni molekulaarsete aluste väljaselgitamine, papilloomiviiruse stabiilse replikatsiooni mehhanismide väljaselgitamine ning uute geeniteraapia ja geenvaksineerimise vektorite väljatöötamine.

ÖNNITLEME

50

Lea Hirse,

Tamara Štokareva,

75

Raimund Hagelberg,

Tunnustus AHHAAle

Silmapaistvate kunstiliste tulemuste eest 2001. aastal tunnustas Tartu Linnavalitsus Tartu Kultuuri Kandja aunimetusega TÜ teaduskeskust AHHA loominguilise kollektiivi kategoorias.

AHHA keskuse projektjuhil Tiiu Sillal on heameel, et teaduskeskuse töörühma loominguilise on tunnustust leidnud. "Tihti jagatakse nähtused jäigalt "füüsiliks ja muusi-

kaks". AHHA tahab aga tõestada, et need ongi tegelikult üks ja seesama, nimetagem seda siis rahvuskultuuriks, maailmatunnetuseks või hariduseks."

AHHA loominguiline kollektiiv – see tähendab rohkem kui viitkümmet inimest alates valgusenäituse eestvedajast professor Jaak Kikasest ja lõpetades kasvõi tudengitest giididega. "Aitäh ja palju õnne kõigile," soovib Tiiu Sild.

Kõige mitmekülgsema rändkarikas ja auhind

Eesti Akadeemilise Spordiliidu (EASL) 10. aastapäeva puhul kinkis Sisekaitseakadeemia EASLile uhke rändkarika, mis antakse igal aastal üliõpilasele, kes osaleb kõige aktiivsemalt EASL üliõpilaste meistri- ja harrastajate võistlustel.

Meistrivõistlused toimuvad igal aastal 15-18 spordialal, arvesse lähevad ka harrastajate jõuproovid ning suvemängudel osalemine. Iga võistluskord annab ühe punkti. Kui samal võistlusel osaletakse mitmel distantsil, siis annab võistlusest osavõtt ühe punkti, igast järgmisest distantsist osavõtt 0,25 punkti (näiteks kergejõustikus osalemine kaugushüppes ja odaviskes annab kokku 1,25 p). Suvemängudel lähevad punktiarvestusse ametlikud koolidevahelised alad. Kui mitu üliõpilast koguvad võrdse arvu punkte, antakse karikas paremaid kohti saavutanud tudengile. Arvestust peetakse kalendriaasta jooksul jaanuarist detsembrini ning auhind antakse kätte detsemberi lõpus või hiljemalt järgmise aasta jaanuari jooksul. Lisaks saab aasta mit-

mekülgseima karika võitja üliõpilane ka rahalise preemia. Summa kinnitab EASL juhatuse. Karika võitmiseks on samad reeglid mis EASL võistlustel osalemiseks: peab olema üliõpilane, magistrant või doktorant, võistelda saab ka ühe aasta pärast kõrgkooli lõpetamist. Rändkarikas on välja pandud spordielu aktiivsemaks muutmise eesmärgil, et ergutada tudengeid sportima ning aktiivselt liikuma.

Infot võistluste ja turniiride kohta leiad www.ut.ee/easl.

TÜ üliõpilased olid kergejõustikus edukad

Tiina Beljaeva
EASL arendusjuht

Üliõpilaste kevadsemestri võistlushooaeg algas Tallinna spordihallis üliõpilaste meistrivõistlustega kergejõustikus.

Kohal oli sadakond võistlejat, neist neljandiku moodustasid TÜ kergejõustiklased.

Häid tulemusi näitasid TÜ üliõpilased: koju toodi 7 üliõpilaste meistri tiitlit ning kokku 18 kohta esikolmikus. Informaatiikat õppiv Kairi Kass võitis koguni kolm karikat ja meistrisärki, tulles esikohale nii 60 m jooksus (8,13), sama maa läbimisel tõketega (10,85) ja kuulitõukes (10,64). Sprinter Maidu Laht tõi Tartusse kaks kuldset kohta: 60 m jooksus 6,92 ja 200 m 21,96.

Julia Krasnova püstitas isikliku rekordi 200 m jooksus (25,79), mis oli samuti üliõpilaste meistritiitlit väärt. Kõrgushüppes oli parim Tiina Mägi tulemusega 1.73. Auhinnapoodiumile jõudsid veel Gudrun Kauver kaugushüppes (5,29, II), Jane Kalda 60 m jooksus (8,21, II), Seidi Luik 200 m jooksus (27,57, III) Piret Tollimägi 1000 m jooksus (3.19,07, III).

TÜ noormeestest jõudsid esikolmikusse Raul Oja kõrgushüppes (1.95, III), Hannes Simuste ja Priit Mein (vastavalt 2. ja 3.) teivashüppes tulemusega 4.20. Taavi Rim oli kolmas 60 m jooksus (7,25). Risko Nuuma hüppas kaugust 7.07 (II). 1500 m jooksus saavutas teise koha Martti-Jaan Miljan (4.14,24).

MITMEKULTUURILISE HARIDUSE KURSUS

Pedagoogika osakonna poolt koordineerituna algab üle-Euroopaline mitmekultuurilise hariduse kursus, mis toimub internetipõhiselt veebruari ja märtsikuu jooksul. Kursusele (2AP) on teretulnud inglise keelt oskavad õpetaja-koolituse, kasvatusteaduste ja eripedagoogika üliõpilased, samuti tulevased loodusainete õpetajad.

Üliõpilased jaotatakse nelja gruppi, igas neist virtuaalselt osalemas tudengeid Soome, Suurbritannia ja Belgia ülikoolidest. Brüsseli Erasmushogeschoole'i vahendusel on üliõpilaste kasutuses *Blackboard* õpikeskkond. Erinevate Euroopa ülikoolide õppejõudude juhendamisel asutakse lahendama konkreetseid juhtumeid, mis tingitud paljukultuurilise ühiskonna probleemidest ja vastukajadest hariduses.

Kursusele registreerimiseks palun teatada 18. veebruariks oma e-maili aadress: karmen@ut.ee.

Karmen Trasberg
kursuse koordinaator

ACTA DIURNA

1. veebruaril kell 11-17 toimub Toome Konverentsimajas, Lossi 19 seminar "Kultuuridevaheline kommunikatsioon – koolitusalaalised vajadused ja kogemused". Ürituse korraldab TÜ Euroopa Kolledž. Info: Leen Rahn, Leen@ec.ut.ee, 376 375.

Ülikooli viilistlaskogu Ida-Viru viilistlased tähistavad saabuvat vastlapäeva 1. veebruaril välja-sõiduga Tartu Aura keskusesse. Kogunemine kell 12.30 Jõhvis keskväljakul. Kõigil huvitail võtta ühendus tel 033 21 217, TÜ esindaja Ida-Virumaal Maire Merioja.

KAITSMISED

Magistritööde kaitsmine eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas 7. veebruaril ph aud 102: Kell 13.15 – Tiina Lemets "Inglise laenu ja mõjutused 20. sajandi lõpu eesti keele sõnavaras". Juhendaja dots. Enn Veldi. Oponent dots. Maia Madisso. Kell 14.15 – Sirje Mäearu "Eesnimed appellatiivsete keelendite-na". Juhendaja Urmas Sutrop (PhD). Oponent Annika Hussar (MA). Kell 15.15 – Maire Raadik "Eesti panganduse oskuse areng 1990. aastatel". Juhendaja Villu Zirnask. Oponent Krista Kerge (MA). Info : Tiia Margus, tia@ut.ee, tel 375 221.

14. veebruaril kell 16 skandinavistika raamatukogus (Paabel 305) Alar Schönerbergi magistritöö "Några inblickar i det estlandssvenska identitetet i slutet av 1930-talet" (Mõningaid momente eestirootslaste identiteedist 1930ndate lõpul) kaitsmine. Info: Viivika Voodla, tel 375 212.

LOENGUD

13. veebruaril kell 12.15 esineb Narva mnt 4 aud B306 loengusarja "Eesti majanduspoliitika suurimad väljakutsed" raames Eesti Panga president Vahur Kraft. Info: Ülle Maidla, tel 376 342.

KURSUSED

FLEE.02.045 Eesti õigekeeluse ja väljendusõpetus (õpetajakoolitus, magistriõpe ja filoloogia, 2 AP, arvestus). Lektor Kersti Lepajõe. Toimub T 16, N 14 Ülikooli 18-128 alates 26.02.2002. Tegeldakse eesti õigekeelsuse, keelekasutuse ja stilistika praktiliste probleemidega.

12. veebruaril algab ülikooli magistrantidele ja doktorantidele kursus "Statistiliste mudelite analüüs" (MTMS.01.006, 3 AP). Kursusel tutvustatakse põhilisi statistilisi mudeleid (üldised lineaarsed mudelid: regressioonanalüüs, dispersioonanalüüs, faktoranalüüs mudelid) ja nende praktilist rakendamist paketi SAS abil. Nõutav statistika algaste. Kursuse kestvus 3 kuud (Üks loeng ja üks praktikum nädalas, kokku 12 loengut ja 12 praktikumit arvutiklassis, a 2 tundi) veebruar-mai. Kursus lõpeb eksamiga. 1 loeng nädalas: teisipäeval 14.15-16 J. Liivi 2 aud 104 (emer prof Ene-Margit Tiit). 1 praktikum nädalas: MSI arvutiklass J. Liivi 2 ruum 06 (Ene Käärik) teisipäeval 16.15-18 (1. rühm), kolmapäeval 14.15-16 (2. rühm); 16.15-18 (3. rühm). Praktikumirühmadesse on veel vabu kohti. Registreerimine kursusele ja praktikumirühma valik õppeinfosüsteemi kaudu. Info: Ene Käärik e-mail enek@ut.ee

Võru keel I (FLEE.02.067, 1 AP, A). Loeb Sulev Iva. Kursus on mõeldud nii päris algajatele kui ka neile, kes tahaksid oma keeleoskust parandada. Võetakse läbi võru grammatika olulisemad jooned, harjutatakse võru keele hääldamist, lugemist ja kirjutamist. Loengud toimuvad 24.-34. n. Esimene loeng 14. veebruaril N 8.30-10 Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskus Lossi 38 (vana anatoomikum). Vajaduse korral võidakse esimeses loengus kokku leppida ka mõni muu loengu toimumise aeg. Lisainfot saab keskusest tel. 375 422 või eesti keele õppetoolist.

"PASTELLID AASTATEST 2000-2002"

Anneli Säre pastellmaalide näitus TÜ Raamatukogus

Uue näituse sisukirjeldus viitab inimeste kujutamisele, kes on linnas, kes sealt välja ei saa või kes sealt välja ei taha. Kunstniku sõnul valis ta näituse eksponeerimiseks raamatukogu eelkõige sellepärast, et see on maja, kus on mõtteid ja teadmisi seinast seina.

Tööd näitusel kirjeldavad Anneli Säre maailmatunnetust, sest enda sõnul elab ta loodud maalide sees. Säre on ise öelnud: "Maalin seda, mis mind ennast võlub ja külmaks ei jäta. Kunstiinstituutide tähelepanu puudus mind ei häiri. Ma ei maali neile."

Anneli Säre näitus on raamatukogu kataloogisaalis 3. märtsini.

Madis Orav

TÜ raamatukogu avalike suhete spetsialist

ÜLIÕPILASTEATRIS VEEBRUARIS

Värskeimat lavastust "How Do You Voodoo" saab näha 1., 5., 13., 16. ja 22. veebruaril kell 20 Lutsu teatrimajas (Lutsu 2).

See on 1999. aastal asutatud teatri 7. lavastus, sedapuhku rõhuasetusega tantsule ja liikumisele, millesse lõikuvad erinevad tekstid. Etendus on sündinud improvisatsioonide ja stuudiotöö tulemusena. Etendus on nn puhas leht, kus meie anname kaasa vaid vahendid, aga lehele kirjutab/joonistab vaataja ise. See etendus sünnib vaataja peas.

Oma esimese lavastuse üliõpilasteatri teeb teatri liikumisjuht Ave Loit. Teatri kunstiline juht Kalev Kudu on lavastanud etenduse sõnalise osa ning valinud muusika. Etenduses osalevad vanad ja uued üliõpilasteatri näitlejad: Egerin Esko, Anne Roovere, Mari-Liis Lill, Peeter Piiri, Anu Viks, Kristiina Pihlappsoo, Silja Helistvee, Auli Auväärt, Henri Hanson ja Sven Heiberg. Esietendus toimus 16. novembril 2001.

Piletite müük Lutsu teatrimajas (kassa avatud E 12-16, T-R 9-12) ja 1 tund enne algust kohapeal. Info: tel 055 609 081, www.ut.ee/teater, tartu.yliopilasteater@mail.ee.

TEATED

TÜ kunstide osakond (Lai t 34) vajab mees- ja naismodelle. Info: tel 056 60 17 19.

Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühenduse talvelaager teemal "Mitte maailmast, aga maailmas" toimub 15.-17. veebruarini Piliistveres. Osavõtumaks: enne 10. veebruari 80 kr (5,11 eurot), pärast 10. veebruari 110 kr (7 eurot) EEÜÜ Tartu, Hansapank 1120203252. Info: www.eeeyy.ee.

TÜ Psühhiaatriakliinik otsib vabatahtlikke osalemiseks teaduslikus uuringus. Oodatud on kehaliselt ja vaimselt terved inimesed 18-35 aastat, kes ei tarvita ravimeid. Uuring sisaldab kahte viisi, ühekordset ravimi manustamist ja vereproovi andmist. Osalejatele kompensatsioon. Lisateave ja registreerimine: Katri tel 448 721, K, N kl.11-13.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimaja piletikeskus avatud E-L kl 12-19, P tund enne kontserti. Info: tel 377 537, www.vmm.ee, pilet@vkm.ee.

Laupäeval, 2. veebruaril kell 18 ansambel Sirin (Venemaa) – vene liturgiline draama 16.- 17. sajandi käsikirjade põhjal. Kunstiline juht Andrei Kotov.

Teisipäeval, 5. veebruaril kell 19 "Muusika pühal maal". Timna Braueri ja Elias Meiri ansambel (Isreal, Austria). 1986. aastal esindas T. Brauer Austriat Eurovisiooni lauluvõistlusel.

Laupäeval, 9. veebruaril kell 18 Providence (iiri rahvamuusikat esindav ansambel). Laval on ka iiri tantsijad.

Pühapäeval, 10. veebruaril kell 16 Tartu Linnamuuseumis sarjast "Linnamuusikud Linnamuuseumis" klaveriõhtu – Sven Kulterkupp. Kavas: Haydn, Beethoven, Chopin, transkriptsioonid E. Griegi ja H. Elleri teemadel. Uue klaveri Estonia esitus!

Pühapäeval, 17. veebruar kell 16 Vanemuise Kontserdimajas Läti Rahvuskooperil P. Tsaikovski ballett "Uinuv kaunitar". Koreograaf Marius Petipa, lavastaja Aivars Leimani.

Kolmapäeval, 20. veebruaril kell 19 Tartu Raekoja sarjast Suur Muusikaakadeemia II "Vivaldi ja tema kaasaeg" – Andres Mustonen (viul), Ivo Sillamaa (klavessiin), Peeter Klaas (tsello).

Laupäeval, 23. veebruaril kell 19 VKMis EV aastapäeva kontsertaktus, sarjast Euroopa tippsolistest maailmast III esineb Estonia Sümfooniaorkester. Solist Maria Kliegel (tsello, Saksamaa), dirigent Paul Mägi. Kavas: Elgari tsellokonsert e-moll, A. Kapi prelüüd tsellose ja orkestrile, Respighi "Festa Romana".

Kolmapäeval, 27. veebruaril kell 19 TÜ Ajaloomuuseumis esinevad Frederic Chiu (klaver, USA) ja Aarne Üksküla. Kavas: Schubert-Liszt "Luigelaui". Frederic Chiu on rahvusvaheliselt kõrgelt hinnatud virtuoos. Aarne Üksküla esitab Liszti laulutötluse juurde saksa luuletajate (Heine, Rellstabi, Seidli) tekste.

Kolmapäeval, 27. veebruaril kell 19 VKMis esitab Oleg Pogudin 20. sajandi lemmik-romansse ja laule.

28. veebruar kell 15 Vanemuise kontserdimaja lastekontsert "Muusikaline muinasjutt". Eesti Noorte Sümfooniaorkester. Solist Sergei Dogadin (13-aastane viiulivirtuoos). Dirigent Anu Tali. Joonistab Raivo Järvi. Kavas: Ravel Süit "Haneema", Vivaldi "Sügis" tsüklist "Aastaajad", Grieg "Per Gynt" I süit.

KINOS ILLUSIOON

Dr T ja tema naised kl 14.
Head käed kl 16 ja 18.
Pearl Harbor kl 20.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS

Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
<http://www.ut.ee/ajaleht>
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast

Logo ja/või foto kasutamine 50.–

Reklaamteksti rida 10.–

Kuulutuse rida 5.–

Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Tartu Ülikoolis käivitub "Akadeemia" seminar

"Akadeemia" seminari esimene üritus toimub esmaspäeval, 11. veebruaril kell 16 peahoone aud 102.

Juba pikemat aega on Tartu Ülikoolis kavandatud *universitase* printsiibile tugineva interdistsiplinaarse seminari käivitamist. Eelseisvast semestrist käivitub õppeaine nimetuse all "Akadeemia" seminar, mis baseerub ajakirja Akadeemia värsketes numbrites avaldatul.

Kahel korral kuus võetakse arutluse alla üks konkreetne artikkel, mille kohta artikli autor, tõlkija või toimetaja esitavad oma seisukoha ning seminarist osavõtjatel on võimalus arutleda ettekande ja Akadeemias ilmunud artikli teemadel.

Seminari läbiviija on eelseisval kalendriaastal Tartu Ülikooli

vabade kunstide professori kohale kutsutud Ain Kaalep, kes kuni viimase ajani oli ajakirja Akadeemia peatoimetaja ja kelle juhtimisel on see ajakiri kujunenud oluliseks akadeemiliseks väljaandeks Eestis.

Tutvumisseminaril saab enast kirja panna seminaril osalemiseks ja seejärel alates 18. veebruarist iga kahe nädala tagant toimub seminar samas kohas. Ajakirjalt Akadeemia on seminarist osavõtjatele ja teistele üliõpilastele kehtestatud ka ajakirja üksiknumbrite soodushind 18 kr.

Loodan, et "Akadeemia" seminarist osavõtt pakub rõõmu kõigile osalejaile.

Kohtumiseni seminaril!

Rektor Jaak Aaviksoo

Üliõpilasesinduse sekretär Signe Halikas (vasakul) on esimene, kellelt Olga Kuzero ja Hanno Nilov teavet saavad.

VARJE SOOTAK

Seminarid ja loengud

Varje Sootak

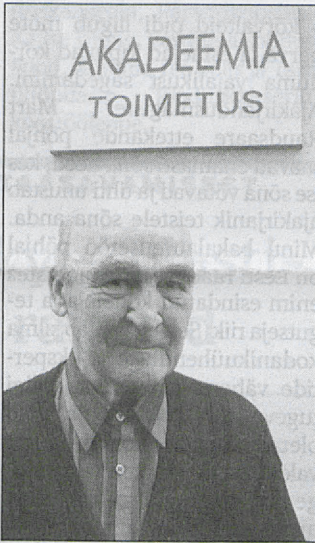
Tuntud kirjanik ja tõlkija Ain Kaalep peab ülikooli vabade kunstide kutsutud professori kohale valimist nii auks kui kohustuseks.

"Ka ajakirja Akadeemia peatoimetaja olla tähendas mulle nii au kui kohustust ning piüan vabade kunstide professorina töötada nii hästi kui jõuan ja oskan," ütles Ain Kaalep UTLe.

Küsimusele, kuidas seminarid täpsemalt välja nägema hakkavad, vastas Kaalep, et üliõpilased teevad ettekandeid ajakirjas Akadeemia ilmunud teemade kohta ning neile järgneb arutelu. Aktiivselt osalejad, kes on end avaloengul registreerinud, saavad ainepunte.

"Esimene arutelu toimub Akadeemia 2. numbris ilmuva te artiklite põhjal Aleksander Keskülast ja Edgar Kantist."

Peale seminari soovib Ain Kaalep veel mitmel teemal loenguid pidada, näiteks Eesti kultuuriloost kirjandusega seonduvalt ja Eesti poeetikast, mida ta seostaks maailma poeetika-ga. Kindlasti tahaks Kaalep paar tundi kõnelda aga sellest, mida iga haritud inimene peab teadma vöörkeeltest, selle gramma-

TIKAST, ÖIGEKIRJAST, HÄÄLDUSEST.

"See on lihtsalt kohutav, milliseid vigu tehakse ajalehtedes, raadios, televisioonis – viimasel ajal ei osata isegi saksa nimesid hääldada, näiteks aadlititiil von v-d tuleks hääldada f-ina, mitte v-na. Loengut peaksid kindlasti kuulama tulema ka ajakirjanikud ja diktorid. Aga täpsemad loenguteemad selguvad esimesel kohtumisel 11. veebruaril, arvestan seda, mida kuulata soovitakse," ütles Ain Kaalep.

Seminarid ja loengud on avatud kõigile.

Prantsuse Vabariigi autasu Jaak Aaviksoole

Prantsuse Vabariigi president Jacques Chirac autasustas rektor Jaak Aaviksood Riikliku Teetneteordeni Komandöri auastmega.

Autasu märk anti kätte eelmisel reedel Prantsusmaa suursaadiku residentsis Tallinnas. Osalesid ka prorektor Hele Everaus ja TÜ prantsuse filoloog-ia õppejõud, samuti Aaviksoo esimene prantsuse keele õpetaja Lauri Leesit jt.

Rektor Jaak Aaviksoo ütles märgi üleandmisel, et tal on siiralt hea meel võtta vastu selline Prantsuse Vabariigi kõrge riiklik autasu.

Aaviksoo märkis, et võtab seda autasu tunnustusena Tartu Ülikoolile töö eest, mis on tehtud Eesti ja Prantsusmaa si-

demete arendamisel. "Nendel sidemetel on pikk ajalugu, tõhusta koostöö märgiks on Prantsuse saatkonna pikaajaline toetus prantsuse keele õpetamisele ja selleks vajalike ruumide sisseseadmisele hiljuti renoveeritud keeltemajas." Samas märkis ta aga, et TÜ ei ole suutnud siimaani viia prantsuse filoloog-ia õpetamist sellisele tasemele, nagu nii harra suursaadik kui ka tema ise ja ka ilmselt teised kohalviibijad seda tahaksid. "Prantsuse filoloogia peab olema TÜs esindatud prantsuse filoloogia professoriga."

Aaviksoo lisas, et tal endal on korduvalt olnud meeldiv võimalus teha tööd Pariisi VI ülikoolis tahkekeha füüsika uurimisgrupis.

Üliõpilase elu on täis murranguid

Alari Vainomees
Tartu Ülikooli
Üliõpilasesinduse esimees

Uue sajandi esimesi aastaid võib nimetada üliõpilaste jaoks murrangulisteks.

Murrangust annavad tunnistust uued 3+2 õppekavad ja uus õppetoetuste seadus. TÜ üliõpilastel paranevad elamis-tingimused uutes ja renoveeritavates ühiselamutes.

Eespool loetletule lisandub veel hulganisti väiksemaid muutusi, mida võib-olla alati ei tajuta, kuid mille vajalikkuses pole kahtlustki. Näiteks uut õppeinfosüsteemi ja e-konspekte puudutavad muudatused õppekorralduseeskirjas on vaid üksikud näited.

Üliõpilasesindus ja ülikool

Mis siis ikkagi on üliõpilasesinduse roll selle kõige juures? Liialt tihti võib kuulda tudengite suust kaebusi, et esinduses ei toimu midagi.

Paljudele on jäänud selguse-tuks üliõpilasesinduse kui üliõpilaste häälekandja roll ülikoolis. Teataval määral seostatakse esindust ja esinduse hoonet ISIC-kaartide väljaandmisega, kuid see on siiski meie kõrvaltegevus.

Põhitegevuseks on üliõpilaste huvide kaitsmine ülikooli nõukogus ja valitsuses. Tänu seal-tele tegevusele oleme astunud näiteks olulise sammu e-konspektide suunas, viies sisse vastavad parandused õppekorralduseeskirjas.

Möödunud aastal panime aluse traditsioonile, mille kohaselt üliõpilasesinduse juhatus ja rektoraat kord kuus kohtuvad ja näost näkku hetkeprobleeme arutavad. See on kaasa aidanud ülikooli juhtkonnale ja üliõpilaste esindajate vahelise dialoogi tekkele.

Lisaks eespool mainitutele kuulub üliõpilasesinduse esindaja ka Tartu Üliõpilasküla juhatusse. See annab meile võimaluse ühiselamuid puudutavates küsimustes kaasa rääkida

TÜ ÜLIÕPILASESINDUSE TOIMKONNAD

Ülikooli 18a, tel 375 400, www.ut.ee/esindus

Teabetoimkond, esimees Silver Meikar
Haridustoimkond, esimees Eda Tursk
Kultuuritoimkond, esimees Mikko Põdrama
Sotsiaaltoimkond, esimees Laura Palde
Majandustoimkond, Siret Vildo
Integratsioonitoimkond, esimees Madis Tõns

ja jälgida, et igale üliõpilasele oleks tagatud inimväärne ühikakoht võimalikult soodsas hinnaga. Üliõpilasesinduse eestvedamisel on kõikides ühiselamutes internetiühendus!

Oleme rääkinud rektoraadiga ka vajadusest kaasata esindust üliõpilasmaja tegevusse, mis pakub ulualust muu hulgas üliõpilastele ja tegeleb üliõpilaste kevad- ja sügispäevade korraldamisega.

Üliõpilasesindus ja üliõpilane

Keskmine üliõpilane puutub eespool toodust järeldades esindusega kokku enamasti kahel korral aastas: ISIC-kaardi pikendamisel ja esinduse valimiste ajal kevadel.

Kuid mitte ainult! Üliõpilasesinduses on olemas inimesed, kes tegelevad haridus-, kultuu-

ri-, sotsiaalprobleemide ja teiste tudengi jaoks oluliste valdkondadega. Nende poole on alati võimalik pöörduda ja oma murele lahendus leida. Küsija suu pihta ei lööda!

Kuid üliõpilase elu ei koosne ju tegelikult ainult sotsiaalprobleemidest ja õppetööst. Paljude jaoks on ülikool eneseleidmise ja väljaelamise kohaks. Üliõpilasesinduse uues arengukavas on just sellele asjaolule palju tähelepanu pööratud. Üks käesoleva aasta prioriteete on üliõpilastele suunatud projektide igakülgne toetamine.

Ilma teieta, austatud üliõpilased, ei ole ka üliõpilasesindust. Olete oma probleemide ja heade ideedega alati oodatud meie väikeses majas peahoone kõrval! Koos suudame probleemid lahendada ja head ideed teoks teha.

Rohkem järjepidevust

Silver Meikar
TÜ Üliõpilasesinduse
teabetoimkonna esimees

Teabetoimkonna üks peamisi ülesandeid on üliõpilaste ning üldsuse informeerimine. Samuti korraldame üliõpilasi puudutava info kogumist ja töödemist ning edastamist, aga ka esindusesisest infovahetust.

Huvitava ametinimetuse taga on tänu vananenud süsteemidele palju rutiinset ja nõmedat tööd, nagu näiteks ut.ve ja ye.juhatus listide haldamine. Veel markantsem näide on esinduse kodulehel info muutmise, mis võtab tänu administ-reerimismoodulite puudumise-

le ja saatatule tehnilisele lahendusele normaalsest kümnend kordi rohkem aega.

Töö huvitavama osa moodustavad koostöö Universitatis Tartuensise ja teiste meediakanalitega, projektikonkursside haldamine ja erinevate projektide elluviimine. Esinduse suurim probleem on selgete eesmärkide ja mitmeaastase strateegilise arenguplaani puudumine. Järjepidevuse puudumine esinduse töös tingib paratamatult madala tulemuslikkuse.

Loodan, et praegune juhatus suudab ametiaja lõppemise järel uuele esindusele anda üle selged tegevussuunad ja üldise tegevuskava.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Professor Lapin:
"Tartu Vaim
armastab mind!"
LK 3

Rahvus-
ringhäälingu
perspektiividest
LK 2

TÜ 370/200
Szymanowsky –
plastilise kirurgia
rajajaid
LK 3

Kauni kodu
konkursist
LK 2

UUDISED

Tunnustus Tüs leiutatud müomeetrile

Ülikoolis leiutatud müomeeter sai Münchenis rahvusvahelisel spordi- ja tervise messil ISPO 2002 parima projekti diplomi.

Innovaatiliste sporditehnoloogiate konkursil "Academic Challenge Award" spordi ja tervise kategoorias parimaks ning kõigis neljas hinnatud kategoorias 2. koha vääriliseks tunnustatud müomeetri ning uude ja objektiivse lihaste testimise meetodi autor on Arved Vain.

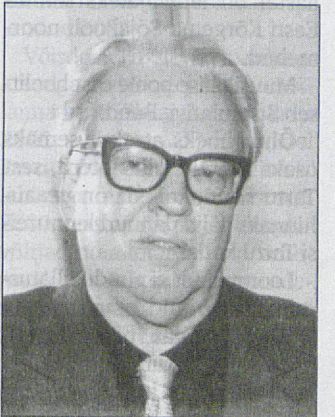
Projekte hindas rahvusvaheline žürii, kelle koosseisus oli asjatundjaid ka Kanadast ja Jaapanist. Auhinnatud projektide esitluse messil korraldas Müncheni Tehnikaülikool. Müomeetri vastu ilmutati tõsist huvi ja avaldati sellele tunnustust. Diplomit üle andes ütles messi direktor, et mess peab väga tähtsaks koostööd ülikoolidega ja aitab meeleldi kaasa ülikoolide innovaatiliste projektide tutvustamisel. Intellektika messil saab müomeetrit igauks ise proovida.

Konkursi korraldas Müncheni Rahvusvaheline Mess koos Müncheni Tehnikaülikooli ja selle sporditeaduste teaduskonna, Saksa Interdistsiplinaarse Sporditehnoloogia Assotsiatsiooni ja teistega.

Hillar Palamets aukodanikuks

Tartu linna aukodanikuks nimetas linna volikogu eile Uno Uiga, Hando Runneli ja Hillar Palametsa (pildil).

Ajaloolane Hillar Palamets on töötanud ülikoolis õppejõuna aastast 1955.

UUDISED

Doktoriväitekiri inimkapitali väärtustamisest

Majandusteaduskonna lektor Kaia Philips kaitses doktoritööd “The Changes in Valuation of Human Capital During the Transition Process in Estonia”.

Dissertatsioonis analüüsitakse inimkapitali, eelkõige hariduse ja staaali väärtustumist palgatulude kaudu ning töö kaotuse/vahetamise mõju inimeste tööhõivele ja palgatase-metele Eesti tööturul 1989-1998.

Töötajate inimkapital on kõrgemini väärtustatud turumajanduse tingimustes, eriti on kasvanud kümnendi jooksul hariduse tähtsus. Töötajate üldine tööstaal palgatase määramisel kaotas oma tähtsuse siirdetööstuse ajal, kui oluliselt tõusis töökoha-spetsiifilise staaali tähtsus.

Kaia Philipsile anti majandusteaduste doktorikraad.

Doktoriväitekiri optika ja spektroskoopia erialal

TÜ optika ja spektroskoopia õpetooti assistent Toomas Plank kaitses doktoritööd “Positiivne koroonalahendus segapingel”.

Töö käsitleb koroonanähtusi teravikelektroodil alalis- ja vahelduvpinge samaaegsel rakendamisel.

Huvipakkuvamateks tulemusteks on koroonalahenduse järelduste põhjuste väljaselgitamine ja järelduste mõõtmiseks sobiva meetodika väljatöötamine. Veenvalt lükati ümber hüpotees, nagu genereeriks koroonalahendus pehmet röntgenkiirgust.

Töös näidati, kuidas koroonalahendust saab kasutada elektromagnetiliste (saaste)gaaside (jood, kloor, osoon, NO_x, SF₆) avastamiseks atmosfääriõhus. Uurimistöö tulemuste baasil on juba sel aastal plaanis valmistada keskkonnamonitooringuks sobiva saastegaaside detektori tööstuslik katseeksemplar.

Toomas Plankile anti filosoofiadoktori kraad optika ja spektroskoopia erialal.

Sõbrapäeva õhtu Sõbra Majas

14. veebruaril kell 21 algab Sõbra Majas sõbrapäev.

Üliõpilasesinduse liikme Urve Nõgu sõnul on Tartu kõrgkoolide esindustel traditsioon korraldada sõbrapäeval tudengitele stiilipidu. “Tahame tekitada tudengeis lõbusat, sõbralikku meeleolu, nii et keegi ei tunneks end sõbrapäeval üksikuna.”

Selle aasta stiiliks on “Mis värvi on armastus?”, kus igal külalastal tuleks valida riietuse värvitooniks üks lemmik vastavalt tema jaoks armastust sümboliseeriva vikerkaare värvide hulgast.

Toimuvad erinevad mängud ja võistlused, üks neist on muusikavõistlus, mis toimub aastal suure populaarsuse võitis. Sel aastal on läbiviijateks samuti Eesti Kõrgema Sõjakooli noormehed.

Muusikalise poole eest hoolitseb Speculative Band.

Õhtu üheks atraktiivsemaks osaks töötab tulla loterii, sest Tartu Lennukolledž on peaaühinnaks välja pannud lennureisi Tartu kohal.

Loomulikult ei puudu üllatus-esinemine, kuid oma silm on kuningas Majas, peo esimesel pooltunnil pakutakse igale külalastajale toop A le Coqi õlut.

Rahvusringhäälingu perspektiivid

Epp Ehand
TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna vilistlane

Eestis kuulatakse raadiot ja vaadatakse telerit kokku keskmiselt üle 7 tunni ööpäevas, niisama palju kuulatakse ka tööle ja unele. Seda ühist kultuuriruumi peaks hoidma aruka, rõõmsa ja inimlikuna ning demokraatlikult avatuna.

Eelmise aasta lõpul korraldas TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond koos Eesti Raadioga Tartus konverentsi “Eesti ringhääling 75”. Sellel jätkus raamatu “Avalik-õiguslik ringhääling Eestis” ilmumise ja konverentsil “Avalik-õiguslik ringhääling Eestis: kogemus ja perspektiivid” alguse saanud arutelu.

Ringhäälingu ja kitsamalt kõneleva ajakirjaniku rolli üle ühiskonnas arutasid üliõpilased, vilistlased ja pikaajalise töökogemusega raadioajakirjanikud.

Avalik tekst ringhäälingus

Prof emer Juhan Peegel ütles konverentsi avasõnades, et elame raskel ajal – suurte sotsiaalsete vastuolude ja globaliseerumise perioodil. Ajakirjandus peab aitama inimestel selles ajas püsima jääda.

Sotsiaalses tegelikkuses aitab adekvaatselt käituda avatud arutelu ühiskonnas olulistel teemadel, maailmas ja Eestis toimuvate protsesside analüüs. See tähendab teemade, vaatenurkade ja mõttekäikude paljusust ning kõnelejate rohkust. Just uued kõnelejad toovad sageli uusi mõttekäike ning ringhäälingus ka uusi hääli/heliseid.

Seepärast väärib pidevat küsimist, kes, millest ja kellele ajakirjanduses kõnelevad. Milline on sellest aspektist ajakirjandusliku teksti väärtus?

Raadio ja televisioon loovad keskkonna, täites aja ja ruumi helide ning piltidega. Selline vahendatud keskkond võib tänapäeval olla vahetu keskkonnaga niisama tähtis või isegi tähtsam. Ringhääling võimaldab ajas ja ruumis kergelt ning kiirelt liikuda, omandada kogemusi, mis vahetel kujul osutu-

Ringhäälingu konverentsil osalesid kauaaegsed raadioajakirjanikud Heidi Tammar ja Hubert Veldermann ning helirestauraator Heino Pedusaar (keskel).

MALEV TOOM

vad kättesaamatuks. Ta mõjub kuulajatele/vaatajatele trükiõnast erinevalt, sest elav sõna jõuab inimesele väga lähedale, haarates nii tema mõtte kui emotsionaalse tähelepanu. Ringhääling on oluline kultuuriruumi ja identiteedi kujundajana.

Venekeelse raadioprogrammi Raadio 4 näitel rääkis ringhäälingu identiteeti loovast toimest ajakirjandusosakonna vilistlane Örne Päril. Nii vene kui eesti rahvusest raadiokuulajad on intervjuudes väitnud, et see, mida nad mõistavad “meiena”, on viimase kümne aasta jooksul märgatavalt muutunud ja olulist integreerivat osa on täitnud just Raadio 4.

Ringhääling – teenuse osutaja või harija?

Eraringhäälingu puhul on see sageli probleem – vastuolu igasuguse ringhäälingu kui vaimse keskkonna kujundaja ja kommertsringhäälingu kui kasumi taotleja tegevusstrateegia vahel. Selle probleemi tõstatas konverentsil üliõpilane Maia Möller. Programmi sisu sõltub igal juhul programmi koostaja sotsiaalsest tundlikkusest. Kalli kultuurikauba ehk teleprogrammi sisu mõjutavatest teguritest rääkinud Sten Hansson märkis, et lisaks sotsiaalsele

JUHAN PEEGEL

Akadeemiline Ajakirjanduselts tuleks taastada, see ühendaks ajakirjanduses töötavaid akadeemilise ettevalmistusega inimesi ja oleks ka üks publitseerimise kanaleid.

tundlikkusele määravad tema sõnul sisu haritus ja olemasolevad ressursid (raha, info, olemasolevad saated ja autorid).

Kas peaksime ringhäälingust rääkima kui teenuse osutajast (millised on sel juhul teenuse kvaliteedi kriteeriumid – kas reiting, auditooriumi koosseis, teksti sisulised tunnused) või kui harijast ja sotsialiseerijast? Või peaksime kasutama erinevaid sõnu, rääkides eraringhäälingust kui teenuse osutajast ja avalik-õiguslikust ringhäälingust kui harijast ja demokraatliku foorumi tagajast.

Jõudes tagasi avaliku tekstini ja ringhäälinguni kui avatud diskussiooni foorumini, tõuseb küsimus, kes ajakirjanduses kõnelevad. Kas haaratud on erinevad probleemiasetused ning kaasatud kõik erinevad kildkonnad? Praegu tundub, et Eesti on ringhäälingutekstides kitsam ja väiksem kui tegelikult

– kõrvalteid pidi liigub mõte harva ja esinejad kipuvad korduma vajalikust sagedamini. Ajakirjandusmagister Mart Raudsaare ettekande põhjal saavad enamasti sõna need, kes ise sõna võtavad ja tihti unustab ajakirjanik teistele sõna anda. Minu bakalaureusetöö põhjal on Eesti raadio- ja teleuudistes enim esindatud kõneleja ja tegutseja riik. Selgelt torkab silma kodanikuühenduste ja ekspertide vähene kaasamine. Riigi tugeva esindatuse põhjal võib oletada, et selle kõrval, et riik valdab palju infot, on tal ka kõige rohkem jõudu sõna võtta ja ajakirjanikul on samas mugav kasutada rutiinset infoallikat. Kui iseseisev ja tugev on avaliku teksti kujundamisel ajakirjanik?

Eelkirjutatu põhjal on ajakirjaniku põhiküsimus, kuivõrd ta suudab avalikku välja avatuna hoida või laseb sel sumbuda ja

UT KÜSIB

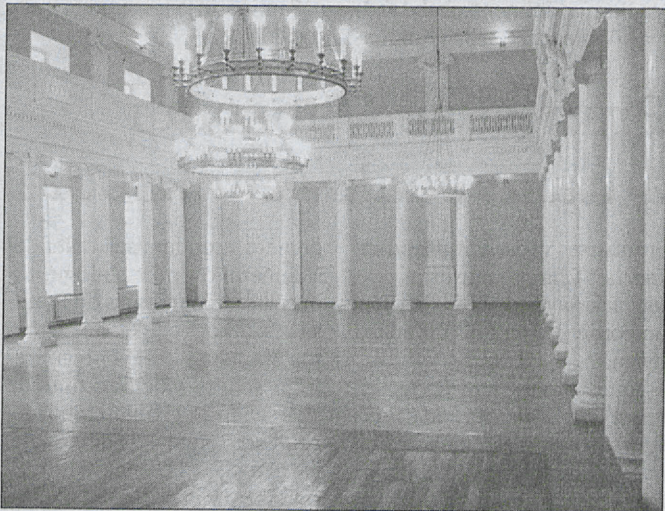
Millal TÜ aula jälle ukсед avab?

Vastab TÜ arhitekt Martti Preem.

Aula remont peab olema lõppenud 30. aprilliks, oleks hea, kui isegi varem valmis saaks, sest mai algul algavad ülikooli juubeliüritused.

Aula saab üleni värske ilme – parandatakse katkised kohad, värvitakse võimalikult algupärast värvilahendust arvestades. Ülikooli arhitekti J. W. Krause projekti järgi olid peahoone valmimisel 1809. aastal aula seinad kivi halli tooni, tahame nüüd seda proovida. Kivihall toon peaks praegusest terashallist pisut soojem näima. Lagede peegelvõlvid kaetakse samuti originaalvärviga ja see on õrn koidupunane. 1852. aasta juubelipidustuste ajal on aulat kujutataval litodel näha ka nende võlvide ornamentide ja lühtrite kinnituskohi ümbritsevad rosette, mille kohta ei ole kahjuks midagi säilinud ja neid me praegu taastada ei suudaks.

Aula saab ka uued toolid, vahetatakse elektrijuhtmed, lihvi-

Aula remondi ootel esmaspäeval, 4. veebruaril 2002.

VARJE SOOTAK

takse ja õlitatakse põrand, paigaldatakse uued ventilatsiooni-plafoonid jne.

Muide, aula sobib ju ka suurepäraselt ballisaaliks, balle on siin peetud veel isegi 1950ndate aastate algul.

Lava asemele tulevad teiselatavad poodiumid, mis või-

sulguda.

Päevalehtede juhtkirju analüüsinud Riina Kallase sõnul ei väida juhtkirj mõnel juhul midagi või teeb seda üsna segaselt ja raskesti mõistetaval viisil. Mida tähendab ajakirjaniku seisukohavõtu puudumine? Kas ebaõnnestunud lugu või ajakirjaniku arvamuse puudumist või selle väljendamata jätmist?

Ajakirjaniku roll avaliku välja kujundajana

Probleem on seotud üliõpilaste küsimusega vanematele kolleegidele – kui palju peab ajakirjanik tekstis oma suhtumist väljendama. Osalt sõltub see ise-enesest mõistetavalt Ünnist. Siiski jõudsid vestlejad ühisele arusaamale, et ka uudist ei saa kirjutada/rääkida ilma isikliku arusaamise ja suhtumiseta. Ajakirjanik on ise osaline selles elus, millest ta kõneleb, ja temalt oodatakse kaasa elamist. Ringhäälingus kõneldes on suhtumine igal juhul ka hääles tunda, mis kauaaegse kuuldemängude lavastaja Einar Krauti sõnul paneb raadio- ja teleajakirjanikele lausa kohustuse arvamus oma.

Just suulise eneseväljenduse oskuse nõrkus teebki muret vanadele raadioajakirjanikele. Noored ei suuda väljendada mõtet, mis sünnib kõnelemise hetkel, ütles Einar Kraut. Tema sõnul on sellise olukorra loonud haridussüsteem, mis keskendub kirjalikule väljendusele suulist eneseväljendust pärsib.

Taastada Akadeemiline Ajakirjanduselts

Juhan Peegel tegi oma sõnavõttus ettepaneku taastada Akadeemilise Ajakirjanduseltsi tegevus. Selts ühendaks kõiki akadeemilise haridusega ajakirjanduses tegevaid inimesi ja oleks ühtlasi oluline publitseerimiskanal.

Seltsi loomine oleks samm edasi avaliku arutelu jätkamisel ajakirjandusliku teksti ja ajakirjaniku rolli üle. Arutelu tuleks aga kindlasti jätkata, kaasates eksperte ja ajakirjanikke, sest sellega saame kaasa aidata ajakirjandusliku teksti hoidmisel avatuna ning sotsiaalselt tundlikuna.

Kauni kodu preemiaid

“Kauni kodu 2001” konkurss tõi kaks auhinda ülikooli pere liikmeile.

Nutika sisustusidee preemia pälvis geograafiaüliõpilase Liisa-Lota Kaivo ja keskkonnatehnoloogia magistrandi Priit Jagomäe kodu Tartus Emajõe tänavas ning prof Mati Karelsoni suvekodu Põlvamaal sai toredaima maakodu nimetuse.

Liisa-Lota Kaivo ütles, et tegu on Tartu ühe vanima puumajaga, mida mainiti esmakordselt 1780. aastal. Maja on muinsuskaitse all ja sisaldab endas muu väärtusliku kõrval ka näiteks mantelkorstnat.

“Ehitustöödega alustasime 2000. aasta sügisel ning need jätkuvad. Enamiku siseviimist-

lusest oleme teinud ise ja sõprade abiga. Kasutasime peamiselt kohalikke materjale, sest need on huvitavad, tervislikud, odavad ja vastupidavad. Eks väike missioonitunne on ka, et ikka rohkem kodumaist ressursi ära kasutada.”

Liisa-Lota Kaivo on olnud aastail 1998-2000 Tartu üliõpilaste looduskaitseringi president.

Prof Mati Karelson rääkis, et sajandivanune talukompleks oli 12 aastat tagasi lagunenud ja heina sisse kasvanud. “Suviti oleme koos abikaasaga püüdnud seda korda teha. Kindlasti on selline tegevus andnud ka loomingulist tõuget teadustöös.”

Talgulaager Kihnu väina merepargis

Taavi Nuum

Tartu üliõpilaste looduskaitseringi president

Looduskaitsehuvilised üliõpilased tähistasid rahvusvahelist märgalade päeva talgulaagriga Kihnu väina merepargis.

Merepark hõlmab Kihnu saare ja Kihnu väina äärese mandriosa rannikuala. Osavõtjaskonna enamiku moodustasid erinevate keskkonnaorganisatsioonide tudengitest liikmed. Kuulati ettekandeid Pärnumaa ja merepargi loodusest ning sel-

le kaitsest, samuti ülevaadet pärandkoosluste kaitsmisest.

Puhastati võsast Tõhela järve kaldal asuv Männikuste küla puisniit, mis on 1991. aastal kauni kuldkinga kasvukohana kaitse alla võetud. Kaunis kuldking on Eesti kõige suurema õiega ja tuntuim orhidee ning kuulub looduskaitse alla.

Kolm aastat tagasi sõlmisid märgalade päeval Matsalu Looduskaitseala, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Eestimaa Looduse Fond, Nõmme Tee Selts ja Tartu üliõpilaste looduskaitsering koostööleppes.

200 AASTAT TÕ TAASAVAMISEST

Szymanowsky – plastilise kirurgia rajajaid

Heidi Maarja Melts

TÜ Ajaloo Muuseumi giid

8. veebruaril 1829 sündinud Julius Szymanowskyt võib pidada plastilise kirurgia rajajaks, sest kõik tänapäeva plastilised operatsioonid, mille puhul defekt kõrvaldatakse naha ümberpaigutamisega, rajanevad tema väljatöötatud põhimõtetel.

Juba TÜ üliõpilasena leiutas ta reseksioonisae, millele anti tema nimi.

Plastilistest operatsioonidest huvitas Szymanowskyt eelkõige rinoplastika, s.o ninaplastika (juba N. Pirogov tegi ninaplastikat nn india meetodil, kus nahka võeti otsmikult).

Pärast õpinguid oli ta 1858. aastani TÜ õppejõud. Lühikesteks jäänud Tartu perioodist pärineb mitu kaalukat uurimust näo plastilisest kirurgiast ja kipsmähisest. 1857. aastal ilmus mahukas desmoloogia-album, mille kujundamisel kasutas ta oma meisterlikku kunstiannet.

Szymanowsky võttis kasutusse uusi näooperatsioonide instrumente, mida hinnati kõrgelt ka 1867. aasta Pariisi maa-

ilmanäitusel. Täiustades huulekirurgiat võttis ta kasutusse plaatombluse, mis vähendas pinget õmbluse servades.

Inimnäo korrigeerimiseks oli terav praktiline vajadus – mitmed haigused põhjustasid näo-defekte (süüfilis, luupus, kasvaja), aga ka laskevigastused.

1858 valiti ta Helsingi Ülikooli erakorraliseks kirurgiaprofessoriks, 1861 sai temast Kiievi Ülikooli kirurgiaprofessor.

1868. aasta aprillis siiri professor oma loomevõimete tipul vähki, jõudmata 40 eluaastani. Teda püüdis aidata Venemaa suurim kirurg Nikolai Pirogov, kuid haigus levis liiga kiiresti.

Lapin: “Tartu Vaim armastab mind!”

Varje Sootak

Eesti Kunstiakadeemia professor Leonhard Lapinile oli aasta 2001 ka TÜ vabade kunstide professori aasta.

Millistele teemadele keskendute, mida Tartu kunstihuvilistele kuulajatele rõhutada tahtsite?

Minu põhiteema oli Eesti kunsti- ja arhitektuuriavangard XX sajandil, millega muidugi liitusid ka teised kaunid kunstid – kirjandus, teater, muusika. Loengute põhijooneks oli tervikpildi loomine sellest vähe uuritud ja okupatsioonialal põlatud nähtusest.

Püüdsin igal loengul esitada uusi fakte ja uusi kontseptsioone ning viidata sellele, et praegu kunstikultuuris toimuv, ka väga radikaalsete noorte loomingus, toetub ühe jalaga omal ajal loodule, mida lihtsalt ei teadvustata.

Modernism Eestis?

Modernismi on Eestis veel vara üle parda visata, sest tänu okupatsioonile ei saanud meie modernism täies ulatuses välja areneda ning küpseda. Selleks läheb veel paarkümmend aastat, sest näiteks Ülo Soosteri, meie kolmkümmend aastat tagasi surnud avangardi klassiku esimene tõsisem kataloog ilmus selle aasta jaanuaris.

Ka minu ehk kergekaaluline, aga samas esimene Eesti avangardi käsitus ilmus 1996. aastal Soomes. Eesti keeles pole sedagi veel keegi avaldada tahtnud. Tartu loengud korvasid ka sellise info puudumist.

Mille poolest erines õpetamine Tartus ja Tallinnas?

Tallinnas õpetan 5-10 üliõpilast korraga, sest selline on kunstiopetuse spetsiifika. Tartu loengutel oli 50-250 kuulajat korraga – see oli mulle uus kogemus, kuigi olen uljaid, ent lühikesi etteasteid pidanud ka 500 inimese ees.

Seega olid Tartu loengud mulle väljakutseks esineda korraldatud viisil kaks ja pool tundi järjest, iga kahe nädala järel! See oli päris suur koormus, aga samas ka nauding oma potentsiaali kasutada, sest minu võimed ei ole, eriti okupatsiooni-aastatel, täit rakendust ei leidnud. Avastasin, et materjali oleks veel ja veel – nüüd võiks juba teise aastagi otsa pidada.

Millise mulje jättis TÜ tudeng?

Üliõpilased on ikka üliõpilased, olgu Helsingis, Tartus või Tallinnas, kuigi siinses kuulajas-konnas oli ka vanemaid soliide intellektuaale. Publikule ma eriti ei orienteerunud ja ei tee seda kunagi, pigem orienteerusin käsitletavale materjale, esitades kuulajale oma kiindumusi. Kui saalis oleks olnud kasvõi üks inimene, oleks tallegi loengu pidanud. Kui ei ole aga ühtki huvilist, tuleb töö lõpetada. Siis võib kodus rahulikult maailma uurida.

“Akadeemiline keskkond sobib vanale avangardistile imehästi,” tõdes professor Leonhard Lapin Tartus loenguid pidades.

PEETER LANGOVITS (PM)

Tänu Tartus peetud loengute materjale loodan aasta lõpuks ülikooli abiga kirjapandu raamatuna avaldada.

Kas loengutes tuli ka ümber orienteeruda? Millest oldi huvitatud?

Tartu publikut huvitasid rohkem teemad, mis olid seotud kunsti ja minu isikuga, arvan ka, et minuga seonduvate skandaalidega; vähem huvitas arhitektuur. Näiteks minu arvamist mööda minu parimal loengul Eesti funktsionalismist oli vähe kuulajaid, sest seda seostati vaid arhitektuuriga.

Käsitlesin aga ka kirjandust, kunsti ja muusikat. Arvan, et seda suundumust laiemas mõttes tunnen ma Eestis kõige paremini ja võiksin antud teemal terve loengutsükli korraldada.

Mida Tartu Ülikoolist arvate?

TÜst jäi väga hea mulje ja kinnitan, et ta on Eestis ainuke tõsine akadeemiline institutsioon. Kogu ülikooli asjaajamine oli väga selge ja korrektne, minule antud abilised tublid ning õhkkond keemiahoones loo-

minguline.

Mis mind rabas, oli see, kui puhtad olid tualetid. Minge Tallinna Kunstiakadeemia peldikuisse – tõeline sealaut!

Suhtlesite ka Tartu Vaimuga?

Kui kõnelda Tartu Vaimust, siis ongi see ju ülikool – erinevate eluvaldkondade tihe kontseptsioon ja integratsioon väikesel territooriumil. See kaebab kõikjalt vastu, ka baaridest ja ööelust – ikka kohtad siin ja seal mõnd akadeemilist tüüpi.

Mida andis Teile TÜ vabade kunstide professori aasta?

Aasta oli väga viljakas. Minu kapis on 14 kopsakat loengumaterjali teemal, millest Eestis ühtki tõsist uurimust tehtud ei ole, ja usun, et kõvasti paremas vormis, kui see oli nimetatud Soomes ilmunud raamatus. Jääb vaid täita TÜ rektori soov ja see raamatuna välja anda.

Olengi hakanud loengumaterjali kirjutatud tekstina korraldama ning loodan, et ülikool täidab aasta lõpuks, minu 55. sünnipäevaks, omapoolse lubaduse see raamatuna üllitada.

Seega minu meeldiv ja üha süvenev suhe ülikooli jätkub ning loodan tulevikuski uutele koostöövõimalustele, sest akadeemiline keskkond sobib vanale avangardistile imehästi. Tartu Vaim armastab mind!

UUDISED

Ülikooli teenekate töötajate vastuvõtt

13. veebruaril kell 16 toimub ajaloo muuseumis Tartu Ülikooli pensioneerunud töötajate austamine.

Rektori vastuvõtule on palutud teiste hulgas dots Peet-Henn Kingisepp arstiteaduskonnast, õpetajad Tiit Ojanurme, Kersti Reppo ja Ele Kaldjärv filosoofiateaduskonnast, Arved Vain füüsika-keemiateaduskonnast, Raivo Reiljan IT-osakonnast jt.

Multimeediakeskuse uued teenused

Teisipäeval tutvustas TÜ multimeediakeskuse juhataja Peeter Kukkkeskuse infotunnis uusi teenuseid.

“Üks viimaseid uudiseid on infotöötlus. Saame kiiresti sisestada käsikirjaliselt täidetud ankeete arvutisse, andmeid üle kanda infotöötlusprogrammide vahel ja esitada esmased ankeetide töötlemise statistilised tulemused,” ütles Peeter Kukkk.

Infotunnis osalejatel oli ka endal võimalik ülikooli ajaloo teemalisele küsimustikule vastata ning jälgida tulemuste töötlemist multimeediakeskuses korraldatud teleülekanne vahendusel. Kõige rohkem punkte kogusid filosoofiateaduskonna dekanadi juhataja Maie Aitaja ja usuteaduskonna dekanadi juhataja Inta Ööpik.

Tartu Ülikooli e-ülikool avatud

Alates uuest nädalast on aadressil www.ut.ee/e-ylukool kõigile avatud Tartu Ülikooli e-ülikooli portaali.

Portaali eesmärk on tutvustada virtuaalõppe võimalusi Tartu Ülikoolis, anda infot interneti-põhiste kursuste ja moodulite kohta, samuti IKT-alaste koolituste ja seminaride kohta. E-ülikooli portaalist leiavad toetavaid materjale veebipõhiste kutsuste loojad ja üliõpilased, kes soovivad e-õppes osaleda. Täna on Tartu Ülikoolis reaalsetel toimuvaid veebipõhiseid kursusi kokku üle 80. E-õppe portaali loodi kaugkoolituskeskuse haridustehnoloogiatilise eestvõtte, portaali ülesehituse ja materjalid koostas haridustehnoloog Lehti Pilt.

E-õppe seminar

14. veebruaril kell 11 on kõik asjahuvilised oodatud ülikooli nõukogu saali seminarile “E-õpe Eestis ja Euroopas, täna ja tulevikus”. Seminaris ettekanetes kirjeldatakse infotehnoloogiliste arengute konteksti, kuhu e-ülikool asetub. Oma kogemusi internetikursuste korraldamisest ja kursustel osalemisest jagavad õppejõud ja üliõpilased.

Miss Valentine

5 Sydney olümpiavõitjat saabub 16.-17. veebruaril toimuvatele 8. rahvusvahelistele võimlemisvõistlustele Miss Valentine 2002.

Võistlustel osalevad maailmaklassiga iluvõimlejad, sh eestlanna Irina Kikkas, kes saavutas 2001. aasta MM-võistlustel Eesti individuaalvõistlejatest läbi aegade parima, 14. koha ja 2000. aasta Sydney olümpiavõitjad-maailmameistrid Venemaalt. Osaleb ka rühmvõimlemise maailma paremik, ka 2001. aasta rühmvõimlemise maailmameistrid võimlemisklubist Piruett.

TÜ JUUBELIÜRITUSED VEEBRUARIS

21. veebruaril Tartu Linnamuuseumis konverents “Edgar Kant 100”.

25. veebruarist 3. märtsini professor J. Lotmanile pühendatud rahvusvaheline kongress “Kultuurisemiootika: mehhanismid, piirid, identiteedid”

28. veebruaril K. E. v Baeri päev Baeri muuseumis.

ACADEMIA GUSTAVIANA
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT

370
200

Pärnu tudengid peavad talvapäevi

15.-17. veebruarini toimuvad TÜ Pärnu Kolledži tudengite neljandad talvapäevad.

Osalema kutsutakse nii bowlingu-, piljardi- kui noole-

multifilmisessioonid ning öökino Kuursaal, Eesti ülikoolide üliõpilaskondade ja üliõpilasorganisatsioonide vaheline sportlik-meelelahutuslik kohtumine “Olümpiamängud Amfiteat-

ris”, võistlevad TÜ Üliõpilas-esindus ja Eesti Üliõpilaskondade Liit Pärnu kolledži üliõpilaskonna vastu jalgpallis jpm.

Kava vt: www.pc.parnu.ee/talvepaevad/

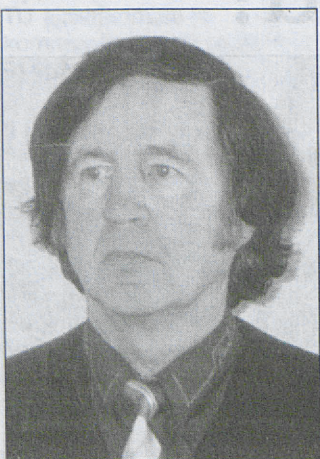
ÕNNITLEME

Villem Tamm 60

10. veebruaril on põhjust õnnitleda majandusteaduskonna statistika õppetooli hoidjat, dotsent Villem Tamme. Ta lõpetas TRÜ majandusteaduskonna majandusküberneetika eriala individuaalprogrammi järgi 1969 ning asus tööle majandusküberneetika ja statistika kateedrisse. Rohkem kui 60 õpesemestri vältel on ta lugenud arvukalt loengukursusi ja teinud aktiivselt teadustööd.

Nii aastatel 1993-1996 majandusküberneetika ja modelleerimise instituuti kui 1992 aastast statistika õppetooli juhatajades on ta toiminud tolerantse, tasakaaluka ja õiglase meelega juhina. Tal on jätkunud aega ning head tahet üliõpilaste ja kolleegide innustamiseks ja suunamiseks, olles eeskujuks oma rahuliku suhtlemise ja väljapeetud käitumismaneeriga.

Villem Tamme kui suurepärase õppejõudu tunnevad ja hindavad kõrgelt nii majandusteaduskonna kui Pärnu ja Narva kolledžite üliõpilased. Tema ainekäsitus on konkreetne,

auditooriumi kaasamõtlemisele panev, loengutele on isikupära lisanud muhe mulgi huumor.

Hoolimata töökoormusest leiab Tamm aega ka oma hobidele, saades sisemist tasakaalu suvekodus toimetades ning ehitus- ja meisterdustöid tehes.

Soovime juubilarile tugevat tervist, jätkuvat huumorimeelt, usinaid õpilasi ja elurõõmu!

Lugupidamise ja austusega

**ökoneemia
ja statistika õppetoolid**

Rahandusele elatud elu

7. veebruaril tähistas oma juubelit Eesti üks tunnustatumaid majandusteadlasi, akadeemik Raimund Hagelberg.

1946. aastal asudes TPIs õpima rahanduse ja krediidi eriala valis ta eesmärgiks tegelda rahandusprobleemidega. Loomulikuks jätkuks oli 1950. aastal lõpetamise järel aspirantuur. 1954 suunati värske majanduskandidaat Tartusse majandusteaduskonda taasavama. 1958. aastal asutas ta rahanduse ja krediidi kateedri ja oli 1982. aastani Tallinnasse tagasiminekuks selle juhataja.

Hagelbergi iseloomustab suur töökus, kohusetunne ja põhjalikkus. Seetõttu pole ime, et juba 1967. aastal üllatavalt noorena (40) tolle aja kohta jõudis ta doktorikraadini ja valiti aasta hiljem professoriks. Selliseid iseloomujooni on ta püüdnud arendada ka oma kolleegides ja arvukates õpilastes ning propageerida teadustöodes. Monograafias "Kõrgkool, ühiskond, progress" rõhutab ta, et meie ühiskonna elu ja arenemise kõigis sfäärides hakkab üha suuremat osa etendama inimeste teadlikkuse, kultuuri ja kodanikuvastutuse tase.

Tema juhtimisel valmis ka vabariigi kõrghariduse kontseptsioon aastani 2000.

Selline terviklik lähenemine majandusele, kõrgharidusele ja teadusele löi eeldused, et ta valiti 1981 TA akadeemikuks, et

talle usaldati teadusliku peasekretäri amet, et 1989 kutsuti ta Eesti Ülemnõukogu esimehe nõunikuks ja 1990. aastal, kui taasasutati Eesti Pank, valiti selle nõukogu liikmeks.

1990. aastast tänaseni ongi Hagelberg seotud Eesti raha- ja pangasüsteemide arendamise ning rahanduse ja panganduse alase seadusloomega. Mitmel meie rahatähel on tema allkiri ja Eesti Pank on pidanud tema teeneid oma teenetepensioni vääriliseks.

Raimund Hagelberg on säilitanud kõrge ühiskondliku ja teadusaktiivsuse tänaseni. Selle tõenduseks 10 monograafiat ja üle 100 teadusartikli. Tema tuumakat teadustööd märgivad arvukad autasud.

Jätkuvat elujõudu ja tarmukust ka edaspidiseks!

Kolleegide ja õpilaste nimel

Mart Sörg

50

Maie Toomsalu, vanemlaborant – 11. veebruar
Malle Rüüti, õpetaja – 12. veebruar
Tiiu Tõnson, aednik – 12. veebruar
Vladimir Vinogradov, ehitustöölaine – 13. veebruar

60

Helgi Pannik, valvur – 9. veebruar
Silvi Lannes, spetsialist – 12. veebruar
Aavo Tohvre, ehitustöölaine – 12. veebruar
Tiit Kärner, vanemteadur – 13. veebruar

70

Adolf Juursoo, remonditöölaine – 8. veebruar

MILLEKS JA KUIDAS KAVANDADA KOOLITUSTELLIMUST KÕRGHARIDUSES?

Seminar 15. veebruaril kell haridusministeeriumis

10.30 ministri avasõnad,
10.40 haridusministeeriumi poliitikaosakonna juhataja Andres Koppel "Ülevaade riikliku koolitustellimuse senisest kavandamisest",
11 TÜ rektor Jaak Aaviksoo "Hariduse ja tööturu vastavus Eestis",
11.20 TTÜ prof Väino Rajangu "Riikliku koolitustellimuse kujundamisest tehnika ja teistes koolitusvaldkondades",
11.40 TÜ prof Jaan Ross "Koolitustellimuse ja humanitaarharidus",
12 messi Intellektika avamine
13.15 eraülikoolide rektorite nõukogu esindaja Mart Susi
13.35 rakenduskõrgkoolide rektorite nõukogu esindaja, Tallinna Tehnikakõrgkooli rektor Arvi Altmäe "Rakenduskõrghariduse potentsiaal ja tööturu vajadustega kohandumine",
13.55 majandusministeeriumi asekancler Raul Malmstein, 14.15 Eesti Tööstus- ja Tööstuse Keskkliidust Tarmo Kriis "Tööstuste visioon kõrgharidusega spetsialistide vajadusest",
14.50 Soome Haridusministeeriumi esindaja "Koolitusvajaduse prognoosimise ja õppekohtade finantseerimise korraldus Soomes",
15.10 TÜ Pärnu Kolledži direktor Garri Raagmaa "Eesti majandusstruktuur ja regionaalne spetsialiseerumine aastaks 2010: keda ja kus hakata ette valmistama alates aastast 2003?",
15.30 diskussioon, sõnastatakse seisukohad RKT edasise kavandamise arendamiseks.
Osalemisest teatada 12. veebruariks eveli.evestus@hm.ee, tel 07 350 210.

ACTA DIURNA

TÜ vabade kunstide professor Ain Kaalepi "Akadeemia" seminari esimene loeng on esmaspäeval, 11. veebruaril kell 16 TÜ peahoone auditooriumis 102. Te retulnud kõik huvilised! Info: Triin Lett, tel 375 669.

12. veebruaril kell 14.15 toimub Lossi 3-425 TÜ Eetikakeskuse ja Geenivaramu ühine eetikakollokvium "Geenivaramu eetilised aspektid". Ettekanded: prof emer dr Arvo Tikk, Geenivaramu eetikakomitee esimees – Geenivaramu ja eetika; prof dr Margit Sutrop, Eetikakeskuse juhataja – Õigus teada, õigus mitte teada geenianndmeid. Diskussiooni juhib prof dr Toivo Maimets, MRI juhataja, Eetikakeskuse abijuhataja. Oodatud on kõik huvilised!

LOENGUD

13. veebruaril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1196. avalik ettekandekoosolek. Päevakorras: Aadu Must – Aja loouurimise võimalikkusest Venemaa arhiivides.

KAITSMISED

12. veebruaril toimub Vanemuise 46-327 geograafia instituudi magistritööde kaitsmine:
kell 13.15 Taavi Pae – Eesti kalmistute kujunemine ja paiknemise seaduspärasused. Juhendajad: PhD Rein Ahas ja PhD Erki Tammi. Oponent dots Heino Mardiste.
ca 14.30 Terje Kleemann – Looduskaitse seotud huvikonfliktid Eestis. Juhendaja: prof Tõnu Oja. Oponent: PhD Rein Ahas.

13. veebruaril kell 14.15 Lossi 3-406 kaitseb Epi Tohvri magistritööd kunstiajaloo "1809.-12. aasta vene tüüpfassaadid ja nende rakendamine Tartu linnaruumis". Juhendaja: lektor Kaur Altoa. Oponentid: prof Juhan Maiste ja Mart Siilivask (MA).

20. veebruaril toimub ph aud 226 magistritööde kaitsmine usu-teaduskonnas:
kell 16 Ermo Jürma – Kätemak-suteema psalmides. Juhendaja prof Kalle Kasemaa. Oponentid mag theol Urmas Nõmmik ja mag. theol. Ain Riistan;

kell 17.30 Kadri Metsma – Samaaralased. Rühmituse tekkimise ajaloolised põhjused. Samaarlaste religioon. Juhendaja prof Kalle Kasemaa. Oponentid mag theol Andres Gross ja mag theol Vallo Ehasalu. Info: Inta Ööpik, tel 375 300.

KURSUSED

FLEE.02.067, 1 AP, A. Võru keel I. Loeb Sulev Iva.
Kursus on mõeldud nii päris algajatele kui ka neile, kes tahaksid oma keeleoskust parandada. Loengud toimuvad 24.-34. n. 1. loeng 14. veebruaril N 8.30-10 Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriringi keskkuses Lossi 38 (vana anatoomikum). Vajaduse korral võidakse esimeses loengus kokku leppida ka mõni muu loengu toimumise aeg. Lisa-info: tel 375 422.

UUS KURSUS! Valitud peatükke bioetikast – praktilise filosoofia õppetooli erikursus 1 (FLF.02.014, 4AP, E). Prof. Margit Sutrop, Kadri Simm, MA. Toimumisaeg (al.14.02.2002) N 18-20, Lossi 3-223.

11. veebruaril algab poola keele fakultatiivkursus kõigile huvilistele. Jätkuvad tšehhi ja bulgaaria keele kursused. Info: slaavi filoloogia õppetool, tel. 375 351.

TEATED

"Inimese ja keskkonna suhete peegeldus pärimuses. Dialog privaatse ja avaliku elu vahel" – Eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool koostöös Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonnaga korraldavad internetipõhise konverentsi ja täienduskoolituskursuse (2 AP, A) WebCT-keskkonnas 18.02.-18.05. Konverentsile ja sellel põhinevale kursusele on oodatud eelkõige üliõpilased ja rahvapärilise uurijad. Arutelud toimuvad nii rühmas kui individuaalsete töödena. Kursusele palume registreeruda 15. veebruariks. Info: Tiiu Jaago, 375214; e-mail: tjaago@ut.ee

KINOS ILLUSIOON

Amelie. Prantsuse romantiline komöödia 2001. Kl 14, 16, 18, 20, 22.

TARTU TEADMISTE MESS INTELEKTIKA 2002

Reede, 15. veebruar II halli messilaval
10.15-10.45 Tõlkimine Euroopa Liidus – Helen Campbell, Euroopa Komisjoni tõlketalitus (SCIC)
10.45-11 Õppimisvõimalused Saksamaal – Rene Kegelmann, TÜ külalislektor
11.30-11.45 Nõustamisportaali lahendus.net esitlus – TÜ sotsiaalteaduskond
12-12.30 Messi pidulik avamine
12.30-13.30 Lasershowde võistlus
13.30-14 Linnar Priimägi, TPÜ. Kuidas mõelda reklaamist?
14-14.30 Noortele kaubamärkidest – Patendiamet
14.30-15.15 Avastusõppe näidistund – haridusteaduskond
15.15-15.45 AS Tarkon esitlus
15.45-16.15 Eesti Energia esitlus
16.15-17 Voldemar Kolga, TPÜ. Professorite surm
17-17.30 Milleks geenid? Milleks Geenivaramu? – Geenikeskus, Geenivaramu
17.30-17.45 Õpetajate Leht Messikeskuse seminariruumis
11-11.45 Sotsioloogia riigijuhtimises ning seadusloomes – Aare Kasemets, Riigikogu Kantselei
13.30-14 Ülikooli uus õppeinfosüsteem – kas rist ja viletsus? – Peep Uba, TÜ projektijuht
14-15 Karjääri planeerimine – Signe Reppo, Tartu Õppekeskuse kutsenõustamise ja koolipsühholoogia projektijuht
15-16 Läbilöögivõimalused tööturul – Tiina Saar, CV-Online'i tootejuht
16-17 Ülikooli vilistlased tööturul - 2001. aasta TÜ lõpetanute küsitlustulemuste tutvustus – Kadri Kergand, TÜ üliõpilaste karjääriteenistuse peaspetsialist
17-17.15 Tartu Ülikool kui tööandja – Raivo Valk, TÜ

Laupäev, 16. veebruar II messihalli laval
10.45-11 Kuidas õppida lennundusspetsialistiks? – Tartu Lennukolledž
11-11.30 H.Eleri nim Muusikakooli õpilaste esinemine
11.30-12 Arvuti loodusteaduste õpetajate koolituses – Heli Väärtnõu, TÜ doktorant
12-13 Õpilasfirmade esitlused
13-13.30 Pildiraami restaureerimine ja kuldamine. TÜ kunstimuseum
13.30-14 Veenev esinemine. Kuidas müüa ideid. Kadri Allikmäe, TÜ ajakirjandusosakond
14-14.45 Lasershowde võistlus
14.45-15 Nõustamisportaali lahendus.net esitlus – TÜ sotsiaalteaduskond
15.40-16 Krambambuli – Vana Kohviku publi esitlus
Messikeskuse seminariruumis
11-11.30 E-õpe Tartu Ülikoolis – Lehti Pilt, TÜ avatud ülikool

Karjäärilaat. Võrgupidu. Robotid. AHHA teadustelk. Java programmeerimine. Informiin. Uus õppeinfosüsteem. E-ülikool. Virtuaalne Vana Narva. Testid, konsultatsioonid.

Info: Leeni Uba, TÜ teabetalitus, tel 07 375 509, leeni@ut.ee, www.hot.ee/intellektika

Tartu Ülikooli Raamatukogu korraldab haridusmessi INTELEKTIKA 2002 raames ülikooli juubeliaasta teemal info-otsingu võistluse INFORMIIN.

**koht: Tartu Messikeskus, Kreutzwaldi 60
aeg: 15/02/2002/kell 13:00
Registreeri TÜ Raamatukogu boksis kella 10 - 12**

NB! INFORMIINIL 2002 saavad osaleda 2 võistkonnad vastuste info-otsing kohapeal toimub 2 osas: 1/messiboksides 2/internetist

**Peaaahind arvutifirmalt ORDI
Parimale Tartu Ülikooli üliõpilase võistkonnale auhinnaks õppereis.**

tule+osale+võida

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TÜ uued õppekavad on kinnitatud

Anita Kärner

TÜ magistri- ja doktoriõppe peaspetsialist

Eelmisel reedel kinnitas TÜ nõukogu viimased uued õppekavad.

Kogu käesoleva õppeaasta sügissemestri ning kevadsemestri algul on teaduskondades tegeldud uute bakalaureuse- ja magistriõppekavade koostamise, arutamise, parandamise, korrastamise ja lõpuks ülikooli nõukogus kinnitamisega.

TÜ nõukogu septembrikuu istungil kinnitati esimesed uued nn 3+2 süsteemis õppekavad majandusteaduses, veebruarikuu istungil lõpetati õpetajakoolituse uute õppekavade kinnitamisega.

Märtsi algul esitab ülikool kinnitatud õppekavad haridusministeeriumile registreerimiseks.

Õppekavad koostati vastavalt mõõdunud õppeaasta lõpul TÜ nõukogus vastuvõetud õppekava statuudile, millega lepitati kokku õppekavade moodulitel baseeruv struktuur. Viimane võimaldab üliõpilastel oma peamine kõrvale valida mooduleid või terve kõrvaleriala teisest õppekavast. Nii tekib lisaks suuremale ainetevalikule võimalus senisest vabamalt vahetada õppekava bakalaureuseõppe järel.

Bakalaureuseõppekavad

Uute bakalaureuseõppekavade järgi antav koolitus on laiapõhjalisem. Kõik õppekavad on jaotatud kuude valdkonda: täppis-, loodus-, humanitaar-, meditsiini- ja sporditeadused, sotsiaal- ning haridusteadused.

Ühte valdkonda kuuluvad õppekavad sisaldavad vähemalt üht 16 ainepunkti mahus ühisosa, valdkonna alusmoodulit. Loodusteadustes hõlmab ühisosa koguni kaks alusmoo-

Viienda kursuse farmaatsiatudengid Ave Arjukese ja Tiit Jüriado on rahul mõni aasta tagasi Euroopa nõuete järgi reformitud õppekavaga.

VARJE SOOTAK

dulit 32 ainepunktiga. Sellega antakse üliõpilastele sissejuhatav ülevaade ning vajalikud eeldused nende valitud valdkonnast.

Õppekavade ühisosa suurendamisega on praegu kehtivate 57 bakalaureuse- ja diplomioõppekava asemel koostatud ja kinnitatud 42 bakalaureuseõppekava, millest 7 õppekava on suunatud õpetajate koolitamiselle. Nelja diplomioõppekava alusel jätkub õpetamine Türi ja Pärnu kolledžis.

Kõige rohkem on koondatud bakalaureuseõppekavad sotsiaalteaduskonnas, kus riigiteadustes, ajakirjanduses ning sotsiaaltöö, sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika alal toimub kitsam spetsialiseerumine magistriastmes.

Uute bakalaureuseõppekavade järgi hakkavad õppima sel suvel ülikooli astujad.

Magistriõppekavad

Ülikoolis praegu kehtiva 47 magistriõppekava asemel on koostatud 66 uut magistriõppekava, millest 19 alusel koolitatakse õpetajaid. Vastavalt õpetajakoolituse uutele nõuetele peab põhikooli ja gümnaasiumi õpetajal olema magistritasemel haridus. Seetõttu on õpetajakoolituse aasta senised 23 õppekava viidud ühtsesse bakalaureusemagistriõppe süsteemi uute 2aastaste õpetajakoolituse magistriõppekavade abil.

Uute magistriõppekavade puhul võib välja tuua kolm peamist eesmärki: erialaõpe ja spetsialisti koolitus, ettevalmistus doktoriõppeks, kõrghariduse täiskasvanute jätkõpe. Eriti viimase eesmärgi täitmiseks annavad uued magistriõppekavad senisega võrreldes suuremaid võimalusi.

Magistriõppesse jätkub sel

aastal vastuvõtt eelkõige vanade õppekavade alusel, võimaldamaks bakalaureuseõppe lõpetajatel jätkata õpinguid kehtivas süsteemis.

Samal ajal planeerivad usu-

õigus-, filosoofia-, majandus-, matemaatika-informaatika- ja sotsiaalteaduskond ka mitmele uuele magistriõppekavale vastuvõttu riigieelarvevälistel õpekohtadel.

Järgneb õppekorralduslik töö

Kuigi uute õppekavade koostamine on edukalt lõpule jõudmas, ei ole õppekavade reformiga seotud probleemid veel lahendatud. Õppekavade rakendamise kerkivad esile korralduslikud küsimused, nagu tunniplaanide koordineerimine, sobiva suurusega õpperuumide kasutamine jmt. Nende küsimuste lahendamisel loodame abi arenevast õppeinfosüsteemist ja teaduskondade õppetöö koordinaatoritest.

Väga oluline on tutvustada avalikkusele vana ja uue õppe-süsteemi erinevusi, sh erinevas süsteemis saadud kraadide ja kvalifikatsioonide vastavust. Vastavate dokumentide koostamisega tegeldakse õppe- ja üliõpilasosakonnas ning kaugkoolituskeskuses. Oleks vaja ka üleriigilist ühtset korda, mis neid küsimusi reguleeriks.

Tudengi pilgu läbi

Madis Tõns

TÜ Üliõpilasesinduse ase-esimees, TÜ nõukogu õppekomisjoni liige

Reformi käiku võib praegu rahuldavaks hinnata.

Üle on vaadatud paljude ainetes sisu ja mahud ja sellega on vähenenud ka ühe ja kahe ainepunktide õppeainete hulk. Samas aga tuleb kindlasti juurde suure kuulajaskonnaga õppeaineid ning ülikoolil võib tekkida suure auditooriumite puudus.

Uued põhimõtted annavad

küll tudengile rohkem vabadust, kuid toovad kaasa ka riskimomente (kas läbitakse ikkagi soovitud eriala magistrantuuri astumiseks õigeid aineid õiges mahus jne). Minu arvates võiks bakalaureuseõppekavu magistriomadega võrreldes tunduvalt vähem olla: paljud on suhteliselt sarnased ja ühildatavad.

Praegune õppekavade paljus bakalaureuse astmes tuleb vist suuresti sellest, et pole tahetud loobuda väljakujunenud arusaamadest ning on püütud praegust süsteemi viie aasta peale suruda.

TÄNA LEHES

Karl Ernst von Baer 210

LK 3

Tenure ja õppejõudude valimine

LK 2

Arvutite ja tarkvara hankimisest

LK 2

Vanagraafika näitus raamatumuuseumis

LK 3

UUDISED

Kaks dekaani kandidaati

Füüsika-keemiateaduskonna dekaanikandidaadid professorid Jaak Järv ja Peeter Saari (pildil) andsid nõusoleku kandideerimiseks.

Laineoptika professori Peeter Saari esitas kandidaadiks füüsika osakond ja praeguse dekaani, orgaanilise keemia professori Jaak Järve keemia osakond.

Prof Saari ütles UTle, et tema kandideerimine on paljudele üllatus, sest ta on tuntud juhtivametitest järjekindla keeldujana. "Viimasel aastail aga olen hulga energiat investeerinud noorematele kursustele põhiainete õpetamisse ning jõudnud äratundmisele, et ettenähtava tuleviku ja 3+2-süsteemi väljakutsetega edukas toimetulek eeldab uute paradigmat juurdumist õppe- ja teadustöös." Saari sõnul on see võimalik vaid inimeste ja eri struktuurüksuste erihuve ja -arusaamu sünteetiliselt heas koostöös. "Minu varasemad kogemused ja väärtushinnangud lubavad loota, et minu ümber tekib teaduskonnas selleks kõigeks vajalik ühe-vankri-vedamise-tunne."

Valimised toimuvad 6. märtsil.

Mälestusseminar

5. märtsil kell 14 toimub TÜ Füüsika Instituudi (Riia 142) saalis mälestusseminar "Harry Öiglane 75". Kuuleme tema elust, teadus- ja pedagoogitegevusest, aime- ja õpperaamatutest, tööst Eesti Entsüklopeedia toimetuses ning päevikupudemeid.

Pressiatašee Thomas Hodges, Sirje Üprus ja suursaadik Joseph M. De Thomas abikaasa Lesliega.

VARJE SOOTAK

USA suursaadik pidas ülikoolis loengu

Eile pidas Ameerika Ühendriikide suursaadik Eestis Joseph M. De Thomas Põhja-Ameerika Uuringute Balti Keskuse kutsel ülikooli peahoones avaliku loengu "Ameerika ja maailm". TÜ rahvusvahelise suhete

juhi Sirje Üpruse sõnul kohtus suursaadik rektor prof Jaak Aaviksoo ja prof Andres Metspaluga. Ta külastas koos abikaasa ja saatkonna pressitašee Thomas Hodgesiga ka ülikooli ajaloo muuseumi Toomel.

Ülikooli asutamise üriku uus koopia

Varje Sootak

TÜ Ajaloo Muuseumi jõudis Rootsi Riigiarhiivist tellitud ülikooli asutamise üriku uus koopia.

Muuseumi direktori Ela Martise sõnul on see üriku koopia igati kvaliteetne. "Seni oli muuseumi Rootsi toas näha ürikust üsna kehv fotokoopia."

Martise ütles, et kui 1982. aastal valmistati ülikooli 350. juubelit tähistama, nõuti Moskvast asutamise kohta dokumenti. Prof Helmut Piirimäel õnnestus käia Rootsi Riigiarhiivis asutismaterjalidega tutvumas ning tuua sealt ka fotokoopia.

"Ka seekord oli üriku Tartuse toimetajaks prof Piirimäe, kes viibis Rootsis EV aastapäeva pidustustel."

Käesoleval aastal ülikooli 370. asutamise ja 200. taasavamise aastapäeva tähistamise eel uuendab muuseum ka Rootsi tuba, kus leiab koha uus koopia. Selles ruumis on eksponeeritud 17. sajandist pärinevad ülikooliga seotud originaal-esemete koopiad.

17. sajandi üliõpilase ette on jõudnud Tartu Ülikooli asutamise üriku uus koopia.

VARJE SOOTAK

UUDISED

Venetsueela suursaadik kinkis ülikoolile raamatuid

25. märtsil külastas ülikooli Venetsueela suursaadik Soomes ja Baltimaades José Eugenio López Contreras.

TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul kohtus suursaadik rektor Jaak Aaviksoo ja hispaania filoloogia eriala õppejõududega ning külastas ülikooli ajaloo muuseumi.

Suursaadik oli ka kohtumise Tartu linna Andrus Ansi ja Peru aukonsuliga Eestis Ricardo Mateo Durandiga.

“Räägiti võimalikust koostööst Tartu Ülikooli ja Venetsueela ülikoolide vahel, sh ka üliõpilasvahetusest. Samuti nähti tulevikus võimalust arendada suhteid ülikooli botaanikaaiaga,” ütles Sirje Üprus.

Väärtuslikuks kingituseks suursaadikult hispaania filoloogia eriala raamatukogule olid Ladina-Ameerikas väljaantud raamatud.

José Eugenio López Contreras on lõpetanud Catholic University Andrés Bello psühholoogina, magistrakraadi sai ta Marylandi Ülikoolis. Contreras on olnud Venetsueela diplomaat Belgias, USA-s, Rootsis jm. Venetsueela suursaadik Soomes ja Baltimaades on ta alates 2000. aasta oktoobrist.

Arutelu professorite listis

Ülikooli professorite listis käib juba pikemat aega arutelu 65 aasta vanusepiiri üle. Kommentaarides tuuakse välja nii vanusepiiri positiivsed kui negatiivsed pooled ning tehakse mitmeid ettepanekuid.

Emeriitprofessor Atko Viru kirjutab samal teemal UT toimetusele saadetud artiklis, mis ilmub järgmise nädala lehes. Ta leiab, et täiustamist vajaks professoriks valimise süsteem ning kõigil noortel teadusleppijatel peab olema perspektiiv võtta ranitsast välja marssalikepp.

TÜ uus professor on Luule Epner

TÜ nõukogu valis teatrieaduse ja kirjandusteooria professoriks Luule Epneri (pildil).

Epner lõpetas TÜ 1977 eesti keele ja kirjanduse erialal *cum laude*, 1987 kaitses filoloogia kandidaadi kraadi. 1977. aastast on ta töötanud TÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule osakonnas, 1990. aastast dotsendina, 2001. aasta sügisest on ka teatrieaduse ja kirjandusteooria õppetooli hoidja.

Põhilised uurimisvaldkonnad on draamatekstide teatralisus, eesti nüüdisdramaturgia ning eesti teater 1960.-1990. aastail. Olulisemate publikatsioonide hulka kuuluvad nii uurimused draamateooriast kui eesti kirjandusloost.

Epner on Eesti Teatriuurijate Ühenduse aseesinaine ning Eesti Kirjanduse Seltsi liige.

Tenure* ja õppejõudude valimine

Ivar-Igor Saarniit
TÜ akadeemiline sekretär

Õppejõudude ametisse võtmine ülikoolis on sätestatud ülikooliseaduse, ülikooli põhikirja ning ülikooli nõukogu kehtestatud valimiseeskirjade ja ametinõuetega.

Kui jätta mõned detailid ära, siis praegune kord näeb välja järgmiselt.

Korraliste õppejõudude ametikohad nähakse ette ülikooli koosseisus, kus muu hulgas määratakse, millise õppetooli juurde üks või teine ametikoht kuulub. Õppetoolid, s.o korraliste professorite ametikohad on seejuures ette antud ülikooli nõukogu poolt.

Koosseisulised ametikohad täidetakse avaliku ja kõikidele osalejatele võrdsete tingimustega konkursi korras kuni viieks aastaks. Kui ametikoht jääb konkursi korras täitmata, võib sinna kuni kolmeks aastaks tööle võtta erakorralise õppejõu.

Saksa sahtlimudel

Sellist õppejõudude valimise süsteemi on prof Rein Taagepera nimetanud saksa sahtlimudeliks. Soovitan siinkohal kõigil asjast huvitatutel lugeda tema artiklit “Saksa sahtlid ja ameerika redelid” ajakirja Akadeemia 2000. aasta juulikuu numbris.

Idealis peaks see süsteem olema äärmiselt efektiivne. Kõigepealt kinnitatakse õppejõudude koosseis, mis antud tingimustes vastab võimalikult hästi teaduskonna, osakonna, instituudi, õppetooli tegevusele ja eesmärkidele. Seejärel täidetakse koosseisulised ametikohad regulaarselt iga kolme, nelja, viie aasta järel parimate kandidaatidega.

Tegelikkus

Tegelikuses ei ole asi aga sugugi probleemitu. Mõned näited. Tihti on mõistlik võtta assistendi või teaduri kohale doktorant. Et ülikooliseadus nõuab alati avaliku konkursi väljakuu-

* tenure – kaitstud staatus

Siin peahoone teise korruse kolme akna taga asuvas nõukogu saalis otsustab 62liikmeline TÜ nõukogu, kes saab professoriks ja kes mitte.

VARJE SOOTAK

lutamist, tuleb kogu protseduur vähemalt formaalselt läbi teha. Konkursi tuleb korraldada ka siis, kui õppejõul on pensionile siirdumiseni jäänud üks semester.

Kuidas saab korraldada kõiki osalejatele võrdsete tingimustega konkursi, kui kandidaate on mitu ja üks nendest töötab vakantsseks kuulutatud ametikohal?

Tegelikult ei ole konkursil osalejad ju võrdsetes tingimustes. Võrdsete tingimuste nõue aga mõjutab kandidaatide hindamist selles suunas, et hinnatakse vaid kvalifikatsiooni (publikatsioone). Senine töö ametikohal (professori puhul näiteks õppetooli juhtimine) kipub jääma hindamata, sest ülejäänud kandidaadid ei ole ju seda tööd teinud.

Kogu protseduuri (sh professorikandidaatide hindamise välisekspertide poolt) peab täies mahus läbi viima ka siis, kui on üks kandidaat ja tegemist on samale kohale uuesti valimisega. Samal ajal aga ei jätku va-

kantse ametikoha täitmisel kandidaatide korralduseks hindamiseks tavaliselt piisavalt aega.

Ülikoolis on 250-300 valimist aastast. See on üsna kulukas ja nõuab küllaltki palju (ka tehnilist) tööd.

Tenure

Viimasel ajal on ülikoolis üles tõstatatud *tenure*’ puudumise probleem.

Töölepingud sõlmitakse kolmeks, neljaks või viieks aastaks. See teeb õppejõu positsiooni ebakindlaks, mis vähendab akadeemilise karjääri atraktiivsust ja ka akadeemilist vabadust. Näiteks sunnivad kandideermisel esitatavad nõuded produtseerima CC-artikleid, sest monograafia või kaalukama õppevahendi üritamisel võivad olla kurvad tagajärjed.

Tenure’ puudumisel on ka positiivsed küljed. Kahtlemata on see väga tõhus (kuigi üpris julm) kvaliteedi tagamise süsteem. Lisaks aga sunnib see loobuma ülemäära jäigast sahtlimudelist.

Järgnev näide ei ole välja mõeldud, selliseid asju juhtub ülikoolis mõnel korral aastast.

Dotsendi ametikohale on kaks kandidaati: sellel kohal parkümmend aastat rahuldavalt töötanud dotsent ja temast parkümmend aastat noorem lektor.

Mõlemad vastavad dotsendile esitatavatele nõuetele, kuid noorem kolleeg on viimaste aastate teadustöös olnud selgelt edukam ja juba oma nooruse tõttu on ta suurema perspektiiviga. Teaduskonna nõukogu valib aga vanema kolleegi.

Valimisprobleemid

Esiteks võib-olla seetõttu, et *status quo* säilitamine on kõige lihtsam.

Teiseks aga kindlasti seetõttu, et vanem kolleeg ei töötanud ju halvasti ning tema üleviimine madalamale ametikohale (valdamisest rääkimata) oleks olnud ebaõiglane. Kaitstud staatus seega formaalselt küll ei ole, kuid sisuliselt on *tenure* siiski olemas.

Variant A. Asi jäetakse nii, nagu on, mis tähendab omakorda kolme võimalust. Kas noorem kolleeg jätkab lektori kohal ja üritab esimesel võimalusel uuesti? Või ta loobub ja jääb ootama kõige vanema dotsendi pensionileminekut? Või leiab dotsendi või koguni professori kohta mõnes teises kõrgkoolis?

Variant B. Võetakse teadmiseks, et noor kolleeg on endast märku andnud, ja talle tekitatakse esimesel võimalusel dotsendi koht.

Enamasti otsustatakse variandi B kasuks. Aga veelgi sagedamini püütakse konfliktisituatsiooni ennetada juba eos. Noorema kolleegi jaoks luuakse õigeaegselt astme võrra kõrgem ametikoht, vajadusel ja heal tahtmisel professori ametikohani välja.

Vaadakem kasvõi meie personalikorraldusi. Igale konkursi väljakuulutamise korraldusele eelneb korraldus koosseisude muutmise kohta. Seega meie endi loodud sahtlimudel töötab küll, kuid eelkõige seetõttu, et see ei ole enam sajaprotsendine sahtlimudel.

Mida annab tenure?

Mida oleks selles situatsioonis andnud *tenure*? Eakale dotsendile muidugi kindluse. Noorelt kolleegilt aga oleks see võtnud ühe võimaluse endast märku anda. Oleks jäänud vaid võimalus kas oodata või otsida oma kvalifikatsioonile vastavat kohta mujal.

Kas *tenure*’sisseviimine teeb akadeemilise karjääri noore inimese jaoks atraktiivsemaks? Julgen selles kahelda. Noortele tulijatele ei ole abi teadmisest, et kunagi vanemas keskeas on neile koht ülikoolis tagatud. Noortele on vaja nn *tenure track*, s.o võimalust liikuda oma saavutustele toetudes võimalikult väikeste takistustega mööda akadeemilist redelit ülespoole.

Tenure’-probleemi ei saa hoida lahus noortele teadlastele paremate karjääri võimaluste loomise küsimusest.

UT KÜSIB

Miks oli dekaan kaks päeva Intellektikal?

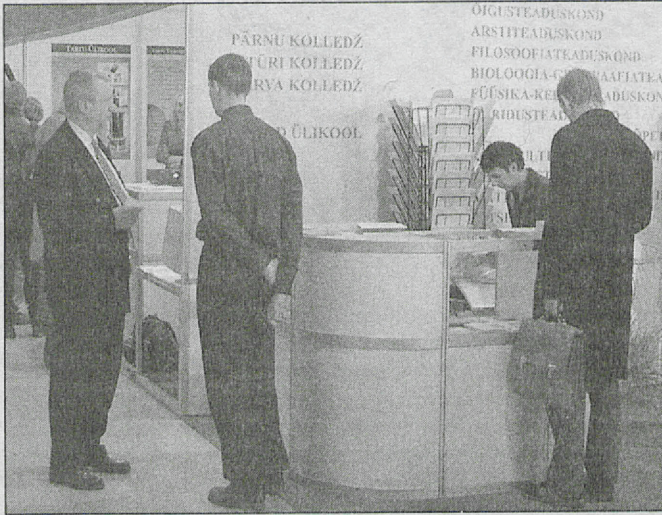
Vastab füüsika-keemiateaduskonna dekaan, prof Jaak Järv (pildil vasakul).

Olin seal pikemalt, kuna tahtsin teada, kas ja kuidas see mess toimib. Tahtsin ka teada, kas messi korralduses ja selles idees üldiselt on suured muutused. Olin ju mitu aastat tagasi selle ürituse sünni juures ja seega ka natuke vastutav.

Enda jaoks sain teha päris huvitavaid ja konkreetseid järeldusi, mida on vahest võima-

lik edaspidi ka ellu viia. Ega neid kokkupuutepunkte õpilaste (tulevaste tudengite) ja õpetajatega ja muu publikuga nii väga palju ole. Ja kuigi armastame rääkida maksumaksja rahast, siis sellesama maksumaksja arvamusel kõrghariduse ja teaduse kohta ei olegi nii lihtne ära arvata, kui maksumaksjatega jutule ei saa.

Mulle pakkus huvi ka naaber-kõrgkoolide tegevus. Oli kaks rasket ja huvitavat tööpäeva.

1. märtsist lihtsustub arvutite ja tarkvara muretsemise kord

Tiia Lillemaa
IT-osakonna projektijuht

Tartu Ülikool sõlmis raamhanke lepingud nelja infotehnoloogia firmaga.

Vastavalt riigihankeseadusele viis IT-osakond koostöös ülikooli riigihanketeenistusega jaanuaris ja veebruaris läbi raamhanke infotehnoloogiavahendite muretsemiseks ülikoolile. Raamhanke võitjateks tunnistas komisjon 4 infotehnoloogia firmat, kellega on tänaseks sõlmitud ka vastavad raamhanke lepingud.

Võitjateks osutusid järgmised firmad: Helmes, Microlink Astrodada, Cell Networks, BCS (Baltic Computer Systems).

Seoses eeltooduga lihtsustub 1. märtsist arvutite ja muude infotehnoloogiavahendite, samuti tarkvara muretsemise kord ülikoolis.

Kõigis nimetatud firmades tegelevad TÜ tellimustega konkreetsed isikud, kelle kontaktandmed leiab IT-osakonna kodulehelt (www.ut.ee/it). Kauba tellijal tuleb välja valida soovitud kaup ja firma, kes seda müüb (üaltoodud firmade seast), ning pöörduda ostusoo-

TEABETUND

Kolmapäeval, 6. märtsil kell 11 rektoraadi nõupidamisruumis. Küsimustele vastavad IT-osakonna juhataja Andres Salu, riigihanketeenistuse juhataja Urmas Aunin ja IT-osakonna peaspetsialist Jüri Tapfer. Küsimused raamhanke lepingu kohta esitada 5. märtsini: tapfer@ut.ee

viga vastava firma tellimuste vastuvõtja poole. Loomulikult on soovitatav eelnevalt konsulteerida oma teaduskonna või osakonna IT-spetsialistiga ja saada nõusolek ostu finantseerimiseks oma struktuuriüksuse juhilt või finantsallika käsutajalt. Valiku tegemise lihtsustamiseks leiab aga lingid vastavate firmade tootekataloogidele samuti IT-osakonna kodulehelt.

Kui kaup on välja valitud, tuleb esitada firmale tellimus ning leppida tellimuse vastuvõtjaga kokku kauba kohale toimetamise aeg, koht ning soovi korral ka seadme paigaldus/installaerimine ja kasutaja instruktaaz.

Kaup peaks jõudma tellijani kokkulepitud aja jooksul pärast tellimuse esitamist.

See tuuakse kohale koos arvega ja seda saab kohe kasutada hakata. Arve maksetähtaeg on 30 päeva.

Tellija huvides on kauba saamisel vaja üle kontrollida, et firma esindaja annaks üle toote garantiid ja kvaliteeti tõendavad dokumendid, kasutajajuhised ja kasutusliitsentsid, kauba dokumentatsiooni ja lisatarvikud.

Kauba üleandmise ja vastuvõtmise kohta koostatakse vastav akt või allkirjastatakse arve/arve-saateleht.

Kui aga kauba kohale toimetamisel ilmnevad puudused, tuleb need ka üleandmis-vastuvõtuaktis üles loetleda. Sel juhul on firma kohustatud need tasuta kõrvaldama 5 päeva jooksul.

Uus kord võib esialgu tekitada ehk mõningast segadust. Seetõttu kutsume kõiki ülikooli-pere liikmeid, keda antud muudatus puudutab, lisainfot hankima ülikooli teabetundi.

Tudeng, kuhu lähed?

Kristi Vene

Aktiivse haridusnädala peakorraldaja, AEGEE-Tartu

Aktiivne haridusnädal õpetas, et peame ise aktiivsed, osavõtlikumad ning võimalustele avatumad olema.

Eelmisel nädalal seisis raamatukogus värviline stend, mis rääkis meile võimalustest oma tudengipöli kirjumaks ning sisukamaks muuta. Neli päeva arutasime ja kaalusime oma alternatiive. Toimus aktiivne haridusnädal!

Nüüd teame, et tudengiorganisatsioonis osalemine valmistab meid suurepäraselt ette tulevaseks tööks ja elamiseks, õpetab oskusi ja teadmisi erinevate inimestega arvestamiseks, suhtlemiseks ning koostööks ja muidugi suurendab vastutustunnet nii enda kui teiste ees. Meie esineja Eesti Mittetulundusühingute Sihtasutuse Liidust Kristina Mänd kinnitas sedagi, et tudengiorganisatsioonis saame end erinevates valdkondades proovile panna ja oma võimeid testida. Kusjuures eksimine on lubatud ning andestatav. Ja me leiame mõttekaaslast, sõpru, tuttavaid, kes meie elu palju mitmekülgsemaks muudavad.

Tehkem end vajalikuks

Kogenud tööinimesed, meie tulevased kolleegid, aitasid nõu ja jõuga. "Praktikale, tudengid! Näidake üles aktiivsust ning sihikindlust," julgustasid Margus Arm CV-online'ist ja Triin Kaasik firmast Sangar. "Oma avatuse ja motivatsiooniga tehke end firmadele vajalikuks," lisas Kadriin Kergand TÜ karjäärteenistusest.

Meie omalt poolt võtsime ka teistelt lubadusi (muidugi pärast seda, kui olime lubanud ise

hakkajamaks muutuda). CV-online lubas kõikide tudengite jaoks luua virtuaalse praktikakeskkonna, kust saab leida praktikakohti ning otsida firmasid, kes meist huvitatud võiksid olla ja saada näpunäiteid kogenumatelt sobivaima praktikakoha leidmiseks.

Sangari esindaja ütles, et nad on ka tulevikus valmis võtma praktikale ettevõtlikke, sihikindlaid ning motiveeritud tudengeid.

Avatud uutele võimalustele

Õeldakse, et reisimine avab me silmad! Mis võiks olla meile parem viis maailma avastamiseks, enese proovilepanekuks ja arendamiseks kui võõras kultuuris õppimine? Meie lemmikkeeled omandamine õnnestub ikka kõige paremini keelekeskkonnas. Kes oskaks meile rohkem tolerantsust ja avatust õpetada, kui teised rahvad ja meile tundmatud kultuurid? Riin Kikkas TÜ välisüliõpilasteläitusest soovitas kindlasti välisriikidesse oma maailma avardama minna!

Eesti Üliõpilaskondade endine president Birgit Lao ja Sihtasutuse Archimedes juhataja Rait Toompere soovitasid tudengitele olla avatud võimalustele, mis meile hariduses pakutakse, sellest maksimum võtta ning oma eesmärgi nimel lõpu ni minna. Uut haridusreformi ei tasu karta – see annab laia silmaringi, õpetab eelkõige analüüsi- ning kohanemisevõimet ja oskust orienteeruda ka võõras teemades. "Selleline haridus annab meile võimaluse end erinevates valdkondades tõestada," ütles Birgit Lao.

Mis siis jääbki muud üle, kui kutsuda tudengeid üles end avama. Olge aktiivsed ning kujundage endale oma unistuste tulevik!

Ühe eestimaalase 210. juubeliks

Erki Tammiksaar

Baeri Muuseumi direktor

Suurem osa Eesti teadlaskonnast on arvamusel, et Baer on Eestis hästi tuntud, tema tegevus aga nii hästi uuritud, et enam pole temast midagi kirjutada.

Reaalsus on palju kurvem. Erinevatelt tlekkidelt, mida olen lasknud Baeri Muuseumi nimele kirjutada, võib lugeda Baeri nimekujusid, nagu Bear, Bäär, Päär, Paer jne.

Sageli ei teata sedagi, et tema nimi on selgelt lugeda meie oma rahal. Tõenäoselt on kupüür vääringult liiga väike, et vaevuda seda lähemalt uurima.

Seni on paljud Baeri elukäiku pealiskaudselt tundvad inimesed nii Eestist kui mujalt maailmast arvanud, et Baer oli pikka aega Tartu Ülikooli professor. Teiselt poolt väidavad Baeri elust rohkem teadvad kodanikud, et Baeri side oma kodu(Eesti)maaga oli kaunis põgus, v.a tema sirgumine täiskasvanuks (1792-1814) ja raugega (1867-1876).

Milline oli suhe Eestiga?

Eriuurimus selle kohta, milline oli Baeri suhe tänases mõistes Eestiga, seni Eesti teadusloos puudub. Samas aga leidub erinevates kirjandus- ja arhiiviallikates hulgaliselt pudemeid, mis võimaldavad seda seost hinnata.

1792. aasta veebruari lõpul nägi Piibe mõisas Järvamaal il-mavalgust poisilaps, kellele pandi ristimisel nimeks Karl Ernst.

Kuigi ametlikes dokumentides on märgitud tema sünnikuupäevaks 28. veebruar, tähistas ta ise oma Königsbergi eluperioodil sünnipäevi 29. veebruaril.

Tõenäoselt sündiski kõige mitmekülgsem ja kuulsam Eestimaalt pärit teadusmees nende kuupäevade vahetumisel, mis põhjustas erinevuse, mille järgi ta tavatses oma sünnipäevi tähistada.

Baer oskas maakeelt

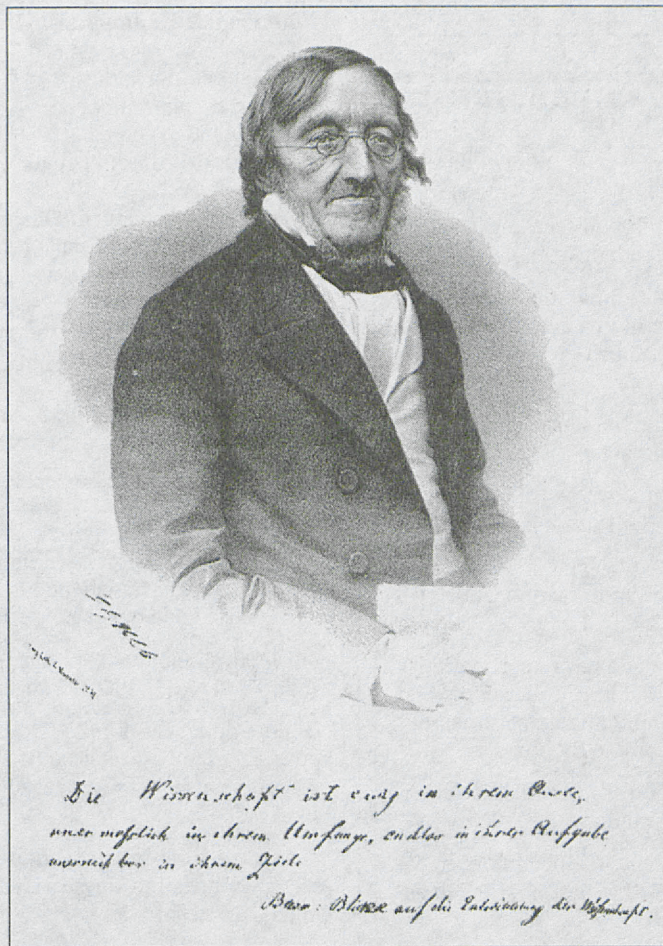
Baeri lapsepõlv Lasila ja Piibe mõisates sidus teda tihedalt Eestimaa looduse ja inimestega. Sageli on korratud väidet, et Baer suhtus üleolevalt eestlastesse ja nende keelesse.

See ei ole nii. Baeri eesti ja vene keele oskus oli samaväärne, tõenäoselt oskas ta maakeelt isegi paremini. On tõendeid, et Baer oskas ja kasutas eesti keelt ning hindas eestlasti. Nii nt oma korduvatel ekspeditsioonidel jääaja jälgede kindlakstegemisel Põhja-Eesti rannikul ja Soome lahe saartel küsides ta kohalikke kalamehi eesti keeles. Tõenäoselt kasutas ta maakeelt ka oma mõisa teenijatega suheldes.

Lisaks suhtus Baer suure sümpaatiaga esimesesse eesti soost rännumeheesse Mihkel Fuhrmanni, kes reisis Siberis koos Alexander Theodor von Middendorffiga.

Mitmel korral kohtus teadlane ka Friedrich Reinhold Kreutzwaldiga ning viimane annetas raha Baeri 50. doktori juubeli korraldamiseks ja Baeri nimelise teaduspreemia asutamiseks 1864. aastal.

Baeri tähelepanu all olid ka pärisorjusega seotud probleemid ning ta esindas Eestimaa rüütelkonna maapäevadel talu-

Karl Ernst von Baer 1864. aastal.

REPRO

KARL ERNST VON BAER (1792–1876)

- Mitmekülgne baltisaksa loodusteadlane kaasaegse embrüoloogia ja geokrüoloogia rajaja
- 1810-1814 õppis TUs arstiteadusi
- 1817-1834 töötas Königsbergi Ülikoolis
- 1834-1862 Peterburi TA akadeemik
- 1867. aastast elas Tartus

poegadesse suhtumise liberaalset suunda.

Kui keeltesse suhtus Baer kui suhtlusvahendisse, siis kodumaa loodust armastas ta juba lapsepõlvest. Eestimaa heina- ja metsamaadelt pärineb tema suur botaanikahuvi, mis viis ta mõttele kirjutada oma ülikooli lõputöö hunditubakate süsteemaatikast ning koostada Liivimaa taimede nimestik.

Mõlemad tööd jäid küll erinevatel põhjustel lõpuni ellu viimata, kuid Baeri huvi kodumaa looma- ja taimeriigi uurimise vastu säilis ka võõrsil töötades, millest annab tunnistust tema side Tartu Looduseuurijate Seltsiga.

Väljaspool kodumaad

Kuigi enamiku oma pikast elust (kokku 53 aastat) elas Baer väljaspool kodumaad, tundis ta end vastutavana siin toimuva eest. Nii püüdis ta korduvalt naasta oma ülikoolilinnas, et asuda õppetööd läbi viima. Seda eriti oma elu Königsbergi perioodil (1817-1834). Vaatamata korduvatele katsetele ei teostunud see kunagi.

1834. aastast, mil Baer võttis üle oma sünnipaiga Piibe mõisa, tema sidemed kodumaaga tihenesid. Nüüd veetis ta oma suved Piibel ja oli sage külaline Tartus. Tihenes ka side koduülikooliga, mis ennagi ei olnud nõrk. Ta oli kirjavahetuses 55 Tartu Ülikooli professori ja õppejõuga.

Paljudega sidus teda tihe sõprus ning Baeri suur korter Königsbergis, hiljem Peterburis, oli alatasa täis külalisi Tartust. Mitmed neist valiti meie *alma materi* õppejõuks just tänu Baerile (Martin Heinrich Rathke, Adolf Grube, Alexander von Schrenck).

Baeril on olnud ka oluline roll Tartu teadlaste valimisel Peter-

buri TA akadeemikuteks (Alexander Theodor von Middendorff, Gregor von Helmersen). Lisaks TÜ õppejõudude ja siinse teadustöö toetamisele on Baeril ka suuri teeneid ülikooli usuteaduskonna kaitsmisel seoses Ulmanni afääriga 1842. aastal Tartu Ülikoolis ning laiemalt võttes Vene Läänemereproviintside kaitsmisel venestamise eest 19. sajandi keskel.

Baer ja Tartu maine

Juba oma elu eelõhtul, mil Baer elas Tartus, tõusis tänu temale Tartu Ülikooli maine teaduskeskuseks. Elavnes oluliselt *alma materi* õppejõudude omavaheline läbikäimine ja nendevaheline aktiivne mõttevahetus Baeri üürikorteris korraldatud igakolmapäevastel ettekandevõtetel. Baeri vaimus nakatas mitte ainult kõiki Tartu sakslasi, vaid laiemalt kõiki Vene Läänemereproviintse.

Baltisakslastele sümboliseeris Baer kui "Põhjamaa Humboldt" baltisaksa kultuuri kuulumist maailmakultuuri eliidi hulka ja võimaldas ennast identifitseerida erilise rahvusgrupina.

See oli ka põhjus, miks baltisakslased nii kõrgelt hindasid Baeri teadlaste ja inimesena ning rajasid tema mälestuse jäädvustamiseks esimese aumamba Toomemäel (1886). Baeri vaimne pärand ühendas väikest baltisaksa kogukonda keerulistes poliitilistes pöörises 19. sajandi lõpust 20. sajandi keskpaigani.

Siiski ei kuulu Baer pelgalt baltisaksa, vaid kogu Eesti kultuurile, sümboliseerides eestlaste tolerantsi Eesti aladel elanud erinevate kultuuride vastu, kes kõik on kaasa aidanud Eesti kultuuriruumi tekkele ja arengule. Selle üheks väljenduseks on Baer Eesti riigi rahatahel.

UUDISED

Baeri näitus TÜ Raamatukogus

Kolmapäeval avati TÜ Raamatukogu kataloogisaalis K. E. von Baeri 210. sünniaastapäevale pühendatud näitus, mis tutvustab raamatukogu fondides leiduvaid Baeri teoseid.

Ekspositsioonile paneb väärlise punkti äsja Saksamaal ilmunud Baeri "Siberi igikeltsa uurimise materjalid" Baeri Muuseumi direktori Erki Tammiksaare kommentaaridega.

Oluline osa Baeri isiklikust raamatukogust ning ta käsikirjapärast kuulub Tartu Ülikoolile. Ülikooli raamatukogu ostis Baerilt aastail 1869-1872 peamiselt Rossicat ja loodusteaduslikke raamatuid. 1870-1877 ostis ülikool Baerilt ja tema pärijatelt embrüoloogilise kirjanduse kogu, mida säilitati histoloogilise õppetoolis. 1962 anti ülikooli raamatukogule üle Baeri käsikirjad ning 1999 säilinud osa Baeri embrüoloogilise kirjanduse kogust. Kogu säilitatakse raamatukogus K. E. v Baeri memoriaalkoguna ning see on kirjeldatud elektronkataloogis.

Skytte medal Andrus Ansipile

TÜ nõukogu otsustas anda Skytte medali Tartu linnapeale Andrus Ansipile.

Ansip on oluliselt kaasa aidanud linnavalitsuse ja ülikooli hea koostöö kujunemisele ning tema juhtimisel on linnavalitsus toetanud mitmeid vajalikke ülikooli projekte. Skytte medal on autasu riigi- või ühiskonnategelasele, kes on autasustamisele eelnud aastal kõige enam kaasa aidanud Tartu Ülikooli ja Eesti kõrghariduse arengule. Medal on pälvitud Mart Laar, Marju Lauristin, Mihkel Pärnoja, Lennart Meri ning suursaadikud Katarina Brodin (Rootsi), Jacques Faure (Prantsusmaa), Kai Lie (Norra) ja Sven Roed Nielsen (Taani).

Skytte medal antakse üle Skytte päeval märtsi lõpus.

Egiptuse näitus kolis Narva

Narva kolledžis on avatud Soome teaduskeskuse Heureka näitus "Tidse Egiptuse müsteerium". Näitus on varem eksponeeritud Helsingis, Oulus, Manchesteris ja Tartus ülikooli peahoones. "Näituse Narva toomiseks andis julgust moodunud sügisel kolledžis toimunud ülikooli AHHA keskuse näituse edu," selgitas kolledži direktor Katri Raik.

Eelmise aasta oktoobris eksponeeritud näitust "AHHA, Narva kolledž!" käis kuu aja jooksul vaatamas üle 9500 huvilise. Egiptuse näitust Narvas toetavad Soome teaduskeskus Heureka, ülikooli teaduskeskus AHHA, Narva Elektriamaad ja Narva linnavalitsus.

EESTI ÜLIÕPILASTE MEISTRI-VOISTLUSED SUUSATAMISES

1. ja 2. märtsil Käärikul

Täna on kavas individuaalistsantsid tagaajamisvõistlusena (N 3 km kl+5km vaba; M 5 km kl+7,5 km vaba viitstar-dist) vastavalt kell 11 ja 15. Laupäeval kell 11 on teate-sprintid ülikoolide 3liikmeliste koondistele. Osa võtavad teiste seas järgmise taliuniversiaadi kandidaadid Tartu Ülikoolist Peeter Kümmel, Kaspar Kokk ja Jana Rehema.

Ettevaatust mürk!

Uus näitus Toomel

6. märtsil kell 15 avatakse ülikooli ajaloo muuseumis näitus "Ettevaatust, mürk!"

Näitus tutvustab erinevaid mürke, nagu olmekemikaale, ravimeid, narkootikume, happeid, mürgiseid seeni jmt.

Projekti juhi Renata Sõukan-di sõnul ei ole näituse eesmärgiks mitte hirmutada, vaid hoiatada. "Soodustada hoidumist ja

ettevaatlikkust, sest hoolimatu-se tagajärjed võivad olla väga valusad."

Sihtgruppiks on 5.-9. klass. Muuseumitunnis saavad lapsed joonistada ja kirjutada, mida nad mürkidest teavad enne näituse nägemist. Parimatest töödest koostatakse projekti lõpus näitus, mis avatakse 21. juunil.

Vanagraafika näitus

Madis Orav

TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialist

Raamatukogu raamatu-muuseumis avatakse täna graafikakogu tutvustav näitus 16.-18. saj Lääne-Euroopa graafikast, mis juhatas sisse TÜ Raamatukogu 200. aastapäeva ürituste sarja.

Näitus kajastab vanagraafikas olulist osa etendanud kunstimaade – saksa, itaalia, madalmaade, flaami, hollandi, prantsuse ja inglise rahvuslikke koolkondi ja nende kuulsate meistrite loomingut erinevates graafikatehnikates (puulõikes, vasegravüüris, ofordis, metsotint- ja litograafias).

Külastajail on esmakordselt võimalik vaadata nii ulatuslikku, ligi 150 lehest ja albumist koosnevat väljapanekut graafikakogu haruldustest.

Vanemad eksponeeritud puulõikes lehed pärinevad 15. saj lõpuaastaist.

Esindatud on suurte renessansimeistrite Raimondi, Albrecht Düreri ja Lucas van Leydeni originaalgraafika ning kuulsate itaalia renessansi maalikunstnike vaselõikes reproduktseeritud teosed.

Väljapanekus on Rubensi vaselõikekojas valminud suurejoonelisi maalide reprodukt-sioone, Rembrandti juba tema eluajal haruldaseks peetud oforte.

ÖNNITLEME

55	elektri-gaasikeevitaja – 3. märts
Helbe Paabut, vaneminsener – 1. märts	70
65	Nikolai Kristoffel, emeriitprofessor – 5. märts
Heino Kallavus,	

ÜEKNi 2002/2003. A. STIPENDIUMID

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) kuulutab välja kahe stipendiumiprogrammi konkursi:

- ÜEKNi stipendium \$1000 aastas õppimiseks Eestis asuvas kõrghoolides, maailma kõigile tudengitele;
- ÜEKNi Margot M. ja Herbert R. Linna stipendiumid on avatud eesti päritolu tudengitele üle maailma, toetamaks õppetööd kõrghoolides kõikjal maailmas.

Stipendiumi suurus oleneb majanduslikust vajadusest, taotlevast akadeemilisest kraadist või kutsest, samuti õppekohast. Minimaalne suurus \$1000 ja maksimaalne \$5000.

Stipendiumid on ühekordsed ja makstakse välja semestri kaupa, kui õppetulemused seda õigustavad ja stipendiaat jätkab õpinguid.

Konkurss ei ole avatud neile, kes on varem saanud ÜEKNi või ÜEKNi Lane-Lehesalu stipendiumi1.

ÜEKNi stipendiumi eesmärk on toetada eesti noori hariduse omandamisel. Kuna ÜEKN soovib aidata EV ülesehitustööd haritud noorte kaudu, siis on stipendiumisaajate moraalseks kohuseks saadud teadmiste rakendamine EV huvides.

ÜEKNi stipendiumi taotlusvormid on saadaval Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuses paberkandjal.

Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, Tü Raamatukogu, W. Struve 1-325, Tartu, tel/faks: 427 243, e-post: merlit@ut.ee. Teabekeskus on avatud E-N 13-16.

Sooviavalduse blankette saab tellida 1. maini ka aadressil: Estonian World Council, Inc., P.O. Box 2205, Gaithersburg MD 20886-2205, USA. Faks: 301-869-0519 või meiliga mkari@erols.com. E-postiga või faksiga sooviavaldusi välja ei saadeta.

Täidetud sooviavaldused tuleb tagastada ainult õhupostiga, mis kannavad 15. mai või varasemat postitempli. Hilisemaid ei hinnata.

PROJEKTIKONKURSS ÜLIÖPILASTELE

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus kuulutab välja projektikonkursi üliõpilastele suunatud ettevõtmiste toetamiseks.

Konkursi tingimused:

- üritus või ettevõtmine peab olema suunatud Tü üliõpilastele mistahes valdkonnas (kultuur, sotsiaal, haridus);
- projektitaotluste lõpptähtaeg on 18. märts;
- üliõpilasesindus toetab projekti kuni 50% ulatuses, kuni 10 000 krooniga;
- planeeritav üritus/ürituste seeria peab olema toimunud 1. juuniks;
- lõpparuanne tuleb esitada 5. juuniks või hiljemalt 3 nädalat pärast ürituse lõppemist.

Projektitaotluses peab olema:

- projekti nimi; toimumise aeg, koht; korraldaja(d); eelarve; summa, mida taotletakse; omapoolne finantseering ja/või teiste toetajate panus; üldeesmärk (valdkond ja selle arendamine; konkreetne eesmärk; sihtgrupid,
- kellele projekt on suunatud; võimalikud ohud ja takistused ning nende ületamine; eelarve lahtikirjutus; korraldaja(te) kontaktandmed.

Taotlus tuua üliõpilasesindusse: Ülikooli 18b või saata: ye.juhatus@lists.ut.ee. Info: tel 07 375 400.

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Andrew Pollard, Pat Triggs
REFLEKTIIVPE KESKKOOLIS
557 lk., 175 x 240
Hind 190.–

- õppekava ja tunni planeerimine
 - klassi juhtamine
 - õpistrateegiad
 - õpetamine ja kommunikatiivsed oskused
 - hindamine
 - kooli struktuur ja selle arendamine
- Raamat on suurepärase abivahend õpilastele, õpetajatele, õppejõududele.

VAHETUSÜLIÖPILASEKS

Põhja-Carolina Ülikooli Greensboros (USA). Tähtaeg 18. märts

Ülikoolide vahel sõlmitud lepingu kohaselt on Tü põhiõppe üliõpilastel võimalik õppima minna USAsse University of North Carolina at Greensboro (www.uncg.edu) üheks semestriks 2002/2003. õppeaastal.

Nõutavad dokumendid (inglise keeles):

- CV;
- põhjendatud avaldus;
- ärakiri õpinguraamatust;
- keeletõend (TOEFL 550 või Tü keelekeskuse tõend);
- soovituskirja eriala õppejõult.

Stipendiumiga on tagatud majutus- ja toitlustuskulud (toitudalrongid). Stipendiumisaaja peab muretsema rahvusvahelise tervisekindlustuse, tasuma viisa eest ning katma reisikulud Ameerikasse ja tagasi.

Dokumendid esitada **18. märtsiks** Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse aadressiga Tü Raamatukogu, W. Struve 1-325. Avatud E-N 13 -16.

Info ja kontakt: Merli Tamtik, tel 427 243: merlit@ut.ee.

HEI, TUDENG!

Kas sulle meeldib organiseerimine?!
Kas tahaksid kaastudengite heaks midagi ära teha?!
Kas tahaksid olla uue ja põneva festivali sünni juures?!

Kui JAH!, siis ootame Sind esimeste Eesti üliõpilaste suvepäevade TUDENGISUVI 2002 korraldajate sekka!

Otsime oma meeskonda:

programmi juhti, pressiesindajat, teadustajaid, piletoõre ja teisi entusiaste, kes suvepäevade kordaminekule kaasa aidata soovivad!

Kasuks tuleb varasem kogemus sarnaste ürituste korraldamisel, kuid peamine on siiski julge pealehakkamine ja soov midagi ära teha!

Kandideerimiseks palume saata vabas vormis avaldus koos elulookirjelduse või CVga: alariv@ut.ee või postiga aadressil Ülikooli 18b, Tartu, märgusõna "Tudengisuvi 2002".

Info: peakorraldaja Alari Vainomees, alariv@ut.ee või tel 052 21 040, Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus.

ACTA DIURNA

Tartu Ülikooli Raamatukogu 200. aastapäeva avalöök – näitus 16.-18. sajandi Lääne-Euroopa graafikast – avatakse raamatukogu raamatumuuseumis 1. märtsil kell 16. Olete kõik lahkesti oodatud.

KAITSMISED

11. märtsil toimub Ülikooli 16-102 koolikorralduse kutsemagistri-tööde kaitsmine pedagoogika osakonnas: kell 14 – Viljar Aro "Enesehindamine arenguliste muutuste katalüsaatorina Saaremaa Ühisgümnaasiumis". Juhendaja dots Kulno Türk. Oponent Hasso Kukemelk; kell 14.40 – Indrek Peil "Mehaanikaõpik 10. klassile: saamisluhu ja põhjendus". Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponent dots Henn Voolaid; kell 15.20 – Sirje Sisask "Pedagoogilise koolipraktika täiustamine õpetamisoskuse hindamisega." Juhendaja dots Edgar Krull. Oponent assistent Rain Mikser.

11. märtsil kell 16.30 toimub Ülikooli 16-102 magistritöö kaitsmine pedagoogika alal: Viire Sepp "Aineolümpiaad andeka õpilase motiveerijana." Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponentid dots Eve Kikas, emeriitprof Inge Unt.

KURSUSED

18.-22. märtsini toimub Sankt Peterburgi Riikliku Ülikooli külaliskorraldaja prof Vladimir Kolessovi loengusari "Vene mentaalsus keeles ja tekstis" (FLVE.02.149, 1 AP, arvestus). Info: vene keele õppetool, vanemmetoodik Ljudmila Melnikova, tel 375 352.

Majandusteoori õppetooli vabained kevadsemestril.
* Eesti majanduse arengukontseptsioone (MJRI.07.002, 1 AP, A) prof O. Raju. Ülevaade Eesti majanduse olukorrast ning edasise arengu võimalikest mudelitest. 16 tundi, neljapäeviti 16-18 Economicum B 101. Esimene loeng 28. veebruaril.

* Euroopa Liidu rahandus (MJRI.07.097, 1 AP, A), prof O. Raju. Ülevaade EL rahandusest tervikuna ja euro juurutamisega seotud probleemidest. EL ja Eesti vabariigi rahanduse võrdlus. Eesti integreerumisel EL-ga tekkivate rahandusalaste probleemide tutvustus. 16 tundi, reedeti 14-16 Economicum B 101. Esimene loeng 1. märtsil. Info: 375 842, majandusteooria õppetool.

Semiootika osakond kutsub 5.-13. märtsini kõiki huvilisi kuulama Purdue Ülikooli (Indiana, USA) prof Myrdene Andersoni kursust "Toitumise semiootika" (SOSE.01.175, 1AP, eksam).

Myrdene Anderson on kitsamalt erialalt antropoloog, üks ökoantropoloogia rajajaid, uurinud saami kultuuri, ent ühtlasi on ta ameerika juhtivamaid semiootikuid, Ameerika Semiootikaseksi ekspresident. Kursuse läbimiseks ja seminaridel osalemiseks vajalik kirjandus saadaval (kopeerimiseks) semiootika osakonna sekretäri juures (Tiigi 78-307), või semiootika osakonna raamatukogus (Tiigi 78-313). Kursus on mõeldud nii semiootika kui teiste erialade kraadiõppureile, ent sobiv ka põhiõppe tudengeile ja selle kuulajaks saab registreeruda õppeinfosüsteemis ja semiootika osakonna sekretäri juures.

Tudeng, leia tulevik!

Mihkel Nurm

Messi "Võti Tulevikku"

avaliike suhete koordinaator

Kerge öelda, aga raske teostada? Kas ikka on? Ilmselt mitte, kui käia silmad lahti ning pidevalt otsida. Üks võimalusi ideede teostamisel on külastada 5. märtsil Eesti Näituste messikeskuses toimuvat personalimesi "Võti Tulevikku".

Rahvusvaheline üliõpilasorganisatsioon BEST-Estonia on tudengitele suunatud kontaktprojekti elluviimise ja arendamisega tegelnud juba 12 aastat.

Projekt "Võti Tulevikku" koosneb lisaks personalimesile veel infokataloogist ning neid toetavast koduleheküljest. Kolm valdkonda, millel kõigil ühine eesmärk – aidata tudengil leida oma tulevik!

Tudeng, kes siseneb 5. märtsil Eesti Näituste messikeskusesse, ei saa üksnes teada, milliseid töö- ja praktikakohti ettevõtte pakuvad, vaid laiendada ka oma silmaringi tööjõuturuga seonduvates küsimustes.

Selle teostumiseks on käesoleval aastal laiendatud seminaride- ja loengute programmi. CV-Online'i loeng "Praktikant=tapeet tööandja seinal?" või Tallinna Ülikoolide Väitlusklubi väidlus "Valitsus usub tudengi kõikvõimsusesse!", on ainult kaks näidet selle kohta, mis messil tegelikult toimuma hakkab.

Ka Eesti Kaubandus-Tööstuskoja läbiviidav talkshow "El

Programa de Trabajo", milles Eesti tänased tipud osalevad tööintervjuul, ei ole veel kõik.

Lisaks Eesti ettevõtetele on messil esindatud ka kaks rahvusvahelist suurfirmat: Procter&Gamble ning Unilever Baltic. Mõlema töotajakond ulatub ülemaailmsetes struktuurides saja tuhandeni ning miks mitte alustada oma rahvusvahelist karjääri läbi firmade balti esinduste. Hea on tõdeda, et oma soovist tudengeid tööle võtta on teatanud ka riiklikud asutused, kellest messil osalevad Politseiamet ja Rahandusministeerium.

Tööandjate kohta, kes on nõus tudengitesse investeerima, neid tööle võttes ja koolitades, leiab informatsiooni ka 19. veebruaril ilmunud infokataloogist, milles esindatud ligi 30 ettevõtet.

Kataloogi 2500 eksemplarist suurem osa saadetakse postiga lõpetavatele tudengitele. Teisel on võimalik kataloogi sirvida kooliraamatukogus või osta 10 krooni eest messilt.

Kuna messil müüki tulevate kataloogide arv on piiratud, siis on soovitatav see eelnevalt broneerida veebileheküljel www.vt2002.ee

Niisiis, kohtu oma tulevase tööandjaga messil 5. märtsil kell 10-17.

Sissepääs on tudengitele tasuta ning ettevõtete tutvustusi, lisainformatsiooni toimuvate presentatsioonide ja seminaride kohta leiad koduleheküljelt www.vt2002.ee.

Ajakava: 5.03. 18.15-20 loeng; 6.03. 16.15-18 loeng; 8.03. 12.15-14 loeng ja 14.15-16 seminar; 12.03. 18.15-20 seminar; 13.03. 16.15-18 seminar. Õppetöö toimub Tiigi 78-311.

LOENGUD

4. märtsil kell 12.15 ph aud 232 esineb Kanada kuulsamaid indiaani näitekirjanikke Tomson Highway, kes kõneleb oma loomingu inglise ja klaverimuusika keeles. Tema näidendites avanevad maailmad, milles elavad tänapäeva indiaanlased, kus põimuvad reservaat, (suur)linn, indiaani mütoloogia, tänapäeva reaalsus ja klassikaline mütoloogia. Korraldab Põhja-Ameerika Uuringute Balti Keskus.

5. märtsil kell 18 peab ph aud 226 Saksamaa suursaatkonna kultuuriatašee Carsten Wilms ettekande Eesti-Saksa kultuurisuhetest. NB! Loeng toimub inglise keeles! Info: korp! Arminia Dorpatensis, tel 420 940.

7. märtsil kell 19.15 räägib Kalev Sepp botaanikaiaas Vaga audiotooriumis Tartu üliõpilaste looduskaitseringi seminaril maastikuökoloogiast Eesti keskkonnakorralduses.

Tü soome keele lektoraaat ja Soome Instituut kutsuvad aktiivseid noori 7. märtsil kell 14-17 Soome Instituuti (Vanemuise 19), kus saab infot õppe- teadus- ja praktikastipendiumidest Soomes ning Soome keele õpetusest Tartu Ülikoolis.

* Soome keele õpetus Tüs – Tiina Söderman, Tü soome keele lektor

* Soome Instituudi Tartu osakonna tutvustus – Juha-Matti Aronen, Järvi Lipasti

* Soome keele kursused Tü keelekeskuses – Kristina Anttila, Soome Instituudi praktikant

* Soome õppe- teadus- ja praktikastipendiumid eestlastele – Kirsti Merikanto, CIMO (Centre of International Mobility)

* Õppimisvõimalused Soome ülikoolides – Silvi Lannes, Tü välisüliõpilastalitus

* EL üliõpilasvahetusprogramm Erasmus – Riin Kikkas, Tü välisüliõpilastalitus

* Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiumiprogrammid – Madis Kanarbik, Põhjamaade MN Infobüroo Tartu osakond

* Soome elamis- ja tööloa – Minna Halonen, Soome Suursaatkonna Tartu büroo.

Soome kohv ja soome suupisted. Info: Järvi Lipasti, tel 427 319, Jarvi.Lipasti@finst.ee

TEATED

Välismaalasele anda rendile 2korruselise keskküttega möbleeritud maja Tammelin-nas. Info: tel/faks +372-44-41-147, Vanatoa2@hotmail.ee.

2. märtsil kell 11 algab Tartu Linnamuuseumis konverents "Skulptuur kui vormilise ja suulise sõnumi kandja linnaruumis, harmooniliste seoste looja roll".

KONTSERT

Reedel, 1. märtsil kell 19 Vane-muise Kontserdimaja džässisaalis Stephan Oliva Quartet (Prantsusmaa): Stephan Oliva (klaver), Mathieu Donnarier (saksofonid), Guillaume Séguron (kontrabass), Jean-Pierre Jullian (trummid). Pilet 100 kr.

KINOS ILLUSIOON

Õed. Kl 14, 19.30, 21. Kuulsus. Kl 15.30, 17.30.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamise ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

21. märts 2002

TARTU ÜLIKOOL

TASUTA

СПЕЦВЫПУСК К ДНЮ
ОТКРЫТЫХ ДВЕРЕЙ
НАРВСКОГО КОЛЛЕДЖА

Уважаемые абитуриенты,

Приходите учиться к нам в колледж, так как у нас, во-первых, интересно, а во-вторых, у нас вы получите приличное образование.

В Нарвском колледже готовят преподавателей. Это вовсе не значит, что для выпускников единственная возможная профессия в будущем — учитель. Половина закончивших колледж работает в школах, пятая часть — уехала за рубеж. Хорошее знание нескольких языков дало возможность найти себе применение в частных фирмах и на предприятиях.

Колледж хочет обучить своих студентов языкам, в том числе и эстонскому, хорошим навыкам пользования компьютером, дополнительным специальностям истории культуры и социальные науки. Из иностранных языков обучаем английскому, немецкому, шведскому, финскому, а также французскому языкам. Наша цель — подготовить человека так, чтобы он смог найти свое место в обществе, свое место в Эстонии. Человек, который является хорошим членом общества, сможет стать и хорошим учителем.

Страхи и ожидания в отношении колледжа связывают, прежде всего, с языком. С одной стороны, страшатся того, что Нарва слишком русский город, с другой — боятся, что учебная работа ведется на эстонском языке. Колледж — хорошая возможность получения образования, независимо от национальности и места жительства. Обратите внимание и те, для кого родным языком является эстонский

язык! Нарва — недорогой город, а жизнь в нем увлекательна. Да и русский язык выучится сам собой, что тоже в жизни пригодится.

Обучение в колледже ведется на нескольких языках. Будущие учителя эстонского языка учатся на эстонском языке, учителя английского — на английском. Общие предметы можно слушать на своем родном языке. Не секрет, что для 90% студентов колледжа родным является русский язык. Так что говорящие на русском языке попадут в свою родную среду. Те же, кто говорит на эстонском — желаемые собеседники.

Я спросила председателя студенческого совета Николая Горбачева, какие имеются причины для поступления в наш колледж? Он ответил, что прежде всего — можно получить хорошее высшее образование; во-вторых, жить веселой студенческой жизнью; а в-третьих, наш колледж просто лучший. Со своей стороны добавила бы, что поскольку колледж не очень большой, все студенты являются как бы членами одной семьи. В колледже есть хороший компьютерный класс, постоянно пополняющаяся библиотека, в процессе создания находится спортивный клуб. К тому же, Нарва это красивый и интересный город.

Удачного выбора летом и, прежде всего ни пуха, ни пера на государственных экзаменах!

Но мы приглашаем в колледж не только выпускников средних школ. При колледже работает открытый университет — платная заочная форма обучения. Здесь

Здание Нарвского Колледжа Тартуского Университета.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

могут как продолжать образование работающие уже учителя, так и получить образование люди, которые интересуются социальной работой и руководством бизнеса. Обучение как на эстонском, так и на русском языках.

В колледж приглашают не только тех, кто хочет учиться. Перечислим, для примера, события этой недели. Всю неделю открыта выставка «Мистерия древнего Египта», которая интересна как

взрослым, так и детям. Первую неделю работает инфопункт эстонского языка и культуры Eesti Kodu. Три дня на этой неделе его двери открыты для учащихся школ — для них проводятся мероприятия на эстонском языке. Во вторник колледж посетил посол США, в среду — директор Финского института. В среду в колледже был день Финляндии, открылась выставка известного финского художника Кая Стенвала. Также в

среду в колледже был показан фильм Арво Ихо «Дети империи». Сегодня — день открытых дверей. Постоянно проводятся курсы повышения квалификации для учителей и курсы пидов по Нарве. Дом полон народу, как большого, так и маленького!

Ваша Катри Райк
директор колледжа

КОРОТКОЙ СТРОКОЙ

Продажа книг

Каждый второй и третий понедельник месяца с 10.00 до 16.30 в колледже проводится продажа книг на эстонском языке.

В гардеробе колледжа продается ирландия списанной литературы. Цена 1 крона за книгу.

Мистерия древнего Египта продолжается

За три недели работы выставки «Мистерия древнего Египта» ее посетило более 2 500 человек. Выставка остается открытым до 5. апреля.

Художественная выставка

На первом этаже Нарвского колледжа вы можете посмотреть галерею репродукций известного финского художника Кая Стенвала. Причем, совершенно бесплатно.

Конкурс при поступлении в 2001 году

Конкурс при поступлении в 2001 году на специальность эстонский язык как второй составил 3,87 человек на место, на специальность учитель английского языка — 4,4 человека на место, на специальность педагог начального и дошкольного обучения — 2,84 человека на место.

Инфо-день Франции

4 апреля состоится в колледже инфо-день Франции и Информационного центра Европейского союза.

Научная конференция

25 апреля состоится в колледже вторая научная конференция студентов.

CD «История на экране компьютера»

В марте, по заказу колледжа, вышел компьютерный CD-диск «История на экране компьютера». Диск изготовила картографическая фирма REGIO, тексты составил доцент Хиллар Паламетс.

КВН — студенческая игра

Студенты колледжа с удовольствием играют в КВН и уже одержали ряд побед — вышли в полуфинал Первой Балтийской Лиги КВН.

Кто преподает в колледже?

Сегодня в колледже преподает 25 преподавателей. Большинство из них молодые специалисты (около 60% преподавателей не достигли еще 35-летнего возраста). 2/3 преподавателей продолжает обучение, чтобы получить ученую степень доктора.

Оптимистичный взгляд в будущее Нарвского колледжа ТУ

Вячеслав Коновалов
заведующий лекторатом
и иностранных языков

Нарвский колледж Тартуского университета, созданный на базе Нарвской Высшей Школы, завершает нынешней весной свой третий год работы. И хотя своих выпускников Колледж пока не имеет, уже двум выпускам студентов были вручены дипломы Тартуского университета о высшем образовании.

Мне представляется, что одним из самых показательных фактов совместной успешной работы преподавательского состава и студентов является весьма оптимистичная статистика нахождения выпускниками колледжа места работы по профессии. Для примера, около 70 % выпускников 2000 года, получивших квалификацию учителя английского языка в основной школе, работают по специальности. Среди выпускников прошлого года этот процент несколько ниже — 52% — тем не менее, это гораздо выше, чем среди выпускников других педагогических вузов Эстонии. Переход на систему 3+2, при которой значимой степенью становится степень магистра, по-

лучаемая по окончании пятого года обучения, заставил пересмотреть программы подготовки учителей. Руководство колледжа, понимая, что для выпускников предпочтительнее было бы иметь квалификацию, позволяющую им работать и в гимназических классах, доработало учебные программы, которые уже получили одобрение как в Министерстве образования, так и в самом университете, и уже через 5 лет мы ожидаем первый выпуск учителей основных школ, имеющих степень магистра. В дополнение к основной специальности новоиспеченные учительские кадры будут также иметь дополнительную специальность.

Такого рода изменения, несомненно, выдвигают определенные требования не только к студентам, но и к преподавателям колледжа. Через пять лет процент преподавателей с докторской степенью должен увеличиться до 40, а это значит, что процесс профессионального роста будет идти непрерывно, положительно сказываясь на качестве обучения.

Отношения внутри Колледжа заслуживают особого внимания. На мой взгляд, именно тот факт, что количество студентов в Кол-

Вячеслав Коновалов является одним из любимых лекторов среди студентов колледжа.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

ледже относительно невелико, (стационарно здесь обучаются чуть более 500 студентов), и большая их часть поделена на небольшие группы, играет ключевую роль в создании продуктивных рабочих отношений между преподавателями и студентами. Традиции,

поддерживаемые на протяжении вот уже 10 лет истории вуза в Нарве, также способствуют созданию некоторой «камерной атмосферы».

По моему мнению, преподавательский коллектив колледжа является замечательным примером интеграции без лишней шумихи и особых дополнительных затрат. На протяжении двух лет колледж помогал преподавателям в овладении государственным языком, и эти вложения в целом оправдались. И хотя НКТУ по-прежнему остается высшим учебным заведением, где целый ряд предметов читается на русском языке, есть явные тенденции к увеличению доли дисциплин, преподаваемых на эстонском. К тому же у нас никогда не возникает принципиальных споров, на каком языке проводить мероприятия внутри колледжа, поскольку аудитория одинаково воспринимает как русский, так и эстонский (в крайнем случае всегда можно прибегнуть к двуязычию). Снятие языкового барьера во имя достижения гораздо больших и значимых целей не может не способствовать развитию здоровых коллегиальных отношений.

Напоследок хотелось бы поде-

ЧТО НЕОБХОДИМО ЗНАТЬ О ПОСТУПЛЕНИИ НА ДНЕВНУЮ ФОРМУ ОБУЧЕНИЯ?

Заявления принимаются с 26.06 по 05.07 2002 г. с 10.00 до 16.00 в Нарвском колледже (Нарва, Кереса 14) и в главном здании Тартуского университета (Tartu, Ülikooli 18).

Необходимые документы

Приемной комиссии необходимо предоставить следующие документы:

- заявление (заполняется на месте подачи документов);
- документ о среднем образовании (оригинал и копия) или его заверенная копия;
- свидетельство о сдаче государственных экзаменов (оригинал и копия) или его заверенная копия;
- три фотографии 3x4 см;
- копия с паспорта, либо другого подтверждающего личность документа, со страницы с личным кодом и, в случае перемены фамилии, копия подтверждающего это документа.

Вступительные экзамены

Вступительные экзамены для поступающих на специальность "педагог дошкольного и начального обучения" проводятся 8-17 июля 2002 г., зачисление на специальность "преподаватель гуманитарных предметов" проходит на основании результатов государственных экзаменов.

Если вы по какой-то причине не сдавали государственный экзамен по эстонскому языку, то вам необходимо предоставить свидетельство о сдаче экзамена на средний уровень владения эстонским языком, либо справку, подтверждающую сдачу этого экзамена.

Педагог дошкольного и начального обучения

- Собеседование на профпригодность.
- Русский язык (тест)
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Преподаватель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — эстонский язык как второй язык.

Выпускникам школ с русским языком обучения

- Эстонский язык как не родной — государственный экзамен.
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Выпускникам школ с эстонским языком обучения

- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Преподаватель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — английский язык.

- Английский язык — государственный экзамен.
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностранный язык — государственный экзамен.

Что колледж может предложить тебе ...

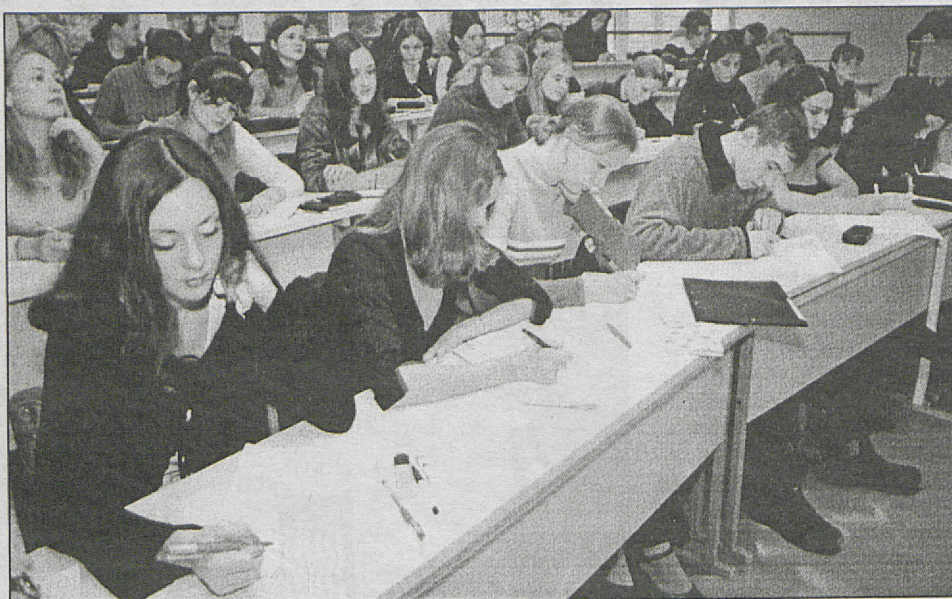
Елена Богданова
студентка 3-го курса

Нарвский колледж — самый молодой колледж старейшего и крупнейшего университета в Эстонии. С 1999 года студенты получают здесь высшее образование на университетском уровне.

Колледж играет роль регионального центра повышения квалификации учителей. Кроме того, выполняет роль культурного центра в регионе, проводя открытые лекции, семинары и выставки. Стоит отметить, что это единственное к востоку от Таллина учебное заведение, дающее государственное социально-гуманитарное образование на эстонском языке. Однако русский язык также является языком обучения в колледже. Это вполне понятно, если учесть, что около 90% студентов окончили школы с русским языком обучения. С каждым годом количество студентов увеличивается. В 1999 году в колледже училось 293 студента, в 2000 уже 530, а в 2001 году за знаниями и дипломом Тартуского университета пришло 658 студентов.

Что преподают в колледже?

В колледже можно получить три основные специальности: преподаватель эстонского языка как второго языка, педагог начального и дошкольного обучения и преподаватель английского языка в основной школе. А в добавок к основной специальности студент может выбрать одну из дополнительных специальностей, а таковых имеется пять: социальная педагогика, преподаватель эстонского

На лекциях всегда аншлаги.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

языка как второго, преподаватель английского языка как второго, преподаватель русского языка как иностранного, преподаватель краеведения.

Студенты, учащиеся по специальности педагог начального и дошкольного образования, в течение первого года изучают общеобразовательные предметы. Изучают один иностранный язык и эстонский язык. В течение последующих трех лет студенты получают знания об особенностях преподавания в начальных классах, изучают методику преподавания родного языка, математики, природоведения и т.д. Большое внимание уделяется изучению эстонского языка.

Помимо этого студенты проходят педагогическую практику в школах и детских садах. Выпуск-

ники колледжа могут продолжить обучение для получения степени магистра и специальности классного учителя (1-6 класс).

Обучение студентов, чья специальность преподаватель эстонского языка как второго либо преподаватель английского языка, состоит из двух этапов: обучение на степень бакалавра — 3 года, а затем обучение на степень магистра — 2 года. В течение первого года студенты изучают общеобразовательные и базовые предметы по основной специальности (английский или эстонский язык), а также предметы дополнительной специальности. В течение второго года внимание концентрируется, в зависимости от выбранной специальности, на изучении эстонского либо английского языка и лите-

ратуры. Изучается практическая грамматика, лексикология, фонетика, стилистика, морфология, синтаксис и теория перевода. При подготовке на степень магистра студенты получают необходимые знания психологии и педагогики.

Студенты, которые получили степень магистра, могут работать в основной школе или гимназии.

Выпускник колледжа имеет право работать как в русской, так и в эстонской школах, но это зависит от уровня владения языком.

Что делать после окончания колледжа?

Такое стремительное увеличение количества студентов вполне объяснимо. Ведь основанное на мощной научной базе академичес-

кое образование и багаж широких междисциплинарных знаний обеспечивают студентам высокую конкурентоспособность на рынке труда. К тому же при колледже совсем недавно была создана служба по трудоустройству, которая дает возможность найти или предложить работу. Создание такой службы свидетельствует о том, что колледж заботится о своих студентах не только во время их учебы здесь, но и после окончания ее, что особенно приятно. И опять немного статистики — в 2000 и 2001 году колледж окончили 90 студентов. из них: 48 работает учителями, 17 находится за границей, 6 работают в социальной сфере; 5 в отпуске по уходу за ребенком; 4 продолжает образование; 10 занимается прочей деятельностью или ищет работу.

Как видите, более половины выпускников работают по специальности и это при том, что служба по трудоустройству в колледже еще не была создана. Однако, имея высшее педагогическое образование и свидетельство преподавателя, выпускники работают и в сферах, не связанных со специальностью. Итак, где же работают выпускники, которые не захотели посвятить себя работе в школах и детских садах региона? Это городской отдел социального обеспечения и его подразделения, крупные и малые предприятия и фирмы региона, департамент гражданства и миграции, различные проекты, средства массовой информации, Нарвский колледж и т.д.

В новом году все будет по-новому

Марви Микк
Помощник проректора ТУ по учебе

Студенты, начинающие свое обучение этой осенью, пройдут свой путь к диплому несколько иначе, чем их старшие коллеги.

В действующей до недавнего времени системе обучения завершивший 4-летнее обучение на степень бакалавра становился специалистом по определенной специальности; обучение на степень магистра было более ориентировано на занятие научной работой.

Преимущества новой системы

По новой системе образования ступень обучения на степень бакалавра подразумевает получение студентом базовых знаний по специальности, притом он еще не является законченным специалистом. Тот, кто хочет стать специалистом по определенной специальности, продолжает обучение в течение четвертого и пятого годов на магистерской ступени. Прогнозируется, что обучение на степень магистра продолжат 75% студентов, получивших степень бакалавра. Преимущества новой системы обучения студенты почувствуют и тогда, когда они поедут обучаться за границу, т.к. зачастую в странах Европы обучение на степень бакалавра и магистра длится в общей сложности пять лет.

Новое содержание

Есть мнение, что учебная система 3+2 — это девальвация ученых степеней бакалавра и магистра. В действительности это не так, т.к. новая система образования несет в себе новое содержание, основные понятия и цели обучения.

В течение первых трех лет студент получает некоторую подготовку для начала своей карьеры, имея в наличии подтверждающий высшее образование диплом. Но ожидается, что большинство выпускников все-таки продолжит образование на магистерской ступени, где обучение узко специализировано.

Обширное обучение

Образование, получаемое по новым учебным программам ТУ на степень бакалавра, более обширно. Учебные программы выстроены по модульному принципу, что дает студенту больше возможностей комбинировать и самому определять содержание своего обучения. Все учебные программы разделены на 6 блоков: точные науки, естественные науки, затем гуманитарные, медицинские, спортивные, социальные и педагогические науки.

Многие учебные программы предоставляют несколько возможностей для выбора узкой специализации. Так, например, учащегося по учебной программе государственных наук есть

Новые программы — новые методы обучения.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

возможность выбрать среди следующих узких специализаций: общественные связи, сравнительная политика и международные отношения. В то же время студент, при желании, может выбрать вторую специализацию из учебных программ другого блока.

Дать обширное базовое образование, расширить кругозор, научить учиться и осознать необходимость обучения на протяжении всей жизни и есть основная задача бакалаврской ступени.

Также сменилась и цель обучения на степень магистра. Наиболее

важным стало получение специальности, подготовка специалиста, а также подготовка к обучению на степень доктора наук. В прежней учебной системе обучение на степень магистра имело не прикладной, а научный характер. В новой же системе образования цель обучения на степень магистра — получение специальности, вследствие чего в учебной программе значительно увеличен объем предметов, связанных с будущей специальностью.

Изменение системы образования —

постоянный процесс. Кончилось то время, когда, увенчанный неважно сколь высоким достоинством дипломом, выпускник мог, захлопнув последний учебник, решить для себя, что теперь он знаток своего дела на многие десятилетия, а может быть, и на всю жизнь. Так и с обучением в университете, значение которого в формировании личности нельзя недооценивать. Тартуский Университет предлагает вам свои лучшие условия и возможности, а сумеете ли вы применить в жизни, зависит от вас.

А в Нарве оказалось интересно

Павел Куракин

На вопросы редакций отвечает Диана Ланно, студентка 3 курса НКТУ.

Диана, ведь ты не из Нарвы?

Нет. Я из Коктла-Ярве, там окончила Ярвскую русскую гимназию.

Ты хотела поступить именно в Нарву?

Нет. Совсем не хотела поступать. Я хотела уехать в США — документы уже были почти готовы. Родители хотели, чтобы я поступала в ТУ на общественные связи. Сама же я хотела изучать дизайн. Получилось, что поехала в Нарву сдавать экзамены, хотя и старалась не поступить. Оказалось, что на экзаменах все прошло удачно. И в один из летних дней дома раздается звонок: «Хотите учиться в Нарвском колледже?». Трубку подняла мама: «Конечно» ответила. Так и попала я в Нарву.

Как тебя Нарва встретила? Изменилось ли что-то со временем?

Я была в шоке от Нарвы. Все было по-другому. Нарва была для меня как отдельное государство. Со временем отношение изменилось. И быть может не столько отношение, сколько сама Нарва изменилась. Сама Нарва развивается. И все же многого еще не достает. Мало развлечений для молодежи. Не хватает приличных и недорогих кафе. За покупками тоже приходится ездить в Таллинн, потому что в Нарве редко можно купить стильную вещь. Во многих магазинах товар в основном характерный для рынка.

На какую специальность ты поступала?

Да было в общем-то все равно, на какую специальность поступать. Учиться же не хотела. При подаче документов в качестве приоритетной выбрала специальность английский язык, в качестве запасного варианта — педагога начального и дошкольного образования. Поступила на последнюю. Потом была возможность перейти на английский язык, но я отказалась.

А появилось ли со временем желание получить образование?

На втором курсе еще хотела уехать, но потом поняла, что образование важно. Это необходимо для будущего. Появилась даже некоторая необходимость учиться. Скорее всего, я не остановилась на достигнутом и после окончания колледжа продолжу образование. Если удастся, хочу поучиться за рубежом.

Какие ассоциации возникают при слове «колледж»?

Ассоциации? Атмосфера замечательная, теплое отношение со стороны учебного отдела, преподавателей. У нас все друг друга знают. Преподаватели всех помнят в лицо. Студенты все разные: кто-то интернетом увлекается, кто-то книгами, кто-то семейный уже человек, но чувство общности не пропадает. Возникает ощущение, что ты член большой семьи.

По твоему мнению сам колледж меняется?

Да. Колледж становится более демократичным. Студенты становятся более свободными.

Студенты Нарвского колледжа пишут письмо турецкому султану.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

А не возникает чувства рутины от обучения?

Нет. Я живу в общежитии, а студенту, который живет в общежитии, не бывает скучно. В колледже проводятся различные мероприятия. Бывает даже возможность подработать. Например, во время проведения выставок. Потом, я часто езжу автостопом — мне это очень нравится. Объездила так очень много мест в Эстонии. Потому, наверное, реже участвую в учебных поездках — сама уже много где побывала.

А бывают ли скучные лекции?

Да, время от времени. Иногда преподаватели употребляют некоторые термины, которых мы не понимаем, или считают, что все должны сидеть

дни и ночи напролет в библиотеке. Мне лично не очень нравятся лекции, на которых приходится много записывать. Больше нравится участие в семинарах, практических занятиях. Предметы, связанные с психологией, интересные.

Так ты довольна, что учишься в Нарвском колледже?

Да. Многие, кто уехал в Таллинн и Тарту, испортились — уехали от папы с мамой.

Но ты же тоже уехала от папы с мамой.

Да, но я уехала в Нарву. Кстати, когда я сюда ехала, то думала, что тут стреляют на улицах и на каждом углу продают наркотики. А приехала — увидела, что это не

так в Таллинне с подобным встречаешься даже чаще.

Можно ли сказать, что колледж пробудил в тебе интерес к образованию?

Да, можно и так сказать. Важным результатом явилось не только образование, но и то, что я здесь повзрослела.

Связала бы жизнь с Нарвой?

Да, здесь есть много возможностей. Первые полгода я ездила домой каждую неделю, а во втором семестре — 1-2 раза в месяц. А теперь хочу, чтобы мама переехала в Нарву.

Посоветовала бы ты выпускникам школ поступать в Нарвский колледж?

Безусловно.

ЧТО НЕОБХОДИМО ЗНАТЬ О ПОСТУПЛЕНИИ В ОТКРЫТЫЙ УНИВЕРСИТЕТ?

Специальности открытого университета

- Педагог дошкольного и начального обучения
- Учитель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — эстонский язык как второй язык
- Организация социальной работы
- Экономика

Прием заявлений

Заявления принимаются с 26.06 по 17.07 и с 05.08 по 30.08 2002 г. с 10.00 до 16.00 в Нарвском колледже и в главном здании Тартуского университета

Необходимые документы

Все специальности

- заявление (заполняется на месте);
- три фотографии 3x4 см;
- копия с паспорта, либо другого подтверждающего личность документа, со страницы с личным кодом и, в случае перемены фамилии, копия подтверждающего это документа.

Все специальности, за исключением экономики

- Документ о высшем или специальном образовании (оригинал и копия) либо заверенная копия.

Педагог начального и дошкольного обучения

- curriculum vitae
- если заявление подается имеющим среднее образование работающим в школе преподавателем на учебное место, финансируемое из государственного бюджета — рекомендательное письмо от школы;
- документ о высшем или специальном образовании (оригинал и копия) либо заверенная копия;
- если государственные экзамены не сдавались в Эстонии и среднее образование получено за рубежом, то справку Государственного экзаменационного и квалификационного центра с результатами обучения, приведенными в соответствие с системой оценивания, принятой в Эстонии.

Вступительные экзамены

проводятся 7 сентября 2002 г.

Педагог дошкольного и начального обучения

- Собеседование на профпригодность
- Тест на профпригодность (письменно)

Учитель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — эстонский язык как второй язык.

Выпускникам школ с русским языком обучения

- Письменный тест по эстонскому языку
- Собеседование

Выпускникам школ с эстонским языком обучения

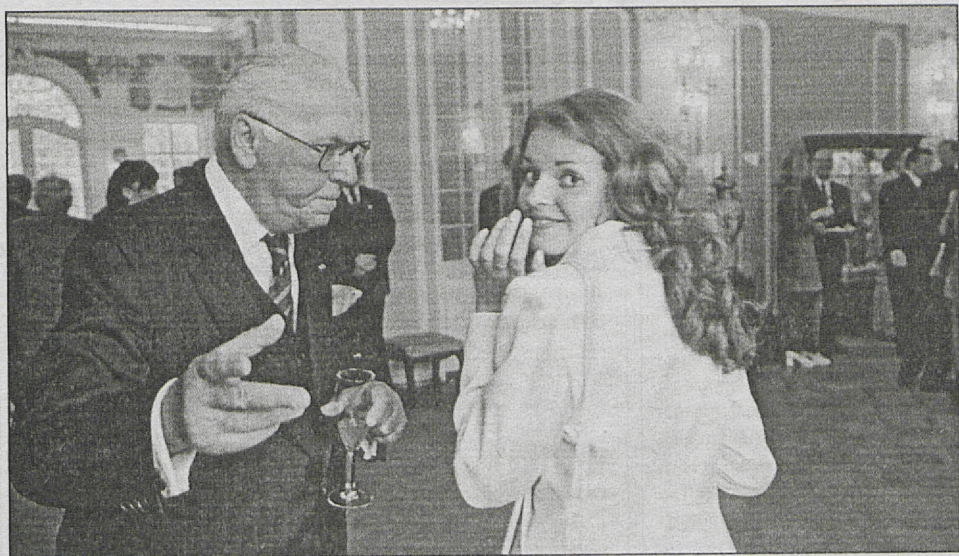
- Письменный тест по эстонскому языку

Экономика

- Академический тест

Организация социальной работы

- Академический тест

Фотография «Елена на приеме у президента» получила 1-ю премию на фотоконкурсе «Улыбки» Целевого Учреждения Интеграции. ФОТО: МАРКО МУММ

“Родители моих учеников довольны моим дипломом”

Елена Шестаков
Выпускница колледжа

Я выросла в Раквере, там окончила школу — Ракверскую русскую гимназию. Училась хорошо. Часто принимала участие в различных конкурсах, олимпиадах, в том числе и по эстонскому языку. Занимала призовые места, за что получала дипломы и благодарности.

После окончания школы, в 1997 году, поступила в Нарвскую высшую школу на специальность классного учителя. Потом на базе Нарвской высшей школы был создан Нарвский колледж Тартуского университета. Так после второго курса мы стали студентами Нарвского колледжа.

В качестве одной из лучших выпускниц колледжа 2001 года я была приглашена на прием к президенту.

А сразу после окончания колледжа меня пригласили на работу в Нарвскую гуманитарную гимназию учителем эстонского языка (в колледже я получила право преподавания эстонского языка). Сейчас преподаю в школе эстонский язык в 1-5-х классах. Не знаю, что мне больше помогло устроиться на работу в такую престижную школу: рекомендации моих преподавателей из колледжа или диплом Тартуского университета. Думаю, что и то и другое. Но, во всяком случае, когда родители первоклассников респали, какому учителю дове-

рить обучение своих чад эстонскому языку, то они были очень довольны тем, что я закончила Нарвский колледж и имею диплом Тартуского университета.

Коллектив в школе меня принял хорошо: они замечательные люди — всегда помогают мне советом.

Хочу и дальше жить и работать здесь, потому как чувствую, что во мне здесь нуждаются.

А если говорить о планах на будущее, то я хочу продолжить образование. Наверное, буду учиться дальше опять таки в Нарвском колледже, только на сей раз в открытом университете и по специальности “преподаватель эстонского как второго языка”.

НАИБОЛЕЕ ЯРКИЕ ВЫСКАЗЫВАНИЯ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ

Составил Виталий Самойлюк

Этот шедевр мне придется стереть

В этом месте у читателя должна либо улыбка появиться, либо руки опуститься.

Задача всех трех курсов — восхищаться последним.

Он не видел свою невесту, а может она крокодильчик горбатый.

Вы так рассказываете свой билет, как будто что-то знаете... (долгая пауза) ... Как будто что-то знаете и не хотите мне это говорить.

Рано утром в двенадцать часов.

Теперь вы понимаете в чем вы оказались.

Чтобы ноги не висели на полу.

Вы слишком быстро читаете мои мысли.

Случай был одноразовый.

Люди разбегаются как можно ближе.

Бесплатный сыр только в моей мышеловке. Там же и сладкий укус.

Мама выполняет супружеские обязанности папы.

Что вы там нагло перешептываетесь? Мне тоже интересно.

Я помогу вам разобраться в ваших конспектах. Где конкретно вы в них заблудились?

Будем промывать вашу засоренность речи.

У вас голос очень красивый, но я вам не завидую.

В субботу мы с вами приятно имеем поездку.

Постарайтесь поподробнее использовать наш могучий язык.

Сегодня начинается вставная часть моих интересных лекций.

Я могу вас свести с умными мыслями.

Постарайтесь как можно ярче блеснуть перед нами вашими скромными знаниями.

Посмотрите по диагоналям круга.

Дама кожно-африканского вида.

Не будем тормозить развитие фантазии этого автора.

Общавская мудрость: «Кто раньше встает, тот лучше одевается»

Учиться никогда не поздно

Яна Тонди
Руководитель проекта
открытый университет

Открытый университет Нарвского колледжа Тартуского университета существует уже третий год. Образование в открытом университете на данный момент получают 212 студентов по четырём специальностям: 49 студентов изучают эстонский язык как иностранный, 17 получают специальность руководство социальной работой, 89 желают стать педагогом начального и дошкольного обучения, 57 изучает руководство бизнесом. В основном в открытом университете продолжают свое обучение те учителя школ и детских садов, которые уже работают, но не имеют высшего образования по специальности. Новые специальности — руководство бизнесом и руководство социальной работой — появились благодаря сотрудничеству Нарвского колледжа с факультетом экономики и Пярнуским колледжем Тартуского университета.

Работа, семья и другие обязанности легко совместить с обучением в открытом университете, так как место и время обучения студент может выбирать сам, скорость обучения не очень строго

регламентирована. При поступлении в открытый университет нет ограничений по возрасту.

Обучение в открытом университете предполагает скорее самостоятельную работу с учебными материалами. Учебные сессии проводятся в основном в конце недели (по четвергам и пятницам вечером, а в субботу в первой половине дня), на специальности руководство бизнесом — два раза в месяц (вечер пятницы, суббота и воскресенье). Учебные сессии включают в себя слушание лекций, участие в практических занятиях и семинарах, работу в библиотеке и компьютерном классе. Получить образование в открытом университете приглашаются все, кто хочет:

- получить высшее образование;
- продолжить ранее прерванное образование;
- получить новую специальность;
- пополнить свои знания и развить навыки;
- получить дополнительные знания в какой-либо интересующей области.

Обучение в открытом университете платное, в зависимости от набранных предметных пунктов (AP) до 16 000 крон в год. Оплата обучения производится в основном по семестрам. Обучение в открытом университете Нарвского кол-

леджа одно из самых дешевых в Тартуском университете. Завершившие программу обучения в открытом университете ТУ получают соответствующий диплом Тартуского университета. Так что

если у вас возникло желание поучиться, получить или продолжить образование — свяжитесь с открытым университетом и воплотите свои мечты в реальность.

“Почему бы не изучать эстонский язык в Нарве?”

Юлле Мурманн
Студентка 1-го курса
открытого университета

Я получила образование русского филолога в Таллинском педагогическом университете. После окончания в 1992 году поступила на работу, но в качестве преподавателя эстонского языка. Это мне было ближе по духу. Годы шли, я преподавала эстонский язык, но однажды передо мною встала проблема. Для преподавания эстонского языка необходимы соответствующие бумаги. Выяснилось, что возможностей обучения не так уж и много.

В августе 2001 года до меня дошли слухи, что в Нарве есть филиал Тартуского университета и там есть интересующая меня специальность. Почему бы не изучать эстонский язык в Нарве? В сентябре сдала вступительный тест и

снова стала студенткой. Сердце щемило немного, тк живу и работаю в Таллине. С трудом верится, но скоро уже заканчивается первый год обучения. Что сказать, своим выбором я довольна. На самом деле почувствовала это уже в сентябре, когда отвозила документы.

Бумажка, диплом то есть, конечно, важная вещь, но знания еще дороже. В течение первого года заметно пополнила багаж своих знаний.

Очень благодарна за помощь руководителю проекта открытого университета. Нельзя не упомянуть и то, что жители Нарвы — приятные и замечательные люди. Они открыты и дружелюбны.

Желаю успехов всем, кто не останавливается на достигнутом и находит в себе силы учиться и развиваться!

Курсы повышения квалификации

Татьяна Бабанская
Главный специалист
повышения квалификации
учителей

Курсы повышения квалификации для работников учреждений образования — одно из серьезных направлений работы Нарвского колледжа Тартуского университета. Только в период осенней сессии 2001/2002 уч. года при колледже закончили такие курсы более 300 человек. Преподавателями курсов являются лучшие специалисты Тартуского университета и Нарвского колледжа. Проблемы русского языка и русской литературы, методики их преподавания освещают коллеги из Псковского государственного педагогического института, с которым подписан Договор о сотрудничестве.

Программы курсов составлены в соответствии с требованиями Министерства образования Эстонии и учебными стандартами ЕС; т.е. предусматриваются не только лекционные занятия, но и само-

стоятельная работа по осмыслению проблемы, описание и изложение ее. По окончании курсов их участники получают очень солидный документ — свидетельство Тартуского университета.

В планах колледжа много курсов, которые проводятся и предлагаются в ближайшем будущем. Назовем некоторые из них:

- 160-часовой психолого-педагогический цикл лекций для работников дошкольных учреждений.
- 160-часовой курс повышения квалификации для спецпедагогов дошкольных учреждений, логопедов, коррекционных педагогов.
- 160-часовые занятия по психологии и педагогике для тех, у кого нет педагогического образования, но есть специальность, по которой хотели бы работать в школе. Эти курсы дают право преподавания в школе.

• 240-часовые курсы для руководителей школ предлагают 4 крупных тематических блока: руководство, политика образования и документация, правовые

акты и экономика, организация работы школы.

Большое внимание уделяется курсам по совершенствованию методики преподавания предмета для учителей, работающих в школе. Удачными и полезными были курсы методики преподавания эстонского языка, методики начального обучения эстонскому языку как второму, методики преподавания русского языка и литературы в начальных классах, методики подготовки учащихся к экзамену по русскому языку в 9 классе и другие.

В дни весенних каникул учителей русской литературы ждет интересный курс — «Концепция преподавания литературы как предмета искусства». Осенью, в октябре, приглашаем всех учителей естественного цикла предметов на 160-часовой курс «Стратегия активизации мыслительной деятельности учащихся», в программе которого новые методы работы на уроке: мозговая атака, insert чтение, использование кубиков, карточка идей, работа по группам, репетиторство, проектная работа, рабочий кабинет, дискуссия, диспут.

Все более ощутима необходимость использования инфотехнологий. Курс «Владение компьютером», который мы предлагаем, пользуется большим спросом. Одна группа успешно закончила его осенью. Две группы прослушают этот курс в марте и апреле.

Очень большой объем занимают курсы, связанные с проблемами психологии. Только в течение этого учебного года работники учреждений образования города и Ида-Вирумаа приняли участие в курсах «Практическая психология общения. Психотренинг», «Помощь детям с проблемным поведением», «Психофизиологические основы обучения чтению и письму», «Предупреждение использования наркотиков». В ближайших планах курсы: «Психологическое и психическое развитие ребенка от 6 до 18 лет», «Межкультурная коммуникация».

Eesti Kodu Narvas

Eesti Kodu Narvas, Эстонский Дом в Нарве — что это такое? Может быть некое скучное место, где от тебя требуют, чтобы ты говорил по-эстонски? Или место, где справляют Мартов и Екатеринбург день? Надо ли туда идти? Найдется ли и для меня там что-нибудь интересное?

Эстонский Дом в Нарве порождает много вопросов. Как же выглядит Эстонский Дом? Дом — это одно помещение в колледже, где можно получить информацию об эстонском языке и эстонской культуре, где студенты проходят часть своей педагогической практики. Каждый интересующийся должен получить в этом информационном пункте помощь. Вместе с тем это и возможность поговорить на эстонском языке.

Эстонский Дом — это не просто одна большая комната или инфопункт. Эстонский Дом проводит различные мероприятия: презентацию и продажу книг, лекции, встречи, выставки и т.п. Цель этих мероприятий — познакомить с Эстонией; показать, что есть интересного в Эстонии; показать, чем эстонцы похожи на другие народы, а чем отличаются.

Чем для именно Вас Эстонский Дом в ближайшее время может быть интересен и полезен? Если Вы заканчиваете среднюю школу, то именно здесь можете расспросить о возможностях обучения в Эстонии. Если Вам в школе задали написать реферат об Эстонии на сложную тему, Эстонский дом постарается помочь. Если Вы учитель в школе, то именно здесь сможете расспросить об различных возможных курсах, темой которых

является «Эстония».

Двери Эстонского Дома в Нарве открыты каждому, наши мероприятия, как правило, бесплатны. Добро пожаловать!

UNIVERSITAS
TARTUENSIS
TARTU ÜLICOOLI AJALEHT

TOIMETUS
Tegevtoimetaja: Pavel Kurakin
Toimetused: Jelena Bogdanova,
Tanel Mazur, Katri Raik, Andres
Toode

Tõlked: Pavel Kurakin, Riina
Laidvee, Tanel Mazur
Korrekatuur: Maarja Hein ja Jelena
Nõmm
Küljendaja: Tanel Mazur
http://www.ut.ee/ajaleht

SUBSCRIBE@NARVA.UT.EE

Что это такое?

Послав письмо по этому адресу вы сможете подписаться на рассылку новостей от Нарвского колледжа Тартуского университета.

А каких новостей?

Самых разных: информация о вступительных экзаменах, выставках, книжных ярмарках, концертах, новых специальностях, результатах вступительных экзаменов, анонсы фильмов киноклуба и т.п.

А для чего это мне?

Теперь вы сможете узнать о происходящем в колледже из первых рук. Информация будет приходить к вам лично по электронной почте. Если у вас есть желание быть в курсе событий в Нарвском колледже Тартуского университета — подключайтесь к нашей рассылке.

Для кого предназначена?

Прежде всего, для учащихся старших классов, тех кто интересуется колледжем и проводимыми в нем мероприятиями; затем для учителей, классных руководителей, руководителей по интересам, студентов колледжа. Ну и конечно всем, кто интересуется жизнью колледжа и проводимыми в нем мероприятиями.

Как подписаться?

Сделать это просто: пришлите пустое письмо на адрес subscribe@narva.ut.ee, в качестве темы письма укажите “subscribe”.

Как часто будет выходить?

Сразу же, как только у нас будет возможность сообщить вам что-нибудь интересное.

ОТЗЫВЫ ПОСЕТИТЕЛЕЙ О ВЫСТАВКАХ НАУЧНОГО ЦЕНТРА ТУ АХХАА

Выставка «Эстония в Нарве»

А мы из Таллинна — Ира и Руслан. Выставка хорошая. Мы специально сюда приехали из Таллинна, чтобы посмотреть. Вот! (22.04.00)

Выставка изумительна! Много интересного и познавательного. Мне просто было не увести детей. Особенно детей заинтересовал ткацкий станок, жернова и компьютеры. Благодарим за приглашение! (7.05.00, Детский дом)

Ослепительно интересно!!! Один из моих незабываемых дней. (Narva Paju Kool 10a)

АННАА, Нарвский колледж

Огромное спасибо за такую чудесную выставку. Вы показали нам как удивителен и огромен мир, который нас окружает! Еще раз большое спасибо! (Юлия Ауг, 13.10.01)

Это здорово! Вся семья довольна: и время провели, и удовольствие получили. Спасибо организаторам. (13.10.01)

И взрослым есть чему удивиться, ну а уж детям... Спасибо и до новых встреч. (15.10.01)

Выставка «Мистерия Древнего Египта»

Спасибо всем организаторам за такую великолепную возможность прикоснуться к истории древнего Египта. Нам очень понравилось, было очень много интересных экспонатов. И мы ощутили себя (на какой-то момент) жителями древней цивилизации на берегу Нила. (Мария Нестеренко и Светлана Николаева, ННП, 21.02.02)

Дорогие организаторы, мне очень понравилась ваша выставка, посвященная Древнему Египту. Больше всего та комната, где показан быт древних египтян. Спасибо еще раз. P.S. скучно мне здесь не было точно. Побольше таких выставок. (Юлия, 23.02.02)

Большое спасибо организаторам выставки. Это прекрасно, что в Нарве у детей появилась возможность соприкоснуться с историей и прекрасным. Здорово, что дети могут все потрогать, попробовать. Спасибо! (Ученики 4б класса Пярнуской гимназии)

Потрясающе!!! Главное, что все можно потрогать, поиграть, понюхать. И это правильно! (Фольклорный ансамбль «Сутряди», Нарва)

ARU

Narva Kolledži
avatud uste päeva
erinumber

TARTU ÜLIKOOL

TARTU ÜLIKOOL

RAAMATUKOGU

SUNTEKSEMPLAR

TASUTA

Hea ülikooli astuja!

Olles Eesti vanim ülikool, on Tartu Ülikoolil kohustus anda püsiva väärtusega tugevat haridust. *Universitasena* peame andma mitmekesisest haridust, niisugust, millega saab hakkama praegu ja tulevikus. Teame, et tudengid tahavad parimat ja seepärast töötab ülikool iga päev selle nimel, et suudaksime teha seda väga hästi. Püüame luua mitmekesiseid ja soodsaid tingimusi, kasutada kõiki tänapäeva võimalusi. Meile annab jõudu koostöö teiste Eesti ja paljude välismaa ülikoolidega. Selles akadeemilises maailmas on Tartu Ülikool koduks oma liikmetele, uutest tudengitest ootame tublit täiendust.

Tere tulemast!

Tartu Ülikooli rektor
professor Jaak Aaviksoo

Avatud ülikool aitab

Jana Tondi
avatud ülikooli projektijuht

Avatud ülikool tegutseb kolledžis juba kolmandat aastat, kusjuures õppijate arv on aasta-aastalt suurenenud. Miks?

Seepärast, et avatud ülikooli õpe on paindlik: õppida saab töö, pere ja muude kohustuste kõrvalt, õppimise koha ja aja võib õppija valida ise, õppimise kiirus ei ole rangelt reglementeeritud. Ka ei ole avatud ülikoolis õppijale kehtestatud vanusepiirangut. Seepärast pole mingit vahet päevases õppes ja avatud ülikoolis saadud haridustunnistuse vahel, sest avatud ülikooli õpe vastab tasemelt ja nõudmistelt traditsioonilisele ülikooli õppele.

Avatud ülikoolis õppimine eeldab iseseisvat tööd õppematerjalidega, õppesessioonid toimuvad enamasti nädalalõppudel (ärijuhtimise erialal kaks korda kuus) ning sisaldavad loengute kuulamist, praktikumides ja seminarides osalemist, tööd raamatukogus. Õppetöö on avatud ülikoolis tasuline, vastavalt kogutud ainepunktide hulgale kuni 16 000 krooni aastas (Narva Kolledži avatud ülikooli õpe on üks odavamaid Tartu Ülikoolis). Õpete-

AVATUD ÜLIKOOLI TASEMEKOOLITUSES ÕPPIJATE ARV

eesti keel teise keelena	49
sotsiaaltöö korraldus	17
alushariduse pedagoog	89
ärijuhtimine	57
Kokku	212

nustasu maksmine toimub üldjuhul semestrite kaupa. Avatud ülikooli raames TÜ õppekava täitnud saavad TÜ diplomi.

Enamasti jätkavad avatud ülikoolis oma õpinguid need õpetajad ja lasteaikakasvatajad, kes juba töötavad, kuid kel puudub kõrgharidus. Lisaks õpetajakoolitusele on koostöös majandusteaduskonnaga ja Pärnu kolledžiga käivitunud uued erialad: ärijuhtimine ja sotsiaaltöö korraldus. Ootame kolledži avatud ülikooli kõiki, kes soovivad omandada kõrgharidust, jätkata katkenud õpinguid, õppida uut eriala, täiendada oma teadmisi ja oskusi või saada lisateadmisi mingis huvipakkavas valdkonnas. Kui Teil on juba olemas konkreetne koolitussoov või Te soovite oma soove veel täpsustada, võtke julgelt ühendust avatud ülikooliga, et oma idee täide viia.

Tartu Ülikooli Narva Kolledži hoone.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

Meie anname Tartu Ülikooli haridust

Head abituriendid, tulge Narva õppima, sest meil on huvitav ja haridus korralik!

Narva kolledžis õpivad tulevased õpetajad, mis ei tähenda, et see on ainus hilisem töövõimalus. Pooled meie lõpetanuteist töötavad koolis. Hea mitme keele oskus on andnud võimaluse leida rakendust eraettevõtluses või leida töökoht välismaal.

Kolledž püüab oma üliõpilastele õpetada keeli, sealhulgas eesti keelt, head arvutitundmist, valikainetena kultuurilugu ja sotsiaalteadusi. Võõrkeeltest õpetame inglise, saksa, rootsi, soome ja prantsuse keelt. Meie eesmärk on koolitada Eesti ühiskonnas hästi hakkama saavat inimest. Kes on hea ühiskonna liige, sellest võib saada ka hea õpetaja.

Kartused ja ka ootused kolledži suhtes seostuvad eelkõige keelega: ühest küljest peljatakse, et Narva on liialt venekeelne, ja teisalt jälle, et õppetöö toimub eesti keeles. Kolledž on hea õppimiskoht kõigile, rahvusest ja kodukohast sõltumata. Pange ka teie tähele, kes te kodus eesti keelt räägite! Narva pole kallid linn, elu on põnev. Vene keele saab selgeks päris kindlasti. See ei jookse mööda külgi maha.

Õppetöö käib kolledžis mitmes keeles. Tulevased eesti keele õpetajad õpivad muidugi eesti keeles ja inglise keele õpetajad inglise keeles; üldaineid on võimalik oma emakeele järgi valida. See on tõsi,

FAKTE KOLLEDŽIST

- 650 üliõpilast, neist 450 põhiõppes
- 6 eriala, neist kaks põhiõppes ja 4 avatud ülikoolis
- 5 lektoraati, 25 õppejõudu
- 37.000-kõiteline õpperaamatukogu
- 34 töökohaga Internetiühendusega arvutiklass
- võõrkeeltekeskus ja spordiklubi

et kolledži üliõpilastest 90% räägivad emakeelena vene keelt. Nii et vene keele kõnelejad satuvad kodusse keskkonda. Eesti keele kõnelejad on oodatud vestluspartneriks.

Küsisin üliõpilasnõukogu esimehe Nikolai Gorbatšovi käest, miks tasub tulla kolledžisse õppima. Ta vastas, et esiteks on kõige tähtsam saada hea kõrgharidus, teiseks: elada lõbusat üliõpilaselu, kolmandaks: meie kolledž on lihtsalt parim, Mina omalt poolt lisaksin, et kolledž pole eriti suur, siin tunnevad kõik end ühise perena. Kolledžil on oma korralik arvutiklass, üha täienev raamatukogu ja loomisjärgus spordiklubi. Ja Narva on ilus ning põnev linn.

Eraldi tahan rõhutada, et me ei oota kolledžisse õppima ainult keskkoolilõpetajad. Kolledži juures töötab avatud ülikool, tasuline kaugõpe. Siin saavad õppida nii töötavad õpetajad kui ka sotsiaaltöö ja ärijuhtimise huvilised. Õpperühmad töötavad nii eesti kui ka vene keeles. Lähemat infot avatud ülikoolis pakutavate õppimisvõimaluste kohta leiate sellest ajalehest külgedelt.

Hariduse andmine ei ole vaid auditooriumides üliõpilastele peetavad loengud, vaid kõik see, mis aitab laiendada silmaringi ja mõista paremini maailma. Oleme seepärast alati püüdnud pakkuda midagi ka Narva linna elanikele. Nimetame ainult selle nädala sündmusi. Kogu nädala on avatud näitus "Iidse Egiptuse müsteerium", mis on huvitav nii väikestele kui ka suurtele. Esimest täisnädalat töötab eesti keele ja kultuuri keskus Eesti Kodu, kolmel päeval oodatakse kooliõpilasi eestikeelsetele ettevõtmistele. Teisipäeval külastas kolledžit Ameerika Ühendriikide suursaadik, kolmapäeval aga Soome Instituudi direktor. Kolmapäeval oli kolledžis Soome päev, avati tuntud soome kunstniku Kaj Stenvalli näitus. Samal päeval näidati kolledžis Arvo Iho filmi "Impeeriumi lapsed". Täna on avatud uste päev. Toimuvad õpetajate täienduskoolituskursused ja Narva giidikoolitus. Maja on täis rahvast, nii suuri kui ka väikesi!

Teie Katri Raik,
kolledži direktor

LÜHIDALT

Iidse Egiptuse Müsteerium jätkub

Näituse esimese kolme nädala jooksul on seda külastanud umbes 2500 inimest. Näitus jääb avatuks kuni 5. aprillini.

Kunstinäitus

Narva kolledži esimese korruse koridoris on soome nüüdiskuntniku Kaj Stenvalli pardimaalide näitus. Näitus on tasuta.

2001. aasta sisseastumiskonkurss

Eelmisel aastal oli sisseastumiskonkurss:

- eesti keel teise keelena – 3,87 inimest kohale;
- inglise keele õpetaja – 4,4 inimest kohale;
- alghariduse pedagoog – 2,84 inimest kohale.

Prantsusmaa infopäev

4. aprillil toimub kolledžis Prantsusmaa ja Euroopa Liidu Infobüroo infopäev.

Teaduslikud konverentsid

25. aprillil toimub kolledžis teine üliõpilaste teaduslik konverents. Selle käigus esitavad tudengid ettekandeid oma uurimisaladelt.

Valmis ajaloo CD

Märtsikuus valmis kolledži tellimusel kakskeelne CD eesti ajalooost. CD valmistas kaardifirma Regio, tekstid koostas dotsent Hillar Palamets.

Raamatumüük

Iga kuu teisel ja kolmandal esmaspäeval 10.00-16.30 toimub kolledžis eestikeelsete raamatute müük. Kolledži garderoobis jätkub iga päev nõukogudeaegsete raamatute müük, hind 1.- kroon tükist.

KVN – tudengimäng

Kolledži üliõpilased võtavad meelsasti osa KVN-i turniiridest ja on saavutanud ka mitmeid võite. Viimati jõuti KVN-i Balti Esiliigasse.

Kes on kolledži õppejõud?

Hetkel on kolledžis 25 õppejõudu. Enamus neist on noored spetsialistid (ligi 60% neist ei ole veel 35 aasta piiri ületanud). 2/3 õppejõududest jätkavad ka ise õpinguid doktorikraadi saamiseks. Lisaks peavad loenguid ka Tartu Ülikooli professorid.

Stipendiumikonkurssid

Kõikide stipendiumikonkursside kohta saab infot TÜ Sihtasutusest. Aadressil <http://www.ut.ee/sihtasutus> on saadaval taotlusvormid ja staadid. E-post: im@ut.ee

SISSEASTUMISEKSAMID

Põhiõpe

Sisseastumiseksamid toimuvad 8.–17. juulini 2002 alushariduse pedagoogi erialale kandideerimisel, humanitaarainete õpetaja erialale kandideerimisel arvestatakse vaid riigeksamite tulemusi.

Alushariduse pedagoog

- Kutsesobivuskatse
- Vene keel (test)
- Emakeele kirjand – riigeksam
- Võõrkeel – riigeksam

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena

Vene õppekeelega koolide lõpetanutele

- Eesti keel kui teine keel – riigeksam
- Emakeele kirjand – riigeksam
- Võõrkeel – riigeksam

Eesti õppekeelega koolide lõpetanutele

- Emakeele kirjand – riigeksam
- Võõrkeel – riigeksam

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala inglise keel

- Inglise keel – riigeksam
- Emakeele kirjand – riigeksam
- Võõrkeel – riigeksam (inglise, saksa või prantsuse keel)

Avatud ülikool

Sisseastumiseksamid toimuvad 7. septembril 2002 a.

Alushariduse pedagoog

- Kutsesobivuskatse
- Erialatest

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelega põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena

Vene õppekeelega koolide lõpetanutele

- Eesti keele kirjalik test
- Vestlus

Eesti õppekeelega koolide lõpetanutele

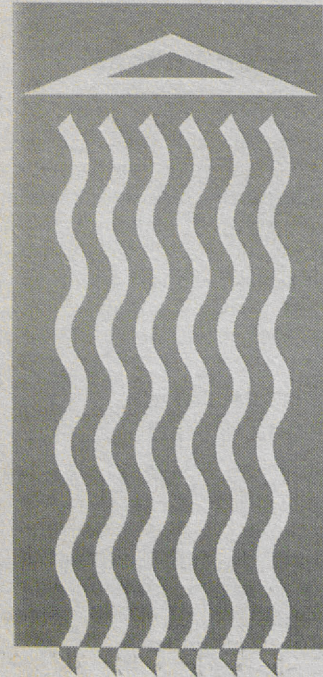
- Emakeele kirjalik test

Majandusteadus

- Akadeemiline test

Sotsiaaltöö korraldus

- Akadeemiline test

Uus aasta, uus õppesüsteem ja uus sisu

Marvi Mikk

TÜ õppeprorektori abi

Sügisest ülikoolis õpinguid alustavad tudengid jõuavad diplomini teisiti kui nende vanemad kolleegid.

Senikehtivas õppesüsteemis oli nelja-aastaste bakalaureuseõpingute lõpetanu erialaspetsialist, magistriõpe oli aga valdavalt suunatud teadustöö tegemisele.

Uue süsteemi eelised

Uues õppesüsteemis omandab üliõpilane bakalaureuseastmes erialased baasteadmised, kuid ta ei ole veel väljakoolitatud spetsialist. Kes soovib saada erialaspetsialistik, jätkab õpinguid neljandal ja viiendal aastal magistriõppes. Pärast viit õppeaastat omandab ta magistrikraadi. Praeguste prognooside kohaselt oodatakse, et magistriõppes jätkaks oma õpinguid 75% bakalaureuseastme lõpetanutest.

Üha tihenevad sidemed eri maade ülikoolidega on suurendanud meie üliõpilaste võimalusi õppida semestri või rohkemgi teistes ülikoolides. Uuest õppesüsteemist on üliõpilasel kasu ka siis, kui ta läheb õppima välismaale, sest nii bakalaureuse- kui ka magistriõpe kestavad enamikus Euroopa riikides kokku viis aastat.

Uus sisu

Mõnikord on arvatud, et 3+2 õppesüsteemi puhul on tegemist bakalaureuse- ja magistrikraadi devalveerimisega. See pole nii, sest uus õppesüsteem toob endaga nii uue sisu, põhimõtted kui ka koolitamise eesmärgid.

Senikehtinud süsteemi puudu-

seks on peetud liiga pikka õppekava täitmiseks kulunud aega, samuti suurt ülikooliõpinguid üldse mittelõpetavate üliõpilaste hulka. Õppeaja pikaks venimine oligi üks põhjusi, miks Bologna deklaratsiooni koostades võeti aluseks just 3+2 õppesüsteemi rakendamine. Esimese kolme aasta järel on üliõpilane saavutanud mõningase valmisoleku tööturu jaoks ning omades kõrgharidust tõendavat diplomit, on tal soovi korral võimalik alustada iseseisvat karjääri. Enamikku lõpetajaid oodatakse aga magistriõppesse, kus õpe on suunatud kitsamale erialale.

Laiapõhjaline koolitus

Tartu Ülikooli uute bakalaureuseõppekavade järgi antav koolitus on laiapõhjalisem. Õppekavad on üles ehitatud moodulõppekavana, mis annab üliõpilasele laiemat võimalust kombineerida ja ise otsustada oma õpingute sisu üle. Kõik õppekavad on jaotatud kuude valdkonda: täppis-, loodus-, humanitaar-, meditsiini- ja sporditeadused, sotsiaal- ning haridusteadused.

Ühte valdkonda kuuluvatel õppekavadel on vähemalt 16 ainepunkti mahus ühisosa. Paljud õppekavad sisaldavad enam kui ühte suunda ning üliõpilasel on võimalik valida, millises kitsamas valdkonnas ta soovib teadmisi omandada. Nii on näiteks riigiteaduste õppekava järgi õppijal võimalik valida avaliku halduse, võrdleva poliitika ja rahvusvaheliste suhete suuna vahel. Samal ajal võib üliõpilane soovi korral valida teise suuna mõnest oma või hoopis teise valdkonna õppekavast. Näiteks üliõpilane, kes

Uued õppekavad eeldavad senisest paremat kvaliteeti nii üliõpilastelt kui õppejõududel.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

õpib majandust, võib valida teiseks suuna- ja erialamooduliks õigusteaduse, läbides eelnevalt õigusteaduse suunamooduli eeldusained. Bakalaureuseõppekava täitmisel tuleb valida ka kolm valikmoodulit (kokku 12 AP). Valikmoodulid võimaldavad üliõpilasel sooritada teise õppekava suuna- või erialamooduli eeldusaineid või omandada laiemaid teadmisi peaaegu. Üliõpilasel on õigus valida, kumba varianti ta kasutab. Valikmoodulite ning suuna- ja erialamooduli valimine väljastpoolt oma õppekava annab üldjuhul lisavõimaluse teise eriala magistriõppesse kandideerimiseks.

Bakalaureuseastme põhieesmärkideks ongi anda laiapõhjaline baasharidus, avardada silma-

ringi, õpetada õppima ning teadustada elukestva õppe vajadusi.

Samuti on muutunud magistriõppe eesmärk, kus olulisimaks on saamas erialaõpe ja spetsialistkoolitus ning ettevalmistus doktoriõppesse astumiseks. Kui senikehtivas õppesüsteemis oli magistriõpe teadusõppe esimene aste ning õppekava sisust poole täitis magistratöö koostamine, siis uues õppesüsteemis on magistriõppe eesmärk eeskätt erialase ettevalmistatuse andmine ning seetõttu on õppekavas tunduvalt suurendatud erialaõppe mahtu. Magistratöö on aga veerand kogu magistriõppe mahust.

Uus õppesüsteem ei too endaga esialgu kaasa olulisi muudatusi doktoriõppes, kuid lähiaastatel

on kavas läbi vaadata ka kõik doktoriõppekavad. Uues õppesüsteemis on teaduskraadiks üliõpilaste kõrgeim kraad – doktorikraad.

Haridussüsteemi muutumine on pidev protsess. Lõppenud on aeg, kus ükskõik kui kõrge diplomiga pärjatud õppija võis viimast õpikut kinni lüües endale kinnitada, et nüüd on ta valmis asjatundja mitmekümneks aastaks või kogu eluks. Nii on ka ülikooliõpingutega, mille olulisust inimese kujundajana on kindlasti raske üle hinnata. Tartu Ülikool pakub teile *universitasena* oma parimaid tingimusi ja võimalusi, siit saadu rakendamine on aga teie endi kätes.

Kuidas elab eesti tudeng Narvas?

Kristi ja Birgit

Narva kolledži tudengid

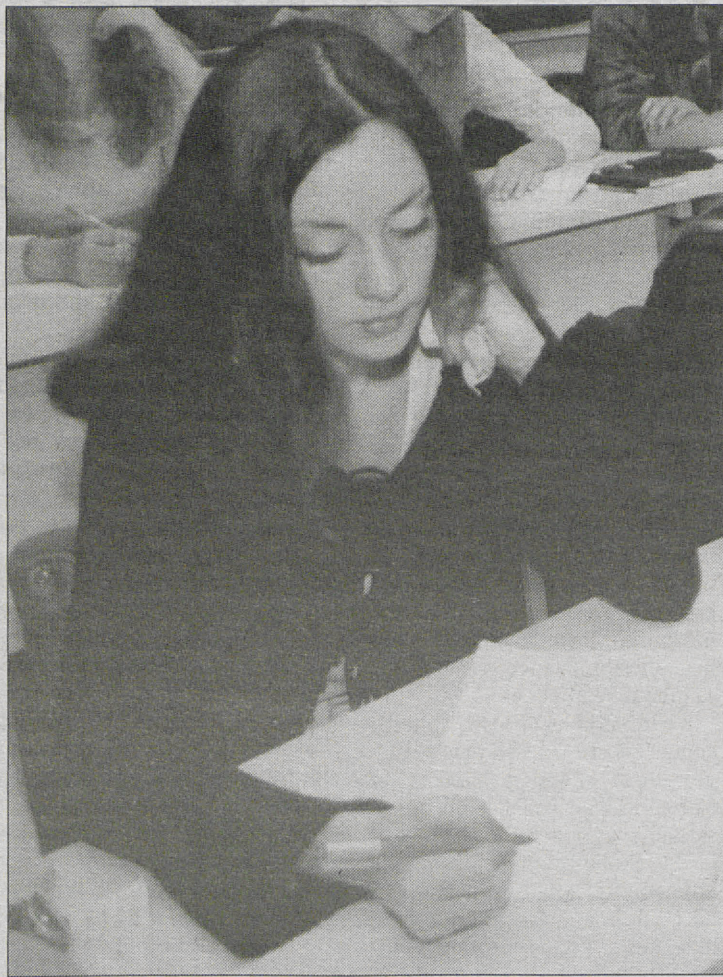
Eestlased on Narvas alati olnud vähemusrahvus, kuid kuidas nad siis elavad?

Tihtheale tundub eestlaste elu Narvas teistele eestlastele küll väljastpoolt hirmutav, kuid seda vaid esmapilgul. Kui eestlane mujalt Eestist on end Narvas sisse seadnud, siis pole asi enam sugugi nii hull. Esialgsest puuvenekeelest saab poole aastaga juba arusaadav suhtlustööriist, ehkki mõningate, venelaste poolt küll täiesti aktsepteeritavate tõrgetega.

Narvas saab eesti keeles pea probleemideta hakkama. On muidugi ka apse ja möödapanekuid, kuid samas võetakse parandusettepanekuid väga altitl kuulda ja vigu püütakse parandada. Keele õppimine on saanud populaarseks, nii noorte seas kui vanemate inimeste hulgas.

Meie kolledžis on palju vene rahvusest töötajaid ja keeleõppimine edeneb nende hulgas väga jõudsalt. Meie püüame õppida vene keelt ja venelased jälle eesti keelt. On väga kena, et venelased suhtuvad Narva vähestesse eestlastesse väga sõbralikult. Niimoodi me siis üksteist aitamegi ja nii see elu käibki meie linnas. Meil, eestlastel, on tihti isegi veidi privilegieeritud tunne – meid on ju nii vähe.

Meie kolledž meie toreda direktori Katriga eesotsas on muutunud üheks eestluse edasivijaks. Meil toimub palju konverentse, loenguid ja muud sarnast. Üheks

Eksamil on kõik tudengid võrdsed.

FOTO: IRINA KIVIMÄGI

teemaks on kindlasti eestlus Narvas. Sageli võtame vastu küllalisi välismaalt. Ütleksime paljudele "komadele", et tulge Narva! Tulge ja vaadake meid ja meie ilusat linna ja kolledžit. Oleks tore, kui ka eestlased mujalt Eestist näek-

sid Narvat ja selle elu oma silmaga. Arvame, et paljud imestaksid ja leiaksid endale palju uut ja huvitavat.

Õppejõu pilguga

Vjatšeslav Konovalov

võõrkeelte lektoraadi juhataja

Tartu Ülikooli Narva Kolledž lõpetab sellel kevadel oma kolmanda tööaasta. Ja kuigi seni kolledžil «päris omad» vilistlased puuduvad, on juba kahe lennu lõpetajatele antud Tartu Ülikooli diplomid.

Kolledži töö edukust näitab minu arvates kasvõi see, et oma erialal tööle hakkavate lõpetajate protsent on väga kõrge, oluliselt kõrgem, kui teistes pedagoogilist kõrgharidust andvates Eesti koolides. Näiteks 2000. aastal inglise keele õpetaja eriala lõpetanutest töötab umbes 70 protsenti oma erialal. Kolledži selline tulemus annab lootust, et Eesti õpetajate vananemine on ajutine tendents.

Üleminek 3+2 õppele sundis uue pilguga üle vaatama ka õpetajakoolituse õppekavad. Kolledži juhtkond, nähes, et tulevased lõpetajad vajavad kvalifikatsiooni, mis võimaldab neil õpetada ka gümnaasiumiklassides, töötas välja uued õppekavad, mis on tänaseks saanud heakskiidu nii haridusministeeriumis kui ka ülikoolis eneses. Juba 5 aasta pärast ootame esimesi põhikooli õpetaja eriala lõpetajaid, kellel on magistrikraad. Loomulikult ei püstita sellised muudatused uusi nõudeid ainult üliõpilastele, vaid ka kolledži õppejõududele, eeldades neilt professionaalsuse kasvu. Just seepärast peab viie aastaga kasvama doktorite hulk õppejõudude seas vähemalt 40 protsendile.

Erilist tähelepanu väärivad kolledži sisesuhted. Kolledži põhiõp-

pes õpib veidi üle 500 üliõpilase. Õppetöös on nad jagunenud paraja suurusega rühmadeks, mis minu arust mängibki võtmerolli üliõpilaste ja õppejõudu vahelise tulemusliku suhte kujunemises. Kindlasti mängivad siin rolli ka ligi 10 aasta vanused traditsioonid, osalt pärit juba Narva Kõrgkooli aegadest, aidates luua meeldivat "kammerlikku atmosfääri".

Minu arvates on kolledži õppejõud parimaks näiteks integratsiooni. Kahe aasta jooksul on kolledž aidanud õppejõududel omandada riigikeelt ja need jõupingutused on kandnud vilja. Ja ehkki TÜ Narva Kolledž on kõrgkool, kus paljusid aineid loetakse vene keeles, kasvab pidevalt nende ainete hulk, mida saab kuulata vaid eesti keeles. Kolledžis ei tule kunagi ette vaidlust, mis keeles üht või teist üritust korraldada, sest kõik osalised saavad aru nii eesti kui vene keelest. Keeltekete kõrvaldamine selleks, et saavutada tähtsamaid eesmärke, aitab kollegiaalsete suhete arengule ainult kaasa.

Lõpuks tahaks rääkida ka tuleviku plaanidest. Neid on kolledžil palju ja nad kõik puudutavad kolledži kui haridus- ja kultuurikeskuse rolli kinnistamist Ida-Virumaal. Tihedame kontakte nii lääne- kui ka idapoolsete kõrgkoolidega, et elavdada õppejõudude ja üliõpilasvahetust ning korraldada ühisprojekte, näiteks luua tõlgieriala lisaõppevõimalus. Tulemas on vene keele suvekool eestlastele, kaugemas perspektiivis ka välismaalastele. Kõiki plaane siin üles lugeda pole kahjuks võimalik, seepärast: tulge külla, sest oma silm on kuningas!

Narva pakub palju valikuvõimalusi

Küsis Pavel Kurakin

Austraaliasse või Ameerikasse. Selline on paljude noorte eesti-venelaste unistus ja sihtpunkt. Paljutki kõigil ei õnnestu seda unistust teostada. Aga mõni üksik lööb läbi ja annab sellega innustust teistele. Meie omalt poolt avaldame allpool täieliku töö selle kohta, miks üks (Kohtla-Järve) Ameerikasse ihanud tüdruk jäi õppima Narva kolledžisse.

Diana, Sa ei ole ju Narvast pärit. Miks Sa siis Narva kolledžisse tahtsid tulla?

Nojah, ma ei ole tõesti Narvast pärit. Aga see ei tähenda midagi, sest ega ma Narvast väga kaugel ka ei ela, umbes 60 kilomeetrit, nimelt Kohtla-Järvel. Ja kolledžisse ei tahtnud ma üldse tulla, tahtsin hoopis Ameerika Ühendriikidesse sõita, dokumendid olid praktiliselt valmis. Tegin igaks juhuks Narvas eksamid, need läksid edukalt ja ühel suvisel päeval helises minu vanemate kodu lauatelefon: "Kas soovite õppida Narva kolledžis?". Toru võttis ema: "Loomulikult!". Nii sattusingi Narva kolledžisse õppima. Kui oleks vaba valik antud, siis oleksin hoopis soovinud õppida disaini.

Kuidas Narva sind vastu võttis?

Esmalt olin šokis, Narva oli justkui eraldi riik. Aja jooksl see mulje muutus, võimalik, et mitte ainult mulje, vaid ka Narva ise. Ja ikkagi on veel Narvas palju asju puudu: noortele pole piisavalt meelelahutust, puudus on headest ja odavatest kohvikutest.

Millise eriala sa valisid?

Dokumente esitades märkisin esimese valikuna inglise keele, varuvariandina aga eel- ja algklasside õpetaja eriala. Sellele viimasele erialale sain ka sisse. Ühel

Tatjanapäev on juba terve kümnendi Narva tudengitraditsioonide kulminatsiooniks.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

hetkel avastasin, et kunagisest teisest valikust oli saanud esimene. Et mulle meeldib õppida just algklasside pedagoogikat, lisaks meeldimisele sain ka aru, et see annab laiemat haridust. Ja lisaks kõigele – pedagoogika- ja arengupsühholoogia-alased teadmised kuluvad ka tulevases pereelus ära. Kuid ega huvi inglise keele vastu seepärast veel ei vähene.

Mis veenis Sind oma Ameerika sõidust loobuma?

Millal ma ümber mõtlesin, seda ma enam ei mäleta. Teisel kursusel tahtsin ikka veel ära sõita, kuid ühel hetkel mõistsin, et haridus on tähtsam. Ja nüüd olen ma otsustanud, et ei kavatse leppida seni saavutatuga, vaid tahan pärast kolledži lõpetamist edasi õp-

pida. Olen mõelnud võimalusele jätkata oma haridust välismaal.

Nüüd õpid Sa Narva kolledžis. Mida see Sinu jaoks tähendab?

See tähendab suurepärasest õhkkonnast, õppeasakonna sooja suhtumist, õppejõudude mõistvat käitumist. Minu arvates on (just suurte koolidega võrreldes) kolledži plussiks see, et meil tunnevad kõik kõiki. Õppejõud mäletavad üliõpilasi nägupidi ja tudengid tervitavad õppejõude tänavaljuba kaugel. Seda tunnet võiks nimetada sõnaga, millega tähistatakse Tartus mingi sõpruskonna, kursuse või üliõpilasorganisatsiooni ühtekuuluvust: ülikoolisõprus.

Võrreldes Tartu ülikooliga on Narva kolledž veel väga noor.

Kas "ülikoolisõprust" on ka Narvas tunda?

Küllap ikka. Vähemalt nende jaoks, kes elavad ühiselamus. Elu seal on täpselt samasugune nagu Tartus, igav ei hakka kunagi. Kes on elanud, see teab, teistele pole mõtet seletada, vaid ainult soovitada: Elage ühiselamus ja saate teada, et ülikool on hoopis rohkem kui ainult loengute kuulamine ja eksamiteks õppimine.

Tegelikult ei ole ühikas nii tähtis, vaid ikkagi see keskkond, kus Sa õpid. Kolledžis toimuvad ju pidevalt erinevad üritused. See annab võimaluse nii ennast kui ka oma sõpru harida. See viimane on eriti tähtis.

Kas on ka igavaid loenguid?

Aeg-ajalt mõned ikka on. Mõnikord kasutavad õppejõud termi-

neid, millest me aru ei saa, või siis leiavad, et peaksime ööpäev läbi istuma raamatukogus. Minule isiklikult ei meeldi loengud, kus peab palju konspekteerima, rohkem meeldivad seminarid ja praktikad. Kindlasti pole see üldine arusaam, vaid pigem minu isiklik eelistus.

Mida Sa oma haridusega peale hakkad?

Tahan head töökohta. Tahan endale maja Narva-Jõesuus. Tahan maailma näha ja reisida.

Hea küll, ei ole mõtet ärritada, liialdasin nimelt. Ka mulle meeldib kindlustunne (muuhulgas ka materiaalne), kuid minu arvates on ikkagi oluline enda arendamine, soov edasi liikuda ja püüdnud ennast harida. Piirduda kogu elu ainult sellega, et teenida raha maja või auto ostmiseks, on minu arvates lühinägelik käitumine.

Mida Sa teed pärast kolledži lõpetamist. Ehk sead oma elu Narvaks?

See pole sugugi võimatu, sest Narva pakub väga palju võimalusi. Tean, et tartlased ja tallinnlased ja tegelikult eestlased kogu ülejäänud Eestist peavad Narvat mahajäänuks. Küllap see ongi nii, kuid samas annab see mahajäämus erakordse võimaluse alustada Narvas palju, mille alustamine on mujal Eesti linnades võimatu.

Märkamatu hakkab ka ise muutuma üha rohkem narvalaseks. Kui esimesed pool aastat sõitsin koju iga nädal, siis teisel semestril juba vaid paar korda kuus. Nüüd aga arvan, et minu lähedased võiksid ise Narva tulla. Kasvõi seepärast, et mõista: Narva on turvaline linn, siin on võimalik tööd teha ja ka meelt lahutada.

AVALDUSTE VASTUVÕTT

Põhlope

Alushariduse pedagoog

26. juuni – 5. juuli 2002 kell 10.00–16.00 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeele põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena või inglise keel

26. juuni – 17. juuli 2002 kell 10.00–16.00 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

Avatud ülikool

26. juuni – 17. juuli ja 5. august – 30. august 2002 kell 10.00–16.00 auditoriumis 101 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

VAJALIKUD DOKUMENDID

Põhlope

Vastuvõtukomisjonile tuleb esitada järgmised dokumendid:

- vormikohane avaldus (kohapeal);
- keskharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri;
- riigieksamitunnistus (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri;
- kolm fotot 3×4 cm;
- passi või muu isikut tõendava dokumendi isikukoodiga lehekülje ja nime muutmise nime muutmist tõendava dokumendi koopia.

Vene õppekeele kooli lõpetanud, kes ei ole sooritanud eesti keele kui teise keele riigieksamit, tuleb esitada eesti keele kesktaameksamitunnistus või tõend eksami sooritamise kohta.

Avatud ülikool

Kõik erialad

- vormikohane avaldus (kohapeal);
- kolm fotot 3×4 cm;
- passi või muu isikut tõendava dokumendi isikukoodiga lehekülje ja nime muutmise nime muutmist tõendava dokumendi koopia.

Kõik erialad, välja arvatud majandusteadus

- kõrg- või kutseharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri.

Alushariduse pedagoog

- curriculum vitae;
- kooli soovituskirji koolis töötaval keskharidusega õpetajal riigieelarvelisele õppekohale kandideerimisel;
- kõrg- või kutseharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ärakiri;
- Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse tõend õppetulemuste Eestis kasutatava hindamissüsteemiga vastavusse viimise kohta välismaal keskhariduse omandanud, kui riigieksamid ei ole sooritatud Eestis.

Minu õpilaste vanemad on rahul minu diplomiga

Jelena Šestak
TÜ Narva kolledži
2001. aasta lõpetaja

Kolledžit tutvustavates materjalides rõhutatakse, et siin antav diplom ei erine milleski Tartu Ülikoolis antavast diplomist – vastupidi, tegemist ongi Tartu Ülikooli diplomiga. Võin oma kogemustele toetudes kinnitada, et see tõesti nii on.

Kasvasin üles Rakveres ja lõpetasin seal ka kooli, Rakvere vene gümnaasiumi. Tublile tüdrukule tüüpiliselt (andku marakrattidest tublid ja halvasti õppivad poisid mulle andeks!) õppisin hästi. Võtsin tihti osa erinevatest konkursidest ja olümpiaadidest (sealhulgas ka eesti keele omast), saavutasin auhinnalisi kohti, sain diplomeid ja tänukirju.

Pärast kooli lõpetamist astusin Narva Kõrgkooli klassiõpetaja erialale. Ühel hetkel sai Narva Kõrgkoolist ülikool – Tartu Ülikooli Narva Kolledž ja meist seega (pärast teise kursuse lõpetamist) Narva kolledži tudengid. Olin tubli edasi (seda küll öelda ei saa, et see lihtsalt tuli) ja ühe parima kolledži lõpetajana kutsuti mind 2001. aastal presidendi vastuvõtule. Lihtsalt kui hea lõpetaja. See, et hiljem sai presidendi vastuvõtul juhuslikult üles võetud pildist (vaata sedasama minu loo illustatsiooni) integreerumi-

Jelena Šestak presidendi vastuvõtul. See foto võitis Integratsiooni Sihtasutuse fotokonkurssil "Naeratused" I preemia.

FOTO: MARKO MUMM

se fotokonkurssi "Naeratused" parim pilt, on fotograafi, aga mitte minu kiituseks. Mina olin üllatunud ja natuke kohmetu ning seda pilti vaadates tunnen end seniajani samamoodi.

Veel enne presidendi vastuvõtu ja kohe pärast kolledži lõpetamist kutsuti mind tööle eesti keele õpetajaks Narva Humanitaargümnaasiumisse. Olen seal 1-5 klassi eesti keele õpetaja. Ei teagi,

mis mind rohkem aitas seda suurepäraselt tööd saada – kas minu kolledži õppejõudude soovitusel või Tartu Ülikooli diplom. Küllap mõlemad. Ei taha küll kiidelda, aga kui esimese klassi lapsevane-

Eesti Kodu Narvas

Jrmo Reitav
uhataja

Eesti Kodu Narvas – mis see on? /ingi igav koht, kus nõutakse, et a eesti keelt räägiks? Kas see oht, kus mardi- ja kadripäeva eetakse? Kas sinna peab minema? Kas seal on ka mulle midagi uuvitavat?

Uus Eesti Kodu tekitab palju üsimusi. Kodu ise on üks ruum olledis, kust saab informatsiooni eesti keele ja kultuuri kohta, us üliõpilased teevad osa oma edagoogilisest praktikast. Iga uuline peab sellest infopunktist bi saama. Ühtlasi on see ka võimalus eesti keeles suhtlemiseks.

Eesti Kodu ei ole ainult ruum ga infopunkt. Eesti Kodu korralab erinevaid üritusi: raamatutitlusi ja –müüke, loenguid, kohumisi, näituseid jne. Nende etteõtmiste eesmärk on tutvustada eestimaad, näidata, mis Eestinaal huvitavat, mille poolest eestlased teiste rahvustega sarnaevad ja mille poolest erinevad.

Mille poolest Teile isiklikult oiks Eesti Kodu lähimatel kuulel olla huvitav? Kui olete keskooli lõpetamas, siis saate siit jäele küsida õppimisvõimaluste kohta Eesti erinevates kõrgkooliles. Kui Teil on koolis sattunud eerulisevõitu referaadi teema eesti kohta, siis püüab Eesti Kodu aidata. Kui olete kooliõpetaja, siis ririge just Eesti Kodust erinevate eesti-teemaliste koolituste kohta.

Eesti Kodu Narvas uks on avatud kõigile, meie ettevõtmised on äldreeglina tasuta. Tere tulemast!

Hetk enne Eesti Kodu Narvas avamist.

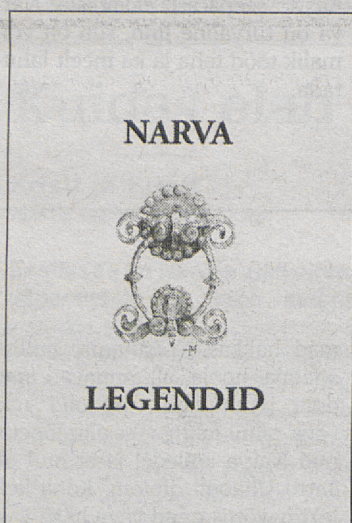
FOTO: IRINA KIVIMÄGI

NARVA KOLLEDŽ SOOVITAB:

NARVA LEGENDID
ekstid valinud Mall Hiemäe, kommentaarid ja eesõna Tanel Mazur ja Katri Raik
Narva: TÜ Narva Kolledž, 2002.
36 lk. Hind 30 kr.

/ähem kui nädal tagasi ilmus kolledži toimetamisel ja kirjastamisel aamat "Narva legendid". See fakt on seda oluliselt, et viimane eesti eelne legendikogumik Narva jutudega ilmus 1924. aastal August Õnuristi sulest, pärast seda on legendideturul valitsenud vaikus. Raamat on mõeldud kõigile, isearanis aga ajaloohuvilistele.

Värsklet trükist ilmunud raamatus on kokku 18 legendi, kõik arustatud sõnaseletustega ja ajalooste kommentaaridega. Nii saab üheaegselt nii mõnusa lugemisalamuse kui ka teadmisi Narva ajaloo kohta. Legendid on tänapäevale lugejale normaliseeritud Mall

Hiemäe, kommentaaride ja eesõna autoriteks on Tanel Mazur ja Katri Raik.

Siinkohal ka üks lühem legend, saamaks ettekujutust, mida raamatust leida võib:

"Keiser Peeter I olnud Narvas. Käinud siin mõnes kohas, läinud ka Narvoova jõe suhu. Aeg jõudnud lõunasse. Keiser tundnud söömaisu. Mis külakohas võtta? Keiser käskinud vasikat otsida ja praeks valmistada. Otsitud kõik küla läbi, aga vasikat ei ole saadud. Keiser pidanud tühja kõhtu kannatama. Sellepärast pannud ta sellele kohale nimeks Hungerburg, see tähendab, näljalinn, mida see koht ka tänapäevani kannab."

et siin on palju narkomaane ja kuritegevust, ega osata eesti keelt. See on ilmne liialdus. Tulge, veenduge ise!

Me kutsume Teid Narva, tulge vaadake ise, külastage Hermannit kindlust ja heitke pilk üle piiri

Venemaale. Te näete oma silmiga, kust on pärit Eesti 5-kroonise vaade. Peatuge Roots Lövi juures ja kuulake kahest kangest valitsejast Karl XII ja Peeter I. Me korraldame Teile linnaekskursiooni, raitame kindlust, pakume lõunaõgi. Teid saadavad Tartu Ülikooli Narva Kolledži üliõpilased. Tulge Narva, tulge Eesti ja Venemaale. Me ootame Teid. Narva ei ole "Eesti Siber", see on Tartu ma kaugel kui viimane Tallinnast või Tallinnast sama kaugel kui pealinnast Võru.

Tere tulemast Narva!
Eesti Kodu Narvas

Täienduskoolituskursused

Tatjana Babanskaja
täienduskoolituse peaspetsialist

Haridusametuste töötajate täienduskoolituskursuste korraldamine on Tartu Ülikooli Narva Kolledži üks oluline töösuund. Ainuüksi 2001/2002.õ.a. sügissemestril võttis kursustest osa enam kui 300 inimest.

Kursuste programmid on koostatud vastavalt Haridusministeeriumi nõuetele ja Euroopa Liidu õppestandarditele. Õppejõududeks on Tartu Ülikooli ja Narva Kolledži oma eriala parimad, samuti õppejõud Pihkva Riiklikust Pedagoogilisest Instituudist, kellele on kolledžil koostööleping.

Kursuste lõpetanutele antakse Tartu Ülikooli tunnistus.

Kolledžil on rida kursuseid, mis toimuvad praegu ja planeeritakse ka järgmise aasta sügisel neile, kel seni pole olnud võimalik osa võtta.

Nimetagem siinkohal mõned neist:

- 160-tunnine psühholoogia-pedagoogika alane loengute tsükkel koolieelsete lasteasutuste töötajatele. Märtsis lõpetab kursuse 26 inimest. Sügisel korraldatakse sama kursust.
- 160-tunnine kursus laste-aedade ja koolide eripedagoogidele, logopeedidele ja korrektsioonipedagoogidele. Märtsis lõpetab edukalt kursuse 23 inimest. Sügisel planeerime sama kursuse organiseerida Herzeni-nimelise Venemaa Riikliku Pedagoogilise Ülikooli lektorite osavõtul.
- 160-tunnine kursus psühholoogiast ja pedagoogikast neile, kes omavad eriala, kuid puudub pedagoogiline hari-

dus, millel sooviksid töötada koolis.

- 240-tunnine koolijuhtide kursus, mis sisaldab 4 mahukat temaatilist blokki: juhtimine, hariduspoliitika ja dokumentatsioon, õigusaktid ja majandus, töö organiseerimine koolis. Sel kursusel õpib 33 inimest.

Palju tähelepanu on pööratud koolis töötavate õpetajate metoodika kursustele. Edukad ja kasulikud olid eesti keele õpetamise metoodika, vene keele ja kirjan-duse õpetamise metoodika kursused algklasside õpetajatele, 9.klassi õpilaste vene keele eksami-ks ettevalmistamise metoodikakursus.

Kevadisel koolivaheajal toimub vene keele õpetajatele kursus "Kirjan-duse kui kunsti õpetamise kontseptsioon".

Uue õppeaasta oktoobris kutsu-me kõiki õpetajaid täppisteaduste ainete (loodusõpetus, füüsika, geograafia, bioloogia, keemia) kon-struktiivõppe kursustele.

Suur vajadus on arvutiõpetuse kursuste järele. Edukalt lõpetas kursuse üks grupp sügisel, praegu toimub kursus kahele grupile.

Ida-Virumaa ja Narva linna haridustöötajad on sel õppeaastal osa võtnud erinevatest psühholoogiakursustest, näiteks "Praktiline suhtlemispsühholoogia. Psühhotreening", "Abi probleemse käitumisega lastele", "Uimastikasutuse ennetamine", "Kirjutamise ja lugemise õpetamise psühho-füsioloogilised alused". Tulevikus on võimalik kuulata kursusi "Kultuuridevaheline kommunikatsioon", "6-18-aastase lapse psühholoogiline ja psüühiline areng".

MIDA ARVATAKSE NARVAST?

kolledži
direktor
**Katri
Raik**

ELU NARVAS on sama turvaline nagu Tartus või Tallinnas – kui ikka hilisõhtul seal, kus pole vaja, ringi ei longi, end väljakutsuvalt ja provotseerivalt ülal ei pea, ei juhtu sinuga midagi. Ja mis kaugusesse puutub, siis Tartu on Narvast ja Tallinnast täpselt ühe kaugusel.

Õpetajate Leht
18. mai 2001

eesti keele
lektoraadi
õpetaja
**Maarja
Hein**

MA ARMUSIN sellesse linna. [...] Olin aasta kolledžis ametis, siis läksin Tallinnasse tagasi. Ja, kujutage ette, ma ei saanud seal enam rahu. Oma unenägudes käisin lakkamatult mööda Narva vaiksaid tänavaid, jõe ääres, kindluse juures... Tallinn ei olnud enam mu kodu. Kas ta oli seda kunagi olnudki?

Kodukolle,
veebuar, 2002

KOLLEDŽI AVALIK INTERNETIPUNKT

Kerese 14, Narva

Ruum 205 (6 arvutit)

Esmaspäev	8.00–17.00
Teisipäev	8.00–21.00
Kolmapäev	8.00–17.00
Neljapäev	8.00–21.00
Reede	8.00–17.00
Laupäev	suletud

Ruum 205 (10 arvutit)

Esmaspäev	8.00–17.00
Teisipäev	8.00–21.00
Kolmapäev	8.00–17.00
Neljapäev	8.00–21.00
Reede	8.00–17.00
Laupäev	10.00–14.00

INTERNET

SUBSCRIBE@NARVA.UT.EE

Mis see on?

Saates sellele aadressile kirja, saate kolledži elektrooniliste uudiste tellijaks.

Milleks mulle need uudised?

Et teada, mis kolledžis toimub ja milliseid võimalusi Teile ülikoolis pakutakse. Listi liikmena saate kolledži tegemistest teada esmasest allikast.

Kellele see mõeldud on?

Kõigile, kes huvituvad kolledžis toimuvast. Seega mitte ainult kolledži üliõpilastele, vaid ka vanemate klasside õpilastele, õpetajatele, klassijuhatajatele ja huvijuhtidele.

Kuidas liituda?

See on lihtne. Saatke aadressil subscribe@narva.ut.ee tühi kiri, kirja teemaks (inglise keeles on selle rea ette kirjutatud "subject") märkige "subscribe".

Ega see info mu postkasti lõhki ei aja?

Kindlasti mitte. Kolledži meililistis on ainult oluline info.

ÕPPEJÕUDUDE ÜTLUSED, KOGUTUD VITALI SAMOILJUKI POOLT

Järgmise loengu nimi on iseseisev töö

Te esitate oma piletit justkui te teaksite sellest midagi ... (pikk paus) ... justkui teaksite, aga ei taha seda mulle rääkida.

Kell kaksteist varahommikul.

Te loete minu mõtteid liialt kiirest.

Enam täidab isa abielulisi kohustusi.

Proovige meie kõikkõimsat keelt kasutada pisut lihtsamalt.

Täna algab minu huvitavate loengute sissejuhataja osa.

Vaadake selle ringi diagonaale.

Lõuna-Aafrika välimusega daam.

Ärgem pidurdagem selle autori fantaasia arengut.

Ühika vanasõna: Kes varem tõuseb, see paremini riides käib

UNIVERSITAS
TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOI AJALEHT

TOIMETUS

Tegevtoimetaja: Pavel Kurakin
Toimetus: Jelena Bogdanova, Tanel Mazur, Katri Raik, Andres Toode
Tõlked: Pavel Kurakin, Riina Laidvee, Tanel Mazur

Korrektuur: Maarja Hein ja Jelena Nõmm
Küljendaja: Tanel Mazur
http://www.ut.ee/ajaleht

Hea kooliõpilane, õpetaja ja huviline

Eesti idapiiril on riigi suuruselt olmas linn – Narva. See on ilus ja roheline koht, millel on aukaristatav ajalugu ning huvitav tuleviku perspektiiv. Tõsi, see linn on veidi teismoodi kui enamus eesti teisi paiku. Siin räägitakse aldavas enamuses vene keelt, ahjuks on ka tööpuudus Narvas äärmisväärselt suurem kui ülejäänud Eestis. Samas hakatakse ist Narvas ümber ehitama elektri- jaamu, kust tuleb meie kõikide elade valgus, siin toodetakse ka eesti voodiriide kangas ja tehakse isaid käterätikuid.

Kahjuks arvatakse Narvast pigem halba kui head. Räägitakse,

TÜ uued õppekavad on kinnitatud

Anita Kärner

TÜ magistri- ja doktoriõppe peaspetsialist

Eelmisel reedel kinnitas TÜ nõukogu viimased uued õppekavad.

Kogu käesoleva õppeaasta sügissemestri ning kevadsemestri algul on teaduskondades tegeldud uute bakalaureuse- ja magistriõppekavade koostamise, arutamise, parandamise, korrastamise ja lõpuks ülikooli nõukogus kinnitamisega.

TÜ nõukogu septembrikuu istungil kinnitati esimesed uued nn 3+2 süsteemis õppekavad majandusteaduses, veebruarikuu istungil lõpetati õpetajakoolituse uute õppekavade kinnitamisega.

Märtsi algul esitab ülikool kinnitatud õppekavad haridusministeeriumile registreerimiseks.

Õppekavad koostati vastavalt moodunud õppeaasta lõpul TÜ nõukogus vastuvõetud õppekava statuudile, millega lepitati kokku õppekavade moodulitel baseeruv struktuur. Viimane võimaldab üliõpilastel oma peamine kõrvale valida mooduleid või terve kõrvaleriala teisest õppekavast. Nii tekib lisaks suuremale ainetevalikule võimalus senisest vabamalt vahetada õppekava bakalaureuseõppe järel.

Bakalaureuseõppekavad

Uute bakalaureuseõppekavade järgi antav koolitus on laiapõhjalisem. Kõik õppekavad on jaotatud kuude valdkonda: täppis-, loodus-, humanitaar-, meditsiini- ja sporditeadused, sotsiaal- ning haridusteadused.

Ühte valdkonda kuuluvad õppekavad sisaldavad vähemalt üht 16 ainepunkti mahus ühisosa, valdkonna alusmoodulit. Loodusteadustes hõlmab ühisosa koguni kaks alusmoo-

Viienda kursuse farmaatsiatudengid Ave Arjukese ja Tiit Jüriado on rahul mõni aasta tagasi Euroopa nõuete järgi reformitud õppekavaga.

VARJE SOOTAK

Magistriõppekavad

Ülikoolis praegu kehtiva 47 magistriõppekava asemel on koostatud 66 uut magistriõppekava, millest 19 alusel koolitatakse õpetajaid. Vastavalt õpetajakoolituse uutele nõuetele peab põhikooli ja gümnaasiumi õpetajal olema magistritasemel haridus.

Seetõttu on õpetajakoolituse aasta senised 23 õppekava viidud ühtsesse bakalaureusemagistriõppe süsteemi uute 2aastaste õpetajakoolituse magistriõppekavade abil.

Uute magistriõppekavade puhul võib välja tuua kolm peamist eesmärki: erialaõpe ja spetsialisti koolitus, ettevalmistus doktorioõppeks, kõrgharidusega täiskasvanute jätkõpe. Eriti viimase eesmärgi täitmiseks annavad uued magistriõppekavad senisega võrreldes suuremaid võimalusi.

Magistriõppesse jätkub sel

aastal vastuvõtt eelkõige vana- de õppekavade alusel, võimaldamaks bakalaureuseõppe lõpetajatel jätkata õpinguid kehtivas süsteemis.

Samal ajal planeerivad usu-

õigus-, filosoofia-, majandus-, matemaatika-informaatika- ja sotsiaalteaduskond ka mitmele uuele magistriõppekavale vastuvõttu riigieelarvevälistel õppekohtadel.

Järgneb õppekorralduslik töö

Kuigi uute õppekavade koostamine on edukalt lõpule jõudmas, ei ole õppekavade reformiga seotud probleemid veel lahendatud. Õppekavade rakendamise kerkivad esile korralduslikud küsimused, nagu tunniplaanide koordineerimine, sobiva suurusega õpperuumide kasutamine jmt. Nende küsimuste lahendamisel loodame abi arenevast õppeinfo-süsteemist ja teaduskondade õppetöö koordinaatoritest.

Väga oluline on tutvustada avalikkusele vana ja uue õppe-süsteemi erinevusi, sh erinevas süsteemis saadud kraadide ja kvalifikatsioonide vastavust. Vastavate dokumentide koostamisega tegeldakse õppe- ja üliõpilasosakonnas ning kaugkoolituskeskuses. Oleks vaja ka üleriigilist ühtset korda, mis neid küsimusi reguleeriks.

Tudengi pilgu läbi

Madis Tõns

TÜ Üliõpilasesinduse ase-esimees, TÜ nõukogu õppekomisjoni liige

Reformi käiku võib praegu rahuldavaks hinnata.

Üle on vaadatud paljude ainete sisu ja mahud ja sellega on vähenenud ka ühe ja kahe ainepunktide õppeainete hulk. Samas aga tuleb kindlasti juurde suure kuulajaskonnaga õppeaineid ning ülikoolil võib tekkida suurte auditoriumite puudus.

Uued põhimõtted annavad

küll tudengile rohkem vabadust, kuid toovad kaasa ka riskimomente (kas läbitakse ikkagi soovitud eriala magistrantuuri astumiseks õigeid aineid õiges mahus jne). Minu arvates võiks bakalaureuseõppekavu magistriomadega võrreldes tunduvalt vähem olla: paljud on suhteliselt sarnased ja ühildatavad.

Praegune õppekavade paljus bakalaureuse astmes tuleb vist suuresti sellest, et pole tahetud loobuda väljakujunenud arusaamadest ning on püütud praegust süsteemi viie aasta peale suruda.

TÄNA LEHES

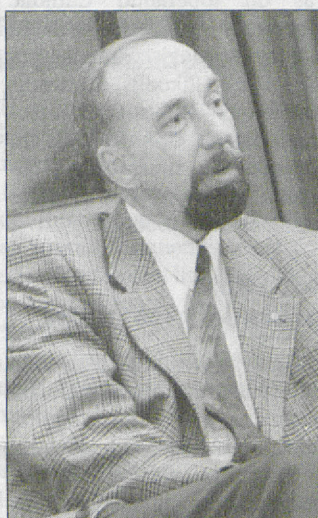
Karl Ernst von Baer 210
LK 3

Tenure ja õppejõudude valimine
LK 2

Arvutite ja tarkvara hankimisest
LK 2

Vanagraafika näitus raamatumuuseumis
LK 3

UUDISED

Kaks dekaani kandidaati

Füüsika-keemiateaduskonna dekaanikandidaadid professorid Jaak Järv ja Peeter Saari (pildil) andsid nõusoleku kandideerimiseks.

Laineoptika professori Peeter Saari esitas kandidaadiks füüsika osakond ja praeguse dekaani, orgaanilise keemia professori Jaak Järve keemia osakond.

Prof Saari ütles UTle, et tema kandideerimine on paljudele üllatus, sest ta on tuntud juhtivametitest järjekindla keeldujana. "Viimaseil aastail aga olen hulga energiat investeerinud noorematele kursustele põhia- ainetes õpetamise ning jõudnud äratundmisele, et ettenähtava tuleviku ja 3+2-süsteemi väljakutsetega edukas toimetulek eeldab uute paradigmat juurdumist õppe- ja teadustöös." Saari sõnul on see võimalik vaid inimeste ja eri struktuuriüksuste erihuve ja -arusaamu sünteetiliselt heas koostöös. "Minu varasemad kogemused ja väärtushinnangud lubavad loota, et minu ümber tekib teaduskonnas selleks kõige sobivam ühe-vankri-vedamise-tunne."

Valimised toimuvad 6. märtsil.

Mälestusseminar

5. märtsil kell 14 toimub TÜ Füüsika Instituudi (Riia 142) saalis mälestusseminar "Harry Õiglane 75". Kuuleme tema elust, teadus- ja pedagoogitegevusest, aime- ja õperaamatutest, tööst Eesti Entsüklopeedia toimetuses ning päevikupude- meid.

Pressiatašee Thomas Hodges, Sirje Üprus ja suursaadik Joseph M. De Thomas abikaasa Lesliega.

VARJE SOOTAK

USA suursaadik pidas ülikoolis loengu

Eile pidas Ameerika Ühendriikide suursaadik Eestis Joseph M. De Thomas Põhja-Ameerika Uuringute Balti Keskuse kutsel ülikooli peahoones avaliku loengu "Ameerika ja maailm".

TÜ rahvusvahelise suhete

juhi Sirje Üpruse sõnul kohtus suursaadik rektor prof Jaak Aaviksoo ja prof Andres Metspaluga. Ta külastas koos abikaasa ja saatkonna pressitašee Thomas Hodgesiga ka ülikooli ajaloo muuseumi Toomel.

Ülikooli asutamise üriku uus koopia

Varje Sootak

TÜ Ajaloo Muuseumi jõudis Rootsi Riigiarhiivist tellitud ülikooli asutamise üriku uus koopia.

Muuseumi direktori Ela Martise sõnul on see üriku koopia igati kvaliteetne. "Seni oli muuseumi Rootsi toas näha ürikust üsna kehv fotokoopia."

Martise ütles, et kui 1982. aastal valmistuti ülikooli 350. juubelit tähistama, nõuti Moskvast asutamise kohta dokumenti. Prof Helmut Piirimäel õnnestus käia Rootsi Riigiarhiivis asutamismaterjalidega tutvumas ning tuua sealt ka fotokoopia.

"Ka seekord oli üriku Tartuse toimetajaks prof Piirimäe, kes viibis Rootsis EV aastapäeva pidustustel."

Käesoleval aastal ülikooli 370. asutamise ja 200. taasavamise aastapäeva tähistamise eel uuendab muuseum ka Rootsi tuba, kus leiab koha uus koopia. Selles ruumis on eksponeeritud 17. sajandist pärinevad ülikooliga seotud originaal-esemete koopiad.

17. sajandi üliõpilase ette on jõudnud Tartu Ülikooli asutamise üriku uus koopia.

VARJE SOOTAK

UUDISED

Venetsueela suursaadik kinkis ülikoolile raamatuid

25. märtsil külastas ülikooli Venetsueela suursaadik Soomes ja Baltimaades José Eugenio López Contreras.

TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul kohtus suursaadik rektor Jaak Aaviksoo ja hispaania filoloogia eriala õppejõududega ning külastas ülikooli ajaloo muuseumi.

Suursaadikul oli ka kohtumine Tartu linnapea Andrus Ansi ja Peruus aukonsuliga Eestis Ricardo Mateo Durandiga.

“Räägiti võimalikust koostööst Tartu Ülikooli ja Venetsueela ülikoolide vahel, sh ka üliõpilasvahetusest. Samuti nähti tulevikus võimalust arendada suhteid ülikooli botaanikaaiaga,” ütles Sirje Üprus.

Väärtuslikuks kingituseks suursaadikult hispaania filoloogia eriala raamatukogule olid Ladina-Ameerikas väljaantud raamatud.

José Eugenio López Contreras on lõpetanud Catholic University Andrés Bello psühholoogina, magistrakraadi sai ta Marylandi Ülikoolis. Contreras on olnud Venetsueela diplomaat Belgias, USA-s, Rootsis jm. Venetsueela suursaadik Soomes ja Baltimaades on ta alates 2000. aasta oktoobrist.

Arutelu professorite listis

Ülikooli professorite listis käib juba pikemat aega arutelu 65 aasta vanusepiiri üle. Kommentaarides tuuakse välja nii vanusepiiri positiivsed kui negatiivsed pooled ning tehakse mitmeid ettepanekuid.

Emeriitprofessor Atko Viru kirjutab samal teemal UT toimetusele saadetud artiklis, mis ilmub järgmise nädala lehes. Ta leiab, et täiustamist vajaks professoriks valimise süsteem ning kõigil noortel teadusle pürgijatel peab olema perspektiiv võtta ranitsast välja marssalikepp.

TÜ uus professor on Luule Epner

TÜ nõukogu valis teatriteaduse ja kirjandusteooria professoriks Luule Epneri (pildil).

Epner lõpetas TÜ 1977 eesti keele ja kirjanduse erialal *cum laude*, 1987 kaitses filoloogikandidaadi kraadi. 1977. aastast on ta töötanud TÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule osakonnas, 1990. aastast dotsendina, 2001. aasta sügisest on ka teatriteaduse ja kirjandusteooria õppetooli hoidja.

Põhilised uurimisvaldkonnad on draamatekstide teatralisus, eesti nüüdisdramaturgia ning eesti teater 1960.-1990. aastail. Olulisemate publikatsioonide hulka kuuluvad nii uurimused draamateoorias kui eesti kirjandusloost.

Epner on Eesti Teatriuurijate Ühenduse aseesinaine ning Eesti Kirjanduse Seltsi liige.

Tenure* ja õppejõudude valimine

Ivar-Igor Saarniit
TÜ akadeemiline sekretär

Õppejõudude ametisse võtmine ülikoolis on sätestatud ülikooliseaduse, ülikooli põhikirja ning ülikooli nõukogu kehtestatud valimiseeskirjade ja ametinõuetega.

Kui jätta mõned detailid ära, siis praegune kord näeb välja järgmiselt.

Korraliste õppejõudude ametikohad nähakse ette ülikooli koosseisus, kus muu hulgas määratakse, millise õppetooli juurde üks või teine ametikoht kuulub. Õppetoolid, s.o korraliste professorite ametikohad on seejuures ette antud ülikooli nõukogu poolt.

Koosseisulised ametikohad täidetakse avaliku ja kõikidele osalejatele võrdsete tingimustega konkursi korras kuni viieks aastaks. Kui ametikoht jääb konkursi korras täitmata, võib sinna kuni kolmeks aastaks tööle võtta erakorralise õppejõu.

Saksa sahtlimudel

Sellist õppejõudude valimise süsteemi on prof Rein Taagepera nimetanud saksa sahtlimudeliks. Soovitan siinkohal kõigil asjast huvitatutel lugeda tema artiklit “Saksa sahtlid ja ameerika redelid” ajakirja Akadeemia 2000. aasta juuliku numbris.

Idealis peaks see süsteem olema äärmiselt efektiivne. Kõigepealt kinnitatakse õppejõudude koosseis, mis antud tingimustes vastab võimalikult hästi teaduskonna, osakonna, instituudi, õppetooli tegevusele ja eesmärkidele. Seejärel täidetakse koosseisulised ametikohad regulaarselt iga kolme, nelja, viie aasta järel parimate kandidaatidega.

Tegelikkus

Tegelikuses ei ole asi aga sugugi probleemitu. Mõned näited.

Tihti on mõistlik võtta assistendi või teaduri kohale doktorant. Et ülikooliseadus nõuab alati avaliku konkursi väljakuu-

* tenure – kaitstud staatus

Siin peahoone teise korruse kolme akna taga asuvas nõukogu saalis otsustab 62liikmeline TÜ nõukogu, kes saab professoriks ja kes mitte.

VARJE SOOTAK

lutamist, tuleb kogu protseduur vähemalt formaalselt läbi teha. Konkursi tuleb korraldada ka siis, kui õppejõul on pensionile siirdumiseni jäänud üks semester.

Kuidas saab korraldada kõikidele osalejatele võrdsete tingimustega konkursi, kui kandidaate on mitu ja üks nendest töötab vakantsseks kuulutatud ametikohal?

Tegelikult ei ole konkursil osalejad ju võrdsetes tingimustes. Võrdsete tingimuste nõue aga mõjutab kandidaatide hindamist selles suunas, et hinnatakse vaid kvalifikatsiooni (publikatsioone). Senine töö ametikohal (professori puhul näiteks õppetooli juhtimine) kipub jääma hindamata, sest ülejäänud kandidaadid ei ole ju seda tööd teinud.

Kogu protseduuri (sh professorikandidaatide hindamise väliseksperitide poolt) peab täies mahus läbi viima ka siis, kui on üks kandidaat ja tegemist on samale kohale uuesti valimisega. Samal ajal aga ei jätku va-

kantse ametikoha täitmisel kandidaatide korralduseks hindamiseks tavaliselt piisavalt aega.

Ülikoolis on 250-300 valimist aastast. See on üsna kulukas ja nõuab küllaltki palju (ka tehnilist) tööd.

Tenure

Viimasel ajal on ülikoolis üles tõstetud *tenure* puudumise probleem.

Töölepingud sõlmitakse kolmeks, neljaks või viieks aastaks. See teeb õppejõu positsiooni ebakindlaks, mis vähendab akadeemilise karjääri atraktiivsust ja ka akadeemilist vabadust. Näiteks sunnivad kandideerimisel esitavad nõuded produtseerima CC-artikleid, sest monograafia või kaalukama õpavahendi üritamisel võivad olla kurvad tagajärjed.

Tenure puudumisel on ka positiivsed küljed. Kahtlemata on see väga tõhus (kuigi üpris julm) kvaliteedi tagamise süsteem. Lisaks aga sunnib see loobuma ülemäära jäigast sahtlimudelist.

Järgnev näide ei ole välja mõeldud, selliseid asju juhtub ülikoolis mõnel korral aastast.

Dotsendi ametikohale on kaks kandidaati: sellel kohal paarkümmend aastat rahuldavalt töötanud dotsent ja temast paarkümmend aastat noorem lektor.

Mõlemad vastavad dotsendile esitatavatele nõuetele, kuid noorem kolleeg on viimaste aastate teadustöös olnud selgelt edukam ja juba oma nooruse tõttu on ta suurema perspektiiviga. Teaduskonna nõukogu valib aga vanema kolleegi.

Valimisprobleemid

Esiteks võib-olla seetõttu, et *status quo* säilitamine on kõige lihtsam.

Teiseks aga kindlasti seetõttu, et vanem kolleeg ei töötanud ju halvasti ning tema üleviimine madalamale ametikohale (valdamisest rääkimata) oleks olnud ebaõiglane. Kaitstud staatust seega formaalselt küll ei ole, kuid sisuliselt on *tenure* siiski olemas.

Variant A. Asi jäetakse nii, nagu on, mis tähendab omakorda kolme võimalust. Kas noorem kolleeg jätkab lektori kohal ja üritab esimesel võimalusel uuesti? Või ta loobub ja jääb ootama kõige vanema dotsendi pensionileminekut? Või leiab dotsendi või koguni professori koha mõnes teises kõrgkoolis?

Variant B. Võetakse teadmiseks, et noor kolleeg on endast märku andnud, ja talle tekitatakse esimesel võimalusel dotsendi koht.

Enamasti otsustatakse variandi B kasuks. Aga veelgi sagedamini püütakse konfliktisituatsiooni ennetada juba eos. Noorema kolleegi jaoks luuakse õigeaegselt astme võrra kõrgem ametikoht, vajadusel ja heal tahtmisel professori ametikohani välja.

Vaadakem kasvõi meie personalikorraldusi. Igale konkursi väljakuulutamise korraldusele eelneb korraldus koosseisude muutmise kohta. Seega meie endi loodud sahtlimudel töötab küll, kuid eelkõige seetõttu, et see ei ole enam sajaprotsendine sahtlimudel.

Mida annab tenure?

Mida oleks selles situatsioonis andnud *tenure*? Eakale dotsendile muidugi kindluse. Noorelt kolleegilt aga oleks see võtnud ühe võimaluse endast märku anda. Oleks jäänud vaid võimalus kas oodata või otsida oma kvalifikatsioonile vastavat kohta mujal.

Kas *tenure* siseseviimine teeb akadeemilise karjääri noore inimese jaoks atraktiivsemaks? Julgen selles kahelda. Noortele tulijatele ei ole abi teadmisest, et kunagi vanemas keskeas on neile koht ülikoolis tagatud. Noortele on vaja nn *tenure track*, s.o võimalust liikuda oma saavutustele toetudes võimalikult väikeste takistustega mööda akadeemilist redelit ülespoole.

Tenure-probleemi ei saa hoida lahus noortele teadlastele paremate karjäärivõimaluste loomise küsimusest.

UT KÜSIB

Miks oli dekaan kaks päeva Intellektikal?

Vastab füüsika-keemiateaduskonna dekaan, prof Jaak Järvi (pildil vasakul).

Olin seal pikemalt, kuna tahtsin teada, kas ja kuidas see mess toimib. Tahtsin ka teada, kas messi korralduses ja selles idees üldiselt on suured muutused. Olin ju mitu aastat tagasi selle ürituse sünni juures ja seega ka natuke vastutav.

Enda jaoks sain teha päris huvitavaid ja konkreetseid järeldusi, mida on vahest võima-

lik edaspidi ka ellu viia. Ega neid kokkupuutepunkte õpilaste (tulevaste tudengite) ja õpetajatega ja muu publikuga nii väga palju ole. Ja kuigi armastame rääkida maksumaksja rahast, siis sellesama maksumaksja arvamust kõrghariduse ja teaduse kohta ei olegi nii lihtne ära arvata, kui maksumaksjatega jutule ei saa.

Mulle pakkus huvi ka naaber kõrgkoolide tegevus. Oli kaks rasket ja huvitavat tööpäeva.

1. märtsist lihtsustub arvutite ja tarkvara muretsemise kord

Tiia Lillemaa
IT-osakonna projektijuht

Tartu Ülikool sõlmis raamhanke lepingud nelja infotehnoloogia firmaga.

Vastavalt riigihankeseadusele viis IT-osakond koostöös ülikooli riigihanketeenistusega jaanuaris ja veebruaris läbi raamhanke infotehnoloogiavahendite muretsemiseks ülikoolile. Raamhanke võitjateks tunnistati komisjon 4 infotehnoloogia firmat, kellega on tänaseks sõlmitud ka vastavad raamhanke lepingud.

Võitjateks osutusid järgmised firmad: Helmes, Microlink Astrodata, Cell Networks, BCS (Baltic Computer Systems).

Seoses eeltooduga lihtsustub 1. märtsist arvutite ja muude infotehnoloogiavahendite, samuti tarkvara muretsemise kord ülikoolis.

Kõigis nimetatud firmades tegelevad TÜ tellimustega konkreetset isikud, kelle kontaktandmed leiab IT-osakonna kodulehelt (www.ut.ee/it). Kauba tellijal tuleb välja valida soovitud kaup ja firma, kes seda müüb (üalaloodud firmade seast), ning pöörduda ostusoo-

TEABETUND

Kolmapäeval, 6. märtsil kell 11 rektoraadi nõupidamisruumis. Küsimustele vastavad IT-osakonna juhataja Andres Salu, riigihanketeenistuse juhataja Urmas Aunin ja IT-osakonna peaspetsialist Jüri Tapfer. Küsimused raamhanke lepingu kohta esitada 5. märtsini: tapfer@ut.ee

viga vastava firma tellimuste vastuvõtja poole. Loomulikult on soovitatav eelnevalt konsulteerida oma teaduskonna või osakonna IT-spetsialistiga ja saada nõusolek ostu finantseerimiseks oma struktuuriüksuse juhilt või finantsallika käsutajalt. Valiku tegemise lihtsustamiseks leiab aga lingid vastavate firmade tootekataloogidele samuti IT-osakonna kodulehelt.

Kui kaup on välja valitud, tuleb esitada firmale tellimus ning leppida tellimuse vastuvõtjaga kokku kauba kohale toimetamise aeg, koht ning soovi korral ka seadme paigaldus/installatsioon ja kasutaja instruktaaz.

Kaup peaks jõudma tellijani kokkulepitud aja jooksul pärast tellimuse esitamist.

See tuuakse kohale koos arvega ja seda saab kohe kasutada hakata. Arve maksetähtaeg on 30 päeva.

Tellijal huvides on kauba saamisest vaja üle kontrollida, et firma esindaja annaks üle toote garantiid ja kvaliteeti tõendavad dokumendid, kasutajajuhised ja kasutuslitsentsid, kauba dokumentatsiooni ja lisatarvikud.

Kauba üleandmise ja vastuvõtmise kohta koostatakse vastav akt või allkirjastatakse arve/arve-saateleht.

Kui aga kauba kohale toimetamisel ilmnevad puudused, tuleb need ka üleandmis-vastuvõttaktis üles loetleda. Sel juhul on firma kohustatud need tasuta kõrvaldama 5 päeva jooksul.

Uus kord võib esialgu tekitada ehk mõningast segadust. Seetõttu kutsume kõiki ülikoolipere liikmeid, keda antud muudatus puudutab, lisainfot hankima ülikooli teabetundi.

Tudeng, kuhu lähed?

Kristi Vene

Aktiivse haridusnädala peakorraldaja, AEGEE-Tartu

Aktivne haridusnädal õpetas, et peame ise aktiivsemad, osavõtlikumad ning võimalustele avatumad olema.

Eelmisel nädalal seisis raamatukogus värviline stend, mis rääkis meile võimalustest oma tudengipöli kirjumaks ning sisukamaks muuta. Neli päeva arutasime ja kaalusime oma alternatiive. Toimus aktiivne haridusnädal!

Nüüd teame, et tudengiorganisatsioonis osalemine valmistab meid suurepäraselt ette tulevaseks tööks ja elamiseks, õpetab oskusi ja teadmisi erinevate inimestega arvestamiseks, suhtlemiseks ning koostööks ja muidugi suurendab vastutustunnet nii enda kui teiste ees. Meie esineja Eesti Mittetulundusühingute Sihtasutuse Liidust Kristina Mänd kinnitas sedagi, et tudengiorganisatsioonis saame end erinevates valdkondades proovile panna ja oma võimeid testida. Kusjuures eksimine on lubatud ning andestatav. Ja me leiame mõttekaaslasid, sõpru, tuttavaid, kes meie elu palju mitmekülgsemaks muudavad.

Tehkem end vajalikuks

Kogenud tööinimesed, meie tulevased kolleegid, aitasid nõu ja jõuga. "Praktikale, tudengid! Näidake üles aktiivsust ning sihikindlust," julgustasid Margus Ärm CV-online'ist ja Triin Kaasik firmast Sangar. "Oma avatuse ja motivatsiooniga tehke end firmadele vajalikuks," lisas Kadriin Kergand TÜ karjääriteenistusest.

Meie omalt poolt võitsime ka teistelt lubadusi (muidugi pärast seda, kui olime lubanud ise

hakkajamaks muutuda). CV-online lubas kõikide tudengite jaoks luua virtuaalse praktikakeskkonna, kust saab leida praktikakohti ning otsida firmasid, kes meist huvitatud võiksid olla ja saada näpunäiteid kogenumatelt sobivaima praktikakoha leidmiseks.

Sangari esindaja ütles, et nad on ka tulevikus valmis võtta praktikale ettevõtteid, sihikindlaid ning motiveeritud tudengeid.

Avatud uutele võimalustele

Õeldakse, et reisimine avab me silmad! Mis võiks olla meile parem viis maailma avastamiseks, enese proovilepanekuks ja arendamiseks kui võõras kultuuris õppimine? Meie lemmikeele omandamine õnnestub ikka kõige paremini keelekeskkonnas. Kes oskaks meile rohkem tolerantsust ja avatust õpetada, kui teised rahvad ja meile tundmatud kultuurid? Riin Kikkas TÜ välisüliõpilastalitusest soovitas kindlasti välisriikidesse oma maailma avardama minna!

Eesti Üliõpilaskondade endine president Birgit Lao ja Sihtasutuse Archimedes juhataja Rait Toompere soovitasid tudengitele olla avatud võimalustele, mis meile hariduses pakutakse, sellest maksimum võtta ning oma eesmärgi nimel lõpu ni minna. Uut haridusreformi ei tasu karta – see annab laia silmaringi, õpetab eelkõige analüüsi- ning kohanemisevõimet ja oskust orienteeruda ka võõras teemades. "Selline haridus annab meile võimaluse end erinevates valdkondades tõestada," ütles Birgit Lao.

Mis siis jääbki muud üle, kui kutsuda tudengeid üles end avama. Olge aktiivsed ning kujundage endale oma unistuste tulevik!

Ühe eestimaalase 210. juubeliks

Erki Tammiksaar

Baeri Muuseumi direktor

Suurem osa Eesti teadlaskonnast on arvamusel, et Baer on Eestis hästi tuntud, tema tegevus aga nii hästi uuritud, et enam pole temast midagi kirjutada.

Reaalsus on palju kurvem. Erinevatelt tlekkidelt, mida olen lasknud Baeri Muuseumi nimele kirjutada, võib lugeda Baeri nimekujusid, nagu Bear, Bäär, Päär, Paer jne.

Sageli ei teata sedagi, et tema nimi on selgelt lugeda meie oma rahal. Tõenäoselt on kupüür vääringult liiga väike, et vaevuda seda lähemalt uurima.

Seni on paljud Baeri elukäiku pealiskaudselt tundvad inimesed nii Eestist kui mujalt maailmast arvanud, et Baer oli pikka aega Tartu Ülikooli professor. Teiselt poolt väidavad Baeri elust rohkem teadvad kodanikud, et Baeri side oma kodu(Eesti)maaga oli kaunis põgus, v.a tema sirgumine täiskasvanuks (1792-1814) ja raugeiga (1867-1876).

Milline oli suhe Eestiga?

Eriuurimus selle kohta, milline oli Baeri suhe tänases mõistes Eestiga, seni Eesti teadusloos puudub. Samas aga leidub erinevates kirjandus- ja arhiiviallikates hulgaliselt pudemeid, mis võimaldavad seda seost hinnata.

1792. aasta veebruari lõpul nägi Piibe mõisas Järvamaal il-mavalgust poisslaps, kellele pandi ristimisel nimeks Karl Ernst.

Kuigi ametlikes dokumentides on märgitud tema sünnikuupäevaks 28. veebruar, tähistas ta ise oma Königsbergi eluperioodil sünnipäevi 29. veebruaril.

Tõenäoselt sündiski kõige mitmekülgsem ja kuulsam Eestimaalt pärit teadusmees nende kuupäevade vahetumisel, mis põhjustas erinevuse, mille järgi ta tavatses oma sünnipäevi tähistada.

Baer oskas maakeelt

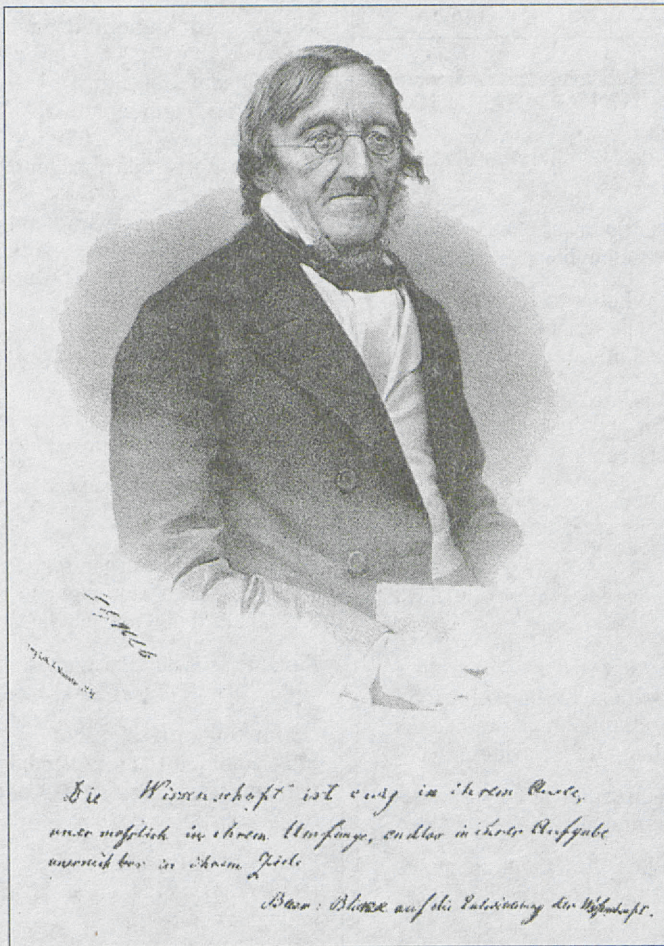
Baeri lapsepõlv Lasila ja Piibe mõisates sidus teda tihedalt Eestimaa looduse ja inimestega. Sageli on korratud väidet, et Baer suhtus üleolevalt eestlastesse ja nende keelesse.

See ei ole nii. Baeri eesti ja vene keele oskus oli samaväärne, tõenäoselt oskas ta maakeelt isegi paremini. On tõendeid, et Baer oskas ja kasutas eesti keelt ning hindas eestlasti. Nii nt oma korduvat ekspeditsioonidel jääaja jälgedes kindlakstelemisel Põhja-Eesti rannikul ja Soome lahe saartel küsitles ta kohalikke kalamehi eesti keeles. Tõenäoselt kasutas ta maakeelt ka oma mõisa teenijatega suheldes.

Lisaks suhtus Baer suure sümpaatiaga esimesesse eesti soost rännumehesse Mihkel Fuhrmanni, kes reisis Siberis koos Alexander Theodor von Middendorffiga.

Mitmed korral kohtus teadlane ka Friedrich Reinhold Kreutzwaldiga ning viimane annetas raha Baeri 50. doktori juubeli korraldamiseks ja Baeri nimelise teaduspreemia asutamiseks 1864. aastal.

Baeri tähelepanu all olid ka pärisorjusega seotud probleemid ning ta esindas Eestimaa rüütelkonna maapäevadel talu-

Karl Ernst von Baer 1864. aastal.

REPRO

KARL ERNST VON BAER (1792-1876)

- Mitmekülgne baltisaksa loodusteadlane kaasaegse embrüoloogia ja geokrüoloogia rajaja
- 1810-1814 õppis TUs arstiteadusi
- 1817-1834 töötas Königsbergi Ülikoolis
- 1834-1862 Peterburi TA akadeemik
- 1867. aastast elas Tartus

poegadesse suhtumise liberaalset suunda.

Kui keeltesse suhtus Baer kui suhtlusvahendisse, siis kodumaa loodust armastas ta juba lapsepõlvest. Eestimaa heina- ja metsamaadelt pärineb tema suur botaanikahuvi, mis viis ta mõttele kirjutada oma ülikooli lõputöö hunditubakate süsteemaatikat ning koostada Liivimaa taimede nimestik.

Mõlemad tööd jäid küll erinevatel põhjustel lõpuni ellu viimata, kuid Baeri huvi kodumaa looma- ja taimerüügi uurimise vastu säilis ka võõrsil töötades, millest annab tunnistust tema side Tartu Looduseuurijate Seltsiga.

Väljaspool kodumaad

Kuigi enamiku oma pikast elust (kokku 53 aastat) elas Baer väljaspool kodumaad, tundis ta end vastutavana siin toimuva eest. Nii püüdis ta korduvalt naasta oma ülikoolilinnas, et asuda õppetööd läbi viima. Seda eriti oma elu Königsbergi perioodil (1817-1834). Vaatamata korduvatele katsetele ei teostunud see kunagi.

1834. aastast, mil Baer võttis üle oma sünnipaiga Piibe mõisa, tema sidemed kodumaaga tihenesid. Nüüd veetis ta oma suved Piibel ja oli sage külaline Tartus. Tihenes ka side koduülikooliga, mis ennagi ei olnud nõrk. Ta oli kirj vahetuses 55 Tartu Ülikooli professori ja õppejõuga.

Paljudega sidus teda tihe sõprus ning Baeri suur korter Königsbergis, hiljem Peterburis, oli alatasa täis külalisi Tartust. Mitmed neist valiti meie *alma materi* õppejõuks just tänu Baerile (Martin Heinrich Rathke, Adolf Grube, Alexander von Schrenck).

Baeril on olnud ka oluline roll Tartu teadlaste valimisel Peter-

buri TA akadeemikuteks (Alexander Theodor von Middendorff, Gregor von Helmersen). Lisaks TÜ õppejõudude ja siinse teadustöö toetamisele on Baeril ka suuri teeneid ülikooli usuteaduskonna kaitsmisel seoses Ulmanni afääriga 1842. aastal Tartu Ülikoolis ning laiemalt võttes Vene Läänemereprovintside kaitsmisel venestamise eest 19. sajandi keskel.

Baer ja Tartu maine

Juba oma elu eelõhtul, mil Baer elas Tartus, tõusis tänu temale Tartu Ülikooli maine teaduskeskuseks. Elavnes oluliselt *alma materi* õppejõudude omavaheine läbikäimine ja nendevaheline aktiivne mõttevahetus Baeri tüürikorteris korraldatud igakolmapäevastel ettekandehetut. Baeri vaimus nakatas mitte ainult kõiki Tartu sakslasi, vaid laiemalt kõiki Vene Läänemereprovintse.

Baltisakslastele sümboliseeris Baer kui "Põhjamaa Humboldt" baltisaksa kultuuri kuulumist maailmakultuuri eliidi hulka ja võimaldas ennast identifitseerida erilise rahvusgrupina.

See oli ka põhjus, miks baltisakslased nii kõrgelt hindasid Baeri teadlaste ja inimesena ning rajasid tema mälestuse jäädvustamiseks esimese ausera Toomemäel (1886). Baeri vaimne pärand ühendas väikest baltisaksa kogukonda keerulistes poliitilistes pöörises 19. sajandi lõpust 20. sajandi keskpaigani.

Siiski ei kuulu Baer pelgalt baltisaksa, vaid kogu Eesti kultuurile, sümboliseerides eestlaste tolerantsi Eesti aladel elanud erinevate kultuuride vastu, kes kõik on kaasa aidanud Eesti kultuuriruumi tekkele ja arengule. Selle üheks väljenduseks on Baer Eesti riigi rahatahel.

UUDISED

Baeri näitus TÜ Raamatukogus

Kolmapäeval avati TÜ Raamatukogu kataloogisaalis K. E. von Baeri 210. sünniaastapäevale pühendatud näitus, mis tutvustab raamatukogu fondides leiduvaid Baeri teoseid.

Ekspositsioonile paneb väärilise punkti äsja Saksamaal ilmunud Baeri "Siberi igikeltsa uurimise materjalid" Baeri Muuseumi direktori Erki Tammiksaare kommentaaridega.

Oluline osa Baeri isiklikust raamatukogust ning ta käsikirjapärastist kuulub Tartu Ülikoolile. Ülikooli raamatukogu ostis Baerilt aastail 1869-1872 peamiselt Rossicat ja loodusteaduslikke raamatuid. 1870-1877 ostis ülikool Baerilt ja tema pärijatelt embrüoloogilise kirjanduse kogu, mida säilitati histoloogia õppetoolis. 1962 anti ülikooli raamatukogule üle Baeri käsikirjad ning 1999 säilinud osa Baeri embrüoloogilise kirjanduse kogust. Kogu säilitatakse raamatukogus K. E. v Baeri memoriaalkoguna ning see on kirjeldatud elektronkataloogis.

Skytte medal Andrus Ansipile

TÜ nõukogu otsustas anda Skytte medali Tartu linnapeale Andrus Ansipile.

Ansip on oluliselt kaasa aidanud linnavalitsuse ja ülikooli hea koostöö kujunemisele ning tema juhtimisel on linnavalitsus toetanud mitmeid vajalikke ülikooli projekte. Skytte medal on autasu riigi- või ühiskonnatege-lasele, kes on autastumisele eelnenud aastal kõige enam kaasa aidanud Tartu Ülikooli ja Eesti kõrghariduse arengule. Medal on pärilnud Mart Laar, Marju Lauristin, Mihkel Pärn-oja, Lennart Meri ning suursaadikud Katarina Brodin (Rootsi), Jacques Faure (Prantsusmaa), Kai Lie (Norra) ja Sven Roed Nielsen (Taani).

Skytte medal antakse üle Skytte päeval märtsi lõpus.

Egiptuse näitus kolis Narva

Narva kolledžis on avatud Soome teaduskeskuse Heureka näitus "Tidse Egiptuse müsteerium". Näitust on varem eksponeeritud Helsingis, Oulus, Manchesteris ja Tartus ülikooli peahoones. "Näituse Narva toomiseks andis julgust möödunud sügisel kolledžis toimunud ülikooli AHHA keskuse näituse edu," selgitas kolledži direktor Katri Raik.

Eelmise aasta oktoobris eksponeeritud näitust "AHHA, Narva kolledži!" käis kuu aja jooksul vaatamas üle 9500 huvilise. Egiptuse näitust Narvas toetavad Soome teaduskeskus Heureka, ülikooli teaduskeskus AHHA, Narva Elektri jaamad ja Narva linnavalitsus.

EESTI ÜLIÕPILASTE MEISTRI-VÕISTLUSED SUUSATAMISES

1. ja 2. märtsil Käärikul

Täna on kavas individuaaldis-tantsid tagaajamisvõistlusena (N 3 km kl+5km vaba; M 5 km kl+7,5 km vaba viitstar-dist) vastavalt kell 11 ja 15. Laupäeval kell 11 on teate-sprindid ülikoolide 3liikmelis-tele koondistele. Osa võtavad teiste seas järgmise taliuniver-siaadi kandidaadid Tartu Üli-koolist Peeter Kümmel, Kaspar Kõkk ja Jana Rehema.

Ettevaatust mürk!

Uus näitus Toomel

6. märtsil kell 15 avatakse ülikooli ajaloo muuseumis näitus "Ettevaatust, mürk!"

Näitus tutvustab erinevaid mürke, nagu olmekemikaale, ravimeid, narkootikume, happeid, mürgiseid seeni jmt.

Projekti juhi Renata Sõukan-di sõnul ei ole näituse eesmärgiks mitte hirmutada, vaid hoiatada. "Soodustada hoidumist ja

ettevaatlikkust, sest hoolimatu-se tagajärjed võivad olla väga valusad."

Sihtgruppiks on 5.-9. klass. Muuseumitunnis saavad lapsed joonistada ja kirjutada, mida nad mürkidest teavad enne näituse nägemist. Parima-test töödest koostatakse projekti lõpus näitus, mis avatakse 21. juunil.

Vanagraafika näitus

Madis Orav

TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialist

Raamatukogu raamatu-muuseumis avatakse täna graafikakogu tutvustav näitus 16.-18. saj Lääne-Euroopa graafikast, mis juhatab sisse TÜ Raamatukogu 200. aastapäeva ürituste sarja.

Näitus kajastab vanagraafikas olulist osa etendanud kunstimaade – saksa, itaalia, madalmaade, flaami, hollandi, prantsuse ja inglise rahvuslike koolkondi ja nende kuulsate meistrite loomingut erinevates graafikatehnikates (puulõikes, vasesgraviüüris, ofordis, metsotintots ja litograafias).

Külastajail on esmakordselt võimalik vaadata nii ulatuslikku, ligi 150 lehest ja albumist koosnevat väljapanekut graafikakogu haruldustest.

Vanemad eksponeeritud puulõikes lehed pärinevad 15. saj lõpu-aastaist.

Esindatud on suurte renessansimeistrite Raimondi, Albrecht Düreri ja Lucas van Leydeni originaalgraafika ning kuulsate itaalia renessansi maalikunstnike vaselõikes repodutseeritud teosed.

Väljapanekus on Rubensi vaselõikekojas valminud suurejoonelisi maalide reprodukt-sioone, Rembrandti juba tema eluajal haruldaseks peetud oforte.

ÕNNITLEME

55	elektri-gaasikeevitaja – 3. märts
Helbe Paabut, vaneminsener – 1. märts	70
65	Nikolai Kristoffel, emeriitprofessor – 5. märts
Heino Kallavus,	

ÜEKNi 2002/2003. A. STIPENDIUMID

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) kuulutab välja kahe stipendiumiprogrammi konkursi:

- ÜEKNi stipendium \$1000 aastas õppimiseks Eestis asuvas kõrghoolides, maailma kõigile tudengitele;
- ÜEKNi Margot M. ja Herbert R. Linna stipendiumid on avatud eesti päritolu tudengitele üle maailma, toetamaks õppetööd kõrghoolides kõikjal maailmas.

Stipendiumi suurus oleneb majanduslikust vajadusest, taotlevast akadeemilisest kraadist või kutsest, samuti õppekohast. Minimaalne suurus \$1000 ja maksimaalne \$5000.

Stipendiumid on ühekordsed ja makstakse välja semestri kaupa, kui õppetulemused seda õigustavad ja stipendiaat jätkab õpinguid.

Konkurss ei ole avatud neile, kes on varem saanud ÜEKNi või ÜEKNi Lane-Lehesalu stipendiumi.

ÜEKNi stipendiumi eesmärk on toetada eesti noori hariduse omandamisel. Kuna ÜEKN soovib aidata EV ülesehitustööd haritud noorte kaudu, siis on stipendiumisaajate moraalseks kohuseks saadud teadmiste rakendamine EV huvides.

ÜEKNi stipendiumi taotlusvormid on saadaval Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuses paberkandjal.

Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, Tü Raamatukogu, W. Struve 1-325, Tartu, tel/faks: 427 243, e-post: merlit@ut.ee. Teabekeskus on avatud E-N 13-16.

Sooviavalduse blankette saab tellida 1. maini ka aadressil: Estonian World Council, Inc., P.O. Box 2205, Gaithersburg MD 20886-2205, USA. Faks: 301-869-0519 või meiliga mkari@erols.com. E-postiga või faksiga sooviavaldusi välja ei saadeta.

Täidetud sooviavaldused tuleb tagastada ainult õhupostiga, mis kannavad 15. mai või varasemat postitempli. Hilisemaid ei hinnata.

PROJEKTIKONKURSS ÜLIÕPILASTELE

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus kuulutab välja projektikonkursi üliõpilastele suunatud ettevõtmiste toetamiseks.

Konkursi tingimused:

- üritus või ettevõtmine peab olema suunatud Tü üliõpilastele mistahes valdkonnas (kultuur, sotsiaal, haridus);
- projektitaotluste lõpptähtaeg on 18. märts;
- üliõpilasesindus toetab projekti kuni 50% ulatuses, kuni 10 000 krooniga;
- planeeritav üritus/ürituste seeria peab olema toimunud 1. juuniks;
- lõpparuanne tuleb esitada 5. juuniks või hiljemalt 3 nädalat pärast ürituse lõppemist.

Projektitaotluses peab olema:

- projekti nimi; toimumise aeg, koht; korraldaja(d); eelarve; summa, mida taotletakse; omapoolne finantseering ja/või teiste toetajate panus; üldeesmärk (valdkond ja selle arendamine; konkreetne eesmärk; sihtgrupid,
- kellele projekt on suunatud; võimalikud ohud ja takistused ning nende ületamine; eelarve lahtikirjutus; korraldaja(te) kontaktandmed.

Taotlus tuua üliõpilasesindusse: Ülikooli 18b või saata: ye.juhatus@lists.ut.ee. Info: tel 07 375 400.

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Andrew Pollard, Pat Triggs
REFLEKTIIVPE KESKKOOLIS
557 lk., 175 x 240
Hind 190. –

- õppekava ja tunni planeerimine
 - klassi juhatamine
 - õpistrateegiad
 - õpetamine ja kommunikatiivsed oskused
 - hindamine
 - kooli struktuur ja selle arendamine
- Raamat on suurepärase abivahend õpilastele, õpetajatele, õppejõududele.

VAHETUSÜLIÕPILASEKS

Põhja-Carolina Ülikooli Greensboros (USA). Tähtaeg 18. märts

Ülikoolide vahel sõlmitud lepingu kohaselt on Tü põhiõppe üliõpilastel võimalik õppima minna USAsse University of North Carolina at Greensboro (www.uncg.edu) üheks semestriks 2002/2003. õppeaastal.

Nõutavad dokumendid (inglise keeles):

- CV;
- põhjendatud avaldus;
- ärakiri õpinguraamatust;
- keeletõend (TOEFL 550 või Tü keelekeskuse tõend);
- soovituskiri eriala õppejõult.

Stipendiumiga on tagatud majutus- ja toitlustuskulud (toitudalrongid). Stipendiumisaaja peab muretsema rahvusvahelise tervisekindlustuse, tasuma viisa eest ning katma reisikulud Ameerikasse ja tagasi.

Dokumendid esitada 18. märtsiks Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse aadressiga Tü Raamatukogu, W. Struve 1-325. Avatud E-N 13 -16.

Info ja kontakt: Merli Tamtik, tel 427 243: merlit@ut.ee.

HEI, TUDENG!

Kas sulle meeldib organiseerimine?!

Kas tahaksid kaastudengite heaks midagi ära teha?!

Kas tahaksid olla uue ja põneva festivali sünni juures?!

Kui JAH!, siis ootame Sind esimeste Eesti üliõpilaste suvepäevade TUDENGISUVI 2002 korraldajate sekka!

Otsime oma meeskonda:

programmijuhti, pressiesindajat, teadustajaid, piletööre ja teisi entusiaste, kes suvepäevade kordaminekuks kaasa aitada soovivad!

Kasuks tuleb varasem kogemus sarnaste ürituste korraldamisel, kuid peamine on siiski julge pealehakkamine ja soov midagi ära teha!

Kandideerimiseks palume saata vabas vormis avaldus koos elulookirjelduse või CVga: alariv@ut.ee või postiga aadressil Ülikooli 18b, Tartu, märgusõna "Tudengisuvi 2002".

Info: peakorraldaja Alari Vainomees, alariv@ut.ee või tel 052 21 040, Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus.

ACTA DIURNA

Tartu Ülikooli Raamatukogu 200. aastapäeva avalöök – näitus 16.-18. sajandi Lääne-Euroopa graafikast – avatakse raamatukogu raamatumuuseumis 1. märtsil kell 16. Olete kõik lahkesti oodatud.

KAITSMISED

11. märtsil toimub Ülikooli 16-102 koolikorralduse kutsemagistri-tööde kaitsmine pedagoogika osakonnas:
kell 14 – Viljar Aro "Enesehindamine arenguliste muutuste katalüsaatorina Saaremaa Ühisgümnaasiumis". Juhendaja dots Kulno Türk. Oponent Hasso Kukemelk;
kell 14.40 – Indrek Peil "Mehaanikaõpik 10. klassile: saamisluug ja põhjendus". Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponent dots Henn Voolaid;
kell 15.20 – Sirje Sisask "Pedagoogilise koolipraktika hindamine õpetamisoskuse hindamisega." Juhendaja dots Edgar Krull. Oponent assistent Rain Mikser.

11. märtsil kell 16.30 toimub Ülikooli 16-102 magistratöö kaitsmine pedagoogika alal: Viire Sepp "Aineolümpiaad andeka õpilase motiveerijana." Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponent dots Eve Kikas, emeriitprof Inge Unt.

KURSUSED

18.-22. märtsini toimub Sankt Peterburgi Riikliku Ülikooli külaliskorraldaja prof Vladimir Kolessovi loengusari "Vene mentaalsus keeles ja tekstis" (FLVE.02.149, 1 AP, arvestus). Info: vene keele õppetool, vanemmetoodik Ljudmila Melnikova, tel 375 352.

Majandusteoori õppetooli vaba-ained kevadsemestril.

* Eesti majanduse arengukontseptsioone (MJRI.07.002, 1 AP, A) prof O. Raju. Ülevaade Eesti majanduse olukorrast ning edasise arengu võimalikest mudelitest. 16 tundi, neljapäeviti 16-18 Economicum B 101. Esimene loeng 28. veebruaril.

* Euroopa Liidu rahandus (MJRI.07.097, 1 AP, A), prof O. Raju. Ülevaade EL rahandusest tervikuna ja euro juurutamisega seotud probleemidest. EL ja Eesti vabariigi rahanduse võrdlus. Eesti integreerumisel EL-ga tekkivate rahanduslaste probleemide tutvustus. 16 tundi, reedeti 14-16 Economicum B 101. Esimene loeng 1. märtsil. Info: 375 842, majandusteooria õppetool.

Semiootika osakond kutsub 5.-13. märtsini kõiki huvilisi kuulama Purdue Ülikooli (Indiana, USA) prof Myrdene Andersoni kursust "Toitumise semiootika" (SOSE.01.175, 1AP, eksam). Myrdene Anderson on kitsamalt erialalt antropoloog, üks ökoantropoloogia rajajaid, uurinud saami kultuuri, ent ühtlasi on ta ameerika juhtivamaid semiootikuid, Ameerika Semiootikaseltsi ekspresident. Kursuse läbimiseks ja seminaridel osalemiseks vajalik kirjandus saadaval (kooperimiseks) semiootika osakonna sekretäri juures (Tiigi 78-307), või semiootika osakonna raamatukogus (Tiigi 78-313). Kursus on mõeldud nii semiootika kui teiste erialade kraadiõppureile, ent sobiv ka põhiõppe tudengeile ja selle kuulajaks saab registreeruda õppeinfosüsteemis ja semiootika osakonna sekretäri juures.

Tudeng, leia tulevik!

Mihkel Nurm

Messi "Võti Tulevikku" avalike suhete koordinaator

Kerge öelda, aga raske teostada? Kas ikka on? Ilmselt mitte, kui käia silmad lahti ning pidevalt otsida. Üks võimalusi ideede teostamisel on külastada 5. märtsil Eesti Näituste messikeskuses toimuvat personalimesi "Võti Tulevikku".

Rahvusvaheline üliõpilaskorraldus BEST-Estonia on tudengitele suunatud kontaktprojekti elluviimise ja arendamisega tegelnud juba 12 aastat.

Projekt "Võti Tulevikku" koosneb lisaks personalimesile veel infokataloogist ning neid toetavast koduleheküljest. Kolm valdkonda, millel kõigil ühine eesmärk – aidata tudengil leida oma tulevik!

Tudeng, kes siseneb 5. märtsil Eesti Näituste messikeskusesse, ei saa üksnes teada, milliseid töö- ja praktikakohti ettevõttes pakuvad, vaid laiendada ka oma silmaringi tööjõuturuga seonduvates küsimustes.

Selle teostumiseks on käesoleval aastal laiendatud seminaride- ja loenguteprogrammi. CV-Online'i loeng "Praktikant=tapeet tööandja seinal?" või Tallinna Ülikoolide Väitlusklubi väidus "Valitsus usub tudengi kõrvõimsusesse!", on ainult kaks näidet selle kohta, mis messil tegelikult toimuma hakkab.

Ka Eesti Kaubandus-Tööstuskoja läbiviidav talkshow "El

Programa de Trabajo", milles Eesti tänased tipud osalevad tööintervjuul, ei ole veel kõik.

Lisaks Eesti ettevõtetele on messil esindatud ka kaks rahvusvahelist suurfirmat: Procter&Gamble ning Unilever Baltic. Mõlema töötajaskond ulatub ülemaailmsetes struktuurides saja tuhandeni ning miks mitte alustada oma rahvusvahelist karjääri läbi firmade balti esinduste. Hea on tõdeda, et oma soovist tudengeid tööle võtta on teatanud ka riiklikud asutused, kellest messil osalevad Politseiamet ja Rahandusministeerium.

Tööandjate kohta, kes on nõus tudengitesse investeerima, neid tööle võttes ka koolitades, leiab informatsiooni ka 19. veebruaril ilmunud infokataloogist, milles esindatud ligi 30 ettevõtet.

Kataloogi 2500 eksemplarist suurem osa saadetakse postiga lõpetavatele tudengitele. Teisel on võimalik kataloogi sirvida kooliraamatukogus või osta 10 krooni eest messilt.

Kuna messil müüki tulevate kataloogide arv on piiratud, siis on soovitatav see eelnevalt broneerida veebileheküljel www.vt2002.ee

Niisiis, kohtu oma tulevase tööandjaga messil 5. märtsil kell 10-17.

Sissepääs on tudengitele tasuta ning ettevõtete tutvustusi, lisainformatsiooni toimuvate presentatsioonide ja seminaride kohta leiad koduleheküljelt www.vt2002.ee.

LOENGUD

Ajakava: 5.03. 18.15-20 loeng; 6.03. 16.15-18 loeng; 8.03. 12.15-14 loeng ja 14.15-16 seminar; 12.03. 18.15-20 seminar; 13.03. 16.15-18 seminar. Õppetöö toimub Tiigi 78-311.

4. märtsil kell 12.15 ph aud 232 esineb Kanada kuulsamaid indiaani näitekirjanikke Tomson Highway, kes kõneleb oma loomingu inglise ja klaverimuusika keeles. Tema näidendites avanevad maailmad, milles elavad tänapäeva indiaanlased, kus põimuvad reservaat, (suur)linn, indiaani mütoloogia, tänapäeva reaalsus ja klassikaline mütoloogia. Korraldab Põhja-Ameerika Uuringute Balti Keskus.

5. märtsil kell 18 peab ph aud 226 Saksamaa suursaatkonna kultuuriatašee Carsten Wilms ettekande Eesti-Saksa kultuurisuhetest. NB! Loeng toimub inglise keeles! Info: korp! Arminia Dorpatensis, tel 420 940.

7. märtsil kell 19.15 räägib Kalev Sepp botaanikaiaias Vaga auditooriumis Tartu üliõpilaste looduskaitseringi seminaril maastikuökoloogiast Eesti keskkonna korralduses.

Tü soome keele lektoraat ja Soome Instituut kutsuvad aktiivseid noori 7. märtsil kell 14-17 Soome Instituuti (Vanemuise 19), kus saab infot õppe- teadus- ja praktikastipendiumidest Soomes ning Soome keele õpetusest Tartu Ülikoolis.

* Soome keele õpetus Tüs – Tiina Söderman, Tü soome keele lektor

* Soome Instituudi Tartu osakonna tutvustus – Juha-Matti Aronen, Järvi Lipasti

* Soome keele kursused Tü keelekeskuses – Kristina Anttila, Soome Instituudi praktikant
* Soome õppe-, teadus- ja praktikastipendiumid eestlastele – Kirsti Merikanto, CIMO (Centre of International Mobility)
* Õppimisvõimalused Soome ülikoolides – Silvi Lannes, Tü välisüliõpilastalitust
* EL üliõpilasvahetusprogramm Erasmus – Riin Kikkas, Tü välisüliõpilastalitust
* Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiumiprogrammid – Madis Kanarbiik, Põhjamaade MN Infobüroo Tartu osakond
* Soome elamis- ja tööload – Minna Halonen, Soome Suursaatkonna Tartu büroo.
Soome kohv ja soome suupistid. Info: Järvi Lipasti, tel 427 319, Jarvi.Lipasti@finst.ee

TEATED

Välismaalasele anda rendile 2korruselise keskküttega möbleeritud maja Tammelinna. Info: tel/faks +372-44-41-147, Vanatoa2@hotmail.ee.

2. märtsil kell 11 algab Tartu Linnamuuseumis konverents "Skulptuur kui vormilise ja suulise sõnumi kandja linnaruumis, harmooniliste seoste looja roll".

KONTSERT

Reedel, 1. märtsil kell 19 Vanemuise Kontserdimaja džässisaalis Stephan Oliva Quartet (Prantsusmaa): Stephan Oliva (klaver), Mathieu Donnarier (saksofonid), Guillaume Séguron (kontrabass), Jean-Pierre Jullian (trummid). Pilet 100 kr.

KINOS ILLUSIOON

Õed. Kl 14, 19.30, 21. Kuulsus. Kl 15.30, 17.30.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutusel ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutusel tasuta.

Professor Järv on lõpetanud TÜ *cum laude* 1972, keemiateaduskraadi kaitses 1990.

TÜ Tehnoloogiainstituut asutati eelmise aasta juunis, selle asutajadirektor on TÜ külalisprofessor Tõive Kivikas. Paar nädalat tagasi moodustati ka instituudi nõukogu, mille esimees on Riigikogu liige Mihkel Pärnoja.

Arutagem vanusepiiri üle mitmekülgselt

Atko Viru
TÜ emeriitprofessor

TÜ professorite klubi liikmed on tänaväärse aktiivsusega lülitunud arutlusse tegeva professori vanusepiiri üle.

On esitatud arvamusi selgelt tunnetava isikliku murega, on arutatud ka laiemalt. Astudes viimaste ritta, lisan varem öeldule mõned märkused.

Enesevaatluslikult

Valulikult võtsin 65 aasta vanusest vastu "musta märgi". Tundsin end täis elujõudu, teadusproduktisioon oli kõrge, enesehinnangu kohaselt olin hea lektor ja veel selline, kes pidevalt uuendas teaduslikku infot, mida edastas. Kuid sundisin ennast leppima kehtestatud korraga. Olin ja olen nõus, et ülikoolil on õigus kehtestada endale kord, mis tagab edasise arengu ja hoiab ära vananemise. Siiski tegi mulle haiget eksrektori Peeter Tulviste avaldus möödunud aastal, et 65aastase piirmäära kehtestamisega ta likvideeris sovieta ülikooli.

Aeg läks edasi. Jätkasin teadusaktiivselt, kasutades ETFi grante ja samuti õppetooli lahkust rakendada osaliselt oma endist teadusmeeskonda. Ka ruumiprobleem lahenes, kuigi mitte omaette kabinetina, vaid

Professorite klubis ei kuulata mitte ainult anekdoote, vaid arutatakse ka akadeemilisi probleeme.

AIN PROTSIN / PM

ühendades minu vajaduse Eesti Olümpiaakadeemia vajadusega. Ka loenguid pidasin.

Kuid aastat kolm-neli hiljem hakkasin tunnetama, et ma pole enam see, kes ma olin.

Muidugi võinuks ma edukalt petta ennast ja teisi, kuid olles aus enda vastu, tunnetasin, et töövõime pole enam endine. Loengukursuse äravõtmine pigem rõõmustas, kui oleks teki-

tanud solvumist. Mõistsin, et pidevas koondamisohus olevatel õppejõududel oli tarvis küllaldast reaalselt koormust.

Kui aga kõrvalt vaatasin, kui palju lisa kirjatööd pidi õppejõud tegema, mõistsin, et see oleks nõõpnõelaks, mis murraks kaameli selgroo. Muidugi poleks sellest olnud häda minu lüülsambale, vaid miski oleks minu tegemistes hakanud allamäge minema. Olen heas töösutlikkuses, kui võin kehtestada endale režiimi ning kui tähtsajad või tunniplaan ei vaeva. Paremalt juhuks oleks minust kujunenud professori nime kandja, kes tegelikult pole enam nime väärt.

Võinuks vaielda, kas 65aastane vanus oli õige või olnuks õigem 68 või 70 aastat. Põhimõtet see vaidlus ei muuda. Kuni külmkäpa koputuseni pole võimalik olla professor, võttes arvesse selle mõiste tegelikku sisu, mitte aga seda, et professoriks saamiseks tuleb näidata parimat, hiljem on nimetusest küllalt.

Ülikooli vaatevinklist

Professori ametis peab olema parim asjatundja sellel erialal. Kui ülikool ise pole sellist meest

või naist kasvatanud, tuleb mõelda impordile. Seepärast ei saa olla professori kohale eluaegset kinnitamist.

Täiustada tuleks ka professori valimist. Moodustatavad komisjonid ei pruugi olla erapooletud, nende liikmetel on paratamatult subjektiivsed hoiakud. Pealegi on hõlbus peita isiklikku komisjoni kollektiivse otsuse varju.

Olukorra parandamiseks tuleks nõuda komisjoniliikmete kirjalikke retsensioone (arvamusi), mis tehtaks avalikuks mingis ülikooli väljaandes. Olen leidnud selliseid retsensioone kolmekümnendatel aastatel

välja antud Tartu Ülikooli Toimetistest. Pole sugugi meeldiv, kui näpuga näidatakse subjektiivsuse ja puuduliku hinnangu pärast. Ka siis, kui hinnangu väärtus selgub alles aastate pärast. Oluline on ka see, et hinnangu andjat hinnatakse järgmistel valimistel tema retsensioone arvestades.

Kõigil noortel teadusse pürgijatel peab olema perspektiiv võtta ranitsast välja marssali-kepp. Kui see saabub tegelikult alles 30-40 aasta pärast, muutub perspektiiv kesiseks. Sel juhul on küllaltki reaalne, et üks põlvkond jääb vahepeal eluaegseteks dotsentideks.

Kas teha erandeid edukamate professorite emeriteerumise aja suhtes? Mõnel maal on kolmeaastane lisa võimalik. Me oleme liiga subjektiivsed ja minakesksed, et aru saada enda õigusest erandile ja hoidumaks negatiivsete emotsioonide genereerimisest. Vähemalt praegu ei sobi see meile.

Emeriituse vaatenurgast

Emeriitusel peavad olema need õigused, mida tõi listis esile prof emer Ene-Margit Tiit.

Korrates nii tema kui prof Agu Laisa ettepanekuid, kriipsutan alla, et emeritprofessoritel peab olema:

- õigus ETFi grantidele ja ka baasfinantseeritavate tööde juhendamisele,
 - õigus juhendada magistreid ja doktorante,
 - õigus kuuluda kraadikaitsmise nõukogudesse,
 - õigus nõutada ruumid ja moodustada meeskond oma teadusprojektide täitmiseks.
- Lisan veel emeritprofessorite informeerituse teaduskonnas nõukogu tegevusest, k.a kutsete nõukogu koosolekutele nõuandva hääle õigusega.

Emeriitprofessorite vajadustest

Ene-Margit Tiit
TÜ emeriitprofessor

Esiteks, üldine vanusepiir on üldjuhul positiivne.

Mitte sellepärast, et 65aastased professorid oleksid vaimult nõdrad ja ei suudaks tööd teha, vaid mõeldes meie õpilastele, "noortele vihastele meestele", kellel tihti on esimene juubel juba seljataga. Et professuure kuigivõrd juurde ei teki, jääks neil muidu üle vaid oodata eelkäijate surma või kokkuvõtteid.

Soovitus – konkurss paneb asja paika – on hea küll teoorias, kuid teadustegevus pole kõrgushüpe, kus tulemus on üheselt mõeldav. Eetilisel on vanuse tõttu professuurist loobumine ja selle oma õpilasele ülemine igati vastuvõetav lahendus.

Teine asi on see, mis saab

pärast professuurist loobumist. Kahjuks või õnneks ei vähene inimese tööjõud ja tööhuvi vanusepiiri ületamisel kohe 22,5%ni senisest (võrdlen emeritprofessori tasu professori palgaga) ja siit tekivad probleemid seoses emeritprofessorite staatuse ja olukorraga. Mitte asjata ei räägi emeriidid eneseirooniliselt endi "rebastele söödaks saatmisest", kogedes (vanuselist või staatusest tulenevat) diskrimineerimist, mis on aastatega pigem süvenenud.

Neid probleeme arutas möödunud sügisel emeritprofessorite komisjon, kes pöördus rektori poole taotlusega, mis sisaldas nelja punkti:

emeritprofessoritel olgu õigus juhendada kraadiõppureid (magistrante ja doktorante);

emeritprofessoritel olgu või-

malik käia ametilähetustel ja saada kompensatsiooni samadel alustel teiste ülikooli töötajatega;

emeritprofessorid tohtigu kuuluda kraade andvatesse nõukogudesse, kus neil on hääleõigus samadel alustel teiste liikmetega;

emeritprofessoritel olgu õigus teha ülikoolis õppetööd ning saada selle eest tasu (nt õppeülesande või töötetvõtuleringu alusel).

Selgus, et kõigi nende punktide osas ei käitu teaduskonnad ühtemoodi, kuid rangelt võttes ei ole emeritprofessoritel ülikoolis praegu neid õigusi. Komisjoni kohtumisel rektoraadi esindajatega (novembris 2001) tõdes prof Aaviksoo, et esitatud nõuded on mõistlikud ja et loetletud õigusi kasutades võiksid emeritprofessorid teha ülikoolile kasulikke tööd.

UT KÜSIB

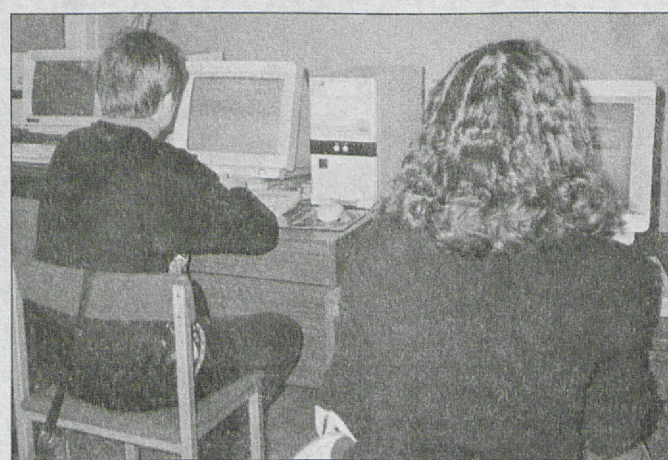
Mis juhtus ÕISis 28. veebruaril?

Vastab õppeinfosüsteemi (ÕIS) projektijuht Peep Uba.

28. veebruari õhtupoolikul halvas ülikooli keskserveri pistivahenduse funktsiooni suur koormus kasutajatavastuse teenuse. Et ÕIS on selle teenuse kasutaja, tekkis tõrke tagajärjel võimalus kontrollimatult ÕISi siseneda.

Turvaauget teada saades peatasime kohe ÕISi kasutamise. Veerand tunniga saime jälile vea põhjusele, kõrvaldasime selle ning pärast täiendavat kontrolli lülitasime süsteemi uuesti käima.

Kindlakstehtud kriitilisel ajavahemikul käis tavapärase töö ja süsteemi sisselogijaid oli üle paarisaja. Analüüsisime läbi logifailid ja ÕISis toimunu. Informeerisime kasutajaid, kelle osas võis tekkida kahtlus ebarõõmses sisselogimises või ainetele registreeringute

Õppeinfosüsteemil on praegu juurutus- ja testperiood.

VARJE SOOTAK

muutmistes. Hetkel pole kurtarvitusi tuvastatud.

Saime kasuliku õppetunni ja praegu töötame välja käitumishühiseid analoogsete juhtude jaoks. Nii meie kui ka kõik tarkvarategijad on alati lootnud, et

nende süsteemid on töökindlad. Maailmapraktika tõendab vastupidist, seega olgem realistid ja valmis ootamatusteks.

Loomulikult on ÕIS nüüd turvalisem ja tema kasutamine meie suurema tähelepanu all.

UT KÜSIB

Milliseid isikuandmeid sisaldavaid dokumente võib avalikustada?

Vastab TÜ jurist Aliis Liin.

5. märtsil arutasid TÜ administratsioonidirektor ning üldosakonna ja infotehnoloogia osakonna spetsialistid andmekaitse inspeksiooni esindajatega isikuandmete kaitse küsimusi ülikoolis.

Inspeksiooni esindajate arvates ei sisalda delikaatseid isikuandmeid näiteks korraldused akadeemilisele puhkusele mineku kohta tervislikel põhjustel ega lapsehoolduspuhkusele minemise ja nimemuutuse kohta. Seega ei ole alust nimetatud korralduste asutusesiseks kasutamiseks tunnistamiseks ning korralduste tekstid võivad olla arvutivõrgu vahendusel avalikult kättesaadavad.

Isikukoodi sisaldavate dokumentide avalikustamine on põhjendatud ja lubatud, kui

avalik huvi isikut üheselt tuvastada kaalub üles isiku huvi oma andmeid mitte avalikustada. Näiteks korraldustes, millega antakse volitused ülikooli esindamiseks, on isikukoodi avalikustamine isiku ühes tuvastamise eesmärgil põhjendatud ja lubatud.

Avalikud on ka avaliku konkursi korras määratud stipendiumide (nt teadustöö stipendiumid ja rahvusvaheliste programmide rahadest makstavad stipendiumid) määramise korraldused, et võimaldada avalikkuse kontrolli stipendiumide määramise protsessi ja tulemuste üle.

Isiku koduaadressi ning pangakonto numbrit sisaldavaid dokumente ei ole ülikoolil õigust ilma isiku nõusolekuta avalikustada, samuti muid üli-

koolile teatavaks saanud isikuandmeid, kui selleks ei ole põhjendatud avalikku huvi.

Inspeksiooni esindajad olid seisukohal, et ülikoolil on õigus avalikustada üliõpilaste õppetöö tulemusi ning edasijõudmist kirjeldavaid andmeid, sest nende näol ei ole tegu isiksuseomadusi, võimeid või muid isiku iseloomuomadusi kirjeldavate andmetega.

Ülikooli ja andmekaitse inspeksiooni esindajad jõudsid ühistele seisukohtadele, et ülikool jätkab oma tegevuse võimalikult laiaulatuslikku avalikustamist, kuna ülikool tegutseb avalikes huvides ja tema tegevus peaks olema läbipaistev. Samal ajal tagatakse mõistagi isikuandmete kaitse seadusega sätestatud ulatuses ja korras.

Kuidas õpetada (maali)kunsti?

Jaan Elken

TÜ maali õppetooli prof,
maalikunsti õppekava juht

Küsimus on aktuaalne nii haridusreformiga kaasneva 3+2 õppesüsteemile üleminekul kui ka kehtivat kunsti-situatsiooni silmas pidades.

1990ndate radikaalse uuen-dusprotsessi järgne eesti kunst on jõudnud skisofreenilisse seisundisse: uuel kunstil napib publikut, kunstielu toimub otsekui isolatsioonis – toetuspind on väike ka hariduskonna hulgas, kes peaks moodustama kultuuritarbijast eliidi.

Meediakanalid on kaasaja kunsti kajastamise maha kandnud kui "mittemüüva" tooteliigi ja kunst on kaotanud olulise kanali publiku võitmiseks. Kes ei usu, võrrelgu praegust ajakirjandust 90ndate keskpaigas ning lapaku kasvõi tollast Postimeest oma kultuurilisaga, Kultuurimaad, Areeni, praeguseks kolletunud Õhtulehte, Sõnumilehte jt, mis pühendasid märkimisväärselt lehepinda kunstile.

Omadele võõras, võõrastele oma

Kunsti haridus ei saa eksisteerida lahus kunstis toimuvast. Kunstihariduse kehtiv mudel, mis Eestis nüüdseks *de facto* välja kujunenud, ei ole "valmis" – selles mõttes on kunstis meil nagu Tallinna linnaga – kui "valmis oldaks", tuleks ju vesi peale tõmmata. Ka *de jure* pole kuulnud, et sellealane arengukava ministeeriumis valmis oleks küpsenud/küpsetatud.

Nii ongi jõuvektorid kujunenud (vist on nii olukord ka muudel erialadel?) vastavalt sellele, kuidas rektorid või struktuuriüksuste, õppetoolide juhid ministeeriumiga privaatlääbirääkimistes ennast teostanud? Kas kunstikõrgharidusel oleks õigem olla kultuuri- või haridusministeeriumi haldusalas? Omadele võõras/võõrastele oma mentaliteet on võimaldanud 90ndate kõrghariduse buumiga kaasa minna: lastekunstikoolid on nimetatud kunstikoolideks, Tartu Kunstikool (Eesti kunstialase keskhariduse kants) on end kõrghariduslik upitanud ja mitte halvasti sellega hakkama saanud.

Kõmulisim protsess, mis praegu pooleli, on Eesti Kunstiakadeemia plaanitatv assotsieerumisleping Pedagoogikaülikooli ja Humanitaarinstituudi-ga Tallinna Ülikooli moodustamiseks. Kunstiakadeemia on läinud ka erialade liitmiste teed, kus seniste "puhaste", kuni magistrikraadini läbiva

Töid TÜ maalikunsti üliõpilaste õppe- ja bakalaureusetööde hindamiselt.

JAAN ELKEN

erialaõppe asemel tulevad liit-erialad. Kunstiakadeemia on lõpetamas ka oma laialt reklaamitud integratsiooniprojekti ning sulgeb venekeelse üliõpilaskonnaga rakenduskunsti kolledži Lasnamäel. Selle asemel on ta endaga liitnud Academia Non Grata Pärnust, kes muutub bakalaureusetasandil õpet andvaks "segakavaga" vabade kunstide kolledžiks. Akadeemiline struktuur on verevärskendust ja dopingut saamas energiast ja alternatiivsusest pulbitsevast koolist? Ants Juske juhitav Tartu Kõrgem Kunstikool plaanib arhitektuurikoolituse sissetoomist, mis seni edukaimale mööblidisaini osakonnale professionaalsema fooni ja konteksti looks.

Selge on see, et nendes sügavates muudatustes ja koolide ümberprofileerimises, fooniks pidevalt vahelduvate haridusministrite ning kahe linna vahel jaguneva muutuva ametkonnaga ministeerium, on rektoritel eksperimenteerimiseks suhteliselt vabad käed olnud. Omaette peatükk on erakõrgkoolides pakutav kunstiharidus, siin on kvaliteet ehk kõige kõikumav.

Uus õppekava

Selles virvarris pakub TÜ maaliõpe stabiilsust ning kindlat nišši kunsti kõrgkoolituses. Tartu Ülikool pakub kindlasti kvaliteetseimat humanitaarblokki kultuuri- ja kunstiajaloo ning sotsiaalteaduste suunal. Uus maalikunsti õppekava on aga sümbioos meie traditsioonilisest kunstiharidusest ja kunsti uuendustaohtlustest, mis kõige enam vastab eesti kunsti praegusele hetke seisule. Traditsioo-

Prof Jaan Elken juhib õppetooli 1997. aastast.

ARHIIV

TÜ MAALI ERIALA

1988 võeti Eesti Riikliku Kunstiinstituudi Tartu filiaali 5 üliõpilast 1989 nimetati filiaal Tallinna Kunstiülikooli Tartu maali osakonnaks

1992 liideti osakond maalikunsti õppetoolina filosoofiateaduskonda

Maaleriala on Tüs lõpetanud 51 üliõpilast, kunstioptetuse õpetaja kutseasta 7

Praegu õpib osakonnas 39, õpetajakoolituses 19 üliõpilast

nilisus väljendub eelkõige ühe meedia (antud juhul maali-kunsti) tehnikavõtete koolituse kõrgtasemes, mis saavutatakse mõtestatud treeningu läbi ning mis avardab erinevate vaatenurkade väljendamise võimalusi ja ideede realiseerimist maalikunsti vahenditega. Aktuaalseks teeb maalialase tegevuse eelkõige pildis väljendatav ideestik ning suhestumine Eesti ühiskonnaga ja kunsti arenguga.

Uue õppekava strateegiliseks põhijooneks ongi kaasaegse kunstikeele tundmaõppimine, kaasaegse kunstimõtlemise omandamine. Tahaksin siinkohal tsiteerida Prantsuse kunsti-professorit Pierre Baquet'd

(Areen 26. apr 2001) "...Omandada tuleks analüüsi-võime, mis juba õppeajal aitab leida oma suhet üldistesse kunstiteemadesse. Kooli lõpetades peaks üliõpilasel pea olema tulvil uutest küsimustest, mitte vastustest".

Postmodernistlik kunstisituatsioon sallib kõiki meediasid, sallima peaks ka erinevaid lähenemisi kunstiharidusele. Kriteeriumiks tuleks seada koolituse produkt – kuivõrd õppekava läbinu suudab kaasaegses kunstis oma loominguga kaasa rääkida. Möödas on see faas eesti kunsti, kus aktuaalsuse astme ja atraktiivsuse määrasid eelkõige uued tehnoloogiad.

25. 02. 2002

UUDISED

Magistrikraad Narva Kolledžist

TÜ nõukogu kinnitas Narva kolledži magistristasemel õppekavad.

Selle aasta sügisel õppima asuvad üliõpilased lõpetavad 5 aasta pärast oma õpingud magistrikraadiga.

Uued õppekavad on: põhi-kooli humanitaarainete mitme aine õpetaja ja alushariduse pedagoog. Kolledž valmistab senise eesti keele kui teise keele ja inglise keele õpetaja kõrval ette ka ajaloo ja kodanikuõpetuse, koduloo ning inimeseõpetuse õpetajaid. Samuti antakse ettevalmistus tööks sotsiaalpedagoogina vene keele kui võõrkeele õpetajana. Üliõpilane saab viie aastaga ettevalmistuse tööks kolmel erialal.

Teise uue õppekava – alushariduse pedagoogid õpivad 4 aastat ja saavad bakalaureusekraadi.

N-aine (sinine) TÜ Raamatukogus

Teisipäeval avas kunstnik Ilmar Kruusamäe raamatukogu kataloogisaalis aktimaalide isiknäituse "N-aine (sinine)". 18 na-tuuritruud naisakti on valminud paari viimase aasta jooksul.

Näitus jääb avatuks 4. aprillini, olles sissejuhatuseks aprillis algavatele Kursi Koolkonna päevadele Tartus.

Arstitudengid ja infotehnoloogia

Esmaspäeval kell 18 algab Biomeedikumis seminar "Kuidas rakendada info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat arstiteaduse õppimisel?".

Arstiteaduskonna tugiisik informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia alal TÜ e-ülikoolis Aavo Lang kõneleb sellest, kuidas kasutada arvutit arstiteaduse õppimisel. SA TÜ Kliinikumi Närvikliiniku arst-õppejõud Ülla Linnamägi tutvustab teledidaksiini.

Kliinikumi Medinfo Keskuse juhataja Keiu Saarniit kõneleb teemal "Mida on TÜ Kliinikumi Medinfo Keskusel pakkuda arstiteaduse üliõpilasele meditsiini informatsiooni valdkonnas".

Seminari korraldab Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsi haridusgrupp.

Uued õppekavad ministeeriumis

Tartu Ülikool andis TÜ nõukogu kinnitatud reformitud õppekavad registreerimiseks haridusministeeriumile.

Õppekavad koostati vastavalt ülikooli nõukogus vastuvõetud statuudile, mille põhimõtteks on moodulitel baseeruv struktuur. See võimaldab üliõpilasel valida oma peamine kõrval mooduleid või terve kõrvaleriala teisest õppekavast. Nii tekib lisaks suuremale ainevalikule võimalus senisest vabamalt vahetada õppekava bakalaureuseõppe järel. Uute bakalaureuseõppekavade järgi hakkavad õppima sel suvel ülikooli astujad.

Ülikooli lahtiste uste päevad

19.-21. märtsini toimuvad Tartu Ülikooli lahtiste uste päevad.

Tuleval reedel, s.o 15. märtsil ilmub ka UT sisseastujate erinumber.

Info: 375 625, www.ut.ee/Sisseastumine.php.

200 AASTAT TÜ TAASAVAMISEST

Botaanik Edmund Russow 161

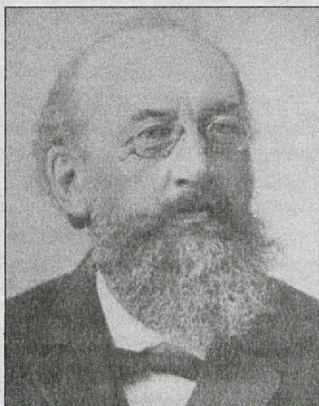
Virge Lell

TÜ Ajaloo Muuseumi varahoidja

Täna 161 aastat tagasi sündis Tartus baltisaksa botaanik, taimeanatoom ja brüoloog Edmund August Friedrich Russow.

Suur huvi kodukoha lindude ja taimede vastu tekkis Russowil juba gümnaasiumiõpilase-na, mil ta korjas Tallinna ümbruses taimi herbaariumi jaoks. Neil väljasõitudel uuritu tulemusena avaldas ta tudengipõlves oma esimese töö "Flora der Umgebung Revels".

Edukad õpingud Tartu Ülikoolis lõpetas Russow 1864

kandidaadikraadiga. 1871 kaitses ta juba doktoritöö botaanikast, 1874-1895 oli ta botaanikaproffessor ning botaanikaia direktor, 1895-1897 ka Loodu-

seurijate Seltsi president. 1872 ilmus Russowilt üks esimesi rakkude jagunemise kirjeldusi, mille eest sai ta Venemaa TA Baeri-nim preemia. 1885 valiti ta Peterburi TA korrespondentliikmeks.

Russow uuris põhjalikult turbasamblaid, avastades meie soodest mitu uut liiki, millest üks kannab ka tema nime – *Sphagnum Russowii Warnst* ehk Russowi turbasammal. Vanemas eas tundis Russow huvi ka muusika ja maalimise vastu, kuid eriti tuntud ja kultuurilooliselt hinnatud on tema viimane hobi – stereofotograafia. Raamatukogus on säilinud üle 1000 stereofoto.

Anne Parmasto näitus

Reet Pulk-Piatkowska Tartu Kunstimuuseumi teadussekretär, näituse kuraator

Eile avati Tartu Kunstimuuseumis TÜ kunstide osakonna juhataja dots Anne Parmasto maalide näitus.

See on maalikunstniku ja kunstipedagoogi esimene isiknäitus oma sünnilinnas.

Näitusel eksponeeritud teosteist vanim kannab aastaarvu 1980, mille loomise vaevad jäävad õpinguteperioodi. Paar-kümmend aastat järjekindlalt abstraktsionismi viljelnud kunstniku eelistused kumavad juba selles varases natiüürmoris – lihtsustatud vorm ja dekoratiivsed värvipinnad. Lähimi-

nevikus valminud kirkad lõuendid suhtlevad vaatajaga värvi ja kompositsiooni kaudu, emotsioone kütavad üles spontaansed punased pildid ja ovaali suletud vorm. Neis on eestimaised päikeseloojangud ja kivine rand.

Parmasto kunstiopingud algasid Tartu Lastekunstikoolis ning jätkusid Eesti Kunstiinstituudis 1975-1981, kus ta sai teatridekoraatori diplomi. Lõpetamisaastast peale on ta tegev olnud pedagoogina, 1981-1994 TPÜs ning 1998. aastast TÜ kunstide osakonna juhataja ja maaliõppetooli dotsendina.

Näitusel esineb kunstnik 1984. aastast ja 1993. aastast on Anne Parmasto Kunstnike Liidu liige.

ÖNNITLEME

50	60
Reti Sakk, projektijuht – 14. märts	Galina Kutsherova, valvur – 10. märts
55	65
Mäido Soosalu, valvur – 8. märts Andres Konts, valvur – 10. märts	Olvi Mägi, valvur – 14. märts
	70
	Zoja Lebedeva, koristaja – 10. märts Aino Tigane, koristaja – 11. märts

Täna kogu ülikooli peret mulle osutatud au ja tähelepanu eest minu 100. juubelil.

Aleksander Elango

ELEKTROONILINE EUROINFO
TEENISTUS

ELis publitseeritakse järjest enam materjale elektrooniliselt, võimaldades üha laialdasemat juurdepääsu ELi ametlikele dokumentidele.

Eli seadusandluse portaali EUR-LEX <http://europa.eu.int/eur-lex/en/index.html> võimaldab jälgida ELi seadusandluse käiku, tutvuda seaduseelnõude tekstide ning seadusandlike algatusi selgitavate, tihti mahukate probleemikäsitlustega; ELi eri valdkondade Roheliste ja Valgete raamatutega, kus esitatakse ideid arutluseks edasises otsustusprotsessis ja tehakse ettepanekuid meetmete võtmiseks antud valdkonnas; samuti Euroopa Liidu direktiivide ja määruste tekstidega.

Et aidata kasutajail orienteeruda ELi infotulvas, on TÜ Raamatukogu Eurodokumentatsiooni Keskus välja töötanud Elektroonilise Euroinfo Teenistuse. Küsimustele vastavad Eurodokumentatsiooni Keskuse töötajad, nõu annavad TÜ spetsialistid ning EV ministriumide ja riigiametite töötajad.

Euroinfo Teenistus asub aadressil <http://www.euroinfo.ee/discus/>

TARTU LIONS KLUBI STIPENDIUMID

Tartu Lions Klubi (LC Tartu) koostöös sõsarklubiga Rootsist (LC Uppsala-Sävje) ootab üliõpilaste taotlusi kahele stipendiumile, tutvumaks kõrgkoolide ja tudengieluga Uppsalas 7.-20. aprillini k.a.

Vabas vormis avaldus koos CV ja taotluse motiive selgitavate lisadega saata 15. märtsiks aadressil: aiavar@rtk.tartu.ee, täiendav teave tel 051 64818 (Aivar Paidla).

TORONTO ÜLIKOOLI STIPENDIUM
KRAADIOPPURI

Tähtaeg 15. märts

Ülikoolidevahelise lepingu kohaselt on ühel Tartu Ülikooli kraadiõppe üliõpilasel (v.a meditsiin, informaatika ja majandus) võimalik õppima minna Toronto Ülikooli Kanadas (www.utoronto.ca) üheks õppeaastaks. Nõutavad dokumendid (inglise keeles):

- foto,
- CV,
- põhjendatud avaldus,
- ametlik ärakiri õpinguraamatust ja diplomi koopias,
- TOEFL skoor 600,
- soovituskirj eriala õppejõult.

Stipendium katab õppemaksu ja majutuse. Stipendiumisaaja peab tasuma viisa eest, muretsema rahvusvahelise tervisekindlustuse (\$702.78 CAN) ja katma reisikulud. Toitlustamine täpsustamisel.

Dokumendid esitada 15. märtsiks Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse: TÜ Raamatukogu, W. Struve 1-325. Avatud E-N 13-16.

Info ja kontakt: Merli Tamtik, tel 427 243, merlit@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOLI
KIRJASTUS

Neeme Roose
REKLAAM TURUNDUSES

- reklaami mõiste, olemus, liigid
- reklaami koht ja roll turunduses
- reklaamikampaaniate kavandamine
- reklaamikampaaniate elluviimine
- reklaamieelarvete koostamine
- reklaami efektiivsuse hindamine

160 lk., 143 x 205
Hind 65.–

DEVELOPING UNIVERSITY
CONTINUING EDUCATION IN ESTONIA
EUROPEAN DEVELOPMENTS
NATIONAL NETWORKS AND EVALUATION

seminar 15. märtsil Tartu Ülikooli nõukogu saalis

Seminari eesmärk on Euroopas ülikoolide (akadeemilise) täienduskoolituse vallas toimuvate arengute tutvustamine ja Eesti akadeemilise täienduskoolituse arengute analüüs selles valdkuses. Täpsemalt räägitakse täienduskoolituse rahvuslike koostöövõrkude tegevusest ja täienduskoolituse hindamisest. Seminari viivad läbi ülikooli täienduskoolituse parimad eksperdid Inglismaalt: Bristol Ülikooli professor Edward Thomas ning Valerie Mitchell Coventry Ülikoolist. Seminar toimub inglise keeles, rühmatööd, väiksemad arutelud vajadusel eesti keeles.

Päevakava:

10.30-11 Opening and Introduction – Aune Valk

11-13 European developments in UCE – Edward Thomas/Valerie Mitchell

14-15.30 National UCE Networks – Edward Thomas/Valerie Mitchell

15.45-17.45 Evaluation of Continuing Education in Universities – Valerie Mitchell/Edward Thomas

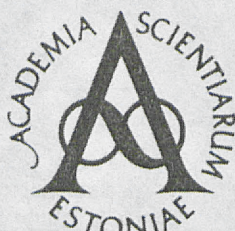
17.45-18 Conclusions

Info: Aune Valk (aunevalk@ut.ee), registreerimine (kuni 12.03.02): Eve Lember (Eve.Lember@ut.ee, 375620).

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA
STIPENDIUMID

Eesti Teaduste Akadeemia annab 2002. aastal võistluse korras välja kuni kuus ühekordset stipendiumi (10 000 – 20 000 krooni) monograafiliste teadustööde ja populaarteaduslike raamatute käsikirja lõpetamiseks ja vormistamiseks. Stipendiumi taotlejal peab olema teaduskraad.

Taotlusi (koos isikuandmete, põhjenduse, käsikirja kava ja reatsensiooniga) võetakse vastu 30. aprillini aadressil Kohtu 6, 10130 Tallinn, Eesti Teaduste Akadeemia juhatus. Info: tel 6450 712, <http://www.akadeemia.ee>.

ACTA DIURNA

11. märtsil kell 16 toimub ph aud 102 vabade kunstide kutsutud prof Ain Kaalepi "Akadeemia seminari" järgmine loeng "Aleksander Kesküla elu ja seiklused". Teretulnud kõik huvilised! Info: Triin Lett, tel 375 669.

KAITSMISED

13. märtsil kell 16.15 kaitseb Lossi 3-426 ajaloo osakonnas Kalmer Mäeorg magistratööd "Tulumaks Tallinnas. Tuluteadaannete töötamise võimalusi Tallinna VI maksujaoskonnas 1937. aasta tuluteadaannete näitel" kaitsemine magister artium (arhiivindus) kraadi taotlemiseks. Töö juhendaja prof Aadu Must. Oponent: lektor Jaak Valge.

21. märtsil kell 14 toimub keemiaosakonnas nõukogus Jakobi 2-430 Boris V. Rogovoy doktori-töö "Synthesis of (benzo-triazoly)carboximidamides and their application in reactions with N- and S-nucleophiles" kaitsemine. Juhendajad: prof A. R. Katritzky (USA) ja prof J. Järvi (TÜ). Oponent: prof M. Lopp (Tallinn).

LOENGUD

13. märtsil kell 16-18 peab mag Alar Schönborg, Rannarootsi Muuseumi direktor, Paabeli ruumis 323 ettekande teemal "Eesti-tirolaste identiteedist 1930-ndate lõpul". Info: dr Jürgen Beyer, tel 482 009.

13. märtsil kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1198. avalik ettekandekoosolek. Tanel Lepsoo: Intellektuaal ja muutuv maailm: Sartre'i ja Semperi peale mõeldes. Info: Katrin Kello, tel 055 610 546.

13. märtsil kell 18 on Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute kes-

kuse jututarõ külaliseks keelepoliitika nõunik Jüri Valge, kes räägib võru keele olevikust ja tulevikust. Kõik huvilised on oodatud kuulama. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

14. märtsil kell 12 Saaremaa Ühisgümnaasiumis TÜ semiootikamagistrandi Kadri Tüüri avalik loeng "Looduskirjandusest laulukirjanduse näitel". Järgneb kohtumine humanitaariast huvitatud gümnaasiumiõpilastega. Info: Riia Nelis, TÜ esindaja Saare maakonnas, tel 045 39 839.

TEATED

14. märtsil kell 12 toimub ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis emakeele päeva aktus, kus autasustatakse ka emakeele olümpiaadi võitjaid. Kõnega esineb prof Aadu Must. Info: eesti keele õppetool, tel 375 224.

Ka eelolevaks suveks organiseerib TÜ Ametiühing puhkamisvõimalust Saaremaa Ühisgümnaasiumis. Täpsem info TÜAÜ kodulehelt. Tel. 434 875, maila@ut.ee.

SPORT

23. märtsil kell 11 TÜ spordihooaeg (Jüli 4) Eesti üliõpilaste harrastajate korvpalliturniiri finaali 8 parima meeskonna ja 6 naiskonna vahel. Turniir algas 2001. aasta septembris 33 võistkonna vahel.

24. märtsil Tallinnas Paul Keres malekeskuses Eesti üliõpilaste male meistrivõistlused. 9 vooru Šveitsi süsteemis ajakontrolliga 15 min mängijale. Võistkondlikus arvestuses 3 meest ja 1 naine samast kõrgkoolist. Mängus on väärt auhinnad. Registreerimine 18. märtsini www.ut.ee/easl, 07 333 233.

Võidukad üliõpilassportlased Kaspar Kokk, Indrek Tobreluts ja Timo Jaaska.

TIINA BELJAEVA

Tobreluts ja Rehema
on üliõpilaste meistrid

Eelmisel nädalavahetusel Käärikul toimunud Eesti üliõpilaste meistrivõistlustel olid tublid TÜ tudengid.

Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul olid need läbi aastate tugevaima konkurentsi võistlused. Tagaajamisvõistluse startis oli 22 meest ja 8 naist.

Meeste võistluse 5 km klassikasõidu tulemuste põhjal läks 7,5 km vabatehnikasõidu rajale esimesena Indrek Tobreluts (EPMÜ), kelle kannul startis vaid 6sekundilise kaotusega Kaspar Kokk (TÜ). Tudengite meistritiitel kuulus Indrek Tobrelutsule EPMÜst, teiseks jäänud Kaspar Kokk TüST kaotas 24 sekundiga. Kolmas oli Timo Jaaska samuti TüST (+3.23). Neljandast kuuenda

kohani muutus konkurent väga pingeliseks 1sekundiliste vahedega jõudsid üle finišijoone Peeter Kummel, TÜ (+3.36), Mihhail Lukertsenko, TPÜ (+3.37) ja Roland Lessing, EPMÜ (+3.39).

Naiste parim oli teist aastat järjest Jana Rehema (TÜ), teiseks jäi Britt Jaaska (TTÜ), kolmandaks Elina Pähn (TÜ). Vabatehnikasõidu 5 km sõidule startis esimesena Britt Jaaska, edestades järgnevat 15 sekundiga.

Teatesprintides oli parim meeskond TÜ koosseisus Prit Viks, Timo Jaaska ja Kaspar Kokk, kes kõik kuulutati 2002. aasta üliõpilaste meistriks.

Parimatel talvespordialade üliõpilastel on võimalus osaleda 2003. aasta jaanuaris Itaalias Tarvisios taluuniversiaadil.

* Rosetta, rež Luc & Jean-Pierre Dardenne, kl 18.30
* Liblikajaht, rež Otar Iosseliani, kl 20

8. märts
* Konvoi ootab, rež Benoit Mariage, kl 17
* Rosetta, kl 18.30
* Liblikajaht, kl 20

9. märts
* Libateener, rež Benoit Jacquot, kl 17
* Diskreetne, kl 18.30, 20

10. märts
* L'Atalante, rež Jean Vigo, kl 17, 18.30
* Päevane kaunitar, rež Luis Bunuel, kl 20

AAAFRIKA FILMID:

11. märts
* Laps ja kaiman, rež Mustapha Dao, kl 17
* L'Oeuf, rež Mustapha Dao, kl 17
* Segu Janjo, rež Mambaye Coulibaly, kl 17
* Printsess Yennega, rež Claude Le Gallou, kl 17
* Väike päikesemüüja, rež Djibril Diop Mambetty, kl 17
* Uus algus, rež Bertrand Tavernier, kl 18.30
* Jeesuse elu, rež Bruno Dumont, kl 20

12. märts
* Jeesuse elu, kl 17
* Teekond, rež Emmanuel Finkel, kl 18.30

13. märts
* Külmlaud, rež Bertrand Blier, kl 17
* Jumal üksi näeb mind, rež Brune Podalydes, kl 18.30

14. märts
* Jumal üksi näeb mind, kl 17
* Liblikajaht, kl 19

26. märtsil Tallinnas Kristiine spordihoones Eesti üliõpilaste saaljalgpalli meistrivõistlused. Registreerimine 12. märtsini www.ut.ee/easl 07 333 233. Igast kõrgkoolist 2 meeskonda.

25. märtsil saaljalgpalli seminar Tallinna Tehnikakõrgkoolis (Pärnu mnt 62) Portugali jalgpallispetsialisti Pedro Diose eestvedamisel. Osavõtt tasuta, eelregistreerimine vajalik. Info: 07 333 233, easl@ut.ee. Tiina Beljaeva, EASLi arendusjuht 07 333 233, 052 57 624.

KONTSERT

Vanemuise kontserdimajas

Laupäeval, 9. märtsil kell 19 VKMi kammerlaval Põhjamaade ja Balti parimaid noori interpreete tutvustavas sarjas Upbeat – Mindaugas Backus (tšello, Leedu), Daumantas Kirilauskas (klaver, Leedu), Daniel Berg (marimba, Rootsi), Fredrik Andersson (löökpriistad, Rootsi). Piletid 80 kr.

Reedel, 15. märtsil kell 19 Haridusministeeriumi saalis "Emade keeles, isade meeles". Hando Runnel, Eesti Rahvusmeeskoorilt emakeele päevaks. Dirigent Ants Soots, kavas eesti koorimuusikat.

KINOS ILLUSIOON

Õed, (Venemaa 2001). Kl 14, 15.30, 21.30.

Pühapäeval, 10. märtsil kl 14 eelilinastus: Walt Disney "Kollide kompanii".

PRANTSUSE FILMID:

7. märts
* Kangelane nimega Toto, rež Jaco van Dormael, kl 17

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
<http://www.ut.ee/ajaleht>
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusametuste kuulutused tasuta.

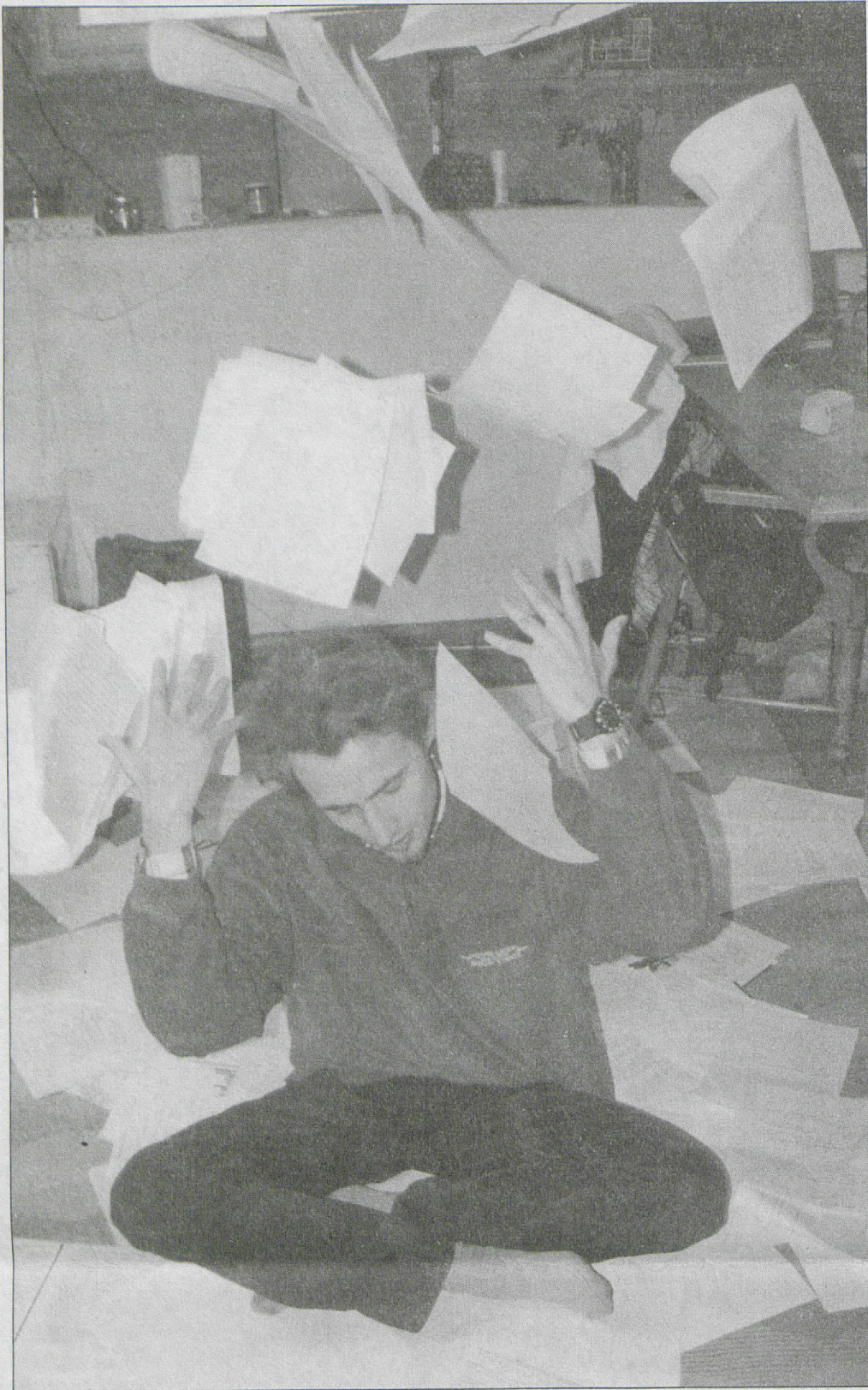

Hea ülikooli astuja!

Olles Eesti vanim ülikool, on Tartu Ülikoolil kohustus anda püsiva väärtusega tugevat haridust. *Universitas*ena peame andma mitmekesist haridust, niisugust, millega saab hakkama praegu ja tulevikus. Teame, et tudengid tahavad parimat ja seepärast töötab ülikool iga päev selle nimel, et suudaksime teha seda väga hästi. Püüame luua mitmekesiseid ja soodsaid tingimusi, kasutada kõiki tänapäeva võimalusi. Meile annab jõudu koostöö teiste Eesti ja paljude välismaa ülikoolidega. Selles akadeemilises maailmas on Tartu Ülikool koduks oma liikmetele, uutest tudengitest ootame tublit täiendust.

Tere tulemast!

Tartu Ülikooli rektor
professor Jaak Aaviksoo

Hüvasti, nelja-aastane bakalaureuseõpe! Sügisel ülikooli astujad saavad õppida kolm aastat bakalaureuseõppes ja kaks aastat magistrantuuris.

MARTIN KLESMENT

Uus õppeaasta toob uued õppekavad

Marvi Mikk
TÜ õppeprorektori abi

Sügisest ülikoolis õpinguid alustavad tudengid jõuavad diplomini teisiti kui nende vanemad kolleegid.

Senikehtivas õppesüsteemis oli nelja-aastaste bakalaureuseõpingute lõpetanu erialaspetsialist, magistriõpe oli aga valdavalt suunatud teadustöö tegemisele.

Uues õppesüsteemis omandab üliõpilane bakalaureuseastmes erialased baasteadmised, kuid ta ei ole veel väljakoolitatud spetsialist. Kes soovib saada erialaspetsialistiks, jätkab õpinguid neljandal ja viiendal aastal magistriõppes. Pärast viit õppeaastat omandab ta magistrikraadi. Prognooside kohaselt oodatakse, et magistriõppe jätkaks õpinguid 75% bakalaureuseastme lõpetanutest.

Üha tihenevad sidemed eri maade ülikoolidega on suurendanud meie üliõpilaste võimalusi õppida semestri või rohkemgi teistes ülikoolides. Uuest õppesüsteemist on üliõpilasel kasu ka siis, kui ta läheb õppima välismaale, sest nii bakalaureuse- kui ka magistriõpe kestab enamikus Euroopa riikides kokku viis aastat.

Uus sisu

Mõnikord on arvatud, et 3+2 õppesüsteemi puhul on tegemist bakalaureuse- ja magistrikraadi devalveerimisega. See pole nii, sest uus õppesüsteem toob nii uue sisu, põhimõtted kui ka koolitamise eesmärgid.

Senikehtinud süsteemi puuduseks on peetud liiga pikka õppekava täitmiseks kulunud aega, samuti suurt ülikooliõpinguid mittelõpetavate üliõpilaste hulka. Õppeaja pikaks venimi-

ne oligi üks põhjusi, miks Bologna deklaratsiooni koostades võeti aluseks just 3+2 õppesüsteemi rakendamine. Esiimese kolme aasta järel on üliõpilane saavutanud mõningase valmisoleku tööturu jaoks ning omades kõrgharidust tõendavat diplomit, on tal soovi korral võimalik alustada iseseisvat karjääri. Enamikku oodatakse aga magistriõppesse, kus õpe on suunatud kitsamale erialale.

TÜ uute bakalaureuseõppekavade järgi antav koolitus on laiapõhjalisem. Õppekavad on üles ehitatud moodulõppekavadeks, mis annab laiemat võimalust kombineerida ja ise otsustada oma õpingute sisu üle. Kõik õppekavad on jaotatud kuude valdkonda: täppis-, loodus-, humanitaar-, meditsiini- ja sporditeadused, sotsiaaling haridusteadused.

Laiapõhjaline koolitus

Ühte valdkonda kuuluvatel õppekavadel on vähemalt 16 ainepunkti mahus ühisosa. Paljud õppekavad sisaldavad enam kui ühte suunda ning üliõpilasel on võimalik valida, millises kitsamas valdkonnas ta soovib teadmisi omandada. Nii on näiteks riigiteaduste õppekava järgi õppijal võimalik valida avaliku halduse, võrdleva poliitika ja rahvusvaheliste suhete suuna vahel. Samal ajal võib soovi korral valida teise suuna mõnest oma või hoopis teise valdkonna õppekavast. Näiteks üliõpilane, kes õpib majandust, võib valida teiseks suuna- ja erialamooduliks õigusteaduse suunamooduli eeldused. Bakalaureuseõppekava täitmisel tuleb valida ka kolm valikmoodulit (kokku 12 AP). Valikmoodulid võimaldavad üli-

õpilasel sooritada teise õppekava suuna- või erialamooduli eeldusaineid või omandada laiemad teadmisi peaaegselt. Üliõpilasel on õigus valida, kumba varianti ta kasutab. Valikmoodulite ning suuna- ja erialamooduli valimine väljastpoolt oma õppekava annab lisavõimaluse teise eriala magistriõppesse kandideerimiseks.

Bakalaureuseastme põhieesmärkideks ongi anda laiapõhjaline baasharidus, avardada silmaringi, õpetada õppima ning teadvustada elukestva õppe vajadusi.

Magistriõpe

Samuti on muutunud magistriõppe eesmärk, kus olulisimaks on saamas erialaõpe ja spetsialistkoolitus ning ettevalmistus doktoriõppesse astumiseks. Kui senikehtivas õppesüsteemis oli magistriõpe teadusõppe esimehe aste ning õppekava sisust poole täitis magistratõõ koostamine, siis uues õppesüsteemis on magistriõppe eesmärk eeskätt erialase ettevalmistatuse andmine ning seetõttu on õppekavas tunduvalt suurendatud erialaõppe mahtu. Magistratõõ on aga veerand kogu magistriõppe mahust.

Haridussüsteemi muutumine on pidev protsess. Lõppenud on aeg, kus ükskõik kui kõrge diplomiga pärjatud õppi- ja võis viimast õpikut kinni lüües endale kinnitada, et nüüd on ta valmis asjatundja mitmekümneks aastaks või kogu eluks. Nii on ka ülikooliõpingutega, mille olulisust inimese kujundajana on raske üle hinnata.

Tartu Ülikool pakub teile *universitasena* oma parimaid tingimusi ja võimalusi, siit saad rakendamise on aga teie endi kätes.

Mida on vaja teada sisseastumisest?

Aime Randveer
TÜ vastuvõttutalituse peaspetsialist

Keskharidusega noored saavad astuda Tartu Ülikooli bakalaureuseõppesse kahele riigieelarvelisele ja kahele riigieelarvelisele õppekohale.

Vene õppekeele kooli lõpetanutel peab olema sooritatud eesti keele kui teise keele riigeksam või eesti keele kesktaasemeeksam. Üliõpilaskandidaadid, kes said nimetatud eksamitel vähem kui 60% maksimaalsest punktide arvust, võivad asuda õppima eesti keelt süvendatult ühe õppeaasta vältel.

Üliõpilaskandidaatide paremusjärjestus moodustatakse riigieksamite ja sisseastumiseksamite hinnete põhjal. Võõrkeele riigeksam peab olema sooritatud inglise, saksa või prantsuse keelest.

Sisseastumiseksamite sisulised nõuded (programmid) on avaldatud aadressil www.ut.ee.

Dokumentide esitamise tähtsajad

1. Riigieelarvelistele õppekohtadele kandideerimiseks tuleb esitada dokumentid:
 - erialadele, kus kandideerimisel on nõutav sisseastumiseksamite sooritamine, 26. juunist 5. juulini;
 - erialadele, kus kandideeritakse riigeksamite tulemuste

SISSEASTUMISEKS NÕUTAVAD DOKUMENDID

- vormikohane avaldus (vorm avaldatakse internetis <http://www.ut.ee>)
- keskharidust tõendav dokument (originaal ja koopia)
- riigeksamitunnistus (originaal ja koopia)
- kolm fotot 3×4 cm
- passi isikukoodiga lehekülje koopia
- eritingimustel TÜ astujail tuleb esitada täiendavaid dokumente

alusel, 26. juunist 17. juulini.
2. Riigieelarvelisele õppekohale kandideerimiseks tuleb esitada avaldus hiljemalt 16. augustil, kusjuures sisseastumiseksamitele pääsemiseks tuleb dokumentid esitada hiljemalt 5. juulil.

Sisseastumiseksamid toimuvad 8.–17. juulini.

Riigieelarvelistele õppekohtadele vastuvõetute nimekirjad selguvad 24. juuliks ja avaldatakse ajalehes Postimees või Eesti Päevaleht hiljemalt 29. juulil.

Kandideerimine eritingimustel

TÜ finantseeritavatele õppekohtadele võetakse vastu üleriigiliste lõpuklasside aineolümpiaadide kolm parimat ja rahvusvahelistest lõpuklasside olümpiaadidest osavõtnud. Samuti võetakse vastu viis silmapaistvaid sporditulemusi saavutanud üliõpilaskandidaati, kes peavad olema vähemalt Eesti noorte meistrid.

Riigieelarvelisele õppekohale vastuvõetu on kohustatud kinnitama oma õppima asumist ülikoolis, andes allkirja teaduskonna dekanaadis või saates postiga teate teaduskonna dekanaati 5. augustiks. Kui vastuvõetu ei ole kinnitanud oma õppima asumist, täidetakse vabaks jäänud õppekoht paremusjärjestuses järgmise üliõpilaskandidaadiga.

Riigieelarvelistele õppekohtadele vastuvõetud üliõpilaskandidaatide nimekirjad selguvad hiljemalt 19. augustiks.

Füüsika-keemia- ja matemaatika-informaatikateaduskonda ning Türi kolledžisse riigieelarvelistele õppekohtadele kandideerimisel liidetakse vastava eriala aineolümpiaadide parematele konkursipunktide summale 10 lisapunkti.

Eritingimustel on üliõpilaskandidaadil õigus ülikooli kandideerida ainult ühel korral.

TÜ avatud ülikooli vastuvõtt

Tiia Ristolainen
Kaugkoolituskeskuse juhataja

TÜ avatud ülikooli kaubamärgi all pakutakse paindlikke õppimisvõimalusi tasemekoolituse kõikides õppeastmetes: bakalaureuse-, kutsekõrgharidus-, magistri- ja doktoriõppes ning õpetajakoolituses.

Õppetöö toimub kaugõppe vormis kinnitatud õppekavade alusel teaduskondades ja kolledžites – seega vastab avatud ülikooli õpe tasemelt ja nõudmistelt traditsioonilisele ülikoolile.

Kaugõppe vorm

TÜ avatud ülikoolis õpivad tublid inimesed oma põhitöö ja perekonna kõrvalt. Nende sooviks on omandada kõrgharidus või teaduskraad, jätkata poolelijäänud õpinguid või omandada uus eriala, et saada kõrgemat palka, tulemuslikumat töökohta või väärilisemat positsiooni ühiskonnas. See ei ole kerge majanduslikus mõttes, sest avatud ülikoolis õppimine on tasuline. Ainepunkti hind on ülikoolis keskmiselt 600 kr, erinevates erialades. Kaugõppe üliõpilasel lasub suur õppimis- ja õppesessioonid toimuvad tavaliselt kord kuus nädalavahetustel või paar korda semestris nädalase tsükliga. Iseseisva töö osakaal on suur – 70-75 %.

Avatud ülikoolis õppimist hõlbustab hiljuti tööd alustanud TÜ e-ülikool (www.ut.ee/e-ylikool).

ANDRES TENNUS

Seda toetavad spetsiaalsed õppevahendid, internetipõhised kursused, veebis olevad materjalid, õppegruppide listid. Kui statsionaarses õppevormis läbitakse keskmiselt 30-40 AP aastas, siis avatud ülikoolis on optimaalseks tempoks 20-30 AP aastas. Avatud ülikooli tasemekoolituses õppijad immatrikuleeritakse TÜ üliõpilasteks. Need, kes läbivad alla 20 AP aastas, võivad õpinguid jätkata õppija staatuses.

Avatud ülikooli eelised

Avatud ülikooli populaarseimad riigieelarvelised erialad on paaril viimasel aastal olnud ärijuhtimine, õigusteadus ja psühholoogia, kuhu kõik soovi-

jad ei ole pääsenud. Avatud ülikooli astumisel üldiselt sisseastumiseksameid sooritada ei tule. Avatud ülikooli astumiseks ei ole vajalikud ka riigeksamite tulemused.

Mõtles end jaoks selgeks avatud ülikooli eelised, kui Sul on juba olemas või silmapiiril hea töökoht, mida Sa kaotada ei taha, või perekond, keda pead toetama. Või on mõni muu põhjus, miks Sulle statsionaarne õppevorm ei sobi – ja lahendus ongi käes – Sind ootab avatud ülikool.

Info: Lossi 24, Tartu
tel 375200, 375201
e-post: utop@ut.ee
www.ut.ee/AvatudYlikool/

Nõustamine ja tuutorid

Sigrid Saar
TÜ tuutorite koordinaator

Valdavalt ainesüsteemis toimuv õppetöö annab üliõpilasele võimaluse oma õppliquid suures osas ise planeerida, kuid võib tekitada ka mitmeid küsimusi: millised ainete valikud on võimalikud, kasulikud ja ka tegelikult teostatavad?

Otsuste langetamiseks vajalikku informatsiooni pakuvad mitmesugused teatmikud (kataloog "Tartu Ülikooli loengud ja praktilised tööd", teaduskondade ning spordikeskuse teatmikud jm), õpingute planeerimise põhireegleid selgitavad osakonnad, instituudi või õppetooli vastavad töötajad – metoodikud, laborandid, vastutavad sekretärid. Palju kasulikku infot leiab ka ülikooli koduleheküljelt www.ut.ee/.

Ometi võivad probleemide lahendamisel raskused tekkida, eriti äsja õpinguid alustanud, kel pole kogemusi olemasolevate võimaluste kasutamiseks ning kelle üldine informeeritus ülikoolielust on veel vähene.

Üliõpilaskeskse informatsiooni kogumiseks ja levitamiseks ning probleemide lahendamiseks on õppe- ja üliõpilassakonna algatusel loodud üliõpilaste nõustamissüsteem.

Igal tööpäeval kl 9-12 ja 13-16 võtab peahoone ruumis nr 120 üliõpilasi vastu üliõpilasnõustaja.

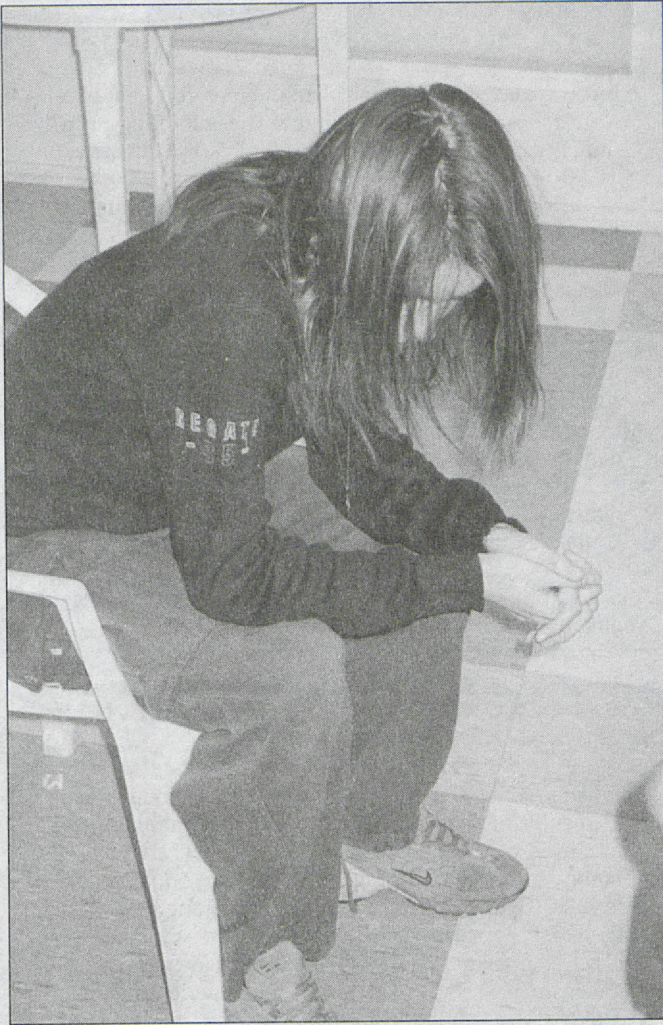
Temalt saab nõu ja informatsiooni eelkõige õppekorraldusega seonduvates küsimustes, aga ka üldisemat laadi valdkondades, nagu sotsiaaltoetused, sõidusoodustused, õppelaenuga seonduv jm.

Õppeaasta esimesel poolel, esmakursuslaste kohanemisperioodil, haaratakse nõustamistegevusse vabatahtlikena vanemate kursuste üliõpilastest tuutoreid.

Tuutorite tegevust ja väljaõpet korraldab tuutorite koordinaator (peahoone, ruum 117, tel 375 627).

Tuutor annab nõu ja abi eelkõige oma eriala esimese aasta üliõpilastele, korraldades uute tudengitega arutelusid õpingute alustamise ning üliõpilaseks olemisega kaasnevate kohustuste, õiguste ja probleemide vallas. Vajadusel tutvustab ta ülikooli õppehooneid, raamatukogusid ning ka Tartu linna, mis on eriti oluline mujalt Eestist siia õppima tulijatele. Soovijaid abistatakse ka individuaalsel nõustamisel.

Tartu Ülikoolis tegutsevate tuutorite kohta saab täpsemat informatsiooni koduleheküljelt www.ut.ee/tuutorid/.

Kui ei oska tunniplaani koostada või on mõni muu mure, võid ikka tuutori poole pöörduda.

KEA KIIDJÄRV

Kuidas Tartu Ülikooli ühiselamusse saada?

Janika Hango
MTÜ Tartu Üliõpilasküla majutusjuht

Üliõpilaste majutamisega tegeleb MTÜ Tartu Üliõpilasküla, mis haldab Tüle kuuluvat 8 üliõpilaselamut.

Sügisel peaks valmis saama uus Raatuse tn üliõpilaselamu, lõppema Tiigi 14 ning algama Narva mnt 25 üliõpilaselamu remont.

Sisseastumiseksamite ajal (juulis) on tudengikandidaatidel võimalik üliõpilaselamutes ööbida.

Üks öö maksab 75 kr, renoveeritud üliõpilaselamus 175 kr (hinna sees on voodivarustus – tekk, padi, linad, käterätt). Teenuse kasutajal tuleb tasuda ka ühekordne tagatisraha 50 kr, mis makstakse tagasi, kui tood ära voodivarustuse ning võtme.

Eksamiperioodiks majutuse saamiseks tuleb pöörduda kl 9-12 ja 13-16 üliõpilasküla majutusosakonda Vallikraavi 25. Nädalavahetusse jäävad majutused tuleb eelnevalt (soovitavalt reedel) kokku leppida kas tel 07 420 337 või Vallikraavi 25.

Kui eksamid on edukalt sooritatud ja teil on soov elada üliõpilaselamus, siis kohtamiseks tuleb täita üliõpilasküla majutusosakonnas kohataotluse ankeet.

Ankeete hakkame esmakursuslastelt vastu võtma pärast sissesaanute nimekirjade avaldamist, s.o alates 29. juulist. Ankeedid registreeritakse ning võetakse järjekorda. Kohtade jagamine toimub üldise järjekorra alusel. Järjekorras oles peab avaldust kindlaksmääratud ajal pikendama.

Üliõpilaskülas pakutavad toad on erinevates majades, seega on ka hinnad erinevad. Toa üür koosneb toa kindlaksmääratud hinnast, millele lisanduvad kommunaalmaksud (küte, vesi, elekter).

Aasta keskmine ühe koha hind koos kommunaalmaksetega on vastavalt tingimustele 300 kuni 400 krooni. Renoveeritud üliõpilaselamus Pepleri 14 on ühe koha aasta keskmine üürihind 950 krooni.

Täpsem info majutusvõimaluste kohta meie koduleheküljelt www.ut.ee/tyk/.

Maali õppetooli üliõpilastööd Haapsalus

Jaan Elken
TÜ maalikunsti prof

6. märtsil avati Haapsalu Linnagaleriis maali õppetooli korraldatud näitus läbilõikenäituse viimase aasta õppe- ja bakalaureusetöödest.

Eksponeeritud on 16 autori loomingut, lõputöödest on teraviklikumad komplektid Jukka Aaltol ja Piret Paasil (kummaltki 3 suureformaadilist maali).

Viimaste aastate praktika on olnud läbi näitustegevuse populariseerida õppetooli ja maalioppevõimalusi Tartu Ülikoolis just väljaspool Tartut ja tuua seeläbi andekaid noori üle Eesti sisseastumiseksamitele.

Suuremad näitused on toimunud Kuressaare Lossi tornigaleriis, Narva Linnamuseumi galeriis, Vaal galeriis Tallinnas, TÜ Pärnu Kolledžis, Põlva Kultuurikeskuse Maarja galeriis ja paljudes koolides.

Tartus on suvepraktikal tehtust valik kahel korral olnud Uppsala majas ja suurem ülevahtlik ekspositsioon Kõrgemas Kaitsekolledžis. Näha oma töid kvaliteetselt kujundatud näitusekeskkonnas, kõrge künnisega kunstieksponeerimispaikades, nagu Haapsalu linnagalerii ja Vaal galerii, on üliõpilastele sti-

Maalikunsti eriala üliõpilased Haapsalus oma näitust üles seadmas.

ARHIIV

muleeriv. Pelgalt konteksti muutumine võimaldab, eriti vanemate kursuste õppetöös, kus didaktika niigi taandunud ja loovus domineerib, testida raskesti defineeritavat, aga siiski kindlalt eksisteerivat mõdet, nagu kunstiküpsus.

Lõviosa näitusel eksponeeritud töödest ongi maalitud komplitseeritud pildikeelt ja iseseisvat plastilist mõtlemist arendava maalikursuse "Strateegiline maal" raames.

Eda Lõhmuse sugestiivne laad on just läbi akriülvärvide

ja täitepastade pastoossuse jõudnud subjektiivsesse värviekspressiooni, näitusel on eksponeeritud kaks tema läbimurdetööd.

Figuratsioonis tunneb ennast vabalt ka mõnevõrra plakadikuma aga kõitvate kompositsiooniliste lahendustega silma paistev Kadi Kängsepp. Kängsepp oskab läbi otsekoheste ja popkultuurilike üldistuste toota ikoonilaadset, monumentaalset märgilisust. Sami Makkonen ja Piret Mikkelsoni aktistudiod õigustasid tänu oma nauditava-

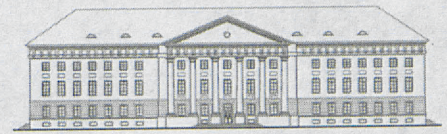
le maalimateeria valdamisele ja nõudlikule kadreeringule eksponeerimist rohkem iseseisvale loomingulisele algele rajatud näitusekoosluses.

Kõigist avamistest pidulikeim ja rahvarohkeim oli mullukevadine Narva Linnamuseumis toimunud kohtumine Narva kunstipublikuga, kuid ka Haapsalu linnaleht Lääne Elu avaldas 6. märtsi Linnagalerii avamisest reportaaži ja intervjuud osalenud üliõpilastega.

Haapsalu näitus on avatud 24. märtsini.

STIPENDIUMITAOTLUSED

15. aprilliks

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS

TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Tiina Tammani nimeline stipendium

Tiina Tammani nim stipendium toetab analüüsivõimelise ajakirjanduse teket ja poliitilist süvaanalüüsi Eesti ajakirjanduses. Kandidateerida võivad kõikide teaduskondade üliõpilased. 5 000 kroonine stipendium määratakse üks kord aastas ühele TÜ üliõpilasele, kes esitab konkursile parima ajakirjandusliku, analüüsiva essee (kuni 6 000 tähemärki). Essee tuleb esitada eesti keeles ükskõik millisel Eesti riigivõimuga seotud teemal. Stipendiaadi valib välja komisjon ja stipendium antakse üle mais. Lisaks tuleb esitada elulookirjeldus, ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (märkida keskmine hinne) ja essee.

Gerda Spohri nimeline stipendium

Gerda Spohri nim stipendiumi eesmärk on TUs keskkonnakaitsega seonduvat füüsilist õppivate magistrantide ja doktorantide toetamine. Stipendiumisaaja peab olema EV kodanik. Käesoleval aastal maksab sihtasutus välja ühe 10 000 kroonise stipendiumi.

Kandidateerijal esitada taotlus, *curriculum vitae*, juhendava õppejõu soovitus ning väljavõte õpinguraamatust. Määramisel võetakse aluseks magistrandi/doktorandi õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus. Stipendium antakse üle sügissemestri algul.

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendium

Välja antakse üks stipendium (10 000 kr). See määratakse TÜ põhiõppe üliõpilasele, magistrandile või doktorandile eesti rahvuslikke küsimusi või väliseestlust käsitleva õppe- ja teadustöö ning ühiskondliku tegevuse eest.

Kandidateerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, ruum 207): stipendiumitaotlus (vorm ülikooli kantseleis ja sihtasutuse koduleheküljelt), ülevaade õppe-, teadus- ning ühiskondlikust tegevusest eespool nimetatud valdkondades, soovitus instituudilt/osakonnalt, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust. Stipendium antakse üle sügissemestri algul.

Johannes Voldemar Veski stipendium

Johannes Voldemar Veski stipendium TUs moodustub tema tütre, Asta Veski ülikoolile annetatud rahadest. Stipendium määratakse üks kord aastas ühele peaainena eesti keelt õppivale 3. või 4. aasta üliõpilasele või magistrandile.

Välja antakse üks 5 000 kroonine stipendium. See määratakse TUs peaainena eesti keelt õppivale 3. või 4. aasta üliõpilasele või magistrandile. Määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus ning eeldused ja tulemuslikkus keeleteaduslikus uurimistöös. Kandidateerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, ruum 207): stipendiumitaotlus, ülevaade erialasest tegevusest, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (nelja viimase semestri õppetulemused). Stipendiumisaaja selgub J. V. Veski päeval 27. juunil.

Heinz Martin Ederma stipendium

Stipendiumifondi asutas Heinz-Martin Ederma lesk Ülle Ederma. H.-M. Ederma lahkus 1944. aastal Saksamaale, Hamburgis sai ta keemiahariduse. Saksamaalt siirdus ta USAsse, oli 1957-1994 teadur farmaatsiakompaniis Meyers-Squibb ja Kuningliku Keemiaseltsi liige. Ederma stipendiumi makstakse TUs orgaanilist peensünteesi õppivale üliõpilasele, magistrandile või doktorandile iga aasta sügissemestril.

10 000 kroonise stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase (magistrandi, doktorandi) edukus stuudiumil, isearanis orgaanilises keemias ning kalduvus rakendada oma teadmisi teaduslikus uurimistöös.

Kandidateerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph ruum 207): stipendiumitaotlus koos ülevaatega erialasest tegevusest ja uurimistööst, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust. Stipendiumisaaja selgub sügissemestri alguseks.

Liisa Kolumbuse Mälestusfondi stipendium

Liisa Kolumbuse Mälestusfond toetab eesti päritolu teadlaste ja üliõpilaste arstiteaduslikke uurimisi ja õpinguid. Välja antakse 4 10 000 kroonist stipendiumi. Kandidateerida võivad TÜ arstiteaduskonna doktorandid. Määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ja teadustegevus ning selle tähtsus rahva tervishoiule. Kandidateerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, ruum 207): stipendiumitaotlus koos ülevaatega erialasest ja teaduslikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust. Stipendiumisaaja selgub kevadsemestri lõpus.

Info:

Kõikide stipendiumikonkursside kohta saab infot TÜ Sihtasutusest. Aadressil www.ut.ee/sihtasutus on üleval taotlusvormi ja statuudid. Tel: 375 852, 050 63 076, e-post: im@ut.ee.

ÕNNITLEME!

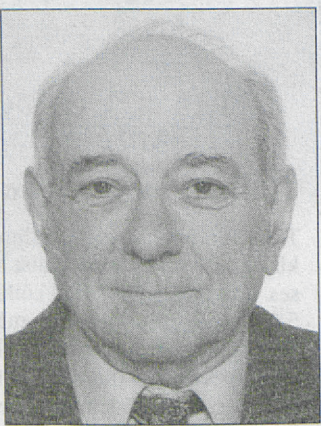
Akivo Lenzner 75

16. märtsil tähistab oma 75. juubelit kauaaegne mikrobioloogia instituudi juhataja prof Akivo Lenzner.

Juubilari elu ja tegevus on tihedalt seotud arstiteaduskonnaga mikrobioloogia instituudiga alates 1960. aastast. Enne seda olid Treffneri gümnaasium, ÜTÜ mikrobioloogia ring, arstiteaduskonna lõpetamine *cum laude* 1951 ning olude sunnil 9 aastat teenistust armees.

Elu viraažid ei ole siiski kunagi suutnud juubilari valitud teelt kõrvale kallutada. Ilmekaks näiteks selle kohta on sõjaväeteenistuse ajal 1953 TRÜS kaitsitud kandidaadiväitekirj. Pärast naasmist Tartu Ülikooli järgnes 1963. aastal dotsendi kutse, 1964. aastast kateedrijuhataja ülesanded, teadusprodekaani ametikoht, 1974. aastast professori kutse.

Eelnevalt oli 1973. aastal valminud doktoritöö, mis käsitles inimese laktofloorat. Inimese mikrofloorasse kuuluvate piimhappebakterite uurimine normi ja patoloogia, sh kosmoselendude tingimustes, ongi olnud aastakümnete vältel juubilari peamiseks uurimisobjektiks. Ta on olnud inimese mikroöökoloogia suuna rajaja nii Eestis kui ka endise NSVL terri-

tooriumil, leides ka rahvusvahelise tunnustuse.

Juubilari alustatud töid jätkavad tema kaastöötajad Eestis ja väljaspool Eestit. Mikrobioloogia kateedris töötatud 30 aasta vältel valmis juubilari juhendamisel 14 väitekirja. Tehnud töö kvaliteedi sertifikaadina võib käsitleda tema valimist Venemaa Meditsiinilis-Tehniliste TA akadeemikuks 1996. Suur osa Eesti arstkonnast mäletab prof Akivo Lenznerit eeskätt kui säravat, energilist ja üliõpilaste poolt alati oodatud lektorit.

Soovime juubilari jätkuvat visadust, elurõõmu ja energiat!

Kollegid TÜ mikrobioloogia instituudist

50

Anne Jänese, õpetaja – 20. märts
Kalju Paju, dotsent – 21. märts

Henn Kukke, vanemteadur – 18. märts
Jaan Torokoff, majahoidja – 19. märts

60

Aime Lust, teadur – 15. märts

70

Aldo Valgmäe, majahoidja – 16. märts

INTELLEKTIKA KORRALDAJAD TÄNAVAD

Aitäh kõigile, kes tegid ülikooli esinemise messil Intellektika 2002 ligitõmbavaks ja nauditavaks ning sisustasid meie ekspositsiooni ja kava informatiivselt ning huvitavalt. Suur tänu ligi 40 struktuuriüksusele, kes tutvustasid messil ennast ja selle kaudu ülikooli kogu tema mitmekülsuses. Messi heale kordaminekule aitasid kaasa väga paljud, siin nimetada jõuan vaid mõned. Karjääriteenistus valmistas ette karjäärilaada ja -seminari. Raamatukogu korraldas Informiini. Infotehnoloogia osakond ehitas messile võrguühendused. Multimeediakeskus valmistas kaunid postrid ja kandis hoolt esitlustehnika eest. Personaliosakond tegi messikoolituse. Botaanikaed hoolitses rohelise kujunduse eest. Üldosakond oli abiks ekspositsiooni ülespanekul ja messipäevadel. Aitäh kõigile ligi 200 ülikooli töötajale ja üliõpilasele, kes valmistasid ette väljapanekud ja teabematerjalid, pidasid ettekandeid ja esitlusi, töötasid messil, tutvustades, selgitades ja küsimustele vastates. Teie töö, teadmised ja meeldiv suhtlemine töid ülikooli kindlasti paljudele messikülalistajatele lähemale ning näitasid teda ihaldusväärse õppimis- ja töökohana.

Leeni Uba
Intellektika ülikoolipoolne korraldaja

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Jüri Sepp

KONKURENTSIPOLIITIKA EUROOPA LIIDUS JA EESTIS

- Konkurentsipoliitika teoreetilised alused
- Konkurentsikaitse õiguslikud alused Euroopa Liidus
- Konkurentsikaitse õiguspraktika Euroopa Liidus (kaasused)
- Konkurentsi- ja tööstuspoliitika vahekorrad
- Konkurentsipoliitika Eestis

150 lk., 143 x 205
Hind 65.–

PROJEKTIKONKURSS

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus kuulutab välja projektikonkursi üliõpilastele suunatud ettevõtmiste toetamiseks. Taotluste lõpptähtaeg on 18. märts.

Tingimused:

- üritus või ettevõtmine peab olema suunatud TÜ üliõpilastele mistahes valdkonnas (kultuur, sotsiaal, haridus);
- üliõpilasesindus toetab projekti kuni 50% ulatuses, kuni 10 000 krooniga;
- planeeritav üritus/ürituste seeria peab olema toimunud 1. juuniks;
- lõpparuanne tuleb esitada 5. juuniks või hiljemalt 3 nädalat pärast ürituse lõppemist.

Projektitaotluses peab olema:

- projekti nimi; toimumise aeg, koht; korraldaja(d); eelarve; summa, mida taotletakse; omapoolne finantseering ja/või teiste toetajate panus; üldeesmärk (valdkond ja selle arendamine; konkreetne eesmärk; sihtgrupid,
- kellele projekt on suunatud; võimalikud ohud ja takistused ning nende ületamine; eelarve lahtikirjutus; korraldaja(te) kontaktandmed.

Taotlus tuua üliõpilasesindusse: Ülikooli 18b või saata: ye.juhatus@lists.ut.ee. Info: tel 375 400.

ESSEKONKURSS JÄÄTMEKÄITLUSE KORRALDAMISEST

Viimaste aastate märksõnaks on saanud keskkonnasäästlikkus. Inimesed teadvustavad, et ei elata vaid täna ning et ka järeltulevad põlvkonnad elamisväärselt keskkonda väärivad. Sõnadest tegudeni on aga pikk tee. Elanikkonna tarbimise pideva kasvuga suureneb järjekindlalt ka jäätmehulk. Palju räägitakse prügi sorteerimise ja taaskasutamise vajalikkusest, kuid sellest hoolimata seisavad elamurajoonides ja bensiinijaamadesse paigutatud sorteerimiskonteinerid tühjana või visatakse sinna valimatult igasugust sodi. Seepärast kutsuvad Tallinna Prügila AS ja Tallinna linn üliõpilasi osalema esseekonkursil

“Kuidas kaasata elanikke jäätmeäitluse korraldamisse?”

I koha väärilise töö autorit auhinnatakse 2000, II kohta 1500 ja III kohta 1000 krooniga. Essee pikkus on maksimaalselt 3600 tähe märki. Võistlustöö märgusõnaga “Konkurss” saata hiljemalt 8. aprilliks aadressil: Tallinna Prügila AS, Masina tn 11, 10144 Tallinn. Ümbrikusse lisada kindlasti autori kontaktandmed. Võitjate nimed kuulutatakse välja ajalehes UT aprilli lõpus ning kõigi võitjatele võetakse ka ühendust. Et tutvustada tudengitele jäätmeäitluse praktilist poolt, on kõigil essee esitanutel võimalik osaleda ekskursioonil Väätsa prügilas. Ekskursioon toimub 18. aprillil, registreeruda saab 8.-15. aprillini: inge@proevent.ee.

Lisainfo: Inge Runtal, Tallinna Prügila AS, inge@proevent.ee, www.landfill.ee.

KAITSMISED

22. märtsil kell 14.15 kaitseb Tü Füüsika Instituudis Kristjan Leiger doktoritööd tahkisefüüsika erialal “Pressure-induced effects in inhomogeneous spectra of doped solids” (Rõhufektid mittehomogeensetes liandsispektrites). Juhendaja prof Jaak Kikas (TÜ). Oponentid dr Lothar Kodar (Bayreuthi Ülikool, Saksamaa) ja dr Raivo Jaaniso (TÜ FI). Info: Hugo Mändar, tel 375 537.

LOENGUD

19. märtsil kell 10.15 peab Marburgi Ülikooli õppejõud dr Norbert Nail Paabelis aud 103 saksakeelse loengu teemal “Kontinuität und Wandel in der deutschen Studentensprache des 19. und 20. Jahrhunderts”. Oodatud on kõik huvilised. Info tel 375 228.

20. märtsil kell 14.15 peab Marburgi Ülikooli õppejõud Jan Seifert Paabelis aud 103 saksakeelse loengu teemal “Die deutsche Sprache zu Beginn des 21. Jahrhunderts (Sprachwandel und Sprachreflexion im gegenwärtigen Deutsch)”. Info tel 375 228.

TEATED

20.–21. märtsil toimub Tartu Ülikooli nõukogu saalis Jüri Kuke mälestusele pühendatud langevad vabadusvõitleja päeva VI konverents. Kl 17 vaadatakse auditoriumis 102 dokumentaalfilme, mida kommenteerib Mart Niklus. Korraldab akadeemiline vabadusvõitlejate, inimõiguslaste ja repressioonihvite mälestuskeskus Hereditas Heroum-Defensorum Libertatis et Iuris Civilis Hominum in memoriam Jüri Kukki. Info: Rein Vanja, tel 375 102, reinva@ut.ee

21. märtsil kell 16 avatakse ülikooli kunstimuuseumis näitus “Püha pilt – vene ikoone muuseumi kogust”. Näitus koosneb 18.-19. sajandi ikoonidest. Info: Külli Valk, tel 375 384.

24. märtsil kell 12 toimub Tartu Ülikooli nõukogu saalis Jüri Kuke mälestusele pühendatud langevad vabadusvõitleja päeva VI konverents. Kl 17 vaadatakse auditoriumis 102 dokumentaalfilme, mida kommenteerib Mart Niklus. Korraldab akadeemiline vabadusvõitlejate, inimõiguslaste ja repressioonihvite mälestuskeskus Hereditas Heroum-Defensorum Libertatis et Iuris Civilis Hominum in memoriam Jüri Kukki. Info: Rein Vanja, tel 375 102, reinva@ut.ee

TÜ Psühhiaatrikliinik otsib vaba tahtlikke osalemiseks teaduslikus uuringus. Oodatud on kehaliselt

TÜ LAHTISTE USTE PÄEVAD

19. märtsil Tartus

- 10-10.45 USUTEADUSKOND
TÜ peahoone, Ülikooli 18-102
- 11-11.45 HARIDUSTEADUSKOND
TÜ Õpetajate Seminar, Salme 1a, aula
- 12-12.45 MAJANDUSTEADUSKOND
Economicum Narva 4-A314 (aula)
- 13-13.45 SOTSIAALTEADUSKOND
uus-anatoomikum, Näituse 2, ringauditoorium
- 14-14.45 ÕIGUSTEADUSKOND
Vanemuise 46-225
- 15-15.45 FILOSOOFIATEADUSKOND
keemiahoone, Jakobi 2-226

20. märtsil Tartus

- 11-11.45 KEHAKULTUURITEADUSKOND
Jakobi 5-302
- 12-12.45 MATEMAATIKA-INFORMAATIKATEADUSKOND
Vanemuise 46-225
- 13-13.45 ARSTITEADUSKOND
Biomeedikum, Ravila 19, suur auditoorium
- 14-14.45 FÜÜSIKA-KEEMIATEADUSKOND
füüsikahoone, Tähe 4-170
- 15-15.45 BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKOND
Vanemuise 46-225
- 15.50-16.45 TÜRi KOLLEDŽ
Vanemuise 46-301

20. märtsil Tallinnas

- 14-17 ÕIGUSINSTITUUT
õppehoone, Kaarli pst 3

20. märtsil Türil

- 19 TÜRi KOLLEDŽ
õppehoone, Viljandi 13b

21. märtsil Pärnus

- 11-14 PÄRNU KOLLEDŽ
õppehoone, Ringi 35

21. märtsil Narvas 14

- 14 NARVA KOLLEDŽ
õppehoone, Kerese 14

Vastuvõtuinfo: (07) 375 625, www.ut.ee/Sisseastumine.php.

OLÜMPIAAKADEEMIA ESSEKONKURSS

Eesti Olümpiaakadeemia kuulutab välja olümpiateemalise esseekonkursi 20-35aastastele olümpiaideest innustunud noortele. Teemad pole piiratud – käsitleda võib olümpiamängude ajalugu, Eesti sporti, olümpiaideid üldiselt, kaasaja olümpialiikumise probleeme. Paremate tööde autoritel võimalus osaleda suvel Rahvusvahelise Olümpiaakadeemia noortesessioonil Kreekas Olympias. Esseed saata hiljemalt 1. aprilliks Eesti Olümpiaakadeemiasse aadressil: Jakobi 5 – 112, 51014, Tartu, e-post: reele@ut.ee.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimajas

Reedel, 15. märtsil kell 19 Haridusministeeriumi saalis “Emade keeles, isade meeles”. Hando Runnel, Eesti Rahvusmeeskoorilt emakeele päevaks. Dirigent Ants Soots, kavas eesti koorimuusikat.

Neljapäeval, 21. märtsil kell 19 VKMis sarjast “Sümfooniaorkestrid maailmas” esinevad Jaapani Filharmoonikud – solist Francois-Frederic Guy (klaver), dirigent Ken-ichiro Kobayashi. Kavas: Akutagawa Triptühnon keelpillidele, Griegi Klaverikontsert a-moll Tsaikovski Sümfoonia nr 4. Jaapani Filharmooniline Orkester tegutseb Tokyos ja on Jaapani tähtsamaid muusikakollektiive. Piletid 50-300 kr.

Neljapäeval, 28. märtsil kell 19 Bachi “Johannese Passioon” BWV 245 – Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, dirigent Paul Hillier (Inglismaa). Piletid 100, 150 kr.

KINOS ILLUSIOON

Kollide kompanii (2001). Kl 11, 12.45, 14.30, 16.15. Võidusõit (2001). Kl 18, 20, 22.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 5000

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Kui sel aastal Tartu Ülikooli startida, siis peab bakalaureusefinaali joudma aastal 2005 ja magistrantuuri lõpetama aastal 2007.

VARJE SOOTAK

Usuteaduskond

Teoloogia õppimine on läbi aegade olnud elitaarne.

Varasematel aegadel, kui inimesed olid religioossemad, kindlustas vaimuliku elukutse ühiskonnas auväärses positsiooni ja sageli ka materiaalse kindlustatuse. Nii on see ka nendes tänapäeva kultuurriikides, kus ajalooline järjepidevus ei ole katkenud. Eesti ja teised endise idabloki maad on aga läbi teinud sunnitud ateismiperioodi, mis on lõhkunud normaalse ühiskonna väärtushinnangud ja eluhoiakud. Kõige selle taasülesehitamine võtab aega rohkem kui ühe inimpõlve. Nii ei saa meie vaimulikud lähitulevikus ilmselt loota eriti kõrget palka, küll aga ei ole suutnud aeg väärata inimeste austust kirikuõpetajate ja üldse kõrgesti haritud teoloogide vastu. Koos kooliõpetajatega on nad endiselt maa sool.

Tartu Ülikooli usuteaduskond on taasavamisest möödunud kümne aasta jooksul saanud tagasi oma kunagise väärka koha. Teaduskonna õppejõud on kõrge kvalifikatsiooniga teadlased ja jälle seostatakse eriti Saksamaal TÜ usuteaduskonda Universität Dorpatiga nagu minevikus.

Lõpetanud on seitse lendu pooleteistsaja haritud teoloogiga, kes valdavalt töötavad oma erialal. Mitmedki on jõudnud magistri- ja doktorikraadini.

Dekaan professor Tõnu Lehtsaar

Esimesel õppeaastal läbitakse koos teiste humanitaaridega ühised alusained ja saadakse teadmised sissejuhatavatest teoloogiaainetest.

Teisel õppeaastal õpitakse teoloogiat edasi ja tehakse esimene valik: võib jätkata eriala üldsuunal, võib valida süvendatult näiteks luterliku usuteaduse või mõne teise teoloogiavaldkonna, aga ka koguni Lähis-Ida vanadele keeltele rajaneva assürioloogia. Kaheaastane magistrantuuri võib jätkuda teoloogia või religioonipedagoogika erialaõppes.

Avatud ülikoolis on võimalik õppida tasuliselt magistritasemel religiooniantropoloogiat. Viimatinimetatu on laiapõhjaline magistriõppe kõigile bakalaureuseharidusega soovijatele. Lõpuks võib parimate lõpetajate jaoks järgneda juba nelja-aastane doktoriõppe teoloogias või religiooniantropoloogias.

Prof Tarmo Kulmar
usuteaduskonna nõukogu aseesimees

Info: Ülikooli 18-313, tel 375 300, tel/faks: 375 301 us@ut.ee

Arstiteaduskond

Arstiteadust on Tartu Ülikoolis õpetatud kogu tema eksisteerimise vältel.

Täna valmistab teaduskond ette arste, hambaarste, proviisoreid ja ka kõrgharidusega õdesid.

Arsti põhiõpe kestab kõikjal maailmas 6 aastat. Sellele järgneb iseseisvaks arstlikuks tegevuseks vajalike oskuste ja kogemuste omandamine 3-5 aastat kestvas residentuuris.

Mitmeastmeline haridustee meditsiini erialadel tagab ühtselt mõistetavad nõuded Euroopa Liidus ja ka väljaspool seda.

Arstiteaduskonna õppekavad läbisid eelmisel õppeaastal edukalt akrediteerimise ja nad vastasid igati rahvusvahelistele nõuetele.

Eesti ei suuda olla edukas kõikides valdkondades ja lahendada kõiki arengu probleeme korraga.

Seetõttu on riik määratlenud arengu võtmevaldkonnad ja näeb ette sinna suunatud riiklike nii inim- kui materiaalsete ressursside osatähtsuse suurendamise.

Võttes arvesse Eesti arengueeldusi ja -võimalusi on üheks võtmevaldkonnaks teaduse ja arenduse alal biomeditsiin.

Hiljuti valminud kaasaegsete tehnoloogiliste lahendustega õppehoone Biomeedikum on loonud suurepäraseid võimalu-

Dekaan professor Toomas Asser

sed ka teadustöök.

Arstiteaduskonnas tehaksegi enamik meditsiinalastest teadusuuringutest Eestis. Tänapäevast arstiteadust on paljuski kliinilise meditsiini ja molekulaarbioloogia-alaste uuringute ühendamise oskus.

Selle koostöö tulemusi kasutatakse rahva tervise parandamiseks, kuid ka järjest kasvava biotehnoloogia-alase ettevõtluse arendamiseks.

Hiljutine inimgenoomi kodeerimine on loonud ääretult suured võimalused haiguste molekulaardiagnostikaks ja uute ravimeetodite väljatöötamiseks.

Uuringud genoomika ja proteomika valdkonnas loovad uusi rakendusvõimalusi ka kliinilise meditsiini jaoks. Biomeditsiini rakendused pakuvad võimalusi kõrgtehnoloogilise

tööstuse rajamiseks ja edasiarendamiseks Eestis ning kindlasti ka rahvusvahelises ulatuses.

Meditsiini areng on huvitavas kiirete muutuste ajajärgus. Meditsiiniine kõrgtehnoloogiline diagnostiline ja raviaparatuur eeldab laialdasi teadmisi ning oskusi. Viimaste aastate tehnoloogia kiire areng on jätkuvalt parandanud haiguste diagnoosimise ja ravi võimalusi. Tartu Ülikooli Kliinikum koos teiste Eesti haiglate ja tervishoiuasutustega võimaldavad arsti põhiõppe heal kaasaegsel tasemel.

Arsti elukutse eeldab suurt vaimset ja tihti ka füüsilist taluvust, mida peaks kutse valikul arvestama. Arsti hariduse juurde kuulub eeldusena hea võõrkeelte oskus ning ka emakeele valdamine.

Õppides arstiteaduskonnas, saab lisaks haridusele ka kutse.

Teaduskonda ootame õppima suure töövoimega noori kolleege, sest arstiks olemine nõuab tugevat ja sügavat kutsumust.

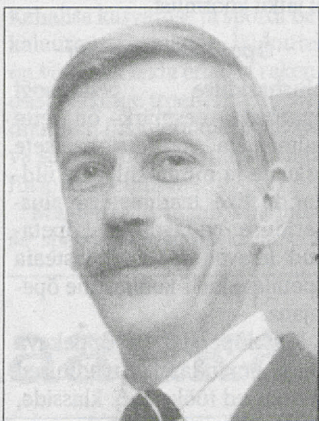
Info: Veski 63, tel 375 326, faks 375 320, arst@ut.ee, ar@ut.ee, www.med.ut.ee

Õigusteaduskond

Juurat on Tartu Ülikoolis õpetatud juba *alma mater* asutamisest alates.

Teaduskond on vanade akadeemiliste traditsioonidega, aga samal ajal ka noor ja dünaamiline. Siia on koondunud põhiline osa Eesti õigusteaduse potentsiaalidest. TÜ õigusteaduskond annab välja Eesti ainsat eestikeelset õigusteaduslikku ajakirja *Juridica* ning välislugetele Eesti õiguskorda ja õigusteadusliku mõtte arengut tutvustavat ingliskeelset ajakirja *Juridica International Law Review University of Tartu*. Õigusteaduskonna õppejõudude teadustöö sai eelmisel aastal rahvusvahelisel ekspertkomisjonilt positiivse hinnangu ning on ealveeritud.

TÜ õigusteaduskond pakub jätkuvalt teadusel põhinevat kõrgetasemelist ja laiapõhjalist akadeemilist õigusharidust, mis tagab konkurentsivõime tänapäevase ja rahvusvaheliselt aktsepteeritud õigushariduse maailmas. TÜ õigusteaduskond on Eestis ainus akadeemiline struktuuriüksus, kus õppetöö toimub akrediteeritud õppekavade alusel kõigis akadeemilise õigushariduse astmetes (bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppes).

Dekaan professor Kalle Merusk

teks riigiteenistuses nooremametnikuna ja riigiteenistujate abiteenistuskohadel ning ka erasfääris kohtadel, kus ei nõuta iseseisvate juriidiliste otsustuste tegemist.

Akadeemilise õigushariduse teine aste on õigusteaduse magistriaste.

Magistriastme õppekavas on lisaks kohustuslikule üldõppele väga suur erinevate valikainete valikuvabadus, mis tagab võimaluse spetsialiseeruda. Nominnaalne õppeaeg on 2 aastat. Antav kraad on õigusteaduse magister.

Magistriastme eesmärk on anda terviklik akadeemiline õigusharidus, alusteadmised õpingute jätkamiseks doktoriõppes ja kutseoskused töötamiseks juristi kõrgkvalifikatsiooni eeldatavatel ametikohtadel kohtunikuna, prokurörina, advokaadina, notarina, aga samuti muudel juristi kõrgkvalifikatsiooni eeldavatel ametikohtadel, nagu näiteks õiguskantsleri kantseleis, Riigikontrollis, ministriumides, kohaliku omavalitsuse asutustes ja politsei-

teenistuses ning nõunike- ja konsultantidena kohtutes, juristidena erafirmades, pankades jm.

Nii bakalaureuse- kui ka magistriastmes pööratakse suurt tähelepanu Euroopa Liidu õiguse probleemidele, mis tagab meie lõpetajatele taseme toimetulekuks ELi õigusruumis.

Õigusteaduskonda astujalt

eeldatakse laia silmaringi, huvi ühiskonnaprobleemide vastu, loogilist mõtlemist, analüüsivõimet, võõrkeelte oskust ja püsivust. Vastavalt sellele on teaduskond teinud valiku ka riigieksamitest – emakeele kirjand, ajalugu, võõrkeel.

Lisaks riigieelarvelistele kohtadele on võimalik õppida ka tasulistel õppekohtadel, samuti

töö kõrvalt avatud ülikoolis.

Õigusteaduskond on tihedalt seotud ka 1. juulil asutatava TÜ Õigusinstituudiga – akadeemilise õigusteaduse õpet pakutakse ühtsetel alustel edaspidi nii Tartus kui ka Tallinnas.

Info: Näituse 20, 213-215 tel: 375 390, faks 375 399, juura@ut.ee, oi@ut.ee, www.iur.ut.ee/

Tartu Ülikooli Õigusinstituut

Peaagu neli sajandit pärast Tartu Ülikooli asutamist hakkab Tartu Ülikool akadeemilist haridust pakkuma ka Tallinnas. Nii nagu ülikooli algpäevil, alustatakse ka nüüd õigusteaduse õpetamisega.

Tuginedes Tartu Ülikooli ja eraülikooli Õigusinstituut kavatsusele ühendada kahe Eestis parimat juuraõpet andva õppeasutuse potentsiaal, võttis TÜ nõukogu eelmise aasta 21. detsembril vastu otsuse asutada Tallinnas TÜ Õigusinstituut. TÜ Õigusinstituut asutatakse 1. juulil ning see hakkab tööle tihedas koostöös õigusteaduskonnaga, kellega jagatakse ühtset nägemust Eesti õigusteaduse tulevikust Euroopa haridusruumis.

Alates 2002/2003. õppeaastast toimub õigusteaduse erialale ühine vastuvõtt ja õppe-

TÜ Õigusinstituudi asutajadirektor professor Heiki Lindpere

tulenevatest võimalustest. Näiteks on Tallinnas alati suurt rõhku pandud rahvusvahelisele, Euroopa ja võrdlevale õigusele. Ainsa kohana Eestis saab õppida kaubandusliku meresõidu õigust, oluline tähtsus on ka praktiliste juurteadmiste edasiandmisel ning keeleõppel.

Õppetöö TÜ Õigusinstituudis hakkab toimuma TÜle kuuluvas avaras kaasaegselt sisustatud õppehoones Tallinna kesklinnas.

Info: Tallinn, Kaarli pst. 3, tel: (0) 6 271 888, lawinst@lawinst.ee, www.lawinst.ee

Filosoofiateaduskond

Tartu Ülikooli teaduskondadest on filosoofiateaduskond ajalooliselt vanim.

Ülikooli algaastatel, rootsiaegses ülikoolis (1632-1710), omandasid kõik üliõpilased just selles teaduskonnas kuueaastase stuudiumi jooksul üldise akadeemilise hariduse ning seejärel jätkasid õpinguid valitud erialal teistes teaduskondades.

Traditsiooniliselt kannab teaduskond ka tänasel päeval filosoofiateaduskonna nime, ent aegade jooksul on toimunud nihkeid tegevusvaldkondades ja õpetuse sisus.

Algselt ka matemaatikat ja loodusteadusi hõlmavast teaduskonnast on tänaseks välja kasvanud sügavalt humanitaarteaduste keskne teaduskond. Kõrvuti ajaloo, keelte ja kirjandusega tegeldakse ka kaunite kunstide õpetamise ning uurimisega.

Õppima asunutel on võimalik teha konkreetsemaid valikuid. Eesti ja soome-ugri keeleteaduse eriala sisaldab omakorda viit iseseisvat distsipliini: eesti keel, soome keel ja kirjandus, ungari keel ja kirjandus, soome-ugri keeled, arvutuslingvistika.

Vene ja slaavi filoloogia osakonnas õpetatakse vene keelt, vene kirjandust ja slaavi filoloogiat.

Dekaan professor Birute Klaas

alaks. Sidemed, mis toetavad universitase ideed, ulatuvad ka teaduskonnast väljapoole. Tihe üliõpilaste ja teadlaste vahetus erinevate välismaa ülikoolidega on akadeemilise viljakuse pant.

Filosoofiateaduskond on seadnud oma õppekavadega eesmärgiks arendada üliõpilase analüüsivõimet ning suutlikkust tunnetada maailma tervikuna. Üliõpilane peab olema võimeline mõtestama humanitaarseid väärtusi. Iseseisva, kriitilise mõtlemisvõime arendamine on meie teaduskonna peamine eesmärk ja ülesanne.

Põhjalikumate erialaste teadmiste omandamiseks on bakalaureuseõppe järel võimalik õpinguid jätkata magistriõppes. Uute õppekavade alusel saab valida kas rohkem akadeemilise kallakuga või õpetajakoolituse magistriõppe. Magistrikraad on tuleviku Eestis märk kõrghariduse täielikust omandamisest.

Euroopa Liiduga ühinemise eel ja järel leiavad endale kindlasti meeelpärast tööd erinevate keelte spetsialistid, kes on lisaks läbi teinud meie teaduskonna juures tõlkide ja tõlkijate koolituse, mille eduka lõpetamise jä-

rel saadakse vastava eriala kutsemagistriks.

Filosoofiateaduskonna lõpetanu on laiapõhjalise haridusega spetsialist, keda on tööturul ootamas suur valik töökohti. Meie vilistlased on leidnud tööd õpetajatena, muuseumi- ja kirjastustöötajatena, kriitikutena, teadlastena ja maalikunstnikena, aga ka ajakirjanikena, poliitikutena ja kirjanikena.

Filosoofiateaduskond, üliõpilaste ja õpetatavate erialade arvult suurim teaduskond Tartu Ülikoolis, ootab 2002. aastal väärilist täiendust nii riigieelarvest finantseeritavatele kui ka eelarvevälistele õppekohtadele kokku 461 uut põhiõppe üliõpilast. Teaduskond on planeerinud vastuvõttu ajaloo (75), kirjanduse ja rahvaluule (49), eesti ja soome-ugri keeleteaduse (102), sh eesti keele ja kultuuri muukeelsetele suund (37), filosoofia (40), maalikunsti (10), vene keele ja kirjanduse (45), inglise keele ja kirjanduse (60), romanistika (20), saksa keele ja kirjanduse (40) ja skandinaavia keeled ja kultuurid (taani keel) (20) erialadele.

Info: Lossi 3 - 224-229, tel 375 341, faks 375 345, filos@ut.ee, fl@ut.ee, www.fl.ut.ee/

Igasügisene rebasenädal aitab verivärskel tudengil Tartu linna ja ülikoolieluga kohaneda.

ANDRES TENNUS

Bioloogia-geograafiateaduskond

Oleme loodusteaduskond – seda nii klassikalises kui kaasaegses tähenduses ning meil on suurim loodusteaduslike erialade valik Eestis.

Bioloogia õppekava võimaldab spetsialiseerumist seitsmele erialale: biokeemia ja biofüüsika, biotehnoloogia ja biomeditsiin, botaanika ja ökoloogia, hüdrobioloogia, zooloogia, mikrobioloogia, molekulaarbioloogia ning geneetika.

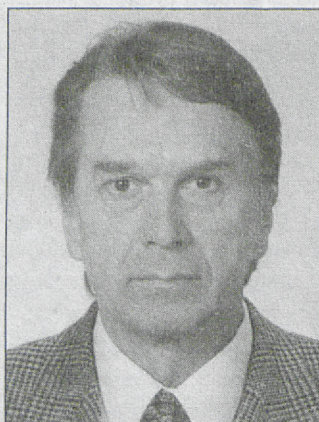
Molekulaar- ja rakubioloogid, mikrobioloogid, geneetikud ning biokeemikud töötavad nii teaduslaborites kui ka mitmesugustel rakenduslikel erialadel. Spetsialiste vajavad meditsiini- ja veterinaarialaborid ning tootmisettevõtted, kus on kasutusel järjest suurenevad osatähtsust omandav biotehnoloogia.

Ökoloogid, botaanikud, mikrobioloogid, zoololoogid ja hüdrobioloogid võivad leida tööd teaduslaborites, looduskaitsel, ökoloogilistes ekspertgruppides, keskkonnakaitsega seotud asutustes ja omavalitsustes.

Geenitehnoloogia õppekaval õppides saab ettevalmistust teha Eestis, Euroopa Liidu ning teiste maade teadus- ja arenduslaborites, biotehnoloogia firmade uurimistöö laborites, meditsiinisüsteemi diagnostikaborites, veterinaarsüsteemi diagnostikaborites, toiduainete kontrolli ja keskkonnakaitse laborites.

Spetsialiseeruda saab kolmel erialal: molekulaardiagnostika, transgeenne tehnoloogia ja bioinformaatika.

Geograafia õppekava võimaldab spetsialiseeruda geoinformaatikas ja kartograafias, inimegeograafias või loodusgeograafias ja maastikuökoloogias. Geograafid leiavad rakendamist kartograafia alal riiklikes ja erafirmades (kaardikeskus,

Dekaan professor Ain Heinaru

gelevates ettevõtetes (Eesti Geoloogiakeskus jt).

Nii bioloogia kui geograafia õppekava alusel koolitame ka vastavalt gümnaasiumi bioloogia või gümnaasiumi geograafia õpetajaid.

Tihedas koostöös füüsika-keemiateaduskonnaga koolitame ka keskkonnatehnolooge. **Keskkonnatehnoloogi** õppides saab ettevalmistust teha Eestis, Euroopa Liidu ning teiste maade keskkonnatehnoloogi alaste probleemide lahendamiseks tegelevates uurimis- ja projektiteerimisfirmades, kohalike omavalitsustest ning tööstusettevõtete keskkonnanosakondades. Keskkonnatehnoloogia õppekava võimaldab spetsialiseeruda järgmistele kitsamatele erialadele: maastiku- ja ökosüsteemide tehnoloogia, heitmete töötlemise tehnoloogia, mikroobsete protsesside keskkonnatehnoloogia ja keskkonnaseire tehnoloogia.

Loodusteaduslik haridus on traditsiooniliselt laiahaardeline väga hea haridus. See võimaldab töötada märksa erinevamatel töökohtadel kui diplomile kirjutatu. Eestis on tiipsemega kohtadel väga palju loodusteadlasi.

Seega leiab meie teaduskonnast igaüks midagi ja ühtlasi võimaldame tulevikuühiskonnas edukalt läbi lüüa.

Reet Marits õppeprodekaan

Info: Vanemuise 46 - 226, tel 375 820, faks 375 822, biogeo@ut.ee, bg@ut.ee, www.ut.ee/BG/

Haridusteaduskond

Haridusteaduskond on Tartu Ülikooli noorim teaduskond, asutatud 1. juulil 2001.

Selle koosseisu kuuluvad pedagoogika ja eripedagoogika osakond, Tartu Ülikooli Õpetajate Seminar ja õppekava arenduskeskus. Haridusteaduskonnas üks põhieesmärk on ette valmistada tulevase õpetajaid, kes on võimelised lastes arendama loovust, otsustusvõimet ja suhtlemisoskust, seejuures andes õpilasele vajaliku ainealase ettevalmistuse integratsioonis teiste ainetega ja kujundama õpioskused kogu eluks.

Eripedagoogika sobib pedagoogi- ja suhtlemiskalduvustega noortele, kes on valmis pühenduma tööle erivajadustega laste, noorukite ja täiskasvanutega. Eriala lõpetajad töötavad õpetajate ja logopeedidena tavakoolides ja erivajadustega laste koolides, väikelaste ja koolieelikute asutustes, polikliinikutes, raviasutustes, rehabilitatsioonikeskustes ning kriminaalhooldussüsteemis. Omandatud haridus võimaldab edukalt töötada ka kooli- ja haridusjuhtidena või pühenduda akadeemilisele karjäärile.

Haridusteaduse bakalaureuseõppekavade eesmärk on ette valmistada põhi- ja kõrghariduse õpetajaid, kes suudaksid integreeritult õpetada vähemalt kolme ainet põhikoolis. Senisest rohkem toetub õpetajate ettevalmistus probleem- või avastusõppele, mis annab kogemusi tööks uuenevas koolisüsteemis. Üliõpilased saavad võrdset põhjaliku ettevalmistuse põhikoolis õpetatavas kol-

Haridusteaduskonna asutajadekaan professor Toomas Tenno

mes humanitaar-, reaal- või loodusteaduslikes aines.

Lõpetajad leiavad tööd nii suurtes kui ka väikestes, ühe klassikomplektiga koolides, kus ühele erialale spetsialiseerunud ei jätku koormust.

Õpetajate Seminar

Alushariduse pedagoogi õppekava eesmärk on ette valmistada professionaalsete oskuste ja mitmekülgsete üldhariduslike teadmistega alushariduse pedagooge. Lõpetanud leiavad tööd nii lasteaias õpetajate kui I kooliastme õpetajana.

Klassiõpetaja õppekava alusel omandatakse teadmised ja oskused tööks 1.-6. klasside, sh kergemate õpiraskustega õpilastega. Eriala lõpetanud leiavad tööd klassiõpetajatena, samuti alg- või põhikooli õpetajana omandatud lisaerialal.

Klassiõpetaja vene õppekeele koolis õppekava eesmärk on valmistada kutsealaste oskuste ja mitmekülgsete üldhariduslike teadmistega koolidele klassiõpetajaid, kes õpetaksid eestikeelseid aineid. Lõpetanud leiavad tööd mitte-eesti õppekeele koolides klassiõpetajatena põhikooli tasemel, samuti võivad nad töötada alg- ja põhikooli õpetajana omandatud lisaerialal.

Muusikaõpetaja õppekava eesmärk on kutsealaste oskuste ja mitmekülgsete üldhari-

duslike teadmistega muusikaõpetajate ettevalmistamine. Õppekavale kandideerijal on nõutav muusikaline ettevalmistus, samuti huvi eelkõige muusika, aga ka kunsti- ja kultuurielu vastu üldse. Lõpetanud leiavad tööd muusikaõpetajate koolieelsetest lasteasutustest gümnaasiumini, harrastuskooride ja orkestrite juhina, samuti õpetajana lisaerialal. See- ga saab õpetajaks pürgija valida erinevate võimaluste vahel.

Head hindajad on praegused üliõpilased, kes tõstavad õpetajate seminari puhul esile järgmist:

- metoodiliselt tugevad ja oma ainet hästi valdavad õppejõud;
- ilus, ruumikas koolimaja ilus kohas;
- kodune õhkkond; sõbralik keskkond;
- väikesed õpperühmad, mis võimaldavad palju individuaalset suhtlemist ja annavad võimaluse seminarides aktiivselt osaleda ning oma arvamust avaldada;
- seminaril on pikaajaline õpetajate ettevalmistamise kogemus;
- hästi varustatud ja hubane raamatukogu;
- haridusteaduskonna moodne arvutiklass;
- praktiline ja teoreetiline ettevalmistus on omavahel hästi ühendatud;
- hästi korraldatud praktika, palju erinevaid praktikaliike;
- lõpetanud leiavad kergesti erialast tööd.

Mul on hea meel tõdeda, et siin väljaõeldu kehtib ka kogu teaduskonna õpetajakoolituse kohta.

Info: Ülikooli 18 - 138, tel 376 120, faks 376 123, haridus@ut.ee

Füüsika-keemiategaduskond

Tartu Ülikoolis toimunud õppekava reform on paigutanud füüsika-keemiategaduskonna koos matemaatika-informaatikategaduskonnaga ühtsesse täppisteaduste valdkonda.

See tähendab, et kõik, kes on valinud nimetatud valdkonda kuuluva eriala, asuvad kõigepealt omandama aineid, mis kujundavad reaalteaduste omast mõtlemise selgust.

Füüsika-keemiategaduskond asub loodus- ja täppisteaduste kokkupuutealal. See kajastub otseselt meie bakalaureuseõppe erialade üpris pikas loetelus. Infotehnoloogiat õpetatakse tihedas koostöös matemaatika-informaatikategaduskonnaga. Keskkonnatehnoloogia õppekava on rajatud koostööle bioloogia-geograafiateaduskonnaga.

Ja loomulikult ei saa unustada meie teaduskonna põhierialasid: füüsikat, keemiat ja materjaliteadust. Pärast kolmeaastast bakalaureuseõpet võivad nende erialade lõpetajad astuda magistriõppesse, mis kestab 2 aastat. Magistriõppes on võimalik valida infotehnoloogia, keskkonnatehnoloogia,

Dekaan professor Jaak Järva

valmistus füüsikas ja keemias endiselt meie teaduskonnas.

Uute õppekavade loomisel oleme ulatuslikult arvestanud kaasaja praktilisi vajadusi ja Eesti tööturu olukorda. Kuna üks suuremaid tööandjate gruppe meie lõpetajatele on mitmesugused tugiteenistused (kvaliteedikontroll, sertifitseerimine, meditsiinitehniline teenindus haiglates) ja analüüsilaborid (tarbija-, tervise- ja keskkonnakaitse), siis oleme suurenud rõhuasetust seal vajalikele praktilisele töö kogemusele ja kaasaegsete analüüsimeetodite omandamisele.

Suure osa meie lõpetajatest võtavad endiselt tööle arvuti- ja telekommunikatsioonifirmad. Üha jõudsamalt konkureerivad tänapäeval nendega biotehnoloogiaettevõtted. Mainimata ei saa jätta ka tarkavat eesti elektroonika- ja keemiatööstust (AS Elcoteq, AS Silmet) ning loomulikult teadusasutusi eesotsas Tartu Ülikooli endaga, mis vaja-

vad edukaks tegutsemiseks pidevalt uuenevat ajupotentsiaali. Järjest suureneb vajadus meie lõpetajate järele koolides, kus suur hulk füüsika- ja keemiaõpetajate kohti on kas sisuliselt või lausa tegelikkuses täitmata. Sagedane on olukord, kus meie teaduskonna tudengid leiavad töö juba enne ülikooli lõpetamist ja töötavad selles ettevõttes ka õpingute ajal.

Milliseid tudengeid me ootame?

Täppisteadustele omaset ootame noori, kes suudavad loogiliselt mõelda ja fakte analüüsida. Samas pakume aga võimalust neid fakte ise eksperimentaalselt kontrollida.

Võite olla kindlad, et TÜ füüsika-keemiategaduskond on parim valik neile, kes soovivad omada usaldusväärseid teadmisi meie maailma toimemehhanismide kohta ning on huvitatud nende teadmiste rakendamise teaduse ja kaasaegsete tehnoloogiate arendamisel.

Info: Tähe 4 - 101, tel 375 520, faks 375 570, fkthead@ut.ee, fk@ut.ee, www.physic.ut.ee/fk/

Majandusteaduskond

Dekaan professor Jüri Sepp

Majandusteaduskonna tulevikku mõjutavad mitmed kaalukad otsused, nagu strateegiline arengukava 2005. aastani, uus õppekava jm. Alustame ülikoolis esimesena kinnitatud uue õppekava järgi tööd nii bakalaureuse- kui ka magistriastmes. Senist diplomiõpet asendab ka avatud ülikoolis bakalaureusekava.

Bakalaureuseõppesse võtame vastu kõik soovijad, kel riigieksamitelt kogutud vähemalt 10 punkti 40st võimalikust. Paraku ei saa praegu veel öelda, kui palju soovijaid saame võtta riigieksarvelistele õppekohtadele. Tasulises õppes aga kindlasti ruumipuudust ei ole. Töenäoliselt jätkab riigitegelisus endiselt langust. Eelmisel aastal sai põhiõppes riigi kulul alustada vaid 50 üliõpilast. Teistsugune on õnneks areng kraadiõppes. Kui 90ndatel aastatel kõikus kraadi- ja põhiõppe riikliku vastuvõtu suhe 10 ja 20% vahel, siis 2000. oli see 40 ja 2001. aastal koguni ligi 100%. Seda nihet võib võtta meie positsiooni tunnustamisena just teadus- ja teadushariduse keskusena.

Eelmine õppeaasta oli ka kvaliteedikontrolli aasta. Rahvusvahelise hinnangu said nii õppe- kui ka teadustöö. Mõlemas suunas õnnestus teaduskonnal näidata oma valdkonna juhtpositsiooni Eestis, mis lisab kindlust tulevikuks.

Sarnane areng ilmneb ka lõpetajate koosseisus. Veel viis aastat tagasi andis kraadiõppe vaid üksikuid magistreid. Eelmisel õppeaastal said aga magistridiplomi 43 inimest. Teist aastat järjest oli tulemuslik ka doktoriope. Väitekirja Eesti tööturu probleemidest kaitseksid Raul Eamets ja Kaia Philips. Samal ajal põhiõppe lõpetajate arv väheneb. 2001. aastal oli bakalaureuseõppes 138 ja diplomiõppes 34 lõpetajat.

Tartu Ülikooli peamiseks eripäraks on aktiivsel teadusel põhinev haridus. See käib ka majandusteaduskonna kohta. Teadus on meie arengukava esimene prioriteet. Teaduskonna õpetajad on publikatsioonide arvult viljakaimad ülikoolis. Ühed edukaimad ollakse oma erialal Eesti Teadusfondi konkursil, kus kahel viimasel aastal saadi üle poole majandusteadusele eraldatud rahast. Teaduskonnas täidetakse kolme rahvusvahelist uurimisprojekti. Neist kahte juhendab prof Tiit Paas. Esmakordselt olid majandus-

teaduskonna professorid Urmas Varblane ja Janno Reiljan Eesti riikliku teaduspreemia kandidaadid.

Lõpetuseks veel mõned sündmused majandusteaduskonna elust.

- Õnnestus lõpule viia kogu teaduskonna koondamine ühe katuse alla Emajõe ääres (Economicumis).
- Diplomiõppe baasil on võimalik omandada bakalaureusekraad veebipõhiselt.
- Teaduskonna raamatukogu on muutunud tõsiseltvõetavaks teadusvaraks.
- Saime esimese uue professori (Urmas Varblane) ja kaks dotsenti (Maaja Vadi ja Raul Eamets) üle mitme aasta.
- Ülikooli nõukogu valis esimese audoktori teaduskonna ajaloos (Horst Todt).
- Suurenes üliõpilaste osa teaduskonnas. Neil on kaalukas sõna kõigis otsustuskogudes. Agaralt tegutseb üliõpilasorganisatsioon AIESEC (rahvusvaheline tudengivaheistus). Üliõpilasi, õppejõude ja vilistlasi lähendasid nii teaduskonna päev, kui ka tegutsemist alustanud teaduskonna klubi.
- Teaduskonna vilistlaste ühingu Hermes esimehest ja meie külalisprofessorist Siim Kallasest sai Eesti Vabariigi peaminister. Prof Mart Sõrg juhib endiselt Eesti Panga nõukogu.

Seda loetelu võiks veelgi jätkata, kuid selge on üks – teaduskonna elus ei saa akadeemilisest rahust veel niipea rääkida.

Info: Narva mnt 4, tel 376 310, faks 376 312, mtk@mtk.ut.ee, majandus@ut.ee, mj@ut.ee, www.mtk.ut.ee/

Kehakultuuriteaduskond

Kehakultuuriteaduskond on ühiskonnas ja ülikoolis toimivate muutustega edukalt sammu pidanud ning alustab uut õppeaastat uute õppekavade-ga.

Üliõpilaskandidaadid, keda on loodetavasti niisama arvukalt kui varasematel aastatel, saavad õpingute alustamiseks valida kahe õppekava vahel: **keheline kasvatus ja sport ning füsioteraapia**.

Sport on kaasaegses maailmas äärmiselt mitmepalgeline, selle roll nii inimese kui ühiskonna elus on paljutahuline.

Kehalistel harjutustel, mis on spordi lahutamatu osa, on väga erinev sisu ja tähendus näiteks kasvatusel, haridusel, sportliku treeningu, meelelahutuse või hoopis taastusravi kontekstis.

Õppekavade koostamisel on sellega arvestatud, nii nagu on arvesse võetud ka kutsealaliitude ja tööandjate arvamus üliõpilasi haridusega spetsialistide ettevalmistamise vajadusest ja nende hariduse sisust.

Teadustegevus ülikoolis on seostatud õppetööga ning üliõpilastele, kellele see sügavamat huvi pakub, avaneb bakalaureuseõppe lõpetamise järel võimalus oma haridusteed jätk-

Dekaan professor Vahur Õpik

alaste teadmiste süvendamiseks, aga ka teadusliku uurimistöö alal esmase kogemuse saamiseks.

Kehalise kasvatusel ja spordi magistriõppekava raames on võimalik valida kolme liiteriala vahel: põhikooli ja gümnaasiumi kehalise kasvatusel õpetaja-treener; põhikooli ja gümnaasiumi kehalise kasvatusel ja terviseõpetuse õpetaja ning treener-spordijuht.

Kahe liiteriala koosseisu kuuluv treenerikoolituses saab valida koguni 20 spordiala vahel.

Füsioteraapia magistriõppekava võimaldab spetsialiseeruda laste, täiskasvanute, geriaatrialisele või spordi füsioteraapiale. Magistriõppe lõpetanutele, kel on sügavam huvi teadustöö vastu, on võimalik oma haridusteed jätkata doktorioopes.

Kehakultuuriteaduskonnas õpetatavad erialad on interdistsiplinaarsed, õppetöös parima võimaliku taseme saavutamiseks tehakse koostööd ülikooli

mitme allüksusega, kõige laialdasemalt arstiteaduskonnaga.

Mitme rahvusvahelise ekspertide grupi hinnangud kehakultuuriteaduskonna senistele õppekavadele ja siin tehtavale teadustööle on olnud positiivsed.

See on avardanud meie tudengite enesetäiendamise võimalusi välismaa ülikoolides. Viimase aasta vältel on rida üliõpilasi viibinud sel eesmärgil lühemat või pikemat aega Soomes, Rootsis, Saksamaal, Belgias, USA-s ja mujalgi.

Õppima ootame võimekaid ja teotahelisi noori inimesi, kes tulevikus näevad enesele meelepärast rakendust mõnel ülal loetletud erialadest.

Senine kogemus on näidanud, et kehakultuuriteaduskonnas omandatud haridus on siin õppinutele taganud arvestatava konkurentsivõime tööturul nii kodu- kui välismaal, nii õpitud erialal kui ka selle lähivaldkondades või sootuks muudelgi elualadel.

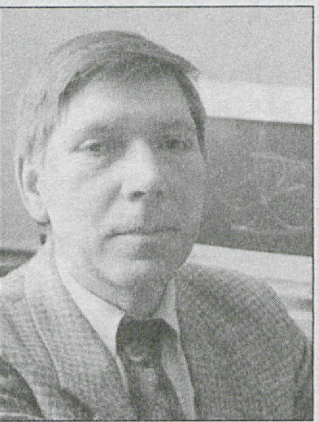
Info: Jakobi 5 - 205, tel 375 360, 375 362, faks: 375 362, kkdek@ut.ee, kk@ut.ee, www.ut.ee/KK/

Matemaatika-informaatikategaduskond

Matemaatika-informaatikategaduskond on koondanud endasse kolme lähedase täppisteadusliku eriala – **matemaatika, matemaatilise statistika ja arvutiteadus** õpetamise, uurimistöö ja gümnaasiumiõpetajate koolitamise.

Tänavu võtame kolmeaastasesse bakalaureuseõppesse vastu üliõpilasi informaatika, infotehnoloogia, matemaatika ja matemaatilise statistika erialale.

Bakalaureuseõppe lõpetamise järel on võimalik jätkata õpinguid magistritasemel lisaks nimetatud neljale erialale veel finants- ja kindlustusmatemaatika magistriõppes ja kahel õpetajakoolituse erialal (gümnaasiumi matemaatikaõpetaja,

Dekaan professor Toivo Leiger

füüsikast baasteadmised arvutite riist- ja tarkvarast ning kaasaegsetest infotehnoloogilistest meetoditest.

Seejuures on infotehnoloogia bakalaureusestudium rakenduslikuma suunitlusega ja selle lõpetaja on ette valmistatud ka praktiliseks tööks IKT-valdkonnas.

Informaatika bakalaureuseõppe on teoreetilise kalla-kuga, võimaldades spetsialiseerumist kitsamatele erialadele.

Põhjalikumad teadmised saadakse magistriõppes. Magistriõppes saadud haridus või-

maldata edukalt tegelda nii arvutiteaduse teoreetiliste probleemide uurimisega kui ka arvutite rakendamise ja mitmesuguste praktiliste ülesannete lahendamisel, näiteks krüptoloogias, keeletehnoloogias, arvutigraafikas jne.

Matemaatika bakalaureuseõppe on esimene etapp akadeemilise matemaatilise hariduse omandamisel, enamasti jätkab selle lõpetaja õpinguid magistritasemel.

Magistriõppe eesmärk on anda tugev teoreetiline baas ja praktilised oskused matemaatiliste meetodite rakendamiseks erinevates eluvaldkondades. Lõpetajad leiavad rakendust kõrgkoolides ja teadusasutustes, samuti spetsialistidena

tööstusettevõtetes ja firmades.

Matemaatilise statistika erialal kulgeb bakalaureuseõppe esimesed kolm semestrit koos matemaatika eriala tudengitega, seejärel süvenetakse statistika ja tõenäosusteooria ainetesse.

Stuudiumi loomulik jätk on magistriõppe kas samal erialal või finants- ja kindlustusmatemaatikas, kuid saadud teadmised lubavad ka asuda tööle andmetöötluse alal.

Magistriõppe lõpetanud leiavad tööd Riigi Statistikaameti asutustes, kindlustusseltsides, teadus- ja riigiasutustes, aga ka erafirmades.

Teaduskonna tugevus on kolme valdkonna tihedas koostöös nii õppe- kui uurimistöös.

Kõigile teaduskonna üliõpilastele õpetatakse esimesel õppeaastal ühiseid baaskursusi, mis annavad edaspidi võimaluse lugeda informaatikutele ja infotehnoloogidele matemaatilist nõudlikke kursusi.

Teiselt poolt antakse kõigile matemaatikuile ja statistikuile programmeerimisoskus ning õpetatakse kaasaegseid arvutiteaduse aineid.

Matemaatika-informaatikategaduskond ootab õppima noori, kes ei karda matemaatikat ja kel on huvi arvutite vastu.

Info: Vanemuise 46 - 203, tel 375 860, faks 375 862, math@ut.ee, mt@ut.ee, www.math.ut.ee/

Sotsiaalteaduskond

Sotsiaalteaduskond on ülikooli nooremaid, ühiskondlikele protsessidele orienteeritud, kuid väga interdistsiplinaarne teaduskond.

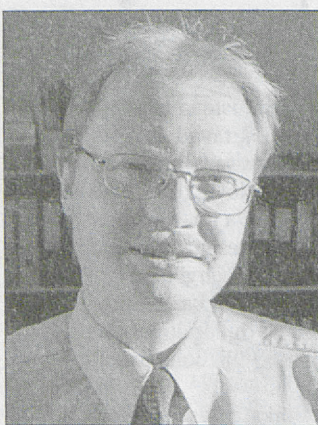
Püüame korraldada õpet, mis ühtaegu annaks parimad ametioskused ja oleks sügavuti teaduspõhine. Teaduskonnas õpetavad nii mitmed Eesti tunnustatuimad sotsiaalküsimuste eksperdid (Marju Lauristin, Dagmar Kutsar, Tiina Randma, Rein Ruutsoo) kui parimad sotsiaal-, käitumis- ja kultuuri-teadlased (Jüri Allik, Talis Bachmann, Wolfgang Drechsler, Kalevi Kull, Rein Taagepera, Peeter Torop, Peeter Tulviste, Airi Värnik).

Sotsiaalteaduskonnas võetakse tänavu üliõpilasi vastu 5 õppekavale: ajakirjandus ja suhtekorraldus, psühholoogia, riigiteadused, semiootika ja kulturoloogia, sotsioloogia, sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika.

Ajakirjandus ja suhtekorraldus. Esimest korda on vastuvõtt ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonda ühine, mitte erialade kaupa. Ajakirjandusele ja suhtekorraldusele spetsialiseerutakse erialaõppe kaudu.

Erialakatse koosneb kahest osast: essee (12. juulil) ja vestlus (14.-16. juuli). Avaldatud tööde esitamine on soovitatav, mitte kohustuslik.

Ajakirjanduse ja suhtekorral-

Dekaan professor Jaanus Harro

(psühholoogia, kliiniline psühholoogia, koolipsühholoogia, sotsiaalpsühholoogia).

Sotsiaalteaduste bakalaureusekraad **riigiteaduste** alal annab laiapõhjalise sotsiaalteadusliku alushariduse koos oluliseimate teadmistega riigiteadustest. Õpingute ajal on võimalik spetsialiseeruda avaliku halduse, võrdleva poliitika või rahvusvaheliste suhete erialale, mille edasine põhjalikum õpimine jätkub magistrantuuris.

Semiootika ja kulturoloogia kooslus annab hariduse, mille praktiliseks väljundiks on kultuurianalüüs selle sõna kõige laiemas tähenduses. Semiootika osakonnas pakutav haridus kasvatab harjumust ära tunda ja analüüsida erinevaid märgisüsteeme. Semiootikaharidus lubab jätkata väga erinevates valdkondades, milles Eestis asjatundjaid napib (meedia-, keskkonna-, filmi-analüüs, sotsiokriitika jne). Kitsamaks spetsialiseerumiseks saab kultuurisemiootika, biosemiootika ja sotsiosemiootika vahel valides jätkata õpinguid magistrantuuris. On võimalik valida semiootika akadeemiline karjäär või suhtuda semiootikasse kui rikastavasse kõrval-

erialasse. Semiootika ja kulturoloogia on eriala kultuurihuvi ja süvenemissooviga inimesele.

Sotsioloogia, sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika on traditsioonilised sotsiaalteaduste valdkonnad. Sotsioloogi ja sotsiaaltöötaja elukutse eeldab üldisi teadmisi ühiskonnast, ühiskondlikest protsessidest ja suhetest, oskusi koguda ja analüüsida sotsiaalteaduslikke andmeid ning seostada saadud tulemusi praktilise eluga. Õppekava piirides on võimalik teha valikuid rõhuasetusega sotsioloogiale või sotsiaaltööle ja sotsiaalpoliitikale. Sotsiolooge kohtame üsna erinevates ametites: riigiametnikust eduka ärimeheni, teadurist meedia- ja reklaamispetsialistini. Sotsiaaltöö/sotsiaalpoliitika eriala valinust saab asjatundja, kes tunneb ühiskondlike protsesse ning oskab analüüsida ja sotsiaaltöö vahenditega leevendada sotsiaalseid riske. Praktilisest küljest on ta ette valmistatud töötama nii üksikisiku, perekonna kui ühiskonna tasandil. Magistriõppes on võimalik jätkata õpinguid sotsioloogia või sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika erialal.

Info: Tiigi 78 - 116, 117, tel 375 957, tel/faks 375 900, so@ut.ee, www.ut.ee/SO/

TÜ Pärnu Kolledž

Rakenduskõrgharidusõpe
Ärijuhtimine
Turismi- ja hotelliettevõtlus
Sotsiaaltöö korraldus
Kalandus ja veekogude majandamine (kinnitamisel)

Bakalaureuseõpe
Majandusteadus
Sotsiaalteaduste bakalaureus äri-, turismi- ja sotsiaaltöö korralduses (kinnitamisel)

TÜ vanima kolledžina annab Pärnu kolledž kõrgharidust alates 1996. aastast.

Kuue õppeaasta jooksul on kolledžis hariduse omandanud rohkem kui 300 noort. Täna on kolledžis koos avatud ülikoolis õppijatega 630 üliõpilast. Iga-aastane uute tudengite vastuvõtt näitab ilmekalt, et kolledž on populaarne kogu Eestis.

Kuue tegevusaasta jooksul on kasvanud õpetatavate erialade hulk. Traditsioonilised erialad on olnud ärijuhtimine, turismi- ja hotelliettevõtlus ning sotsiaaltöö korraldus.

Ärijuhtimise eriala on orienteeritud väikeettevõtlusele. Stuudiumi läbinu saab teadmisi ja oskusi, tegutsemaks ärijuhi või ettevõtjana.

Aastaid on olnud väga populaarne **turismi- ja hotelliettevõtluse eriala**. Sellele erialale ootame õppima noori, kellel on huvi asuda tööle turismi- ja majutusettevõtetesse, alustada karjääri ettevõtjana või spetsialistina riigisektoris.

Sotsiaaltöö korralduse eriala koolitab valdade-linnade sotsiaalteenuseid pakkuvatele asutustele sotsiaaltöötajaid ning sotsiaaltöö korraldajaid.

Nendele rakenduslikele erialadele lisandub algaval õppeaastal uus eriala – **kalandus ja veekogude majandamine**. See eriala on Eestis veekogude-rikkuse ja ulatusliku rannajoone tõttu jätkuvalt olulise tähtsusega. Lisaks tõstab nõudlust eriala spetsialistide järele ühine mine Euroopa Liiduga.

Algavast õppeaastast avab Pärnu kolledž kaks uut bakalaureusetasemel eriala.

Koostöös TÜ majandusteaduskonnaga alustame **majan-**

Direktor Garri Raagmaa

dusteaduse eriala õpetamist. Eriala annab akadeemilise majandushariduse ja pädevuse töötamiseks majandusvaldkondades ametikohtadel. Lõpetajad saavad jätkata õppimist magistrantuuris TÜs või teistes kõrgkoolides.

Sotsiaalteaduste bakalaureuse õppekava läbimine äri-, turismi- ja sotsiaaltöö korralduses annab laiapõhjalise alushariduse, mis võimaldab jätkata magistriõpinguid äri-, turismi- või sotsiaaltöö alal. Eriala lõpetamine annab algteadmised ettevõtlus-, turismi- või hoolekandetasutuse teenuste korraldamisel.

Kõikidele erialadele võetakse vastu 35 üliõpilast päevases ja kuni 45 üliõpilast avatud ülikoolis. Kolledži lõpetamisel saavad üliõpilased TÜ diplomi. Õppeaeg kõikidel erialadel on päevases õppes kolm aastat.

Nende kolme aasta jooksul ootab teid Pärnus ees palju huvitavat. Õppetöö toimub Eesti ühes kaasaegseimas õppehoones. Üliõpilaste kasutuses on kaasaegne raamatukogu. Vajadusel kannab kolledž hoolt ühiselamukoha eest. Ka tudengielu võtab aasta-aastalt suurema hoo ning üliõpilaste tegemised toovad sära suvepealinna ka sügistalvisel ajal.

Info: Pärnu, Ringi 35, tel (044) 50 520, faks (044) 50 530, info@pc.ut.ee, www.pc.ut.ee

TÜ Türi Kolledž

Türi kolledžis õpetatakse keskkonnateaduse eriala värskest rahvusvahelise akrediteeringu saanud interdistsiplinaarse õppekava järgi.

Valmistame ette **keskkonnaspetsialiste**, kes saavad põhjalikke teadmisi kõigist kaasaegsetest keskkonnatehnoloogiatest, keskkonnakaitsest, keskkonnaõigusest ja keskkonnanormatiividest, juhi- või ettevõtjana töötamiseks vajalikke teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi.

Eesti ühiskonnageograafia alused; majandustegevuse alused; keskkonnaökoonoomika; juhtimine ja avalik haldus; projektide koostamine ja juhtimi-

Direktor Elle Raudsepp

ootame. See on inimene, kes soovib oma tuleviku siduda ametnikutööga linnas/vallas, järjest rohkem võiks tulevikku näha aga euroametnikuna kus iganes töötades ja ettevõtte keskkonnajuhina. Meilt saadav haridus on hea ka igale ettevõtjale.

On täiesti selge, et prima hariduse keskkonnateaduse erialal saab Tartu Ülikoolist. See, et kolledž asub Türil, tagab noorele rahuliku ja soodsa õpikeskkonna, võimaluse tulevase elukeskkonnaga (väikelinn,

vald) tegelikult harjuda, anda oma panus kolledži arengusse üliõpilaselus kaasalöömisega ja saada õpetust meie riigis töötavalt parimatelt teadlastelt ja praktikutelt.

Türil saab iga üliõpilane ühiselamukoha. Tubades on internetiühendus.

Kolledžil on erialaraamatukogu.

Õppetöö toimub värskest renoveeritud hubases hoones.

Info: Viljandi 13b, Türi 72 - 213 tel (038) 49 162, 49 160, faks (038) 49 160, e-post jarvamaa@ut.ee, www.ut.ee/TC/

TÜ Narva Kolledž

Head kolledži-huvilised, tulge Narva õppima, sest meil on huvitav ja haridus korralik!

Narva kolledžis õpivad tulevased õpetajad, mis ei tähenda, et see on ainus hilisem töövõimalus. Pooled meie lõpetanute test töötavad koolis, viiendik on välismaal. Mitme keele hea oskus on andnud võimaluse leida rakendust eraettevõtluses.

Kolledž püüab oma üliõpilastele õpetada keeli, sh eesti keelt, head arvutitundmist, valikainetena kultuurilugu ja sotsiaalteadusi. Õpetame inglise, saksa, rootsi, soome ja prantsuse keelt. Meie eesmärk on koolitada Eesti ühiskonnas hästi hakkama saavat inimest.

Kartused ja ka ootused kolledži suhtes seostuvad eelkõige keelega: ühest küljest peljatakse, et Narva on liialt venekeelne, ja teisalt, et õppetöö toimub vene keeles. Kolledž on hea õppimiskoht kõigile, rahvusest ja kodukohast sõltumata. Pange ka teie tähele, kes Võru- või Hiiumaalt, kes kodus eesti keelt räägite. Narva pole kallid, elu on

Direktor Katri Raik

Küsisin 7. märtsil üliõpilaste nõukogu esimehe Nikolai Gorbatšovi käest, miks tasub tulla kolledžisse õppima. Ta vastas, et esiteks on kõige tähtsam saada hea kõrgem haridus, teiseks: elada lõbusat üliõpilaselu, kolmandaks: meie kolledž on lihtsalt parim. Mina omalt poolt lisaksin, et kuigi kolledž pole eriti suur, on kõik oma pere liikmed. Kolledžil on oma korralik arvutiklass, üha täienev raamatukogu.

Head valikut suvel, aga eelkõige riigieksamiteks *ne puha, ni pira* nagu meie kandis öeldakse.

Uued õppekavad on humanitaarained vene õppekeelelega põhikoolis (bakalaureuseõpe) ja humanitaarainete õpetaja vene õppekeelelega põhikoolis (magistriõpe).

Vastuvõtt kolledžisse toimub 3aastase bakalaureuseastmel õppesse, millele järgneb 2aas-

tane magistriastmel õpe. Sisseastumisel tuleb valida esimeseks erialaks kas eesti keel teise keelena või inglise keel. Teise ainebloki valib üliõpilane järgmistele erialade hulgast: eesti keel teise keelena või inglise keel, ajalugu ja kodanikuõpetus, vene keel võõrkeelena, loodusõpetus ja inimeseõpetus eesti keele baasil, inimeseõpetus või sotsiaalpedagoog.

Magistriastmel omandatakse vajalikud teadmised psühholoogiast ja pedagoogikast, teadmised kolmanda eriala õpetamiseks, läbitakse kolme aine õpetaja aine-metoodiline tsükkel ja sooritatakse praktika.

Alushariduse pedagoogi õppekava vene keele baasil bakalaureuseõppes koolitatakse lasteaiaõpetajaid ja õpetajaid venekeelse kooli esimestele klassidele.

Info: Kereze 14, Narva tel (035) 60 608, faks (035) 61 911 college@narva.ut.ee, www.narva.ut.ee

Oluliseks osaks Tartu Ülikooli õpikeskkonnast on raamatukogu. Samuti on raamatukogu ülikooli kokkusaamiste keskpunkt. Informatsiooni keskpunktiks on nii W. Struve 1 asuv peakogu kui ka erialakogud teaduskondades. Ülikooli raamatukogu kasutavad üliõpilased õppematerjalide kättesaamiseks, interneti otsinguks ja ka sõpradega kohtumiseks. Raamatukogu pakub tänapäevaseid teenuseid nii elektroonilises keskkonnas kui kohapeal.

Raamatukogu kasutusvõimalusi tutvustatakse raamatukogu peamajas W. Struve 1,

19. ja 20. märtsil kell 11.00; 13.00; 15.00

Kõik, kes soovivad raamatukogus iseseisvalt ringi vaadata, saavad seda teha raamatukokku sisenedes administraatorile õpilaspileti ette näitamisel.

ootame teid ülikooli raamatukogus, et kohtuda keskpunktis.

СПЕЦВЫПУСК К ДНЮ
ОТКРЫТЫХ ДВЕРЕЙ
НАРВСКОГО КОЛЛЕДЖА

Уважаемые абитуриенты,

Приходите учиться к нам в колледж, так как у нас, в первых, интересно, а во-вторых, у нас вы получите приличное образование.

В Нарвском колледже готовят преподавателей. Это вовсе не значит, что для выпускников единственной возможной профессией в будущем — учитель. Половина закончивших колледж работает в школах, пятая часть — уехала за рубеж. Хорошее знание нескольких языков дало возможность найти себе применение в частных фирмах и на предприятиях.

Колледж хочет обучить своих студентов языкам, в том числе и эстонскому, хорошим навыкам пользования компьютером, дополнительным специальностям: история культуры и социальные науки. Из иностранных языков обучаем английскому, немецкому, шведскому, финскому, а также французскому языкам. Наша цель — подготовить человека так, чтобы он смог найти свое место в обществе, свое место в Эстонии. Человек, который является хорошим членом общества, сможет стать и хорошим учителем.

Страх и ожидания в отношении колледжа связывают, прежде всего, с языком. С одной стороны, страшно, что Нарва слишком русский город, с другой — боятся, что учебная работа ведется на эстонском языке. Колледж — хорошая возможность получения образования, независимо от национальности и места жительства. Обратите внимание и те, для кого родным языком является эстонский

язык! Нарва — недорогой город, а жизнь в нем увлекательна. Да и русский язык выучится сам собой, что тоже в жизни пригодится.

Обучение в колледже ведется на нескольких языках. Будущие учителя эстонского языка учатся на эстонском языке, учителя английского — на английском. Общие предметы можно слушать на своем родном языке. Не секрет, что для 90% студентов колледжа родным является русский язык. Так что говорящие на русском языке попадут в свою родную среду. Те же, кто говорит на эстонском — желаемые собеседники.

Я спросила председателя студенческого совета Николая Горбачева, какие имеются причины для поступления в наш колледж? Он ответил, что прежде всего — можно получить хорошее высшее образование; во-вторых, жить веселой студенческой жизнью; а в-третьих, наш колледж просто лучший. Со своей стороны добавила бы, что поскольку колледж не очень большой, все студенты являются как бы членами одной семьи. В колледже есть хороший компьютерный класс, постоянно пополняющаяся библиотека, в процессе создания находится спортивный клуб. К тому же, Нарва это красивый и интересный город.

Удачного выбора летом и, прежде всего ни пуха, ни пера на государственных экзаменах!

Но мы приглашаем в колледж не только выпускников средних школ. При колледже работает открытый университет — платная заочная форма обучения. Здесь

Здание Нарвского Колледжа Тартуского Университета.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

могут как продолжать образование работающие уже учителя, так и получить образование люди, которые интересуются социальной работой и руководством бизнеса. Обучение как на эстонском, так и на русском языках.

В колледж приглашают не только тех, кто хочет учиться. Перечислим, для примера, события этой недели. Всю неделю открыта выставка «Мистерия древнего Египта», которая интересна как

взрослым, так и детям. Первую неделю работает инфопункт эстонского языка и культуры Eesti Kodu. Три дня на этой неделе его двери открыты для учащихся школ — для них проводится мероприятие на эстонском языке. Во вторник колледж посетил посол США, в среду — директор Финского института. В среду в колледже был день Финляндии, открылась выставка известного финского художника Кая Стенвалля. Также в

среду в колледже был показан фильм Арво Ихо «Дети империи». Сегодня — день открытых дверей. Постоянно проводятся курсы повышения квалификации для учителей и курсы гидов по Нарве. Дом полон народу, как большого, так и маленького!

Ваша Катри Райк
директор колледжа

Оптимистичный взгляд в будущее Нарвского колледжа ТУ

Вячеслав Коновалов
заведующий лекторатом
иностраных языков

Нарвский колледж Тартуского университета, созданный на базе Нарвской Высшей Школы, завершает нынешней весной свой третий год работы. И хотя своих выпускников Колледж пока не имеет, уже двум выпускам студентов были вручены дипломы Тартуского университета о высшем образовании.

Мне представляется, что одним из самых показательных фактов совместной успешной работы преподавательского состава и студентов является весьма оптимистичная статистика нахождения выпускниками колледжа места работы по профессии. Для примера, около 70% выпускников 2000 года, получивших квалификацию учителя английского языка в основной школе, работают по специальности. Среди выпускников прошлого года этот процент несколько ниже — 52% — тем не менее, это гораздо выше, чем среди выпускников других педагогических вузов Эстонии. Переход на систему 3+2, при которой значимой степенью становится степень магистра, по-

лучаемая по окончании пятого года обучения, заставил пересмотреть программы подготовки учителей. Руководство колледжа, понимая, что для выпускников предпочтительнее было бы иметь квалификацию, позволяющую им работать и в гимназических классах, доработало учебные программы, которые уже получили одобрение как в Министерстве образования, так и в самом университете, и уже через 5 лет мы ожидаем первый выпуск учителей основных школ, имеющих степень магистра. В дополнение к основной специальности новоспеченные учительские кадры будут также иметь дополнительную специальность.

Такого рода изменения, несомненно, выдвигают определенные требования не только к студентам, но и к преподавателям колледжа. Через пять лет процент преподавателей с докторской степенью должен увеличиться до 40, а это значит, что процесс профессионального роста будет идти непрерывно, положительно сказываясь на качестве обучения.

Отношения внутри Колледжа заслуживают особого внимания. На мой взгляд, именно тот факт, что количество студентов в Кол-

Вячеслав Коновалов является одним из любимых лекторов среди студентов колледжа.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

ледже относительно невелико, (стационарно здесь обучаются чуть более 500 студентов), и большая их часть поделена на небольшие группы, играет ключевую роль в создании продуктивных рабочих отношений между преподавателями и студентами. Традиции,

поддерживаемые на протяжении вот уже 10 лет истории вуза в Нарве, также способствуют созданию некоторой «камерной атмосферы».

По моему мнению, преподавательский коллектив колледжа является замечательным примером интеграции без лишней шумихи и особых дополнительных затрат. На протяжении двух лет колледж помогал преподавателям в овладении государственным языком, и эти вложения в целом оправдались. И хотя НКТУ по-прежнему остается высшим учебным заведением, где целый ряд предметов читается на русском языке, есть явные тенденции к увеличению доли дисциплин, преподаваемых на эстонском. К тому же у нас никогда не возникает принципиальных споров, на каком языке проводить мероприятия внутри колледжа, поскольку аудитория одинаково воспринимает как русский, так и эстонский (в крайнем случае всегда можно прибегнуть к двуязычию). Снятие языкового барьера во имя достижения гораздо больших и значимых целей не может не способствовать развитию здоровых коллективных отношений.

Напоследок хотелось бы поде-

литься планами на будущее. Их у колледжа много, и все они касаются укрепления роли колледжа в регионе, как образовательного и просветительского центра. Помимо планов выработки программы прикладного образования на базе кафедры иностранных языков и набора на специальность переводчика, начиная с осени 2003 года, имеются задумки расширения связей как с западными, так и с восточными вузами. В программе завязываемых отношений — обмен преподавателями и студентами, совместные проекты. Имеются планы по созданию летних лагерей русского языка для эстонцев, желающих лучше говорить по-русски, а в перспективе — организация таких лагерей и для иностранцев. Колледж также намеревается продолжить цикл публичных лекций, организацию выставок и ярмарок с целью приобщения населения региона к образованию и культуре.

КОРОТКОЙ СТРОКОЙ

Продажа книг

Каждый второй и третий понедельник месяца с 10.00 до 16.30 в колледже проводится продажа книг на эстонском языке.

В гардеробе колледжа продается иродежа списанной литературы. Цена 1 крона за книгу.

Мистерия древнего Египта продолжается

За три недели работы выставки «Мистерия древнего Египта» ее посетило более 2 500 человек. Выставка остается открытой до 5 апреля.

Художественная выставка

На первом этаже Нарвского колледжа вы можете посмотреть галерею репродукций известного финского художника Кая Стенвалля. Причем, совершенно бесплатно.

Конкурс при поступлении в 2001 году

Конкурс при поступлении в 2001 году на специальность эстонский язык как второй составил 3,87 человек на место, на специальность учитель английского языка — 4,4 человека на место, на специальность педагог начального и дошкольного обучения — 2,84 человека на место.

Инфо-день Франции

4 апреля состоится в колледже инфо-день Франции и Информационного центра Европейского союза.

Научная конференция

25 апреля состоится в колледже вторая научная конференция студентов.

CD «История на экране компьютера»

В марте, по заказу колледжа, вышел компьютерный CD-диск «История на экране компьютера». Диск изготовила картографическая фирма REGIO, тексты составил доцент Хиллар Паламетс.

КВН — студенческая игра

Студенты колледжа с удовольствием играют в КВН и уже одержали ряд побед — вышли в полуфинал Первой Балтийской Лиги КВН.

Кто преподает в колледже?

Сегодня в колледже преподает 25 преподавателей. Большинство из них молодые специалисты (около 60% преподавателей не достигли еще 35-летнего возраста). 2/3 преподавателей продолжает обучение, чтобы получить ученую степень доктора.

ЧТО НЕОБХОДИМО ЗНАТЬ О ПОСТУПЛЕНИИ НА ДНЕВНУЮ ФОРМУ ОБУЧЕНИЯ?

Заявления принимаются с 26.06 по 05.07 2002 г. с 10.00 до 16.00 в Нарвском колледже (Нарва, Кереса 14) и в главном здании Тартуского университета (Tartu, Ülikooli 18).

Необходимые документы

Приемной комиссии необходимо предоставить следующие документы:

- заявление (заполняется на месте подачи документов);
- документ о среднем образовании (оригинал и копия) или его заверенная копия;
- свидетельство о сдаче государственных экзаменов (оригинал и копия) или его заверенная копия;
- три фотографии 3x4 см;
- копия с паспорта, либо другого подтверждающего личность документа, со страницы с личным кодом и, в случае перемены фамилии, копия подтверждающего это документа.

Вступительные экзамены

Вступительные экзамены для поступающих на специальность "педагог дошкольного и начального обучения" проводятся 8-17 июля 2002 г., зачисление на специальность "преподаватель гуманитарных предметов" проходит на основании результатов государственных экзаменов.

Если вы по какой-то причине не сдавали государственный экзамен по эстонскому языку, то вам необходимо предоставить свидетельство о сдаче экзамена на средний уровень владения эстонским языком, либо справку, подтверждающую сдачу этого экзамена.

Педагог дошкольного и начального обучения

- Собеседование на профпригодность.
- Русский язык (тест)
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностраннй язык — государственный экзамен.

Преподаватель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — эстонский язык как второй язык.

Выпускникам школ с русским языком обучения

- Эстонский язык как не родной — государственный экзамен.
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностраннй язык — государственный экзамен.

Выпускникам школ с эстонским языком обучения

- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностраннй язык — государственный экзамен.

Преподаватель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — английский язык.

- Английский язык — государственный экзамен.
- Родной язык (сочинение) — государственный экзамен.
- Иностраннй язык — государственный экзамен.

Что колледж может предложить тебе ...

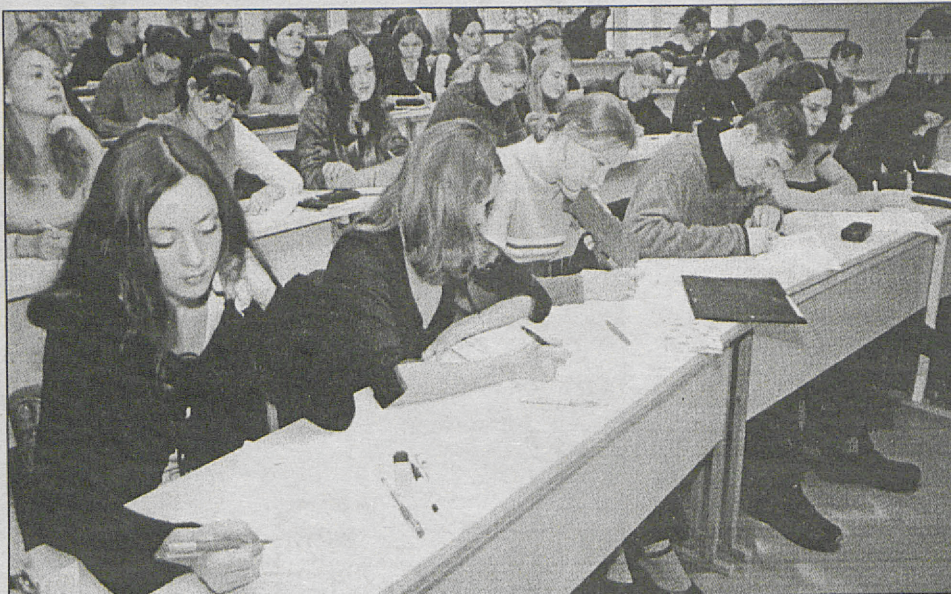
Елена Богданова
студентка 3-го курса

Нарвский колледж — самый молодой колледж старейшего и крупнейшего университета в Эстонии. С 1999 года студенты получают здесь высшее образование на университетском уровне.

Колледж играет роль регионального центра повышения квалификации учителей. Кроме того, выполняет роль культурного центра в регионе, проводя открытые лекции, семинары и выставки. Стоит отметить, что это единственное к востоку от Таллина учебное заведение, дающее государственное социально-гуманитарное образование на эстонском языке. Однако русский язык также является языком обучения в колледже. Это вполне понятно, если учесть, что около 90% студентов окончили школы с русским языком обучения. С каждым годом количество студентов увеличивается. В 1999 году в колледже училось 293 студента, в 2000 уже 530, а в 2001 году за знаниями и дипломом Тартуского университета пришло 658 студентов.

Что преподают в колледже?

В колледже можно получить три основные специальности: **преподаватель эстонского языка как второго языка, педагог начального и дошкольного обучения и преподаватель английского языка в основной школе.** А в добавок к основной специальности студент может выбрать одну из дополнительных специальностей, а таких имеется пять: социальная педагогика, преподаватель эстонско-

На лекциях всегда аншлаги.

го языка как второго, преподаватель английского языка как второго, преподаватель русского языка как иностранного, преподаватель краеведения.

Студенты, учащиеся по специальности педагог начального и дошкольного образования, в течение первого года изучают общеобразовательные предметы. Изучают один иностранный язык и эстонский язык. В течение последующих трех лет студенты получают знания об особенностях преподавания в начальных классах, изучают методику преподавания родного языка, математики, природоведения и т.д. Большое внимание уделяется изучению эстонского языка.

Помимо этого студенты проходят педагогическую практику в школах и детских садах. Выпуск-

ники колледжа могут продолжить обучение для получения степени магистра и специальности классного учителя (1-6 класс).

Обучение студентов, чья специальность преподаватель эстонского языка как второго либо преподаватель английского языка, состоит из двух этапов: обучение на степень бакалавра — 3 года, а затем обучение на степень магистра — 2 года. В течение первого года студенты изучают общеобразовательные и базовые предметы по основной специальности (английский или эстонский язык), а также предметы дополнительной специальности. В течение второго года внимание концентрируется, в зависимости от выбранной специальности, на изучении эстонского либо английского языка и лите-

ратуры. Изучается практическая грамматика, лексикология, фонетика, стилистика, морфология, синтаксис и теория перевода. При подготовке на степень магистра студенты получают необходимые знания психологии и педагогики.

Студенты, которые получили степень магистра, могут работать в основной школе или гимназии.

Выпускник колледжа имеет право работать как в русской, так и в эстонской школах, но это зависит от уровня владения языком.

Что делать после окончания колледжа?

Такое стремительное увеличение количества студентов вполне объяснимо. Ведь основанное на мощной научной базе академичес-

кое образование и багаж широких междисциплинарных знаний обеспечивают студентам высокую конкурентоспособность на рынке труда. К тому же при колледже совсем недавно была создана служба по трудоустройству, которая дает возможность найти или предложить работу. Создание такой службы свидетельствует о том, что колледж заботится о своих студентах не только во время их учебы здесь, но и после окончания ее, что особенно приятно. И опять немного статистики — в 2000 и 2001 году колледж окончили 90 студентов. Из них: 48 работают учителями; 17 находят работу за границей; 6 работают в социальной сфере; 5 в отпуске по уходу за ребенком; 4 продолжают образование; 10 занимается прочей деятельностью или ищет работу.

Как видите, более половины выпускников работают по специальности и это при том, что служба по трудоустройству в колледже еще не была создана. Однако, имея высшее педагогическое образование и свидетельство преподавателя, выпускники работают и в сферах, не связанных со специальностью. Итак, где же работают выпускники, которые не захотели посвятить себя работе в школах и детских садах региона? Это городской отдел социального обеспечения и его подразделения, крупные и малые предприятия и фирмы региона, департамент гражданства и миграции, различные проекты, средства массовой информации, Нарвский колледж и т.д.

В новом году все будет по-новому

Марви Микк

Помощник проректора ТУ по учебе

Студенты, начинающие свое обучение этой осенью, пройдут свой путь к диплому несколько иначе, чем их старшие коллеги.

В действующей до недавнего времени системе обучения завершивший 4-летнее обучение на степень бакалавра становился специалистом по определенной специальности; обучение на степень магистра было более ориентировано на занятие научной работой.

Преимущества новой системы

По новой системе образования ступень обучения на степень бакалавра подразумевает получение студентом базовых знаний по специальности, притом он еще не является законченным специалистом. Тот, кто хочет стать специалистом по определенной специальности, продолжает обучение в течение четвертого и пятого годов на магистерской ступени. Прогнозируется, что обучение на степень магистра продолжат 75% студентов, получивших степень бакалавра. Преимущества новой системы обучения студенты почувствуют и тогда, когда они поедут обучаться за границу, т.к. зачастую в странах Европы обучение на степень бакалавра и магистра длится в общей сложности пять лет.

Новое содержание

Есть мнение, что учебная система 3+2 — это девальвация ученых степеней бакалавра и магистра. В действительности это не так, т.к. новая система образования несет в себе новое содержание, основные понятия и цели обучения.

В течение первых трех лет студент получает некоторую подготовку для начала своей карьеры, имея в наличии подтверждающий высшее образование диплом. Но ожидается, что большинство выпускников все-таки продолжит образование на магистерской ступени, где обучение узко специализировано.

Обширное обучение

Образование, получаемое по новым учебным программам ТУ на степень бакалавра, более обширно. Учебные программы выстроены по модульному принципу, что дает студенту больше возможностей комбинировать и самому определять содержание своего обучения. Все учебные программы разделены на 6 блоков: точные науки, естественные науки, затем гуманитарные, медицинские, спортивные, социальные и педагогические науки.

Многие учебные программы предоставляют несколько возможностей для выбора узкой специализации. Так, например, учащегося по учебной программе государственных наук есть

Новые программы — новые методы обучения.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

возможность выбрать среди следующих узких специализаций: общественные связи, сравнительная политика и международные отношения. В то же время студент, при желании, может выбрать вторую специализацию из учебных программ другого блока.

Дать обширное базовое образование, расширить кругозор, научить учиться и осознать необходимость обучения на протяжении всей жизни и есть основная задача бакалаврской ступени.

Также сменялась и цель обучения на степень магистра. Наиболее

важным стало получение специальности, подготовка специалиста, а также подготовка к обучению на степень доктора наук. В прежней учебной системе обучение на степень магистра имело не прикладной, а научный характер. В новой же системе образования цель обучения на степень магистра — получение специальности, вследствие чего в учебной программе значительно увеличен объем предметов, связанных с будущей специальностью.

Изменение системы образования —

постоянный процесс. Кончилось то время, когда, увенчанный неважно сколь высоким достоинством дипломом, выпускник мог, заглотив последний учебник, решить для себя, что теперь он знаток своего дела на многие десятилетия, а может быть, и на всю жизнь. Так и с обучением в университете, значение которого в формировании личности нельзя недооценивать. Тартуский Университет предлагает вам свои лучшие условия и возможности, а сумеете ли вы применить в жизни, зависит от вас.

А в Нарве оказалось интересно

Павел Куракин

На вопросы редакций отвечает Диана Ланно, студентка 3 курса НКТУ.

Диана, ведь ты не из Нарвы?

Нет. Я из Кохтла-Ярве, там окончила Ярвскую русскую гимназию.

Ты хотела поступить именно в Нарву?

Нет. Совсем не хотела поступать. Я хотела уехать в США — документы уже были почти готовы. Родители хотели, чтобы я поступала в ТУ на общественные связи. Сама же я хотела изучать дизайн. Получилось, что поехала в Нарву сдавать экзамены, хотя и старалась не поступить. Оказалось, что на экзаменах все прошло удачно. И в один из летних дней дома раздается звонок: «Хотите учиться в Нарвском колледже?». Трубку подняла мама: «Конечно» ответила. Так и попала я в Нарву.

Как тебя Нарва встретила? Изменилось ли что-то со временем?

Я была в шоке от Нарвы. Все было по-другому. Нарва была для меня как отдельное государство. Со временем отношение изменилось. И быть может не столько отношение, сколько сама Нарва изменилась. Сама Нарва развивается. И все же многого еще не достает. Мало развлечений для молодежи. Не хватает приличных и недорогих кафе. За покупками тоже приходится ездить в Таллинн, потому что в Нарве редко можно купить стильную вещь. Во многих магазинах товар в основном характерный для рынка.

На какую специальность ты поступала?

Да было в общем-то все равно, на какую специальность поступать. Учиться же не хотела. При подаче документов в качестве приоритетной выбрала специальность английский язык, в качестве запасного варианта — педагога начального и дошкольного образования. Поступила на последнюю. Потом была возможность перейти на английский язык, но я отказалась.

А появилось ли со временем желание получить образование?

На втором курсе еще хотела уехать, но потом поняла, что образование важно. Это необходимо для будущего. Появилась даже некоторая необходимость учиться. Скорее всего, я не остановилась на достигнутом и после окончания колледжа продолжу образование. Если удастся, хочу поучиться за рубежом.

Какие ассоциации возникают при слове «колледж»?

Ассоциации? Атмосфера замечательная, теплое отношение со стороны учебного отдела, преподавателей. У нас все друг друга знают. Преподаватели всех помнят в лицо. Студенты все разные: кто-то интернетом увлекается, кто-то книгами, кто-то семейный уже человек, но чувство общности не пропадает. Возникает ощущение, что ты член большой семьи.

По твоему мнению сам колледж меняется?

Да. Колледж становится более демократичным. Студенты становятся более свободными.

Студенты Нарвского колледжа пишут письмо турецкому султану.

ФОТО: ИРИНА КИВИМЯЭ

А не возникает чувства рутины от обучения?

Нет. Я живу в общежитии, а студенту, который живет в общежитии, не бывает скучно. В колледже проводятся различные мероприятия. Бывает даже возможность подработать. Например, во время проведения выставок. Потом, я часто езжу автоостопом — мне это очень нравится. Объездила так очень много мест в Эстонии. Потому, наверное, реже участвую в учебных поездках — сама уже много где побывала.

А бывают ли скучные лекции?

Да, время от времени. Иногда преподаватели употребляют некоторые термины, которых мы не понимаем, или считают, что все должны сидеть

дни и ночи напролет в библиотеке. Мне лично не очень нравятся лекции, на которых приходится много записывать. Больше нравится участие в семинарах, практических занятиях. Предметы, связанные с психологией, интересные.

Так ты довольна, что учишься в Нарвском колледже?

Да. Многие, кто уехал в Таллинн и Тарту, испортились — уехали от папы с мамой.

Но ты же тоже уехала от папы с мамой.

Да, но я уехала в Нарву. Кстати, когда я сюда ехала, то думала, что тут стреляют на улицах и на каждом углу продают наркотики. А приехала — увидела, что это не

так. В Таллинне с подобным встречаешься даже чаще.

Можно ли сказать, что колледж пробудил в тебе интерес к образованию?

Да, можно и так сказать. Важным результатом явилось не только образование, но и то, что я здесь повзрослела.

Связала бы жизнь с Нарвой?

Да, здесь есть много возможностей. Первые полгода я ездила домой каждую неделю, а во втором семестре — 1-2 раза в месяц. А теперь хочу, чтобы мама переехала в Нарву.

Посоветовала бы ты выпускникам школ поступать в Нарвский колледж?

Безусловно.

ЧТО НЕОБХОДИМО ЗНАТЬ О ПОСТУПЛЕНИИ В ОТКРЫТЫЙ УНИВЕРСИТЕТ?

Специальности открытого университета

- Педагог дошкольного и начального обучения
- Учитель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — эстонский язык как второй язык
- Организация социальной работы
- Экономика

Прием заявлений

Заявления принимаются с 26.06 по 17.07 и с 05.08 по 30.08 2002 г. с 10.00 до 16.00 в Нарвском колледже и в главном здании Тартуского университета

Необходимые документы

Все специальности

- заявление (заполняется на месте);
- три фотографии 3x4 см;
- копия с паспорта, либо другого подтверждающего личность документа, со страницы с личным кодом и, в случае перемены фамилии, копия подтверждающего это документа.

Все специальности, за исключением экономики

- Документ о высшем или специальном образовании (оригинал и копия) либо заверенная копия.

Педагог начального и дошкольного обучения

- curriculum vitae
- если заявление подается имеющим среднее образование работающим в школе преподавателем на учебное место, финансируемое из государственного бюджета — рекомендательное письмо от школы;
- документ о высшем или специальном образовании (оригинал и копия) либо заверенная копия;
- если государственные экзамены не сдавались в Эстонии и среднее образование получено за рубежом, то справку Государственного экзаменационного и квалификационного центра с результатами обучения, приведенными в соответствие с системой оценивания, принятой в Эстонии.

Вступительные экзамены

проводятся 7 сентября 2002 г.

Педагог дошкольного и начального обучения

- Собеседование на профпригодность
- Тест на профпригодность (письменно)

Учитель гуманитарных предметов в основной школе с русским языком обучения. Первая специальность — эстонский язык как второй язык.

Выпускникам школ с русским языком обучения

- Письменный тест по эстонскому языку
- Собеседование

Выпускникам школ с эстонским языком обучения

- Письменный тест по эстонскому языку
- Экономика

Академический тест

Организация социальной работы

- Академический тест

Фотография «Елена на приеме у президента» получила I-ю премию на фотоконкурсе «Улыбки» Целевого Учреждения Интеграции. ФОТО: МАРКО МУММ

“Родители моих учеников довольны моим дипломом”

Елена Шестак
Выпускница колледжа

Я выросла в Раквере, там окончила школу — Ракверскую русскую гимназию. Училась хорошо. Часто принимала участие в различных конкурсах, олимпиадах, в том числе и по эстонскому языку. Занимала призовые места, за что получала дипломы и благодарности.

После окончания школы, в 1997 году, поступила в Нарвскую высшую школу на специальность классного учителя. Потом на базе Нарвской высшей школы был создан Нарвский колледж Тартуского университета. Так после второго курса мы стали студентами Нарвского колледжа.

В качестве одной из лучших выпускниц колледжа 2001 года я была приглашена на прием к президенту.

А сразу после окончания колледжа меня пригласили на работу в Нарвскую гуманитарную гимназию учителем эстонского языка (в колледже я получила право преподавания эстонского языка). Сейчас преподаю в школе эстонский язык в 1-5-х классах. Не знаю, что мне больше помогло устроиться на работу в такую престижную школу: рекомендации моих преподавателей из колледжа или диплом Тартуского университета. Думаю, что и то и другое. Но, во всяком случае, когда родители первоклассников решали, какому учителю дове-

рить обучение своих чад эстонскому языку, то они были очень довольны тем, что я закончила Нарвский колледж и имею диплом Тартуского университета.

Коллектив в школе меня принял хорошо: они замечательные люди — всегда помогают мне советом.

Хочу и дальше жить и работать здесь, потому как чувствую, что во мне здесь нуждаются.

А если говорить о планах на будущее, то я хочу продолжить образование. Наверное, буду учиться дальше опять таки в Нарвском колледже, только на сей раз в открытом университете и по специальности “преподаватель эстонского как второго языка”.

НАИБОЛЕЕ ЯРКИЕ ВЫСКАЗЫВАНИЯ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ

Составил Виталий Самойлюк

Этот шедевр мне придется стереть

В этом месте у читателя должна либо улыбка появиться, либо руки опуститься.

Задача всех трех курсов — восхищаться последним.

Он не видел свою невесту, а может она крокодильчик горбатый.

Вы так рассказываете свой билет, как будто что-то знаете... (долгая пауза) ... Как будто что-то знаете и не хотите мне это говорить.

Рано утром в двенадцать часов.

Теперь вы понимаете в чем вы оказались.

Чтобы ноги не висели на полу.

Вы слишком быстро читаете мои мысли.

Случай был одноразовый.

Люди разбегались как можно ближе.

Бесплатный сыр только в моей мышеловке. Там же и сладкий укус.

Мама выполняет супружеские обязанности папы.

Что вы там нагло перешептываетесь? Мне тоже интересно.

Я помогу вам разобраться в ваших конспектах. Где конкретно вы в них заблудились?

Будем промывать вашу засоренность речи.

У вас голос очень красивый, но я вам не завидую.

В субботу мы с вами приятно имеем поездку.

Постарайтесь попроще использовать наш могучий язык.

Сегодня начинается вставная часть моих интересных лекций.

Я могу вас свести с умными мыслями.

Постарайтесь как можно ярче блеснуть перед нами вашими скромными знаниями.

Посмотрите по диагоналям круга.

Дама южно-африканского вида.

Не будем тормозить развитие фантазии этого автора.

Общедовская мудрость: «Кто раньше встает, тот лучше одевается»

Учиться никогда не поздно

Яана Тонди
Руководитель проекта
открытый университет

Открытый университет Нарвского колледжа Тартуского университета существует уже третий год. Образование в открытом университете на данный момент получают 212 студентов по четырём специальностям: 49 студентов изучают эстонский язык как иностранный, 17 получают специальность руководство социальной работой, 89 желают стать педагогом начального и дошкольного обучения, 57 изучает руководство бизнесом. В основном в открытом университете продолжают своё обучение те учителя школ и детских садов, которые уже работают, но не имеют высшего образования по специальности. Новые специальности — руководство бизнесом и руководство социальной работой — появились благодаря сотрудничеству Нарвского колледжа с факультетом экономики и Пярнуским колледжем Тартуского университета.

Работа, семья и другие обязанности легко совместить с обучением в открытом университете, так как место и время обучения студент может выбирать сам, скорость обучения не очень строго

регламентирована. При поступлении в открытый университет нет ограничений по возрасту.

Обучение в открытом университете предполагает скорее самостоятельную работу с учебными материалами. Учебные сессии проводятся в основном в конце недели (по четвергам и пятницам вечером, а в субботу в первой половине дня), на специальности руководство бизнесом — два раза в месяц (вечер пятницы, суббота и воскресенье). Учебные сессии включают в себя слушание лекций, участие в практических занятиях и семинарах, работу в библиотеке и компьютерном классе. Получить образование в открытом университете приглашаются все, кто хочет:

- получить высшее образование;
- продолжить ранее прерванное образование;
- получить новую специальность;
- пополнить свои знания и развить навыки;
- получить дополнительные знания в какой-либо интересующей области.

Обучение в открытом университете платное, в зависимости от набранных предметных пунктов (AP) до 16 000 крон в год. Оплата обучения производится в основном по семестрам. Обучение в открытом университете Нарвского кол-

леджа одно из самых дешёвых в Тартуском университете. Завершившие программу обучения в открытом университете ТУ получают соответствующий диплом Тартуского университета. Так что

если у вас возникло желание учиться, получить или продолжить образование — свяжитесь с открытым университетом и воплотите свои мечты в реальность.

“Почему бы не изучать эстонский язык в Нарве?”

Юлле Мурманн
Студентка 1-го курса
открытого университета

Я получила образование русского филолога в Таллинском педагогическом университете. После окончания в 1992 году поступила на работу, но в качестве преподавателя эстонского языка. Это мне было ближе по духу. Годы шли, я преподавала эстонский язык, но однажды передо мною встала проблема. Для преподавания эстонского языка необходимы соответствующие бумаги. Выяснилось, что возможностей обучения не так уж и много.

В августе 2001 года до меня дошли слухи, что в Нарве есть филиал Тартуского университета и там есть интересующая меня специальность. Почему бы не изучать эстонский язык в Нарве? В сентябре сдала вступительный тест и

снова стала студенткой. Сердце щемило немного, тк живу и работаю в Таллине. С трудом верится, но скоро уже заканчивается первый год обучения. Что сказать, своим выбором я довольна. На самом деле почувствовала это уже в сентябре, когда отвозила документы.

Бумажка, диплом то есть, конечно, важная вещь, но знания ещё дороже. В течение первого года заметна пополнила багаж своих знаний.

Очень благодарна за помощь руководителю проекта открытого университета. Нельзя не упомянуть и то, что жители Нарвы — приятные и замечательные люди. Они открыты и дружелюбны.

Желаю успехов всем, кто не останавливается на достигнутом и находит в себе силы учиться и развиваться!

Курсы повышения квалификации

Татьяна Бабанская
Главный специалист
повышения квалификации
учителей

Курсы повышения квалификации для работников учреждений образования — одно из серьёзных направлений работы Нарвского колледжа Тартуского университета. Только в период осенней сессии 2001/2002 уч. года при колледже закончили такие курсы более 300 человек. Преподавателями курсов являются лучшие специалисты Тартуского университета и Нарвского колледжа. Проблемы русского языка и русской литературы, методики их преподавания освещают коллеги из Псковского государственного педагогического института, с которым подписан Договор о сотрудничестве.

Программы курсов составлены в соответствии с требованиями Министерства образования Эстонии и учебными стандартами ЕС; т.е. предусматриваются не только лекционные занятия, но и само-

стоятельная работа по осмыслению проблемы, описанию и изложению ее. По окончании курсов их участники получают очень солидный документ — свидетельство Тартуского университета.

В планах колледжа много курсов, которые проводятся и предлагаются в ближайшее время. Назовем некоторые из них:

- 160-часовой психолого-педагогический цикл лекций для работников дошкольных учреждений;
- 160-часовой курс повышения квалификации для спецпедагогов дошкольных учреждений, логопедов, коррекционных педагогов;
- 160-часовые занятия по психологии и педагогике для тех, у кого нет педагогического образования, но есть специальность, по которой хотели бы работать в школе. Эти курсы дают право преподавания в школе.

• 240-часовые курсы для руководителей школ предлагают 4 крупных тематических блока: руководство, политика образования и документация, правовые

акты и экономика, организация работы школы.

Большое внимание уделяется курсам по совершенствованию методики преподавания предмета для учителей, работающих в школе. Удачными и полезными были курсы методики преподавания эстонского языка, методики начального обучения эстонскому языку как второму, методики преподавания русского языка и литературы в начальных классах, методики подготовки учащихся к экзамену по русскому языку в 9 классе и другие.

В дни весенних каникул учителей русской литературы ждёт интересный курс — «Концепция преподавания литературы как предмета искусства». Осенью, в октябре, приглашаем всех учителей естественного цикла предметов на 160-часовой курс «Стратегия активизации мыслительной деятельности учащихся», в программе которого новые методы работы на уроке: мозговая атака, insert чтение, использование кубиков, карточка идей, работа по группам, репетиторство, проектная, рабочий кабинет, дискуссия, диспут.

Все более ощутима необходимость использования инфотехнологий. Курс «Владение компьютером», который мы предлагаем, пользуется большим спросом. Одна группа успешно закончила его осенью. Две группы прослушают этот курс в марте и апреле.

Очень большой объём занимают курсы, связанные с проблемами психологии. Только в течение этого учебного года работники учреждений образования города и Ида-Вирумаа приняли участие в курсах «Практическая психология общения. Психотренинг», «Помощь детям с проблемным поведением», «Психологические основы обучения чтению и письму», «Предупреждение использования наркотиков». В ближайших планах курсы: «Психологическое и психическое развитие ребенка от 6 до 18 лет», «Межкультурная коммуникация».

Eesti Kodu Narvas

Eesti Kodu Narvas, Эстонский Дом в Нарве — что это такое? Может быть некое скучное место, где от тебя требуют, чтобы ты говорил по-эстонски? Или место, где справляют Мартов и Екатеринбург день? Надо ли туда идти? Найдется ли и для меня там что-нибудь интересное?

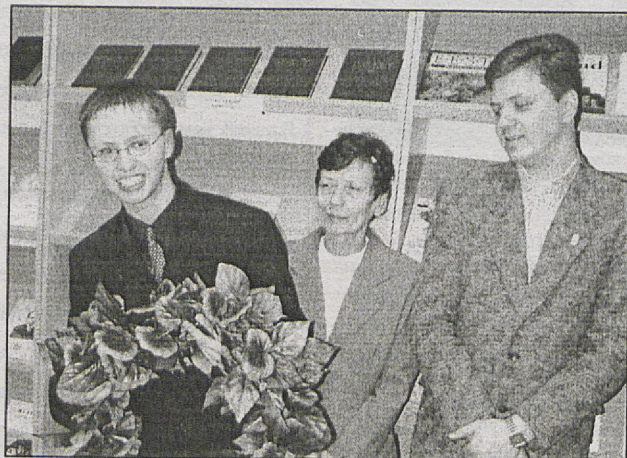
Эстонский Дом в Нарве порождает много вопросов. Как же выглядит Эстонский Дом? Дом — это одно помещение в колледже, где можно получить информацию об эстонском языке и эстонской культуре, где студенты проходят часть своей педагогической практики.

Каждый интересующийся должен получить в этом информационном пункте помощь. Вместе с тем это и возможность поговорить на эстонском языке.

Эстонский Дом — это не просто

одна большая комната или инфопункт. Эстонский Дом проводит различные мероприятия: презентацию и продажу книг, лекции, встречи, выставки и т.п. Цель этих мероприятий — познакомить с Эстонией; показать, что есть интересного в Эстонии; показать, чем эстонцы похожи на другие народы, а чем отличаются.

Чем для именно Вас Эстонский Дом в ближайшее время может быть интересен и полезен? Если Вы заканчиваете среднюю школу, то именно здесь можете расспросить о возможностях обучения в Эстонии. Если Вам в школе задали написать реферат об Эстонии на сложную тему, Эстонский дом постарается помочь. Если Вы учитель в школе, то именно здесь сможете расспросить об различных возможных курсах, темой которых

является «Эстония».

Двери Эстонского Дома в Нарве открыты каждому, наши мероприятия, как правило, бесплатные. Добро пожаловать!

UNIVERSITAS
TARTUENSIS
TARTU ÜLICOOLI AJALEHT

TOIMETUS

Tegevtoimetaja: Pavel Kurakin
Toimetused: Jelena Bogdanova,
Tanel Mazur, Katri Raik, Andres
Toode

Tõlked: Pavel Kurakin, Riina
Laidvee, Tanel Mazur
Korrekatuur: Maarja Hein ja Jelena
Nõmm
Küljendaja: Tanel Mazur
http://www.ut.ee/ajaleht

SUBSCRIBE@NARVA.UT.EE

Что это такое?

Послав письмо по этому адресу вы сможете подписаться на рассылку новостей от Нарвского колледжа Тартуского университета.

А каких новостей?

Самых разных: информация о вступительных экзаменах, выставках, книжных ярмарках, концертах, новых специальностях, результатах вступительных экзаменов, анонсы фильмов киноклуба и т.п.

А для чего это мне?

Теперь вы сможете узнать о происходящем в колледже из первых рук. Информация будет приходить к вам лично по электронной почте. Если у вас есть желание быть в курсе событий в Нарвском колледже Тартуского университета — подключайтесь к нашей рассылке.

Для кого предназначена?

Прежде всего, для учащихся старших классов, тех кто интересуется колледжем и проводимыми в нем мероприятиями; затем для учителей, классных руководителей, руководителей по интересам, студентов колледжа. Ну и конечно всем, кто интересуется жизнью колледжа и проводимыми в нем мероприятиями.

Как подписаться?

Сделать это просто: пришлите пустое письмо на адрес subscribe@narva.ut.ee, в качестве темы письма укажите “subscribe”.

Как часто будет выходить?

Сразу же, как только у нас будет возможность сообщить вам что-нибудь интересное.

ОТЗЫВЫ ПОСЕТИТЕЛЕЙ О ВЫСТАВКАХ
НАУЧНОГО ЦЕНТРА ТУ АХХАА

Выставка «Эстония в Нарве»

А мы из Таллинна — Ира и Руслан. Выставка хорошая. Мы специально сюда приехали из Таллинна, чтобы посмотреть. Вот! (22.04.00)

Выставка изумительна! Много интересного и познавательного. Мне просто было не увести детей. Особенно детей заинтересовал ткацкий станок, жернова и компьютеры. Благодарим за приглашение! (7.05.00, Детский дом)

Ослепительно интересно!!! Один из моих незабываемых дней. (Narva Paju Kool 10a)

АННАА, Нарвский колледж

Огромное спасибо за такую чудесную выставку. Вы показали нам как удивителен и огромен мир, который нас окружает! Еще раз большое спасибо! (Юлия Аут, 13.10.01)

Это здорово! Вся семья довольна: и время провели, и удовольствие получили. Спасибо организаторам. (13.10.01)

И взрослым есть чему удивиться, ну а уж детям... Спасибо и до новых встреч. (15.10.01)

Выставка «Мистерия Древнего Египта»

Спасибо всем организаторам за такую великолепную возможность прикоснуться к истории древнего Египта. Нам очень понравилось, было очень много интересных экспонатов. И мы ощутили себя (на какой-то момент) жителями древней цивилизации на берегу Нила. (Мария Нестеренко и Светлана Николаева, НПП, 21.02.02)

Дорогие организаторы, мне очень понравилась ваша выставка, посвященная Древнему Египту. Больше всего та комната, где показан быт древних египтян. Спасибо еще раз.

P.S. скучно мне здесь не было точно. Побольше таких выставок. (Юлия, 23.02.02)

Большое спасибо организаторам выставки. Это прекрасно, что в Нарве у детей появилась возможность соприкоснуться с историей и прекрасным. Здорово, что дети могут все потрогать, попробовать. Спасибо! (Ученики 4б класса Пякскимляской гимназии)

Потрясающе!!! Главное, что все можно потрогать, поиграть, понюхать. И это правильно! (Фольклорный ансамбль «Супрядки», Нарва)

Hea ülikooli astuja!

Olles Eesti vanim ülikool, on Tartu Ülikoolil kohustus anda püsiva väärtusega tugevat haridust. *Universitasena* peame andma mitmekesist haridust, niisugust, millega saab hakkama praegu ja tulevikus. Teame, et tudengid tahavad parimat ja seepärast töötab ülikool iga päev selle nimel, et suudaksime teha seda väga hästi. Püüame luua mitmekesiseid ja soodsaid tingimusi, kasutada kõiki tänapäeva võimalusi. Meile annab jõudu koostöö teiste Eesti ja paljude välismaa ülikoolidega. Selles akadeemilises maailmas on Tartu Ülikool koduks oma liikmetele, uutest tudengitest ootame tublit täiendust.

Tere tulemast!

**Tartu Ülikooli rektor
professor Jaak Aaviksoo**

Avatud ülikool aitab

Jana Tondi
avatud ülikooli projektijuht

Avatud ülikool tegutseb kolledžis juba kolmandat aastat, kusjuures õppijate arv on aastast aastalt suurenenud. Miks?

Seepärast, et avatud ülikooli õpe on paindlik: õppida saab töö, pere ja muude kohustuste kõrvalt, õppimise koha ja aja võib õppija valida ise, õppimise kiirus ei ole rangelt reglementeeritud. Ka ei ole avatud ülikoolis õppijale kehtestatud vanusepiirangut. Seejuures pole mingit vahet päevases õppes ja avatud ülikoolis saadud haridustunnistuse vahel, sest avatud ülikooli õpe vastab tasemelt ja nõudmistelt traditsioonilisele ülikooli õppele.

Avatud ülikoolis õppimine eeldab iseseisvat tööd õppematerjalidega, õppesessioonid toimuvad enamasti nädalalõppudel (ärijuhtimise erialal kaks korda kuus) ning sisaldavad loengute kuulamist, praktikumides ja seminarides osalemist, tööd raamatukogus. Õppetöö on avatud ülikoolis tasuline, vastavalt kogutud ainepunktide hulgale kuni 16 000 krooni aastas (Narva Kolledži avatud ülikooli õpe on üks odavamaid Tartu Ülikoolis). Õpetee-

AVATUD ÜLIKOOLI TASEMEKOOLITUSES ÕPPIJATE ARV

eesti keel teise keelena	49
sotsiaaltöö korraldus	17
alushariduse pedagoog	89
ärijuhtimine	57
Kokku	212

nustasu maksmine toimub üldjuhul semestrite kaupa. Avatud ülikooli raames TÕ õppekava täitnud saavad TÕ diplomi.

Enamasti jätkavad avatud ülikoolis oma õpinguid need õpetajad ja lasteaiakasvatajad, kes juba töötavad, kuid kel puudub kõrgharidus. Lisaks õpetajakoolitusele on koostöös majandusteaduskonnaga ja Pärnu kolledžiga käivitunud uued erialad: ärijuhtimine ja sotsiaaltöö korraldus. Ootame kolledži avatud ülikooli kõiki, kes soovivad omandada kõrgharidust, jätkata katkenud õpinguid, õppida uut eriala, täiendada oma teadmisi ja oskusi või saada lisateadmisi mingis huvipakkavas valdkonnas. Kui Teil on juba olemas konkreetne koolitussoov või Te soovite oma soove veel täpsustada, võtke julgelt ühendust avatud ülikooliga, et oma idee täide viia.

Tartu Ülikooli Narva Kolledži hoone.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

Meie anname Tartu Ülikooli haridust

Head abituriendid, tulge Narva õppima, sest meil on huvitav ja haridus korralik!

Narva kolledžis õpivad tulevased õpetajad, mis ei tähenda, et see on ainus hilisem töövõimalus. Pooled meie lõpetanutest töötavad koolis. Hea mitme keele oskus on andnud võimaluse leida rakendust eraettevõtluses või leida töökoht välismaal.

Kolledž püüab oma üliõpilastele õpetada keeli, sealhulgas eesti keelt, head arvutitundmist, valikainetena kultuurilugu ja sotsiaalteadusi. Võõrkeeltest õpetame inglise, saksa, rootsi, soome ja prantsuse keelt. Meie eesmärk on koolitada Eesti ühiskonnas hästi hakkama saavat inimest. Kes on hea ühiskonna liige, sellest võib saada ka hea õpetaja.

Kartused ja ka ootused kolledži suhtes seostuvad eelkõige keelega: ühest küljest peljatakse, et Narva on liialt venekeelne, ja teisalt jälle, et õppetöö toimub eesti keeles. Kolledž on hea õppimiskoht kõigile, rahvusest ja kodukohast sõltumata. Pange ka teie tähele, kes te kodus eesti keelt räägite! Narva pole kallid linn, elu on põnev. Vene keele saab selgeks päris kindlasti. See ei jookse mõõda külgi maha.

Õppetöö käib kolledžis mitmes keeles. Tulevased eesti keele õpetajad õpivad muidugi eesti keeles ja inglise keele õpetajad inglise keeles; üldaineid on võimalik oma emakeele järgi valida. See on tõsi,

FAKTE KOLLEDŽIST

- 650 üliõpilast, neist 450 põhiõppes
- 6 eriala, neist kaks põhiõppes ja 4 avatud ülikoolis
- 5 lektoraati, 25 õppejõudu
- 37.000-kõiteline õpperaamatukogu
- 34 töökohaga internetiühendusega arvutiklass
- võõrkeeltekeskus ja spordiklubi

et kolledži üliõpilastest 90% räägivad emakeelena vene keelt. Nii et vene keele kõnelejad satuvad kodusesse keskkonda. Eesti keele kõnelejad on oodatud vestluspartneriks.

Küsisin üliõpilasnõukogu esimehe Nikolai Gorbatsõvi käest, miks tasub tulla kolledžisse õppima. Ta vastas, et esiteks on kõige tähtsam saada hea kõrgharidus, teiseks: elada lõbusat üliõpilaselu, kolmandaks: meie kolledž on lihtsalt parim. Mina omalt poolt lisaksin, et kolledž pole eriti suur, siin tunnevad kõik end ühise perega. Kolledžil on oma korralik arvutiklass, üha täienev raamatukogu ja loomisjärgus spordiklubi. Ja Narva on ilus ning põnev linn.

Eraldi tahan rõhutada, et me ei oota kolledžisse õppima ainult keskkoolilõpetajaid. Kolledži juures töötavad avatud ülikool, tasuline kaugõpe. Siin saavad õppida nii töötavad õpetajad kui ka sotsiaaltöö ja ärijuhtimise huvilised. Õpperühmad töötavad nii eesti kui ka vene keeles. Lähemat infot avatud ülikoolis pakutavate õppimisvõimaluste kohta leiate sellest ajalehest külgedelt.

Hariduse andmine ei ole vaid auditoriumides üliõpilastele peetavad loengud, vaid kõik see, mis aitab laiendada silmaringi ja mõista paremini maailma. Oleme seepärast alati püüdnud pakkuda midagi ka Narva linna elanikele. Nimetame ainult selle nädala sündmuse. Kogu nädala on avatud näitus "Iidse Egiptuse müsteerium", mis on huvitav nii väikestele kui ka suurtele. Esimest täisnädalat töötab eesti keele ja kultuuri keskus Eesti Kodu, kolmel päeval oodatakse kooliõpilasi eestikeelsetele ettevõtmistele. Teisipäeval külastas kolledžit Ameerika Ühendriikide suursaadik, kolmapäeval aga Soome Instituudi direktor. Kolmapäeval oli kolledžis Soome päev, avati tuntud soome kunstniku Kaj Stenvalli näitus. Samal päeval näidati kolledžis Arvo Iho filmi "Impeeriumi lapsed". Täna on avatud uste päev. Toimuvad õpetajate täienduskoolituskursused ja Narva giidikoolitus. Maja on täis rahvast, nii suuri kui ka väikeste!

**Teie Katri Raik,
kolledži direktor**

LÜHIDALT

Iidse Egiptuse Müsteerium jätkub

Näituse esimese kolme nädala jooksul on seda külastanud umbes 2500 inimest. Näitus jääb avatuks kuni 5. aprillini.

Kunstinäitus

Narva kolledži esimese korruse koridoris on soome nüüdiskunstniku Kaj Stenvalli pardimaalide näitus. Näitus on tasuta.

2001. aasta sisseastumiskonkurss

Eelmisel aastal oli sisseastumiskonkurss:

- eesti keel teise keelena – 3,87 inimest kohale;
- inglise keele õpetaja – 4,4 inimest kohale;
- alghariduse pedagoog – 2,84 inimest kohale.

Prantsusmaa infopäev

4. aprillil toimub kolledžis Prantsusmaa ja Euroopa Liidu Infobüroo infopäev.

Teaduslikud konverentsid

25. aprillil toimub kolledžis teine üliõpilaste teaduslik konverents. Selle käigus esitavad tudengid ettekandeid oma uurimisaladelt.

Valmis ajaloo CD

Märtsikuus valmis kolledži tellimisel kakskeelne CD eesti ajalooost. CD valmistas kaardifirma Regio, tekstid koostas dotsent Hillar Palamets.

Raamatumüük

Iga kuu teisel ja kolmandal esmaspäeval 10.00-16.30 toimub kolledžis eestikeelsete raamatute müük.

Kolledži garderoobis jätkub iga päev nõukogudeaegsete raamatute müük, hind 1.- kroon tükist.

KVN – tudengimäng

Kolledži üliõpilased võtavad meelsasti osa KVN-i turniiridest ja on saavutanud ka mitmeid võite. Viimati jõuti KVN-i Balti Esiliigasse.

Kes on kolledži õppejõud?

Hetkel on kolledžis 25 õppejõudu. Enamus neist on noored spetsialistid (ligi 60% neist ei ole veel 35 aasta piiri ületanud). 2/3 õppejõududest jätkavad ka ise õpinguid doktorikraadi saamiseks. Lisaks peavad loenguid ka Tartu Ülikooli professorid.

Stipendiumi- konkurssid

Kõikide stipendiumikonkursside kohta saab infot TÕ Sihtasutusest. Aadressil <http://www.ut.ee/sihtasutus> on saadaval taotlusvormid ja statudid. E-post: im@ut.ee

SISSEASTUMISEKSAMID

Põhiõpe

Sisseastumiseksamid toimuvad 8.–17. juulini 2002 alushariduse pedagoogi erialale kandideerimisel, humanitaarainete õpetaja erialale kandideerimisel arvestatakse vaid riigeksamite tulemusi.

Alushariduse pedagoog

- Kutsesobivuskatse
- Vene keel (test)
- Emakeele kirjand – riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelela põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena

Vene õppekeelela koolide lõpetanutele

- Eesti keel kui teine keel – riigieksam
- Emakeele kirjand – riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam

Eesti õppekeelela koolide lõpetanutele

- Emakeele kirjand – riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelela põhikoolis. Esimene eriala inglise keel

- Inglise keel – riigieksam
- Emakeele kirjand – riigieksam
- Võõrkeel – riigieksam (inglise, saksa või prantsuse keel)

Avatud ülikool

Sisseastumiseksamid toimuvad 7. septembril 2002 a.

Alushariduse pedagoog

- Kutsesobivuskatse
- Erialatest

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeelela põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena

Vene õppekeelela koolide lõpetanutele

- Eesti keele kirjalik test
- Vestlus

Eesti õppekeelela koolide lõpetanutele

- Emakeele kirjalik test

Majandusteadus

- Akadeemiline test

Sotsiaaltöö korraldus

- Akadeemiline test

Uus aasta, uus õppesüsteem ja uus sisu

Marvi Mikk

TÜ õppeprorektori abi

Sügisest ülikoolis õpinguid alustavad tudengid jõuavad diplomini teisiti kui nende vanemad kolleegid.

Senikehtivas õppesüsteemis oli nelja-aastaste bakalaureuseõpingute lõpetanu erialaspetsialist, magistriõpe oli aga valdavalt suunatud teadustöö tegemisele.

Uue süsteemi eelised

Uues õppesüsteemis omandab üliõpilane bakalaureuseastmes erialased baasteadmised, kuid ta ei ole veel väljakoolitatud spetsialist. Kes soovib saada erialaspetsialistiks, jätkab õpinguid neljandal ja viiendal aastal magistriõppes. Pärast viit õppeaastat omandab ta magistrikraadi. Praeguste prognooside kohaselt oodatakse, et magistriõppes jätkaks oma õpinguid 75% bakalaureuseastme lõpetanutest.

Üha tihenevad sidemed eri maade ülikoolidega on suurendanud meie üliõpilaste võimalusi õppida semestri või rohkemgi teistes ülikoolides. Uuest õppesüsteemist on üliõpilasel kasu ka siis, kui ta läheb õppima välismaale, sest nii bakalaureuse- kui ka magistriõpe kestavad enamikus Euroopa riikides kokku viis aastat.

Uus sisu

Mõnikord on arvatud, et 3+2 õppesüsteemi puhul on tegemist bakalaureuse- ja magistrikraadi devalveerimisega. See pole nii, sest uus õppesüsteem toob endaga nii uue sisu, põhimõtted kui ka koolitamise eesmärgid.

Senikehtinud süsteemi puudu-

seks on peetud liiga pikka õppekava täitmiseks kulunud aega, samuti suurt ülikooliõpinguid üldse mittelõpetavate üliõpilaste hulka. Õppeaja pikaks venimine oligi üks põhjusi, miks Bologna deklaratsiooni koostades võeti aluseks just 3+2 õppesüsteemi rakendamine. Esimese kolme aasta järel on üliõpilane saavutanud mõningase valmisoleku tööturu jaoks ning omades kõrgharidust tõendavat diplomit, on tal soovi korral võimalik alustada iseseisvat karjääri. Enamikku lõpetajaid oodatakse aga magistriõppesse, kus õpe on suunatud kitsamale erialale.

Laiapõhjaline koolitus

Tartu Ülikooli uute bakalaureuseõppekavade järgi antav koolitus on laiapõhjalisem. Õppekavad on üles ehitatud moodulõppekavana, mis annab üliõpilasele laiemat võimalust kombineerida ja ise otsustada oma õpingute sisu üle. Kõik õppekavad on jaotatud kuude valdkonda: täppis-, loodus-, humanitaar-, meditsiini- ja sporditeadused, sotsiaal- ning haridusteadused.

Ühte valdkonda kuuluvatel õppekavadel on vähemalt 16 ainepunkti mahus ühisosa. Paljud õppekavad sisaldavad enam kui ühte suunda ning üliõpilasel on võimalik valida, millises kitsamas valdkonnas ta soovib teadmisi omandada. Nii on näiteks riigiteaduste õppekava järgi õppijal võimalik valida avaliku halduse, võrdleva poliitika ja rahvusvaheliste suhete suuna vahel. Samal ajal võib üliõpilane soovi korral valida teise suuna mõnest oma või hoopis teise valdkonna õppekavast. Näiteks üliõpilane, kes

Uued õppekavad eeldavad senisest paremat kvaliteeti nii üliõpilastelt kui õppejõududelt.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

õpib majandust, võib valida teiseks suuna- ja erialamooduliks õigusteaduse, läbides eelnevalt õigusteaduse suunamooduli eeldused. Bakalaureuseõppekava täitmisel tuleb valida ka kolm valikmoodulit (kokku 12 AP). Valikmoodulid võimaldavad üliõpilasel sooritada teise õppekava suuna- või erialamooduli eeldusaineid või omandada laiemaid teadmisi peaaegu üheski valdkonnas. Üliõpilasel on õigus valida, kumba varianti ta kasutab. Valikmoodulite ning suuna- ja erialamooduli valimine väljastpoolt oma õppekava annab üldjuhul lisavõimaluse teise eriala magistriõppesse kandideerimiseks.

Bakalaureuseastme põhieesmärkideks ongi anda laiapõhjaline baasharidus, avardada silma-

ringi, õpetada õppima ning teadustada elukestva õppe vajadusi.

Samuti on muutunud magistriõppe eesmärk, kus olulisimaks on saamas erialaõpe ja spetsialistkoolitus ning ettevalmistus doktoriõppesse astumiseks. Kui senikehtivas õppesüsteemis oli magistriõpe teadusõppe esimene aste ning õppekava sisust poole täitis magistratöö koostamine, siis uues õppesüsteemis on magistriõppe eesmärk eeskätt erialase ettevalmistatuse andmine ning seetõttu on õppekavas tunduvalt suurendatud erialaõppe mahtu. Magistratöö on aga veerand kogu magistriõppe mahust.

Uus õppesüsteem ei too endaga esialgu kaasa olulisi muudatusi doktoriõppes, kuid lähiaastatel

on kavas läbi vaadata ka kõik doktoriõppekavad. Uues õppesüsteemis on teaduskraadiks ülikooliõppe kõrgeim kraad – doktorikraad.

Haridussüsteemi muutumine on pidev protsess. Lõppenud on aeg, kus ükskõik kui kõrge diplomiga pärjatud õppija võis viimast õpikut kinni lüües endale kinnitada, et nüüd on ta valmis asjatundja mitmekümneks aastaks või kogu eluks. Nii on ka ülikooliõpingutega, mille olulisust inimese kujundajana on kindlasti raske üle hinnata. Tartu Ülikool pakub teile *universitasena* oma parimaid tingimusi ja võimalusi, siit saadu rakendamine on aga teie enda kättes.

Kuidas elab eesti tudeng Narvas?

Kristi ja Birgit

Narva kolledži tudengid

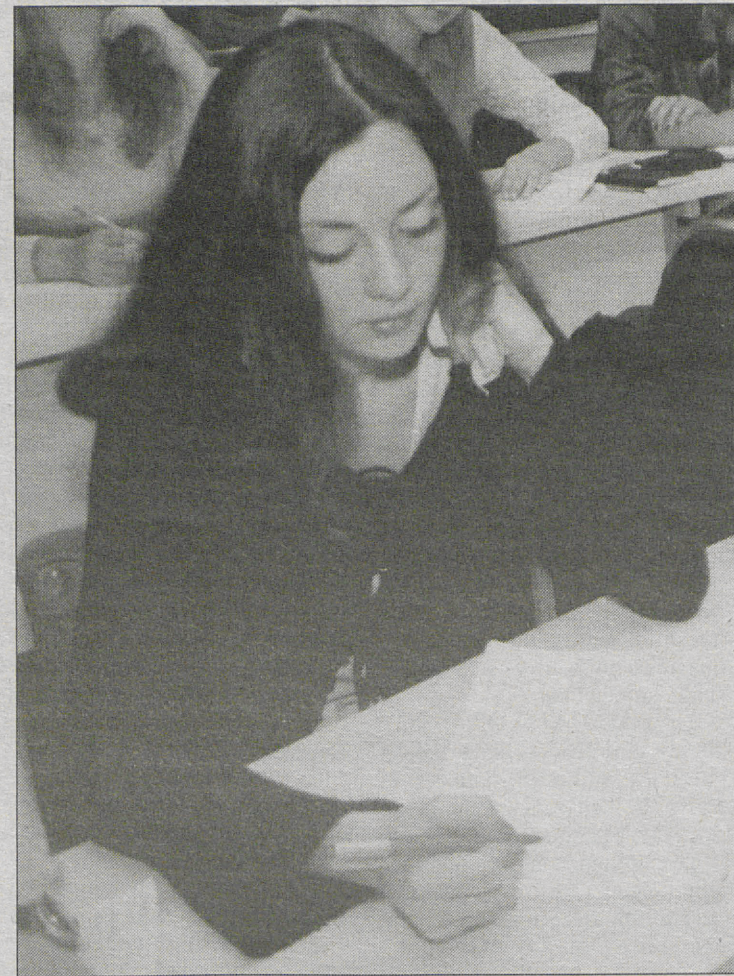
Eestlased on Narvas alati olnud vähemusrahvus, kuid kuidas nad siis elavad?

Tihti peale tundub eestlaste elu Narvas teiste eestlastele küll väljastpoolt hirmutav, kuid seda vaid esmapilgul. Kui eestlane mujalt Eestist on end Narvas sisse seadnud, siis pole asi enam sugugi nii hull. Esialgsest puuvene-keelest saab poole aastaga juba arusaadav suhtlustööriist, ehkki mõningate, venelaste poolt küll täiesti aktsepteeritavate tõrgetega.

Narvas saab eesti keeles pea probleemideta hakkama. On muidugi ka apse ja möödapanekuid, kuid samas võetakse parandusettepanekuid väga altult kuulda ja vigu püütakse parandada. Keele õppimine on saanud populaarseks, nii noorte seas kui vanemate inimeste hulgas.

Meie kolledžis on palju vene rahvusest töötajaid ja keeleõppimine edeneb nende hulgas väga jõudsalt. Meie püüame õppida vene keelt ja venelased jälle eesti keelt. On väga kena, et venelased suhtuvad Narva vähestesse eestlastesse väga sõbralikult. Niimoodi me siis üksteist aitamegi ja nii see elu käibki meie linnas. Meil, eestlastel, on tihti isegi veidi privilegieeritud tunne – meid on ju nii vähe.

Meie kolledž meie toreda direktori Katriga eesotsas on muutunud üheks eestluse edasivijaks. Meil toimub palju konverentse, loenguid ja muud sarnast. Üheks

Eksamil on kõik tudengid võrdsed.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

teemaks on kindlasti eestlus Narvas. Sageli võtame vastu küllalisi välismaalt. Ütleksime paljudele “komadele”, et tulge Narva! Tulge ja vaadake meid ja meie ilusat linna ja kolledžit. Oleks tore, kui ka eestlased mujalt Eestist näek-

sid Narvat ja selle elu oma silmaga. Arvame, et paljud imestaksid ja leiaksid endale palju uut ja huvitavat.

Õppejõu pilguga

Vjatšeslav Konovalov

võõrkeelte lektoraadi juhataja

Tartu Ülikooli Narva Kolledž lõpetab sellel kevadel oma kolmanda tööaasta. Ja kuigi seni kolledžil «päris omad» vilistlased puuduvad, on juba kahe lennu lõpetajatele antud Tartu Ülikooli diplomid.

Kolledži töö edukust näitab minu arvates kasvõi see, et oma erialal tööle hakkavate lõpetajate protsent on väga kõrge, oluliselt kõrgem, kui teistes pedagoogilist kõrgharidust andvates Eesti koolides. Näiteks 2000. aastal inglise keele õpetaja eriala lõpetanutest töötab umbes 70 protsenti oma erialal. Kolledži selline tulemus annab lootust, et Eesti õpetajate vananemine on ajutine tendents.

Üleminek 3+2 õppele sundis uue pilguga üle vaatama ka õpetajakoolituse õppekavad. Kolledži juhtkond, nähes, et tulevased lõpetajad vajavad kvalifikatsiooni, mis võimaldab neil õpetada ka gümnaasiumiklassides, töötas välja uued õppekavad, mis on tänaseks saanud heakskiidu nii haridusministeeriumis kui ka ülikoolis eneses. Juba 5 aasta pärast ootame esimesi põhikooli õpetaja eriala lõpetajaid, kellel on magistrikraad. Loomulikult ei püstita sellised muudatused uusi nõudeid ainult üliõpilastele, vaid ka kolledži õppejõududele, eeldades neilt professionaalsuse kasvu. Just seepärast peab viie aastaga kasvama doktorite hulk õppejõudude seas vähemalt 40 protsendile.

Erilist tähelepanu väärivad kolledži sisesuhted. Kolledži põhiõp-

pes õpib veidi üle 500 üliõpilase. Õppetöös on nad jagunenud paraja suurusega rühmadeks, mis minu arust mängibki võtmerolli üliõpilaste ja õppejõudu vahelise tulemusliku suhte kujunemises. Kindlasti mängivad siin rolli ka ligi 10 aasta vanused traditsioonid, osalt pärit juba Narva Kõrgkooli aegadest, aidates luua meeldivat “kammerlikku atmosfääri”.

Minu arvates on kolledži õppejõud parimaks näiteks integratsiooni. Kahe aasta jooksul on kolledž aidanud õppejõududel omandada riigikeelt ja need jõupingutused on kandnud vilja. Ja ehkki TÜ Narva Kolledž on kõrgkool, kus paljusid aineid loetakse vene keeles, kasvab pidevalt nende ainete hulk, mida saab kuulata vaid eesti keeles. Kolledžis ei tule kunagi ette vaidlust, mis keeles üht või teist üritust korraldada, sest kõik osalised saavad aru nii eesti kui vene keelest. Keeletõkete kõrvaldamine selleks, et saavutada tähtsamaid eesmärke, aitab kollegiaalsete suhete arengule ainult kaasa.

Lõpuks tahaks rääkida ka tuleviku plaanidest. Neid on kolledžil palju ja nad kõik puudutavad kolledži kui haridus- ja kultuurikeskuse rolli kinnistamist Ida-Virumaal. Tihedamaid kontakte nii lääne- kui ka idapoolsete kõrgkoolidega, et elavdada õppejõudude ja üliõpilasvahetust ning korraldada ühisprojekte, näiteks luua tõlgieriala lisaõppevõimalus. Tulemas on vene keele suvekool eestlastele, kaugemas perspektiivis ka välismaalastele. Kõiki plaane siin üles lugeda pole kahjuks võimalik, seepärast: tulge külla, sest oma silm on kuningas!

Narva pakub palju valikuvõimalusi

Küsis Pavel Kurakin

Austraaliasse või Ameerikasse. Selline on paljude noorte eesti-venelaste unistus ja sihtpunkt. Paljutki kõigil ei õnnestu seda unistust teostada. Aga mõni ük-sik lõõb läbi ja annab sellega innustust teistele. Meie omalt poolt avaldame allpool täieliku töö selle kohta, miks üks (Kohtla-Järve) Ameerikasse ihanud tüdruk jäi õppima Narva kolledžisse.

Diana, Sa ei ole ju Narvast pärit. Miks Sa siis Narva kolledžisse tahtsid tulla?

Nojah, ma ei ole tõesti Narvast pärit. Aga see ei tähenda midagi, sest ega ma Narvast väga kaugel ka ei ela, umbes 60 kilomeetrit, nimelt Kohtla-Järvel. Ja kolledžisse ei tahtnud ma üldse tulla, tahtsin hoopis Ameerika Ühendriikidesse sõita, dokumendid olid praktiliselt valmis. Tegin igaks juhuks Narvas eksamid, need läksid edukalt ja ühel suvisel päeval helises minu vanemate kodu lauafon: "Kas soovite õppida Narva kolledžis?". Toru võttis ema: "Loomulikult!". Nii sattusingi Narva kolledžisse õppima. Kui oleks vaba valik antud, siis oleksin hoopis soovinud õppida disaini.

Kuidas Narva sind vastu võttis?

Esmalt olin šokis, Narva oli justkui eraldi riik. Aja jooksul see mulje muutus, võimalik, et mitte ainult mulje, vaid ka Narva ise. Ja ikkagi on veel Narvas palju asju puudu: noortele pole piisavalt meelelahutut, puudus on headest ja odavatest kohvikutest.

Millise eriala sa valisid?

Dokumente esitades märkisin esimese valikuna inglise keele, varuvariantina aga eel- ja algklasside õpetaja eriala. Sellele viimasele erialale sain ka sisse. Ühel

Tatjanapäev on juba terve kümnendi Narva tudengitraditsioonide kulminatsiooniks.

FOTO: IRINA KIVIMÄE

hetkel avastasin, et kunagisest teisest valikust oli saanud esimene. Et, mulle meeldib õppida just algklasside pedagoogikat, lisaks meeldimisele sain ka aru, et see annab laima hariduse. Ja lisaks kõigele – pedagoogika- ja arenguspsühholoogia-alased teadmised kuluvad ka tulevases pereelus ära. Kuid ega huvi inglise keele vastu seepärast veel ei vähenenud.

Mis veenis Sind oma Ameerika sõidust loobuma?

Millal ma ümber mõtlesin, seda ma enam ei mäleta. Teisel kursusel tahtsin ikka veel ära sõita, kuid ühel hetkel mõistsin, et haridus on tähtsam. Ja nüüd olen ma otsustanud, et ei kavatse leppida seni saavutatuga, vaid tahan pärast kolledži lõpetamist edasi õp-

pida. Olen mõelnud võimalusele jätkata oma haridust välismaal.

Nüüd õpid Sa Narva kolledžis. Mida see Sinu jaoks tähendab?

See tähendab suurepärast õhkkonda, õppeosakonna sooja suhtumist, õppejõudude mõistvat käitumist. Minu arvates on (just suurte koolidega võrreldes) kolledži plussiks see, et meil tunnevad kõik kõiki. Õppejõud mäletavad üliõpilasi nägupidi ja tudengid tervitavad õppejõude tänavaljuba kaugelt. Seda tunnet võiks nimetada sõnaga, millega tähistatakse Tartus mingi sõpruskonna, kursuse või üliõpilasorganisatsiooni ühtekuuluvust: ülikoolisõprus.

Võrreldes Tartu ülikooliga on Narva kolledž veel väga noor.

Kas "ülikoolisõprust" on ka Narvas tunda?

Küllap ikka. Vähemalt nende jaoks, kes elavad ühiselamus. Elu seal on täpselt samasugune nagu Tartus, igav ei hakka kunagi. Kes on elanud, see teab, teistele pole mõtet seletada, vaid ainult soovitada: Elage ühiselamus ja saate teada, et ülikool on hoopis rohkem kui ainult loengute kuulamine ja eksamiteks õppimine.

Tegelikult ei olegi ühikas nii tähis, vaid ikkagi see keskkond, kus Sa õpid. Kolledžis toimuvad ju pidevalt erinevad üritused. See annab võimaluse nii ennast kui ka oma sõpru harida. See viimane on eriti tähtis.

Kas on ka igavaid loenguid?

Aeg-ajalt mõned ikka on. Mõnikord kasutavad õppejõud termi-

neid, millest me aru ei saa, või siis leiavad, et peaksime ööpäev läbi istuma raamatukogus. Minule isiklikult ei meeldi loengud, kus peab palju konspekteerima, rohkem meeldivad seminarid ja praktikad. Kindlasti pole see üldine arusaam, vaid pigem minu isiklik eelistus.

Mida Sa oma haridusega peale hakkad?

Tahan head töökohta. Tahan endale maja Narva-Jõesuus. Tahan maailma näha ja reisida.

Hea küll, ei ole mõtet ärritada, liialdasin nimelt. Ka mulle meeldib kindlustunne (muuhulgas ka materiaalne), kuid minu arvates on ikkagi oluline enda arendamine, soov edasi liikuda ja püüdnud ennast harida. Piirduda kogu elu ainult sellega, et teenida raha maja või auto ostmiseks, on minu arvates lühinägelik käitumine.

Mida Sa teed pärast kolledži lõpetamist. Ehk seod oma elu Narvaga?

See pole sugugi võimatu, sest Narva pakub väga palju võimalusi. Tean, et tartlased ja tallinnlased ja tegelikult eestlased kogu ülejäänud Eestist peavad Narvat mahajäänuks. Küllap see ongi nii, kuid samas annab see mahajäämus erakordse võimaluse alustada Narvas paljut, mille alustamine on mujal Eesti linnades võimatu.

Märkamatu hakkan ka ise muutuma üha rohkem narvalaseks. Kui esimesed pool aastat sõitsin koju iga nädal, siis teisel semestril juba vaid paar korda kuus. Nüüd aga arvan, et minu lähedased võiksid ise Narva tulla. Kasvõi seepärast, et mõista: Narva on turvaline linn, siin on võimalik tööd teha ja ka meelt lahutada.

AVALDUSTE VASTUVÕTT

Põhiõpe

Alushariduse pedagoog

26. juuni – 5. juuli 2002 kell 10.00–16.00 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

Humanitaarainete õpetaja vene õppekeele põhikoolis. Esimene eriala eesti keel teise keelena või inglise keel

26. juuni – 17. juuli 2002 kell 10.00–16.00 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

Avatud ülikool

26. juuni – 17. juuli ja 5. august – 30. august 2002 kell 10.00–16.00 auditooriumis 101 Narva kolledžis ja Tartu Ülikooli peahoones (Tartu, Ülikooli 18).

VAJALIKUD DOKUMENDID

Põhiõpe

Vastuvõtukomisjonile tuleb esitada järgmised dokumendid:

- vormikohane avaldus (kohapeal);
- keskhariidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ära kiri;
- riigieksamitunnistus (originaal ja koopia) või tõestatud ära kiri;
- kolm fotot 3×4 cm;
- passi või muu isikut tõendava dokumendi isikukoodiga lehekülje ja nime muutmisel nime muutmist tõendava dokumendi koopia.

Vene õppekeele kooli lõpetanud, kes ei ole sooritanud eesti keele kui teise keele riigieksamit, tuleb esitada eesti keele kesktasemeeksami tunnistus või tõend eksami sooritamise kohta.

Avatud ülikool

Kõik erialad

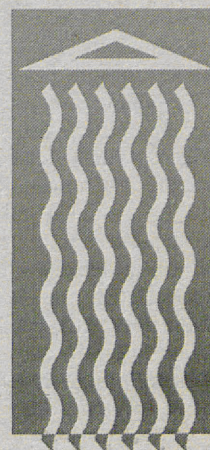
- vormikohane avaldus (kohapeal);
- kolm fotot 3×4 cm;
- passi või muu isikut tõendava dokumendi isikukoodiga lehekülje ja nime muutmisel nime muutmist tõendava dokumendi koopia.

Kõik erialad, välja arvatud majandusteadus

- kõrg- või kutseharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ära kiri.

Alushariduse pedagoog

- curriculum vitae;
- kooli soovituskirja koolis töötaval keskhariidusega õpetajal riigieelarvelisele õppekohale kandideerimisel;
- kõrg- või kutseharidust tõendav dokument (originaal ja koopia) või tõestatud ära kiri;
- Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse tõend õppetulemuste Eestis kasutatava hindamissüsteemiga vastavusse viimise kohta välismaal keskhariiduse omandanud, kui riigieksamid ei ole sooritatud Eestis.

Minu õpilaste vanemad on rahul minu diplomiga

Jelena Šestak
TÜ Narva kolledži
2001. aasta lõpetaja

Kolledžit tutvustavates materjalides rõhutatakse, et siin antav diplom ei erine milleski Tartu Ülikoolis antavast diplomist – vastupidi, tegemist ongi Tartu Ülikooli diplomiga. Võin oma kogemustele toetudes kinnitada, et see tõesti nii on.

Kasvasin üles Rakveres ja lõpetasin seal ka kooli, Rakvere vene gümnaasiumi. Tublile tüdrukule tüüpiliselt (andku marakrattidest tublid ja halvasti õppivad poisid mulle andeks!) õppisin hästi. Võtsin tihti osa erinevatest konkurssidest ja olümpiaadidest (sealhulgas ka eesti keele omast), saavutasin auhinnalisi kohti, sain diplomeid ja tänukirju.

Pärast kooli lõpetamist astusin Narva Kõrgkooli klassiõpetaja erialale. Ühel hetkel sai Narva Kõrgkoolist ülikool – Tartu Ülikooli Narva Kolledž ja meist seega (pärast teise kursuse lõpetamist) Narva kolledži tudengid. Olin tubli edasi (seda küll öelda ei saa, et see lihtsalt tuli) ja ühe parima kolledži lõpetajana kutsuti mind 2001. aastal presidendi vastuvõtule. Lihtsalt kui hea lõpetaja. See, et hiljem sai presidendi vastuvõtul juhuslikult üles võetud pildist (vaata sedasama minu loo illustatsiooni) integreerumi-

Jelena Šestak presidendi vastuvõtul. See foto võitis Integratsiooni Sihtasutuse fotokonkurssil "Naeratused" I preemia.

FOTO: MARKO MUMM

se fotokonkurssi "Naeratused" parim pilt, on fotograafi, aga mitte minu kiituseks. Mina olin üllatunud ja natuke kohmetu ning seda pilti vaadates tunnen end seniajani samamoodi.

Veel enne presidendi vastuvõttu ja kohe pärast kolledži lõpetamist kutsuti mind tööle eesti keele õpetajaks Narva Humanitaargümnaasiumisse. Olen seal 1-5 klassi eesti keele õpetaja. Ei teagi,

mis mind rohkem aitas seda suurepärast tööd saada – kas minu kolledži õppejõudude soovitusel või Tartu Ülikooli diplom. Küllap mõlemad. Ei taha küll kiidelda, aga kui esimese klassi lapsevane-

mad hakkasid otsutama, millise õpetaja hoole all annavad nad oma järeltulijad, siis olid nad väga rahul faktiga, et olin lõpetanud Narva kolledži ja et mul oli Tartu Ülikooli diplom. Kooli kollektiiv võttis mind väga hästi vastu – emotsionaalselt (aga samas ausalt) öeldes – nad on fantastilised inimesed, kes aitavad oma nõuannetega alati, kui mul mingeid probleeme tekib. Ja mõnikord neid probleeme ikka tekib – teadagi, uue ja noore ja värske õpetaja asi.

Veidike tulevikuplaanidest kah. Tahan oma õpinguid jätkata ja ilmselt teen seda Narva kolledži avatud ülikoolis. Miks? Aga seepärast, et tahan saada kvalifikatsiooni erialal, mida eestlased ise nimetavad üsna kohmaka nimega: "eesti keele teise keelena õpetaja".

Võib ju uuesti küsida: miks? Miks eesti keel? Aga kui teeks täna nii, et jäta sellele küsimusele vastamise esitaja enda hoolde! Eesti keeles levinud väljendit kasutades: olgu see tänase päeva suure ringi küsimus. Teisisõnu: las igaüks vastab ise, miks on tal vaja eesti keelt. Kui vastata ei oska, siis mina olen valmis aitama!

Eesti Kodu Narvas

Jarmo Reitav
uhataja

Eesti Kodu Narvas – mis see on? Mingi igav koht, kus nõutakse, et a eesti keelt räägiks? Kas see oht, kus mardi- ja kadripäeva eetakse? Kas sinna peab minema? Kas seal on ka mulle midagi uut?

Uus Eesti Kodu tekitab palju üsimusi. Kodu ise on üks ruum olledes, kust saab informatsiooni eesti keele ja kultuuri kohta, us üliõpilased teevad osa oma edagoogilisest praktikast. Iga üviline peab sellest infopunkti bi saama. Ühtlasi on see ka võimalus eesti keeles suhtlemiseks.

Eesti Kodu ei ole ainult ruum ga infopunkt. Eesti Kodu korraldab erinevaid üritusi: raamatutitlusti ja –müüke, loenguid, kohumisi, näituseid jne. Nende etteõtmiste eesmärk on tutvustada eestimaad, näidata, mis Eesti naal huvitavat, mille poolest eestlased teiste rahvustega sarnanevad ja mille poolest erinevad.

Mille poolest Teile isiklikult õiks Eesti Kodu lähimatel kuudel olla huvitav? Kui olete keskkooli lõpetamas, siis saate siit järel küsida õppimisvõimaluste kohta Eesti erinevates kõrgkoolides. Kui Teil on koolis sattunud keerulisevõitu referaadi teema Eesti kohta, siis püüab Eesti Kodu aidata. Kui olete kooliõpetaja, siis uurige just Eesti Kodust erinevate Eesti-teemaliste koolituste kohta.

Eesti Kodu Narvas uks on avatud kõigile, meie ettevõtmised on üldreeglina tasuta. Tere tulemast!

Hetk enne Eesti Kodu Narvas avamist.

FOTO: IRINA KIVIMÄGI

NARVA KOLLEDŽ SOOVITAB:

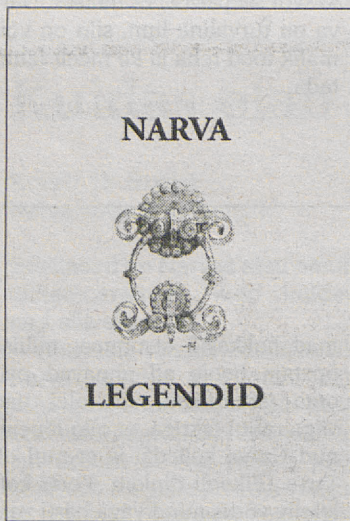
JARVA LEGENDID

ekstid valinud Mall Hiemäe, kommentaarid ja eesõna Tanel Mazur ja Katri Raik

Narva: TÜ Narva Kolledž, 2002. 36 lk. Hind 30 kr.

/ähem kui nädal tagasi ilmus kolledži toimetamisel ja kirjastamisel raamat "Narva legendid". See fakt on seda oluliselt, et viimane eesti keelne legendikogumik Narva jutudega ilmus 1924. aastal August Põnuristi sulest, pärast seda on legendideturul valitsenud vaikus. Raamat on mõeldud kõigile, isegi vanematele ja ajaloohuvilistele.

Värsklet trükist ilmunud raamat on kokku 18 legendi, kõik arustatud sõnasetustega ja ajalooste kommentaaridega. Nii aab üheaegselt nii mõnusa lugemiselamuse kui ka teadmisi Narva ajaloo kohta. Legendid on tänapäevase lugejale normaliseerinud Mall

Hiemäe, kommentaaride ja eesõna autoriteks on Tanel Mazur ja Katri Raik.

Siinkohal ka üks lühem legend, saamaks ettekujutust, mida raamatust leida võib:

"Keiser Peeter I olnud Narvas. Käinud siin mõnes kohas, läinud ka Narvoova jõe suhu. Aeg jõudnud lõunasse. Keiser tundnud söömaisu. Mis külakohas võtta? Keiser käskinud vasikat otsida ja praeks valmistada. Otsitud kõik küla läbi, aga vasikat ei ole saadud. Keiser pidanud tühja kõhtu kannatama. Sellepärast pannud ta sellele kohale nimeks Hungerburg, see tähendab, näljalinn, mida see koht ka tänapäevani kannab."

Hea kooliõpilane, õpetaja ja huviline

Eesti idapiiril on riigi suuruselt olmas linn – Narva. See on ilus roheline koht, millel on auaristatav ajalugu ning huvitav ülevikuperspektiiv. Tõsi, see linn n veidi teistmoodi kui enamus eesti teisi paiku. Siin räägitakse aldas enamuses vene keelt, ahjuks on ka tööpuudus Narvas äärmisväärselt suurem kui ülejäänud Eestis. Samas hakatakse ist Narvas ümber ehitama elektijaamu, kust tuleb meie kõikide ibade valgus, siin toodetakse ka eesti voodiriide kangas ja tehakse tsaid käterätikuid.

Kahjuks arvatakse Narvast pigem halba kui head. Räägitakse,

et siin on palju narkomaane ja kuritegevust, ega osata eesti keelt. See on ilmselt liialdus. Tulge, veenduge ise!

Me kutsume Teid Narva, tulge vaadake ise, külastage Hermannini kindlust ja heitke pilk üle piiri

Venemaale. Te näete oma silmiga, kust on pärit Eesti 5-kroonise vaade. Peatuge Rootsi Lõvi juures ja kuulake kahest kangest valitsejast Karl XII ja Peeter I. Me korraldame Teile linnaekskursiooni, räägime kindlust, pakume lõunaõgi. Teid saadavad Tartu Ülikooli Narva Kolledži üliõpilased. Tulge Narva, tulge Eesti ja Vene riiki. Me ootame Teid. Narva ei ole "Eesti Siber", see on Tartust ma kaugel kui viimane Tallinn või Tallinnast sama kaugel kui pealinnast Võru.

Tere tulemast Narva!
Eesti Kodu Narvas

Täienduskoolituskursused

Tatjana Babanskaja
täienduskoolituse peaspetsialist

Haridusasutuste töötajate täienduskoolituskursuste korraldamine on Tartu Ülikooli Narva Kolledži üks oluline töösuund. Ainuüksi 2001/2002.õ.a. sügissemestril võttis kursustest osa enam kui 300 inimest.

Kursuste programmid on koostatud vastavalt Haridusministeeriumi nõuetele ja Euroopa Liidu õppestandarditele. Õppejõududeks on Tartu Ülikooli ja Narva Kolledži oma eriala parimad, samuti õppejõud Pihkva Riiklikust Pedagoogilisest Instituudist, kellega on kolledžil koostööleping.

Kursuste lõpetanutele antakse Tartu Ülikooli tunnistus.

Kolledžil on rida kursuseid, mis toimuvad praegu ja planeeritakse ka järgmise aasta sügisel neile, kel seni pole olnud võimalik osa võtta.

Nimetagem siinkohal mõned neist:

- 160-tunnine psühholoogia-pedagoogika alane loengute tsükkel koolieelsete lasteasutuste töötajale. Märtsis lõpetab kursuse 26 inimest. Sügisel korraldatakse sama kursust.
- 160-tunnine kursus laste-aedade ja koolide eripedagoogidele, logopeedidele ja korrektsioonipedagoogidele. Märtsis lõpetab edukalt kursuse 23 inimest. Sügisel planeerime sama kursuse organiseerida Herzeni-nimelise Venemaa Riikliku Pedagoogilise Ülikooli lektorite osavõtul.
- 160-tunnine kursus psühholoogiast ja pedagoogikast neile, kes omavad eriala, kuid puudub pedagoogiline haridus,

millel sooviksid töötada koolis.

- 240-tunnine koolijuhtide kursus, mis sisaldab 4 mahukat temaatilist blokki: juhtimine, hariduspoliitika ja dokumentatsioon, õigusaktid ja majandus, töö organiseerimine koolis. Sel kursusel õpib 33 inimest.

Palju tähelepanu on pööratud koolis töötavate õpetajate metoodika kursustele. Edukad ja kasulikud olid eesti keele õpetamise metoodika, vene keele ja kirjan-duse õpetamise metoodika kursused algklasside õpetajatele, 9.klassi õpilaste vene keele eksami-ks ettevalmistamise metoodikakursus.

Kevadisel koolivaheajal toimub vene keele õpetajatele kursus "Kirjan-duse kui kunsti õpetamise kontseptsioon".

Uue õppeaasta oktoobris kutsume kõiki õpetajaid täppisteaduste ainete (loodusõpetus, füüsika, geograafia, bioloogia, keemia) konstruktivõppe kursustele.

Suur vajadus on arvutiõpetuse kursuste järele. Edukalt lõpetas kursuse üks grupp sügisel, praegu toimub kursus kahele grupile.

Ida-Virumaa ja Narva linna haridustöötajad on sel õppeaastal osa võtnud erinevatest psühholoogiakursustest, näiteks "Praktiline suhtlemispsühholoogia. Psühhotreening", "Abi probleemse käitumisega lastele", "Uimastikasutuse ennetamine", "Kirjutamise ja lugemise õpetamise psühho-füsioloogilised alused". Tulevikus on võimalik kuulata kursusi "Kultuuridevaheline kommunikatsioon", "6-18-aastase lapse psühholoogiline ja psüühiline areng".

MIDA ARVATAKSE NARVAST?

kolledži
direktor
**Katri
Raik**

ELU NARVAS on sama turvaline nagu Tartus või Tallinnas – kui ikka hilisõhtul seal, kus pole vaja, ringi ei longi, end väljakutsuvalt ja provotseerivalt ülal ei pea, ei juhtu sinuga midagi. Ja mis kaugusesse puutub, siis Tartu on Narvast ja Tallinnast täpselt ühe kaugusel.

Õpetajate Leht
18. mai 2001

eesti keele
lektoraadi
õpetaja
**Maarja
Hein**

MA ARMUSIN sellesse linna. [...] Olin aasta kolledžis ametis, siis läksin Tallinnasse tagasi. Ja, kujutage ette, ma ei saanud seal enam rahu. Oma unenägudes käisin lakkamatult mööda Narva vaikesid tänavaid, jõe ääres, kindluse juures... Tallinn ei olnud enam mu kodu. Kas ta oli seda kunagi olnudki?

Kodukolle,
veebuar, 2002

KOLLEDŽI AVALIK INTERNETIPUNKT

Kerese 14, Narva

Ruum 205 (6 arvutit)

Esmaspäev	8.00–17.00
Teisipäev	8.00–21.00
Kolmapäev	8.00–17.00
Neljapäev	8.00–21.00
Reede	8.00–17.00
Laupäev	suletud

Ruum 205 (10 arvutit)

Esmaspäev	8.00–17.00
Teisipäev	8.00–21.00
Kolmapäev	8.00–17.00
Neljapäev	8.00–21.00
Reede	8.00–17.00
Laupäev	10.00–14.00

INTERNET

SUBSCRIBE@NARVA.UT.EE

Mis see on?

Saates sellele aadressile kirja, saate kolledži elektrooniliste uudiste tellijaks.

Milleks mulle need uudised?

Et teada, mis kolledžis toimub ja milliseid võimalusi Teile ülikoolis pakutakse. Listi liikmena saate kolledži tegemistest teada esmasest allikast.

Kellele see mõeldud on?

Kõigile, kes huvituvad kolledžis toimuvast. Seega mitte ainult kolledži üliõpilastele, vaid ka vanemate klasside õpilastele, õpetajatele, klassijuhatajatele ja huvijuhtidele.

Kuidas liituda?

See on lihtne. Saatke aadressil subscribe@narva.ut.ee tühi kiri, kirja teemaks (inglise keeles on selle rea ette kirjutatud "subject") märkige "subscribe".

Ega see info mu postkasti lõhki ei aja?

Kindlasti mitte. Kolledži meililistis on ainult oluline info.

ÕPPEJÕUDUDE ÜTLUSED, KOGUTUD VITALI SAMOILJUKI POOLT

Järgmise loengu nimi on iseseisev töö

Te esitate oma piletit justkui te teaksite sellest midagi ... (pikk paus) ... justkui teaksite, aga ei taha seda mulle rääkida.

Kell kaksteist varahommikul.

Te loete minu mõtteid liialt kiirest.

Ema täidab isa abielulisi kohustusi.

Proovige meie kõikvõimsat keelt kasutada pisut lihtsamalt.

Täna algab minu huvitavate loengute sissejuhatav osa.

Vaadake selle ringi diagonaale.

Lõuna-Aafrika välimusega daam.

Ärgem pidurdagem selle autori fantaasia arengut.

Ühika vanasõna: Kes varem tõuseb, see paremini riides käib

UNIVERSITAS
TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOI AJALEHT

TOIMETUS

Tegevtoimetaja: Pavel Kurakin
Toimetused: Jelena Bogdanova, Tanel Mazur, Katri Raik, Andres Toode
Tõlked: Pavel Kurakin, Riina Laidvee, Tanel Mazur

Korrektuur: Maarja Hein ja Jelena Nõmm
Küljendaja: Tanel Mazur
http://www.ut.ee/ajaleht

Karjääriteenistus aitab tööd leida

Illari Lään

Karjääriteenistus kogub regulaarselt andmeid Tartu Ülikooli lõpetajate kohta ja veendub üha enam, et tudengite seas kõrgelt hinnatud ülikooliharidus on edu pant tulevikus.

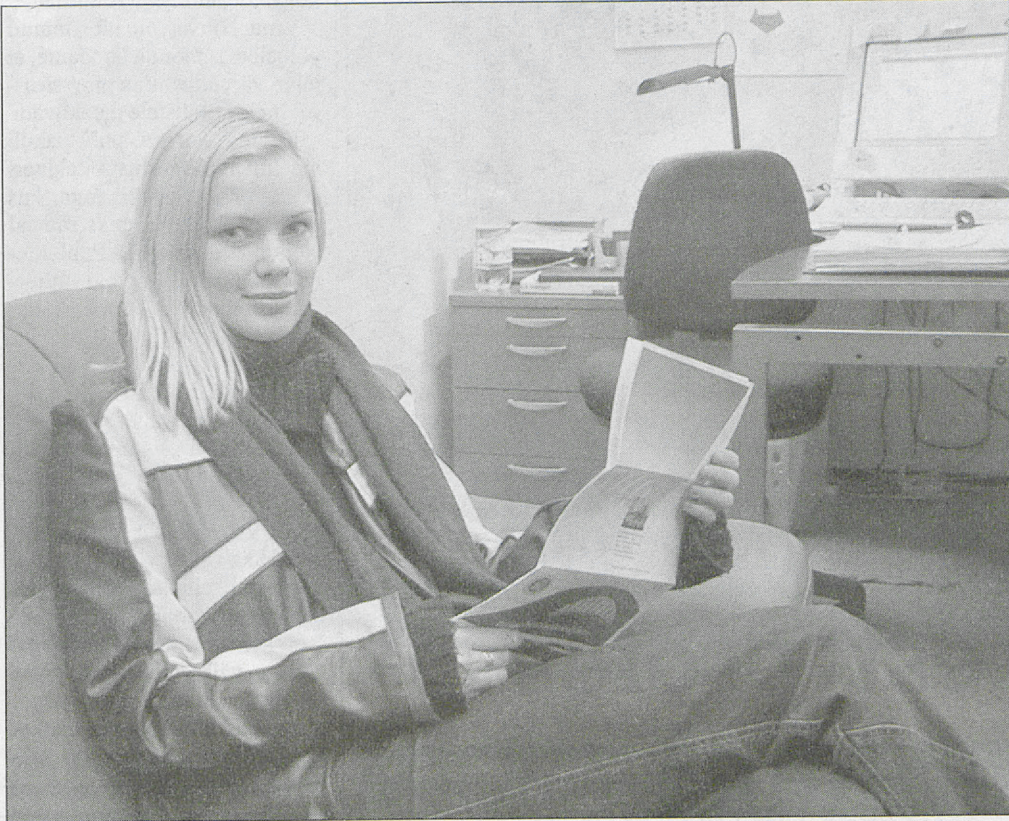
1999. aasta märtsis TUs loodud karjääriteenistus oli Eestis esimene taoline struktuuriüksus, mille eesmärk oli toimida sillana üliõpilaste, ülikooli lõpetajate ja tööandjate vahel. Täna on Tü eeskujul sarnase osakonna loonud ka TTÜ jt kõrgkoolid.

Kolmeaastaseks saav karjääriteenistus pakub üliõpilastele ja vilistlastele erinevat teavet ning koolitust, mis aitaksid teha valikuid ja tööturul edukalt toimida. Teenistuse peaspetsialisti Kadrin Kergandi sõnul saavad tööandjad teenistuse kaudu kontakti võtta mitmekülgsest haritud ja võimeka tööjõuga. Kergand täpsustab: "Tudengitele ja lõpetajatele mõeldud tööpakkumiste arv on pidevalt suurenenud, ulatudes 20-30 töökohani kuus."

TÜ kindlustab tööga

Info saamiseks lõpetanute edasise tegevuse kohta on karjääriteenistus läbi viinud postiküsitlusi. Käesoleva aasta küsitlus on juba kolmas, selle tulemused ning kokkuvõtted saadetakse dekaanidele.

2001. aasta Tü lõpetajate seas tehtud küsitluse tulemusest selgub, et enamik lõpetajatest töötab, kusjuures töö on põhitögevuseks 44%-le ja 31%

Vene filoloogia kolmanda aasta üliõpilane Krstiina Fried tuli ülikooli karjääriteenistusse küsima, kas tudengile ka mõni töökoht leidub.

VARJE SOOTAK

KADRIN KERGAND

Karjääriteenistuse peaspetsialist

"Tudengitele ja lõpetajatele mõeldud tööpakkumiste arv on pidevalt suurenenud, ulatudes 30 töökohani kuus."

neid ka edasises elus, sest 87% küsitlenuist on tööl tihedalt või osaliselt seotud õpitud erialaga. Mitmeerialasel tööl on seega vaid 13% vastajatest.

Ootuspäraselt on kõige rohkem erialasel tööl (enamasti internatuuris) arsti-, hambaarsti- ja proviisoriõppe lõpetanud. Väga head näitajad on ka õpetajakoolituse ning magistriõppe läbinutel: vastavalt 77% ja 70% vastanu töö on seotud erialaga ning 24% ja 15% osaliselt erialane.

Teaduskondadest ja kolledžitest on enim erialast rakendust leidnud õigus-, arsti-, matemaatika- ja bioloogia-geograafiateaduskonna lõpetanud. Kolledžitest paistavad silma Narva lõpetajad, kes töötavad kas täielikult või vähemalt osaliselt erialasel ametikohal.

Lõpetajate töökoht asub põhiliselt Tartus või Tallinnas, kus on ka kõrgemad palgatasemed teiste Eesti linnadega võrreldes. Ligi pooltel põhiõppe lõpetanutel on palgatase 4000-

8000 krooni vahel, erinevused tulenevad eelkõige teaduskonniti ja õppeastmeti. Suhteliselt kõrgema palga saajaid (üle 8000 krooni) on kõige rohkem majandusteaduskonna ja üle 14 000 krooni teenijaid matemaatikateaduskonna lõpetajate hulgas. Rohkem kui pooled füüsika-keemia-, kehakultuuri- ja bioloogia-geograafiateaduskonna lõpetanute teenivad 6000-8000 krooni kuus.

TÜ lõpetanud on rahul töö ja haridusega

Karjääriteenistuse peaspetsialisti Kadrin Kergandi sõnul küsiti 2001. aasta Tü lõpetajate käest esmakordselt ka nende rahulolu praeguse töökohaga. Vastanute oli 63% ehk tublisti üle poole vilistlastest rahul saadud tööga. Magistriõppe lõpetanute hulgas oli see protsent veelgi kõrgem – 74.

Eespool toodud numbritest lähtuvalt on mõistetav ka küsitlute suhteline rahulolu Tartu Ülikoolis omandatud haridusega. Hinnang õppetöö korraldusele, õppekavade ülesehitusele, eriala õpetamise tasemele, õppejõudude aine esitamise oskusele jm õppetegevusega seonduvale oli viie palli süsteemis (viis tähendab "väga hea" ning üks "halb") nelja ning viie vahepeal ehk pigem "hea" või "väga hea". Õpetamise tasemele anti keskmiselt koguni 4,8 palli.

Viimasele annavad kinnitust ka Tü vilistlaste kommentaarid ja hinnangud. 2000. aastal sotsiaalteaduskonna, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna lõpetanud Tarmu Kurm hindab enim ülikoolis omandatud võimet analüüsida ning eristada olulist väheolulisest. Kurm töötab haridusministeeriumis erialasel ametikohal ning jätkab ajakirjandusõpinguid magistrantuuris. Kurm lisab: "Olen rahul sotsiaalteaduskonnast saadud laiapõhjalise haridusega ja mul on hea meel kuuluda Tartu Ülikooli vilistlaste hulka".

Ohutusteenistuse juhatajaks sai Gero Kartau

Varje Sootak

Ülikoolis on loomisel ohutusteenistus, mille juhatajana asus tööle Gero Kartau (sünd 1946).

Gero Kartau (pildil) sõnul on üks tema ülesandeid välja töötada ja arendada ülikoolis ohutust tagavaid süsteeme ning korraldada olemasolevaid. "Loodav ohutusteenistus ühendab praegu tegutsevat turvateenistust, keskkonnakaitset ja tuleohutust, tulevikus ka tööohutuse korraldamist," selgitas Kartau. Ohutusteenistuse juhataja ülesanne on ka ülikooli suhtes toime pandud varavastaste kuri- või väärtegevuste ning kahju analüüs, ohutust tagavate ennetusabinõude ja valve organiseerimine jmt.

"Teenituse ülesanne on ühelt poolt kaitsa ülikooli, aga ka näiteks keskkonda ülikooli eest, st et ülikoolis peetaks kinni kõigist

nõuetest."

Gero Kartau õppis Tartu 1. keskkooli lõpetamise järel NSVL Siseministeeriumi Akadeemias, kus omandas juristi eriala. Ta on töötanud 1990-1992 Tartu Linnapolitsei ülemana, seejärel oli siseministeeriumi kantsler ning politseinõunik ja siseministeeriumi atašee Peterburis. Viimati töötas Kartau Järva Politseiprefektuuri prefektina.

TÜ Kunstimuseum sai ülikooli Voroneži kunstivara andmebaasi

Varje Sootak
Illari Lään

Eile andis Vene Suursaatkonna konsul Georgi Bolhovitin kunstimuseumile üle ülikooli Voronežis asuva kunstivara digitaalse andmebaasi.

Georgi Bolhovitin ütles andmebaasi sisaldavat disketti üle andes, et tal on heameel järjekordse Eesti-Vene suhte tähtsuse üle. Ta mainis, et teoks hakkab saama laevaliiklus Tartu ja Pihkva vahel ning et areneb koostöö kuulsusrikka Tartu Ülikooliga. "Loodan, et lähenev ülikooli taasavamine 200. aastapäeva tähistamine aitab kaasa ka Eesti-Vene suhte arendamisele." Venemaa suursaatkonna konsul Georgi Bolhovitin andis andmebaasi prorektor Kalmule.

TÜ Kunstimuseumi direktori Inge Kuke sõnul koostavad Tartu Ülikool ja Voroneži Oblasti

N. Kramskoi nim Kunstimuseum kunstiteoste pilte, tehnilisi andmeid, kunstiteoste autori- ja määranguid jm vajalikku teavet sisaldava andmebaasi põhjal Tü Voronežis asuva kunstivara täieliku illustreeritud kataloogi. Kataloogi pealkiri tuleb eesti, inglise ja vene keelest, ent mitte sõna-sõnaliselt tõlkes, sest igal sõnal on teises keeles pisut erinev nüanss.

Eestikeelne pealkiri on "Dorpat-Jurjev-Tartu ja Voronež: ülikooli kollektsiooni saatus. Kataloogi".

"Esimene köide sisaldab üle saja maali, üle 200 antiikaja vaasi ja skulptuuri ning üle 200 Egiptuse muistise, teise köites tulevad mündid. Iga eseme, maali jm kohta tuleb meil kirjutada tekst.

Fotod on voronežlaste tehtud, kataloogi kaanepildid sai muuseum kätte juba eelmisel aastal.

Esikaanele kavandatakse paigutada Saksi printsessi portree ülikooli kunstimuseumi asutaja Karl Morgensterni koostatuna.

"Kõigepealt peame aga andmebaasi läbi vaatama," selgitas Inge Kukk. Seejärel moodustatakse kolleegium, kuhu kuulub mõlemast riigist kolm esindajat.

TÜ poolt on ülikooli ajaloo muuseumi teadusdirektor Ken Kalling, prof Peeter Tulviste ja Inge Kukk.

"Ja siis algab suur töö, mida me oma jõududega küll teha ei jõua, kindlasti on vaja kaasata erialaspetsialiste."

Kahe muuseumi vahel allakirjutatud koostööprotokoll järgi avalikustatakse Voroneži viidud ja seal säilinud ülikooli kunstivara esimest korda. Eesti, inglise ja vene keeles ilmuv kataloogi tiraaž tuleb tuhat eksemplari ja see jaotub võrdselt Eesti ja Venemaa vahel.

TÄNA LEHES

Tudengid arutasid Sankt-Peterburgis Eesti-Vene suhteid
LK 3

Prof emer Helmut Piirimäe emeritprofessoriaastatest
LK 2

Majandusteaduskonna ja Hansapanga koostööleping
LK 2

Ikooninäitus
LK 3

UUDISED

Skytte medal Andrus Ansipile

Esmaspäeval, 25. märtsil autasustab Tü Tartu linnapead Andrus Ansipit Skytte medali ülikooli ja linnavalitsuse viljaka koostöö edendamise eest. Autasu antakse üle ajaloo muuseumi valges saalis kell 14.

Rector prof Jaak Aviksoo avasõnades järel saab kuulata arhitektuuriteemalisi ettekandeid. Tü arhitekt Martti Preem räägib ülikooli ajaloolise hoonestuse kujunemisest 19. sajandil. Eesti Kunstiakadeemia professori Juhan Maiste ettekande teemaks on "Johann Wilhelm Krause ja revolutsiooniarhitektuur Tartus" ning prof Leo Lapinil "Klassitsism – Euroopa arhitektuuri päästerõngas".

Ülikooli pressinõunik on Illari Lään

8. märtsist töötab Tü pressinõunikuna Illari Lään (sünd 1973).

Illari Lään (pildil) on lõpetanud 1991. aastal Tartu Miina Härma Gümnaasiumi ja 2000. aastal Tü sotsiaalteaduskonna ajakirjanduse eriala. Oma bakalaureusetöös käsitles ta väliskapitali osa ja mõju Eesti meedias viimasel kümnendil.

Illari Lään on töötanud 7 aastat Tartu Raadios toimetajasaatejuhina. Viimased 3 aastat oli ta ööklubi XS ja Tartu Bowlingklubi direktor.

UT ilmub varem

Järgmine UT ilmub neljapäeva, 28. märtsi hommikul. Seepärast palume materjalid ära saata eelmisel nädalal, infot saab anda kolmapäeval kl 10ni.

UUDISED

Tervise edendamise konverents

20. ja 21. märtsil toimus TÜ Raamatukogus teadus- ja aruandekonverents "Tervise edendamine Eestis VI".

Tervise edendamise konverentside eesmärgiks on lähendada teaduslikke uuringuid ning praktilisi terviseprojekte.

Konverentsi üks korraldajaid, TÜ tervishoiu instituudi tervise edendamise õppetooli hoidja dotsent Maarika Harro sõnul saab sellisel konverentsil ühtlasi hinnata tervist edendavate projektide tulemuslikkust. "See on ka võimalus kutsuda kord aastas kokku tervishoiu erinevate valdkondade esindajad."

Konverentsil osalesid nii sotsiaalministeeriumi, haigekassa kui ka teaduslike uuringute ja praktiliste tööde spetsialistid.

Noorteadlaste konverents "Etnoloogia hääled"

27. märtsil korraldab Eesti Rahva Muuseum koostöös Tartu Nefa rühmaga (noorte folkloristide ja etnoloogide ühendus) neljandat korda konverentsi "Etnoloogia hääled".

Konverents on mõeldud etnoloogia ja sellele lähedaste alade üliõpilastele ning magistrantidele oma tööde ning tegevuse tutvustamiseks nii ettekannete kui aktiivse diskussiooni vormis.

Ettekannete teesid on saadaval kohapeal ja ka ERMi koduleheküljel.

Info: Terje Anepaio, tel 421 279 või anepaio@erm.ee.

AHHAAl tuleb uus suurnäitus

TÜ teaduskeskuse AHHAAl maikuus avatav suurnäitus kannab pealkirja "Ahhaa, meele!"

AHHAAl projektijuhi Tiit Silla sõnul on seekord tegemist maitsmis-, nägemis-, kuulmis-, haistmis-, tasakaalu- ja kimpimismeele kasutamist tutvustava näitusega. "Külalastajad saavad seda kõike ise proovida."

Esimene interaktiivne näitus toimus 1998. aastal, 1999 uudistati putukamaailma, siis inimest ja eelmisel aastal oli teemaks "Ahhaa, valgus!".

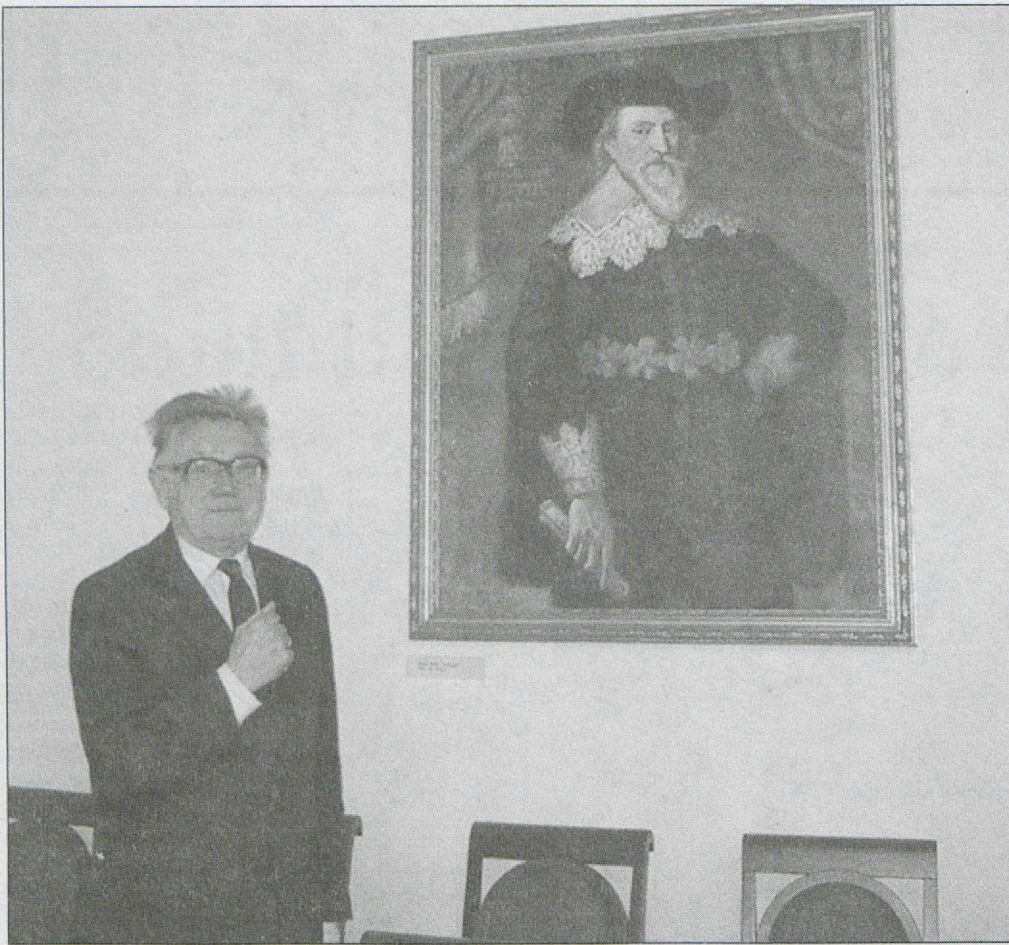

Kirjanduspreemia Jaan Puhvelile

Eesti Kultuurkapitali kirjanduspreemia pälvinute seas oli ka TÜ audoktor professor Jaan Puhvel (pildil) USAst.

Tänavu jaanuaris 70aastaseks saanud professor Jaan Puhvel sai kirjanduse sihtkapitali esseistikapreemia raamatu "Ulguval ja umbes" eest, milles on autori enda sõnusi "poole sajandi hajaitmeid, esseid ja arvustusi". "Ulguval ja umbes" ilmus eelmisel aastal.

Jaan Puhvel on California Ülikooli klassikalise filoloogia ja indoeuroopa keeleteaduse emeriitprofessor.

Johan Skytte pildi kõrval seisev emeriitprofessor Helmut Piirimäe on põhjalikult uurinud rootsiaegse ülikooli ajalugu.

VARJE SOOTAK

Korralisest professorist emeriidiks

Varje Sootak

Helmut Piirimäe, kellele anti emeriitprofessori nimetus 1995. aastal, leiab, et korralisest professorist emeriitprofessoriks saamisel võiks olla üleminekuage.

Sama aasta 1. juunil jõustus TÜ põhikiri, mille alusel lõpetatakse korraliste õppejõudude ja teadustöötajate tööleping vanuse tõttu nende 65aastaseks saamisele järgneva semestri alguseks. Ülikoolis on neil õigus edasi töötada erakorraliste õppejõudude ja teadustöötajate-na, v.a konkursi korras täitmata korralistel ametikohtadel.

Emeriidiks liiga ootamatult

Helmut Piirimäe leiab, et mingisugune vanusepiir õppejõutöös peaks kindlasti olema. "Nagu sportlastel lähevad erru ju veel päris heas vormis ega hakka end enam küllavõistlustel teostama, nii on kujunenud enamikus maades arusaam ka professorite erumineku puhul," ütles Piirimäe.

Ta meenutab hiljuti saja-aastaseks saanud pedagoogikateadlast Aleksander Elangot, kes alles 83 aasta vanuses laskas loenguid pidamast, aga samuti Paul Aristet, Voldemar Vaga ja Jaan Konksu. "Iga inimene vananeb eri moodi. Kindel on aga see, et ega ikka surmani õppejõud olla saa," on Piirimäe veendunud.

TÜs vanusepiiri kehtestamine 90ndate keskel tuli vanematele õppejõududele väga ootamatult, pealegi oli see ülikoolis murranguline aeg, kus endisega seid struktuure ümber kujundati ja uusi loodi. Prof Piirimäel oli ajakirjanduses mõttevahetus rektor prof Tulvistega, mis Piirimäe arvates ei rikkunud nende häid suhteid. "Kui Tulviste ütles, et 65 aasta piiri kehtestamine oli konnatiigi puhastamine, siis mina vastasin, et kui tigiis ikka konnad elavad, on see tiik veel puhas," meenutab ajaloo professor.

Prof Piirimäele tuli emeriitprofessoriks saamine liiga ootamatult ka seetõttu, et tema

SAMAL TEEMAL:

Ivar-Igor Saarniit "Tenure ja õppejõudude valimine" UT 1. märts 2002;

Atko Viru "Arutagem vanusepiiri üle mitmekülgelt" UT 8. märts 2002

enda arvates oli ta just sel perioodil omamoodi tippu jõudmas. "Korrage oli niipalju kirjandust kättesaadaval, millest nõukogude ajal oli väga suur puudus, samuti sai nüüd ilma viguriteta rääkida ja kirjutada ning oleks tahtnud veel palju ära teha."

Piirimäe rääkis, et emeriitprofessori staatuse sisseseadmist põhjendati ka sellega, et igal erialal pole järelkasvu ette valmistatud. "Aga meie osakonnas võtavad ju riigiasutused palju lõpetajaid ära, pealegi makstakse neile seal suuremat palka kui ülikoolis," selgitab ta.

Piirimäe ei ole aga ülikoolist lahkunud noorte kolleegide üle mitte kurb, vaid rõõmus. Nende hulgas on näiteks Rootsis ja Saksamaal suursaadikuna töötanud Margus Laidre, kes on juba ka doktoriväitekirja kaitsnud, Eesti saatkonna esimene sekretär Pariisis magister Tiit Aleksejev, Eesti kaitseväeatašee Taanis, ajalookandidaat Villu Tamul, Toronto Ülikoolis töötav prof Jüri Kivimäe jt.

Korralisest professorist emeriitprofessoriks

"Ja seetõttu ma ei saanudki esialgu oma vabadust nautima hakata, sest peaaegu kõiki aineid tuli edasi lugeda. Ainus vahe oli palgas." Emeriitprofessori tasu moodustab 75% akadeemiku tasust. Selle kohta arvab Piirimäe, et miks peab seda akadeemiku tasust arvutama, peaks ikkagi professori omast.

Piirimäe rääkis, et mõned õppejõud olid tollal vanusepiiri kehtestamise üle solvunud ning lahkusid ülikoolist. Öeldud Piirimäele, et miks sa poed, tule ära. "Mina lugesin ikka ega olnud oma *alma materi* peale solvunud."

Kuna kõikides Eesti kõrgkoolides vanusepiiri polnud, pakuti

Piirimäele õppetooli juhatamist pedagoogikaülikoolis. "Ma ei läinud sinna aatelisel kaalutlustel – olen oma ülikooli patrioot, töötanud siin 45 aastat."

65aastaseks saanutele hakkas rektor korraldama vastuvõttu, millest on saanud meeldiv traditsioon. "Pidulik ära-saatmine oli kena," meenutab ka Piirimäe. "Aga see, mis oli varem lubatud korralisele professorile, ei olnud enam lubatud emeriidile, nagu näiteks ka doktoritööde juhendamine, mis oli mul üks kõige peamisi asju enda arvates." (Õppekorralduseeskirja järgi määratakse doktorandi juhendajaks doktorikraadi või tasemel sellele vastava kraadiga professor, dotsent või vanemteadur, kes töötab töölepingu alusel ülikoolis.)

Ettepanekuid

Professor Piirimäe pakub ühe võimalusena USAs toimuvaid valimisi, kus valitakse professorikandidaatide seast nooremad perspektiivikad ja võimekad, kuid kui nendest pole veel kedagi valida, siis võib vana korraline professor teatud aja edasi töötada. "Võib-olla sobiks ka Rootsi mudel, kus saab õppejõuaega veel kolmeks aastaks pikendada, kuid ei pruugi enam täiskoormusega töötada."

Vähemalt 90ndate keskel oleks viimane lahendus Piirimäe arvates ülikoolis parim olnud. "Aga ma ei nurise. Olen saanud loenguid pidada, konsulteerida, kui tulla küsima. Mul on oma kollektiiviga kokkupuuted."

Tööpuuduse üle pole prof Piirimäel tõesti kurta. Ta on esinenud ettekannetega teaduskonverentsidel, jt üritustel mitte ainult Eestis vaid ka välismaal. Samuti oli Piirimäe mitu aastat giidiks Euroopa bussiekskursioonidel, pidas loenguid giidide kursustel jne.

"Praegu olen põhiliselt arvuti taga, hiljuti sai valmis Eesti ajaloo IV köide. Osalen ka ülikooli juubeli puhul väljaantava ülikooli ajaloo kõite koostamisel," tutvustas prof emer oma viimase aja tegemisi.

UT KÜSIB

Millal vana kohvik oma ukseid külalistele avab?

Vastab OÜ Vana Kohvik projektijuht Taimi Akkel.

Kindlasti aprilli algul. Ootame külalastajaid nii esimese korruse pubisse Krambambuli kui teise korruse lõunabuffesse ning kohviku kamina- ja rõdusaali.

Vana kohvik on läbi teinud põhjaliku remondi. Loodame, et julge värvilahendus ning sisustus meie külalistele meeldivad.

Esimese korruse publi pakub meeldivat lõõgastust õlleklaasi ja krambabulipeekri taga, kus sagedasteks külalisteks saavad olema *livesinejad*. Pubi menüüvalik pakub kergeid suupisteid, maitsevaid ja taskukohaseid toite nii neile, kel sooviks ainult kõhtu täita, kui ka nõudlikumale maitsele.

Teise korruse kohvikus on aga lõunaajal võimalus ise oma taldrikule meelepärast toitu valida.

OÜ Vana Kohvik pakub teenuseid ka väljaspool oma maja. Meilt saab tellida nii toite kui ka teenindust kohapeale. Endiselt saab kohvikus koosviibimisi pidada – väiksemaid vastuvõtte erinevate kokteilsuupistetega, suuremaid koosviibimisi banketilaudadega, tähtpäevi eri me-

Sellisest savipeekrist saab krambambulit juua.

nüüga jne. Tellimusi võtame juba praegu vastu.

Loodame, et ülikooli uuenuud kohvik suudab olla meeldivaks partneriks kogu ülikooli perele mitmel erineval viisil. Püüame igati sammu pidada kõrgkooli mitmekesiste ja erinevate vajadustega.

Kohtumiseni uues vanas kohvikus!

Lepingule kirjutasiid alla dekaan Jüri Sepp ja Hansapanga Tartu regiooni direktor Koit Semjonov.

ENE KIVISIK

Majandusteaduskonna koostöö Hansapangaga

Ene Kivisik

TÜ majandusteaduskonna deканаadi juhataja

Esmaspäeval sõlmisid majandusteaduskond ja Hansapank koostöölepingu, mille eesmärk on pakkuda majandusteaduskonnas õppijatele paremaid õppetingimusi ning teadmiste rakendamist praktikas.

Kohustuste täitmist alustasid lepingupartnerid samal päeval. Pärast Hansapanga-nimelise auditooriumi avamist teaduskonna õppehoones võis panga Tartu regiooni direktor Koit

Semjonov veenduda, et kaks teaduskonna omandisse antud arvutikomplekti on deканаadis juba töökorda seatud. Leping näeb ette ka praktikavõimalusi üliõpilastele, osalemist kirjalike tööde juhendamisel ning panga töötajate loenguid. Ka esimese loengu aja leppis raha ja panganduse professor Mart Sörg Koit Semjonoviga juba kokku.

Tänaaks on majandusteaduskond sõlminud mitu taolist lepingut. Nimeline auditoorium on Eesti Pangal, Tartu Linnavalitsusel, AS Sangar, Merita (praegusel Nordea) Pangal, viilistlasühingul Hermes.

AHTI PAE NIMELINE STIPENDIUM

Ahti Pae nimeline stipendiumifond asutati 1994. aastal ülikoolile antud Ahti Pae Mälestusfondi varadest. Mälestusfondi loiid 1987. aastal korp! Fraternitas Estica, Eesti Sõjaveteranide Sõprusühing Rootsis ja Rootsi Eestlaste Esindus eesti rahvuspoliitilises töös osalenud Ahti Pae mälestuseks.

Ahti Pae stipendiumi makstakse peaaegu ajakirjandust, õigusteadust, majandusteadust või sotsiaalteadusi (poliitoloogia, sotsioloogia, sotsiaal- või kultuur-antropoloogia, avalik haldus) õppivale 3. või 4. aasta üliõpilasele. Sel aastal antakse välja üks stipendium (5 000 kr). Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (ph, ruum 207) 6. mailks: stipendiumitaotlus, ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus, deканаadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (keskmise hinne).

Tudengid Eesti-Vene suhetest

Aija Sakova

TÜ saksa filoloogia 3. aasta
üliõpilane

Sankt-Peterburgis toimus konverents "Kultuuride konfliktid", mis oli ajendatud 11. septembri sündmustest ning toetus suures osas Samuel Huntingtoni raamatule "Tsiivilisatsioonide kokkupõrge".

Osavõtjad Venemaalt, Ukrainast, Gruusiast ja Eestist arutasid konflikte Kaukaasias, islami rolli kaasaegses ühiskonnas, kasvatust ning ühiskonna mõju inimese identiteedi ja etnilise maailmapildi kujunemisel. Põhiküsimuseks tartlaste ning sanktpeterburglaste jaoks jäi ka väljaspool konverentsiruumi Eesti ja Venemaa ning eestlaste ja venelaste suhete analüüs.

Politiika vaevab tudengite päid

Ilmselt ei julgeks keegi täna väita, et Eesti ja Venemaa suhted on väga head ning et Venemaa ei kujuta isegi mitte meie alateadvuses Eesti jaoks ohtu. Viimase mõtte olemasolu tunnistamine on täiesti normaalne ning psühholoogiliselt mõistetav. Küsimus on vaid selles, kas me otsime sellele hirmule ning vastumeelsusele ka lahendusi.

Nii eesti kui vene tudengitel tuli tõdeda, et ei Eesti ega ka Venemaa püüa piisavalt naaberriiklike suhete parandamise nimel. Eelkõige on Eesti kui väikeriik oma suurriigist naabri liialt silmast lasknud ning talle selja pööranud, vaadates vaid läände. Euroopa ning EL on ahvatlevad ning ihaldusväärased, kuid kahlen sügavalt, kas eestlane kunagi üldse tõeliselt eurooplaseks saab. Eesti on Euroopa piirilal ning on juba geograafiliselt palju tugevamalt põimitud Venemaa kui ühegi teise Euroopa riigiga. Kas juba see geograafiline seotus ei anna meile piisavat põhjust vaadata ka itta, mitte ainult läände?

Valu, mis tuleb ületada

Euroopas ringi sõites olen tihtilugu kogenud, et tõelised eurooplased, kes on juba aastakümneid elanud demokraatlikus ning kapitalistlikus ühiskonnas, jäävad mulle oma elutunnetusel kaugeks ja võõraks. Samal ajal näivad endiste sotsialistlike maade kodanikud lähedasemad ning nendega on lihtsam suhelda.

Just seepärast tunnetan vaja-

Sankt-Peterburgis arutasid üliõpilased Venemaalt, Ukrainast, Gruusiast ja Eestist kaasaja ühiskonna probleeme.

ERAKOGU

dust Eesti ja Venemaa ning eestlaste ja venelaste tihedamaks koostööks.

Põhitakistus, mille taha paljud rahvuste või etniliste gruppide vaheliste probleemide ja konfliktide lahtirääkimised pidama jäävad, piinlikkus ning soovimatus, tihti ka võimetus neid ületada. Just viimastega võitlesid ka Tartu, Tbilisi ning Sankt-Peterburgi tudengid, kui tuli rääkida ja arutada suuring väikeriigi ja suur- ning väikerahvuse heanaaberlike suhte võimalikkuse üle.

Raske oli välja öelda ning põhjendada inimestele, kellega olid juba kujunenud väga head suhted, miks eestlased venelastest halvasti mõtlevad või miks venelased näiteks grusiinidesse halvustavalt suhtuvad. Keeruline oli seletada oma venelasest sõbrale, miks sa tema riigi välispoliitilise tegevusega kuidagi nõus ei saa olla. Veelgi raskem oli venelastel tunnistada oma riigi ja valitsuse vigu ning püüda tagasihoidlikult õigustada või vähemalt tagamaid selgitada. Eestlastel tuli aga võtta vastutus Eesti venelaste kohatise ebaõiglase kohtlemise eest. Tuli tunnistada nii endale kui teiste-

Pingete kui paratamatuse tunnistamine erinevate rahvuste vahel ühe riigi sees aitab meid sellest konfliktist välja viia.

le, et Eestis on regioone, kus venelastel puuduvad võimalused täisväärtuslikuks eluks, rääkimata keeleõppes. Riik nõuab aga, et kõik siinsed venelased oskaksid riigikeelt.

Arutelu oli tõeliselt raske ning rusuv, kuid rõõm probleemide tunnistamise, enese ning eelarvamuste ületamise ja ära kuulamisvõime üle oli mitmekordselt suurem.

Rahvus ei võrdu riigiga

Oluliseks kujunes küsimus, kuidas on võimalik, et tunded venelaste kui ühe rahvuse esindajate vastu saavad olla vägagi positiivsed, kuid need ei välista ega tee olematuks hirmu ning kohati isegi vaenu Venemaa kui riigi vastu.

Viimasest tulenevalt tundus kõigile konverentsil osalenutele mõistlik mitte ajada omavahel segi rahvust ja riiki või neid hoopiski võrduma panna. Riik on rohkem kui pelgalt ühest rahvusest inimeste kogum: tal

on poliitilised ning majanduslikud huvid. Nii võib näiteks olla probleemide olemasolu Kaukaasias Vene Föderatsioonile poliitiliselt või majanduslikult kasulik nagu ka negatiivne propaganda Eesti vastu.

Enamiku seisukoht oli, et ei tohiks alahinnata poliitiliste ning majanduslike tegurite mõju ja osakaalu n-ö etniliste konfliktide tekkimisel.

Eesti venelased ja Venemaa venelased

Tartu tudengid küsisid endalt: miks on nii, et Venemaa venelastega on suhted väga positiivsed, kuid samal ajal jääb teatav okas hinge, kui mõelda vene vähemusele Eestis.

Samal ajal ei ole eestlased ilmselt ainuke rahvas, kes kannab endas vaenulikkust pilti vähemusrühvast. Need pildid osutuvad aga tihtilugu klišeedeks, mis ei jõua meieni otse kogemuse, vaid erinevate vahendajate (meedia, vanemad

jne) kaudu. Kandes endas neid vaenulikke pilte, aitame me kaasa või isegi soodustame etniliste konfliktide tekkimist.

Ükskõik kui suure kogukonna võõras rahvus ka ühe riigi sees moodustab, jääb talle alati külge teatav varjund, mis on tingitud kogukonna teistsugususest. Vähemusrühvus tajub ise oma teiseks olekut, kuna tema kultuur, traditsioonid ning käitumismallid erinevad kohalike omadest. Tekib olukord, kus vähemusrühvuse esindajad ei soovi suhelda kohaliku kultuuri-ruumi, vaid püüavad teadlikult või alateadlikult oma eripära säilitada. Ka kohalikud tunnevad vähemusrühvuste teistsugusust ning tihti ei mõista nad teise käitumise tagamaid, mistõttu võidakse seda seostada ohtlikkusega.

Seepärast on oluline teadustada endale eestlaste ning venelaste kui vähemusrühvuse suhte olemust. Endale tuleb aga tunnistada, et kirjeldatud pinge erinevate rahvuste vahel ühe riigi sees on normaalne ning paratamatu. Alles selle paratamatuse tunnistamine saab meid välja viia sellest igavesest konfliktide labürintist.

Pesakastid botaanikaia lindudele

Varje Sootak

Kevadisel pööripäeval sai botaanikaia juurde mitu uut lindude pesakasti.

Botaanikaia Sõprade Selts oli kutsunud hommikul kella poole üheksaks botaanikaia linna ja ülikooli juhte ning teisi huvilisi. Ülikooli esindasid õppeprorektor prof Volli Kalm, bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan prof Ain Heinaru, prof Martin Zobel jt. Kohal olid ka linnapea Andrus Ansip ja volikogu esimees prof Aadu Must.

Botaanikaia direktor Heiki Tamm ütles enne pesakastide paigaldamist, et botaanikaia tahetakse ka väiksemaid linde meelitada, nagu tihaseid, linavästrikke, kärbsenäppe ja teisi, kes aias kasu toovad.

Botaanikaia Sõprade Seltsi esimees Georg Aher ütles UTle, et selts tegutseb alles lühikest

Selle pesakasti paigaldas lindudele botaanikaia õppeprorektor Volli Kalm.

VARJE SOOTAK

aega ning et selle üritusega tahetakse endast ka rohkem märku anda. "Tore, et nii linnapea kui volikogu esimees innukalt

pesakastide ülespanemise mõtet kinni haarasid. See läheb hästi kokku ka kokku linna haljastamiskavaga."

Ikooninäitus ülikoolis

Eile avati TÜ Kunstimuseumis ülikooli taasavamise 200. aastapäevale pühendatud näitus "Püha pilt – vene ikooni kunstimuseumi kogust".

Väljapanek annab põgusa ülevaate tähtsamatest vene ikoonimaali teemadest 18.-19. sajandi ikoonide vahendusel. Muuseumi direktor Inge Kukk ütles, et TÜ Kunstimuseumi vene ikoonikogu on üks suurimaid Eesti muuseumides.

Näitusel saab vaadata vanasulastele iseloomulikke ikoonimaali, külakunstnike primitiivlikku kunsti ja Euroopa kunstistiilide mõjutustega suurlinnade ikoonimaali töökojade loomingut. "Tahame selle näitusega lähendada Tartus eesti ja vene kultuuripublikut ning loodame, et ka vene keelt kõnelevad kultuurihuvilised meie muuseumi varadega tutvuma tulevad," ütles Inge Kukk.

15.-17. maini on avatud muuseumis ikoonirestaureerimise töötuba ning saab kuulata loenguid vene ikoonimaalist. Üritust aitavad korraldada Eesti Kunstiakadeemia ikoonirestaureerimise õppetool ning külalislektorid Riiklikust Vene Muuseumist Peterburis.

UUDISED

Professor Fr. G. von Bunge 200

13. märtsil avati Tallinnas Lai tn 31 majal TÜ prof Friedrich Georg von Bunge (1802-1897) mälestustahvel.

Akadeemia Nord professor Peeter Järveldi ütles UTle, et Bunge oli üks 19. sajandi kuulsamaid Tartu Ülikooli juuraprofessoreid ja ning ajaloolasi. "Bunge on ka Balti eraseaduse kodifitseerija."

Pärast tahvli avamist majal, kus elas Tallinna justiitsbürgermeister, avati Eesti Ajaloomuuseumis Bunge 200. sünniaastapäevale pühendatud näitus.

Näituse koostasid Tallinna Linnavalitsus, Tallinna Linnaarhiiv ja Eesti Ajaloomuuseum.

24. aprillist saab väljapanekut vaadata ka TÜ Ajaloo Muuseumis, 27. aprillil toimub ülikoolis konverents "Fr. G. von Bunge 200".

Looduskaitseringi aastapäev

Homme kell 12 algab TÜ geograafia instituudis (Vanemuise 46-327) Tartu üliõpilaste looduskaitseringi 44. aastapäeva koosolek.

Ringi president Taavi Nuum teeb kokkuvõtte aastast tegevusest. Taavi Pae peab ettekande "Looduskaitseringi sõprus-talu Lanksaare".

Kauaaegse Eesti Looduskaitse Seltsi esimehe ning ringi asutaja ja juhendaja Jaan Eilarti ettekande teemaks on "ENSV looduskaitse seadus 45".

Ringi vilistlased meenutavad 60ndaid aastaid.

Kuulatakse presidendikandidaate ning valitakse uus president. Praegune president Taavi Nuum lubab uuesti kandideerida. "Veel on lubanud kandideerida Triinu Jainus ja Kadri Auvaart," ütles Nuum.

Üldkogus hääletatakse ka Tartu Keskkonnahariduse Keskuse ja Eesti FSC liikmeks astumist.

Pidulikult aastapäevaõhtul kl 18 Saksa Instituudi saalis (Kastani 1) on avatud fotonäitus ning näidatakse slaide ja filme ringi tegevusest.

Juristid esitlevad uut kirjandust

25. märtsil kell 15 esitletakse Avatud Eesti Fondis kogumikku „Kohtute sõltumatus ja kohtusüsteemi toimimise efektiivsus Eestis“ ja ajakirja Rechtstheorie Eesti erinumbrit.

Taasiseseisvunud Eesti kohtusüsteem on toiminud ligi kümme aastat. Kohtusüsteemi efektiivse toimimise vältimatuks eeltingimuseks on kohtute sõltumatus. Kogumiku kümne-konnas artiklis esitatakse täitevvõimu, kohtunikukonna ja õigusteadlaste arvamusel kohtute sõltumatuse, Eesti tulevase kohtusüsteemi, kohtuniku otustusliku sõltumatuse ja kiirendatud kohtumenetluse problemaatikas.

Kogumiku on kirjastanud sihtasutus Iuridicum, kes üllitas ka raporti "Kohtuvõimu sõltumatus Euroopa Liiduga ühine-mise protsessis. Kohtute sõltumatus Eestis" (kättesaadav Iuridicumi andmebaasi www.juridica.ee trükiste rubriigis).

Samas esitletakse K. Engischi, H. L. A. Harti, H. Kelseni, U. Klugi ja K. R. Popperi asutatud ajakirja Rechtstheorie Eesti erinumbrit. See on rahvusvahelise sümpoosioni „Seadusandlus ja õiguspoliitika“ Tartu, september 2000 pinnalt ilmunud artiklitega.

ÖNNITLEME

Agu Tamm 60

Arstiteaduskonna korraldajast professoritest ligi iga viies on lõpetanud ülikooli 1966. aastal. On see nüüd kambakraatia või asjaolude kokkulangemine. Pigem viimane, sest konkursisõelast läbipääsemine on selle ameti taotlemiseks piisavalt tõsine protseduur. Võimalik, et see illustreerib põlvkondade vahetust ülikoolis, kus kuuekümnendatel ülikooli lõpetanud on järglasteks neile, kel tuli täita tühjaksjäänud professuurid sõjajärgsetel aastatel. Kindlasti peegeldab see aga ka nimetatud kursuse tugevat taset. 25. märtsil tähistab oma juubelit ka 1966. aastal TÜ lõpetanud laborimeditsiini professor Agu Tamm, kelle tööraamat on igav – ainult Tartu Ülikool.

Tamm alustas meditsiini kesklaborist, mis hiljem muutus ÜMPIks, viimased 10 aastat aga on struktuuriüksuseks märgitud sisekliinik. Juubilar on kadestamisväärse järjekindlusega arendanud suhteid ja teinud koostööd ka rahvusvaheliselt. Esiletõstmist väärib laia tunnustust pälvinud koostöö Soome gastroenteroloogidega prof. Kaljo Villako töörihmas ning laborimeditsiini arendamiseks TEMPUSE projekti elluviimine, akadeemilise laborimeditsiini õppetooli rajamine.

Teadusteamadest on olulised soole mikrofloora uurimine kaudsete meetoditega, krooniline gastriit, hüpolaktaasia, laborimeditsiini õpetamine. Epidemioloogilised uuringud hüpolaktaasia ja gastriidi levikul on Tammest teinud vilunud ekspeditsioonide korraldaja. Tamme tööd on tunnustatud

kahe riikliku teaduspreemiaga.

Ka maailmaparandamine on tema elus olnud tähtsal kohal, ühisest tööperioodist ÜMPIs on meenutada, kuidas ta sageli kõiksugu koosolekutele tõttas, oli aktiivne IME-projekti osaline ja Tartu linna rahvasaadik.

Sisekliinikus püüab Agu Tamm igapäevasesse kliinilisse rutiini tuua sisse vajadust arsttöö ja laboritöö arusaamu lähendada ning saada üle meditsiini ülispetsialiseerituse seatud tõketest.

Eesti laborimeditsiini on tänaseks suures osas tänu juubilar jöupingutustele kindel jalgealune. Residentuuri lõpetanud teevad juba ilma meie erialal ja mis peamine – konkurss residentuuri kohtadele on suur. See aga on kõikide meie praeguste laboriarstide unistuse täitumine.

Palju õnne sünnipäevaks!

Margus Lember
endine õpilane ja nüüdne
Sisekliiniku juhataja

Ene Ora
kursusekaaslane ja kolleeg
ühendlaborist

50

Hille Roots,
koordinaator – 23. märts
Judith Štrömpl,
erakorraline teadur – 25.
märts

55

Irina Skrebova,
õpetaja – 24. märts
Juhan Kala,
meister – 27. märts

60

Helgi Oks,
vaneminsener – 24. märts

IN MEMORIAM

Jaan Simisker

16. nov 1937 – 17. märts 2002

Leinab perekond, leinab ülikool, leinavad sõbrad. Jaan Simiskeri võttis meilt raske haigus. Jaan töötas bioloogia osakonna lõpetamisest peale (1962) Tartu ülikooli teaduri, õppejõu ja prodekaanina. Ta oli jõudmas oma teaduslike arenduste tippu – bioplasti tehnoloogia väljaarendamiseni.

Ma meenutan teda siin kui kursusekaaslane ja sõber. Need mälestused algavad 1957. aastast, mil me astusime Tartu Riiklikku Ülikooli. Jaan, pärit Pärnu suurelapsedisest perekonnast, paistis kursusekaaslaste seas välja märksa vanemana – oma teadmiste ja diskussioonivõimelisuse poolest. Jaani iseloomustas filosoofiline haardealus asjus, mida me alles hakkasime õppima. Ta oli nagu sündinud teadlaseks. 1960ndate alguses oli ta eestvedajaks

vaidluskohtumiste korraldamisel Lössenko-meelsete õppejõudude ja üliõpilaste vahel.

Jaan Simisker (huvitava kombel oma õest Leenu Siimiskerist erineva perekonnanimega) jääb meie mälestus- se toreda sõbra ja eeskujuvääri- va teadusmehena.

Mart Viikmaa
kursusekaaslane

TÜ TEADLASTE ANDMED LEKSİKONI

Teadusloolaste Eesti Ühendus ootab andmeid 4-kõitelise "Eesti teaduse biograafilise leksikoni" II köitesse (tähed KJ-O), mis ilmub 2003. aastal.

Osa TÜ teadlasi on juba saatnud oma eluloolised materjalid ning hiljem neid täiendanud. Kuid osa, eriti noorema põlvkonna teadlasi, ei ole oma autobiograafiaid veel saatnud või pole lähetanud viimaste aastate tegevuse täiendmaterjale. Palume seda teha kindlasti lähematel kuudel.

Kuna I köide (A-Ki) on juba ilmunud, soovime valida sealt oma eluloo koostamise malliks mõni teie erialale sobiv biograafia. Allkirjastatud autobiograafiale lisada elu- ning töökoha aadress ja telefoninumbri, e-post.

Igas eluloos (kuni 2 arvutilehekülge) peaks olema:

- perekonna- ja eesnimi (kui perekonnanimi on muutunud, tuua ka endine nimi koos muutmise aastaga);
- sünniaeg ja -koht (sünniaegse administratiivsüsteemi järgi);
- oma teadusala nimetus(ed);
- mitte-eestlastel ka rahvus;
- perekondlik päritolu: vanemate amet võimalikult konkreetset (arst, kooliõpetaja, tööline, sepp, jurist, teadlane jne, teadlasperekonna puhul märkida nimeliselt sugulussaste (isa/ema, poeg/tütar, õde/vend, abikaasa);
- haridustee: lõpetatud keskkooli nimi lõpetamise aastal ja kõrgkoolid (täpsed nimetused) ning aspirantuur (kus, millal lõpetanud);
- teaduskraadid, kaitsmise aasta ja koht (asutus), väitekirja de originaalpealkiri (kui ilmus trüki, siis koht ja aeg);
- täiendõppus: kodu- ja välismaised teadusasutused ning kõrgkoolid, seal töötamise korral ka ametinimetused;
- teadustegevus: töökohad kronoloogiliselt kodu- ja välismaa teadusasutustes ja kõrgkoolides;
- teaduslooming: uurimisvaldkonnad ja -alad, koolkonnad, kuhu loote end kuuluvaks; teadustöö tähtsamad tulemused, avastused, leiutised, ekspeditsioonid; tähtsamad loengukursused;
- osavõtt kodu- ja välismaistest teadusorganisatsioonide tegevusest ja väljaannete toimetamisest;
- kodu- ja välismaised teaduspreemiad ning auhinnad;
- teadustrükiste arv, sh monograafiad ja õpikud, samuti teadust populariseeriv tegevus.

Biograafia lõppu tuua tähtse T järel kronoloogilises järjekorras oma olulisemad teadustrükised (pealkiri originaalkeeles, ilmunumisaasta ja -koht) ning tähtse B järel Teie kohta avaldatud kirjutised, sh personaalnimestik, isiklik fond arhiivis, muuseumis või mujal.

Materjalid saata: Teadusajaloo ja Teadusfilosoofia Eesti Ühendus, Tallinn, 10143, Estonia pst 7.
Info: tel 6 454 415, 6 454 594.

Prof Karl Siilivask
ETBL-i peatoimetaja

AKADEEMIA

kultuuriajakiri

nr. 3

Tiit Saare. Kust on pärit Eesti riigivapp?

Leonidas Donskis. Leedu poliitika ja kultuuri teine hää: Kolme kõlbelse eluloo visand

Ott Kurs. Salme Nõmmik: Aeg, ruum, ideed

Jüri Talvet, Arturo Casas Vales. Galicia ja galeegid

Xosé Maria Alvarez Caccamo, Chus Pato, Emma Couceiro. Galeegi luulet

X. Luis Méndez Ferrín. Šahh. Matt

Denis Trapido. Kunsti tragöödia ja teaduse võidukäik

Donald Davidson. Kas ratsionaalsusteadus on võimalik?

Bruno Mölder. Anomaalne monism ja psühhoüsilised seadused

Voldemar Teppich-Kasemets. Põrandaluste juhi paljastusi. VII

ACTA DIURNA

25. märtsil kell 16 toimub ph aud 102 vabade kunstide kutsutud prof Ain Kaalepi "Akadeemia seminari" järgmine loeng "Ajakirja "Akadeemia" keelest". Info: Triin Lett, tel 375 669.

KAITSMISED

27. märtsil kell 12.15 kaitsevad Näituse 20-216 õigusteaduskonnas magistrandid: Triin Bartels "Kontserni loomise õiguslik kontroll". Juhendaja prof P. Varul, oponent mag iur I. Nurmela; Janno Lahe "Süü deliktioõigusliku vastutuse alusena". Juhendaja mag iur T. Tampuu, oponent mag iur M. Kingisepp.

12. aprillil kell 14.15 kaitseb Riia 23-217 TÜ MRI nõukogus doktoriväitekirja geneetika erialal Riita Hõrak "Regulation of transposi-

tion of transposon Tn4652 in Pseudomonas putida". Juhendaja: dots Maia Kivisaar (TÜ MRI). Oponent: Dr Harri Savilahi, Inst. of Biotechnology (Helsinki ülikool). Info: Siiri Altra- ja, tel 375 034.

LOENGUD

27. märtsil kell 18 "Kik oless justku eilä ollu" – Lõuna-Eesti keele- ja kultuuri-uuringute keskuse jututaro külaliseks on näitleja ja luuletaja Lembit Eelmäe. Kõik huvilised on oodatud kuulama. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

TEATED

26. märtsil kell 10.15 tutvustavad Peeter Kukkk ja Toomas Petersell Lossi 3-112 Euroopa suurimat infotehnoloogia messi CEBIT 2002.

TARTU ÜLIKOOLI
KIRJASTUS

Tiigi 78

375 961

tyk@psych.ut.ee

EUROSTAT
EUROINFORMATSIOONI KESKUSES

TÜ Raamatukogu Eurodokumentatsiooni Keskusel (EDK) on vormistatud parool tasuta juurdepääsuks Euroopa Ühenduste Statistikalituse (Statistical Office of the European Communities) EUROSTATi kodulehel <http://europa.eu.int/comm/eurostat/> olevate monograafiade täistekstidele, samas on võimalus ka materjalid kogumahu pdf-failina salvestada. EUROSTATi kodulehel on ka tasuta võimalik leida statistilist lühifotot, kuid mitte mahukaid käsitusi ühel või teisel teemal. Üldjuhul on monograafiade juures toodud vaid hind ja võimalus neid väljaandeid eurode eest tellida.

Toon mõned näited EDKs täies mahus kättesaadavate monograafiade kohta: *Disability and social participation in Europe*, *Patterns and trends in international migration in Western Europe*, *Employment and labour market in Central European countries*, *Consumers in Europe – Facts and figures*.

International Statistical Yearbook

Tänu majandusteaduskonnale on nüüd raamatukogu arvuti- andmebaaside ruumis võimalik kasutada rahvusvahelise statistika kogumikku "International Statistical Yearbook 2000", mis sisaldab EUROSTATi, OECD, IMF, UNIDO (United Nations Industrial Development Organisation) andmestikke.

Ruth Tammeorg

Eurodokumentatsiooni Keskus TÜ Raamatukogus

PUHK-MÖRNERI NIMELINE
STIPENDIUM

Puhk-Mörneri stipendiumi asutas TÜ Sihtasutuse juurde Aare Ruth (Puhk) Mörner ja Magnus Mörner ajaloo-, õigus- teaduse- ja eriti õigusajaloo-alase uurimistöö toetamiseks TÜs. Sel aastal määratakse stipendium ühele TÜ ajaloo ja ühele õigusteaduse, iseäranis õigusajaloo magistrandile või doktorandile, kes on EV kodanik. Stipendiumite suuruseks on 20 000 krooni. Määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (ph II korrus, ruum 207) 14. maiks: stipendiumitaotlus koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, ülevaade kavandata- vast uurimistööst, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust. Stipendiumi saaja teatatakse selle aasta sügissemestri alguseks.

TÜ RAAMATUPOOD TEATAB

26. märtsist 2. aprillini toimub TÜ raamatupoes soodushinda- dega meditsiini- ja psühholoogiaalase kirjanduse näitusmüük. Esindatud on kirjastuste Elsevier Science, Oxford University Press, Pearson Education, Springer Verlag, Thieme ja John Wiley & Sons väljaanded. Raamatuid saab katellida.

SPORT

23. märtsil kell 11 on TÜ spordi- hoones (Ujula 4) Eesti üliõpilaste harrastajate korvpalliturniiri finaali 8 parima meeskonna ja 6 nais- konna vahel. Kohamängud 13.30-15.

24. märtsil toimuvad Tallinnas Paul Kerese malekeskuses Eesti üliõpilaste male meistrivõistlused. 9 vooru Šveitsi süsteemis aja- kontrolliga 15 min mängijale. Võistkondlikus arvestuses 3 meest ja 1 naine samast kõrg- koolist. Mängus on väärt auhin- nad. Registreerida saab ka ko- hapeal. Info: www.ut.ee/easl, tel 333 233.

26. märtsil on Tallinnas Kristiine spordihoones Eesti üliõpilaste saali jalgpalli meistrivõistlused. Tüst osaleb 3 võistkonda. Info: www.ut.ee/easl 07 333 233.

25. märtsil saali jalgpalli seminar Tallinna Tehnikakõrgkoolis (Pär- nu mnt 62) Portugali jalgpalli- spetsialisti Pedro Diose eestve- damisel. Osavõtt tasuta, eelre- gistreerimine vajalik. Info: 07 333 233, easl@ut.ee, Tiina Beljaeva, EASL arendusjuht

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimajas

Neljapäeval, 28. märtsil kell 19 Bachi "Johannese Passioon" BWV 245 – Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammer- orkester, dirigent Paul Hillier (Inglismaa). Piletid 100, 150 kr.

KINOS ILLUSIOON

Kollide kompanii (2001). K1 11, 12.45, 14.30, 16.15.

Võidusõit (2001). K1 18, 20, 22.

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
<http://www.ut.ee/ajaleht>
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis- te teenuste kuulutamise ja rek- laam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutu- sed tasuta.

Skytte medal ülikoolilt linnapeale

Varje Sootak

Vaevalt almas keemiadend Andrus Ansip dotsent Tullio Ilometsaga ülikooli ajaloo muuseumi tarvis vana vara tassides, et linnapeana aitab ta ise alma materi ajalugu põlistada.

Sellesamas ajaloomuuseumis andis rektor Jaak Aaviksoo talle linna ja ülikooli koostöö edendamise eest Skytte medali. Ülikoolil on 1995. aastast alates saanud meeldivaks tavaks tunnustada Skytte medaliga poliitika- ja ühiskonnategelasi, kes on eelmisel aastal oluliselt kaasa aidanud ülikooli ja kõrghariduse arengule. Rootsi kindralkuuberner Liivi-, Karjala- ja Ingerimaal Johan Skytte oli Academia Gustaviana idee algataja ja ülikooli esimene kantsler.

Sümboolsest koostööst konkreetseeni

Andrus Ansip arvab, et nii linn kui ülikool on olnud viimastel aastatel valmis konstruktivseks koostöök. "Ma ei näe rivaalitamiseks mingit põhjust, nagu nõukogude ajal konkureerisid mõlemad juhtkonnad ehitusliitide ja fondide saamisel." Ta nendib, et Tartu oli, on ja jääb ülikoolilinnaks. Samas ei eita tänane linnapea enne toimunud koostööd, mille näiteks toob ta osaluse ülikooli staadioni renoveerimisel, Ujula tänava spordihoone tribüünide soetamisel jm.

Üheks tähtsamaks linna ja ülikooli ühistegevuseks peab Ansip Jaani kiriku tornikiivri taastamist. "See ei ole küll koostöö, kus linn ülikooli otseselt millegagi toetab, vaid koos rektoriga algatasime tornikiivri annetuste kogumise, mis rahva hulgas hea vastukaja leidis."

Üliõpilane on Tartu kodanik

Märkimata ei saa jätta ka Raatuse tänava ühiselamu kinnistut ja peahoone vastas asuvat kaht hoonet, mis linn ülikoolile tasuta võõrandas. Ansip hindab ühiselamu alla jäävat kinnistut umbes 10miljoniliseks kingituseks.

"Loodan, et ülikool on suuteline hooned Küttri 2/Ülikooli 13 ja Ülikooli 15 ka korralikult remontida. Kui ülikool vajab selle riigi tuge, aitab linnavalitsus seda ka saada," ütles Ansip.

Linnavalitsus on maksnud vaatamata seaduste mitmesugustele tõlgendusvõimalustele

Tartu linnapea Andrus Ansip tunnustab, et elu linnas keerleb ülikooli ümber. JAAK NILSON

SKYTTE MEDALIGA AUTASUSTATUD

Peaminister
Mart Laar (1995)Sotsiaalminister
Marju Lauristin
(1995)Riigikogu liige
Mihkel Pärnoja
(1996)Rootsi suursaadik
Katarina Brodin
(1998)Prantsuse suursaadik
Jacques Faure
(1998)Norra suursaadik
Kai Olaf Lie
(1998)Taani suursaadik
Svend Roed Nielsen
(1998)President
Lennart Meri
(2001)

pidevalt üliõpilastele toimetulekutoetust.

"Oleme rektoriga järjekindlalt seisnud selle eest, et üliõpilasi koheldaks kui riigi võrdväärseid kodanikke. Tudengite

toimetulekutoetuste summaks prognoosib linnapea tänavu ligi 30 miljonit krooni. "Ma ei saa öelda, et linnapeana tudengite eest seismine oleks täiesti omakasupüüdmatu. Kui näiteks tu-

dengid vormistavad end rahvastikuregistris Tartu linna elanikena, siis kaasnevad linnale riiklikud finantseeringud – kohaliku omavalitsuse toetusfond suureneb ja linnal on võimalik

selle rahaga näiteks ühiselamute ehitamisel osaleda."

Linn toetab Tartu Üliõpilasküla ühiselamute projekti aastas 3 miljoni krooniga.

Nii ülikoolis sündivad innovatiivsed ideed, mille näiteks toob linnapea teadushuvikeskust AHHA, kui teised TÕ pilkupüüdvad objektid on ka tartlaste ja turistide tarbeks.

Näiteks botaanikaia uue kasvuhoone ehitamiseks ja laguneva müüri remondiks kavandas linn 900 000 kr.

Linnakassast on tänavu toetatud ülikooli raamatukogu esise haljastamise projekti 100 000 krooniga.

Ülikooli avatus linnakodanikule

Kestev koostöö ülikooliga on ka Toomkiriku varemete konserveerimisel. "Tööde kogumaksumust arvestades on esialgne 200 000 krooni küll väike raha, kuid selle rahaga sai asi käima liikunud – valmis projekt ja osteti esimesed kivid. Eelmisel aastal anti juba miljon krooni ja sama number on ka selle aasta eelarves. Loodame, et Tartus 2005. aastal toimuvateks hantsapäevadeks on Toomkiriku varemed korda tehtud."

Linnavalitsus on ka ülikooli korvpallimeeskonna üks sponsoreid. Samuti toetatakse mais toimuvaid üliõpilasmänge.

"Kui AHHA-keskuse interaktiivsed näitused toovad aastas ligi 50 000 külastajat, siis peame väga tõsiselt mõtlema, kuidas saaks AHHA väljapanevad muuta püsiekspositsiooniks. Kui leiame partneri, kes ehitaks hoone, miks mitte erainvestori, oleme valmis ka rahaliselt toetama."

Ülikool ja Ansip

Andrus Ansip on lõpetanud Tartu Ülikoolis orgaanilise keemia eriala 1979. aastal. "Vist ükski "orgaanik" ei saanud kõrvale jääda orgaanilise keemia õppejõu Tullio Ilometsa aktsioonidest. "Tal oli igal pool oma "agentuur", nii et kui kuskil vana mööblit, aparatuuri vmt välja vahetama hakati, oli ta kohe jaol ja korjas väärtuslikuma ajaloomuuseumi jaoks. Olen koos temaga päris palju varandust muuseumi tassunud," meenutab tänane linnapea.

Ülikooli lõpetamise järel on Ansip töötanud orgaanilise keemia kateedris ning üld- ja molekulaarpatoloogia instituudis.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Tartu ja Bergen
Ülikooli magist-
randi Nele Holloga
LK 3

Tartu Üliõpilas-
mängud 2002
LK 2

Valitsus kiitis
heaks 3+2
õppesüsteemi
LK 2

Lihavõttenäitus
raamatukogus
LK 3

Hollandi restau-
raatorid TÕ
Raamatukogus
LK 3

UUDISED

Tartu ja Groningeni ülikooli koostööst

19.-23. märtsini külastas ülikooli Groningeni Ülikooli välisuhete osakonna esindaja Regina van Groningen.

TÜ välissuhete talituse peaspetsialisti Lea Kivi sõnul sõlmiti Tartu Ülikooli ja Groningeni Ülikooli vahel 1995. aastal partnerlusleping, mis on olnud aluseks vastastikusele tihedale koostööle.

Groningeni Ülikooli esindaja külastas usu- ja filosoofiateaduskonda, kellega on välja kujunenud tihe ja pikaajaline koostöö. Koostöö toimib ka saksa filoloogia ja soome-ugri keeleteaduse vallas. Külaline otsis võimalusi mõlemale poolele kasulike uute kontaktide tekkeks, kohtudes õigus-, arsti-, majandus- ja sotsiaalteaduskonna esindajatega. Ta viibis ka IT-osakonnas ning Eurokolledžis. Regina van Groningen ütles Tartust lahkudes, et nende ülikool on väga huvitatud koostöö jätkumisest ja arendamisest.

Lähenevad üliõpilasesinduse valimised

Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse valimised toimuvad 23.-25. aprillini.

Kandidaate saab üles seada 10-12 ööpäeva enne valimiste algust.

Nimekirjad esitada üliõpilasesinduse ruumi Ülikooli 18b.

Info: üliõpilasesindusest Ülikooli 18b, tel 375 400.

Tähelepanu!

19. aprillil ilmub ka Universitas Tartuensise valimiste erinumber, mis tähendab, et kandideerivate nimekirjade soovikohased tutvustused ja fotod peab iga nimekirja koordinaator organiseerima toimetusesse hiljemalt reede, 12. aprilliks. Soovitatav oleks kohe pildistada minna, sest internetifotod küljendamiseks ei sobi.

Tartu Ülikooli tudengid võitsid harjutuskohtu võistluse

Reet Oorn

Eesti Harjutuskohtu Seltsi juhatusel

Tänavuse harjutuskohtu võistluse võidu pälvivad Tartu Ülikooli juuratudengid Kristina Vind, Indrek Ivar Määrts, Kalev Mändmaa ja Martin Tamme.

Teise ja kolmanda koha hõivasid Õigusinstituudi võistkonnad. Parima oraatorina märkis kohtukolleegium ära Martin Tamme TÕ õigusteaduskonna võistkonnast. Seni on TÕ võist-

konnad jäänud võitmatuks, sest varasemate aastate esikohad on samuti tulnud neile.

23. märtsil toimunud Eesti viiendal harjutuskohtuvõistlusel panid oma teadmised suulisel voorus proovile kuus võistkonda ning esindatud oli neli õigusharidust pakkuvat kõrgkooli – Tartu Ülikool, Õigusinstituut, Akadeemia Nord ja Concordia Rahvusvaheline Ülikool.

Käesoleva aasta võistluseks koostatud kaasus oli EV Põhiseaduse 10. aastapäevaga seoses põhiseaduse ja riigiõiguse

valdkonnast.

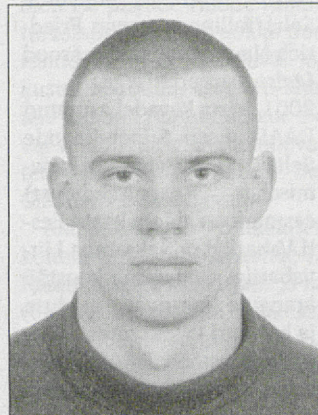
Võistlejate kirjalikke töid hindasid Kohtunike Ühingu liikmed. Suulisel voorus hindasid võistlejate oskusi kohtunikust teadlastest ja teistest tuntud juristidest koosnev 9liikmeline kolleegium. Sedakorda oli kohtukolleegium erakordselt aktiivne ning tudengite teadmised ja võistlusnärvi pandi tõsiselt proovile. Võistluspingele vaatamata leidsid osalejad, et nad said igati huvitava ja kasuliku kogemuse.

Auhinnad pani välja Riigiko-

hus, Concordia Rahvusvaheline Ülikool Eestis, Eesti Õiguskeskus, Eesti Advokatuur, ajakirja Juridica toimetuse, OÜ Casus ning Eesti Kohtunike Ühing. Üritust toetasid mitmed tuntud advokaadibürood.

Eesti Harjutuskohtu Seltsi juhatusel liikme Martin Triipani sõnul asutasid üliõpilased seltsi 1997. aastal ja on selle eesmärgiks seadnud õigushariduse täiendamise läbi harjutuskohuvõistluse.

Seltsil on ka oma kodulehekülge www.harjutuskohus.ee.

Martin Tamme.

UUDISED

Väitekiri kaltsiumipuudusest lindude sigimisel

TÜ Zooloogia ja Hüdrobioloogia Instituudi loomaökoloogia õpetooli doktorant Vallo Tilgar kaitses doktoriväitekirja, mille teemaks oli täiendava kaltsiumirikka toidu mõju põhja-parasvöötme metsades pesitsevate must-kärbsenäpi *Ficedula hypoleuca* ja rasvatihase *Parus major* sigimisinäitajale.

Hapestunud regioonides pesitsevatel lindudel on raskusi munade moodustamiseks ja poegade luustiku kasvuks vajaliku kaltsiumi hankimisel. Kaltsiumipuudus võib piirata sigimisedukust ka mittehapestunud, looduslikult kaltsiumivaestes elupaikades. Hüpoteesi eksperimentaalseks kontrollimiseks söödeti lisakaltsiumi kahele parasvöötme mittehapestunud piirkonna metsades pesitsevale linnuliigile. Uurimistulemused näitavad, et Edela-Eesti männikute metsavärvuliste jaoks on kaltsiuminappus tõepoolest spetsiifiline pesitusedukust kitsendav tegur.

Vallo Tilgarile anti filosoofiadoktori kraad loomaökoloogias.

UT erinumber tiraažiga 19 000

Narva kolledži avatud uste päeva puhul anti möödunud neljapäeval välja Universitas Tartuensise erinumber, mille tiraaž on suurim ülikooli ajalehe ajaloos – 19 300 eksemplari.

TÜ Narva Kolledži projektijuhi Jaanus Villiko sõnul tutvustas ajaleht Narva kolledžit, õppimisvõimalusi nii päevases õppes kui avatud ülikoolis, vastuvõtutingimusi, tudengielu.

Erinumber ilmus kahes keeles, 16 600 eksemplari vene ja 2700 eksemplari eesti keeles. Põhiline osa tiraažist levis kohalike ajalehtede Narvskaja Gazeta, Severnoje Poberežije ja Põhjarannik vahel.

UT tavatiraaž on 3200 eksemplari, seni ilmunud eriväljaannete tiraažid on küündinud 5000 eksemplarini.

Lüneburg ootab Tartust postkaarte

Saksamaal asuv Tartu sõpruslinn Lüneburg seab kevadel oma endises veetornis üles oma sõpruslinnade näituse, mille korraldajad ootavad ka tartlastelt postkaarte ja kirju.

“Näituse eesmärk on eelkõige mulje sõpruslinnast, mitte kuiva info vahendamine,” ütles linnavalitsuse välissuhete teenistuse peaspetsialist Ülle Külvi.

Saata võib nii linnavaatete postkaarte kui ka enda tehtud fotosid kodulinna sündmustest ja inimestest. Teksti võib lisada mistahes keeles.

Tartlased saavad oma Lüneburgi-muljed saata 1. aprillini raekotta.

Postkaardid saata aadressil: Wasserturm, Ratsmühle 19, 21335 Lüneburg, Deutschland. Kirja muljetega sõpruslinnast Lüneburgist võib saata: Raekoda, Tartu, märgusõna “Lüneburg” või e-mailiga aadressil: kodu@raad.tartu.ee.

SELLi mängudele tuleb tuhat tudengit

Tiina Beljaeva
Eesti Akadeemilise
Spordiliidu arendusjuht

Praegu on õige aeg registreeruda Soome, Eesti, Läti ja Leedu järjekordsetele üliõpilasmängudele (SELLi mängud) Tartu Üliõpilasmängud 2002, mis toimuvad 17.-19. maini Tartus.

SELLi mängud algasid 1923. aastal Tartus ja peatusid 1940. aasta märtsis Otepääl peetud talimängudega.

Eesti Akadeemiline Spordiliit (EASL) ja Tartu Ülikool taastasid SELLi mängud 1998. aastal Tartu Üliõpilasmängudega (800 osalejat 13 riigi 56 ülikoolist). Traditsiooni jätkasid Kaunas (1999 Leedu) ning Jelgava (2000 Läti).

Nüüd on ring täis saanud. Eesti Akadeemilise Spordiliidu eestvõtmisel toimuvad XVIII SELLi mängud maikuu Emajõe kallastel. Mängude direktori Jaak Raie kinnitusele tulevad seekordsed mängud suursuguseid ja kordumatuid.

FISU andis patronaazi

Erinevalt eelmistest toimuvad seekordsed mängud FISU (Rahvusvaheline Üliõpilasspordiliit) patronaazi all ning samal ajal peetakse ka Euroopa Ülikoolide Spordiliidu (EUSA) juhatusel koosolek, mis näitab rahvusvahelist tunnustust EASLi kümne aasta tegevusele. SELLi mängude ajal korraldatakse ka rahvusvaheline teaduskonverents “Üliõpilane, ülikool ja sport”, kuhu üliõpilased, magistrandid, doktorandid ja teadlased saavad esitada oma töid.

1998. aastal arutati üliõpilasspordi üle muutuv maailmas. Põhiteemaks oli üliõpilassport oma algusest Teise maailmasõjani ja üliõpilasspordi areng pärast 1945. aastat.

Võistluste kavas on korvpall, võrkpall, minijalgpall, sulgpall, saalihoki, kergejõustik, kreeka-rooma ja vabamaadlus, ujumine, judo ning orienteerumine.

Nendel aladel saavad Eesti üliõpilased võrrelda oma võimeid Läti, Leedu, Soome ning teiste riikide kõrgkoolide võistkondadega. Jõuproovid pakuvad põnevaid heitlusi võistlejatele ning meeleolukat kaasaelamist linnarahvale.

Kaugeid külalisi üle maailma

Tartusse on oodata aasta suurimale rahvusvahelisele spordiüritusele üle tuhande üliõpilassportlase 20 riigi ülikoolidest. Täna on registreerunud 1400 üliõpilast 13 riigist. Kiirustama peaksid ka Eesti üli-

1998. aastal Tartus taastatud Soome, Eesti, Läti ja Leedu üliõpilasmängude lõputseremoonia.

AAVO JUUS

koolid, sest osaleda saavad vaid eelnevalt registreerunud tudengid.

Tartu Ülikooli osalejate nimekirja koostab ülikooli spordiklubi. Kes veel nimekirjas ei ole, peaks võtma ühendust spordiklubiga või otse EASLiga. Kõige kaugemad külalised tulevad Jaapanist, et Tartus sulgpalli mängida. Mitu ülikooli on Saksamaalt, Šveitsist, loomulikult Soomest ja teistest lähimbruse riikidest.

Kui ligi kolmveerandsaja TÜ ja EPMÜ vabatahtliku atašee-kandidaadi käest küsiti, kes tu-

lid ainepunkti pärast, kerkis mitu kätt.

Kui aga küsiti, kes tulid õhtuste pidude ja sõprade leidmise eesmärgil, tõusid ausalt, aga kindlalt peaaegu kõik käed.

Õhtustel kultuuriüritustel leiab sõpru

Üliõpilaselule kohaselt toimub mängude ajal hulgaliselt kultuuriüritusi, mis on osalejatele kaelakaardi alusel tasuta. Spetsiaalsed õhtud toimuvad Tartu ööklubides, 18. mai õhtul on suur pidu ja sõbrunemine Ujula tänava spordihoones. Ava- ja lõputseremoonia valmib Vane-muise teatri lavastaja Ain Mäeotsa juhtimisel. Tema oli avatseremoonia lavastajaks ka 1998. aastal.

Avatseremoonial toimus vaatamäng, kus Tartusse saabus mängude maskott Sellike. Toimus ka ilutulestik.

Eesti tudengitele on kolm erinevat hinnapaketti. Registreeruge, osalege ja saate tubli portsjoni põnevust enne kevadel algavat sessi! Vastseid mängudele leitud sõpru võid aga kohata hiljemalt aasta pärast, kui SELLi mängud toimuvad Kaunases Leedus.

Lisainfo: www.sell2002.ee.

UT KÜSIB

Mida sisaldas Vene Saatkonna antud CD?

Vastab TÜ Kunstimuuseumi direktor Inge Kukk.

Andmebaas sisaldab TÜ Voroneži kunstikogu kataloogi 1. osa koostamiseks pilte Egiptuse muististest, antiikvaasidest ja skulptuuridest ning Lääne-Euroopa 15.-19. saj maalidest. Vastavalt eelnevale kokkuleppele pidi üle antama kogu pildimaterjal koos tööde tehniliste jm andmetega.

Tegelikult saime materjali, mis on esitatud üsna kaootiliselt: eraldi on kolme blokina pildifailid ja eraldi on nende juurde kuuluv tekst, kusjuures tekstide ja pildide järjestus ei lange kokku. Puuduvad ka märked, missugune tekst missuguse pildiga kokku käib. Kreeka vaasidest ja skulptuuridest on pilte 149 objektist, kuigi peaks olema üle 200 objekti. Nendele vastavaid kirjeldusi on kokku 61, kusjuures on kirjeldusi, millele pole pilti ja vastupidi.

Egiptuse kunstiesemed on pildistatud väga mitmes rakursis, üksikult ja grupiti ning tundub, et siin on üle antud kogu materjal. Piltide suure hulga juures on aga tekst esitatud tabelina, märkimata teksti juurde kuuluvate pildifailide nimetusi. Kuna tegemist on suhteliselt väikeste objektidega – 1-5 cm suuruste amulettide jt hauapanustega, siis originaale nägemata on väga raske materjalis orienteeruda. Esmakordselt nägime pildidena ka püha mardika – skarabeuse amulette, mis poolvääriskividesse lõigatuna olid muistses Egiptuses hauapanustena väga levinud.

Maalikogu pildid anti üle osaliselt, vastavalt kokkuleppele need, mis Voroneži hoidlas said ise üle vaadatud, kuid maalide kohta puuduvad kõik tekstid, nii et nuputamist jätkub küllaga. Võtsime kontakti Vene FV Kultuuriministeeriumiga.

Valitsus kiitis heaks 3+2 õppesüsteemi

Illari Lään

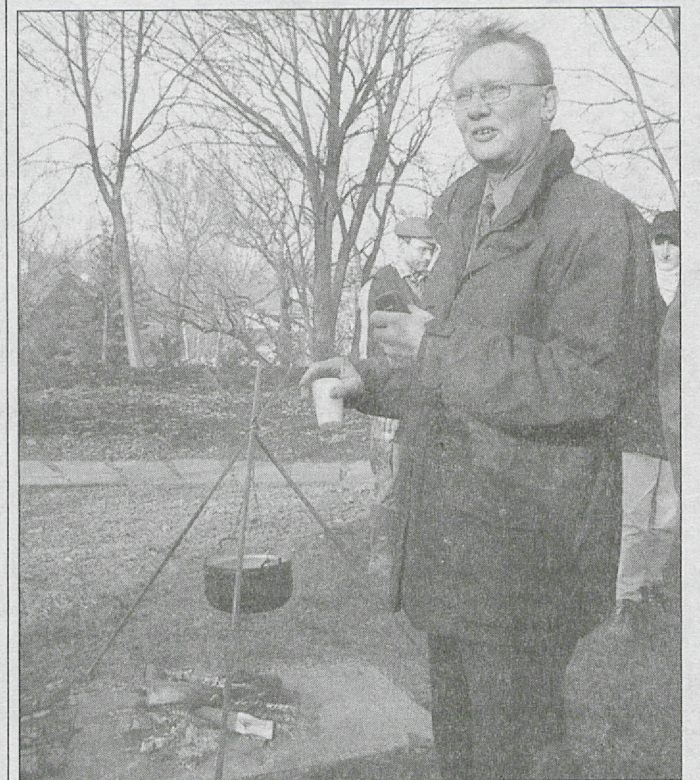
EV valitsus kiitis 26. märtsil heaks kõrghariduse 3+2 õppesüsteemi, mille kohaselt omandab üliõpilane bakalaureusekraadi 3 aastaga ja magistrakraadi 2 aastaga.

Uus õppesüsteem käivitub juba käesoleva aasta sügisel.

Magistriks saamiseks tuleb õppida kokku 5 aastat. Doktoriope nominaalkestuseks kujuneb 4 aasta asemel 3-4 aastat. Kuna ülikoolides on uue õppesüsteemi ellurakendamiseks ettevalmistused tehtud, siis vas-

tavad seadusemuudatused on koondatud ühte eelnõusse. Peale 3+2 õppesüsteemi rakendamisotsust saab haridusministeerium kinnitada ka järgmise aasta koolitustellimuse.

Uue seaduse rakendamine muudab haridusministri hinnanngul Eesti kõrgharidussüsteemi võrreldavaks piirkonna teiste riikide süsteemidega. Tulenusena on võimalik aktiviseerida rahvusvahelist suhtlemist erinevate kõrgkoolide vahel ning kõrgkoolilõpetajad saavad parema võimaluse konkureerida Euroopa tööjõuturul.

Direktor Heiki Tamm pakkus kevade esimesel päeval pesakastide ülespanijaile hommikuteed.

VARJE SOOTAK

Kingitus botaanikaiaiale

Varje Sootak

Firma AA-Communications-Toshiba kontoritehnika esindaja Eestis kinkis Botaanikaia Sõprade Seltsile koopiamašina Toshiba 1550.

Seadet saab botaanikaiaia direktori Heiki Tamme sõnul loengumaterjalide paljundamiseks kasutama hakata juba 3. aprillil, kui kell 17.30 on botaa-

nikaaia loeng ajakohasel teemal – toailide kevadisest hooldamisest. Kuulama võivad tulla ka need huvilised, kes veel ei ole botaanikaiaia sõbrad. Loengu peab aednik Diana Pärn.

4. aprillil sõidab direktor Heiki Tamm Guatemalaalasse. Sõidu eesmärgiks on koguda koostöös sealse botaanikaiaia kõrgetasemeline vihmametsade originaalsete kollektsioon.

Norra ülikool eestlase pilgu läbi 1.

Varje Sootak

Tartu ja Bergeni ülikooli magistrandi Nele Hollo üks meeldejäädavamaid elamusi Norrast on nelja 8tunnise eksami kirjutamine hiiglaslikus spordihallis koos sadade tudengitega.

Kuidas Norrasse sattusite?

Õppisin Tartus norra ja inglise filoloogiat. Seejärel astusin nii TÜ germaani-romaani filoloogias magistriõppesse kui põhjamaade filoloogias magistriõppesse Bergenis Ülikoolis.

Mõte Norras edasi õppida tekkis siis, kui kirjutasin Bergenis bakalaureusetööd.

Kui palju on Norras ülikoole?

Norras on 4 ülikooli: Oslos (www.uio.no), Bergenis (www.uib.no), Trondheimis (www.ntnu.no) ja maailma põhjapoolsem ülikool Tromsøs (www.uit.no). On ka palju teisi kõrgharidust pakkuvaid õppeasutusi, mida nimetatakse kõrgkoolideks ja mis on spetsialiseerunud peamiselt reaalladele ning õpetajakoolitusele.

Milline on ülikoolide õppekorraldus?

Õppekorraldus sarnaneb üldjoontes Eesti ülikoolidele. Peamine erinevus on õppeasutuste nimetustes ja hindamissüsteemis. Õpingud koosnevad neljast astmest: alg- (*grunnfag*) ja keskastmest (*mellomfag*), magistrantuurst (*hovedfag*) ja doktorantuurst (*doktorgradstudie*). Kuid see süsteem muutub peagi ka Norras bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppeks.

Kuidas saab Norras üliõpilaseks?

Täieõiguslikuks üliõpilaseks saamise tingimuseks on gümnaasiumihariduse olemasolu ja esimesel semestril toimuva kahe ettevalmistava kursuse edukas läbimine.

Humanitaaraladel on nendeks *examen philosophicum* ja kolmeosaline *examen facultatum*.

Eesti üliõpilane Nele Hollo seitsme mäe linnas Bergenis.

ERAKOGU

Kas õppimine on tasuta?

Kõrgharidus on tasuta. Siiski tuleb ülikoolides ja mõnes kõrgkoolis maksta semestrimaksu ja vahel ka paljundatavate materjalide eest. Bergenis Ülikoolis on selle aasta kevadsemestri maks 355 ja Põhjamaade Instituudis koopiaste tasu 200 Norra kr.

Milline on hindamissüsteem?

Hindeid pannakse arvskala järgi. Humanitaarteadustes on selleks 1,0-4,0. Parim hinne on 1,0 ja viimane positiivne hinne on 3,9.

Eksamite tegemine erineb Eesti süsteemist täielikult. Eksameid on nelja tüüpi: 4tunnine kirjalik, 8tunnine kirjalik, suuline ja kodueksam.

Eksamitööde hindamine on rangelt tsentraliseeritud ja anonüümne. Igal tudengil on oma number, mille ta igale eksamitöö leheküljele kirjutab ja millega ta lõpuks ka hinde teada saab – kas teadetatavilt või tsensuuritelefoni. Paberõpinguraamatut polegi.

Kuidas tudeng siis hindeid

Tartu Ülikooli akadeemilises vaimsuses kannab iga õppejõud ja üliõpilane endas edasi aastasade vaimu ja traditsioone, mida just kaugel paremini mõistab.

teada saab?

Õpinguraamat on virtuaalne ja eksisteerib üliõpilastalituse andmebaasides. Kui on vaja tõestada eksamite sooritamist ja ainepunktide olemasolu, tuleb tellida talitusest hinneteleht.

Mismoodi eksameid tehakse?

Koolitöö algab Norras juba augusti 3. nädalal ning seepärast on kogu ülikooli ühine eksamiperiood novembri 3. nädalast detsembri 2. nädalani.

Kuna kõik sooritavad oma eksameid ühel ajal, toimuvad need linna kõige avaramates ruumides: spordihallides, aulades, ka usuliste ühenduste suuremates saalides. See tähendab et kogu eksamiperioodi jooksul igal tööpäeval kl 9-17 on eksamid.

Siis oleks ju nagu kogu linna eksamitegijaid täis?

Ongi nii. Näib, et kogu linn on eksamiärevuses ja nendega ühel või teisel moel seotud. Näiteks eksami läbiviijate ja -valvuritena töötavad pensionärid. Nad jagavad kätte ülesanded ja paki kolmekordseid koopiapabereid ning asuvad seejärel tudengeid valvama, tualetti või välja suitsetama eskortima.

Nelja 8tunnise eksami kirjutamine hiiglaslikus spordihallis koos sadade tudengitega ongi üks meeldejäädavaim elamus, mille ma Bergenis Ülikoolist kaasa võtan.

Kõik eksamitega seonduv on rangelt reguleeritud ja formaalsused peensusteni välja töötatud.

Aga milline on siis üliõpilaste

ja õppejõudude vaheline suhe?

Õppetööd ja üliõpilaste-õppejõudude suhet see nii väga ei puuduta. Siiani tundub mulle küll harjumatu sinne vaba suhtlemisstiil ja familiaarsus. See tuleneb kindlasti ka norra keele eripäradest: "teie" öeldakse ainult kuningliku perekonna liikmetele ja väga auväärsetele inimestele. Professorititliga ei kõneta professoreid keegi. "Kuule, sina..." on igapäevane kõnepruuk. Eestis iseloomustab üliõpilase-õppejõu suhet pigem hierarhiapiiride tunnetamine.

Nelja 8tunnise eksami kirjutamine hiiglaslikus spordihallis koos sadade tudengitega ongi üks meeldejäädavaim elamus, mille ma Bergenis Ülikoolist kaasa võtan.

Kuidas Norrast vaadates õpingud Eestis tunduvad?

Võrdluse aluse määrab dimensioonide vahe: Tartu Ülikool on eakas ja väike, Bergenis Ülikool on noor ja suur. Mõlemal on oma võlud ja puudused.

Tartus valitsevat akadeemilist vaimsust tunnetan ja mõistan just siin. Iga õppejõud ja üliõpilane kannab vaikselt endas edasi aastasade vaimu ja traditsioone. Ühisuse tunne on pigem tehtavas töös ja mõtetes, mitte niivõrd nähtavalt reeglitega paika pandud.

Bergenis seevastu pannakse suurt rõhku ülikoolisestest administratiiv- ja üliõpilasorganisatsioonide struktuurile, omavahelisele seotusele ja avalikule tööle. Norras on palju üliõpilas- ja noorteorganisatioone, Bergenis umbes 150. Need on pigem poliitiliste huvidega kui akadeemilised. Eesti üliõpilasorganisatsioonid tunduvad rõhutavat just apoliitilisust ja aatelisust. Norra tudengid on tulised oma materiaalseste ja poliitiliste õiguste ning vabadete eest võitlejad.

Kuidas Norrasse õppima minna ning kuidas seal vastu pidada, sellest räägib Nele Hollo järgmise nädala Universitas Tartuensis.

UUDISED

Eerik Kumari 90. sünniaastapäeva näitus

Baeri majas Veski tn 4 on vaadata Zooloogia ja Botaanika Instituudi kauaaegse teadusdirektori ja sõjajärgse looduskaitse käimapanaja, TA Looduskaitse Komisjoni asutaja ja esimese esimehe prof Eerik Kumari (1912 - 1984) 90. sünniaastapäevale pühendatud näitus.

Lisaks Kumari kirjutatud raamatute rivile on näiteid tema 1928. aastal alustatud (ja kogu elu peetud) fotograafiapäevikutest, fotokogust, välitööpäevikutest.

Tema kroonikakladedes (1946-1977) on üldetailset kirjas TÜ Zooloogiamuuseumi sõjajärgne taastamine, Teaduste Akadeemia algusaastad jm.

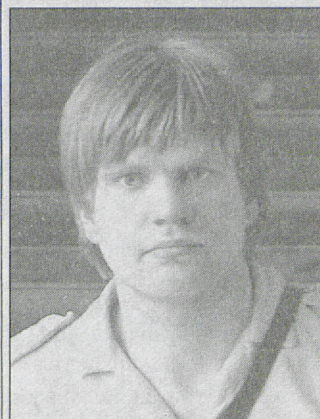
Näitus "Anne Franki lugu"

23. märtsist on TÜ Raamatukogu III korruse fuajees avatud näitus "Anne Franki lugu".

Anne Frank oli juudi rahvusest tüdruk, kellele kingiti 13. sünnipäevaks päevik, mida ta järgneva kahe aasta jooksul kuni oma surmani täitis. Näitus annab ülevaate tema elust, samuti teistestki juutidest, kes natsi-Saksamaal koonduslaagrites viibisid, seal hukkusid või siis ime läbi pääsesid.

Väljapaneku eesmärk pole ainult Anne Franki traagilise saatuse tutvustamine, vaid ka näituse külastajate argitamine järele mõtlemata totalitarismi ning sallimatuse üle.

Näitus jääb avatuks 14. aprillini.

Looduskaitseringi presidendiks sai Jaan Pärn

Tartu üliõpilaste looduskaitseringi 44. aastapäeva kokkutulekule järgnenud üldkoosolekul valiti uueks presidendiks geograafia 3. aasta üliõpilane Jaan Pärn (pildil). Presidendiks kandideerisid ka senine ringi juht, geografiatudeng Taavi Nuum, geoloogiatudeng Triinu Jauris ja EPMÜ loodusvarade ja kasutamise tudeng Kadri Auväärt. Napi hääletamusega osutus valituks Jaan Pärn.

Taavi Nuumi sõnul otsustas ring üldkoosolekul astuda SA Tartu Keskkonnahariduskeskuse ja MTÜ Eesti FSC liikmeks. Pidulikult võeti vastu ka 24 uut ringi liiget.

Tammekannu villa sai rahvusvahelise tunnustuse

Kopenhagens anti kõrge rahvusvaheline tunnustus – Euroopa Nostra medal restaureeritud Tammekannu villale. 1932. aastal valminud hoone on projekteerinud kuulus Soome arhitekt Alvar Aalto.

Mõni aasta tagasi renoveeritud villa kuulub praegu Turu Ülikoolile.

Näitus "Sitsiilia protsessioon"

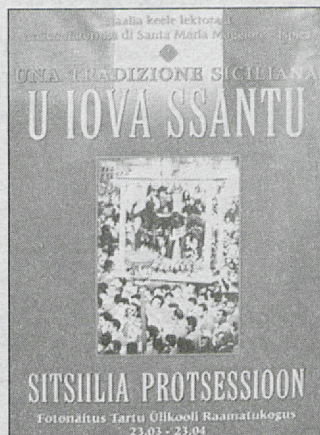
Madis Orav

TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialist

Telsipäeval avas TÜ Itaalia keele lektoraat raamatukogus näituse "U Iova Ssantu – Sitsiilia Protsessioon".

Väljapanek annab ülevaate lihavõttepühade traditsioonidest Ispica linnas Sitsiilia kaguosas. Fotod on peamiselt suure neljapäeva rongkäigust ja näitavad protsessiooni, mille tipp hetkeks on Culonna kuju pühitsemine. Antakse ülevaade katoliiku kiriku traditsioonidest. Pildid protsessioonist sümboliseerivad erinevate kirikute vahelise lepitamise tseremooniast. Itaalia keele lektori Pietro Lauretta sõnul tutvustab näitus Sitsiilia kultuuri ja ajalugu ka laiemale.

Igas Lõuna-Itaalia ja Sitsiilia linnas toimub religioossete pidustusi, millel on suur tähendus linna omapära säilitamisel. Ajalugu taaselustatakse nendel traditsioonilistel pidustustel vanade sümbolite ja kommete kaudu. *U Iova Ssantu* ehk suur neljapäev on Sitsiilia linna Ispica traditsiooni kohaselt aheldatud Kristuse piinu väl-

jendav püha. Kristuse peksjateks olid juudid vastupidiselt evangeeliumis kirja pandud roomlastele, kes on rietatud saratseenideks. Viimased on olnud Ispica rahva põlisvaenlasteks, sest kuni 19. sajandi alguseni kannatasid rannikulähedased alad korduvalt nende röövretkede all. Ispica Kristuse kuju on kompositsioon posti külge seotud jumalapojast ja kahest peksjast, mida kutsutakse *culonnaks*. Culonna on Ispica Püha Maria kiriku sakraalteos.

Suure neljapäeva pidustuste tavade juurde kuulub ka linna peatänavail toimuv protses-

sioon ehk pühitsemisrongkäik, mis kestab 7-8 tundi. Üks protsessiooni kõige tähtsamaid momente on *Culonna* kuju ja kurbvastava Jumalaema kuju kokku viimine. Selline tava sümboliseerib kahe kiriku lepitamisprotsessi. Erinevate kirikute vastasseis Lõuna-Itaalias on väga vana nähtus.

Ispica on väike 13 000 elanikuga linn Sitsiilias, mis on Tartu Ülikooli itaalia keele lektori Pietro Lauretta sünnikoht. Näituse koostajana on Lauretta üritanud anda ülevaate lihavõtteaja traditsioonidest ja Sitsiilia erinevate kultuuridega ajaloost. Tema enda sõnul peaks näitus olema eestlastele lähedane, sest ka meie ajalugu tunneb palju erinevaid kultuure ja on neist mõjutatud. "Üldises mõttes on näituse sõnumiks Euroopa kultuuride sarnane taust ja Eesti ning Itaalia lähedus teineteisele," lisas Lauretta.

Näitus aitab koostada Fulvio Meguschar ja Niina Aasmäe itaalia keele lektoraadist. Näitus "Sitsiilia protsessioon" jääb Tartu Ülikooli Raamatukogus avatuks 23. aprillini.

Info tel: 053 812 129, Pietro Lauretta, TÜ itaalia keele lektor.

Hollandi tipprestauraatoreid TÜ Raamatukogus

Madis Orav

TÜ Raamatukogu avalike suhete spetsialist

Raamatukogu ennistuskeskust külastasid esmaspäeval Hollandi restauraatoreid Jeff Clements ja Katinka Keus.

Tartu Kõrgema Kunstikooli nahakunstiosakonna külalistele näidati raamatukogu ennistuskeskust, mis on praktikabaasiks vastse kõrgkooli restaureerimiseriala üliõpilastele.

Ennistuskeskuse juhataja Ene Sarapi sõnul imedestid Hollandi külalised meie restauraatortite kätes osavust.

Neile avaldas muljet ka see, et raamatukogu restauraatoreid on omandanud oma teoreetilised teadmised individuaalprogrammi järgi ja peamiselt Eestis.

Kõik praktilised oskused on saadud TÜ Raamatukogu ennistuskeskuses, millel on 30aastane restaureerimiskogemus.

Jeff Clementsi sõnul on Euroopas raamatute restaureerimise standardid ühtlustumas

ning käsitööd jääb aina vähemaks.

Kurbusega tõdes ta, et näiteks Inglismaal pakutakse raamatute käsitööst kursust tänapäeval vaid veel Londoni Trükkikolledžis.

"Meeldiv on tõdeda, et teil Eestis osatakse väärtustada käsitöö oskusi raamatute restaureerimisel," ütles Jeff Clements.

"Teie ülikooli raamatukogu haruldaste raamatute restaureerimise oskused on professionaalses mõttes maailmatasemel. Võin seda kinnitada, sest olen ise paljude riikide raamatustauraatoritega kokku puutunud. Ärge laske sellistel oskustel hääbuda, sest see aitab teie ülikooli raamatukogus olevat vaimuvara säilitada tulevastele põlvetele," ütles Jeff Clements kokkuvõtvalt.

Raamatukogu unikaalseid koiteid tutvustas külalistele TÜ Raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna töötaja Kadri Tammur.

Ennistuskeskuse tööd ja rahvusvahelisi projekte selgitas keskuse juhataja Ene Sarap.

Eelinfo tudengitele

KONKURSS "TUDENGILAU 2002"

Esmaspäeval, 29. aprillil kell 20 Sõbra Majas
Oled andekas laulja, oskad mängida pilli ja julged astuda rahva ette!
Valmista ette kolm laulu, mille saateks kasuta ainult akustilisi pille.
Registreerimiseks saada oma loomingut ja selle esitajaid tutvustav kiri Tartu Üliõpilasmajja (51010 Tartu Kalevi 24) või meiliaadressil mar@ut.ee 22. aprilliks. Ära unusta kontaktandmeid, sest Sinuga võetakse ühendust!

TUDENGIRALLI "BAMBUS"

OMAVALMISTATUD LIIKURITE VÕISTLUS

Kolmapäeval, 1. mail kell 18 Postimaja kõrv

Asu kokku panema liikurit, mis on:

- omavalmistatud, kolme- või enamarattaline ning vabaveer-emiskiirendusega;
- juhitud ja varustatud korraliku piduriga ning vastutusvõimelise kapteniga;
- pealtvaatajate ja pilootide elule ning tervisele täiesti ohutu.

Jäta mängust välja tanki, teerulli jt mootorsõidukite vrakid. Vea oma ime-(h)igiliikur 1. mail kl 17 Toidutorni ette parklasse registreerimiseks ja tehnõulevaatuseks.

ÜLIKOOI KEVADPÄEVAD 2002
29. aprill - 4. mai Tartus

INFO: Tartu Üliõpilasmaja
tel: 302 400
e-mail: student.days@mail.ee
http://www.ut.ee/studentdays

TUDENGITE AASTALAAT

Laupäeval, 4. mail kell 13 Raekoja platsil
Tulge ostma, müüma ja vahetama kõike, mida süda ihkab!
Pole tähtis, kas seda kaupa silm seletab, kõrv kuuleb või hammas näksib.

TEATEJOOKS KOSTÜMEERITUD TUDENGI-VÕISTKONDADELE

Laupäeval, 4. mail kell 14 Raekoja platsil – Küüni tänaval

- Võistkonda kuulub kuus kostüümis hinge.
- Teatepulgaks vali võistkonda iseloomustav asi, olend...
- Registreerimine kl 13.30st Raekoja platsil.

KUMMIPAADIRALLI EMAJÕEL

Laupäeval, 4. mail kell 16 Atlantise ees

Kuulsad meremehed ja maismaarotid!
Hankige endale kummipaati ja vettpidav meeskond!
Toimub kaks starti – spordimeestele ja rahvaerutajatele.
Registreerimiseks saada kiri (paatkonna nimi, -nimekiri, kas stardid spordimeeste või rahvaerutajate sõidus)
Tartu Üliõpilasmajja (51010 Tartu Kalevi 24) või meiliaadressil student.days@mail.ee 2. maiks.
Ujuvahendite ülevaatus ja turvakontroll kl 15st kohapeal.
Ilma nõuetekohase päästevestita jõe ei lubata!
Meeskonna eest vastutab kapten!

50

Galina Schneider,
metoodik – 4. aprill

60

Hele Rimmel,
assistent – 1. aprill
Ants Alumaa,
teadur – 4. aprill

65

Villu Laks,
valvur – 2. aprill

75

Arnold Kask,
liftimontöör – 4. aprill

ARTUR LINNU GEENITEHNOLOOGIA STIPENDIUMID

Eesti Geenikeskus kuulutab välja 2002/2003. õppeaastaks kaks 12 000 krooni suurust Artur Linnu nimelist stipendiumi. Stipendiume võivad taotleda kõik geeni- ja biotehnoloogia valdkonnaga seotud erialadel õppivad üliõpilased ja kraadiõppurid. Taotluste esitamise tähtaeg on **15. aprill**. Stipendiumid makstakse välja Geenikeskuse juurde loodud Artur Linnu stipendiumifondist.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb täidetud taotlusvorm koos akadeemilise soovituskirjaga saata või tuua tähtjaks SA Eesti Geenikeskus aadressil Riia 23, Tartu 51010. Tingimustega saab tutvuda Eesti Geenikeskuse kodulehel aadressil www.genomics.ee.

Artur Linnu Stipendiumifondi nõukogu (akad Richard Villems (Eesti Biokeskuse direktor), prof Tiina Talvik (SA TÜK Lastekliiniku juhataja), prof Erkki Truve (TTÜ Geenitehnoloogia õppetooli juhataja) ja Maris Väli (SA Eesti Geenikeskuse projektijuht)) vaatab taotlused läbi 15. maiks.

Esimene Artur Linnu stipendiumikonkurss kuulutati välja koostöös ERGO Kindlustusega 2001 aasta detsembris. Konkursi võitjateks tunnistati TTÜ geenitehnoloogia doktorant Angela Ivask ja TÜ viroloogia eriala magistrant Valeria Sizemskaja. Konkursile laekunud avaldusi hinnanud züri liikmed tunnustasid konkursile esitatud taotluste kõrget taset, mis näitab geenitehnoloogia valdkonna kiiret arengut Eestis. "Loodan, et stipendium võimaldab väljapaistvatel tudengitel veelgi põhjalikumalt pühenduda õpingutele ja uurimistööle," ütles prof Erkki Truve.

Sihtasutuse Eesti Geenikeskus 2001. aastal asutatud Artur Linnu Stipendiumifondi eesmärgiks on geenitehnoloogia valdkonna üliõpilaste ja teadustöötajate akadeemilise tegevuse toetamine sihtotstarbeliste stipendiumide kaudu. Fondi võivad annetusi teha kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kes soovivad toetada geenitehnoloogia arengut Eestis. Fondi tööd juhib neljaliikmeline nõukogu, kes teeb ettepaneku igal aastal väljaantavate stipendiumide suuruse ja arvu osas lähtudes olemasolevatest rahalistest vahenditest ja taotlustest.

1999. aasta jaanuaris asutatud Sihtasutus Eesti Geenikeskus täidab Eesti ühiskonnas aktiivset geeni- ja biotehnoloogiasektori toetaja rolli, aidates kaasa informatsiooni ja teadmiste vahetamisele. Eesti Geenikeskuse missiooniks on luua Eestis soodsad tingimused geenitehnoloogia sektori arenguks rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisele tasemele. Geenikeskuse eesmärgiks on luua informatsiooni ja teadmiste vahetamise keskkond, mis vastaks geenitehnoloogia valdkonnaga seotud huvigruppide vajadustele ja motiveeriks neid osalema Eesti geenitehnoloogia arenguprotsessis.

Lisainfo: Maris Väli, SA Eesti Geenikeskus projektijuht, tel 375 030, www.genomics.ee.

ROTALIA FONDI STIPENDIUMID

USAs Seattle'is asuv Rotalia Fond kuulutab välja stipendiumikonkursi EV avalik-õiguslike ülikoolide (TÜ, TTÜ, TPÜ, TKÜ, EMA, EPMÜ) statsionaarses õppevormis õppivatele 2. ja 3. aasta põhiõppe üliõpilastele ja 1. aasta magistrantidele 2002/2003. õppeaastaks.

Kokku antakse 32 tuhandedollarilist stipendiumi, sh

- 17 Gerhard Treubergi nimelist,
- 10 Ene Silla nimelist,
- 3 Bruno ja Helge Laane nimelist*,
- 2 Enn Raidna nimelist.

Stipendiumi antakse üks kord õpingute vältel.

Taotlused saata hiljemalt **30. aprilliks** komitee sekretäri Sirje Margi nimele aadressil: Ülikooli 18-207, 50090 Tartu. Stipendiumi taotlemiseks tuleb esitada vormikohane soovivaldus, mis sisaldab CV (koos fotoga), milles on esitatud: isikuandmed, hariduskäik, senine töökogemus, vabatahtlik tegevus rahvuslikes, heategevuslikes, kristlikes ning noorte- ja kultuuriorganisatsioonides (nt Kaitseliit, naiskodukaitse, noorkotkad, kodutütred, skautlus, üliõpilaskond, korporatsioonid, seltsid, kultuuriorganisatsioonid vms), teenistus EV kaitsejõududes, perspektiiv, kuidas taotleja kavatseb oma õpinguid kasutada ka Eesti riigi ja rahva hüvanguks, milliseid stipendiume ja toetusi on taotleja varem saanud või kuidas oma õpinguid varem finantseerinud.

Sooviavaldusele lisatakse:

- elulugu, käsitsi kirjutatud, mitte pikemalt kui ühel lehel,
 - tõend õppimise kohta statsionaarses õppevormis,
 - dekanaadis kinnitatud väljavõtte õpinguraamatust või hinnete kaardist koos ainepunktide äranäitamisega või samasuline tõend,
 - vähemalt ühe korralise õppejõu argumenteeritud soovitus.
- Valikul arvestatakse ka taotluse esitamise korrektsust. Sooviavalduse vorm on saadaval korp! Rotalia veebilehel www.Rotalia.ee või posti teel ülalpool olevalt aadressilt. Stipendiumitaotlustele vastatakse 1. septembriks. Stipendiumisaajad avalikustatakse korp! Rotalia veebilehel. Stipendiaadele saadetakse stipendiumitšekk septembrikuu jooksul.

* NB! Erandina antakse 2 Bruno ja Helge Laane nimelist stipendiumi Tallinna Nõmme Gümnaasiumi abiturientidele, kes alustavad 2002. aasta sügisel õpinguid Eesti avalik-õiguslike ülikoolides. Stipendium antakse pärast immatrikuleerimistõestuse esitamist komitee sekretäri aadressil. Teave: Sirje Mark, tel 375 606, sirje.mark@ut.ee.

ACTA DIURNA

28. märtsil kell 15 on Tartu Norra Selti kokkutulek Põhjamaade Ministrite Nõukogu Infobüroos (Raekoja plats 8).

LOENGUD

11. aprillil kl 15 algab Riia 23-217 seminar "Utilization of in vitro DNA transposition in molecular biology and gene technology", mida juhib Helsingi Ülikooli Biotehnoloogia Instituudi dotsent Harri Savilahti. Info: Rita Hörak, tel 375 015.

28. märtsil kell 18 räägib TÜ Raamatukogu aud 202 Keskerakonna Noortekogu loengusarja "Isamaa eest!" raames Mare Kõiva teemal "Muinasaja eestlane – kas kannibal, mitmenaisepidaja või nõid?". Kõik huvilised oodatud!

TEATED

Tähelepanu! Vastu tulles ülikooli kollektiivi liikmete soovile kuulatakse lähemal ajal välja ülemaa-ilmne sülearvutite hange. Oletatavaks hinnaks 1 GHz protsessoriga arvutitel kujuneb 100 eurot. Huvitatutel teatada oma nimi ja kontaktandmed kuulutuse ilmumisele järgneval esmaspäeval telefonil 375 279 või e-maili aadressil toplap@ut.ee.

27. märtsist kuni 28. aprillini on Saaremaa Muuseumis Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumi näitus "Elu võluketastel". Info Mare Viiralt (tel 375 671), Riia Nelis (045 39 839).

TOEFL-harjutustestid on võimalik sooritada 2. aprillil kell 10-13 ja 16. aprillil kell 10-13. Eelnevalt registreeruda telefonil 427 243

või e-mailil merlit@ut.ee. Harjutustesti hind on 100 kr.

Veebruaris proovidega alustanud TÜ sümfooniaorkester võtab vastu uusi liikmeid järgmisel esmaspäeval kell 18 ph aud 102. Katseid viib läbi orkestri külalisdirigent Jürgen Schönfelder Hamburgi Ooperiteatri. Orkester annab esimese kontserdi 3. mail ülikooli juubeliaktusel aulas.

MUSEUM

"Ettevaatust, mürk!" – näitust mürkidest ja nende toime tagajärgedest. Koostaja Renata Sõukand, kujundanud Kärt Mikli. www.ut.ee/REAM/myrk. Püsiekspositsioon "Tartu Ülikool 17. sajandist tänapäevani" Avatud K-P, 11-17, gruppidele ka E-T. Info: Renata Sõukand, 375 674, 375 677.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimajas

Neljapäeval, 28. märtsil kell 19 Bachi "Johannese Passioon" BWV 245 – Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, dirigent Paul Hillier (Inglismaa). Piletid 100, 150 kr.

FILMIFESTIVAL

1.-6. aprillini toimub XV Pärnu rahvusvahelise dokumentaal- ja antropoloogifilmide festivali filminäädal Eesti Rahva Muuseumis (J. Kuperjanovi 9). Pääse 15 kr.

ILLUSIOON

Kollide kompanii – kl 11 (R, L, P), 12.45, 14.30; Printsessi päevikud – kl 16.15; Teised – kl 18, 19.45, 21.30.

TÜ sportlased edukad

* Nädalavahetusel toimunud üliõpilaste harrastajate korvpalli finaaltourniiril said kokku TÜ avalik haldus ja Õigusinstituut. Võitja oli TÜ avaliku halduse meeskond koosseisus Taivo Kitsing, Aardo Külaots, Kristjan Vanaselja, Tanel Viilol, Tanel Traks, Kaarel Suuk, Gert Rahnel, Andre Krull. Vaheturniiridel aitasid kaasa Andreas Kraas, Lauri Lugna, Lars Laanep ja Erik Plaane.

* Teist aastat järjest võitles end üliõpilaste saali jalgpalli meistrivõistlustel esikohale TÜ kehakultuuriteaduskond, alistades 1:0 Tallinna Tehnikakõrgkooli. TÜ töid võidule Pirjo Peterson, Dimitri Sergejev, Marek Naaris, Risto Kivisikk, Norbert Hurt, Ivan O'Konnell-Bronin, Kristjan Tiirik, Janek Heim, Mart Raukas, Katrin Kaarna, Veiko Haan, Silver Rätsep, Taivo Idavain, Maiko Tamme.

Rõõmsaid
kevadpühi!

TARTU ÜLIKOOI
KIRJASTUS

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
<http://www.ut.ee/ajaleht>
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamise ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Ülikooli trükiseid juubeliaastaks

Varje Sootak

TÜ ajaloo komisjoni esimehe Peeter Tulviste sõnul ilmub viimane ülikooli ajaloo kogumik 1982. aasta juubeliks. Selle aasta juubel toob tänuväärset lisa.

Prof Tulviste selgitas, et juubeliaastal on igati põhjust ülikooli ajalugu uuesti välja anda: "Ei ole enam poliitilisi kitsendusi ning ajaloo kohta on lisandunud uusi teadmisi".

Ülikooli ajaloo

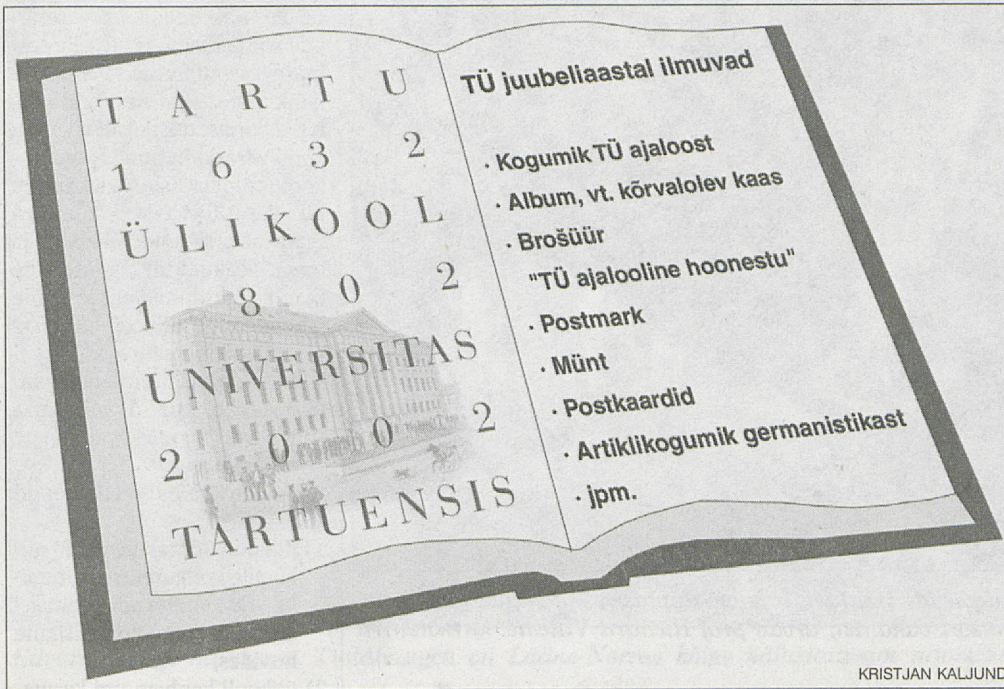
"See on ülikooli ajalugu läbi kõikide aegade, " tutvustas väljaannet prof emer Helmut Piirimäel. "Probleeme on palju, kuna tahame kogu ülikooli ajaloo Rootsi ajast kaasajani ühte köitesse ära mahutada." Kogumikus on ka uusi materjale 1920.-1930. ja ka 1940.-1990. aastate kohta.

Väljaanne sisaldab ohtralt fotosid.

Mahukas juubelialbum

Eriti fotorohke on aga Tullio ja Indrek Ilometsa ning Voldemar Trei koostatud 288leheküljeline album eesti, saksa, vene ja inglise keeles.

"Albumis esitatakse esmakordselt ühiste kaante vahel ülevaade Tartu Ülikooli teemalistest kollektsioneerimismaterjalidest – fotodest, postkaartidest, medalidest, ümbrikest, eritemplidest, rahadest ja suveniiridest," ütles Indrek Ilomets. "Raamat pakub silmarõõmu ja teadmisi ning selle sarnast ei ole teadaolevalt teiste ülikoolide kohta välja antud. Album näitab kui mõõtnatult suur osa on olnud Tartu Ülikoolil eesti haridus- ja kultuuriloo."

KRISTJAN KALJUND

TÜ JUUBELIÜRITUSI APRILLIS JA MAIS

- 24. aprillil TÜ Ajaloo Muuseumis näituse "Ülikoolil Eestile" avamine ja juubelimarkide esitlus
- 25. ja 26. aprillil rahvusvaheline konverents "Meditiin, eetika ja ühiskond", 26. aprillil mündi esitlus
- 3. mail aulas juubeliaktus, õhtul kontsert
- 4. mail aulas konverents "Rahvusülikool – rahvusvaheline ülikool"
- 5. mail ülikooli päev Toomel
- 17.-19. maini SELLI mängud
- 20. mail TÜ Raamatukogu 200. juubel

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

Albumis saab näha vanimaid ülikooli kohta leitud 30 fotot, samuti ligi 25 esimest postkaarti. Järgneb ligi 90 postkaarti, mille valik tehti Ilometsa sõnul ligi 4000 postkaardi ja foto seast. "Postkaardid aastaist 1894-2000 annavad hea läbilõike ka sellest, kuidas on arenenud fotode-postkaartide väljandmine."

Albumis on ka 55 medalit, mille hulgas on selliseidki, mida pole ülikoolil ega muuseumil. "Ühe hõbemedali (konkursitööde medal aastast 1893, INGENIO ET STUDIO) kingivad 9 ülikooli vilistlast TÜ Ajaloo Muuseumile," ütles Ilomets. Väljaanne annab ka 96 erinevat markide, eritemplite ja ümbrike näidist. Ilomets mär-

kis, et esimesed Tartu filatelistid olidki ülikooli õppejõud ja tudengid. "Albumis on ära toodud kõik Eestis kehtinud ja kehtivad ülikooliga seotud margid, valik eritempleid ja huvitavaid ümbrikke. Valik tuli teha umbes paarisajast ühikust."

Ülikooli märke on albumis 97, müntide ja paberrahade näidiseid on 8.

Koostajad annavad ülevaate ka varasematest juubeliväljaannetest, alates 1827. aastast jm.

"Vastavalt kokkuleppele Eesti Panga, Eesti Posti ja ülikooliga on ära trükitud ka 24. aprillil ilmuv postmark (õigemini kaks postmarki vahakupongiga) ja käibelev tulev 10kroonine hõberaha," lisas Ilomets.

Materjalid on aastate jooksul koostajate endi kokku korjatud. "Läbi on uuritud ka Filmiarhiiv, ERM, Tallinna Linnamuuseum,

Ajalooarhiiv, Kirjandusmuuseum jm, samuti olemasolevad konsulteeritud nende töötajate ning paljude kollektsionääridega."

Albumi väljaandja on Aasta Raamat OÜ, AS Vaal.

Ümbrispaberi siseküljele trükitakse ka 1905. aastal ilmunud eesti pikim postkaart-panoraam (kaheksa postkaarti üksteise kõrval), mida on Ilometsa teada säilinud kolm tükki.

Teisi väljaandeid

TÜ arhitekt Martti Preem on koostanud brošüüri Tartu Ülikooli ajaloolisest hoonestusest, selle ehitusloost, seisundist ja perspektiividest.

Saksa filoloogias õppetoilis tekkis juubeliaastal mõte koostada saksakeelne artiklikogumik germanistikast Tartu Ülikoolis esialgse pealkirjaga "200 Jahre Germanistik in Tartu". Koostaja Siret Rutiku sõnul tahetakse kogumikuga jäädvustada võimalikult erinevaid nägemusi germanistikast TÜs – sakslaste ja eestlaste, õppejõudude ja üliõpilaste, filoloogide ja mitetfiloloogide jt perspektiivist nii ajaloo kui tänapäeval. "Kogumiku esitlemine on plaanis ühendada vastavateemalise kollokviumiga, üritus toimub selle aasta Academia raames septembris," selgitas Siret Rutiku.

Kogumiku väljaandmiskulud võttis kanda Deutscher Akademischer Austauschdienst, üritust toetab Saksamaa Liitvabariigi Suursaatkond Eestis. Ettevõtmist toetab ka Eesti Kultuurikorja, Anne Arold, Erika Käner ja Kai Kull.

Juubeliaastal tuleb trükist veel mitmeid väljaandeid, mida UTs tutvustada püüame.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Tartu ja Bergeni Ülikooli magistrandi Nele Holloga LK 3

Prof Richard Villemse tenurest ja emeriteerumisest LK 2

Tullio Ilomets kirjutab peahooneesist müürist LK 3

TÜ valitsuse avaldus LK 2

Boriss Sreznevski 145 LK 2

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul algaval TÜ nõukogu istungil on kavas kinnitada mitu õppekava, õigusinstituudi põhikiri ja matemaatika-informaatikateaduskonna arengukava ning teha muudatusi Euroopa kolledži põhikirjas.

Bioloogia-geograafiateaduskonnas on kavas luua bioinformaatika õppetool ja ümber nimetada hüdrobioloogia õppetool. Samuti on nõukogu päevakorras mitmed kinnistutega seotud küsimused jm.

Nõukogu kuulab ära ka informatsiooni ülikooli sporditegevuse korraldamisest.

Kõrgetasemeline delegatsioon Saksamaalt

Täna külastab oma Eesti-visititi raames Tartu Ülikooli Saksa Riigipäeva asepresident dr Antje Vollmer.

Teda saadavad ülemaailmse kuulsusega Saksa kultuuritegelane, luuletaja ja esseist Hans Magnus Enzensberger ning Saksamaa suursaadik Eestis dr Gerhard Enver Schrömbgens.

TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul kohtuvad külalised rektor Jaak Aaviksooga ja külastavad saksa filoloogias ja maailmakirjanduse õppetooli ja ülikooli tõlkeskust.

Samuti on delegatsioonil plaanis teha tutvumiskäik ülikooli kunstimuuseumisse ning Biomeedikumi.

Pärastõunal on kavas vestlus ülikooli vabade kunstide professori, saksa kirjanduse sügava tundja Ain Kaalepiga, mis leiab aset põhjaliku uuenduskuri läbinud ja neil päevil külastajaile oma ukse avavas ülikooli vanas kohvikus. Päeva lõpetavad teatriõhtu Vanemuises, kus jälgitakse Fr. Schilleri kurbmängu "Salakavalus ja armastus" ning hilisõhtune eine kohvikus Wilde, mille juures ühineb külalistega ülikooli eksrektor Peeter Tulviste.

Tartu tudengid ja nende õppejõud Mart Raudsaar (paremal taga) kuulavad Felix Gilli näpunäiteid. ALAR SUIJA

Tartu ja Westminsteri ülikooli koostöö

Tartu Ülikooli ja Westminsteri Ülikooli meedia ja kommunikatsiooniosakonna koostööprojektil algas 3. aprillil esimene kevadülikool.

Selles osalevad Tartu ajakirjandus- ja avalikussuhete tudengid. Nii õpetavad 3.-9. aprillini õppejõud Briti uue meedia stiile; Jim Latham BBC uudisebülletääni raadios, Felix Gill ja Rajan Malhotra veebi-

bülletääni eri kultuuride stiilinäidete varal.

Et kevadkool keskendub multikulturaalsuse teemale, toimuvad neljapäeval, laupäeval, pühapäeval ja ka esmaspäeval kl 16.15 ph 135 dr Roza Tsagarousianou ja dr Spyros Sofose loengud Euroopa ühiskondade kultuuri- ja rahvusprobleemide kohta. Loengutele on oodatud kõik huvilised.

TÜ korraldas maavanemate päeva

Illari Lään
Varje Sootak

Eile toimus ülikoolis paari-aastase vaheaja järel taas Eesti maavanemate päev.

Maavanemate päeva avaettekandega Eesti hariduspoliitilistest suundumustest regionaalpoliitika taustal esines rektor prof Jaak Aaviksoo.

Arendusprorektor prof Hele Everaus rääkis teemal "Miks tehnoloogiainstituut Tartu Ülikoolis?" ja avatud ülikooli direktor Aune Valk "Miks Tartu Ülikool tegeleb elukestva õppega?".

TÜ juhtkonna ja maavanemate ühisel arutelul käsitleti regioonide ja ülikooli uusi koostöövõimalusi, arvestades ülikooli üleminekut uuele 3+2 õppesüsteemile ning Eesti riigi haridus- ja regionaalpoliitilisi suundumusi.

Praegu on ülikoolil koostöölepingud 7 maakonnaga, ülikooli esindajad töötavad Hiiu- ja Saaremaal, Järvamaal, Ida-Virumaal, Võrumaal ja Tallinnas.

Nii Rapla maavanem Kalle Talviste kui Saare maavanem Jüri Saar toonitasid UTle maakonna ja ülikooli koostöö kasvat tähtsust. "Ülikooli õppejõud

Rapla maavanem Kalle Talviste ja Saare maavanem Jüri Saar 4. aprillil Tartu Ülikoolis. KRISTJAN KALJUND

käivad meil esinemas loengute-ga, õpetavad täienduskoolitust, aga väga oluline on ka nii õppejõudude kui üliõpilaste osalemine mitmesugustes projektides," ütles Kalle Talviste. Samuti pidas ta väga tähtsaks, et rohkem Raplast pärit noori Tartu Ülikooli edasi õppima tuleksid.

Jüri Saar märkis, et aasta-aastalt on koostöö ülikooliga sisukamaks muutunud. "Hinda-

me väga seda, mida ülikool pakub – nii pedagoogide täienduskoolitust kui osalust Saaremaa arengule kaasaaitavates üritustes ja projektides. Ja õpilasi on meilt iga aastaga üha rohkem Tartu Ülikooli sisse saanud."

Kuressaare tegutseb ka Sihtasutus Ülikoolide Keskus, mille asutajate hulka kuulub ka Turu Ülikool. Tehakse koostööd Läänemere ümber paikneva 16 ülikooliga.

UUDISED

Eesinduse valimised

TÜ Üliõpilasesinduse valimiste kandidaatide nimekirjade esitamise tähtaeg on 12. ja 15. aprill.

Nimekirju saab esitada kell 9-16.30. Nimekirjad tuua üliõpilasesindusse, Ülikooli 18 b.

Ülesseadmiseks vajalikke materjale küsida üliõpilasesinduse sekretärit.

Info: TÜ Üliõpilasesindus, Ülikooli 18 b, tel 375 400.

Tähelepanu! 19. aprillil ilmub ka Universitas Tartuensise valimiste erinumber, mis tähendab, et kandideerivate nimekirjade soovikohased tutvustused ja fotod peab iga nimekirja koordinaator organiseerima ajalehetoimetusesse reedeks, 12. aprilliks. Soovitatav oleks kohe pildistada minna, sest internetifotod küljendamiseks ei sobi.

Üliõpilasmängudele koolitatakse atašeesisid

Rahvusvahelistele Tartu Üliõpilasmängudele on registreerunud üle 1500 üliõpilassportlase 14 riigist.

Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul on mängude juhid vabatahtlikeks delegatsioonide saatjateks ehk atašeedeks välja valinud 80 TÜ ja EPMÜ tudengit. "Üliõpilastele on tehtud keelekontroll. Aprillikuu jooksul toimub kolm seminari, kus tutvustatakse mängude spordiprogrammi, akrediteerimisprotseduuri ja transpordikorraldust," selgitas Beljaeva.

Eesmärk on võrrelda välisdelegatsioone professionaalsel tasemel, et Tartusse saabuvatel külalistel tekiks tahtmine Eestisse tagasi tulla ning et koju mindaks rahulolevatena. Atašeekandidaatidele on väljakutses nii suurel rahvusvahelisel spordi- ja kultuurisündmusel osalemine kui ka suhtlemine ja ürituse kordaminekule kaasa aitamine.

Tartu Üliõpilasmängud, XVIII SELLi mängud toimuvad 17.-19. maini.

Tartu Üliõpilasteater Inglismaal

3.-8. aprillini võtab Tartu Üliõpilasteater osa Inglismaal Alsageris toimuvast rahvusvahelisest noorte- ja üliõpilasteatrite festivalist "Frontières".

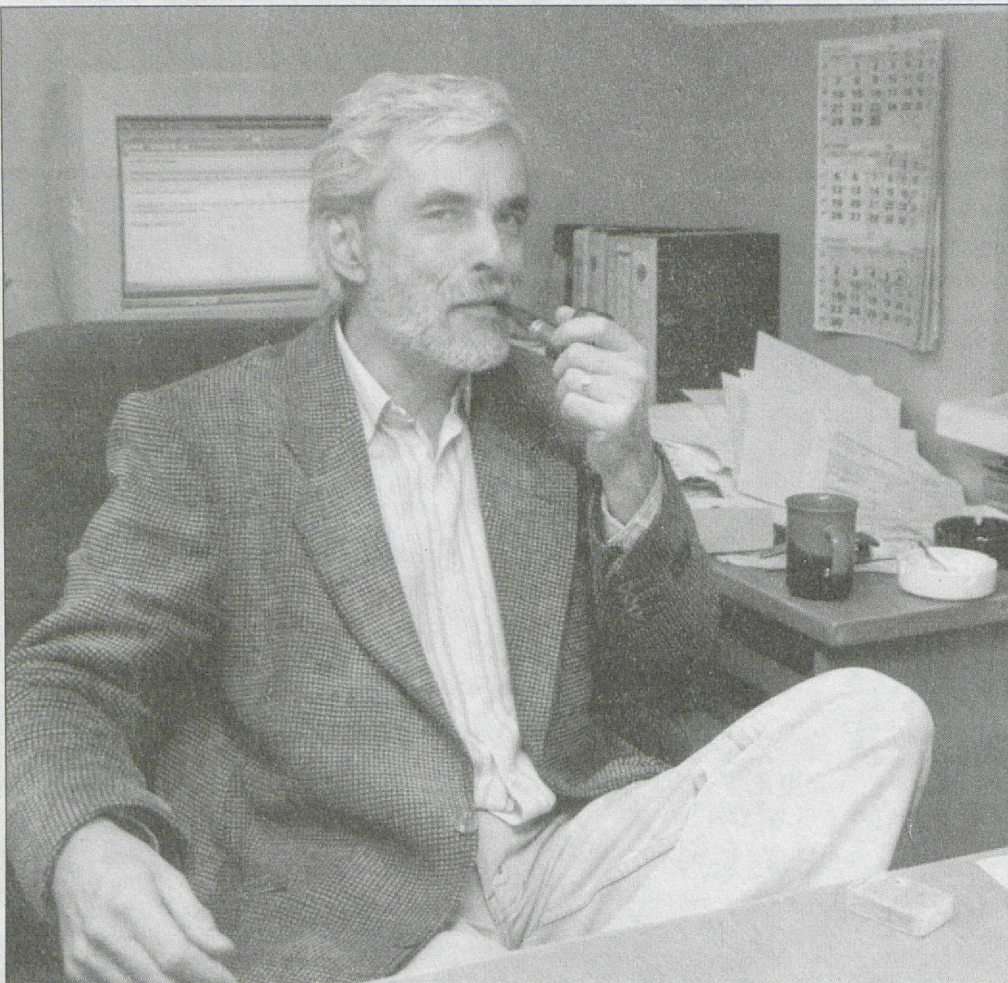
Festivali eesmärk on teatrikunsti abil ületada riikide- ja rahvastevahelisi piire, vahetada kogemusi, anda noortele võimalus tutvuda üksteise tööde ja meetoditega.

Üliõpilasteatri kunstilise juhi ja lavastaja Kalev Kudu sõnul olid tartlased festivalile kutsutud juba eelmisel kevadel, mil aga üritus kahjuks suu- ja sõrataudi tõttu edasi lükkati.

Tartu tudengid esitavad festivalil kahest lavastusest (*zeni* lood ja "How do you voodoo") koostatud etenduse.

Kalev Kudu.

Ülikoolile on oluline tõsta just dotsendi staatust, mis on tiipsemeks riigis, kus on paljudel erialadel vaid 1-2 professori vakantsi, arvab prof Richard Villems. AIN PROTSIN / PM

Tenure, tenure track, emeriteerumine

Richard Villems

TÜ evolutsioonilise bioloogia prof, akadeemik

Professor kui *tenure* (kaitsitud staatus) positsioon on akadeemiline tava.

Akadeemiline laias mõttes, sest *tenure* on põhimõte, mis paljudes riikides rakendub "kõrgema astme" teadlastele sõltumatult ametikohast. See ei pea kaugeltki olema ülikool. Näiteid on kõige mitmekesisemaid.

Tenure

Ülikoolil on praegu paras aeg minna üle *tenure*-printsibile professuuri osas ja usutavasti on võimalik sõnastada selleks vajalikud kriteeriumid üsna lihtsalt. Kuivõrd meil ei ole kümneid ja kümneid kandidaate ühele professori kohale, ei ole mõistlik rakendada *tenure*-printsipi algusest peale, s.o esmavalimisel. Välja arvatud juhul, kui kandideerib juba silmapaistva akadeemilise karjääriga teadlane.

Üldjuhul võiks *tenure* olla avatud teistest valimisest – siis, kui professor on edukalt juhendanud mitut doktoranti. See peaks olema absoluutseks nõudeks, milles erandeid ei tohiks lubada. Kui dissertatsioonidele esitatud nõuetega on kõik korras, siis tähendab see automaatselt ka korralike publikatsioonide olemasolu, kuivõrd üldjuhul on juhendaja kaasautoriks. Ma ei soovits kehkesta nn CC vms artikleid/publikatsioonide arvmäärasid – see on liiga steriilne kriteerium – ainuüksi ajakirjade olulisus suvalise eriala siseselt on selleks liialt, lausa kümneid kordi varieeruv suurus, et arvu kui niisugust fiteerida.

Neid probleeme peab suutma lahendada neljakordne filter: teaduskonna ja ülikooli nõukogu, akadeemiline komisjon ning "ekspertid". Kui see ei tööta, siis on midagi nii kardinaalselt mada, et kogu süsteem nõuab ümbervaatamist.

Professor professoriks – või-

SAMAL TEEMAL:

- * Ivar-Igor Saarniit "Tenure* ja õppejõudude valimine" UT 1. märts 2002;
- * Atko Viru "Arutagem vanusepiiri üle mitmekülgelt" UT 8. märts 2002;
- * Varje Sootak "Korralisest professorist emeriidiks" UT 22. märts 2002.

malik, et palju olulisem on atraktiivse akadeemilise *tenure track* introducteerimine. *Postdoc* ongi sammuks selles suunas, kuid vaid lüüks seni puuduv ketis.

Seda on aga lihtsam soovitada kui ellu viia. Eriti pisikeses riigis. Ma pole veendunud, kas saabki. Vahest muudab Euroopa teadusruumi rakendamine järgmise põlvkonna jooksul olukorda sedavõrd kardinaalselt, et kodukootud *tenure track* elukutsumine osutuks ülepea piiduriks avatusele ja kvaliteedi kasvule.

Ometigi on juba praegu ülikoolile oluline tõsta just dotsendi staatust – *associated*-professor pole miski akadeemiline "ebaõnnestumine", vaid hoopis tiipsemeks riigis, kus paljudel erialadel ongi vaid üks-kaks professori vakantsi ülepea võimalikud.

Emeriteerumine

Üle Euroopa räägitakse rahva vananemisest ja vajadusest tõsta pensioneerumise iga. See olevat kogunisti paratamatu. Muidugi majanduslikult ja riikides, kus palk ja pension on lähedases mõõdus.

Näiteks praegune Itaalia üli-soodus pensionisüsteem, mida soovitakse reformida, leiab rae-vukat üleüldist vastupanu – võideldakse selle nimel, et säiliks õigus pensioneeruda märksa enne 65. eluaastat.

Akadeemiline emeriteerumine professori kohalt, see kui probleem, lähtub meil lausa vastupidiselt aluselt: võitlus on õiguse eest töötada pärast 65. eluaastat.

On päris selge, et tegemist on

mitme, sõltumatu aspektiga: saada palka ja tegelda sellega, mis on paljudele olnud elu põhisisuks ülikooliaastatest peale. Kui sotsioloogid suudavad, võiksid nad üritada selgitada nende kahe stiimuli osakaalu.

Ma usun, et professori kohalt emeriteerumine 65. eluaasta kukkumisel on mõõdapääsmatult vajalik.

Küsimus pole ju selles, kui suures ulatuses on konkreetse inimese tööviisi säilinud, vaid vajaduses vabastada mitte-ekspandeeruvas süsteemis koht järgmisele põlvkonnale. Sellest ei pääse üle ega mööda ning isegi palliatiivne muutus (näiteks nihe +2 aastat) oleks minu meelest vale signaal.

Grantid ja sihtfinantseerimine

Kuid edasine peaks olema omakorda ehitatud üles isereguleerivale süsteemile: kui 65 ja vanem teadlane on grantide ja sihtfinantseerimise turul konkurentsivõimeline nooremate kolleegidega, siis võiks ta töötada edasi just niikaua, kuni seda jaksu või huvi piisab.

Sihtfinantseerimise teemasid taotlevad teadusnõukogud, aga neid kirjutavad oma ideede alusel kokku konkreetset inimesed. Grant on esmajoones granti väljastava organisatsiooni ja isiku vaheline tehing.

Tihe konkurents mõlemal rindel – grantid ja sihtfinantseerimine peaksid olema isenesest piisav selleks, et välistada poliitbüroode efekti teket. Eriti järjekindla rahvusvahelise evalvatsiooni puhul.

Ja lisaks – enam-vähem ausalt ülesehitatud, konkurent-sile toetuv süsteem, oleks avatud kõigile ega piirduks emerit-professoritega, kelle jaoks on 65. eluaastale maandumine siiski mõnevõrra pehmem kui akadeemilise redeli alumistel pulkadel oliaiale.

Ilmumisjärge ootavad prof Tõnu Kollo ja Jaak Kikkase arvamused. Diskussioon avatud kõigile!

TÜ valitsuse avaldus

Ülikooli valitsus arutas 12. veebruari ja 26. märtsi istungitel ülikooli ja tema liikmete vahel ilmnenuid huvide konfliktit juhtumeid.

Ülikooli eesmärk on teaduse ja sellele tugineva kõrgema hariduse edendamine kõigis oma tegevusvaldkondades ning sellel põhinevate teenuste osutamine. Ülikooli (akadeemilise) töötajaskonna töölepingujärgne ülesanne on ülikooli eesmärgile kaasaaitamine, sh selle eesmärgi saavutamiseks vahendite hankimine. Seadusest ja ülikooli põhikirjast tulenevalt võib ülikooli varasid kasutada vaid ülikooli põhikirjaliste eesmärkide huvides. Ülikooli valitsusele on teatavaks saanud ülikooli ja tema üksikute liikmete huvide konfliktit juhtumid ning nende lahendamine ülikooli ja teiste ülikooli liikmete huve kahjustavalt. Kohati on asjaosalistes allüksustes osutunud vajalikuks vahendite nappusel töötajate koondamine.

Huvide konflikt on ilmnenuid alljärgnevas:

- 1) ülikooli töötajate poolt ülikoolile konkurentsi osutamine vahendite hankimisel enda või kolmandate isikute huvides,
- 2) ülikooli kaubamärgi kasutamine ülikooli nõusolekuta teiste isikute huvides,
- 3) ülikooli materiaalse vara (ruumid, seadmed jms) kasutamine ülikooli nõusolekuta teiste isikute huvides,
- 4) teiste ülikooli töötajate rakendamine kolmandate isikute huvides.

kute huvides ülikooli ja tema töötajate asjakohase teavitamiseta,

5) ülikooli poolt tasustatud tööaja kasutamine teiste isikute huvides,

6) ülikoolile konkurentsi pakuvate eraõiguslike juriidiliste isikute asutamine ja tegevuse laiendamine.

Valitsus on seisukohal, et nimetatud nähtused väärivad kõikidel juhtudel taunimist, sest see on kohati ülikoolile kõlvatu konkurentsi osutamine ning kujutab endast teatud juhtudel ka seaduserikkumist.

Valitsus ei pea hetkeolukorras vajalikuks toimunu suhtes administratiivsete meetmete rakendamist, vaid juhib sellele probleemile kogu ülikooli liikmeskonna tähelepanu ning loodab, et asjaosalised ülikooli ja kaastöötajate huvidest lugu peavad ning oma tegevust ise korrigeerivad.

Ühtlasi peab valitsus oluliseks:

- selgitada välja huvide konfliktit ülikooli kahjuks lahendamise põhjused ning leida võimalused nende põhjuste kõrvaldamiseks,
- tegutseda vastastikuseid huve respektiivalt aktiivselt ülikooli ja samas valdkonnas tegutsevate partnerite koostöö korraldamisel soovitatavalt lepingulisel alusel,
- töötada välja reeglid ülikooli ja tema liikmete huvide mõistlikuks kooskõlastamiseks.

Tartus, 26. märtsil 2002

Muutused teadus- ja arendustegevuse vallas

28. märtsil käsitleti teadus- ja arendusnõukogu (TAN) istungil Eesti pikaajalise majanduskasvu aluseid.

Tõdeti, et Eesti tulevase majanduskasvu peamiseks aluseks peab saama töövõime kasv läbi teaduskompetentsi parema kasutamise.

Otsustati, et teaduse finantseerimist tuleb kontsentreerida ja muuta sihipärasemaks. Ette-

võtete ja teadusasutuste vahelist koostööd tuleb suurendada ning teadust rohkem ühiskonnas vajadustele kohendada. Rohkem tuleb pöörata tähelepanu tehnoloogiakeskuste ja teaduse tippteskkuste arendamisele.

TAN on vabariigi valitsuse juures asuv kogu, kes nõustab valitsust teadus- ja arendustegevuse strateegia küsimustes.

LUGEJA KÜSIB

TEATED

Tähelepanu! Vastu tulles Ülikooli kollektiivi liikmete soovile kuulutatakse lähemal ajal välja ülemasilmne sülearvutite hange. Oletatavaks hinnaks 1 GHz protsessoriga arvutitel kujuneb 100 eurot. Huvitatutel teatada oma nimi ja kontaktandmed kuulutuse ilmumisele järgneval esmaspäeval telefonil 375 279 või e-maili aadressil toplap@ut.ee.

Veebruaris proovidega alustanud TÜ sümfooniaorkester võtab vastu uusi liikmeid järgmisel esmaspäeval kell 18 ph aud 102. Katseid viib läbi orkestri külalisdirekt Jürgen Schönfelder Hamburgi Ooperiteatrist. Orkester annab esimese kontserdi 3. mail ülikooli juubeliaktusel aulais.

Kas UTs oli aprillinali?

Vastab UT tegevtoimetaja Varje Sootak.

Oli ikka, koguni kaks, ja mõlemad olid 4. lehekülje teated.

Sülearvutite hange pidasid mitmed tõeseks. Mõnes tekitas see isegi pahameelt: "Tore, et kellelgi vähemalt lõbus oli ... Endal küll mitte. Tegelikult mõjub üsna solvavalt, kui üliõpilaste probleemid (pole piisavalt arvuteid ja raha kah vähevõitu, kui üldse...) ja need keeratakse räigelt naljaks" (meilist toime-tusele). Loomulikult polnud aprillinalja idee autoreil mõtetki kedagi solvata, kuid nähtavasti tabas see naelapea pihta, sest sülearvuteid soovisid nii akadeemikud kui tudengid. Sood-sate sülearvutite nõudlus on

suurem kui arvata võib.

Ka TÜ Sümfooniaorkestrit pole olemas, järelikult jäi uute liikmete vastuvõtt esmaspäeval peahoone aud 102 ära. Ometi on ülikoolis aegade jooksul olnud mitmesuguseid orkestreid. Kas ülikooli tiiva all üldse mõni orkester praegu tegutseb? Aga kui aastal 2003 ei kutsutakski TÜ sümfooniaorkestri proovi enam mitte 1., vaid näiteks 2. aprillil.

Meenutuseks, et UT 1999. aasta aprillinali avas Tallinnas TÜ Kolledži, ja ennäe imet, aastal 2002 ongi ülikoolil pealinnas oma õppeasutus, täna on ju TÜ nõukogu kavas vastu võtta TÜ õigusinstituudi (asukohaga Tallinnas) põhikiri.

Norra ülikool eestlase pilgu läbi 2.

Varje Sootak

Suvel võib Edvard Griegi Muuseumis Troidhaugen giidi ja tõlgina kohata TÜ ja Bergen ülikooli magistranti Nele Holliot.

Milliseid takistusi peavad ületama Eestist Norrasse õppima minejad?

Et üldse välismaale õppima minna, tuleb varuda tugevat tahtet, kannatlikkust ja aega. Õpingute alustamiseks on vaja kahte tugisammast: õppekohta ja majanduslikke vahendeid. Probleemiks võib osutuda nende kahe omavaheline seotus: õppekohta ei anta, kui raha ei ole, ja stipendiume ei anta, kui õppekohta pole.

Mida siis teha?

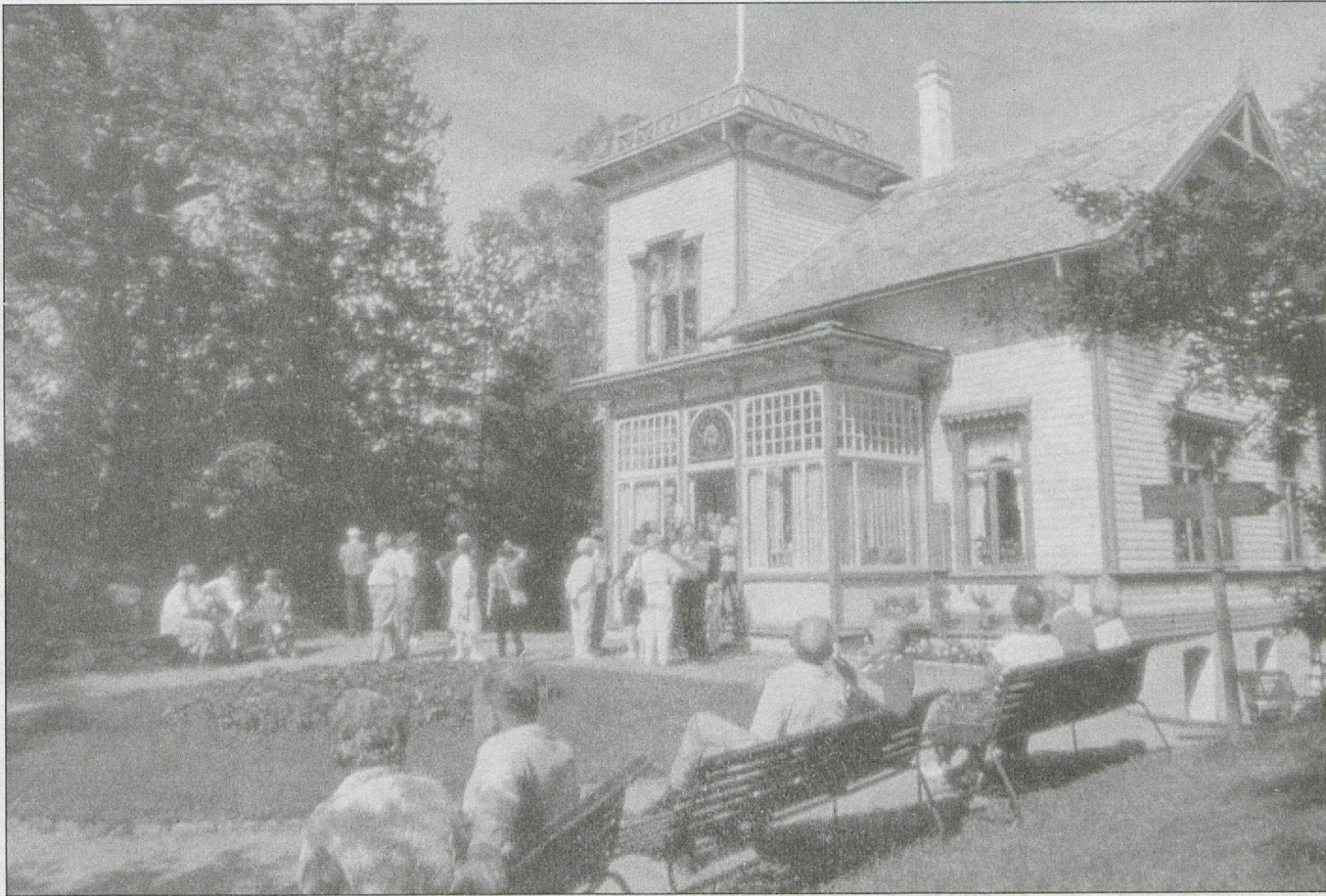
Näiteks vahetus- ja muudes toetusprogrammides pakutakse ühe semestri kuni kahe aasta pikkust stipendiumi Norra kõrgkoolides õppimiseks, kuid ka sellel on omad puudused. Humanitaaraladel on pakkumisi vähe, konkurents tihe ja koduülikoolis peab olema väga hea edasijõudmine. Rahvusvaheliste programmide stipendiumid kõiki kulusid ei kata.

Teine võimalus on taotleda vastava eelhariduse olemasolu korral õppekohta ja riiklikku tagastamatut õppelaenu (www.lanekassen.no).

Tingimuseks on pärast õpinguid oma kodumaale tagasi-pöördumine ja sinna vähemalt kümneks aastaks elama jäämine. Minu puhul selguski, et põhjamaade filoloogia magistriõpe ei kuulu veel Quota-programmi ja kuna mul Norra kodakondsust pole, siis ei ole ka õigust laenule ning muudele riigipoolsetele hüvedele.

Kuidas siis alustasite?

Õpin Bergenis tavalise Norra tudengina, st et mul ei ole välismaalaste õppekava. Kui laenu ja stipendiumi ei anta, tuleb ise hakkama saada. Mulle tähendab see õpingute kõrvalt töötamist. Elamisloa saamiseks tuleb vastava rahasumma (aastaks umbes 70 000 Norra kr) olemasolu tõestada.

Edvard Griegi muuseum Troidhaugen on Lääne-Norras kõige külastatavam muuseum.

REPRO

Tuleb kalliks pidada kõike head, mis Eestil on. Kuigi Norra on praegu minu reaalsus, on Eesti muinasjutumaa.

Mida soovitate?

Soovitan alustada kohapealsete kontaktide loomisest: küsida infot koolidest ja uurida lehekülgi Norra ülikoolide ja kõrgkoolide vastuvõtukeskuse (Universities and Colleges Admission Service) aadressil www.samordnaoptak.no.

Välismaalastele on õppekoha taotlemise tähtaeg 1. märts.

Kuidas ise toime tulete?

Hästi. Ennastsalgav töö ning lakkamatu võitlus bürokraatia ja muude raskustega on mind tugevaks teinud. Vastuseid leida ei ole lihtne, neid tuleb lakkamatult taga nõuda.

Nii et Norras ei ole kerge?

Välismaalasel ei ole tõesti kerge. Ka mu tuttavad sakslasest müügiagent, waleslasest kunstnik, eestlasest kirurg, ameeriklasest tudeng, marokolasest kebabimüüja, albaanlasest asüülitaoletaja, juudist õpetaja jpt võivad seda kinnitada.

Eestile on see ühiskonna arenguetapp veel tulevik. Nende kahe aasta jooksul olen Norra ühiskonda hästi tundma õppinud ja selle kogemuse kaudu ka Eesti oma.

Ja milline on võrdlus?

Näen Eestit uues valguses. Kogen iga päev, et ainult rahaga õnnelikku ja õiglast ühiskonda ehitada ei saa. Tuleb kalliks pidada ja hoida seda head, mis

meil on. Kes aktsepteeriks, et võib-olla kümne aasta pärast maksab kilo ökoloogilisi õunu 170 Eesti krooni nagu täna Norras? Norra on minu reaalsus, Eesti on muinasjutumaa.

Millal lõpevad Teie magistriõpingud?

Olen jõudnud neljanda semestrini. Lõpuks on mul võimalik täielikult oma õpingutele pühenduda. Sel kevadel on mul kavas lõpetada magistriõpingud nii Tartus kui Bergenis. Magistratöö valmib põhjamaade luule eesti keelde tõlkimiseks.

Millega veel Norras tegelete?

Kui ma ühiselamutoas arvuti taga enam istuda ei jaksa, on hea mägedes ronimas käia – valida võib tervelt seitsme vahel. "Seitsme mäe linn" on Bergenis üks paljudest hüüdnimedest. Või siis ookeani äärde sõita ja karedal Atlandi tuulel ennast virgutada lasta.

Ka kultuurielul on Norras mit-

mekesine, huvitav ja kõrgetasemeline. Kes suvel Bergenisse satub, on lahkelt oodatud Edvard Griegi Muuseumisse Troidhaugen, kus ma giidi ja tõlgina töötan.

Kuidas töö meeldib?

Troidhaugen on Norra üks tähtsamaid kultuurimälestisi ja on külastajate arvu poolest Lääne-Norra suurim muuseum. Siin töötamine on väga pingeline, proovilepane ja huvitav. Hooajal maist septembri lõpuni on muuseum lahti seitse päeva nädalas, 9-12 tundi päevas. Iga päev tuleb vastu võtta umbes 1000 inimest, mis on nii füüsiliselt kui psüühiliselt raske. Mul on võimalus töötada väga erinevate inimestega ning mitmekülgne keelepraktika. Saan uusi teadmisi nii teiste kultuuride kui Norra ajaloo ja rahva kohta, arendan rahvusvahelisi kultuurikontakte, annan oma panuse Bergenis kultuurielul. See on meeldiv töökeskkond.

Peahooneesine müür ja vana kohvik

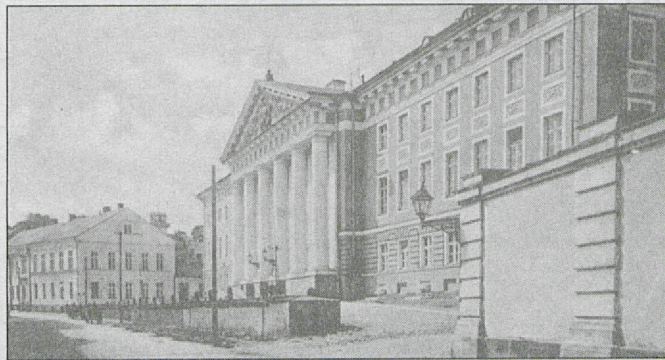
Tullio Ilomets

1802. aastal taasavatud ülikooli peahoone ehituse alustamiseks oli vaja ehitusplats tasandada ja maapinda tõsta.

Selleks püstitati Jaani tänava äärde (praegune Ülikooli tn) J. W. Krause projekti kohaselt 1803. aastal kivimüür. 1804. aastal alustati 1708. aastal Põhjasõjas purustatud Maarja kiriku varemete lammutamist, tegemaks ruumi peahoone vasa-kule tiivale. Peahoone valmimise järel 1809. aastal kujundati ka müür. Müüri peale paigutati 20 graniitposti, mis omavahel ühendati raudkettidega.

See kujundus on püsinud senini. Aegade jooksul on muutunud ainult müüri pealmise osa profiil ja kattematerjal. Tsaariaja lõpul oli müüril raudplekk-kate. Praegu remondiga eemaldatavad katteplaadid ja müüri üldkujundus pärinevad Üliõpilasmaja renoveerimisajast.

Peagi remondist tuleva vana kohviku hoone ostis ülikool 1924. aastal Üliõpilasmajaks. 1925 algasid hoones ülikooli arhitekti Paul Mielbergi (1881-

Ülikool postkaartidel.

2 X REPRO

1942) projektide alusel ja juhendamisel ümberehitustööd. Hoone esikülge ümbritsenud kivimüür asendati raudaia ja väravaga ning tollakuurile sobiva välisilme. Ilmselt samal

ajal toimusid uuendustööd ka peahooneesise müüri, sest kõik need objektid kokku moodustavad ühtse peahooneesise arhitektuurilise terviku. Töödega jõuti lõpule 1926. aastal.

ACADEMIA GUSTAVIANA
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT

370
200

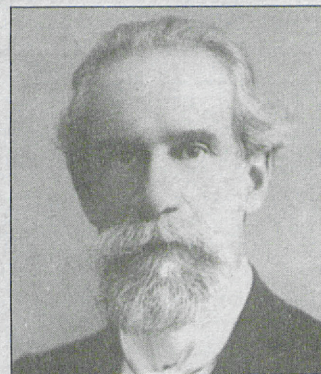
Boriss Sreznevski 145

Toomas Pung

Meteoroloog ja klimatoloog Boriss Sreznevski jätkas Tartus eelkäijate tööd.

Boriss Sreznevski, füüsikadoktor *honoris causa*, Ukraina TA liige sündis 31. märtsil 1857 Peterburis. 1879 lõpetas ta Peterburi Ülikooli kandidaadikraadiga. Sreznevski oli Peterburis Füüsika Peaobservatooriumi füüsik ja Moskva Ülikooli dotsent. 1894 määrati ta Tartu Ülikooli füüsikalise geograafia ja meteoroloogia korraliseks professoriks, kellena töötas kuni ülikooli evakueerimiseni. Ta oli ka meteoroloogia observatooriumi juhataja ja mõnda aega dekaan.

Sreznevski alustas observatooriumi direktorina energilist tegevust: juhendas ise regulaarseid ilmavaatlusi ja algatas uusi vaatlusi. Ta juhendas alates 1900. aastast A. v. Oettingeni rajatud Baltikumi sademe-

te mõõtmise jaamade võrgu tööd ja tegeles ka praktilise sünoptikaga.

Ta oli tuntud kui uute teadusaparatuuride leiutaja: praktilist kasutamist on leidnud tema konstrueeritud hüpsomeetriiline joonlaud ja lingtermomeeter, mida demonstreeriti 1900. aasta Pariisi näitusel.

Ta on avaldanud üle 60 artikli, näiteks andis ta kirjelduse rohkem kui 500 külmalaينة kohta aastatel 1890-1909.

UUDISED

Narvas alustab tööd Saksa lektor

Robert Bosch Stiftung (Robert Boschi Fond Saksamaal, Stuttgartis) kinnitas möödunud nädalal, et nad toetavad Narva kolledži ühiskonnateaduste lektoraadi arendamist. Septembris alustab kolledžis tööd dr Karsten Brüggemann, kes õpetab ajalugu, ühiskonnateadusi ja saksa keelt.

Dr Brüggemann töötab praegu Hamburgi Ülikoolis õppeülesandetäitjana. Tema teaduslik uurimisteema on seotud Narvaga, Narva ajalooa Vabadussõja aastatel (1918-1920). Lektori ametikoha loomisega toetab Robert Boschi Fond kolledži rahvusvaheliste suhete edendamist ning teadustöö arendamist kolledžis.

Samuti toetatakse nii saksa keele õpetuse arendamist regioonis. Dr Brüggemann peab loenguid nii vene kui ka saksa keeles.

Robert Boschi Fond on üks Saksamaa suuremaid haridus- ja teadusprogrammide toetajaid Kesk- ja Ida-Euroopas.

Vene koolide eesti keele olümpiaad

Eile algas TUs kahepäevane eesti keele olümpiaad vene koolide õpilastele.

Viendat korda toimuva olümpiaadi korraldavad eesti keele (võõrkeelena) õppetool ja haridusministeerium. Lõppvõru on kutsutud 46 õpilast.

2001/2002. õ-a olümpiaadi teema on eesti keele sõnavara. Olümpiaadi eesmärk on äratada huvi eesti keele sõna- ja sõnavaraõpetuse vastu, selgitada välja võimekamad õpilased, paremad koolid ja juhendajad.

Võitjatele on auhindadena väärtuslikud raamatud välja pannud kirjastus TEA ja Eesti Keele Sihtasutus.

Olümpiaadi korraldatakse vaheldumisi TUs ja TPÜs, Tartus toimub eesti keele olümpiaad vene koolidele kolmandat korda.

Lasteraamatute illustatsioonide näitus

3. aprillil avati TÜ Raamatukogu kohviku ja õppesaali fuajees kunstnike Ülle Meistri ja Maarja Vannas-Raidi lasteraamatute illustatsioonide näitus.

Ülle Meister on lõpetanud Eesti Kunstiakadeemia raamatukujundajaerialal. Ta on osalenud enam kui 20 näitusel Eestis, Kolumbias, Leedus, Jaapanis jm.

Ta ise on öelnud, et ei oska täpselt öelda, kui palju raamatuid on kujundanud ja illustreerinud. "Pean oluliseks hoopis joonistamist, sest see on minu peamine eneseväljendusviis".

Maarja Vannas-Raid on samuti lõpetanud Eesti Kunstiakadeemia raamatukujundajaerialal ning osalenud ka mitmel rahvusvahelisel näitusel.

Pögenemise fotod

Eesti Rahva Muuseumis on avatud väliseestlase Eric Soovere fotonäitus "Pögenemine läände".

Homme kell 16 esitatakse näitusel luule-, jutu- ja laulu-pöimik, mis koosneb nii dokumentaalsest kui ka ilukirjanduslikust materjalist (Eino Tabin, Marie Under, Bernard Kangro jt).

Järgmine mängukord on 11. ja 18. aprillil kl 14.

Eelinfo tudengitele

KONKURSS "TUDENGILAU 2002"

Esmaspäeval, 29. aprillil kell 20 Sõbra Majas
Oled andekas laulja, oskad mängida pilli ja julged astuda rahva ette!
Valmista ette kolm laulu, mille saateks kasuta ainult akustilisi pille.
Registreerimiseks saada oma loomingut ja selle esitajaid tutvustav kiri Tartu Üliõpilasmajja (51010 Tartu Kalevi 24) või meiliaadressil mar@ut.ee 22. aprilliks. Ära unusta kontaktandmeid, sest Sinuga võetakse ühendust!

TUDENGIRALLI "BAMBUS"

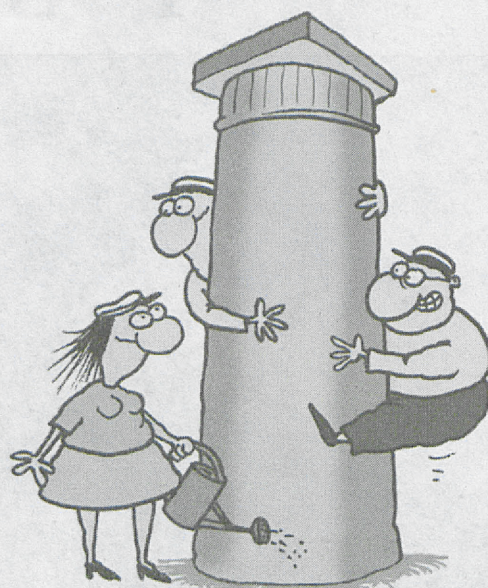
OMAVALMISTATUD LIIKURITE VÕISTLUS

Kolmapäeval, 1. mail kell 18 Postimaja kõrval

Asu kokku panema liikurit, mis on:

- omavalmistatud, kolme- või enamarattaline ning vabaveer-emiskiirendusega;
- juhitud ja varustatud korraliku piduriga ning vastustusvõimelise kapteniga;
- pealtvaatajate ja pilootide elule ning tervisele täiesti ohutu.

Jäta mängust välja tanki, teerulli jt mootorsõidukite vrakid. Vea oma ime-(h)igiliikur 1. mail kl 17 Toidutorni ette parklasse registreerimiseks ja tehnõulevaatuseks.

ÜLIIKOOLI KEVADPÄEVAD 2002
29. aprill - 4. mai Tartus

INFO: Tartu Üliõpilasmaja
tel: 302 400
e-mail: student.days@mail.ee
http://www.ut.ee/studentdays

TUDENGITE AASTALAAT

Laupäeval, 4. mail kell 13 Raekoja platsil

Tulge ostma, müüma ja vahetama kõike, mida süda ihkab!
Pole tähtis, kas seda kaupa silm seletab, kõrv kuuleb või hammas näksib.

TEATEJOOKS KOSTÜMEERITUD TUDENGI-VÕISTKONDADELE

Laupäeval, 4. mail kell 14 Raekoja platsil – Kūni tänaval

- Võistkonda kuulub kuus kostüümis hinge.
- Teatepulgaks vali võistkonda iseloomustav asi, olend...
- Registreerimine kl 13.30st Raekoja platsil.

KUMMIPAADIRALLI EMAJÕEL

Laupäeval, 4. mail kell 16 Atlantise ees

Kuulsad meremehed ja maismaarotid!

Hankige endale kummipaati ja vettpidav meeskond!

Toimub kaks starti – spordimeeste ja rahvaerutajatele.

Registreerimiseks saada kiri (paatkonna nimi, -nimekiri,

kas stardid spordimeeste või rahvaerutajate sõidus)

Tartu Üliõpilasmajja (51010 Tartu Kalevi 24) või

meiliaadressil student.days@mail.ee 2. maiks.

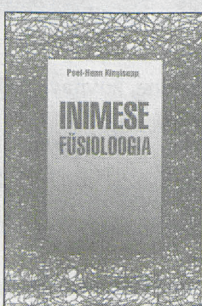
Ujuvahendite ülevaatus ja turvakontroll kl 15st kohapeal.

Ilma nõuetekohase päästevestita jõeale ei lubata!

Meeskonna eest vastutab kapten!

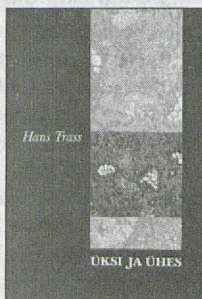
TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Peet-Henn Kingisepp
"Inimese füsioloogia"
AS Atlex, Tartu 2001
265 lk.

Õppevahend on mõeldud eeskätt TÜ arstiteaduskonna farmaatsia ja stomatoloogia osakonna ning sotsiaalteaduskonna psühholoogia ja eripedagoogika osakonna üliõpilastele. Samuti saavad siit tarvilikke teadmisi teistes ülikooli teaduskondades õppijad, kelle õppekavades on füsioloogiakursus väiksema mahuga. Väljaanne on koostatud autori varem ilmunud "Inimese füsioloogia lühikursuse" alusel. Käesolevat väljaannet on varasematega võrreldes oluliselt muudetud ja täiendatud, lisatud on meeleeelundite füsioloogia ning joonised on viidud teksti sisse.

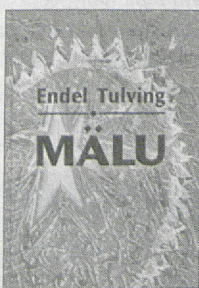
Hans Trass
"Üksi ja ühes. Mnemograafia"
Ilmamaa, Tartu 2002,
255 lk.

Bioloogiadoktor akadeemik Hans-Voldemar Trass on sündinud 2. mail 1928 Tallinnas. Ta on lõpetanud 1947. aastal Tallinna 10. Keskkooli (Nõmme Gümnaasiumi) ja 1952. aastal TÜ, tegutsenud Tartu Ülikooli õppejõuna alates 1955. aastast ja juhitanud 1956-1991 taimesisüsteematika ja geobotaanika kateedrit. Eesti Looduseuurijate Seltsi president 1964-1973 ja 1985-1991, aupresident aastast 1991. 1978-1988 UNESCO rahvusvahelise programmi "Inimene ja Biosfäär" Eesti Komitee esimees. Peale arvukate teadustööde lihhenoloogia, geobotaanika, looduskaitse, ökoloogia, teadusloojat valdkondadest on Trass avaldanud publitsistikat, reisikirju ja värsikateid. Käesoleva raamatu abil jõuab lugejani Hans-Voldemar Trassi mälestusi, rännakute muljeid ning ka luuletusi.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!

TARTU ÜLIIKOOLI KIRJASTUS

Endel Tulving MÄLU
346 lk., kõva köide. Hind 170.–

- Mälu
- Ülevaade "Episoodilise mälu elementidest"
- Mäletamine ja mineviku tundmine
- Inimese mälu kontseptsioonid
- Praimimine ja inimese mälusüsteemid
- Episoodilise mälu unikaalsus
- Kronesteesia
- Endel Tulvingu usutlus

Eessõna Endel Tulvingust ja mälust on kirjutanud ning artiklid tõlkinud prof. Jüri Allik. Toimetanud psühholoog Marika Rauk.

KAITSMISED

11. aprillil kell 16.15 kaitseb ajaloo osakonnas Lossi 3-406 Peep Pillak magistratööd "Otto Greifenhagen (1871-1938) ja tema tegevus Tallinna linnaarhivaarina (1900-1934)" magister artium (arhiivindus) kraadi taotlemiseks. Juhendaja: prof Aadu Must. Oponent: ajalookand. Väino Sirk (Ajaloos Instituut).

LOENGUD

8. aprillil kell 16.15 toimub keemiahooones aud 430 vanemteadur Indrek Renge venia legendi loeng teemal "Keemilised probleemid laseri valguses" (Chemical tasks in laser focus). Info: Virge Anso, tel 375 520.

8. aprillil kell 16 toimub ph aud 102 vabade kunstide kutsutud professori Ain Kaalepi "Akadeemia seminari" järgmine loeng "Laul, tants, luule". Teretulnud kõik huvilised! Info: Triin Lett, tel 375 669.

10. aprillil kell 16-17 toimub Lossi tn 24 majas II korrusel haridustehnoloogia ruumis järjekordne seminar "Praktiline kogemus WebCT kasutamisel". Seminaril tutvustab avatud ülikooli direktor Aune Valk oma kogemusi WebCT-kursuse "Kultuuridevaheline kommunikatsioon" läbiviimisel 2001. a sügissemestril. Kõik huvilised on oodatud!

10. aprillil kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1200. avalik ettekandekoosolek. Päevakorras: Taavi Pae "Eesti kalmistute paiknemine 19. ja 20. sajandil". Info: Katrin Kello, tel 055 610 546.

10. aprillil kell 16.15 toimub ph 102 ülikooli karjäärteenistuse loeng "Ülikooli vilistlased tööturul – 2001. aasta lõpetanute küsitlustulemuste tutvustus". Info: Kadriin Kergand, tel 376 206.

10. aprillil kell 18 on Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse *jututaro* külaliskes Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumi perenaine Aimi Hollo, kes räägib teemal "Kreutzwaldi maja täna ja homme". Kõik huvilised on oodatud. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

13. aprillil kell 12 korraldavad Eesti Olümpiakomitee, Eesti Olümpiaakadeemia ja Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskond ülikooli raamatukogu konverentsisaalis teaduslik-metoodilise konverentsi, kus võetakse vaatluse alla ettevalmistus Salt Lake City 2002. aasta olümpiamängudeks ja Eesti sportlaste võistlemine seal.

Arutelus osalevad Eesti Olümpiakomitee president Mart Siimann ja peasekretär Toomas Tõnise, olümpiasportlased Kristina ja Katrin Šmigun, TÜ kehakultuuriteaduskonna õppejõud ja teadurid. Üritus on tasuta ja kõik huvilised oodatud. Info: Mehis Viru, tel 375 368, e-post: viru@ut.ee.

TEATED

11. aprillil kell 15 toimub Tartu Ülikooli Raamatupoes aprilli algul TEA Kirjastuselt ilmunud Johannes Silveti "Inglise-eesti sõnaraamatu" neljanda täiendatud ja ümbertöötatud trüki Tartu-esitus.

EESTI RAHVA MUUSEUMI 43. AASTAKONVERENTS

Aastakonverents "Etnilised ja kultuurilised vähemused" toimub 11. ja 12. aprillil ERMi näitusemaja konverentsisaalis Kuperjanovi 9, Tartu. Etniliste ja kultuuriliste vähemuste uurimine on pikka aega mitmete teadusharude uurijate tähelepanu koitnud. See on ammendamatu temaatika, mis pole ka tänapäeva globaliseerivas maailmas kaotanud oma aktuaalsust. Pigem on märgatav tendents: ühtlusest maailmas otsitakse ja väljendatakse järjest erinevates vormides ja viisides oma mina. Konverentsi töökeele on inglise, vene ja eesti. Ettekannete kokkuvõtted tõlgitakse inglise või vene keelde. Lisainfo: ERMi teadusdirektor Terje Anepaio, tel 421 279, anepaio@erm.ee.

Samas on ka TEA Kirjastuse teatme- ja õppekirjanduse soodsmüük, mis kestab terve päeva (kl 9-19).

Välismaalasele anda rendile 2korruselise keskküttega möbleeritud maja Tammelin-nas. Info: tel/faks (044) 41 147, Vanatoa2@hotmail.ee.

TÜ Psühhiaatrikliinik otsib vabatahtlikke osalemiseks teaduslikus uuringus. Oodatud on kehaliselt ja vaimselt terved mehed ja naised vanuses 18-35 aastat, kes ei tarvita ravimeid. Uuring sisaldab kahte visiiti, ühekordset ravimi manustamist ja vereproovi andmist. Osalejatele kompensatsioon. Lisateave ja registreerimine K, N kl.11-13 tel 448 721, Katri.

NÄITUS

TÜ Raamatukogus

- * Kataloogisaalis "Karl Ernst von Baer 210" ja Ilmar Kruusamäe aktimaalid "N-aine (sinine)" (kuni 4.04.).
- * Teaduskirjanduse lugemissaalide fuajees "Aleksander Elango 100" ja "Anne Franki lugu".
- * Konverentsisaali fuajees "Ulova Ssantu – Sitsiilia protsessioon".
- * UUS! Kohviku ja õppekirjanduse lugemissaali fuajees Ülle Meister ja Maarja Vannas-Raid "Lasteraamatute illustratsioonid". Avamine 3. aprillil kell 16.
- * Raamatumuuseumis E-R 12-17 "Lääne Euroopa 16.-18. sajandi graafika Tartu Ülikooli Raamatukogus". Näituse tutvustuse tellimine gruppidele: Kadri Tammur, tel. 375 745, e-post: kadri@utlib.ee.
- * Humanitaarraamatukogus (E-R 9-21, L 11-17) "Elupuu ja hie-hobune" (Gustav Ränga 100. sünniaastapäevaks).

TÜ Kunstimuuseumis näitus "Pühapilt (vene ikoonid kunstimuuseumi kogust)". Avatud E-R kl 11-17.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimajas

Reedel, 5. aprillil kell 19 džässisaalis sarja "Swing, swing..." lõppkontsert – Lembit Saarsalu (saksofonid), Olav Ehala (klaver), Toivo Unt (bass), Aivar Vassiljev (löökpillid), laulab Uno Loop.

Reedel, 12. aprillil kell 19 Tartu Raekoja Suur Muusikaakadeemia "Antonio Vivaldi ja tema kaasaeg" – Andres Mustonen (viul), Ivo Sillamaa (klavessiin), Peeter Klaas (tsello).

Pühapäeval, 14. aprillil kell 16 Tartu Linnamuuseumis sarjas "Linna muusikud Linnamuuseumis" Tatjana Lepnurm (harf), Virgo Veldi (altsaksofon) – Gluck, Händel, Caccini, Martini, Schubert, Dvorák.

Kolmapäeval, 17. aprillil 19 TÜ Ajaloo Muuseumis "Upbeat" – Ainars Sablovskis (alt- ja tenor-saksofon, Läti), Sanita Sablovskaja (klaver, Läti). Kavas Skriabin, Kalinkovitš, Capriccio, Variatsioonid Paganini teemal.

Pühapäeval, 21. aprillil kell 19 Euroopa tippsoolistest – Lars Anders Tomter (vioola, Norra), Rahvusooperi Estonia sümfooniaorkester, kaastegev Henri David Varema (tsello), dirigent Paul Mägi. Kavas Falla, R. Strauss.

KINOS ILLUSIOON

- * Kollide kompanii, R-P kl 11, 12.45, 14.30; E-N kl 12.45, 14.30
- * Printsessi päevikud, kl 16.15
- * Teised, kl 18, 19.45, 21.30

EUROOPA LIIDU KÕRGHARIDUS-PROGRAMMI ERASMUS INFOPÄEV

11. aprillil kell 16 peahoone 102

- Õppimisvõimalused välismaal;
- ERASMUS-programmi raames TÜ sõlmitud üliõpilasvahetuslepingud ELi partnerülikoolidega;
- Kuidas saada erasmuslaseks?

Info: Riin Kikkas, TÜ ERASMUS üldkoordinaator, tel 375 151.

Kõik huvilised on oodatud!

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200.

TOIMETUS

Tegetoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamise ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusametuste kuulutused tasuta.

Ülikooli vana kohvik avab ukseid

Varje Sootak

Üks ülikooli sümbolideid, vana kohvik, aga uues kuues, ootab tuleva kolmapäevast oma vanu ja uusi külalastajaid.

Ajakirjanik püüdis tavaliseks Kohvikukülaliseks kehastuda ja sümbolise Kohvikuga enne avamist dialoogi pidada. Külaltajale, kes on olnud mitukümmend aastat vana kohviku patrioot, pakkus Kohvik talle küllaga üllatusi.

"Räägime kohe selgeks, miks mul mitu nime ja mis on õiged," võttis Kohvik juba algul initsiatiivi enda kätte.

Külaltaja arvates asub Ülikooli tänava majas 20 vana kohvik. "Jah, teisel korrusel on vana kohvik ja lõunasöögisaal. Aga maja kohta tervikuna võib öelda vana kohviku maja," saab ta vastuseks.

"Aga kohvik Krambambuli?" "Oi, oi, ongi kohe viga, sellist kohvikut ei ole, on lihtsalt Krambambuli."

Krambambuli

Ülikooli arhitekti Martti Preemi arvates on esimese korruse endise sööklase asemel olev Krambambuli oma sisult üliõpilaskõrts, polevat ta ei iiri ega loti publi moodi. "Vanasti kutsuti selliseid kohti trahteriks, kõrtsiks, nüüd kipuvad eestikeelsed nimetused ära ununema."

Kohvikul endal pole üliõpilaskõrtsi vastu midagi, aga praegune ristnimi – Krambambuli on tema meelest päris uhke Tartu teiste taoliste paikade seas. Rohkem kui 150st nimepakkumisest valis kohviku juhtkond välja arsti Katre Maasalu ettepaneku anda uuele kohale kuulsa üliõpilaskõrge nimi.

Krambambuli nimega logo ilutseb savipeekreil, peekrikujulised on ka neist neli korda suuremad lühtrid.

Krambambuli saalidesse saab siseneda nii väljast Ülikooli tänava nurga poolsest uksest kui ka maja seest. Vana sööklase kliendil jääb nüüd suu ammuli, sest neid ruume on võimatu ära tunda: mõnused kollased seinad, allpool puitosad, kolmest laest üks tumepunane, teine tumeroheline ja kolmas tumesinine, kamin, kaks baariletti.

Tudengid piiluvad, milline Krambambuli seest välja näeb.

ANDRES TENNUS

Vestluspartner Kohvik juhib tähelepanu üles lakke, kus mustad ventilatsioonitorud meenutavad Matthieseni raamatupoe stiili. "Ülikoolipoolsele seinale projekteeritakse edaspidi ka osa aula suursündmusi. Lauad on aga Eesti omod, ühustab Kohvik."

"Ahhetad praegu, kui puhad, ilusad ruumid, aga mind huvitab hoopis, missugune aura siin tekib, missuguse õhus-

tiku siin iga päev või ainult stipendiaaride päeval käivad tudengid tekitavad," toob Kohvik uudistaja järele maa peale. Külaltaja arvates oli oma aura siin ennagi: "Lahked põlised sööklaseõhtud ja taskukohane söök vastandusid käestlastud ruumidele."

Rikas ajalugu

"Kas tead, mis ajast siin majas üldse süüa saab ja mis maja see ülepea on olnud?" uurib Kohvik

Külaltajalt.

"Kuskilt loetu põhjal oli see aadlielamu, ja söökla oli siin vist juba esimese Eesti Vabariigi ajal." Külaltajale selgitatakse, et 1876. aastal projekteeriti tavaliine linnakodaniku maja itaalia palee sarnaseks elamuks, mille 1924. aastal ostis ülikool oma üliõpilaskonnale.

Ajalukku on läinud 1957. aasta 2. november – siis avati teisel korrusel kohvik, seesama

legendaarne vana kohvik, mis 45 aasta jooksul mitu uuenduskuri läbi teinud.

Vana ja uue siduvust märgib ka Heli Tuksami vitraaž teisele korrusele viiva trepikoja välisseinal?

Vana kohvik

Ruumijaotus on endine – parmpoolsest uksest sisse astudes puhvilett, rõdusaal, otseuksest kaminasaal.

Kohvik suudab Külaltajale siin rõõmsa üllatus teha: "Avatud on ka kamina- ja rõdusaali vaheruum ning Ülikooli tänava poolne pikk läbikäik läbi nende kolme ruumi." Külaltaja mäletab väga hästi nõrdimust, mis tekitati 1980ndatel aastatel remondiga – vahekaik suleti ja üliõpilased eraldati rõdusaali, õppejõud kaminasaali.

Kaminasaal sai siis Poola restauraatoritelt ka külmad marmorseinad, mis nüüd on eemaldatud. Marmoribad on jäänud vaid seinte aläärde. Kaminasaal tundubki väga hele ja lihtne oma valgete kardinatega ja õrnkollaste seintega. Martti Preemi sõnul hakkab rõdusaali sisustama samasugune mööbel, mis oli kohvikus selle avamise ajal 1957. aastal.

Kohviku teise korruse saalides on säilinud originaalsed lühtrid ja seinabraad, mille on disaininud Edgar Johan Kuusik.

Uuendusi

Kohvikumaja sisenedes jääb vasakut kätt juhtkonna ruum. Järgmine uks viib garderoobi. Nüüdisaegne köök asub esimesel korrusel Munga tänava poolses küljes. Toidu viib üles lift.

Samal kohal teisel korrusel, kus oli varem piljardisaal ja rektori vastuvõturuum, on serveerimis- ja teenindusruum. Rektori ruum on aga kolinud vaatega peahoone poole, sinna, kus varem läbi ava sai jälgida omleti tegemist.

Uuendusi on veelgi, kõigest ehitusfirma Rand&Tuulbergi renoveeritust saab akadeemilise pere osa koos vanade ja uute hõrgutistega juba tuleval nädalal.

Kohviku ja Krambambuli sisekujunduse on teinud Andres Kull.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Emeriitprofessor
Atko Viru elutööst
LK 3

Jätkub
diskussioon –
tenure ja
emeriteerumine
LK 2

Olümpia-
konverents
LK 3

Loodi
suhtekorraldus-
tudengite liit
LK 2

UUDISED

Ülikoolis käis Prantsuse riigi delegatsioon

Eile külastas ülikooli Prantsusmaa välisministeeriumi delegatsioon, et arendada Eesti ja Prantsusmaa vahelist teaduskoostööd.

Visiidi tulemusena on kavas alla kirjutatada Prantsusmaa välisministeeriumi ja Eesti haridusministeeriumi vaheline leping, mille alusel moodustatakse mõlemas riigis hindamis- ning ühendkomisjon, mis valib välja rahastatavad teadusprojektid.

Külalised kohtusid Tü juhtkonnaga ning käisid tutvumas mitme instituudiga.

Kolleegid Turu Ülikoolist

17.-19. aprillini külastab Tü filosoofiateaduskonda Turu Ülikooli humanitaarteaduskonna delegatsioon eesotsas dekaani prof Riitta Pyykkö ja prodekaani prof Pekka Leimuga.

Filosoofiateaduskonna dekaani juhataja Maie Aitaja sõnul on külalised huvitatud Tartu Ülikoolis käivitunud õppekavade reformist ning soovivad saada uuele õppesüsteemile ülemineku kogemusi.

Külalistele tutvustavad uut õppesüsteemi infotunnis dekaan prof Birute Klaas ning ülikooli õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Ülle Hendrikson. Dekaanidega on lubanud kohtuda ka õppeprorektor prof Volli Kalm.

Üliõpilasesinduse valimiste tähtaeg

Tü üliõpilasesinduse valimiste kandidaatide nimekirjade esitamise tähtaeg on 12. ja 15. aprill.

Nimekirju saab esitada kell 9-16.30. Nimekirjad tuua üliõpilasesindusse, Ülikooli 18 b.

Ülesseadmiseks vajalikke materjale küsida üliõpilasesinduse sekretärit.

Info: Tü Üliõpilasesindus, Ülikooli 18 b, tel 375 400.

Tähelepanu!

19. aprillil ilmub ka Universitas Tartuensise valimiste erinumber – materjalid toimetusse 12. aprilliks.

Kinnitati Tü Õigusinstituudi põhikiri

Illari Lään

Tü nõukogu kinnitas Tallinnas asuva Tartu Ülikooli Õigusinstituudi põhikirja.

Õigusinstituudi põhiülesanne on õppe-, teadus- ja arendustöö korraldamine õigusteaduse ja sellega sisuliselt seotud muude sotsiaalteaduste valdkonnas ning õppe-, teadus- ja arendustegevusel põhinevate teenuste osutamine.

Tartu Ülikooli Õigusinstituut asutati ülikooli nõukogu otsusega 21. detsembril 2001.

15. aprillil kell 15 algab Tallinnas Rahvusraamatukogu suures konverentsisaalis

Õigusinstituudi teabepäev.

Rektor prof Jaak Aaviksoo peab ettekande "Eesti rahvus-ülikooli tulevik Euroopa kõrgharidusruumis" ja õppeprorektor prof Volli Kalm "Mida võivad Õigusinstituut ja Tartu Ülikool ühinemisest?", Õigusinstituudi asutajadirektor prof Heiki Lindpere "Õigusinstituudi ja Tartu Ülikooli ühinemise tähendus Eesti õigushariduse maastikule" ja õigusteaduskonna dekaan prof Kalle Merusk "Laienenud õppimisvõimalused uues integreeritud struktuuris".

Sõnavõttudele järgneb presikonverents ning arutelu.

Vastab Tü Õigusinstituudi asutajadirektor Heiki Lindpere (pildil).

Mis puudutab ülikooli nõukogu põhikirja analüüsi käigus tekkinud probleemide lahendamise leidmist, siis pärast põhimõttelist kokkulepet, et Õigusinstituut kujuneb omaette asutuseks (mitte üheks õigusteaduskonna instituutidest, samas ka mitte konkureerivaks, vaid ühiste õppetoolidega teineteist täiendavaks), jäi vaieldavaks ainult üks küsimus.

Nimelt, põhikirja punkt 23, mis sätestab selle, kes valib instituudi õppejõud ja teadurid (professorid valib muidugi ülikooli nõukogu ise). Ettepane-

kuid oli mitmeid. Rektori selgitused ülikooli senisest praktikast näitasid, et on erinevaid lahendusi. Ühiste õppetoolide

UT KÜSIB

Kuidas kulges põhikirja arutelu?

UUDISED

Ernst Jaaksoni stipendium Ilona Nurmelale

TÜ Sihtasutuse usalduskogu määras Ernst Jaaksoni Mälestusfondi stipendiaadiks õigus-teaduskonna doktorandi Ilona Nurmela.

Stipendiumi suurus on 186 000 kr, mis on suurim haridusele suunatud stipendium Eesti ajaloos. TÜ Sihtasutuse juhatuse liige Indrek Mustimets ütles, et stipendiaat Ilona Nurmela kasutab stipendiumit õpinguteks Cambridge'i Ülikoolis, kus ta kavatseb keskenduda rahvusvahelise eraõiguse doktoriõpingutele.

See valdkond on Eestis arengu algusjärgus ning Ilona Nurmelale stipendiumi määramine loob võimaluse uurimistööks ja lektorite vahetuseks ning kraadiga õppejõudude koolitamisega.

TÜ õigusteaduskond kuulutas Ernst Jaaksoni Mälestusfond Tartu Ülikoolis konkursil teaduskonna prioriteetseks teadusvaldkonnaks rahvusvahelise eraõiguse. Ilona Nurmela on õigusteaduskonna rahvusvahelise eraõiguse lektor ja tema juhendajaks Tartu Ülikoolis on prof Paul Varul.

Koolinoorte keemia- ja füüsikaolümpiaadid

5.-8. aprillini toimusid TUs Eesti koolinoorte keemia- ja füüsikaolümpiaadide lõppvoorud.

Nii füüsikas kui keemias oli lõppvõistlusele kutsutud 100 paremaid tulemusi saavutanud õpilast.

Olümpiaadi parimad said võimaluse esindada Eesti noorkeemikuid Balti keemiaolümpiaadil Klaipėdas ja rahvusvahelisel keemiaolümpiaadil Hollandis.

Gümnaasiumi vanuserühma absoluutne võitja füüsikas on vastavalt olümpiaadi statuudile kindlustanud endale koha suvel Indoneesias toimuva rahvusvahelise füüsikaolümpiaadi Eesti võistkonnas.

Leo Leesmenti sajas sünniaastapäev

18. aprillil kell 11 algab Pärnu Muuseumis ÕESI ja Pärnu Muuseumi konverents "Dr iur Leo Leesment 100".

Prof Peeter Järvelaid tutvustab TÜ kauaaegset õppejõudu Leo Leesmenti (1902-1986, pildil) õigusteadlasena, prof Ott Kurs kui geograafi ja koduloolasena, magister Märt Läänemets sinoloogina.

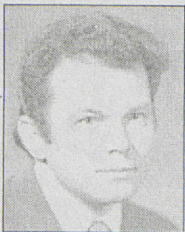
Mitmed ettekanded tutvustavad ka Leesmentide suguvõsa Pärnus ja sanitaarkindrali Hans Leesmenti (mag Aldur Vunk, dots Ago Pajur) jm.

Leesmentide kodumajal Aia 6 avatakse mälestusportreed.

Leo Leesment lõpetas TÜ 1925. aastal ja oli õppejõud alates 1928. aastast, (doktorikraad 1932).

Tõnu Kollo

TÜ matemaatilise statistika prof, matemaatilise statistika instituudi juhataja

Avaldan mõned mõtted emeriitprofessorite ja tenure' (kaitstud staatus) teemadel korralise professori ja instituudi juhataja vaatenurga alt.

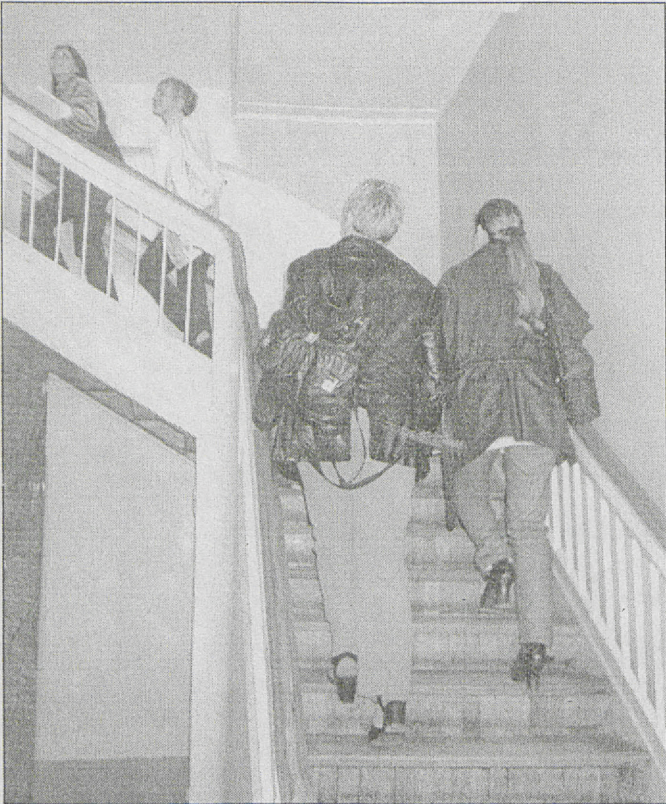
Tenure' plusse ja miinuseid vaagis põhjalikult akadeemiline sekretär I.-I. Saarniit 1. märtsi ajalehes ja lisada on siia vähe. Koos ettepanekutega tenure'-staatusesse viimiseks liiguvad ringi ka projektid vähese teadustöö või juhendamise kompenseerimiseks õpetamisega.

Tenure kolmandast tagasi valimisest

Need kaks asja koos tekitavad küsitavusi. Olukord Tartu Ülikoolis (Eestis) erineb põhimõtteliselt suuremate riikide omast: meil on enamik erialasid ainukordsed ja kui ühe professoriga ei kaasne paarikümne aasta jooksul ainsatki doktori-tööd, siis tähendab see, et kogu Eestis ei tule sel alal juurde ühtki kõrgtasemega spetsialisti. Suuremas riigis teevad selle töö teatud määral ära kolleegid teistes ülikoolides. Näiteid, et asjad aeg-ajalt niiviisi lähevad, leiab naabrite juurest Soomest ja Rootsist.

Samas ei peaks olema tarvis end lõpmatuseni tõestada. Valimiste (tagasivalimiste) puhul on tegemist kahesuguse olukorraga – on neid, kes vastavad kõigile nõuetele ja tihti ületavad neid, ja teised, kelle puhul jääb midagi vajaka, aga leitakse siiski, et inimene võiks jätkata oma ametikohal.

Sel viimasel juhul ametikoha põlistamine *tenure'* abil tundub küll kohatuna. Kui aga õppejõud vastab kõigile nõuetele mitmendat ametiaega, võiks näiteks kolmanda tagasivalimisega kaasneda juba eluaegne

Karjääriredel: magistrant – doktorant – assistent – lektor – dotsent – professor.

VARJE SOOTAK

ametikoht.

Pean silmas professoreid ja dotsente – erinevus nende kahe ametikoha nõuete vahel ei ole põhimõtteliselt erinev ja on aja küsimus, millal praegusel dotsendil on professorinõuded täidetud.

Selles suhtes on latt dotsendi jaoks kindlasti kõrgemal, kui seda nõudis kunagi atestatsiooni komisjon Moskvas.

Valida õppejõud instituuti

Ei saa päris nõus olla prof Richard Villemsi poolt pakutud doktorantide eduka juhendamise kui *tenure'*-kriteeriumiga, millest kõik muu tuleneb.

Siin võib erialati olla olulisi erinevusi. Matemaatikute puhul on näiteks loomulik, et doktorant saab ja avaldab oma olulised tulemused ainuiskuliselt, juhendaja mõtted-soovitused ei ole veel põhjus kaasautorluseks, seetõttu õppejõududele esitatav nõue publikatsioonide osas peaks ikkagi jääma.

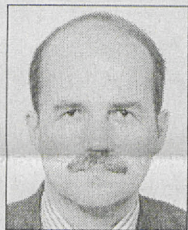
Viimaste kvaliteedi üle otsustavad juba selleks seatud nõu-

kogud ja komisjonid.

Emeriitprofessorite probleemid on paljus seotud kogu muu töökorraldusega ülikoolis. Mul-

Vabamat akadeemilist liikumist

Jaak Kikas
TÜ füüsika-
professor

Et vanusetsensused ühiskonnas eksisteerivad (eriti skaala nooremas otsas), küllap on see siis mõistlik.

Sügavam probleem Eesti (siis ka tema ülikooli) jaoks on nappiva inimpotentsiaali optimaalne kasutamine. Siit ei järeldu siiski paratamatult *contra* 65, st vastuseis vanusepiirangule. Kui mõni noorem võimekas inimene läheb "hapuks" assistendi, lektori või ka dotsendi seisuses ilma selge perspektiivita ameti-

SAMAL TEEMAL:

* Ivar-Igor Saarniit "Tenure ja õppejõudude valimine" UT 1. märts 2002,
* Atko Viru "Arutagem vanusepiiri üle mitmekülgsest" UT 8. märts 2002,
* Varje Sootak "Korralisest professorist emeriidiks" UT 22. märts 2002
* Richard Villems "Tenure, tenure track, emeriteerumine", UT 5. aprill 2002

le meeldis professor Atko Viru arutlus sel teemal 8. märtsi TÜ ajalehes.

Kuidas tagada, et "kõigil noortel teaduspürgijatel peab olema perspektiiv võtta ranitsast välja marssalikepp"?

Kahjuks ei suuda ka praegune karm 65 aasta piir seda tagada, kuid ühtki teist paremat nõuet ka ei tea.

Ametisoleval professoril või dotsendil on väga suured eelised valimistel enam-vähem võrdsete kandidaatide korral, selles suhtes toimib tegelik reaalsus *tenure'*-skeemi järgides, mis paraku lõikab ära noorte tee ametiredelil edasiliikumiseks.

Võib-olla muudaks meie jäiga toolide süsteemi mõnevõrra

paindlikumaks see, kui õppejõud valitaks kohale instituuti ja mitte õppetooli, mängumaa oleks pisutki avaram?

Rääkides emeriitprofessorite õigustest on ebanormaalne, kui ülikoolis kehtiv kord takistab neid vajadusel kaasamast instituudi või õppetooli töösse.

Emeriitprofessorite õigustest

Emeriitprofessoril peaks olema õigus lähetele samadel tingimustel nagu teistel töötajatel, samuti peaks olema võimalik maksta talle tasu töö eest era-korralise õppejõu või teadurina lühiajaliste lepingute alusel eelnevate pikkade põhjendamisteta. Meie üldise rahakitskuse juures ei ole siin küll kuritarvitamist vaja karta.

Ka magistrantide ja doktorantide juhendamisele ei ole põhjust kategooriliselt vastu seista, kõik sõltub konkreetsest olukorrast.

Instituudi või õppetooli juhataja peab aga samas töö korraldamisel hea seisma ka selle eest, et kohtadele valitud õppejõududel jätkuks tudengeid, keda juhendada – mitte kõigil erialadel ei ole see probleem olematu.

alaseks tõusuks, on see niisama suur potentsiaali raiskamine. Ühiskonna jaoks tervikuna vahest suuremgi kui lahkumine ülikoolist ja eneseteostus väljapool *alma mater*it.

Tuleb ka tõdeda, et kontrastina üliõpilaste horisontaalse mobiilsuse suurendamisele suunatud õppekavade reformile on (märkamatu?) kitsenenud õppejõudude kaadri akadeemilise liikumise võimalused. Pea-aegu ainuvõimalikuks on muutunud lineaarne karjäärirumudel kõigi astmete (assistent – lektor – dotsent – professor) järjestikuse läbimisega (õppekoormuse normide täitmise nõue). Paljude ülikoolidega riikides, kus taoline tee võib kulgeda läbi erinevate ülikoolide, on olukord ju kardinaalselt erinev situatsioo-

nist, kus akadeemiline kasv on võimalik vaid ühe õppetooli (instituudi) raames. Selline sirgjooneline karjäärirumudel ei teravda mitte ainult 65 aasta probleemi, vaid loob takistusi ka ülikooli muudes ettevõtmistes, mis vajaksid õppejõudude-teadurite suuremat akadeemilist mobiilsust (tehnoloogiainstituut jt).

Olles isiklikult 65 piirist veel paari ümbervõimalise kaugusel (kui *tenure* nende arvu ei kahanda), tundub mulle, et argumendid vanusepiirangu kasuks kaaluvad *contra* üles. Muidugi eeldusel, et ka vanusepiiri ületanutele jäävad organisatoorse vormid ja võimalused tegelemiseks nii neile endile, ülikoolile kui ka ühiskonnale tervikuna vajaliku tööga.

Loodi suhtekorraldustudengite liit

Ave Mellik
Helen Ennok
CERP Students Estonia
asutajaliikmed

Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna PR-tudengid asutasid oma erialaliidu CERP Students Estonia.

Erialaliidu eesmärk on pakuda tudengitele oma organisatsiooni kaudu erialase täiendamise võimalusi ning tutvustada laiemalt suhtekorraldust ja selle vajalikkust.

CERP Studentsi (Euroopa Suhtekorraldustudengite Assotsiatsiooni) alaliiduna on CERP Students Estonia (CSE) tegevuse üks prioriteete kontaktide loomine ja koostöö välisriikide suhtekorraldustudengitega.

Külalised Jyväskylä Ülikoolist

Lisaks kolm korda aastas erinevates Euroopa linnades toimuvate PR-teemasid käsitlevatele CERP Studentsi kongressidele realiseerub see eesmärk CSE

tihedates sidemetes eelkõige lähiiriikide suhtekorraldustudengitega.

Esimese üritusena võõrustas CSE 8.-10. aprillini Jyväskylä Ülikoolikommunikatsioonitugengeid.

Selle ametliku osana toimus seminar, kus tudengid võrdlesid Eesti ja Soome suhtekorraldusvaldkonnas toimuvat.

Brändinguteemalisel loengul tutvustas ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna õppejõud Margit Keller Eesti brändi projekti ning Soome tudengid rääkisid Soome imago kujundamisest virtuaal.finland.fi internetilehekülje näitel.

Kohtumine Soome tudengitega oli erialaste kogemuste vahetamise seisukohalt väga tulemusrikas.

Aruteludest leidsime palju ühiseid jooni Eesti ja Soome suhtekorralduse tööturu probleemides.

Kõige valusama küsimusena tuli välja eriala akadeemilise hariduse ja praktika kohatune kaugus ning nendevaheline vähe- hene koostöö.

Kui eestlased saavad seda puudujääki kompenseerida õppekavas sisalduva kolme kohustusliku suvepraktikaga, siis soomlastel on erialase praktika leidmise ja seetõttu hilisema tööturule sisenemisega suuri raskusi.

Eesti arenev tööturg pakub aga suhteliselt haruldast PR-haridust omavale noorele märksa prestiižemaid ning eneseteostust võimaldavaid töökohti, mille Soomes on juba hõivanud vanemad ning aastaid süteemis töötanud inimesed.

Järgmine üritus

CERP Estonia järgmine üritus toimub mai algul.

Eesti suhtekorraldustipud Peep Mühlis (Hill&Knowlton), Kristi Liiva (Hansapanga Grupp) ja Aune Past (TÜ) on kutsunud TÜ tudengitele rääkima avalikkussuhete rakendamise organisatsioonide juhtimisprotsessis, seda nii era- kui avalikus sektoris.

Lisainfo: CERP Students Estonia kohta: Ave Mellik, e-mail: avem@jrnl.ut.ee.

Wolfgang Drechsler sai Ühendriikides autasu

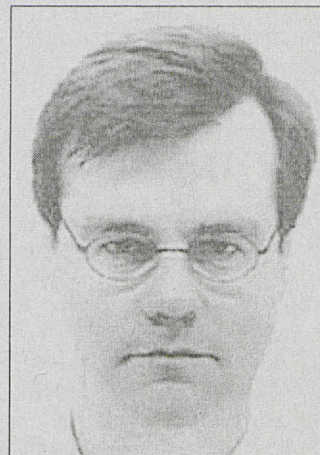
TÜ avaliku halduse prof Wolfgang Drechsler pälvis Ameerika Ühendriikides asuva Bridgewateri kolledži aasta vilistlase autasu Young Alumnus Award ja pidas 11. aprillil avaliku loengu sarjas "The Row Lecture".

Esinemine toimus teemal "E-valitsemine, virtuaalne ühiskond ja internetil põhinev demokraatia: eeskugu, hädahoit või väljakutse".

Loengusarja peetakse alates 1984. aastast, mälestamaks aastaid Bridgewateri Kolledžis rahvusvaheliste suhete vallas töötanud pastor W. Harold Rowd.

Varem on samas sarjas esinenud Terry Waite, Kofi Annan ja Carlos Fuentes.

Saksamaalt, Marburgist pärit professor Drechsler on TÜ avaliku halduse õpetamise rajaja, arendades 1993. aastal esialgsest ühest kursusest tervikliku programmi bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe tasemel, millele rahvusvaheline õppeka-

Wolfgang Drechsler.

vade hindamise komisjon andis 1999. aastal kõrge hinnangu.

Drechsler lõpetas Bridgewateri kolledžis bakalaureuseõpingud *magna cum laude* 1985. aastal, hiljem kaitses magistrakraadi Virginia Ülikoolis ja doktorikraadi Marburgi Ülikoolis. 2001. a. mais pälvis prof Drechsler Alena Bronovska auhinna.

Elutööks on spordi arendamine

Varje Sootak

Emeriitprofessor Atko Viru, kes pälvis tänavu Eesti Vabariigi elutöö preemia, on koguaeg tähtsaks pidanud teadusuuringute õppetöösse siirdamist.

Miks võtsite vastu dekaani ameti, kui olite juba teadusele pühendunud, bioloogia-doktori kraadi kaitsesite 1970?

Sain küll aru, et see segab mu teadustööd, aga oli tahtmine kõike uuritud sporditeaduse arendamisse rakendada. Kõige raskem oligi teadlaseks jääda, sest enam ei olnud nii palju aega laboris töötada.

Kuidas kujundasite spordifüsioloogia koolkonna?

Selleks oli vaja tõeliselt oma erialast huvitatuid, kõrget taset, head meeskonda, järelkasvu. Järelkasvu koolitamisel püüdsin ise eeskujuks olla. Nii oli mul 1964. aastal juba kaks aspiranti – tublide treeneritena tuntud Alfred Pisuke ja Jaan Jürgenstein. Kuigi ise olin füsioloog, aga nemad pedagoogid, olidki esimesed kandidaaditööd pedagoogikast, uurimistulemuste kontrolliks kasutasime füsioloogilisi meetodeid.

Minu käe alt kasvas välja ka näiteks Paavo Kõrge, kes sai noorelt professoriks. Prof Kuno Kõrge pojana oli ta juba perekondlikult teadustööks ette valmistatud ning temast kujunes väga sügav teadlane.

Kus ta praegu töötab?

Ta töötab juba kaua aega välismaal, praegu Los Angelese Ülikooli teadusprofessorina, tema artiklid ilmuvad kõige autoriteetsemates ajakirjades.

Rõhutasite ka kollektiivi osa.

1965 asutatud lihaslaiduse labori ümber koondunud teadlastest tekkis tugev kollektiiv. Kahjuks ei tekkinud niisugust kollektiivi teiste ainete õppejõudude poolel. Iga kateeder polnud juhendamiseks veel vajalikul tasemel ning seepärast oli vaja teemasid, mis sobisid kogu teaduskonnale. See andis tulemusi ja nii tulid teadusesse Toivo Jürimäe, Ants Nurmekivi jt.

Meie teadlasi hakati varsti vajama ka arstiteaduskonnas, kuhu kutsuti tööle Enn Seppet, Aalo Eller, Raivo Masso jt. Võtsin seda algul üsna valulikult.

Sporditeaduse arengu eest seisjana on professor Atko Viru pidanud väga tähtsaks ka treenerite kasvatamist.

EMERIITPROF ATKO-NEEME VIRU (1932)

1955 lõpetas TUs kehakultuuriosakonna
1963 bioloogikandidaat, 1970 bioloogiadoktor
1959. aastast töötanud TUs kehakultuuriteaduskonnas, 1974. aastast professorina
1973-1989 dekaan
1977 Eesti NSV teeneline teadlane
1989-2000 Eesti Olümpiakomitee asepresident
1989-2001 Eesti Olümpiaakadeemia president

Hiljem sain aru, et see oli meile ka tunnustuseks.

Meie labori teadur Toomas Savist sai Tartu kehakultuuri-dispanseri peaarst, ka praegune dekaan Vahur Oöpik alustas teadurina.

Kas teiste erialade teadlased tajusid sporditeadlaste areenile tulekut?

Oli vaja võidelda meie mentaliteedi eest kogu Eesti spordis, et meisse kui teadusetegijatesse tõsiselt suhtutaks. Vähehaaval jõudis spordile teadusliku lähenemise hindamine ka spordijuhtideni. Eriti veel siis, kui saime spordikomitee juures luua teaduslik-metoodilise nõukogu, mille eesotsas olid juba meie teadlased, hiljem ka ma ise.

Suure tähenduse omandas iga-aastane teaduslik-metoodiline konverents.

Väga oluline osa oli ka meie

tööde avalikustamisel. Selles suhtes tulid hästi kaasa ajakiri Kehakultuur ning Spordileht, mis avaldasid nii teavet meie teadlaste tegevusest kui ka populaarteaduslikke artikleid. Oluliseks avaldamiskohaks sai TÜ toimetiste sari "Tõid kehakultuuri alalt". Mis aga puutub teiste erialade teadlaste suhtumisse, siis see kujunes koos meie artiklite ja raamatute ilmutamisega.

Välismaal avaldamine ei tulnud vist kõne allagi?

Esmajoonelt püüdsime end sisse suruda üleliidulise eriala-väljaandesse, kus oli küll portfell alati pungil ja teataval määral valitses ka korruptiivne õhk-kond.

Välismaal avaldamiseks tuli läbi käia väga keeruline bürokraatlik tee, mis vahel ka õnnestus. Esimesed rahvusvahelised publikatsioonid ilmusid 1969.

Aga välismaal õppimine?

Pidasin väga tähtsaks noorte teadlaste välismaal õppimist, 1970-1990 stažeeris välismaal 19 noort teadlast meie meeskonnast. Ise sain väljasõidukeelu nimekirjast välja (isa oli Norilskis maha lastud) tänu rektor Arnold Koobi abile alles 1976. aastal.

Suutsite sisse viia ka treenerite ettevalmistuse ülikoolis.

Olen koguaeg väga oluliseks pidanud treenerite ettevalmistust läbi teadusliku prisma. Algul kohandasime ümber üleliidulisi kogemusi, kuid neid arendades suutsime ka uut luua. Näiteks käivitasime uue aine "Spordibioloogia", töötasime välja treeneri kontseptsiooni ja asusime õppeaine kontseptsioonide sedastamisele.

Olin küll algataja, aga põhilise töö tegid Fred Kudu, Ilmar Kullam, Erna Abel, August Tähnas jt. Nema olid praktikas tugevad, mina püüdsin juurde siirata teaduslikku lähenemist.

Meie lõpetajad on tööle läinud Soome, Rootsi jm, tööandjad ja spordijuhid on andnud neile positiivse üldhinnangu.

Kas emeriitprofessorina on Teil praegu võimalus teaduses osaleda?

Mul on ETFi kaudu juhenda-da kaks projekti, nendes saan ka endist meeskonda kasutada.

Kandidaaditöös uuritud teema kehalise pingutusega kohanemise iseärasustest võistlus-olukorras viis hormonaalsete muutuste uurimiseni. Doktoritöös uurisingi neerupeatiste koore funktsionaalset aktiivsust kehalistel koormustel.

Omaette suunana tekkis adaptiivsuse hindamine, st kui sportlane treenib, siis ta kulutab endast midagi ära. Seepärast koos võimete tõusuga väheneb võimalus edasiseks adaptatsiooniks. Ja see teeb ta nõrgemaks, et taluda mitmesuguseid mõjustusi, sh ka suuri spordikoormusi. Edasine treenimine võib olla juba ületreening. Selle kindlakstegemiseks tekkis meil oma hüpotees, mida praktikas tõestada suutsime.

Viimaste aastate suurim õnnestumine on koos poja, vanemteadur Mehisi Viruga Ameerikas vastava monograafia avaldamine.

Olete üks Eesti Karskusliidu taastajaid ja Tartus AVE loojaid. Mida praeguses karskustegevuses oluliseks peate?

Eesti alkoholiseeritus lausa nõudis alkoholivastase liikumise käivitamist. 5. jaanuaril 2001 sündiski AVE. Nimepanijaks oli Riigikogu liige Ignar Fjuk, kes mõtestas AVEt Alkoholivaba Eestina.

Kõige rohkem tahame tegelda järeltuleva põlvkonnaga – õpetada lapsi oma tulevikku kujundama, et nad oskaksid vastata küsimusele, milleks elada, mida nad oma elus saavutada tahaksid.

Olete ka üks Eesti Olümpiakomitee taastajaid ja selle asepresidente ning Eesti Olümpiaakadeemia president. Kas tänu sportlaste headete tulemustele on ka olümpismiideedel suurem levik?

Lastel on spordipisik olemas, see sai selgeks, kui hakkasime korraldama kooli olümpiamänge. Olümpiaharidus toimib tänu tublike entusiastide kogule. Abi annavad meie andekad sportlased, kes käivad heameelega neid olümpiamänge avamas ja õpilastega kohtumas. Ja kui kõik lapsevanemad mõistaksid, et sportimine on keha, vaimu ja tahte ühtsus, jõuaksid tõeliselt andekad spordirajale.

UUDISED

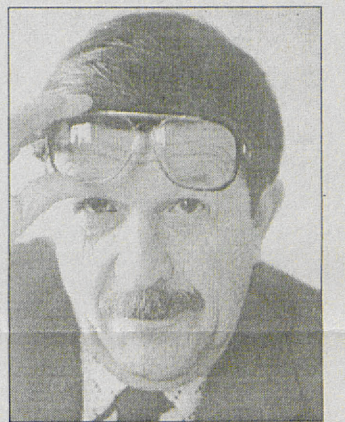
Vaiko Uibopuu.

Vilistlaskoori 10. aastapäev

20. aprillil annab TÜ Ajaloo Muuseumis juubelikontserdi TÜ naiskoori vilistlaskoor. Dirigent on Vaiko Uibopuu.

Koori liikme Leeni Uba sõnul tulid kümme aastat tagasi kokku naiskoori mõned endised liikmed koos dirigent Vaiko Uibopuuga. "Lauluhuvilised soovisid taas laulupeost lauljana osa saada. Eeskuju pakkus meile Tallinnas juba edukalt tegutsenud TÜ AN vilistlaskoor "Lubinokad," ütles Leeni Uba.

Kontserdil pakuvad vaheldust koori kammerkoosseis ja ansambel. Kaastegev on EMLS Tartu Meeskoor.

Viktor Masing.

Viktor Masingu mälestusnäitus

18. aprillil avatakse TÜ Türi Kolledžis Viktor Masingu (1925-2001) mälestusnäitus.

Näituse avamisel meenutavad akadeemikut abikaasa Linda Poots ning kunagine üliõpilane ja kolleeg Alar Läänelaid. Tänu prof Masingu lesele asub märkimisväärne osa tema isiklikust raamatukogust Türi kolledžis. Kogu sisaldab mitmesuguseid loodusteemalisi sõnastikke, sõnaraamatuid, taime-määrajaid jpm, näiteks „Eesti NSV floora“ (11 köidet).

Viktor Masing on tuntud eesti botaanik, biograaf ja loodusteaduste populariseerija, kauaaegne TÜ õppejõud, Eesti TA akadeemik. Ta on uurinud mitmeid teadusvaldkondi, sh geobotaanikat, sooteadust, ornitoloogiat, maastikuteadust. Tema sulest on ilmunud enam kui 600 erinevat artiklit ja raamatut.

Näituse on koostanud TÜ Ajaloo Muuseumi näituste koordinaator Mare Viiralt.

Poksiturniir 2002

19.-24. aprillini toimub TÜ spordihoones Ujula 4 rahvusvaheline poksiturniir.

Võistlustele on registreerunud 80 poksijat. Osalevad mitmed Soome poksikoondise liikmed, Eesti poksikoondislased ja Leedu noortekoondis.

Turniiri on peetud 1964. aastast alates, olles sel ajal ainukeks ja omanäoliseks üleliiduliseks noorteturniiriks kogu endises Nõukogude Liidus.

Turniiri korraldab TÜ Spordiklubi koos poksiklubiga.

Konverents Eestist ja põhjamaadest

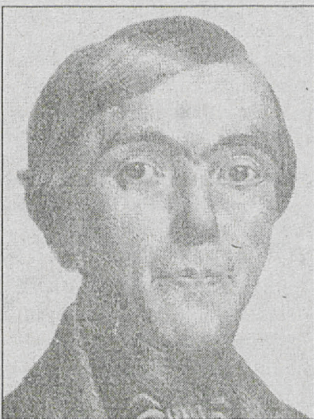
Maarja Lõhmus
Elias Lõnnroti Selts

19. aprillil kell 11 algab TÜ nõukogu saalis teine konverents Eesti ja põhjamaiste väärtuste teemadel.

Põhjamaade kultuuri üks tunnuseid on elav huvi ja austus omaenda kultuuripärandi vastu ning seda kultuuri viljeleja inimese väärtustamine. Selle üks võimas sümbol on näiteks "Kalevala" eepose koostaja Elias Lõnnrot, kelle sünnist möödus 9. aprillil 200 aastat.

Põhjamaiseid kultuure iseloomustab ka kaasajal tugev orienteeritus omakeelsele kultuurile – nii Norras, Rootsis, Taanis kui Soomes on jõuline ja elav rahvuslik teadus- ja kultuurielu, mis on ka laialt tuntud kogu maailmas.

Neile ja paljudele muudele küsimustele otsitakse vastust

Elias Lõnnrot.

Elias Lõnnroti Seltsi ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu Infobüroo korraldataval konverentsil.

Põhjamaade Ministrite Nõukogu Infobüroo juhataja Kalli Klement räägib Põhjala väärtushinnangute esiletulekust Eestis, prof emer Paul Alvre

teemal "Eesti pilk Põhjamaade kultuuride poole", dr Lassi Saressalo Soomest Elias Lõnnrotist, Peter Berglez Rootsis "Maailmasündmused ja põhjamaaine identiteet" ning Peter Kyhn Taanist "Taani Põhjamaana ning suhted Eestiga".

Kell 13.30 jätkub konverents peahoone aud 234. Kuulata saab Sigrid Kaasiku ja Mart Raudsaare ettekannet "Põhjamaaine dimensioon ja demokraatia", dots Heinike Heinsoo Eesti ja Soome kommunikatsioonierinevustest, Liina Tiiderma tutvustab erinevaid kultuure ja erinevaid kombeid, Juha-Matti Aronen rahvakultuuri Põhjamaades. Dr Maarja Lõhmuse ettekande teema on "Kultuurimudelid ja Põhjamaad".

Kell 15-16 juhib samas teemakohast arutlust dots Eero Medijainen.

Salt Lake City olümpiamängude konverents

Laupäeval, 13. aprillil kell 12 TÜ Raamatukogus algaval konverentsil võetakse vaatluse alla ettevalmistus 2002. aasta olümpiamängudeks ja Eesti sportlaste võistlemine.

Konverentsil käsitletakse treenimist (kasutatud treeningkoormused ja -intensiivsus, erinevad treeningvahendid ja -võtted) ja mitmesuguseid võistlemist puudutavaid probleeme.

Ettekannetega esinevad meeste murdmaasuusatamise koondise peatreener Mati Alaver, olümpiamedalist Jaak Mae, Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonna vanemteadur Tõnis Matsin, meeste murdmaasuusatamise koondise füsioterapeut, TÜ doktorant Lauri Rannama, kahevõistluse

koondise peatreener Allar Levandi ja laskesuusatamise koondise peatreener Hillar Zahkna.

Arutelus osalevad Eesti Olümpiakomitee president Mart Siimann ja peasekretär Toomas Tõniste.

Arutellu on kutsutud ka olümpiasportlased Kristina ja Katrin Õmigon ning TÜ kehakultuuriteaduskonna õppejõud ja teadurid.

Salt Lake City olümpiamängude konverentsi korraldavad Eesti Olümpiakomitee, Eesti Olümpiaakadeemia ja Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskond.

Üritus on tasuta ja kõik huvilised oodatud.

Info: Mehisi Viru, tel 375 368, e-post: viru@ut.ee.

ÖNNITLEME

Dots Tõnu Mauring 60

Aja jõud on vääramatu. Ka nooruslik hing ei suuda täielikult leevendada aja toimet. 16. aprillil on sünnipäev majandusteaduskonna turunduse õpetooli dotsendil Tõnu Mauringul. Ta on lõpetanud ülikooli 1965. aastal füüsikuna. Järgnesid viljakad teadustööaastad Füüsika Instituudis, mille tulemusena kaitses ta edukalt 1973. aastal füüsika-matemaatika kraadi.

Reaalteaduslik vundament on olnud heaks baasiks majandusteaduslikule pealisehitusele. 1981. aastast töötab Mauring majandusteaduskonnas, algul vanemõpetaja, hiljem dotsendina. Praegu õpetab ta turunduse aluseid, äri- ja teenuste turundust ning müüki ja müügijuhtimist.

Tõnu Mauring on üliõpilaste poolt kõrgelt hinnatud lektor ja uurimistööde juhendaja. Oma turundusalasid teadmisi on ta täiendanud USAs Bentley College'is, Inglismaal Keele'i Ülikoolis ja Rootsis Uppsala Ülikoolis. Tema kirjutatud õppeva-

hendid "Turunduse alused I", "Isiklik müük" ja venekeelne "Marketingi alused" on leidnud tänulikke lugejaid ka praktikute seas.

Kolleegina on Tõnu Mauring meeldiv ja asjalik suhtleja, kelle poole võib alati pöörduda. Aktiivset eluhoiakut ja energiat jätkub tal nii endale kui ka kolleegidele süstimiseks.

Jätkuvat elurõõmu ja tervist paljudeks aastateks soovivad kolleegid juhtimise ja turunduse instituudist.

Kolleegid

25
Ulvi Ragun,
laborant – 16. aprill

30
Liina Jürimaa,
klienditeenindaja – 13. aprill
Aivar Tarre,
teadur – 16. aprill
Kristel Ruutnests,
teadur – 17. aprill

35
Merike Kull,
lektor – 15. aprill

45
Tiitu Tarkpea,
referent – 17. aprill

50
Teet Uustare,
vanemteadur – 16. aprill

Akadeemia nr 4

Raimund Ubar	Ülikoolid akadeemilise kapitalismi tõmbetuules
Jüri Ruus	Kommunistide osakaal Eesti eliidis demokraatiale ülemineku perioodil
Jaak Pihlau	Aleksander Viidiku varjatud elu: Vabadussõjalasest NKVD tippagendiks
Axel Reetz	Baltimaade retseptisioon Saksa poliitikateaduses
Thomas Wolfe	Oodates kuulsust
Martti Paloheimo	Kas psühhiaatria valetab?
Hans-Joachim Klimkeit	Mani ja manilus
Aleksander Veingold	Metamodelleerimine ehk aksiomatiseeritud filosoofia: Aristotelese programmist "Filosoofia Elemendid"
Matt Ridley	Genoom: Ühe liigi autobiograafia kahekümne kolmes peatükis.

TÜ LOENGUSARI TALLINNAS

15. - 26. aprillil Eesti Rahvusraamatukogus

- 15. aprill kell 17, kuppelsaal
 - mag Priit Sander "Riski hindamine väärtpaberiturul"
 - 16. aprill kell 17, kuppelsaal
 - mag Hasso Kukemelk "Innovatsiooni võimalikkusest hariduses"
 - 17. aprill kell 17, nurgasaal
 - prof Jüri Tamm "Kütuseelement – tuleviku energiaallikas"
 - 18. aprill, kuppelsaal
 - kell 16 prof Helmut Piirimäe "Tartu Ülikool Rootsi ajal"
 - kell 18 prof Jaan Sootak "Eesti karistusõigusreformi õiguspoliitilised valikud"
 - 19. aprill kell 17, kuppelsaal
 - prof Peep Miidla "Millele toetub matemaatika"
 - 22. aprill kell 17, kuppelsaal
 - prof Kalevi Kull "Looduse semiootika"
 - 23. aprill kell 17, saal
 - dots Riina Salupere "Krooniliste maksahaiguste ravi arengusuundadest"
 - 24. aprill kell 17, kuppelsaal
 - prof Toivo Maimets "Rakkude elust: kas kõik on kirjas meie geenides?"
 - 25. aprill kell 17, kuppelsaal
 - vanemteadur Riho Altnurme "Uusi uurimissuundi Eesti kirikuloos"
 - 26. aprill kell 17, kuppelsaal
 - vanemteadur Tõnis Matsin "Treenerikoolitus ja teadustöö tipptreeneritega Tartu Ülikoolis"
- Loengud on tasuta. Info tel 6 406 866 või 6 406 868.

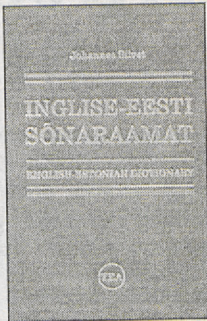

TARTU ÜLIKOOLI
KIRJASTUS

Tiigi 78 375 961 tyk@psych.ut.ee

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Johannes Silvet
"Inglise-eesti sõnaraamat",
4. täiendatud trükk,
TEA Kirjastus,
Tallinn 2002,
1392 lk.

Eesti kultuuriloos ainulaadne legendaarne sõnaraamat on saanud tänapäevase sisu ja vormi. Eesti tuntuima inglise keele asjatundja Johannes Silveti (1895–1979) inglise-eesti sõnaraamat ilmus esimest korda 1939–1940. Autor täiendas ka sõnaraamatut 3. trüki käsikirja. Nüüdseks on Silveti sõnaraamatut trükitud korduvalt nii Eestis kui ka välismaal. Mullu augustis andis Johannes Silveti tütre tütar Tiiu Käärma sõnaraamatut kirjastamise õiguse üle TEA Kirjastusele. Pärast seda on täiendanud ja toimetanud Eesti mahukaimat ja autoriteetsemat inglise-eesti sõnaraamatut mitmed spetsialistid, nende hulgas TPÜ inglise keele õppetooli juhataja Suliko Liiv, TÜ kauaaegne inglise keele õppejõud Nora Toots jt. Et sõnaraamatut viimasest täiendamisest on möödunud juba 25 aastat, vajas suurteos põhjalikku ümbertöötamist. Toimetajad on lisanud tuhandeid märksõnu, väljendeid ja mõisteid, mis on viimase veerandsajandi jooksul käbele tulnud. Praegusest keelekasutusest lähtuvalt on tänapäevastatud nii inglise kui ka eesti keele esitus ja stiil, mõistete sisu ja maht. Tervikuna on uuendatud hääldussüsteemi. Seejuures on aga säilitatud Silveti sõnaraamatut tuttav struktuur ning sõnavara proportsioonid. Uus sõnaraamat on üheköiteline ning sisaldab üle 100 000 märksõna 1392 leheküljel.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustust 10%!

KARJÄÄRITEENISTUSE LOENG

17. aprillil kell 12.15 peahoones ruumis 102

ARIKO ReServi konsultant ja juhatuse esimees Igor Päss:

- Muutused Eesti tööjõuturul
- Karjääri planeerimine
- Kuidas efektiivselt tööd otsida
- Noorte positsioon tööjõuturule sisenemisel
- Mida tööandjad tähtsaks peavad
- Kuidas ennast tööandjale edukalt tutvustada

ACTA DIURNA

Loengukursus "Araabia Kalifaadi ja islami ajalugu" (1 AP). Loeng toimub Lossi 3-405 12.04. 15-19; 13.04. 10-14 ja 15-19; 14.04 11-15. Lektor: Kattri Türk (EHI, TPÜ). Korraldab: Eesti-Araabia Selts. Loengukursus on kõikidele üliõpilastele ja Eesti-Araabia Seltsi liikmetele tasuta, teistele 300 kr. Lisainformatsioon ja registreerimine: ears@ears.ee, tel 440 465, 053 905 137. Arveldusarve: Hansapank, a/a 221013183036. Loengukursuses käsitletakse islamimaade ajalugu alates islami-eelsest perioodist ning lõpetades Osmanite impeeriumi rajamisega.

KAITSMISED

19. aprillil kell 15.15 kaitseb nõukogu saalis kirjanduse ja rahvaluule osakonna nõukogu ees Anzori Barkalaja väitekirja teemal "Šamanismiteooria arenguviisideid: Pimi jõe hantide usundiilise süsteemi seostest läänemaise maailmapildiga" eesti ja võrdleva rahvaluule alal. Juhendaja: prof Ülo Valk. Oponendid: prof Anna-Leena Siikala, Helsingi Ülikool ja prof Mihály Hoppál, Ungari Teaduste Akadeemia.

LOENGUD

16. aprillil kell 10.15 algab Riia 23 ruumis 217 seminar "Transfer RNA modification and reading frame maintenance," mida juhhib Umeå Ülikooli professor Glenn Björk. Oodatud kõik huvilised!

17. aprillil kell 16-18 peab Aivar Põldvee, Eesti Ajaloomuuseumi teadusdirektor, Paabeli ruumis 305 (Skandinaavika raamatukogus) ettekande teemal "Kirik, kool ning rootsi ja eesti talupo-

jad Harju-Madise ja Risti rootsiaegses kultuurimiljöös". Kõik huvilised on oodatud. Info: külalisprof. Jürgen Beyer, tel. 482 009.

17. aprillil kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1201. avalik ettekandekoosolek "Brücknerite teadlasdünastia ja Tartu". Päevakorras Arvo Järvet: Eduard Brückner ja kliimamuutuste uurimise algus; Tiit Rosenberg: Alexander Brückner – TÜ üldajaloo professor; Sirje Tamul: Arthur Brückner, oftalmoloogiaprofessor.

19. aprillil kell 12.15 algab Riia 23 ruumis 217 seminar "Construction of the first-generation haplotype maps," mida juhhib prof. Lon Cardon (Wellcome Trust Centre for Human Genetics, University of Oxford). Info tel 375 066.

19. aprillil kell 12.15 toimub Liivi 2-208 Merik Meriste venia legendi "Agendid tarkvaratehnikas".

KURSUSED

15.-28. aprillini viibib Tartus Hamburgi Ülikooli klassikalise filoloogია emeritprofessor Dr. Walther Ludwig. Kõik huvilised on oodatud kuulama loengusarja ladina keele ja kirjanduse funktsioonidest Euroopas uusajal. Loengud toimuvad 16., 17., 19., 23. ja 24. aprillil kell 10.15 Uues Keeltemajas ruumis 414.

TEATED

17. aprillil kell 15 algab avatud ülikooli infotund Valga maavalitsuse saalis. Tutvustatakse avatud ülikooli koolituspakkumist põhiõppe ja täienduskoolituskursusi. Infotunnile järgneb aru-

telu maakonna juhtidega ülikooli ja Valga maakonna koostöö teemadel. Info tel 375 201 Aili Saluveer ja tel 375 603 Eeva Kumberg.

18. aprillil kell 16.15 toimub TÜ Ajaloomuuseumis TÜ professorite klubi ettekandekoosolek. Esineb prof Marika Mikelsaar "Tartu Ülikooli meditsiiniline mikrobioloogia maailmatuultes".

"Kuidas olla edukas tööjõuturul ning leida parim rakendus oma potentsiaalile ja erialastele teadmistele". Neljatuks koolitusprogramm lõpetajatele ja tööd otsivatele tudengitele. Sisaldab Eesti tööandjate poolt enam kasutatud personalivalikutestide täitmist ning tagasisidet tulemuste kohta. Lektor: Maria Veltmann (BHR, vanemkonsultant). Võimalik on valida nelja grupi vahel: 03.05 kell 9-13 ja kell 14-18, 24.05 kell 9-13 ja kell 14-18. Kursuse maksumus 100 krooni. Info ja registreerimine 29.aprillini TÜ üliõpilaste karjääriteenistuses Ülikooli 20-301, TÜ kohviku hoone, 3. korrus. Kohtade arv piiratud!

Ülikooli raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute lugemisaal on remonttööde tõttu kinni 15.-21. aprillini.

ERASMUS ÜLÕPILASVEHTUS

TÜ kuulutab välja konkursi Euroopa Liidu kõrgharidusprogrammi ERASMUS üliõpilasvahetus õppe-kohtadele Euroopa partnerülikoolides. Stipendiumi taotlemise võimalus. Avalduste esitamise tähtaeg on 3.mai, avaldused esitada teaduskondade koordinaatoritele. Täpsem info sõlmitud lepingute ja kandideerimistingimuste kohta aadressil www.ut.ee/erasmus. Info: Riin Kikkas, TÜ ERASMUS üldkoordinaator, Välisüliõpilastalitus (ph 104), tel. 375 151 või erasmus@ut.ee.

UNIVERSITAS
TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamise ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Lõpetajad 2002

NR. 24 (2102), 21. JUUNI 2002

TASUTA

Head lõpetajad!

Õnne ülikooli

lõpetamisel!

Palju tänu, et olite

need aastad ülikooliga.

Edu teie edasistele

ettevõtmistele!

Rektor

Jaak Aaviksoo

Usuteaduskond

Iti Aavik
Katrín Johanson
Karin Kanarik
Ahti Lyra
Liivo Niin
Ingrid Nuga
Andres Paesüld
Terje Pruks
Siiri Rebane
Merle Riistan
Tanel Tamm

Astrid Vaiksaar
Küllli Vallimäe-Tuberg
Ave Vapper

Õpetajakoolltuse
kutseasta

Liina Aavik
Ester Barkala

AVATUD ÜLIKOO

Ene Paldre

Arstiteaduskond

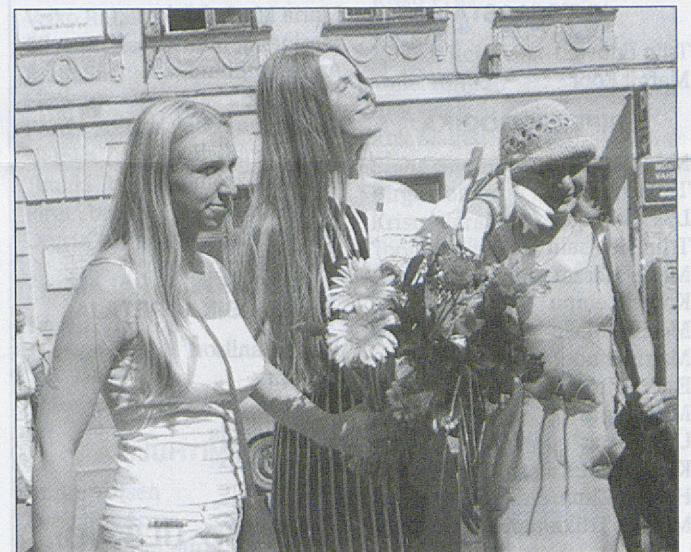
ARSTITEADUS

Kristi Annist
Urmet Arus
Kristo Ausmees
Vladimir Borissov
Triin Eglit
Küllli Erlang – cum laude
Irina Frolova
Igor Gorjatšjov
Ramacandra Shankare Gowda
Vahur Grünthal
Helka Meri Valpuri Hosia
Tuuli Igalaan
Kristin Jaigma
Meelis Jakobson
Diana Jeršova
Heili Jõgisoo
Katrín Kabur
Jana Kadastik
Airi Kapak
Aiki-Kadri Kask
Hannes Keemu
Kristi Kirotam
Kersti Kloch
Ave Kokk
Jekaterina Kotova
Viktoria Krjukova – cum laude
Kristel Krunks
Gerli Kuusk
Andres Külama
Kati Marjatta Kähkönen
Nonna Kärki
Kärt Kask
Katrín Kõdar
Andrus Kõrgvee
Lauri Kõrgvee
Antti Pekka Launonen
Tanel Laurberg
Lauri Lemming
Kristi Lepik
Kaur Liivak
Margit Lill
Anneli Linnamägi
Niina Emilia Mikkonen
Tuomo Tapani Myllymäki
Veiko Mäesalu
Janika Naaber
Milla Marika Naumanen
Denis Nemtsev
Svetlana Netšaeva
Tuomas Paana
Mart Pais
Liina Pettai
Rebeca Pikkur
Severin Puss
Ulvi Ragun
Teete Raiend

Martin Ranna
Liina Raskasov
Veiko Reigo
Mari-Liis Riibak
Kadri Rohla
Eva Roomets
Riina Saar
Riste Saat
Anneli Sainast
Sirja Sard
Siim Schneider
Elke-Signe Silivask
Katrín Sisa
Aleksander Sizarov
Gennadi Skvortsov
Inga Soveri
Eiki Strauss
Ene Strelkov
Anna Sõrovegina
Külliki Tammekand
Ele Tammemäe
Aleksi Teor
Viivika Tikk
Minna Johanna Toom
Heisl Vaher
Varju Vaher
Ingrid Veiksar
Maarit Veski
Janek Vilisaar
Triin Väli
Suranga Wickramanayake
Outi Ylönen
Julia Zjablova
Oleg Ületoa

HAMBAARSTITEADUS

Anu Alba
Aljona Balõtleva
Heidi Emois
Mari-Liis Ernits
Reelika Filippov
Ragnar Ilp
Krista Injarabian
Sirli Kerge
Jekaterina Kim
Dmitri Komlov
Toomas Kullerkupp
Kadri Lembinen
Helin Luum
Aleksandr Masterov
Kristina Meleško
Jana Mervelt
Jaanas Metsa
Maria Možarova – cum laude
Karmen Muoni
Küllli Mändmaa
Jana Ottas

Lõpetajaid saadavad lilled ja päike.

Uku Paal
Merike Pennar
Kristiina Puksoo
Piret Põder
Kätlin Reinart
Liis Saar
Pilleriin Saar
Leeni Sadam
Eva Sikk
Janne Tiigimäe – cum laude
Tambet Tähepõld
Karmo Vunk

PROVIISORIÓPE

Jüri Arjakse
Ave Arjukese
Kersti Ehrlich
Maire Häidkind
Leno Inno
Tiiu Jüriado
Krista Karjel
Kaidi Kelt
Margus Mõtus
Marit Olm
Iige Oras
Jaanika Paabo
Kaarel Parts
Kai Plinker
Natalja Poluektova
Inga Põru
Maia Rettelgas
Marje Saarsoo
Piret Stokkeby
Markus Toom

ÕENDUSTEADUS

Kristi Bender
Helika Hermlin

Helen Kattago
Reelika Kiivit
Marit Kiljako
Jaana Lanno
Ljudmilla Linnik
Merili Luik
Velli Roots
Kadri Saarma
Piret Sillaots
Jaana Säask
Kadi Tarasova
Marko Tiisler
Tiiu Tiivel – cum laude
Kristi Toode
Tiina Torma
Katrín Vijar

AVATUD ÜLIKOO

ÕENDUSTEADUSE
DIPLOMIÓPE

Tiina Freimann
Riina-Renate Int
Signe Järv
Viive Kaalep
Katrín Kaunissaar
Erika Kruup
Anita Kändra
Tatjana Oolo
Mirge Orasmaa
Laine Ottenson
Erle Rettelgas
Piret Sarjas
Küllli Uibo

Õigusteaduskond

Lauri Aasmann
Kristiina Albi
Kristi Aule
Triin Biesinger
Maria-Regina Blauhut
Grete Erma
Vadim Filimonov
Arvo Fjodorov
Liis Hallik
Tiina Ilus
Rolan Jankelvitš
Agnes Jõe
Joonas Jännäri
Veiko Kandla
Katrín Kask
Karin Kask
Kristel Kibus
Anneli Kilic
Tim Kolk
Berit Kondas
Aiki Koni
Eva Kruusmaa
Kairi Kurisoo – cum laude
Margus Kõiva
Kadri Kõressaar
Krista Laever
Leevi Laever
Margit Lahevee
Villem Lapimaa
Kaupo Lepasepp
Priit-Friedrich Lillemaa
Janika Lipson
Rita Malken
Irina Nikonorova
Tauno Novek
Ago Oder
Andres Ottender
Hanno Parksepp
Andres Parmas
Mari-Liis Parmas

Ago Pelisaar
Antti Perli – cum laude
Kaie Pihelgas
Lea Piirisalu
Triin Ploomipuu
Ingrid Podar
Pirkka-Marja Põldvere
Silvia Pärmann
Alar Rand
Juhan Raudam
Madis Reimand
Annika Rosin
Käthlin Sander
Juhan Sarv – cum laude
Mari-Liis Sepper
Mait Siigur
Kristjan Sikk
Gea Suumann
Marianne Toom
Mihhail Tširkov
Marju Uljas
Sille Uusna
Merle Veeroos
Elis Vija
Liisi Vuntus
Nikolay Yuferev

AVATUD ÜLIKOO

Triin Bergmann
Kersti Jauhiainen
Meelis Juursoo
Reigo Kala
Heiki Kolk
Alar Kondratjev
Marge Krusealle
Indrek Metusa
Reet Oorn
Hanno Pevkur
Kirke Saar
Merike Tikk

Üks etapp on läbi – kuhu edasi?

Haridusteaduskond

KASVATUSTEADUSED	
Anti Alasi Helin Arvola Marin Jänes Kaire King Triin Laasi Ingrid Leinus Eve Mägi Indrek Männiste Kairi Solmann Pille Tamm	Silja Trestip Raili Udeküll Ruth Valdmaa
ÕPETAJAKOOLITUSE KUTSEAASTA	
Triin Edovald Margit Koor	PÕHIKOOLI EESTI KEELE KUI VÕORKEELE ÕPETAJA
ERIPEDAGOOGIKA	
Merle Alamaa Tiina Fuchs Ly Heinpalu Triin Heinsalu Merle Herzmann Kristel Lempu Meelika Maila Mairi Mandel Ester Mitt Marju Paas Ülle Rästas Kadri Rüütel Helena Zimmermann Monika Trükmann	Irina Aleksandrova Julia Eskor Hellika Ivanov Danel Jantra Olga Kulli Olesja Kums Seidi Lamus Maria Markultšak Marina Mohnatšova Anna Muhhina Irina Palk Jekaterina Podolskaja Anna Struđlalina Oksana Skrõmova Enel Suutre Maris Treial Jelena Vinogradova
ÕPETAJATE SEMINAR	
KLASSIÕPETAJA	
Ly Aas Kristi Alt Anne Andla Krista Bernhardt Aime Halgma Merit Harju Inga Heinaste – cum laude Tiina Ilves Merli Jallakas Eve Jegorova Krista Kadarpi Maili Klassen Reine Klettenberg Kristi Kool Angeelika Kruusla Pirjo Kuldkepp Sille Kupri Karis Lipmeister Kersti Loim Christi Lõhmus Gadi Lübek Ave Mailaan Avely Meier Kristi Muru Anu Mõtsla Dagmar Mäll Tea Nurmine Gea Pedajas Eno Pihla Karin Raeste Merike Rand Jane Raud Jaanus Sepp Kaire Siimus Kairi Sirendi Evelin Teppo Egle Tohver	MUUSIKAÕPETAJA
ERIPEDAGOOGIKA	
KOOLIKORRALDUSE KUTSEMAGISTRIÕPE	
ÕPETAJATE SEMINAR	
KLASSIÕPETAJA	
Leili Aasajärv Kadri Alt Ly Ambos Vivian Haamer Kaja Kiho Kaja Kivisikk – cum laude Ines Kurg Halliki Kõiv Riin Laja Barbara Laul Siret Lillemäe Erkiine Meitsar Tiia Peedumäe Eliana Prangli Heli Pundonen Airis Roos Anne Rosenberg Kaili Salumäe Luule Vaht Eena Vlassova	Jaana Danilson Heli Järv Julia Krõlenko Raine Raadla Jane Reiljan Hälis Rooste

Filosoofiateaduskond

AJALUGU	
Agnes Aljas Liis Allik Kaarel Antons Allan Aron Aire Arras Eero Epner – cum laude Ilmar Ermus Helena Grauberg Arvi Haak – cum laude Jevgeni Hapov Siiri Hommik Annika Hunt Kersti Jaigma Karolina Johanson Pille Juhkam Ivo Juurvee Helena Järviste Iris Jürjo Andra Kalda Linda Kaljundi Kalev Koppel Kersti Kruus Kristi Kukk – cum laude Katrin Kurvits Varje Kuusik Mairi Laanetu Margot Laneman – cum laude Kateriin Leini Erko Lelov Maris Leponiemi Kersti Liblikmaa Siimo Lopsik Leen Lõhmus Liina Maadla Valdis Naaber Milvi Martina Piir – cum laude Kaarel Piirimäe – cum laude Pilvi Põldmaa Jan Rohtmets Kristjan Roos Reet Ruusmann Indrek Sirp Sille Sombri Tõnis Taavet Kaire Tooming Vladimir Tšudajev Kaidi Uibu Laura Vaan – cum laude Kristina Valдру Kadri Viira Virge Vijard Evelin Väli Nele Võsu	Jelena Tšerednikova Olga Vlassova
FILOSOOFIA	
Helen Eenmaa Inga Härson Koit Kelder Tatjana Lissitsina Kristi Lõuk Lehor Meius Kristjan Rubin Armo Sepandi Riin Sirkel Kuldev Suits Tarmo Tirol	
HISPAANIA KEEL JA KIRJANDUS	
Kai Karus Margit Leibur Liis Prikk Pirkko Põdra Kaie Suits	
INGLISE KEEL JA KIRJANDUS	
Evelin Gellert Karina Kazintseva Kadri Kont Kai Kont Kaili Külml Triin Lillelaid Kristina Meltsov Minna Penkkala Taavi Piibemann Lauri Pilter – cum laude Irma Pöder Kadri Põdra Ain Rada Kadri Rahu Merili Tomikas Kristi Ugam Anna Ventmann	
PRANTSUSE KEEL JA KIRJANDUS	
Kristi Kollist Päivi Leimus Lembe Lökk Kristel Maran Jekaterina Panova Olga Toots – cum laude	
SAKSA KEEL JA KIRJANDUS	
Kairi Anderson Silja Helistvee Eda Jaanson Maarika Keerberg Liesel Leimets Elen Lepik Astra Lõhmus Maiu Lääne Maive Meister Maia Merelaine Krista Müürsepp Kristel Oinberg Sigrid Parts Ave Plukk Margit Sakson Grete Saldu Kairi Sarvin Tähti Siinmaa Diana Sinelnikova Maria Strauss Mailis Sütt Egle Tintse	
AVE TOOTS	
Eda Tursk Katrin Täpsi Kristel Vetemäe – cum laude	
SKANDINAVISTIKA	
Kai-Mai Aja Marika Algus Sigre Andreson Renna Järvalt Martin Karner Kadri Koit Katri Laev Kristi Lemmik Terje Möllits Mari Poola Marin Pärtel Katrin Schönberg Leanne Tamm Mari Tampuu Raili Tenneberg Eneli Tomingas Ülle Tuvikene	
KIRJANDUS JA RAHVALUULE	
Rait Avestik Maarja Hollo Triinu Hõbejärv+ psühholoogia bakalaureusekraad Monika Järveoja Kiti Kaur Melika Kindel Mare-Mai Kõnno Ülle Kärner Helen Luks Hille Ojala Krista Ojasaar Eva-Liisa Palli Krista Pilvik Signe Põldsaar Annika Pärnat Elo Rebane Reeli Reinaus Ave-Piia Rohtla Grethe Rõõm Anne-Ly Sova Kristen Simmo Karin Tamm Katrin Talts Jaak Tomberg Ave Tupits Kristina Veidenbaum	
MAALIKUNST	
Kadri Ilves Lii Jürgenson Kadi Kängsepp Rauno Thomas Moss Sabrina Norlamo Satu Piironen Kärt Putk	
VEENE JA SLAAVI FILOLOOGIA	
Roman Abisogomjan Jelena Bida Irina Bogdan Maria Borovikova Nadežda Gorjajeva Katrin Ilves Kai Kamja Helen Kiviste Jelena Levotška Asja Morgunova Julia Nedorezova Anna-Maria Nizovtseva	
IRINA OSKO	
Katri Piiskop Riina Poltan Kadri Pungaste Tatjana Rannaeere Julia Sorokina Jelena Šuvalova – cum laude Oksana Zaitseva Maria Zitinskaja Julia Taratuhhina Natalia Tšumakova Natalja Vikultseva Natalja Vinogradova	
ÕPETAJAKOOLITUSE KUTSEAASTA	
Irina Danilova Kersti Heek Reet Hendrikson Merille Hommik Eva Ingerpuu Agata-Adrija Janter Kaisa Jögi Rille Jüriado Tiina Kapper Mari Kelve Annika Kiuru Evelin Kivilo Andra Kulp Kadri Kõrre Mari Laan Inga Laidna Kaie Luik Ülle Luisk Marina Mihhedova Maarja Must Maigi Müürsepp Riina Neeme Reelika Niit Kristina Noor Iti Norralt Kristiina Nurmis Piret Paas Helen Renter Rain Roosileht Sigrid Ruusa Merike Seire Rain Soosaar Maia Sääs Irina Tabakova Liina Tilk Erki Teder Ülle Tensing Jaanika Tiisvend Airini Varula Karin Veske Maigi Vija Mare Viks	
AVATUD ÜLIKOOL	
AJALUGU	
Aare Ristikivi	
EESTI JA SOOME-UGRI KEELETEADUS	
Irena Amraoui Svetlana Godovnikova Olga Ivanova Maia Lust	
SAKSA KEEL JA KIRJANDUS	
Hanka Veetõusme-Kuusik	

Kehakultuuriteaduskond

TREENINGUÕPETUS JA SPORDIJUHTIMINE	
Ailar Anton Toomas Artma Taavi Arus Pille Kams Kristjan Küttis Kätlin Liibert Priit Mein Viljar Pärnamäe Kadri Pärt Doris Sabre Maili Tannbaum	Merle Merimaa Karin Mõttus Merit Männi – cum laude Risto Rammul Eva Sorga Elin Suits
LIIKUMIS- JA SPORDITEADUSED	
Ranno Aun + õpetajakutse Kristiine Ilves Katrin Kaarna Rain Kaldoja + õpetajakutse Sirkka-Liisa Kivine Margus Koor + õpetajakutse Andres Kuhi Triin Maller + õpetajakutse Margus Muttik + õpetajakutse Triin Pomerants Rain Ruuder Lauri Semevsky Heiki Sorge	Helina Tomann Samuli Vilander Mari Visnap
ÕPETAJAKOOLITUSE KUTSEAASTA	
Jannar Tähepõld Marti Soosaar	
AVATUD ÜLIKOOL	
TREENINGUÕPETUS JA SPORDIJUHTIMINE	
Angela Ilus Ebe Saarik Tiit Visnapuu	
LIIKUMIS- JA SPORDITEADUSED	
Anneli Goldberg Aigor Kaibald Reet Palm	

Õigusteaduskonna lõpetajad viimast korda koos peahoone ees.

Bioloogia-geograafiateaduskond

GEOLOOGIA

Tiiu Klaos
Terje Kespre
Merje Malkki
Ulla Preenen
Ivo Sibul
Kadri Sohar
Marko Troon
Kati Tänavsuu

GEOGRAAFIA

Katre Daniel
Eve Harju
Mahe Heinmaa
Triin Jakimov
Jana Jõeveer
Kalver Keskküla
Anne Laas – *cum laude*
Kristi Laustam
Hanna Maran
Heli Müristaja
Helle-Mai Pedastsaar
Anu Printsmann
Liis Pruusapuu
Hendrik Puhkim
Andris Sprivul
Signe Sulbi
Riia Tampik
Katrin Tirman
Evelin Uibokand
Leelo Viita
Urve Vilkk

KESKKONNA-TEHNOLOOGIA

Margus Korsjukov
Kristo Kärmäs
Alar Noorvee
Elar Põldvere

Kert Saar
Ingrid Tamm
Reelika Tammai
Antti Tooming
Christina Vohla

BIOLOOGIA

Rannar Airik
Valeria Aleksejeva
Aune Annus
Irina Durandina
Hela Help
Marina Kamenskaja
Kaili Kaseorg
Anri Kivil
Hele Klade
Eda Koskor
Margit Kumari
Merle Kuris
Natalia Kuznetsova
Lauri Laanisto
Alo Laas
Elge Leiten
Maarja Lillemäe
Ave Lind
Evelin Loit
Meeli Luik
Piret Markson
Elle Meier – *cum laude*
Triinu Mänd
Tiiu Pesur
Jelena Petrova
Kersti Pitk
Marta Putrinš
Aimar Rakko
Urmas Roostalu
Diana Sarik
Lauri Sild
Pille Säälilik

Oksana Tarassova
Leho Tedersoo – *cum laude*
Helger Toom
Leelo Torp
Madis Tõns

LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA PÕHIKOOLIS

Jaan Eensaar
Galina Harko
Natalia Jerjomina
Oksana Kalugina
Deniss Krõlatov
Karl Kupits
Monika Laisaar
Angela Lobin
Manuela Pihlap
Damir Safiulin
Lilia Slivinskaja
Svetlana Vesselova
Juta Voist

GEENITEHNOLOOGIA

Pille Hallast
Ingrid Hääl
Kadri Janikson
Andrei Nikonov – *cum laude*
Mari Nelis
Tõnis Org
Olga Romantsova
Piia Serk
Kristiina Sild
Siim Sõber
Signe Värv

ÕPETAJAKOOLITUSE KUTSEAASTA

Celia Hirno
Piret Pungas

Majandusteaduskond

ETTEVÕTTEMAJANDUS

Anželika Akimova
Janita Andrijevskaja
Meelis Anton
Heiki Aulik
Dmitri Bahmatov
Annely Biene
Florian Biesinger
Vitali Bölov
Indrek Ehaste
Gerli Eisberg
Anna Galstjan
Andrei Gapejev
Veronika Garmanova
Siim Gontmacher
Karina Gorgazjan
Nikolai Govenko
Raul Haavala
Julia Hinikadze
Maarja Härsing
Jan Jaanimäe
Ede Jaanso
Jana Jahhu
Jana Jalast
Kristi Janno
Mihhail Jegorov
Natalja Jevrassova
Katrin Johanson
Liina Joller
Reimo Juks – *cum laude*
Marek Jõgi
Mihkel Jäätma – *cum laude*
Krista Kaljuvee
Jatta Elina Kankaanrantta-Jän-näri

Eduard Kanošin
Imre Karulin
Janno Kase
Jevgenia Kaširina
Indrek Katušin
Merke Kiivit
Raivo Kiivit
Marika Kirs
Sigrid Kool
Andrus Kotri
Inga Kredemann
Ero Kurjama
Tatjana Kutkina
Liina Kuum
Katre Kuusik
Margus Kõomägi – *cum laude*

Riina Leidik
Marit Lepp
Ingrid Loit
Kaspar Loog
Imbi Loomets
Marina Lukjanenko
Riina Lättemägi
Taavo Marran
Marek Mihhailov
Gerda Mihhailova
Grete Mustis
Margit Männik
Natalja Neborjakina
Kristiina Noorma
Aire Nurm
Esa Markus Nykänen
Galina Ossipenko
Olesja Ossipenko
Märten Padu
Helen Paju
Mailis Peek
Ene Peetre
Kristiina Pihlapsoo
Merle Puusepp
Marko Pöial
Rait Raal
Veiko Raime
Riin Randmets
Merje Rapp
Serle Roletsky
Piret Roos
Triin Roosalu
Oleg Rumjantsev
Liisi Ruus
Taavi Rõivas
Piret Rätsep
Ljudmilla Safošina
Silja Saks
Rimma Sang
Triin Sarapuu
Meelis Sedrik
Marge Seppo
Aveli Siivelt
Maria Silina
Uku Sillaste – *cum laude*
Maia Sökk
Siret Soots
Tatjana Spungina
Emilia Startseva
Pille Sööt
Marja Zaglada

Kaire Taimre
Karel Tali
Dorel Tamm – *cum laude*
Taavi Tapner
Katrin Tigas
Elina Tolmats
Ilja Treštšalov
Keith Trumm
Ruslan Tšertov
Jaanika Täpsi
Valdo Vaarik
Jaanus Vagel
Henri Vaher
Maria Vassina
Kristjan Veges
Margus Viiklaid
Margit Viks
Alar Voitka
Anu Volokitin
Sergei Volžinski
Egle Vään

RAHVAMAJANDUS

Vahur Afanasjev
Lauri Antalainen
Meelis Aunap
Monica Hankov
Hedy Hoomatalu
Margus Juhkam
Karin-Liis Kapp
Aveli Karja
Rasmus Kattai
Liis Kraut
Kristiina Kruusa
Taavi Kuntu
Lauri Laasik
Kristjan-Olari Leping
Reilika Liiv
Piret Nigols
Elo Parveots
Gerli Peedu
Marit Priinits
Annemari Päll
Veiko Ratas
Silver Salla
Kristi Sild
Liis Sild
Peeter Soidla
Natalja Žuravljova
Tuuliki Toll
Piret Toome
Lauri Õunmaa

MAJANDUSTEADUS

Tarmo Loorand
Alo Süvari

DIPLOMIÕPE

ÄRIJUHTIMINE

Andre Aitsen
Eva-Liisa Arro
Astrid Bachmann
Jaanus Beilmann

Siim Esko
Tatjana Glückmann
Janika Griffel
Siret Ilves
Raili Jäe
Kelly Kalev
Kaie Karist
Kristi Keemu
Margo Keerme
Jaan Kiisler
Eve Kirs – *cum laude*
Marek Kokk
Meelika Kuningas
Martin Käosaar
Urmet Külaots
Egon Leego
Vahur Lember
Eva Lepik
Kadri Lõhmus
Andres Madisoo
Triin Messimas – *cum laude*
Epp Mikhels
Kaire Miljan
Triin Mäeots
Olev Mäll
Tiina-Liina Märtssoo
Jaanus Mölder
Helle Nikopensius
Ülo Older
Ivar-Ilmar Ots
Aune Paas
Ave Paavo
Tiina Paurson
Küllil Pedari
Aleko Peipsi
Halje Piibeleht
Sirle Piirsalu
Ragne Ploom
Maie Ploompuu
Gerli Polding
Kai Poolakese
Tiina Praakke
Kristi Prits
Piia Pärsik
Küllike Reinart
Tanel Ringo
Erik Saar
Koit Saareli
Signe Saarmets
Birgit Saluotsa
Krista Sarapuu
Toomas Siimsoo
Eva Sillaste
Kaia Sillaste
Merle Soha
Katri Suurmann
Krista Zeik
Aino Tamm
Merike Tammearu
Margus Tammsaar
Elina Truuväärt
Andrus Tubi
Hannes Unt
Rita Vana

Füüsika-keemiateaduskond

FÜÜSIKA

Dmitri Bobkov
Vadim Boltruško
Yevgeny Chikeyev
Els Heinsalu
Vigen Issahhanjan
Erko Jakobson
Raavo Josepson
Gerrit Kanarbik
Aliisi Kazakevitš
Veera Krasnenko
Igor Linap
Dmitri Oništšik
Rainer Paat – *cum laude*
Birgot Paavel
Rain Purge
Ervin Pöld
Martti Pärs
Tagne Ratassepp
Leho Roots
Marek Sokk
Toomas Velka
Urmas Vesi
Martin Vilbaste
Reemo Voltri

FÜÜSIKALINE INFOTEHNOLOOGIA

Uljana Boiko – *cum laude*
Maksim Petrov
Tatiana Polikarpova

Anna Pugatšova
Heija Pärtel

KEEMIA

Tõnis Aaviksaar
Juri Hahhalev
Eneli Härk
Heili Kasuk
Siret Lepasaar
Heili Lukas
Tarmo Mäll
Jaak Nerut + õpetajakoolitus – *cum laude*
Priit Pauskar
Marek Pohla
Liina Raus
Heleni Riik
Villu Ruusmann
Hannes Simuste
Zinaida Smolkina
Ruslan Svetitski
Julia Traks
Katri Vaik
Argo Vonk
Kristi Õige
Andrus Ööpik

LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA PÕHIKOOLIS

Marina Aleksejeva
Tõnis Eensaar

Alesja Filippova
Olga Filtchenkova
Nadežda Frantsuzova
Jelena Gaitlenja
Julia Ivassjuk
Ksenia Jazeva
Heda Kees
Tatjana Kovaljova
Jekaterina Kukuškina
Oxana Nikolaeva
Mariann Reissaar
Natalja Romanenko
Svetlana Sidorova
Irina Smirnova
Tiina Tosens
Larissa Tšehhonina
Signe Uustal
Tatjana Vedehina
Tiina Õun

MATERJALITEADUS

Marko Lätt
Tanel Pärn
Valter Reedo

ÕPETAJAKOOLITUSE KUTSEAASTA

Inga Ploomipuu
Meelis Lain
Irina Lankots

Värsked lõpetajad vaatavad ootusärevalt tulevikku.

Ülikooliaed on haritud – diplom käes.

Sotsiaalteaduskond

- AJAKIRJANDUS**
- Olesja Grinko
Hannes Hamburg
Sten Hansson
Risto Kukk
Urmo Kübar – cum laude
Kertu-Pirgit Ruus – cum laude
Liina Vahemets

- AVALIKKUSSUHTED
JA TEABEKORRALDUS**
- Maie Kiisel
Krista Männa
Siim Männik
Katre Ratassepp
Age Siemann
Anu Vares
Karmo Velling
Tex Vertmann
Maarja Ülper

- AVALIK HALDUS**
- Karla Agan
Riivo Anton
Kristi Hakkaja
Jaanus Kase
Andre Krull – cum laude
Marius Kuningas
Risto Lehiste
Marko Lepik
Ly Lumiste
Kristi Mae
Boris Meldre
Enn Metsar
Kristjan Mikk
Meelis Niinepuu
Piret Raadom

- Gert Rahnel
Rain Rannu
Aivar Roop
Nele Ruubel
Oliver Rätsep
Siim Saare
Aldo Uri
Raigo Uukkivi
Tauno Vahter
Helina Vallaste

- POLITOLOOGIA**
- Tarmo Heinsar
Sven Illing
Kaari Kivikas
Siim Krispin
Kaarel Mikkin
Erik Moora
Piia Paasma
Rait Rodi
Tõnis Saag
Katre Sakala
Peeter Taim
Veronika Talviste
Kadri Vilder

- SOTSIAALTÖÖ**
- Heli Arney
Marge Anderson
Ronald Gutmann
Rika Ilves
Triin Jääger
Kaido Kirspuu
Eneken Koka
Kätlin-Chris Kruusmaa
Terje Kõlamets
Toomas Laats

- Kristina Oja
Tõnis Palgi
Mari Reilson
Indrek Rohtla
Karmel Saveljev
Katri Siemer
Halja Suss
Piret Tamm
Annika Veldre + bakalaureuse-
kraad psühholoogias
Janika Viilma
Enel Vooder
Jane Väli

- SOTSIOLOOGIA**
- Jaanika Hämmal – cum laude
Veikko Jürimäe
Kairi Kasearu
Inka Helena Koskenvuo
Mari-Liis Liiv
Risto Mets
Kadri Mäesalu
Maria Mäiksoo – cum laude
Kaja Oras
Liis Palumets – cum laude
Uku-Mats Peedosk
Mikk Pärdi
Katre Savi
Indrek Soo
Kadri Soo
Janar Sutt

- PSÜHHOLOOGIA**
- Aet Altoa
Elis Aunaste
Arma Eensalu
Inga Ignatyeva

- Maiken Jaanisk
Kei Karlson
Kristjan Kask
Marju Koor
Mari Susanna Luoto
Hendrik Luuk
Jari-Pekka Meskanen
Tanel Mällo
Nina Maimu Marja Niemeläi-
nen
Ivi Niinep
Kätlin Peets
Mari-Anne Philips
Liina Puusepp
Maria Seeblum
Pille Strauss
Anu Taal
Agnes Taro
Andres Valk

- SEMIOOTIKA
JA KULTUROLOOGIA**
- Kati Lindström – cum laude
Carol Ojasoo
Mari Peeget
Katrin Valge

- AVATUD ÜLIKOOL**
- AJAKIRJANDUS**
- Manona Visnapuu
- POLITOLOOGIA**
- Victoria Punga

Matemaatika-
informaatikateaduskond

- MATEMAATIKA**
- Ragnar Fortuna-Juks
Veronika Grigorjev + õpetaja-
koolitus
Aile Jair
Marek Kolk
Evelin Korobova
Aire Kuresson
Vadim Kutuzov
Joosep Lippus
Riivo Must
Darja Saveljeva
Tuuli Susi + õpetajakoolitus
Tanel Tärkla
Tõnis Vaga
Kerli Viidebaum
Tarmo Vikat

- INFORMAATIKA**
- Markko Abel
Eduard Berdjugin
Jelena Bežanitskaja
Sergei Fedulov
Jüri Harju
Jaanus Jaeger – cum laude
Aleksandr Jatsuk
Silver Keskküla
Jelizaveta Kirillova
Meelis Kull – cum laude
Raido Kuusk
Julia Martjanova
Ireen Meho
Kadri Pirn
Sergei Pirožkin
Priit Salumaa
Veiko Sang
Aigar Sirel
Andrei Solntsev
Jaanis Sulg
Kaire Suut

- Lauri Tammiste
Kersti Taurus
Tauno Treier
Margus Treumuth
Deniss Vorošnin
- MATEMAATILINE
STATISTIKA**
- Ivika Allekand
Tiia Arro
Piret Bild
Anna Bileva
Marina Faruļkina
Kati Hoop
Mihhail Juhkam
Pille Kool
Tanel Lumiste
Piret Paomees
Ivika Puusepp
Kadri Ruusmaa
Ardo Säks
Risto Tamme
Taavi Tasuja
Anu Teeäär – cum laude
Randel Veerits

- RAKENDUS-
INFORMAATIKA**
- Allan Borodin
Silver Keskküla
Peeter Maamets
Indrek Ott
Viljo Roolah
Toomas Vananurm

- ÕPETAJAKOOLITUSE
KUTSEAASTA**
- Jane Jostov
Rael Tenson
Inga Vellend

Pärnu Kolledž

- SOTSIAALTÖÖ
KORRALDUS**
- Ülar Aasav
Kätlin Alvela
Kristiina Eelmaa
Maarja Joala
Sander Jänes
Eva Kumpas
Kadri Kuura
Liina Käär
Tiina Liibert
Maria Murakas
Natalja Mõško
Vahur Mäe
Kristi Nõmmerga
Andres Ojanurm
Lauri Peeters
Irene Peterson
Aive Pirjo
Kaja Rebane
Reelika Rentnik
Raina Ruus
Ebe Saar
Kerttu Sikka
Kristi Tomikas
Ülle Urba
Ege Vaabel

- TURISMI-
JA HOTELLIETTEVÕTLUS**
- Triin Aermates
Triinu Akkermann
Mari-Ann Eensaar
Ulrika Hurt
Triin Kambek
Kristi Kasper
Carol Loor
Liia Lulla
Kairi-Maris Niinemets
Evelin Org
Iren Pritsu
Annika Raudsepp
Siiri Rebbase – cum laude
Tiina Reede
Kersti Silmer
Tiina Tamm
Natalja Tšulķina
Annely Tulvik

- TURISMI-
JA HOTELLIETTEVÕTLUS**
- Gristel Leetma
- ÄRIJUHTIMINE II**
- Margus Altoa
Jaanika Haljasmäe
Raul Jaaniste
Alvin Kuimet
Margit Kurn
Kristi Lilles
Marje Miil
Raivo Moon
Rauno Mändla
Signe Olli
Kaire Pärnsalu
Egle Rikas
Andri Soosaar
Heiko Talts

Narva Kolledž

- PÕHIKOOLI INGLISE
KEELE ÕPETAJA**
- Viktor Bezzubov
Viktoria Brodneva
Irina Gorodnitševa
Natalja Gosteva
Elmira Hozjaitšikova
Oksana Ignatenkova
Anna Judina
Martin Neltsas
Julia Pavlova
Anna Petrova – cum laude
Kristi Ruusamäe
Tatiana Sakhapova
Vitali Samoiljuk
Sofia Tereštšuk
Natalia Trifonova
Julia Uspenskaja

- KLASSIÕPETAJA**
- Jekaterina Aleksejeva
Julia Bukina
Bela Kotšua
Julia Lamsters
Veronika Mikulitš
Larissa Vassiljeva

- Lilia Voronkova
Irina Gridina
Natalia Zhemchuznikova
Nadežda Mihhailova
Nadežda Mištšenko
Varvara Oglezneva
Viktoria Pavlova
Natalja Selezņova
Diana Sergejeva
Julia Tamm

- EESTI KEEL
TEISE KEELENA**
- Virve Adamson
Irina Bahramova
Anna Baranovskaja
Sofja Degel
Jekaterina Gerassimjonok
Anne Illopmägi
Niina Jefstafiadi
Juri Jelistratov
Elna Juuse
Nadežda Kazanskaja
Veera Kazintseva
Ljudmila Kiir
Tatjana Kisselevitš
Kristina Kostina

- Tatjana Kulakova
Kristina Kulakova
Kersti Kuslap
Kaidi Laanjär
Olga Loginova
Natalja Ovsjannikova
Kristina Paap
Marita Pilli
Irina Putkonen
Natalia Robonen
Kersti Tsirp
Helen Vares

Türi Kolledž

- KESKKONNATEADUS**
- Tiia Adamson
Maris Gevorkjan
Anneli Haljasorg
Triin Ivandi
Kristo Keevend
Kadi-Liis Kesler
Kea Kiidjärv
Merit Kindsigno
Triin Korb

- PÕHIKOOLI VENE KEELE
JA KIRJANDUSE ÕPETAJA**
- Juliana Birotši-Poljanskaja
Nikolai Gorbatšov
Olga Mesilane
Aleksandr Netšajev
Polina Nikiforova
Irina Ponomarjova
Alina Tarassova

- Tanel Lepp
Triinu Leppik
Liis Liivamägi
Aire Martis
Tiina Orav
Helen Paabo
Brigita Pakosta
Kelly Postak
Swen Rannu
Keiu Ruus

VARJE SOOTAK

Ühed lähevad, teised tulevad

Varje Sootak

TÜ diplomiga astub tänava kuu samba vahelt välja ligi 1500 lõpetajat, neist 51 klitussega.

Kõige rohkem on neid ühes

suuremas teaduskonnas, filosoofiateaduskonnas – 13.

Kolledžite üliõpilastest lõpetas kiitusega Anna Petrova Narva ja Siiri Rebbase Pärnu kolledžist.

Täna kell 11 võtab Eesti kõrg-

koolide parimaid lõpetajaid Tallinnas Kadriorus vastu president Arnold Rüütel. Tüst on kutsutud 11 parimat lõpetajat.

26. juunil kell 14 võtab rektor TÜ 51 parimat lõpetajat vastu botaanikaia.

Lõpuaktuste jadagi jätkub – 28. juunil on filosoofiateaduskonna lõpukatus ja 29. juunil lõpetavad Narva kolledži tudengid.

Aga enne veel, kui lõpetajate järel peahoone uks sulgub, av-

vad selle 24. juunist uued ülikooli tahtjad.

Jätkugu neil oskust õige eriala valida ja sitkust õpingud lõpuni viia, kas siis kolme aasta järel bakalaureseõpe või viie aasta järel magistriõpe!

Hollandi kroonprints külastas Tüd

Illari Lään

18. juunil külastasid Tartu Ülikooli Tema Kuninglik Kõrgus Oranje prints Willem-Alexander, Tema Kuninglik kõrgus printsess Māxima, Hollandi Kuningriigi suursaadik Eestis Tema Ekstsellents Joana M. P. F. van Vilet ja neld saatev delegatsioon.

Hollandi kuningakoja külalisi võtsid vastu rektor prof Jaak Aaviksoo, arendusprorektor prof Hele Everaus, TÜ Euroopa Kolledži direktor Michael Gallagher, asedirektor Raul Eamets ja TÜ rahvusvahelise koostöö juht Sirje Üprus.

Tartus viibides külastas Hollandi kroonprints Tartu linnavalitsust ja käis ka Balti Kaitsekolledžis.

Hollandi delegatsioon tundis suurt huvi TÜ euroteaduskonnas vastu, kes samuti soovib arendada suhteid ja laiendada koostööpartnerite ringi.

Hollandi Kuningriigi ja Tartu jätkuva koostöö kinnituseks oli

Hollandi kroonprints Willem-Alexander ja printsess Māxima koos rektor Jaak Aaviksooga.

VARJE SOOTAK

ka eelmisel nädalal Tartu Ülikooli ja Hollandi firma Zernike Group BV vahel sõlmitud koostööleping, millega tähtsustati

Tartu Ülikooli rolli ja potentsiaali tehnoloogilises arengus ja tehnoloogia siirdes.

TÜ Peterburgi Ülikoolis

Varje Sootak

TÜ 2002. aasta juubellüritused jätkuvad 4.-6. juulini kü-laskälguga St Peterburgi.

5. juulil peetakse ülikoolis mitu lühiloengut (prof Toomas Asser prof Ludvig Puusepast, Tartu Observatooriumi teadusdirektor Tõnu Viik W. Struvest, Baeri Majamuuseumi direktor Erki Tammiksaar K. E. von Baerist ning St Peterburgi Ülikooli ajaloo muuseumi direktor Igor Tihhonov Eesti ja Venemaaga seotud teadlastest.

Smolenski kalmistul mälestatakse rektor G. F. Parrotit ja teisi TÜga seotud isikuid.

Lisaks kunagistele ajaloolistele sidemetele on St Peterburgi Ülikooli ja TÜ vahel sõlmitud 1997. aastal koostööleping. Lepingu koordinaator prof Irina Külmoja ütles, et eelkõige toimub koostöö vene filoloogidel keele õppimise eesmärgil.

"Hiljem hakkasid Peterburgi vastu huvi tundma ka ajaloolased, saksa filoloogid, sotsioloogid,

politoloogid, juristid, majandusteaduskonna rahvas," tutvustas prof Külmoja. "Aastas käib meilt Peterburgis 4-5 üliõpilast, 2-3 magistranti/doktoranti, 2-3 õppejõudu."

Prof Külmoja ise on pidanud lepingupartneri kutsel loenguid eesti-vene kontrastiivgrammatikast, kuid seal on käinud eesti keelt õpetamas ka eesti keele võõrkeelena õpetooli rahvas (lektorid Sirje Rammo ja Raili Pool). Mõõdunud aastal käis rühm Peterburgi tudengeid Tartus keele- ja kultuuripraktikal, nii ka sel kevadel. Samasugusel praktikal on seal käinud TÜ vene filoloogid. Prof Külmoja rääkis, et lõppeval õppeaastal täiendas end Tartus sealse soome-ugri õpetooli tulevane eesti keele lektor Larissa Mukovskaja.

Viimase kahe aasta jooksul on tehtud eeltööd ka eesti keele õpetamise ettevalmistamiseks St Peterburgi Ülikoolis.

Info: tel 375 607, Marika.Kullamaa@ut.ee

TÄNA LEHES

Lõpetajate lisaleht

Maalieriala lõputööd
LK 3

Lõputööd rohelisest keemiast
LK 2

Tartu Open 2002
LK 3

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna toimival õppeaasta viimasel nõukogu istungil on kavas vastu võtta õppekorralduseeskiri, kinnitada keelekeskuse põhimäärus, ära kuulata rektorilt rektoraadi tööaasta aruanne ja hinnata selle tulemuslikkust ning kuulata arendusprorektorilt 2002/2003. õ-a arenduseesmärgidest.

Samuti on kavas valida botaanika professor, kelleks kandideerivad botaanika professor, biol-knd Jaanus Paal ning botaanika ja ökoloogia instituudi vanemteadur, PhD Meelis Pärtel, ja eksperimentaalpsühholoogia professor, kelleks kandideerib psühhofüüsika prof PhD Jüri Allik.

Nõukogu valib ka tehnoloogiainstituudi direktori. Kandideerivad teoreetilise keemia professor, keemia-knd Mati Karelson, Eesti Infotehnoloogia Sihtasutuse juhatuse liige, PhD Indrek Reimand, mikrobioloogia ja viroloogia professor, keemia-knd Mart Ustav ja Lundi Ülikooli külalisteadur, PhD Meeme Utt.

Teadusfilosoofia professor Rein Vihalemm

TÜ nõukogu valis teadusfilosoofia professoriks filosoofia osakonna dotsendi, filosoofiakandidaadi Rein Vihalemma (sünd 1938).

Vihalemm lõpetas TÜ keemiasakonna 1963. kiitusega ja filosoofia alal aspirantuuri 1966. aastal. Filosoofiakandidaat 1969. aastast. Ta on töötanud TÜs 1966. aastast, dotsendina 1974. aastast. 1992-1997 valiti teadusfilosoofia professoriks, 1996-1998 oli ka filosoofia osakonna juhataja, 1997. aastast dotsent, teadusfilosoofia õppetooli hoidja.

Vihalemma peamine uurimisala on teaduse filosoofia ja teaduse ajalugu, toetudes peamiselt keemiateadusele jm.

UUDISED

Majandus- teaduskonna dekaani valimine

Rektor prof Jaak Aaviksoo kuulutas välja majandusteaduskonna dekaani valimise.

Kandidaate saab esitada TÜ akadeemilisele sekretärile 28. augustini.

Suvmängudel jalgratas

5.-7. juulini Käärikul toimuvatel üliõpilaste III suvmängudel on kavas kõrgkoolidevahelised võistlused ja harrastusalad.

Auhinnalaud on rikkalik. Lisaks võitjatele spetsiaalselt disainitud trofeeidele, saab üks õnnelik täispaketiga osaleja rataomanikuks ning kaelakaardi omanikud saavad hiljem Tallinnast Authori rataste maaletooja kauplusest jalgratta ostul soodustust 10%. Lisaks loositakse osalejate vahel välja Simple stardipakett koos 1000 krooni se kõneajaga. Kavas on ka õppejõudude tunniviivõistlus ebatraditsioonilistel aladel.

EASLi president Jaak Aaviksoo on kutsunud rektorid taas osalema rektorite mitmevõistlusele 6. juulil kell 12. Suvmängudele jätkub soodsam registreerumine juuni lõpuni. Info www.ut.ee/easl, 333 233, 052 57 624, 052 00841.

Logopeedia professoriks valiti Aaro Toomela

TÜ nõukogu valis logopeedia ja õpiraskuste teooria professoriks TPÜ dotsendi ja TÜ eripedagoogika osakonna külalisprofessori PhD Aaro Toomela (sünd 1961).

Toomela on lõpetanud TÜ arstiteaduskonna 1986, 1996 psühholoogia osakonna MSc ja 2000. aastal kaitses doktoriväitekirja.

Ta on töötanud TÜ lastekliinikus neuroloogina, psühholoogia osakonna lektori ja teadurina, 1998-2002 oli Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste sotsiaal- ja humanitaarainete õppetooli ülem.

Peamised uurimisvaldkonnad: ajukahjustuse tagajärjed, semiootiliselt vahendatud protsesside areng joonistamise näitel, kultuuri psühholoogilised toimemehhanismid jt.

UT TOIMETUSELT

Järjekordse akadeemilise aastaringi lõpul tänab toimetust kõiki, kes on ülikooli ajalehte informeerinud, oma kirjutistega rikastanud ja igatpidi lehe valmimisele kaasa aidanud.

Kindlasti toimub ka suvel nii üliõpilastel kui õppejõududel huvitavaid kokkusaamisi praktilisel ja suvekoolides, Eestis ja kaugemal, millest võiks meile kirjutada juba järgmises UTs, mis ilmub 30. augustil. Sisukat suvepuhkust kõigile!

Roheline keemia on mõtteviis

Varje Sootak

Elle aulas keemikudiplomi saanud Marek Pohla ja Priit Pauskar sõnul ei ole roheline keemia uus keemiaharu, vaid mõtteviis.

“See on meetodite, tehnikate ja tehnoloogiate kogum selleks, et aidata keemikut ökosõbralikumate ja tulemuslikumate produktide ja protsesside uurimisel ning loomisel,” selgitab Marek Pohla.

Definitsiooni järgi on roheline keemia niisugune keemia, mille üks eesmärk on vähendada ja isegi välistada ümbritsevat keskkonda kahjustada võivate ja ohtlike ainete kasutuse ja tekke. Need ainete omadused on mürgisus, tuleohtlikkus, plahvatusohtlikkus, aga samuti seos globaalsete kliimamuutuste tekkega ja loodusressursside ammendumisega. Rohelise keemia suund on parandada ja edendada nii kemikaalide valmistamist kui ka nende kasutamist ja see ei puuduta ainult tööstuslikku tootmist.

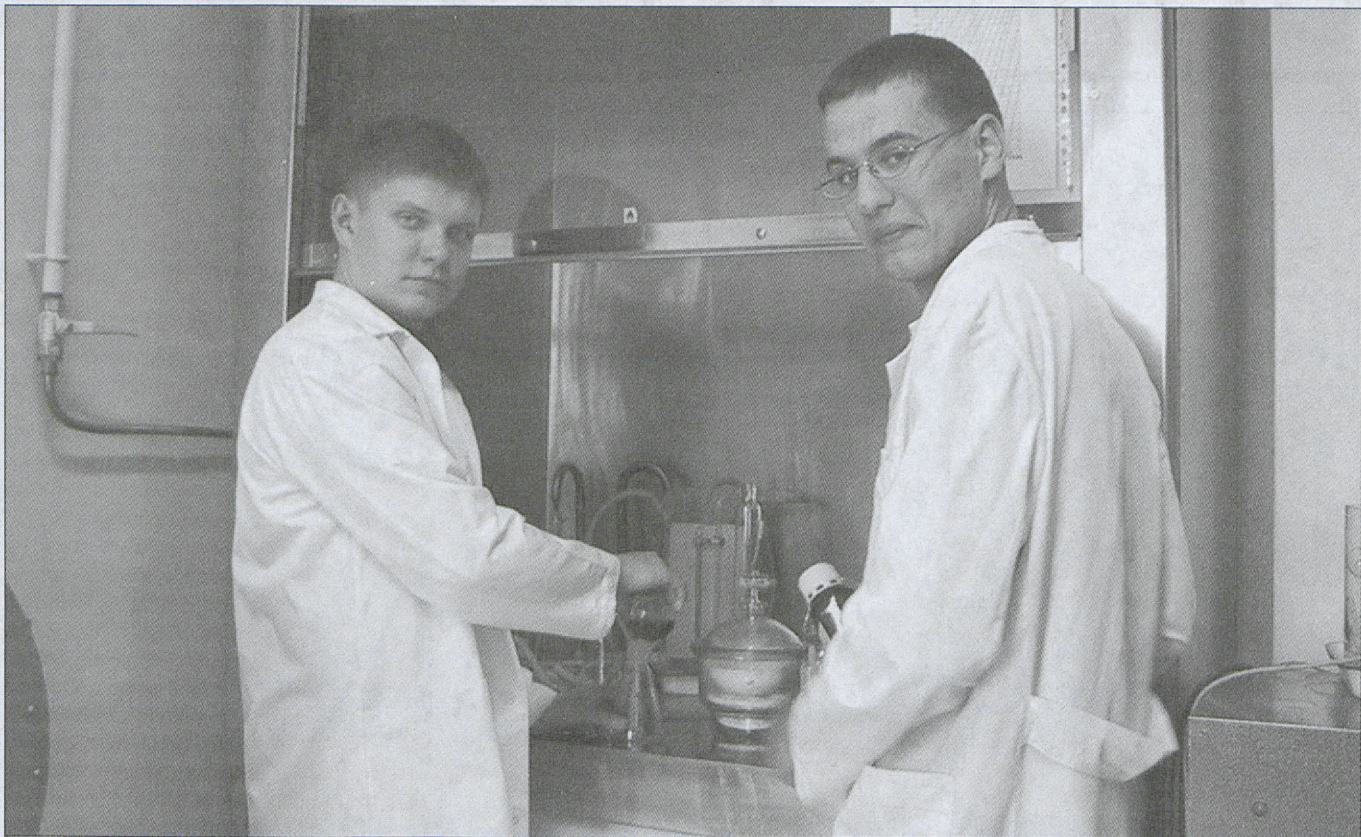
Miks roheline keemia?

Küsimusele, miks just roheline keemia teema kasuks bakalareusetöö valik langes, vastas Marek Pohla, et see andis võimaluse orgaanilise keemia sünteetilise praktikumis kasutatavatele katsetele ja ainetele rohelistele, puhtamaid alternatiive leida. “Et vähendada jääkide hulka ja hoida kokku kulutusi nende kõrvaldamiseks. Kus ja millal siis veel alustada kui mitte ülikoolis ja kohe praegu?”

Mareki arvates peab ka sellele mõtlema, kuidas sünteetisest üle jäävaid komponente mitu korda kasutada. “Praktikumide ongi vaja nii edasi arendada, et jäägid oleksid minimaalsed ja et neid oleks võimalik regenereerida ning et ohtlike aineid saaks asendada ohutumatega. Nii et tahtsimegi oma töös vaadata, kuidas saaks mõnda sünteetispraktikumist tehtavat tööd asendada,” ütles Marek Pohla.

Ideest lõputööni

Rohelise keemia teemad pakus välja orgaanilise ja bioorgaanilise keemia instituudi juhataja prof Jaak Järvi. Nii tema

Marek Pohla ja Priit Pauskar üritasid roheline keemia mõtteviisi praktikumi viia.

VARJE SOOTAK

kui lektor Säte Viirlaid olidki nende kahe töö juhendajad. Kui prof Jaak Järvelt oli sellise perspektiivse teema mõte haaratud, hakkasid noormehed oktoobris-novembris materjali otsima. “Esmalt oli tarvis ennast kurssi viia selle laia teema mõistete ja probleemidega ning seejärel uurida, kuidas neid eeliseid leida ja ära kasutada,” ütles Priit Pauskar. “Esiialgu valisime välja kaks kindlat reaktsiooni, mida proovisime järele teha ja ise midagi juurde pakkuda.”

Marek Pohla lõputöö kandis pealkirja “Alkoholide katalüütiline oksüdatsioonireaktsioon vesikeskkonnas”. “Tulemused jäid esialgu loodetust tagasihoidlikumaks. Seda põhjustas ajanappus. Aga nendega võib siiski rahule jääda ja suur eeltöö edaspidiseks on nüüd tehtud,” ütles ta.

“Minu teemaks oli aromaatses tuuma nitreerimine tseoliitidel,” tutvustas Priit Pauskar. “Töö vajab kindlasti veel edasiarendamist, enne kui seda praktikumis kasutada saab. Kuid jääkide hulga vähenemine ja kasutatavate kemikaalide ohtlikkuse vähendamise võima-

lused on küll juba nüüd selged.”

“Tulevikuks sai nii endale kui ka teistele eeltöö tehtud ja tõuge selle huvipakkuva ja perspektiivse mõtteviisi arendamiseks on igatahes antud,” ütles Priit Pauskar.

Kaitsmisel said mõlemad tööd hindeks B.

“Eks esimestel minejatel ole alati raske olnud,” kommenteeris seda hinnet prof Jaak Järvi. Samas ta lisas, et nn roheline keemia mõtteviis on Tartu keemikutele olnud omane juba pikemat aega. “Sellega saab seletada ka mitmete keskkonnaprobleemide lahenemist kee-

miahoones, vaatamata sellele, et senini ei ole leitud võimalusi parandada keemikute õppimise ja töötamise tingimusi,” ütles Järvi. Viimane suurem investering teaduskonna arengusse oli tema meeldetuletuse järgi vist füüsikahoone akende vahetus ja keemiahoone katuse remont.

Rohelise keemia 12 printsiipi

- Parem vältida jäätmete teket kui neid kõrvaldada.
- Sünteetisimeetodites peaks saama kõik kasutatud lähteained lõpp-produktiks muuta.
- Sünteetisimeetodites tuleks kasutada inimese tervisele ja keskkonnale mittemürgiseid aineid.
- Keemilised produktid peaksid olema välja töötatud nii, et nad oleksid minimaalselt mürgised ja maksimaalselt efektiivsed eesmärgi saavutamisel.
- Abiühendite (solvendid, eraldusained jt) kasutamist tuleks vältida või valida ohutuma ühendid.
- Keemiliste protsesside energivajaduste juures arvestada toimet keskkonnale ja majanduslikku tulemust. Võimalusel viia sünteetisid läbi ümbritseval temperatuuril ja normaalarõhul.
- Kasutada uusi lähte- ja tooraineid.
- Mittevajalikke derivatiseerimisi (kaitserühmade kasutamist, kaitsmist, kaitserühmade eemaldamist) ära hoida või minimeerida, sest sellised vaheetapid vajavad lisareagentide kasutamist ja võivad tekitada jäätmeid.
- Katalüütilised reagentid

(võimalikult selektiivsed) on paremad kui stõhhiomeetrised reagentid.

Keemilised produktid peaksid olema valitud nii, et pärast kasutamist laguneksid nad keskkonnale kahjututeks ühenditeks.

Analüüsimeetodid tuleks eelnevalt välja töötada pidevaks protsessi jälgimiseks, et ennetavalt kontrollida ohtlike ainete tekkimist.

Keemilises protsessis kasutatavad ühendid tuleks valida sellised, et potentsiaalsete õnnetuste (plahvatused, tuleoht) tekkimise võimalus oleks minimaalne.

TÜ üliõpilasliidrite sotsialiseerumisõhtu

Kairi Saar

TÜ ÜE kultuuritoimkonna esimees

Tartus Emajõe kaldal üleeelmisel nädalal poolesaja üliõpilasliidri osavõtul peetud tutvumisõhtu eesmärk oli üliõpilasesinduste uute ja vanade liikmete tutvumine.

Kell on viis õhtul, üritus peaks algama, aga kus on tudengid? Ootame, möödub akadeemiline veerandtund, paanika! Kas kõrgkoolidevahelist integreerumist ei toimugi!? Rahuneme, sest peagi hakkab tuttavaid nägusid kokku liikuma igast suunast. Tunnise hilinemisega alustame tutvumisringiga ja edasi toimub sotsialiseerumine läbi erinevate spordivõistluste ja seltskonnamängude.

Stardipauk võistlustele antakse lõbusa naftapuurimise mänguga, mis paljudel tudengitel jalgad alt võttis, sest kuue ringi tegemine ümber puutoika viis maa ja taeva kokku. Sellele järgnes kõievedu, kus nii TÜ

naiskond kui meeskond ülejäänud esinduste ühendvõistkondadele tuule alla tegid.

Tõsiseks tõmbenumbriks kujunes hoki liival, kus liivatolmust hoolimata rünnati, hamba ristis, vastase väravat.

Peale füüsilise vormi testimist pandi proovile ka üliõpilasliidrite vaimne pool laiahaardelises viktoriinis, kus küsimused ulatusid kartulisortide määramisest EÜLi liikmete nimedeni.

Fakt, et TÜ ja EPMÜ üliõpilasesinduste korraldatud sotsialiseerimisõhtul oli osalejaid lausa seitsmest Tartu ja neljast Tallinna kõrgkoolist, tõestab, et ka edaspidi tuleb korraldada taolisi tudengkondi ühendavaid üritusi. Üliõpilasesinduste igapäevatöö ei piirdu ainult oma kõrgkooli arenguprobleemidega kaasa rääkimise ja tudengkonna heaolu eest seismisega, vaid üha enam tekib vajadus kogemuste vahetamiseks teiste kõrgkoolidega. Ühiselt jõuavad üliõpilasesindused kiiremini eesmärkideni.

LEA ELLER / TARTU LINNALEHT

Filoloogiatudengite näitemäng

18. juunil esitasid eesti keele (võõrkeelena) õppetooli üliõpilased Tampere maja hoovis Lydia Koldula näitemängu “Säärane mulk ehk sada vakka tangusoola”.

Lavastus valmis ainekursuse

“Eesti keele õppimine draamatekstide põhjal” raames, õppejõud ja lavastaja assistent oli Sirje Rammo.

Dekaani prof Birute Klaasi sõnul on taoline keeleõpe tudengitele väga otstarbekas ja aren-

dav.

Etendus sobis prof Klaasi arvates väga hästi Tampere maja õuele. “Õppetool tänab nii Tampere Maja kui Vanemuise teatrit, kust üliõpilased tasuta kostüüme said laenata.”

USA maineka teadus-administraatori loeng

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

Telsipäeval, 9. juulil kell 11-14 toimub Lossi 3 õppehoones ruum 327 USA väga tunnustatud teadusadministraator Lawrie Gordon Robertsoni esinemine teemal "Teadlase kujunemine professionaalseks teadusadministraatoriks – USA kogemuseks".

Loeng ja sellele järgnev arutelu on mõeldud kõigile õppejõududele, teadlastele, teadusadministraatoritele ning doktorippe üliõpilastele, kes tegelevad erinevat tüüpi projektidega ning kes on huvitatud lisafinantside taotlemisest USA mitmesugustest fondidest.

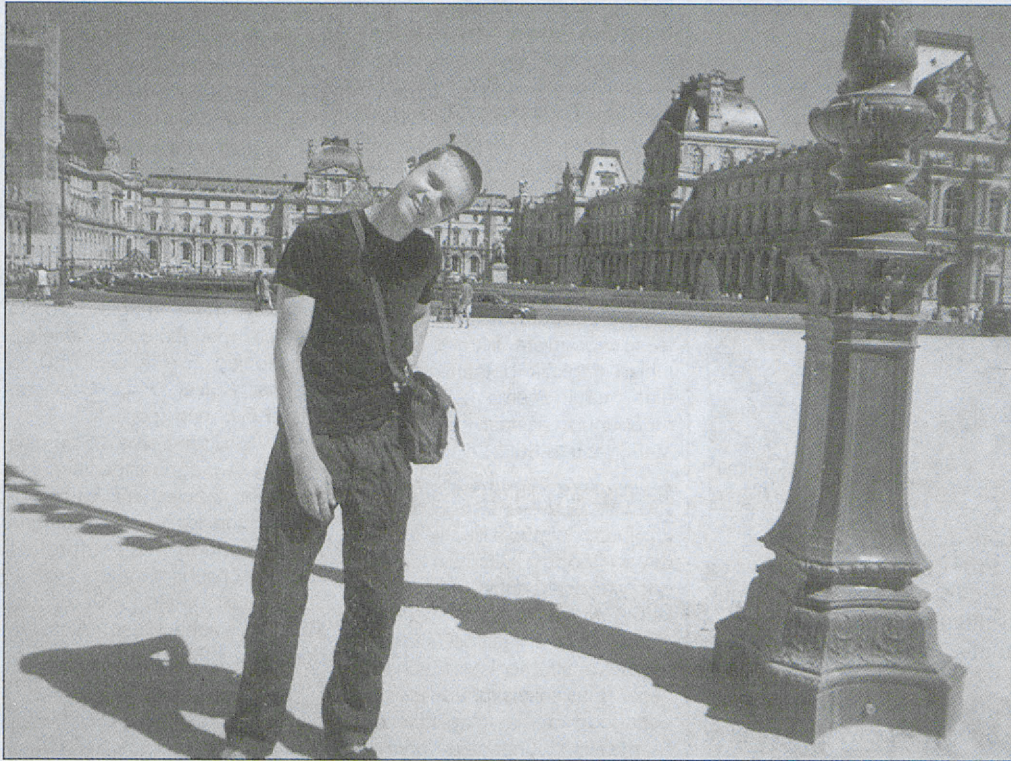
L. Robertson keskendub järgmistele teemadele:

1. Teaduse administreerimise korraldus USAs,
2. Teadusadministraatori professiooni võtmevaldkonnad (finantsjuhtimine, aruandlus, eelarve kujundamine ja kont-

roll, personalijuhtimine, läbiraakimised finantseerijatega),
3. Ameerika kogemustest teadlaste kujundamisel professionaalseteks teadusmännedrideks.

Lawrie Robertson (MBA, MA sotsiaaltöö valdkonnas) on alates 1986. aastast olnud Fred Hutchinsoni Vähiuuringute Keskuse Rahvatervise teaduste osakonna juhataja. Osakonnas on kokku 890 teadlast ja töötajat, aastane sissetulek grantidest ja lepingutest ulatub 62 miljoni USA dollarini ning praegu on käsil 202 uurimisprojekti. Osakonnajuhatjana kuuluvad L. Robertsoni kompetentsi sellised valdkonnad, nagu osakonna eelarve planeerimine, personalitöö, töö grantide ja lepingutega, strateegiline planeerimine ja osakonna esindamine kogu keskus puudutavates küsimustes.

L. Robertson on SRA (Society of Research Administrators) liige ning esinenud arvukate loengutega teaduse administreerimise teemadel.

Tartu Ülikooli maalitudengite teed viivad Pariisi – Rauno Thomas Moss Louvre'i kunstimuuseumi ees.

ERAKOGU

Missioon kunstnike kasvatamisel TÜs

Rauno Thomas Moss
TÜ maalikunsti eriala lõpetaja 2002

Heltes kilre pligu TÜ maalikunsti eriala villistlastele, näen seal mitmeid tänases Eesti ja ehk Tartu kunstielus tundeid ja enlm mainitud nimesid.

Need on Peeter Allik (1993), Silja Salmistu, Sven Saag (1994), Imat Suumann (1995), Albert Gulk, Külli Suitso (1996), Evelyn Müürsepp (Mooste Külaliskool), Priit Pajos (1998) ja Meiu Münt (1999). Paljud neist jäid veel mainimata ja paljude aeg veel tuleb. Ootusärevalt ja põnevil vaatame Eda Lõhmuse (2001) töid ja tegemisi, kellel on praegu Tallinnas Vaal galeriis ka suurem näitus. Ootama peab veel ka 2000. ja 2001. aasta lõpetajate järel, kellest enamik jätkab õpinguid magistrantuuris või õpetajakoolituses, ning on seega hõivatud kõige muu kui enese kunstnikuna teadvustamisest.

Mulle kui diplomandile annab see reaalselt lootust ja teadmist, et need neli aastat põhitõpet maalerialal on olnud vä-

hemalt pedagoogiliselt tugevad, andmaks mulle kindlat alust, kus jätkata iseseisvat kunstnikuteed. Me võime ju karta, et Eesti on Tallinna ja Tartu rohkestest kunstialast kõrgharidust andvatest kõrgkoolidest ja nende kasvandikest üle ujutatud ning eksisteerib pidev n-ö valmis kunstnike üleproduktiooni oht.

Kuid just TÜ maalieriala lõpetajate näitel olen eriti positiivne selle suhtes, mismoodi meid siin on kasvatatud. Igast lennust keskmiselt kaks-kolm reaalselt edasi töötavat kunstnikku, on parim taseme näitaja. Osa lõpetanuist on valinud tee õpetajakoolitusse, mis tähendab lootust omakorda tugevatele kunstipetajatele tulevaste kunstnike pealekasvaks. Kunstihariduse andmine on oma moodi spetsiifiline. Üks taseme näitajaid on n-ö tehnika valdamine. Tehnika väga laias mõttes: alates lõuendi ettevalmistamisest kuni isikupärase pintsli löögini. Kuid sel, mis kumab kõigest eelnevast algusest peale läbi ja jääb valmis töödele hingusena neist välja õhkama, on vaimne küpsus ja haritus. See on mõte ja idee, mida kunstnik

oma meediumit kasutades vaatajani toob.

TÜs on maalitudengil mõlemaks suurepäraseks arenguvõimalused. Prof Jaan Elken ja dots Anne Parmasto on tööd teinud, et hariduslik pagas läbi kõrvalainete oleks siit lahkudes võimalikult tugev. Minu kogemusest lähtudes on rõhutatud üheaegselt nii praktilistele kui teoreetilistele teadmistele. See kõlab küll intriigitsevalt, aga eks ole ju selline navitrolla-aapoliik müügi- ja lobby-tööpoliitika tugevaks äratajaks kunstnikele ja kunstiüliõpilastele. Praeguses ajas seguneb erilisel tugevalt heaks kunstnikuks olemine veel parema enese teadvustamisega ühiskonnas. Selline asjade käik on eriti riskantne ja ohuks on, et tasakaal nende faktorite vahel läheb uppi.

Siinkohal rõhutangi Tartu Ülikooli erilisel tähtsat missiooni anda edasi haridust maalierialal. Kasvatada teadlikke indiviide, kes suudaksid olla adekvaatsed, hindamaks aega, milles nad elavad, ja arendamaks ennast kunstnikuna, kes võiksid otseselt või ehk vähemalt kaude kujundada ja stabiliseerida eesti kunstimaastikku.

Tuntud väitlejad Enn Metsar ja Kristi Hakkaja oktoobris 1999.

VARJE SOOTAK

Tudengid korraldavad väitlusturniiri

Reimo Sildvee
Tartu Openi avalike suhete juht

14.-17. juulil kogunevad tudengiväitlejad Euroopast ja ka kaugemalt Eestisse, et osaleda traditsioonilisel rahvusvahelisel väitlusturniiril Tartu Open, mille korraldab Tartu Üliõpilaste Väitlusklubi.

Tartu Open toimub kolmandat aastat, olles ainulaadne üritus Eestis ning üks suuremaid omataolisi Euroopas. Eelmisel aastal oli osavõtjaid 15st riigist, sh Austraaliast ja Haitilt. Tänavu oodatakse 80 üliõpilast, sh kohalikest Tallinna ja Tartu üliõpilaste klubidest kuni 30 osavõtjat.

Keskusvine tudengiüritus ise ei ole aga kordagi tervikuna toimunud Tartu linnas – Tartu Open 2000 toimus samas kohas, kus selleaastanegi – Pühajärve Puhkekeskuses Otepääl, finaali Tartu Ülikooli aulad. Tartu Open 2001 toimus hoopis Neli-järvel ja finaali kohalike poliitiliste väitluste tandrill Tallinna Linnavolikogu saalis.

Hariv turniir

Tudengitevaheline mõõduvõtmine käib Briti parlamentaarses väitlusformaadis – ühes väitluses osaleb 4 võistkonda (2 valitsust ja 2 opositsiooni). Valitsused proovivad kaitsta mingit plaani, toetades seda oma-

poolse argumentatsiooni ja tõestusmaterjaliga. Opositsiooni ülesanne on, nagu päris parlamendis, valitsuse plaan nurjata, sellele vastu vaielda ja segavate vahemärkustega vastaspoollt segada. Väitlust juhib parlamendi spiiker, kes kutsub väitlejaid korrale, kui nad liiga üksteist kõnede ajal häirima kipuvad. Väitlused toimuvad tõsistel, maailmas aktuaalsetel teemadel – rahvusvahelised suhted, maailma majandus, poliitilised ja sotsiaalsed probleemid jne. Omavaheliseks ametlikuks suhtluskeeleks on inglise keel, kuigi vabal ajal võib igati suhelda vabalt valitud keeles.

Tartu Open 2002 on pidanud väärt ürituseks International Debate Education Association ja Tartu Maavalitsus, kes on toetanud ürituse toimumist. Koostööpartneriks on ka Soome Instituut.

Tule finaali vaatama!

Tartu Openi finaali väitlust on oodatud vaatama ka kõik huvilised. Finaalis osalevad turniiri neli parimat võistkonda, keda hindab aurväärne žürii, mis koosneb kogunud väitlejatest ja tuntud ühiskonnategelastest. Finaali väitlus on TÜ aulad 17. juulil kell 14.

Kõik, kes on huvitatud nägemast, kuidas tudengid oma seisukohti kaitsevad ja oma retoorikaoskused proovile panemad, on oodatud finaali vaatama.

Maalieriala bakalaureusetööd

Jaan Elken
TÜ maalikunsti prof

Tartu Ülikooli maalieriala bakalaureusetööde kaltsimine toimus 11. juunil Tartu Kunstimuuseumis.

Lõputööde kunstilistes eelistustes on selgelt tajutav mõõdukas konservatiivsus ja valikute sõltuvus koolis õpitust – nii domineeriski 12.-16. juunini avatud näitusel väga erineva kunstilise lähenemise ja stiilistika figuralne kompositsioon. Komisjoni, mida juhtis Tartu Kõrgema Kunstikooli rektor Ants Juske, otsusel loeti kõik 8 näitusel esindatud noort maalikunstnikku TÜ maalieriala lõpetanuks.

Kadi Kängsepa akrüülmaalide sari "Maatriks" (juh Jaan Elken) kannab tasemelt välja iseseisva näituse, autori popkunstist inspireeritud ja hooletu elegantsiga maalitud plakatlilikule laadile lisandub üha maalilisi kvaliteete. Käng-

sepa mittepealepressiv sotsiaalsus ja leebe huumor võimaldavad tal sulatada ambivalentseks tervikuks mistahes viisijuppe – missivalimised, kuri kuringatütar, armeeteenistus, "koera elu", feministlik vaatepunkt jne.

Lii Jürgensoni kolmeosaline sari "Naise pahelisus. Pulla publica" (juh Jüri Kask) on lahendatud pruunikaspunases hõõguvas koloriidis, **Satu Piironeni** roostepunane polidlikult abstraktne sari "Naine ja aeg" (juh Jüri Kask) on inspireeritud Soome maastiku rütmidest ja faktuuridest.

Sabrina Normalo "Cats Worldi" (juh Anne Parmasto) kriiskav ja lajavat koloriit tundub pärit olevat pigem Soome maali kontekstidest, harmoneerudes siiski üllatavalt hästi väljaga iseseisva näituse, autori popkunstist inspireeritud ja hooletu elegantsiga maalitud plakatlilikule laadile lisandub üha maalilisi kvaliteete. Käng-

sepa mittepealepressiv sotsiaalsus ja leebe huumor võimaldavad tal sulatada ambivalentseks tervikuks mistahes viisijuppe – missivalimised, kuri kuringatütar, armeeteenistus, "koera elu", feministlik vaatepunkt jne.

Kadi Ilvese hüperrealismi sugemete ja frontaalse ruumielementidega (aknad, ukse, rulood) "Ruumid" (juh Jaan Elken) on maalitud neutraalselt heledas, vaid sinkjaid varje registreerivas askeetlikus koloriidis. Figuuride psüühiline isoleeritus toob töödesse Hopperilaadse ootuse ja üksinduse teema.

Rauno Mossi renessansist ja manierismist inspireeritud kunstiajaloolistest tsitaatidest rikas kolmeosaline hügelformmaadis "Fatima jumalaema saladus" (juh Jaan Elken) on eksponeeritud eraldi kabealladse ruumiinstallatsioonina.

Anna Savihhina "Üks päev naise elust" (juh Anne Parmasto) ülistab igapäevast. Vaoshoitud koloriidiga kolmeosaline sari on maaliliselt pehme, pintslikäsitluselt ekspressiivne.

UUDISED

Rahvusvaheline majanduspoliitika konverents

27.-29. juunini toimub 10. majanduspoliitika konverents, seekord teemal "Euroopa Liidu liitumise mõju Eesti majanduspoliitikale".

TÜ majanduspoliitika professori Jüri Sepa sõnul on need rahvusvahelised teadus- ja koolituskonverentsid andnud oma panuse nii Eesti majandusteadusse kui akadeemilisse majandushariduse arengusse.

"Konverentsi eelretsenseeritud kogumikus on avaldatud 59 artiklit 82 autorilt. Teistest riikidest on oodata osalejaid eeskätt Saksamaalt (Erfurdi Ülikool, Greifswaldi Ülikool, Hamburgi Majandusuuringute Instituut, Kieli Rakendusülikool, Leipzigi Ülikool, Potsdami Ülikool) ja Soomest (Vaasa Kõrgkool)," ütles prof Sepp.

Plenaaristung toimub Economicumis, konverents jätkub Värskas kuue temaatilise istungiga.

Eesti tudengid maailmameistri-võistlustel

Üliõpilaste tippvõistlused universiaadid toimuvad paaritutel aastatel, paarisastatel võisteldakse üliõpilaste maailmameistrivõistlustel.

Kui Aleksander Tammert 2001. aastal võitis Pekingis esimese universiaadikulla pärast EV taasasutamist, siis maailmameistrivõistlustel on kuldse medaliga koju tulnud Maret Vaher orienteerumises (1998) ja Toomas Proovel kreeka-rooma maadluses (2000).

Sel aastal osalevad eestlased maailmameistrivõistlustel 8 spordialal: vabamaadlus, rannavõlle, orienteerumine, sõudmine, judo, purjetamine, saalihoki ja bridž.

Tarkvarasüsteemi-de professoriks sai Jüri Kiho

TÜ nõukogu valis tarkvarasüsteemide professoriks arvutiteaduse instituudi dotsendi tehnikakandidaadi Jüri Kiho (sünd 1941).

Kiho on lõpetanud TÜ arvutimatemaatika eriala 1964. aastal, tehnikakandidaat 1973. aastast.

Kiho on töötanud TÜ arvutuskeskuses 1965. aastast, 1970. aastast vanemteadurina, 1971. aastast matemaatilise statistika ja programmeerimise kateedris, 1977. aastast dotsendina, 1979-1992 kateedri juhataja, 1992-1997 tarkvarasüsteemide professor, 1997. aastast arvutiteaduse instituudi dots, tarkvarasüsteemide õpetooli hoidja 1998. aastast.

Peamised uurimisvaldkonnad: kvantitatiivse orgaanilise keemia alase infosüsteemi loomise põhimõtete väljatöötamine, molekulaargraafide töötlemise tarkvarapakett jm.

ÖNNITLEME

Prof Rein Ruutsoo 55

27. juunil tähistab 55. sünnipäeva sotsiaalteaduskonna politoloogia osakonna üldpolitoloogia professor Rein Ruutsoo.

Rein Ruutsoo asus politoloogia osakonda tööle 1998. aastal. Tema peamised uurimissuunad on kodanikuühiskond, sotsiaalsed liikumised ja sotsiaalne kapital. Nendel teemadel on Ruutsoolt ilmunud arvukalt publikatsioone, sealhulgas laiemale auditooriumile suunatud artikleid ajakirjanduses.

Teda on korduvalt tunnistanud rahvusvaheliste stipendiumite ja uurimistoetuste vääriliseks. 2002. aastal autasustas EV president Rein Ruutsood Valgetähe V klassi teenetemärgiga.

Rein Ruutsoo on olnud aktiivselt tegev mitmes teadusorganisatsioonis, teadusajakirjades

toimetuskolleejumites.

Prof Ruutsoo tegevus TUs on politoloogia osakonda toonud kvalitatiivselt uue akadeemilise suuna. Tema juhtida on ka politoloogia doktoriõppe programmi.

Soovime jätkuvat energiat ja palju õnne!

Sotsiaalteaduskonna politoloogia osakond

ÖNNITLEME

JUUNI

70

Hannes Peetso, laudsepp – 20. juuni
Alma Uibokand, arvutiklassi valvur – 30. juuni

60

Marju Salve, raamatukoguhoidja – 26. juuni

55

Milvi Kaber, koordinaator – 21. juuni
Rein Ruutsoo, professor – 27. juuni
Tõnu Seilenthal, dotsent – 28. juuni
Milvi Pihlik, valvur – 30. juuni

50

Jüri Elken, vanemteadur, merefüüsika sektori juhataja – 22. juuni
Aleksander Luštšik, professor – 22. juuni

45

Ülle Kadastik, assistent – 26. juuni

40

Aare Luts, teadur – 22. juuni
Thomas Kämmerer, erakorraline professor – 27. juuni

35

Tiia Lillemaa, projektijuht – 29. juuni

JUULI

75

Ants Pari, majahoidja – 15. juuli
Helga Hiir, riidehoidja – 28. juuli

70

Endel Kõre, majahoidja – 1. juuli
Helve Raik, vanemasjaajaja – 14. juuli

65

Liivi Urm, süsteemiadministraator – 4. juuli
Jüri Vahi, insener – 13. juuli
Vello Kadakas, teadur – 27. juuli

60

Eha-Mai Viitar, lektor – 6. juuli
Ivar Lannes, valvur – 8. juuli
Jaak Maaroos, professor, kliiniku juhataja – 25. juuli

55

Eha Pille, valvur – 17. juuli
Tõnis Matsin, vanemteadur – 22. juuli

50

Madis Saluveer, peaspetsialist – 2. juuli
Merle Rehand, peaspetsialist – 5. juuli
Peeter Jerofejev, assistent – 15. juuli

RAAMATUKOGUDE LAHTIOLEKUAJAD

Keemiaraamatukogu

25. juuni - 7. juuli - E-R 10-16, L-P kinni
8. juuli - 20. august - kinni
21. - 31. august - E-R 10-16, L-P kinni

Füüsikaraamatukogu

25. juuni-7. juuli - E-R 10-17, L-P kinni
8. juuli-25. aug. - kinni

Biomeedikumi raamatukogu

25.- 30. juuni - E-R 9-16, L-P kinni
1. juuli - 4. august - kinni
5. - 31. august - E-R 10.00 - 16.00, L-P kinni

Majandusraamatukogu

25.-28. juuni - 9-15
29. juuni - 1.sept. - kinni

ACTA DIURNA

26. juunil kell 14 toimub ülikooli botaanikaaias rektori vastuvõtt 2001/2002. akadeemilise aasta cum laude lõpetanutele. Üritus on kutsetega! Info: Kady Sõstar, tel 375 685.

27. juunil kell 17.30 on botaanikaaias (Lai 38/40) ülikooli Vilistlaskogu Tartu koondise piknik, kuhu on oodatud ka vilistlaskogu teiste koondiste liikmed. Kavas lühike ringkäik botaanikaaias ja eine murul. Teeme kokkuvõtteid möödunud aastast. Info: Sirje Mark, tel 375 606.

KAITSMISED

25. juunil toimub Ülikooli 16-102 magistratõde kaitsmine pedagoogika osakonnas: kell 9 Marje Riis "Inimsuhetest tulenev kaitsetus ja selle seos toimetuleku strateegiate kujunemisega taasiseseisvunud Eestis" pedagoogika magistriraadi saamiseks. Juhendaja dots I. Kraav. Oponent lektor E. Pili. kell 10 Anne Keerberg "Õppija toetus võrguõppes" pedagoogika magistriraadi saamiseks. Juhendaja prof J. Mikk. Oponent lektor T. Marandi.

25. juunil toimuvad zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis Vanemuise 46-301 magistratõde kaitsmised hüdrobioloogia erialal:

kell 9 Kersti Kangro "Fütoplanktoni liikide konkurents kihistunud järves". Juhendaja Peeter Nõges, knd.biol. Oponent EPMÜ ZBI vaneteadur Reet Laugaste, knd.biol. kell 10 Helen Künnap "Zooplanktoni toitumine ja selle mõju madalate ja eutroofsete järvede Kaiavere ja Võrtsjärve ökosüsteemile". Juhendaja Tiina Nõges, knd.biol. Oponent Taavi Virro, PhD kell 11 Helen Tammert "Aktiivsete, inaktiivsete ja surnud veebakterite värvimismeetodite võrdlus". Juhendajad Veljo Kisand, PhD, Tiina Nõges, knd.biol. Oponent EPMÜ ZBI teadur Peeter Pall, MSc kell 12 Kristiina Mardi "Biological quality in Estonian running waters: creating database of reference areas on the basis of taxonomical composition of macroinvertebrates". Juhendajad: Henn Timm, knd.biol, Nikolai Friberg, PhD (National Environmental Research Institute, Silkeborg, Taani), Peeter Nõges, knd.biol. Oponent Taavi Virro, PhD. kell 13 Anu Kisand "Settefosfori vormid, nende jaotumise seaduspärasused ning vabanemine kolmes eutroofses järves". Juhendaja Peeter Nõges, knd.biol. Oponent TTÜ GI vanemteadur Atko Heinsalu, PhD.

26. juunil kl 10 kaitseb Tiigi 78-118 magistratõd eripedagoogika alal Dina Bethere (Liepaja Pedagoogikaakadeemia, Läti) "Grammatitsheskaja struktura latõshkovo zhestovovo jazõka gluhhih" (Läti viipekeele grammatiline struktuur). Juhendaja Karl Karlep, ped dr. Oponentid: Reigina Toom, MA ja Linda Lauze, fil. kand. (Liepaja Pedagoogikaakadeemia). Info tel 375 919.

26. juunil kell 10.15 kaitseb Näituse 20-216 Kadri Siibak õigus-teaduskonnas magistratõd "Finantssektori turvameetmete süsteem ja riikliku finantsjärelevalve õiguslik korraldus". Juhendaja prof A. Almann. Oponent doctor iuris Lasse Lehis.

Magistratõde kaitsmised psühholoogia osakonnas 25. ja 26 juunil 2002 Tiigi 78 –127: 25. juunil kl 10.15 Elen Kihl "Alkoholi tarvitamise küsimustiku loomine" (magistriprojekt kliinilise psühholoogia erialal). Juhendaja Aleksander Pulver, PhD. Oponent

Lembit Mehilane, knd (med). kl 11.15 Kadri Järv "Eelkooliealiste ja algklasside laste tavaettekujutused lahustumisest" (magistriprojekt koolipsühholoogia erialal). Juhendaja Eve Kikas, PhD. Oponent Tiia Tulviste, PhD.

kl 12.15 Lemme Haldre "Õigusrikkujate tüdrukute psüühilised probleemid ja treeningprogrami väljatöötamine" (magistriprojekt kliinilise psühholoogia erialal). Juhendajad Eve Kikas, PhD ja Dagmar Kutsar, PhD. Oponent: Kristi Kõiv, mag (ped) kl 13.15 Liina Sema "Sclerosis Multiplex'i diagnoosiga inimeste rehabilitatsiooniks vajaliku neuro-psühholoogilise testiparadi adaptteerimine" (magistriprojekt kliinilise psühholoogia erialal). Juhendaja Maie Kreegipuu, MSc, kaasjuhendajad Aleksander Pulver, PhD ja Katrin Gross-Paju, dr (med), PhD. Oponent Anneli Kolk, PhD, knd (med)

26. juunil kl 10.15 Karmen Linnamägi "The cultural dimension of tightness-looseness: comparison of Greece and Estonia". Juhendaja Anu Realo, PhD. Oponent Aune Valk, PhD

kl 11.15 Kaia Laidra "Intelligence and personality as predictors of academic achievement". Juhendaja Jüri Allik, PhD. Oponent Aavo Luuk, knd (psühhol)

kl 12.15 Anne Must "Association of Five Factor Model personality traits with genetic markers of serotonin and dopamine systems". Juhendaja Jüri Allik, PhD. Oponent Eero Vasar, dr (med) kl 14.15 Kätlin Nummert "Structure of verbally and facially expressed affect". Juhendaja Jüri Allik, PhD. Oponent Toomas Niit, MSc kl 15.15 Margus Tõnissaar "Serotonergic regulation of social behaviour of rats in the social interaction test". Juhendaja Jaanus Harro, dr (med). Oponent Andres Soosaar, knd (med) Info: tel 375 902.

26. juunil toimub Tähe 4-207 magistratõde kaitsmine füüsikaosakonnas:

kell 9.15 eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi magistrant Kersti Peedo "Spiroanalüsaatori SA-03 evalveerimine hingamiskõverate generaatori abil" rakendusfüüsika erialal. Juhendaja dots Peet-Henn Kingisepp (med.kand.). Oponentid vanemteadur Rein Raamat (tehn.kand.) ja Rain Jõgi (TÜ Kliinikumi Kopsukliinik). ca kell 10 teoreetilise füüsika instituudi magistrant Mait Müntel "Termotuumaplahvatuste modelleerimine akretseeriva neutrontähe pinnal 2-tsoonilise mudeliga" astrofüüsika erialal. Juhendaja prof Ene Ergma (f.-m. dr). Oponentid vanemteadur Tõnu Kipper (Tartu Observatoorium, f.-m. dr) ja teadur Anna Aret (Tartu Observatoorium, MSc astron.). ca kell 10.45 eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi magistrant Taavi Jantson "Er:YAG kilde kasvatamine impulsslasersadestusega ja sadestusprotsessi optiline monitoring" rakendusfüüsika erialal. Juhendaja vanemteadur Raivo Jaaniso (f.-m.kand.). Oponentid teadur Jaan Aarik (MSc füüs.) ja Vambola Kisand (PhD). ca kell 11.30 eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi magistrant Urmas Tamm "Interaktiivne füüsika käsiraamat" rakendusfüüsika erialal. Juhendaja dots Kalev Tarkpea (f.-m.kand.). Oponentid vanemteadur Henn Käämbre (f.-m.dr) ja vaneminisner Jüri Raud (MSc füüs.).

27. juunil algusega kell 9 toimub Ülikooli 17 – 103 magistratõde ja –projekte kaitsmine germaaniaalsete füüsika erialal. Juhendaja dots Kalev Tarkpea (f.-m.kand.). Oponentid vanemteadur Henn Käämbre (f.-m.dr) ja vaneminisner Jüri Raud (MSc füüs.).

27. juunil algusega kell 9 toimub Ülikooli 17 – 103 magistratõde ja –projekte kaitsmine germaaniaalsete füüsika erialal. Juhendaja dots Kalev Tarkpea (f.-m.kand.). Oponentid vanemteadur Henn Käämbre (f.-m.dr) ja vaneminisner Jüri Raud (MSc füüs.).

Anni Silk „Kontrastive semantische Analyse polysemer Verben am Beispiel von führen und juhtima“. Juhendaja dots Anne Arold. Oponent Mari-Ann Palm.

Heete Sahkai „Demonstrative Doubling in Spoken Estonian in a Cross-linguistic Perspective“. Juhendaja prof Helle Metslang (TPÜ). Oponent dots Renate Pajusalu.

Magistriprojektid Margit Laidvee „Põrandakatted. Saksa-eesti terminoloogiline sõnastik“. Juhendaja dots Anne Arold. Oponent lektor Mari-Ann Palm (MA).

Sirje Nakkurt „Eesti toitlustus- asutuste menüüde sõnavara“. Juhendaja Kersti Meinart (MA). Oponent dots Enn Veldi.

Karina Reimets „Saksa – eesti maaturismi sõnastik“. Juhendaja dots Anne Arold. Oponent dots Mari Tarvas.

Ülle Sihver „Eesti – saksa põllu- majandussõnastik“. Juhendaja dots Anne Arold. Oponent dots Mari Tarvas

Helen McLennan (Türk) „Eesti – inglise – eesti olulisemate ja enimmkasutatavate eestvedamis- alaste terminite sõnastik“. Juhendajad Kersti Meinart (MA) ja Kulno Türk (PhD). Oponent Terje Teesalu (MA).

Info: Milvi Kaber, tel 375 228.

27. juunil toimub ph aud 228 magistratõde kaitsmine kirjanduse ja rahvaluule osakonnas: kell 12 Janika Oras "Vaateid Muhu vanemale rahvalaule: helikõrguslik ja rütmiline organisatsioon" eesti ja võrdleva rahvaluule alal. Oponent Taive Särg (MA);

kell 13 Piret Noorhani "Postmodernsed mängud: iroonia, paroodia, grotesk" eesti kirjanduse alal. Oponent Ele Süvalep, knd (filol); kell 14 Rutt Hinrikus "Eesti kirjandus diasporaas" eesti kirjanduse alal. Oponent Janika Kronberg (MA).

27. juunil kell 15.15 kaitseb Epp Annus ülikooli nõukogu saalis doktoritööd "Kuidas kirjutada aega". Juhendaja prof emer Karl Muru. Oponentid dr Jaan Undusk ja prof Rein Veidemann. Info: Hille Roots, tel 375 223.

28. juunil kell 8 algab ph aud 234 magistratõde kaitsmine eesti ja soome ugri keeleteaduse osakonnas:

Krista Strandson "Vestluskaaslaste algatatud reformuleeringud eesti vestlustes: reformuleeringu- algatuse vahendid ja põhjused". Juhendaja teadur Andriela Rääbis (MA). Oponent teadur Liina Lindström (MA); Ljudmilla Taleeva "Metodika obutõenija nenetskomu jazõku kak inostrannomu na natõalnom etape". Juhendaja prof Ago Künnap. Oponent dots Tõnu Seilenthal; Valts Ernštreits "Liivi keele sõnavarakogude analüüs ning liivi-läti ja läti-liivi sõnaraamat". Juhendaja prof Tiit-Rein Viitso. Oponent prof Karl Pajusalu; Mari Allik "Lõuna-Rootsi noored eestlased: nende keel ja identiteet". Juhendaja prof Birute Klaas. Oponent Anna Verschik (PHD); Info: Tiia Margus, tel 375 221.

28. juunil kell 15 Lossi 3-406 kaitseb Timur Guzaïrov magistratõd "Vene ajaloo kontseptsioon V. •ukovski teoses "Vene riigi ajaloo jooned" vene kirjanduse alal. Oponentid: Pavel Reifman, emeriitprof ja Roman Leibov, PhD, lektor.

3. juulil algusega kell 11 toimub Tiigi 78-236 magistratõde kaitsmine avaliku halduse osakonnas: Kadri Kallas "Technological Change and Institutional Development of Social Policy after World War II" (Tehnoloogia areng ja sotsiaalpoliitika institutsionaalne areng pärast Teist

maailmasõda). Juhendaja dr Rainer Kattel. Oponentid dr Toomas Gross ja Vello Pettai, Mphil.

Tarmo Kalvet "ICT as Techno-Economic Paradigm Leader: General Issues and the Case of Estonia" (Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kui

tehnoloogilis-majandusliku paradigma liider: üldised küsimused ja Eesti kaasus) MPA kraadi saamiseks. Juhendaja prof dr Wolfgang Drechsler. Oponentid dr Rainer Kattel ja dr Erik S. Reinert.

Maarja Soo "Ideology and Ideologization in the Work of Albert Camus: Origins, Consequences, and the Options of State and Individual" (Ideoloogia ja ideologiseerumine Albert Camus loomingus: põhjused, tagajärjed ja võimalused indiviidi ja riigi kontekstis). Juhendaja prof dr Wolfgang Drechsler. Oponentid prof dr Marju Lauristin ja prof dr Rein Ruutsoo.

3. juulil toimub Jakobi 5-302 magistratõde kaitsmine kehakultuuriteaduskonnas liikumis- ja sporditeaduste erialal:

kell 11.15 Keiti Põldaru "Ühepoolse puusaliigese osteoartrroosi patsientide pre- ja postoperatiivne kehaline seisund." Juhendaja lektor, MSc Prit Eelmäe. Oponent lektor, biol knd Reet Linkberg;

kell 12.30 Tiina Beljajeva "Kahevõitlusvalade sportlaste toitumise analüüs." Juhendaja prof, biol knd Vahur Õpik. Oponent lektor, MSc Ando Pehme; kell 13.45 Mai Müür "Suurenenud mehhaanilise koormuse mõju kiiret tüüpi skeletilihase regeneratsioonile." Juhendajad MSc Jaanus Järva ja teadur, MSc Raivo Puhke. Oponent vanemteadur, biol knd Mehis Viru.

5. juulil toimub õigusteaduskonnas Näituse 20 aud 216 doktoritõde kaitsmine:

kell 10.15 Margus Kingisepp "Kahjuhüvitis postmodernses deliktiõiguses". Juhendaja prof P. Varul. Oponentid prof I.-M. Orgo ja õigustead. knd. Jüri Raidla.

kell 12.15 Vallo Olle "Kohaliku omavalitsuse teostamine vahetu demokraatia vormis: kohalik rahvaalgatus ja rahvahääletus". Juhendaja prof K. Merusk. Oponentid prof R. Narits ja prof A. Almann.

Info: Anu Laumets, tel 375 392.

10. juulil kell 10.15 kaitseb TÜ Füüsika Instituudis Helle Kaasik doktoritööd teoreetilise füüsika erialal "Nonperturbative theory of multiphonon vibrational relaxation and nonradiative transitions" (Mitmefoononilise võnkerelaksatsiooni ja kiirguse üleminekute mittehäirituslik teooria). Juhendaja prof Vladimir Hi•njakov (TÜ). Oponentid dr hab Götz Seibold (Brandenburgi Tehnikaülikool) ja dr Mati Haas (TÜ FI). Info: Hanno Ohvri, tel 375 553.

26. juulil kell 15.15 kaitseb filosoofia osakonnas Lossi 3-427 Roomet Jakapi doktoriväitekirja "Berkeley, Mysteries, and Meaning: A Critique of the Non-Cognitivist Interpretation". Juhendajad prof Ülo Matjus ja dr Madis Kõiv. Oponent prof Timo Airaksinen, Helsingi Ülikool.

19. augustil kell 14.15 kaitseb filosoofia osakonnas Lossi 3-427 Endla Lõhkivi doktoriväitekirja "The Sociology of Scientific Knowledge: A Philosophical Perspective". Juhendaja prof. emer. Eero Loone.

Oponent dots Margareta Hallberg, Göteborgi Ülikool.

KINOS ILLUSIOON

Kelgukoerad. Kell 14, 15.40 Südametemurdjad. Kell 17.30, 19.30, 21.30

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3500

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Tartu Ülikool alustab 371. aastat

Jaak Aaviksoo
TÜ rektor

Kevadised juubeliüritused andsid ülikoolile võimaluse vaadata tagasi kuulsusrikkale ajaloole ning mõelda eelseisvatele aastakümnetele ja aastasadele.

Veel sel aastal peaks TÜ suutma need vaated ja mõtted kokku panna arengukavaks aastani 2010. Vajame uut arengukava ja sihte, et luua iseendale oma eesmärkides selgust ja sisendada kindlustunnet partneritele.

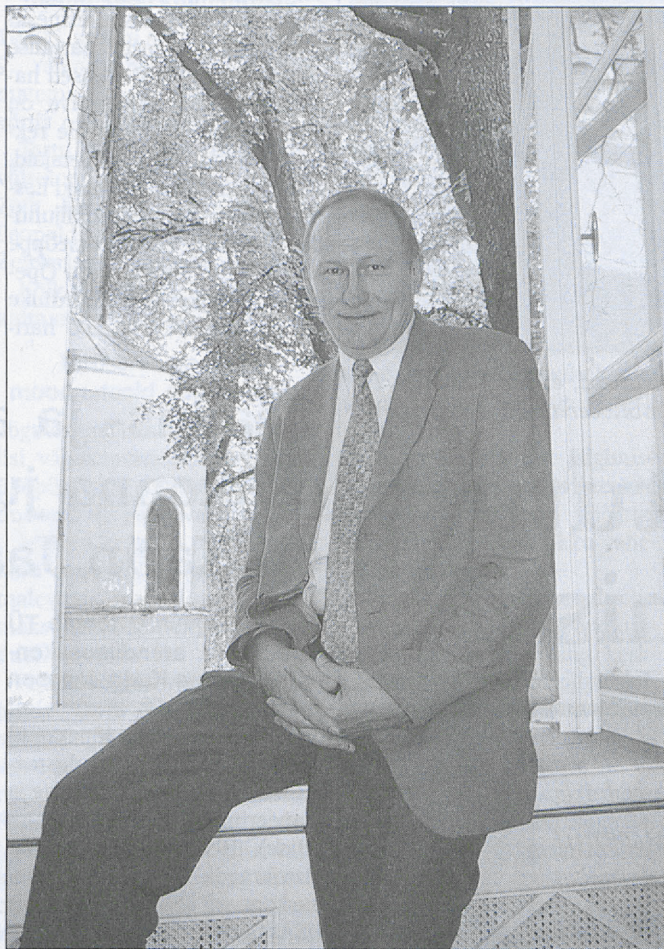
Ülikoolil on, millele tuginedes edasi minna, ehkki viimased aastad ei ole olnud hariduselu edendamiseks kõige paremad. Usun, võime olla kindlad selles, et TÜ näeb oma arengukavas ette võimalused akadeemilise staatuse edendamiseks tasemele, nagu ise tahaksime näha ja meil ootab kujunev Euroopa kõrgharidusruum. See ei ole lihtne ülesanne – kujunevas Euroopa kõrgharidus- ja teadusruumis kasvab päris ilmselt konkurents, käib võitlus teadusuuringute rahade, aga ka üliõpilaste pärast.

Tartu Ülikool võrdväärseks Euroopa teadusülikoolidega

Kaduvad piirid ja vähenevad keelebarjäärid loovad suurepäraseid võimalusi ka Eesti üliõpilastele, asumaks õppima Euroopa ülikoolidesse. Seda protsessi igati tervitades mõtleme ometi sellele, et samasugusel moel peaks siia tulema üliõpilasi teistest Euroopa riikidest, saamaks osa Tartu Ülikooli haridusest.

Julgeksin arvata, et lähemal kümnendil pole meil tähtsamat ülesannet, kui kinnistada enast Euroopa teadusülikoolide peres võrdväärse liikmena ja osaleda selle kaudu kogu maailma akadeemilises elus.

Tahaks loota, et kogu eesti rahva seisukohalt oluline ees-

Rektor Jaak Aaviksoo sõnul vajab ülikooli ajalooline hoonestu, ka peahoone, uusi investeeringuid. VARJE SOOTAK

märk ei lähe silmist mitte ainult meil endil, vaid ka laiemal Eesti avalikkusel, sest üksinda, avalikkuse toetuseta, on selle ülesande täitmine ilmvõimatu.

Ometigi on meil ka konkreetsemaid ülesandeid. Alustame veel sel aastal uute, nn Bologna protsessi raames õppekavade, mis peavad näitama meie tegelikku suutlikkust ajaga kaasa käia.

Esmakordselt alustab TÜ kaubamärgi all tööd õigusinstituut Tallinnas.

Tervitades tuhatkonda uut Tartu Ülikooli üliõpilast Tallinnas, peame olema kindlad, et

me suudame nende ootustele ja iseenda plaanidele vääriliselt vastata.

Tehnoloogiline teadustöö ja arendustegevus

Eelseisval aastal ootab meid tõsine üleeuroopaline mõõduvõtt, osaledes VI raamprogrammi projektides.

Vaevalt eksime, kui väidame, et TÜ konkurentsivõime teadusmaastikul laiemalt ja tingimuste loomine teadustööks ülikooli sees, määratletakse suu- resti meie suutlikkusega hankida lisavahendeid ja osaleda rahvusvahelistes projektides.

Lähemal kümnendil pole meil tähtsamat ülesannet, kui kinnistada end Euroopa teadusülikoolide peres võrdväärse liikmena ja osaleda selle kaudu kogu maailma akadeemilises elus.

Lisaks VI raamprogrammile ja Euroopa tegevussuunale, on eelseisval aastal vaja saavutada kvalitatiivne läbimurre ka rohkem kui aasta tagasi alustatud tehnosiirde struktuuride väljahitamisel.

Tahaks loota, et käivituv tehnoloogiainstituut koostöös teiste tehnosiirde struktuuridega leiab oma eesmärkide saavutamisel toetust nii ülikooli sees kui ka ülikoolivälistelt partneritelt. Tehnoloogilist teadustööd ja arendustegevust on Eesti majanduse edendamiseks vaja täpselt niisama palju, kui seda on vaja ülikooli enda, kohati liialt akadeemiliseks muutuva uurimistegevuse kaasajastamiseks. Oleme tehnosiirde struktuuride väljaarendamisele seadnud ambitsioonikad eesmärgid ja tahaks loota, et hiljemalt aasta jooksul suudame tehnoloogiainstituudi tegevuseks käiku anda ka esimesed laboripinnad. Ühtlasi loodame, et EV Valitsuse tasemel antud lubadus arendada tehnosiirdekeskuste jaoks vajalik infrastruktuur Tartus ja Tallinnas täidetaks lähiaastail reaalse sisuga. Investeeringuteta suurusjärgus 500 mln krooni on vaevalt võimatu saavutada põhimõtteline läbimurre ettevõt- lusele suunatud teadus- ja arendustegevuses.

Eelnevate aastate investeermisprojektidest tahan kindlasti märkida ühiselamute programmi käivitumist ja kahe – ühe uue ja ühe vastrenoveeritud ühiselamu käikuandmist ning

eelseisvat matemaatika-informaatikateaduskonna hoone kasutuselevõttu. Samal ajal on ülikooli kui ligi sadat hoonet haldava asutuse ehituste üldine olukord kahjuks viimastel aastatel investeeringute vähesuse tõttu läinud halvemaks.

Ajalooline hoonestu vajab investeeringuid

Kõige tõsisemat muret teeb ülikooli ajalooline hoonestu, mille puhul ei ole suudetud leida vahendeid isegi peahoone vundamentide vajumise peatamiseks. Oleme ette valmistanud lähtematerjalid ajaloolise hoonestu kompleksseks renoveerimiseks ja tahame loota, et haridusministri esialgsete toetusavalduste abil on võimalik veel sel sügisel käivitada TÜ ajaloolise hoonestu renoveerimise ja arhitektuuriväärtuste säilitamise riiklik programm.

Ülikooli arengus on eelseisev aasta oluline ka selle poolest, et toimuvad järjekordsed rektori valimised. Need annavad ülikoolile võimaluse põhjalikult kaaluda viimaste aastate arengut ja võimalikke tulevikusuundumusi. Loodan, et ülikooli nõukogu, teaduskonnad ja asutused kasutavad seda võimalust eelkõige ülikooli arengu kriitiliseks ja konstruktiivseks analüüsiks. Valitud rektor peab andma ülikooli arengule täien- dava hoo.

Soovin kogu ülikooliperele, aga eelkõige esmakursuslastele toist, tulemusrikkast ja meeldivat aastat!

TÄNA LEHES

Täna UT 6 lk!

Prorektor Volli Kalm uuest õppeaastast
LK 2

Tartu Ülikooli vastuvõtt 2002
LK 5

Mida tehti ülikoolis suvekuudel
LK 3

Algab rebasenädal
LK 4

Ülikooli uued juhtivad töötajad
LK 2

UUDISED

Administratsiooni- direktor on Reet Mägi

Alates juulist töötab TÜ administratsioonidirektorina Reet Mägi (sünd 1966).

Reet Mägi on lõpetanud 1989. aastal TÜ ajaloolase ning ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetajana. 2002. aasta juunis kaitses ta Euroopa õpingute magistrakraadi.

Reet Mägi töötas 1989-1995 Eesti Kirjandusmuuseumis vanembibliograafina, alates 1995. aastast töötab ta TÜs. 1995-1998 oli Mägi rektori vastutav sekretär, 1998-2002 rektori abi ja rektoraadi juhataja.

Administratsioonidirektori töövaldkonda kuuluvad üld- (kantselei, arhiiv, teabetalitus, ajalehe toimetused), personali- ja infotehnoloogia osakonna tegevuse juhtimine ning arendamine.

TÜ avaaktus on esmaspäeval

2. septembril kell 10 algab aulas ülikooli avaaktus.

Rektor Jaak Aaviksoo tutvustab avasõnade järel uutele üliõpilastele ülikooli valitsuse liikmeid.

Seejärel võtavad sõna haridusminister Mailis Rand, linna- pea Andrus Ansip, üliõpilasesinduse integratsioonitoimikonna esimees Allan Adojaan ja sotsiaalteaduskonna esmakursuslane Eveliis Kurs. Aktusel laulab TÜ Akadeemiline Naiskoor.

Tiigi 14 ühiselamus on 253 kohta.

VARJE SOOTAK

Avatakse Eesti moodsaimad ühikad

Illari Lään

Täna kell 14 avatakse vastrenoveeritud Tiigi tänava ja kell 15 Raatuse tänava uus üliõpilaselamu, mis on Eesti kaasaegsaimad tudengite elamispaigad.

Avamisele on kutsutud peaminister Siim Kallas, haridusminister Mailis Rand, linna- pea Andrus Ansip jt riigiametnikud.

253kohalise Tiigi tänava elamu renoveerimisel uuendati kogu maja.

TÜ haldusdirektori Riho Illaku sõnul on renoveeritud üliõpilaselamul senise ühe kitsa sissekäigu asemel neli eraldi püstakut ja trepikoda.

710kohalises Raatuse tänava üliõpilaselamus on selvepesula, valvaga jalgrattaparkla, kohvik ja ruum erinevate ürituste läbi- viimiseks ning avarad korterid.

Tudengitel tuleb kahekohalise üliõpilastoa eest maksta kahepeale ligi 1600 krooni, millele lisanduvad kommunaalmaksud.

Üliõpilasesindus paneb sügisel põhirõhu tutvustuskampaaniale

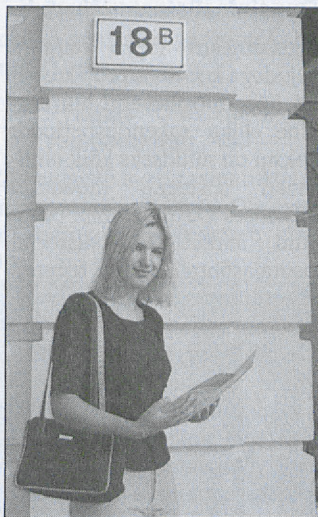
Alo Raun
TÜ ÜE teabetoimkonna aseesimees

TÜ Üliõpilasesindus (TÜ ÜE) plaanib septembri alguses toimuva tutvustuskampaania tuua end tudengile lähemale.

Kampaania toob igale rebasele esindust tutvustava voldiku, erinevaid debatte ja avatud uste päevad esinduse ruumides.

TÜ ÜE teabetoimkonna esimehe Matti Orava sõnul korraldab esindus septembri keskel erakondadevahelise debati hariduspoliitikast. "Üritame selgitada välja erakonna, kes pakub parimaid lahendusi tudengielu valukohtadele."

Kultuuritoimikonna esinase Kairi Saare sõnul algab septembrist ka igakuine loengusari nooruslikule ja intelligentsele üliõpilasele. "Tuntud tegelased räägivad tudengitele huvitavaid teemad, nagu näiteks ulmekirjandus ja filmikunst."

Egle Pullerits tutvub esinduse voldikuga.

Esinduse esimehe Jüri Herman-Tennosaare sõnul on rebasenädal ka üliõpilasesinduse avatud uste päevad. "Esinduse ruumid võiksid olla justkui tudengi teine kodu – koht, kus ta on alati teretulnud, kus teda oodatakse ning kust ta leiab igale oma murele lahenduse."

Esindus asub ülikooli peahoone ja Krambambuli kohviku vahel aadressil Ülikooli 18b ning on argipäevadel avatud kümnest poole viieni.

"Ostes üliõpilasesindusest ISIC-kaardi, pääsed tasuta septembri keskel toimuvale suuremale tudengite ristimisüritusele," lausub Saar.

Herman-Tennosaare sõnul on tutvustuskampaania osa plaanist tuua järgmistele üliõpilasesinduse valimistele vähemalt poole rohkem hääletajaid kui tänavu. Eelmistel valimistel osales veidi üle 2000 tudengi.

"Analüüsivõime esinduse häid ja halbu külgi ning leidsime, et põhiprobleem peitub selles, et esindus asetseb tudengitest liiga kaugel," ütles esimees, kes on seadnud selle probleemi ületamise praeguse esinduse üheks põhieesmärgiks.

"Suurem toetus tudengitelt annab meile vabamad käed üliõpilaste õiguste eest seismiseks nii rektori kui ministri ees," rääkis Herman-Tennosaar.

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil tutvustab rektor Jaak Aaviksoo eelolevat akadeemilist aastat.

Kavas on ümber nimetada kehakultuuriteaduskonna spordipedagoogika instituut spordipedagoogika ja treeninguõpetuse instituudiks ning likvideerida spordikeskus.

Nõukogu valib ka treeninguõpetuse professori, kelleks kandideerivad spordibioloogia instituudi teadur, PhD Jaak Jürimäe; dots, ped-knd Jaan Loko ja dots, ped-knd Ants Nurmekiivi ning vanemteadur, PhD Mehis Viru.

Juunikuu TÜ nõukogu istungil

Nõukogu hindas rektoraadi töö tulemuslikkust 2001. aastal hindegas B (väga hea).

Võeti vastu TÜ 2002/2003. õppeaasta arendusülesanded, kinnitati veterinaarmikrobioloogia doktoriõppekava jm.

Botaanikaproffessoriks valiti TÜ botaanika ja ökoloogia instituudi vanemteadur, PhD Meelis Pärtel, eksperimentaalpsühholoogia professoriks psühhofüüsika prof, PhD Jüri Allik ning TÜ Tehnoloogiainstituudi direktoriks mikrobioloogia ja viroloogia professor, keemia-knd Mart Ustav.

TÜ teadlased Lapimaal

LAPBIAT-projekti raames uurisid TTÜ mäeinstituudi teadlased Enn Pirrus ja Ülo Süstra koos TÜ botaanika ja ökoloogia instituudi lektori Alar Läänelaidiga geoloogilise tagapõhja mõju bioloogilisele mitmekesisusele ekstremaalsetes kaugpõhja tingimustes Helsingi Ülikooli Kilpisjärve Bioloogiajaama ümbruskonnas.

Välitööd kestsid kolm nädalat. Tänu aluspõhja keerulisele geoloogilisele ehitusele Eelkambriumi ja Paleosoikumi piirilal ning Kvaternaarisetete väikelele paksusele on see Lapimaa ala Läänelaiu sõnul bioloogilise ja geoloogilise mitmekesisuse uurimiseks üks kõige informatiivsematest Fennoskandias.

Rektori assistent on Mart Laidmets

Alates augustist töötab rektori assistendina Mart Laidmets (sünd 1975, pildil), kes on ka MTÜ Rektorite Nõukogu sekretär.

Mart Laidmets on lõpetanud TÜ ajaloo osakonna 2000. aastal, 2001-2002 läbis ta Uppsala Ülikoolis magistriskursuse.

Laidmets on töötanud Riigikogu Kantseleis fraktsiooni nõunikuna, peaministri abina ja haridusministeeriumi üldosakonnas.

TÜ õpingute ajal oli Laidmets TÜ nõukogu liige ja üliõpilasesinduse aseesimees. Ta on ka Eestirootslaste Kultuuri Seltsi esimees.

Mitu aastat ülikoolis õppinud Ülle Ainjärv ja Erki Kurrikoff leiavad, et kui üliõpilane saab ise oma õppekava kombineerida, on ta hoopis rohkem motiveeritud. VARJE SOOTAK

Tarkust ja vastutust valikute tegemisel

Volli Kalm
TÜ õppeprorektor

Algamas on uus akadeemiline aasta, mis toob ülikoolile kaasa rea väga olulisi uuendusi.

Neist tähtsaimana nimetaksin kõrgharidusreformi käigus koostatud uute õppekavade rakendamist koos uute, lõppeval suvel vastuvõetud üliõpilaste õppima asumisega. 1999. aastal 29 Euroopa haridusministri allkirjastatud Bologna deklaratsioon pani aluse Euroopa ühtse kõrgharidusruumi loomisele, mille üks põhiteese on võrreldavate ning kergelt mõistetavate kraadide süsteemi kehtestamine ning kaheastmelisele kõrgharidussüsteemile üleminek.

Uuenev bakalaureuseharidus

Väliselt nähtavaim muutus seisnebki selles, et praeguse 4aastase bakalaureusehariduse tasemelt kandub ülikooli lõpetamise põhiraskus magistriõppe tasemele, mille läbimiseks kulub 5 aastat. Vastsed üliõpilased alustavadki oma õpinguid uute põhimõtete järgi väljatõtatud õppekavade alusel, mille tulemusel omandatakse kolmeaastaste õpingute järel bakalareuse- ning kokku viieaastaste õpingute järel magistriskraad. Erandiks on siin vaid mõned arsti- ja haridusteaduste valdkonda kuuluvad õppekavad.

Uuenev bakalaureuseharidus on senisest tunduvalt laiapõhjalisem ning õppekava võimaldab paindlikumalt erialavahetust, ümberspetsialiseerumist, erinevate õppekavade kombineerimist, õpingute jätkamist teiste riikide ülikoolides.

Uued õppekavad annavad üliõpilastele tunduvalt suurema vabaduse ise oma hariduse täpsema sisu kujundamiseks.

Sellega seoses on aga kasulik meelest pidada, et vabaduse suurenemisega kaasneb ka suurenev vastutus oma õpingute sisu ja otstarbekuse eest. Akadeemiline haridus ei garanteeri tingimata edukust, kuid see on kindlalt üks võtmeist edukuse saavutamisel.

Eelnevaga tahan kõigile üliõpilastele, eriti aga esmakur-

VOLLI KALM

Uued õppekavad annavad üliõpilastele tunduvalt suurema vabaduse ise oma hariduse täpsema sisu kujundamiseks.

suslastele soovida edu ülikooliõpingute alustamisel ning tarkust õigete valikute tegemiseks.

Õppekavad reformitud

Uute õppekavade rakendamine pole kaugeltki ainus uuendus algaval akadeemilisel aastal. Uuesti, ligikaudu kümneaastase vaheaja järel on ülikool, eelkõige aga õppejõud, taas mõneks aastaks olukorras, kus paralleelselt on käigus mitu õppekava. Soovin nii õppejõududele kui üliõpilastele rahulikku meelt ja ratsionaalseid otsuseid sellise olukorraga hakkama saamisel. Samas olen täiesti kindlalt veendunud, et ettevõetud õppekavade radikaalne reform oli vajalik ning teaduskondade tugeva toetuse leidnud põhimõttelised muudatused olid suuremad, kui võimaldaks vanade õppekavade evolutsiooniline ümberkujundamine.

Õppeinfosüsteem tälistub

Sügissemestril lõpeb kaua ja paljudega koostöös projekteeritud õppeinfosüsteemi juurutamine. Pika rakendusperioodi jooksul on nüüdseks kõik olulised semad süsteemi moodulid praktilises kasutuses läbi proovitud. Jätkub töö süsteemi kasutajasõbralikumaks tegemisel ja ilmnunud vigade kõrvaldamisel. Juba on planeeritud rida täiendusi, mida projekteerimisel ei osatud ette näha.

Vaieldamatult annab õppeinfosüsteem senisest tulemusrikkama võimaluse õppetöö- ja üliõpilastega toimiva mitmekülgseks statistiliseks analüüsiks, mis on vajalik põhjendatud muudatuste sisseviimisel õppe-tegevusse.

Tudengid saavad paremad elamisvõimalused

Aastaid on elu ülikooli ühiselamutes meenutanud etappi elujäämisõppusest ja jäänud

meelde kui pilt lõputust kulumisest. Viimastel aastatel on ülikool teinud koos riigi- ja linnavõimudega tõsiselt pingutusi, et seda olukorda parandada ning järjekordsed ja praeguseks suurimad viljad on valminud just akadeemilise aasta alguseks. Kasutusse tuleb kokku ligi tuhat uut (Raatuse tänaval) või põhjalikult renoveeritud (Tiigi tänaval) ühiselamukohta. Üle mitme aasta on Üliõpilasküla taas võimeline majutama mõnisada esmakursuslast, milleks varem praktiliselt puudus võimalus. Lisaks suurenenud majutusvõimsusele on tegemist tiptasemel tingimustega ühiselamutega, mida ülikool ei pea häbenema mistahes külalise või üliõpilase ees.

Ühiselamute renoveerimise programm aga jätkub ja peagi ootab oma renoveerimisjärge Narva mnt 25 tornühiselamu.

Ligi 3000 uut tudengit

Erinevatel õppeastmetel alustab sel sügisel ülikoolis õpinguid ligikaudu 4500 üliõpilast. Kui kraadiõppes või õpetajakoolituses alustajad on paljuski varasemad ülikooli kasvandikud, siis ligikaudu 3000 on ülikooli jaoks päris uued bakalaureuse- või diplomihariduse algusest alustajad. Nendega seoses on järjekordselt põhjust rääkida ülikooli sissesaaamise taseme tõusust. Ligikaudu pooltele (24) õppekavadele kandideerides oli riigieelarvelisele (tuden- gile tasuta) õppekohale saamiseks vaja täita vähemalt 80% maksimaalselt võimalikust tulemusest.

Soovin kõigile vastuvõetutele kiiret kohanemist ülikoolieluga ning edu sisseastumisel näidatud efektiivsuse hoidmiseks ülikooli õppekava läbimisel.

Soovin kogu ülikooliperele edukat akadeemilist aastat ning meeldivat õppe- või õpetamistööd!

UT KÜSIB

Miks toimub juba teine hariduskonverents?

Vastab TÜ haridusteaduskonna dekaan prof Toomas Tenno.

Pühapäeval, 1. septembril kell 13 avab rektor prof Jaak Aaviksoo TÜ aulas hariduskonverentsi "Hea hariduspoliitika – selge, lihtne ja usaldusväärne". Kui möödunud aastal esinesid konverentsil "Eesti hariduse viis probleemi" EV endised haridusministrid, siis tänava on ettekandjate hulgas peale rektorite ka koolijuhte ja õpetajaid. Konverentsi korraldavadki Eesti Teadlaste Liit, Eesti Koolijuhtide Ühendus, Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing, Eesti Õpetajate Liit, Eesti Lasteadnike Liit. Üritust toetavad TÜ hari-

dusteaduskond ja Rektorite Nõukogu ning Eraülikoolide Rektorite Nõukogu.

Konverentsi eesmärk on arutada uuesti hariduse olukorda ja selle kitsaskohti ning seda, mida saaks praktiliselt ette võtta.

Avaettekande Eesti hariduspoliitikat teeb haridusminister Mailis Rand. Esinejate seas on rektorid, TÜ haridusteaduskonna lektor Jüri Ginter, Kuresaare Gümnaasiumi direktor Toomas Takkis, Eesti Päevalehe vastutav väljaandja Aavo Kokk, Tallinna Majaka Teeninduskooli direktor Erkki Piisang Pikakanu Põhikooli õpetajad jt.

Konverentsi kava vt UT 4. lk.

Teadus- ja arendusosakonna juhataja on Karin Jaanson

Alates 25. juunist töötab TÜ teadus- ja arendusosakonna juhatajana Karin Jaanson (sünd 1960).

Karin Jaanson on lõpetanud 1983. aastal TTÜ majandusteaduskonna tööstuse juhtimise ja planeerimise eriala (cum laude). 1999 omandas ta magistriskraadi TÜ majandusteaduskonnas, 2000-2002 õppis USAs Georgia Ülikoolis (avaliku halduse magister).

Karin Jaanson on töötanud Elva Metsamajandis insener-ökonomistina, Elva linnavalitsuses abilinnapeana ning Tartu Maavalitsuses arengu- ja planeeringuosakonna juhatajana asetäitjana.

Jaanson on osalenud Eesti regionaalarengu strateegia ja rahvusliku arengukava väljatöötamisel ning olnud Tartu

Ärinõuandla nõukogu esimees, SA Tartu Teaduspargi nõukogu liige, Tartu Innovatsiooni ümardla koordinaator jne. Ta on täiendanud end USAs (kohaliku omavalitsuse toimimine), Taanis (regionaalne areng) ja Iirimaa (ELi struktuurifondid ja regionaalne areng).

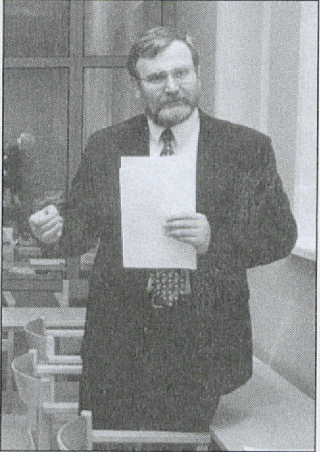
Tehnoloogiainstituudi direktor on Mart Ustav

TÜ nõukogu vallis juunis TÜ tehnoloogiainstituudi direktoriks mikrobioloogia ja viroloogia professori Mart Ustav.

Mart Ustav (sünd 1949) on lõpetanud TÜ keemiasakonna 1972., keemiakandidaadi kraadi molekulaarbioloogia erialal sai 1979., vanemteaduri kutse 1984. aastal.

Ta on töötanud TÜ onkogeneesi labori juhatajana, TÜMRI õppetooli juhatajana, 1996-1999 TÜMRI juhatajana, 2001. aastast Eesti TA akadeemik.

Prof Ustav on saanud Eesti teaduspreemia valgu biosünteesi mehhanismide (1980) ja papilloomiviiruste replikat-

siooni ja onkogeneeni toime- mehhanismide uurimise eest (1996).

Ülikooli raamatukogul on uus koduleht

Heiki Epner
TÜ Raamatukogu tehnoloogiadirektor

Tartu Ülikooli Raamatukogu koduleht (www.utlib.ee) on uuendatud.

Senist asutusekeskset lähenemist asendab funktsiooni- kesksus, et muuta ligipääs vajalikule informatsioonile võimalikult lihtsaks ja kiireks. Süsteemi täiendamine jätkub.

Selleks, et asi funktsioneeriks nii hästi kui võimalik ja veel paremini, on palve kõigile kasutajale oma ettepanekud meile saata. Kõik head, väga head ja geniaalsed ideed on oodatud.

Isäranis kasulikud on teated konkreetse infootsingu puhul kohatud raskustest, ebaloogilisusest, mitteleidmisest ja muudest ebameeldivustest.

Ettepanekud ja kriitika palume saata ittoimkond@utlib.ee.

Mida tehti ülikoolis juulis ja augustis?

TÜ Õigusinstituut alustas tööd

1. juulil alustas Tallinnas tööd Tartu Ülikooli Õigusinstituut.

Instituudi direktorina jätkab asutajadirektor, õigusteaduse kandidaat Heiki Lindpere, kes valiti direktori kohale tagasi TÜ nõukogu 31. mai istungil.

Õppe- ja teadustöö TÜ Õigusinstituudis ja TÜ õigusteaduskonnas toimub ühiselt. Instituudil ja teaduskonnal on ühised õppetoolid, millest osa on Tartus, osa Tallinnas ning mille kaudu toimub õppe- ja teadustöö koordineerimine.

Tallinnas toimus Balti rehabilitatsiooni kongress

4. juulil toimus Tallinnas Balti Rehabilitaerimisassotsiatsiooni BAR III kongress. Iga kahekolme aasta tagant ühes Balti riigis korraldatav kongress on arstide, füsio- ja tegevusterapeutide, sotsiaaltöötajate, logopeedide jt eripedagoogide, kutsealaja kliendiorganisatsioonide ühisfoorum.

Balti Rehabilitaerimisassotsiatsioon loodi 1995. aastal Tartus (BARI president oli prof Jaan Kõrgesaar, kes nüüd on asepresident). Selle kongressiga lõppes BARI kaheaastane Eestis paiknemise periood, mille jooksul tugines BAR Tartu Ülikoolile ja Eesti Psühhosotsiaalse Rehabilitatsiooni Ühingu. Järgmine kongress on Kaunases.

Uus sponsorleping Saku Õlletehasega

4. juulil kirjutasid ülikooli korvpallimeeskonna Rock uue hooaja peasponsorlepingule alla TÜ Akadeemilise Spordiklubi juhatase esimees Riho Illak ja Saku Õlletehase ASI juhatase esimees Cardo Remmel.

Riho Illaku sõnul on see leping veelgi parem kui varasematel aastatel ning võimaldab meeskonda edukamalt edasi arendada.

AEGEE konverents

4.-7. juulini toimus Tartus tudengiorganisatsiooni AEGEE rahvusvaheline konverents "Non-formal education – the role of NGOs".

Tartu Ülikooli aastapäev St. Peterburis

5. juulil tähistas Tartu Ülikool oma aastapäeva Peterburis. Peterburi Riiklikus Ülikoolis esinesid ettekannetega Tartu ja Peterburi teadlased.

Smolenski kalmistul mälestati 1802. aastal taasavatud Tartu Ülikooli esimese rektori F. G. Parrotit tema 235. sünniaastapäeval jt TÜga seotud isikuid.

Peatselt külaskäigust UTs pikemalt.

Kääriku mängud

Üliõpilaste III suvemängude rändkarikas jäi teist aastat järjest Sisekaitse Akadeemiasse. Suurima esindusega võistelnud Tallinna Tehnikakõrgkool oli Tartu Ülikooli ees teine.

11 kõrgkooli esindused katsumisid jõudu jalgpallis, rannavolles, tänavakorvpallis, ujumises, takistusriba läbimises, teatetriatlonis, teatejooksudes ja rattakrossis.

Rektorite mitmevõistlusel oli parim Sisekaitse Akadeemia esindaja Epp Jalakas, teine oli TÜ kehakultuuriteaduskonna dekaan Vahur Ööpik.

Jaak Aaviksoo meenutab rektor F. G. Parroti haual tema teeneid.

VARJE SOOTAK

TÜd külastas USA teadusadministraator

9. juulil külastas ülikooli USA tunnustatud teadusadministraator Lawrie Gordon Robertson, kes pidas loengu "Teadlase kujunemine professionaalseks teadusadministraatoriks – USA kogemus".

TÜ tudengid matemaatikaolümpiaadil kolmandad

19.-25. juulini toimus Varssavis 9. rahvusvaheline üliõpilaste matemaatikaolümpiaad, millest võttis osa 182 üliõpilast.

Tartu Ülikool oli esindatud võistkonnaga koosseisus Indrek Zolk, Konstantin Tretjakov ja Leopold Parts teadur Maria Zeltseri juhendamisel.

Kõik võistkonna liikmed said kolmanda koha auhinnad.

Noorarheoloogid moodustasid suvemaleva

Jõgevamaal Laiusel arheoloogilisi väljakaevamistööd teinud üliõpilased ja gümnasistid moodustasid suvemaleva.

Maleva loomisel püüti arvestada vanu õpilaste ja üliõpilaste traditsioone, leidmaks noortele suveks raketust.

Arheoloogilisi väljakaevamisi juhtis Tartu Linnamuseumi arheoloogia osakonna juhataja, arheoloog Rünno Vissak. Suvemaleva projektijuhi Mairo Rääski sõnul pole Laiuse ordu lossis varem arheoloogilisi väljakaevamisi tehtud ning siiani on ebaselge linnuse vanus, mis kõigub 13. - 15. sajandini.

Rahvusvaheline plasma sümpoosion

21.-25. juulini korraldas TÜ eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi gaaslahenduse labor Pühajärve puhkeskuses sümpoosioni "Madaltemperatuurilise kõrgrõhu plasma keemia – Hakone 8", kus osales sada teadlast ning õppejõudu 15 riigist.

Tartu üliõpilaste looduskaitseringi hääletamisvõistlus

22.-25. juulini testisid üliõpilased turvalise hääletamise süsteemi ja tutvustasid Eestimaad. Võistluse võitsid Kalev Pärt ja Triin Soomets (pildil), kes läbisid 30 kontrollpunktist 29.

Hääletamisvõistlusel tuli segapaaridel läbida põidlaküüdi-ga sadu kilomeetreid Eestis.

Teist aastat korraldatava hääletamisvõistluse eesmärk on tutvustada maailmas uudset lahendust turvalisemaks hääletamiseks: mobiilpositsioneerimist.

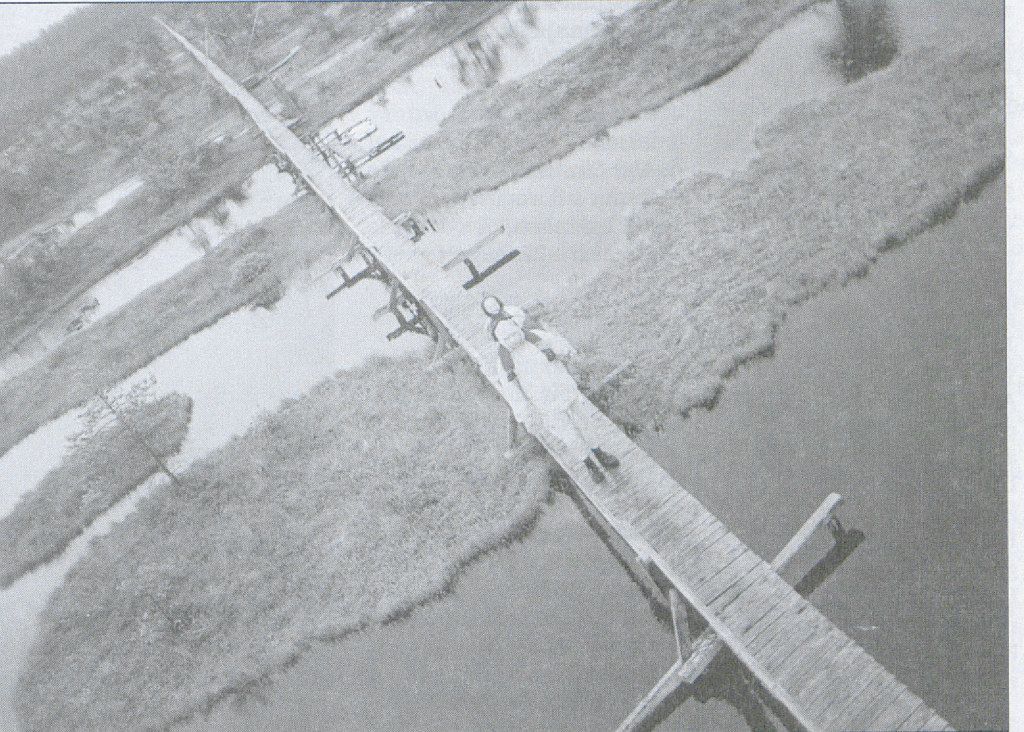
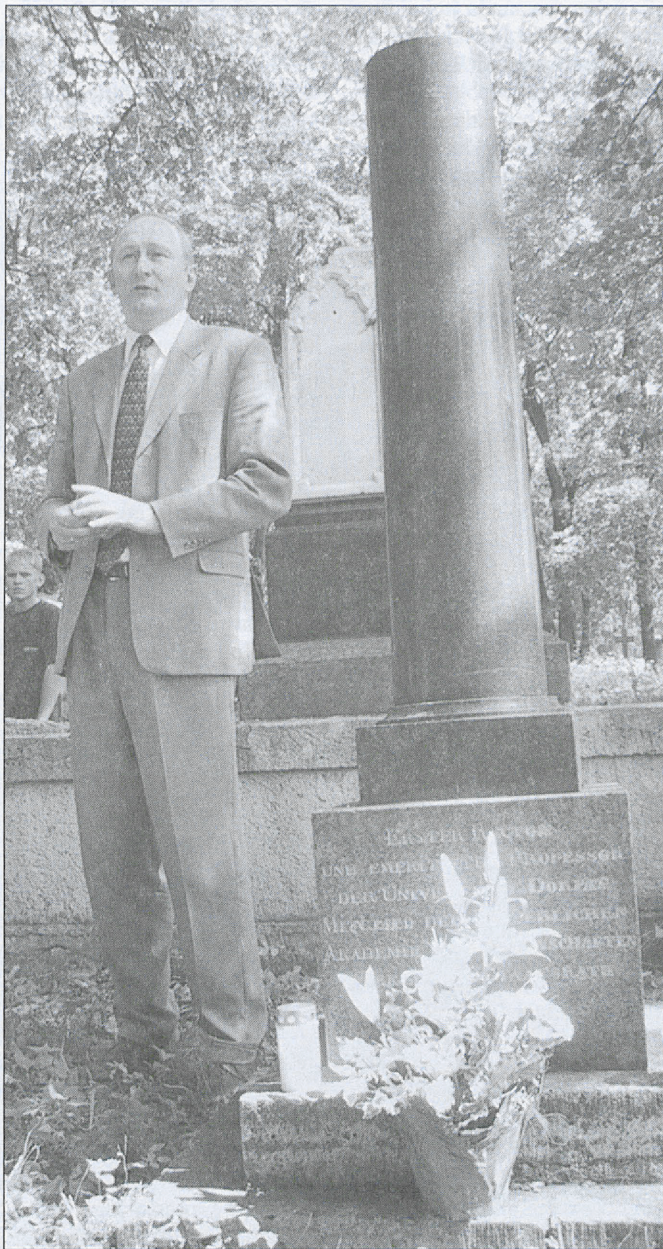
Testitava liikumise jälgimise süsteemiga võiks tulevikus olla võimalik liituda enne hääletama minekut või ohtlikku vahemaad läbides.

Võistluse kõrvalteemad olid Eestimaa tundmise parandamine tudengite seas ning keskkonnakaitse. Kontrollpunktideks valiti looduskaitsealad ja kultuurilooliselt huvitavaid objekte.

Koostöös mobiilsidefirmaga Radiolinja ja kaardifirmaga Regio sai iga hääletajapaari mobiiltelefoni pideva positsioneerimise abil reaalselt interneti-aadressil www.rle.ee/matk jälgida võistlejate liikumist ja fikseerida kontrollpunktide läbimise.

Botaanikaaias rooside päev

27. juulil toimus botaanikaaias heategevusüritusena rooside päev. Avati roosioite uuemate sortide näitus, oli võimalik tutvuda rooside kollektsioonidega ja saada konsultatsiooni.

Kui globaalne kliima soojeneb ja meretase tõuseb, kaovad vee alla ka meie haruldased sood. 52meetrise tõusu puhul laguneb Eestimaa juba kindlalt saarteks.

VARJE SOOTAK

Eesti asub kliimamuutustest enim mõjutatud piirkonnas

TÜ geograafia instituudi teadlastel valmis ulatuslik uurimistöö kliimamuutuste mõjust Euroopas ja Eestis. Euroopa Komisjoni V raamprogrammi uurimisprogrammis "POSITIVE" osaleti koos nimekate Saksa, Prantsuse, Vene, Austria ja [veitsi uurimisgruppidega. Eestis on geograafide koostööpartner Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut (EMHI).

Uurimistöös tuvastati, et viimase 100 aasta Maa kliimamuutuste taustal on eriti palju muutunud kliima Läänemere piirkonnas ja sealhulgas Eestis. Seda regionaalset efekti seostatakse Atlandi ookeanilt pärinevate õhumasside mõju suurenemisega ja Läänemere seisundi muutumisega.

Teadlaste töögrupp, kuhu kuulusid filosoofiadoktor Rein Ahas grupi juhina, dotsent Jaak Jaagus, erakorraline teadur Anto Aasa jt, juhib tähelepanu Eesti jaoks olulisele uuele teabele, et meie looduses ja ühiskonnas toimuvad kliimamuutuste protsessid on ühed Euroopa suurimad.

Ülikooli külastas Rootsi Kuninglik Tehnoloogia Instituut

23. augustil külastas ülikooli kõrgetasemeline Rootsi Kuningliku Tehnoloogia Instituudi delegatsioon eesotsas rektori prof Anders Flödröömiga.

Tutvuti ülikooli hoonete ja ajaloo muuseumiga ning kohutati TÜ esindajatega.

Näitus "Oleviste raamatukogu 450"

22. augustil avati raamatukogu näitustesaalis Tallinna Oleviste raamatukogu 450aastase ajaloo ülevaate näitus.

Juubelinäituse valmistasid ette Eesti Akadeemiline Raamatukogu ja Tallinna Linnaarhiiv.

Näitusel saab tutvuda esindusliku valikuga Eesti Akadeemia Raamatukogu baltikakogus säilitatavatest 16.-18. sajandi raamatutest ning Tallinna Linnaarhiivile kuuluvatest Oleviste raamatukogu ajalugu dokumenteerivatest arhivaalidest.

Näitus jääb avatuks 2. oktoobrini.

V rahvusvaheline Balti psühholoogia konverents

22.-25. augustini toimus Tüs V rahvusvaheline Balti psühholoogia konverents.

Esinejate hulgas olid nii teadlased kui praktiseerivad psühholoogid Eestist, Lätist, Leedust ja ka mujalt maailmast. Ürituse korraldasid Eesti Psühholoogi-de Liit, TPÜ ja TÜ psühholoogia osakonnad.

Eesti geograafia suurmeeste teaduskonverents

23.-24. augustini toimus Tüs Eesti geograafia suurmeeste J. G. Granö 120. ja Ed. Kanti 100. sünniaastapäevale pühendatud rahvusvaheline teaduskonverents.

Konverentsile registreerus üle 60 osaleja 10 Euroopa riigist ning kokku peeti 27 ettekannet.

Eesti Post andis Ed. Kanti 100. sünniaasta puhul konverentsi avapäeval välja ka eritempli.

Konverentsi värvikaim osaleja oli IGU (The International Geographical Union / Rahvusvahelise Geograafia Liidu) president prof Anne Buttner Dublinist, kes Ed. Kanti talendi suure austaja ja omaaegse kolleegina pidas põhiettekande "Edgar Kant – Balti pioneer". Teise avaplenaarettekande pidas kauaaegne Turu Ülikooli kantsler, TÜ audoktor akadeemik Olavi Granö (pildil).

Johannes G. Granöt võib pidada Eesti geograafiateaduse rajajaks.

Edgar Kant oli Granö andekamaid õpilasi ja ühtlasi Eesti esimene majandusgeograafia professor.

Rahvusvaheline maastikukonverents

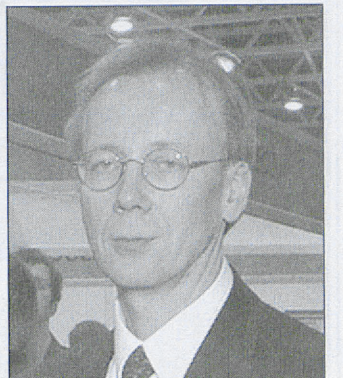
25.-30. augustini korraldas TÜ geograafia instituut Tartus ja Pühajärvel Euroopa ruraalmaastike uurimise püsikonverentsi järjekordse sessiooni.

Konverentsil keskenduti maastikes toimunud ajaloolistele minevikuprotsessidele ja nende õppetundide kasutamisele tulevikus. Käsitleti ka maastikuplaneerimist ja hoolustit jt teemasid.

Osales teadlasi 18 riigist.

Rahvusvaheline arheoastronoomia konverents

27.-30. augustini korraldasid Eesti Kirjandusmuuseum ja Tartu Observatoorium rahvusvahelise arheoastronoomia alase teaduskollokviumi, mis tähistab ühtlasi maineka Euroopa Arheoastronoomia Seltsi (SEAC) 10. tegevusaastat.

Soome teadusajakirjanikud Tartus

30. augustil külastab Tartu Ülikooli 40 Soome teadusajakirjanikku.

Delegatsiooni juhib Soome Kirjanduse Seltsi peasekretär Jussi Nuorteva (pildil), kes on ka Soome Haridusministeeriumi teadusinformatsiooni nõukogu esimees. Ta on töötanud Soome Akadeemia kultuuri ja ühiskonnateaduste osakonna peasekretärina.

Rektori vastuvõtule järgneb kohtumine ülikooli teadlastega. Võetakse osa uue ühiselamu avamisest ning külastatakse ülikooli ajaloo muuseumi. Öhtul kuulatakse Soome akadeemiku Olavi Granö ettekannet prof Johannes Gabriel Granö Tartu perioodist.

ÕNNITLEME!

25

Piret Plotnik,
administraator – 10. august
Eda Pärnpuu,
koordinaator – 12. august
Margit Tago,
karjääriteenistuse spetsialist –
27. august

30

Merle Muda,
lektor – 2. august
Kaia Kask,
assistent – 5. august
Jüri Raud,
vaneminsener – 6. august
Anne Reppo,
erakorraline assistent – 8.
august
Lasse Lehis,
lektor – 15. august
Heidi-Maarja Melts,
giid – 23. august
Liile Jõgi,
infosekretär – 28. august
Maarika Teral,
spetsialist – 28. august

35

Priit Kaasik,
lektor – 3. august
Simmo Savisaar,
assistent – 7. august
Katri Sööt,
laborant – 7. august
Mare Tender,
assistent – 8. august
Larissa Russakova,
koristaja – 10. august
Mairi Kõrvel,
assistent – 19. august

Ija Talja,
laborant – 20. august
Kristiina Pai,
osakonna juhataja – 21. august

40

Merle Lupp,
lektor – 7. august
Alar Sünter,
teadur – 8. august
Aet Lukmann,
assistent – 22. august
Ülo Valk,
professor – 25. august
Jelena Vider,
vanemlaborant – 25. august

45

Ülle Kitsik,
haldusjuht – 2. august
Andres Meos,
erakorraline vanemassistent –
4. august
Marlit Veldi,
erakorraline teadur – 6.
august
Ain Lankov,
erakorraline teadur – 15.
august
Anu Laas,
projektijuht – 19. august
Ruth Pooga,
laborant – 22. august
Ragne Jõgeva,
lektor – 25. august

50

Kalevi Kull,
dotsent – 12. august
Lumme Kadaja,
teadur – 17. august

Anne Laumets,
bibliograaf – 27. august

55

Malle Viik,
tehnoloogia spetsialist – 6.
august
Heli Asuküll,
koristaja – 11. august
Asta Kuha,
raamatukoguhoidja – 17.
august
Mare Must,
keemik – 30. august

60

Mare Vadi,
assistent – 2. august
Leili Kostabi,
lektor – 5. august
Mare Raudkats,
koristaja – 5. august
Juha Ehrlich,
dotsent – 22. august

65

Hannes Tammet,
emeritprofessor – 5. august
Maiga Pärn,
valvur – 27. august
Arnold Rosental,
vanemteadur – 29. august

70

Maie Kalnin,
emeritprofessor – 21. august

80

Juhan Tuldava,
emeritprofessor – 23. august

Rebasekostüümides giidid tutvustavad uutele tudengitele Tartut ja ülikooli.

Rebasenädal 2002

2.-5. septembrini Tartu Ülikoolis

Rudolf Osman
üldkoordinaator

Rebasenädalal tutvustatakse vastsetele üliõpilastele Tartu linna ja ülikooli.

Sel korral pööratakse rohkem tähelepanu üliõpilaste huvirindade tegevusele. Rebasenädal pakub meelelahutust ning püüab integreerida eesti, vene ja inglise keelt kõnelevaid tudengeid. Viimasel päeval on võimalus osa saada jumalateenistusest Tartu Jaani kirikus.

Üritust toetavad Balti Investeeringute Grupp, AS Sebe, EELK Tartu praostkond ja AP Trading. Auhinnad loosimisele ja meelelahutusüritustele on välja pannud Pappa Pizza ja Tallinna Karastusjoogid.

Rebasenädalat korraldavad kuuendat aastat Eesti Evangelistide Üliõpilaste Ühendus ja kristlik tudengiorganisatsioon Agape Eesti koostöös TÜ õppe- ja üliõpilasosakonnaga.

E, 2. september

9-15 infopunktid ülikooli peahoones (Ülikooli 18), TÜ raamatukogu fuajees (W. Struve 1) ja Vanemuise tänava õppehoones (Vanemuise 46). Infopunktidest saab tudeng esmavaljalku teavet õppekavade, tunniplaani, majutuse, õppelaenu, auditooriumide vms kohta. Jagatakse põhjalikku infot rebasenädala erinevate ürituste kohta ja korraldatakse auhindade loosimisi.

18.15 ekskursioon kahes grupis Tartu olulistesse kohtadesse algab TÜ peahoone eest. Giidideks neli silmapaistvat (rebasekostüümides) tudengit.

19.15 integratsiooniõhtu "Palju toredaid inimesi" keha- kultuuriteaduskonna spordisaalis (Jakobi 5). Õhtu kujuneb lõbusaks salatikausiks eesti, vene ja välistudengitest. Eesmärk on end üksteisele tutvustada ja erinevaid kultuure lähemale tuua. Püüame vältida paljudel tudengitele saatuslikuks

saanud kultuurišokki ja näidata, et asjad ei käi õigesti ja valesi, vaid õigesti ja teisiti.

T, 3. september

9.-15 infopunktid.

17.15 Hillar Palametsa ekskursioon Toomemäel (algus Pirogovi ausamba eest). Hillar Palametsa häält tunneme kõik, kuid eelnevate aastate kogemused näitavad, et ekskursiooni ajal on teda suure rahvamassi tõttu väga halb kuulda. Soovitame varem kohale ilmuda.

19.15 professorite *talkshow* "No Signal" keemiaringis (Jakobi 2-226). Ameerikalik *talkshow*, mille peaosalisel on tuntud professorid Tõnu Lehtsaar, Aadu Must, Eero Vasar ja Atko Viru ning veetlev õhtujuht Peep-Ain Saar. Teemaks on, kuidas professorid tudengitega suhtlevad ja kuidas nad omavahel kontakti saavad. Õhtule lisavad võitri piinlikud juhtumid professorite elust ja lustakad kommentaarid videoprojektori vahendusel. Meeleolu aitavad luua muusikud.

23.30 jalutuskäik keskoisel surnuaial algab kogunemisega TÜ peahoone eest (algus Raadi kalmistul kl 00.00). Ekskursioon Tartu linna jaoks ja ajalooliselt oluliste inimeste haudadel. Surnuid püüab tõrviku ja huvitavade seikadega ellu kutsuda üks ajaloo huviline tudeng.

K, 4. september

9.-15 infopunktid.

9.15 hommikupalvus ülikooli peahoones (Ülikooli 18-227). Palvust peab usuteaduskonna dekaan professor Tõnu Lehtsaar. Hommikupalvustega taastatakse vene ajal soiku jäänud ja ära keelatud oikumeeniliste palvuste traditsiooni Tartu Ülikoolis. Edaspidi hakkavad palvused toimuma kord nädalas samal ajal. Iga kord kutsutakse kõnelema kedagi Tartu koguduste vaimulikest või usuteaduskonna professoritest.

16.15 rebaste orienteerumi-

ne Tartu kesklinnas algab XSi eest (Vaksali 21). Vahelduseks teevad rebased ka sporti. Orienteerumine on omamoodi jätk ekskursioonile "Olulised kohad". Rebased lastakse lahti Miina Härma Gümnaasiumi vahetus läheduses ja parimaid orienteerujaid ootavad muidugi auhinnad.

19.15 Hillar Palametsa disko-loeng peahoone aulas. Õhtutes tuledes särav aula kõneleb oma vanu lugusid. Omapärast hõngu aitab luua vastrenoveeritud ruum, DJ Palametsa asjakohased kommentaarid ja konkurentsi plaadivalik.

21.15 Ülikooli Filmiklubi avaldab uut anatoomikumi ring-auditooriumis (Näituse 2). Filmiklubi selle aasta avaldab teha midagi enneolematut — vaadatakse filmi! Filmiklubi õhtud kulmineeruvad diskussiooniga filmikunsti teemadel, nii et tegemist on hariva ja samal ajal ka meelelahutusliku üritusega.

N, 5. september

9-15 infopunktid.

16.15 ülikooli korporatsioone tutvustav ekskursioon "Korporantide Tartu" algab peahoone eest. Koos korp! Indla ja korp! Fraternitas Liviensise giididega käiakse vaatamas Tartu linna korp! hooneid, kirjeldatakse tudengiorganisatsioonide ajalugu ja tutvustatakse praegusi võimalusi organiseerumiseks.

18.15 õppeaasta avajumalateenistus Tartu Jaani kirikus. Traditsiooniks kujunenud oikumeenilisel tudengite õppeaasta avajumalateenistusel jutlustab Tartu Salemi baptistikoguduse pastor Meego Remmel. Vaimulike lauludega teenib ansambel Holy Sisters Band.

19.15 Tartu üliõpilaste looduskaitse ringi avakoosolek botaanikaaias (Lai 38). Ilusa ilma taga toimub koosolek vabas õhus.

Tegemist on ringi algava hooaja avakoosolekuga, kus tutvustatakse ringi tegevust ja nauditakse botaanikaaias loodust.

KOOLIAASTA ALGUSE ERIPAKKUMINE TUDENGITELE!

Kuni septembri lõpuni saad Tartu Kaubamajas vormistada Partnerkaardi endale ja oma tudengist sõbrale ühe kaardi hinnaga (üliõpilaspiletid kaasa)!

Kaardi soetamise päeval võidad igalt ostult 10%!

★ partner annab

Kõik kaubad Kaubamajas alati 5% soodsamalt

- * kehtib nii Tartu kui Tallinna Kaubamajas
- * igakuised eripakkumised
- * sünnipäevasoodustus 10%
- * soodustused Kaubamaja partneritelt
- * kehtivus 2 aastat

pöördu Tartu Kaubamaja infoletti ja kaardi saad kätte kohe

Kaubamaja

Tartu Kaubamaja Riia 2A

Tartu Ülikooli vastuvõtt 2002

Aime Randveer
TÜ vastuvõtutalituse
peaspetsialist

Tartu Ülikoolis soovis sel aastal keskhariiduse baasil õpinguid jätkata 4675 noort, neist võeti vastu 2565.

Riigi finantseeritavale 1309 õppekohale esitati 8344 avaldust. 2001 aastal esitati 1215le riikliku koolitustellimuse õppekohale 8007 avaldust. Keskmiselt laekus 6,4 avaldust ühele õppekohale, mis on 0,2 võrra vähem kui aasta varem.

Riigieelarvevälistele õppekohtadele esitati tänavu 2727 avaldust, vastu võeti 1312 inimest. Vastuvõetutega lepingute sõlmimine ei ole lõppenud ning seepärast ei ole veel selge riigieelarvevälistele õppekohtadele immatrikuleeritute arv. Eelmisel aastal immatrikuleeriti riigieelarvevälistele õppekohtadele 703 üliõpilast.

Tartu Ülikooli finantseeritavatele õppekohtadele võeti vastu 37 üliõpilast, nendest 27 üliõpilastel või rahvusvahelistel õpilaskandidaatidel saavutatud tulemuste põhjal, 5 silmapaistvate sporditulemuste põhjal ning 5 maalikunsti erialale.

Konkurss riigieelarvelistele õppekohtadele

Kõige rohkem avaldusi, 527, laekus majandusteaduse erialale kandideerimiseks. Kõige suurem konkurss (27,2 soovijat ühele riigieelarvelisele õppekohale) oli õigusteaduse erialal TÜ Õigusinstituudis. Kõige vähem, 12 avaldust, esitati muusikaõpetaja erialale astumiseks. Kõige vähem avaldusi ühe riigieelarvelise õppekoha kohta (1,2) esitati samuti muusikaõpetaja erialale.

Tartu Ülikooli riigieelarvelistele õppekohtadele vastuvõetud üliõpilastel oli punkte keskmiselt 77% maksimaalselt võimalikust. Võrreldes eelmise aastaga on keskmine vastuvõtuks vajalik punktide arv 2% võrra kõrgem. Õigusteaduse erialale õigusteaduskonda astujail oli vähemalt 92% ning TÜ Õigusinstituuti samale erialale astujail vähemalt 91% maksi-

Tartumaalt pärit Triin Sepp alustab sügisel õpinguid arstiteaduskonnas.

VARJE SOOTAK

maalselt võimalikust punktide arvust. Kõige vähem punkte, 26% maksimaalselt võimalikust, oli vaja muusikaõpetaja riigieelarvelisele õppekohale vastuvõtuks.

Konkurss riigieelarvevälistele õppekohtadele

Riigieelarvevälistele õppekohtadele laekus kõige rohkem avaldusi, 247, majandusteaduse erialale astumiseks ning riigieelarvevälistele õppekohtadele on seal ka vastuvõetuid kõige rohkem – 232. Majandusteaduskonda riigieelarvevälistele õppekohtadele võetakse vastu kõik, kellel oli vastuvõtueeskirjaga kehtestatud punktisumma. Kõige vähem oli vastuvõetuid semiootika ja kulturoloogia, materjaliteaduse ja geoloogia erialal, kuhu võeti vastu 3 üliõpilast igale erialale. Haridusteaduste (loodusteaduslikud ained), klassiõpetaja vene õppekeele koolis ja muusikaõpetaja eriala riigieelarvevälistele õppekohtadele astuda soovijaid ei olnud.

Riigieelarvevälistele õppekohale vastuvõetud oli punkte keskmiselt 52,9% maksimaalselt võimalikust. Vähemalt 78% maksimaalselt võimalikust

punktide arvust oli informaatika eriala riigieelarvevälistele õppekohtadele vastuvõetud. Sotsioloogia, sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika erialale riigieelarvevälistele õppekohale vastuvõetud oli vaid 19% maksimaalselt punktide arvust.

Vene õppekeele kooli lõpetanud

Tänavu laekus avaldusi 59 vene õppekeele koolist 876, vastu võeti 230. Eelmisel aastal laekus avaldusi 67 vene õppe-

keele koolist küll vähem, 652 üliõpilaskandidaadilt, kuid sisesajajad oli rohkem kui tänavu – 257. Vene õppekeele koolist laekus enim avaldusi (60) ning ka võeti vastu enim üliõpilaskandidaate (29) Narva Pähklmäe Gümnaasiumist. Teisel kohal 42 soovija ja 15 vastuvõetuga on Narva Humanitaargümnaasium.

Vene õppekeele koolide lõpetanuid, kellel eesti keele kui teise keele riigieksamini hinne oli alla 60 palli ning kellel oleks

selle tõttu võimalik ülikoolis liiksaks nominaalsele õppeajale ühe aasta jooksul õppida eesti keelt, kandideeris 117. Neist vastuvõetuks osutus 17 üliõpilaskandidaati, kuid täiendaval eesti keele õppeaastal riigieelarvelisel õppekohal õppima asuda soovis 8 üliõpilast: Tartus 3 ning Narva kolledžis 5.

Üliõpilaskandidaatide ja vastuvõetute päritolu

Tartu Ülikooli kandideeris 4675 isikut. Esindatud olid kõik maakonnad. Enim soovijaid, 1148 ehk 24%, oli pärit Tartumaalt, järgnes Harjumaa 1044 avalduse esitajaga (22%). Hiiumaalt laekus avaldusi 24 isikult, seega vähem kui 1% soovinutest. Riigieelarvelistele õppekohtadele vastuvõetud tudengitest 349 (27%) on Tartumaalt ja 331 (25%) Harjumaa.

Üliõpilaskandidaatide hulgas oli 3 välismaal kooli lõpetanud, riigieelarvelisele õppekohale võeti vastu 1 üliõpilane.

Tartu Ülikooli astuda soovijaid oli kokku 242 koolist. Hugo Treffneri Gümnaasiumi lõpetanute laekus avaldusi 195. TÜ riigieelarvelistele õppekohtadele vastuvõetuid oli 183 koolist. Hugo Treffneri Gümnaasiumi lõpetanute võeti vastu 104 üliõpilast.

Koole, millest kandideeris vaid 1 lõpetanu, oli 24 ning koole, millest sai sisse vaid 1 kandideerinu, 48.

Välisüliõpilased Tartu Ülikoolis

Ülle Tensing
TÜ välisüliõpilastalituse
peaspetsialist

2002. aasta kevadel laekus välisüliõpilastalituse 194 avaldust, k.a väliskülalis- ja vahetusüliõpilastelt. Enim avaldusi oli arsti- (55), filosoofia- (42) ja sotsiaalteaduskonda (31). Arstiteaduskonna ingliskeelses gruppi, kus ainsana peavad välismaalased konkursi läbima, oli ühele kohale 2,3 soovijat.

Sooviavaldusi tuli 33 riigist, enim Soomest – 92 ja Saksa-

maalt – 19. Avaldusi tuli ka eksootilisematest riikidest: Bangladesh, Egiptus, Kamerun, Nigeeria ja Süüria, kuid õppima asuvad siiski vaid Egiptuse ja Kameruni esindajad.

Uuel õppeaastal alustab Tartu Ülikoolis õpinguid 162 uut välisüliõpilast, neist 35 põhi-, 7 magistri- ja 3 doktoriõppes. 23 põhiõppe üliõpilast liitub arstiteaduskonnaga. Keelekeskusesse tulijate arv on sellel aastal kasvanud, eesti keelt hakkab õppima 48 välisüliõpilast. Ka kõrgharidusprogramm ERAS-

MUS on hoogu juurde saanud, sügisel asub Tartu Ülikoolis õppima 30 erasmuslast ning 29 üliõpilast on vahetuslepingute vahendusel valinud oma õpingute jätkamiseks Tartu Ülikooli.

Sellel sügisel saab alguse uus idaeestlaste programm, mille eesmärgiks on igal aastal pakuda endise NSVL territooriumil elavatele eesti päritolu noortele õppimisvõimalusi Eesti kõrgkoolides. Tartu Ülikoolis alustab 3 üliõpilast, kes aastase keeleõpingu järel jätkavad bakalaureuse- ja magistriõppes.

Olga Aleksejeva sai hõbemedali

TÜ spordistipendiaat, kehakultuuriteaduskonna tudeng ja TÜ Akadeemilise Spordiklubi sportlane Olga Aleksejeva saavutas Lissabonis vehklemise MM-võistlustel hõbemedali.

TÜ Akadeemilise Spordiklubi tippspordi juhi Marko Luki sõnul alistas avaringis Eesti naiskond Austraalia 37:26, seejärel saadi jagu Hispaaniast 16:15. Otsustava torke tegi Aleksejeva. Veerandfinaalis alistati Prantsusmaa 42:36, poolfinaalis oldi parem valitsevast maailmameistrist Venemaa esindusest 20:18.

"Taas oli heas hoos Aleksejeva, kes viis Eesti finaali kaotuseisust 13:14," üles Lukk.

Finaalkohtumist alustas Eesti naiskond hästi ja kolme matši järel oldi taga vaid 8:9, kuid järgnevalt suurenes kaotusseis 18:25. Eesti naiskonda kuulusid veel Maarika Vösu, Heidi Rohi ja Irina Embrich. Tänavu tuli maailmameistriks Ungari.

Üliõpilaste sõudmise MM-ilt medal ka Eestisse

Inglismaal Nottinghamis toimunud üliõpilaste MM-võistlustelt tuli pronksmedaliga tagasi Eesti paariskahane.

Jarek Mäestu (TÜ, pildil) ja Indrek Peterson (TPÜ) saavutasid poolakate ja sakslaste järel 3. koha, kaotades võitjale 5 sekundit.

Eesti delegatsiooni juhi Urmas Heina sõnul oli tase ühtlaselt kõrge ja võitjateks pärjati MK-etappidel edukalt esinenud sõudjad.

Sellel kaardil on
15 000
ja ma sain ta
TASUTA!

Koos esmakordse õppelaenuga anname Sulle ISIC Student Maestro üliõpilaspilet-pangakaardi TASUTA!

TULE KOHE lähimasse Ühispanga kontorisse, saad koos õppelaenu ja ISIC Student Maestroga üle 500 soodustuse Eestis!

Võta kaasa pass või ID-kaart ning värvifoto.

www.eyp.ee/student

EESTI ÜHISPANK
SEB Grupp

IN MEMORIAM

Henn Elmet

4. aprill 1941 -
29. aug 2002

Eile suri Eesti Põllumajandus-
ülikooli rektor professor Henn
Elmet.

Mälestab Tartu Ülikool

ÖNNITLEME

30 Tatjana Nahtman, erakorraline teadur – 3. september 40 Robert Szava-Kovats, teadur – 3. september Andres Lehestik, taksidermist – 4. september 45 Oili Suvi, sekretär – 2. september Marju Medar, Pärnu kolledži õppedirektor – 6. september 50 Mihhail Lotman, vanemteadur – 2. september Sirje Kallastu, sekretär – 3. september Ülle Pärli, dotsent – 5. september Helve Schasmin, laborant – 7. september	55 Aino Vindi, valvur – 8. september 65 Jüri Tammaru, lektor – 2. september Aino Punnar, töökonnaspetsialist – 3. september Edvitar Leibur, professor, stomatoloogia kliiniku juhataja – 4. septem- ber Eevi Maiste, dotsent – 4. september 70 Atko-Meeme Viru, emeritiitprofessor – 7. septem- ber 75 Kalju Pihlamäe, koristaja – 4. september Leida Sikka, riidehoidja – 5. september

PÕHJA-AMEERIKA ÜLIKOOLIDE
TEABEKESKUS PAKUB TÖÖD

2-le vabatahtlikule (assistent ja IT-abiline) vabalt valitud töö-
ajaga keskuses.

Eeldame:

- head inglise keele oskust,
- kohusetundlikkust ja täpsust,
- nädalas mitte vähemalt 4 t tööd keskuses.

Tublile abilisele pakume:

- vajadusel nõuetekohast soovituskirja sisseastumiseks USA kõrgkooli või stipendiumitaotlemiseks,
- praktilist kogemust TÜ struktuuris töötamisel,
- tasuta testiõpikute (TOEFL, SAT, GRE jne.) laenutamist,
- tasuta paljundamist,
- tasuta interneti kasutamist.

CV koos sooviavaldusega esitada 6. septembriks Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse. Info Merli Tamtik, tel 427 243, merlit@ut.ee.

TEADMISTE PÄEVA
HARIDUSKONVERENTS

1. septembril kell 13 Tartu Ülikooli aulas, Ülikooli 18

13 13.15 13.45 14.15 14.45 15.30 16 16.30 17	Avamine – TÜ rektor akadeemik Jaak Aaviksoo “Eesti hariduspoliitika” – EV haridusminister Mailis Rand “Hariduse, teaduse ja professionaalsuse väärtustamine” – TPÜ rektor prof Mati Heidmets “Fakti- ja õpetajakesksest koolist oskuste ja pädevuskesksesse kooli” – Kuressaare Gümnaasiumi direktor Toomas Takkis “Praktilised sammud haridusparadigma muutmiseks koolis” – Pikakannu Põhikooli õpetajad Eve Säre ja Annely Nagel “Kutseharidus ja üldharidus” – Tallinna Majaka Teeniduskooli direktor Erkki Piisang “Võimalusi Eesti hariduselu paremaks finantseerimiseks” – Tü haridusteaduskonna lektor Jüri Ginter “Haridus kõrvalseisja pilgu läbi” – Eesti Päevalehe vastutav väljaandja ja peadirektor Aavo Kokk “Hea hariduspoliitika - selge, lihtne ja usaldusväärne” – Tü rektor akad Jaak Aaviksoo

Tartu Ülikool võtab rektoraati tööle

rektori abi,

kelle ülesanne on rektori assisteerimine, rektoraadi töö koor-
dineerimine ning Tü valitsuse asjaajamise korraldamine.

Edukas kandidaadil on:

- kõrgharidus,
- administratiivtöö kogemus,
- väga head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- väga hea analüüsi- ja algatusvõime,
- väga hea võõrkeelteoskus,
- arvutioskus.

Kasuks tuleb ülikooli töökorralduse tundmine ning projekti-
juhtimiskogemus.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, eluloo-
kirjeldus ning haridust tõendava dokumendi koopia hiljemalt
2. septembril Tü personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4,
51014 Tartu). Info: tel 375 145, personal@ut.ee.

KONKURSS “ÕPIOTSTARBELINE CD”

Konkurss kuulutatakse välja motiveerimaks ja kaasaaitamaks
ülikooli õppejõudude õpiotstarbeliste CD- de väljaandmisel.

Osalemiseks tuleb 1. oktoobriks esitada ideekavand, mis:

- annab ülevaate CD-l esitatavast kursusest,
- planeeritud sihtgrupist,
- kasutamisevõimalustest igapäevases õppetöös ülikoolis või
üldhariduskoolides.

Ideekonkursi võitja(te)le makstakse välja preemia 3000 kr,
kui ta annab 15. oktoobriks CD-le planeeritud materjalid üle
multimeediakeskusele CD kujundamiseks. Tekstiine materjal
tuleb vormistada MS Wordis; graafikute, illustatsioonide ja
fotode tegemisel aitavad autorit multimeediakeskuse tööta-
jad. Valmis CD esimesed 100 eksemplari kingitakse võitjale.

Täiendav info Peeter Kukk, tel 375 590, pkukk@ut.ee.

TÜ ARVUTIVÕRGU KASUTUSÕIGUS

Tartu Ülikooli arvutivõrgu kasutusõigust saab vormistada in-
fotehnoloogia osakonna võrguadministraatori juures uuel
aadressil Ülikooli 18a, avatud E R 9-12 ja 13-16.

ACTA DIURNA

1. septembril kell 13 algab üli-
kooli aulas teadmistepäeva hari-
duskonverents. Kõik huvilised on
oodatud! Info: Ülle Tillmann, tel
343 617. Kava aadressil [http://](http://www.ut.ee/ht/kutse/)
www.ut.ee/ht/kutse/

2. septembrist on taas avatud
ülikooli kohvikumaja II korrusel
asuv kohvik. Kohvik avab oma
uksed hommikul kell 9.
Kohvikumaja aias ja “Krambam-
bulis” toimub 2. septembril kell
11 suur avaaktuste joot:
* liha küpsetab eesti barbecue
vanaisa doktorant Habicht
* jootu joodab Krambambuli -
ostad ühe, saad kaks
* publi sealn otseülekanne aula
avaaktustelt
* toimub veinide degusteerimine
* sünnib Krambambuli
* pubi viise mikserdab üliõpilane
Möls

KURSUSED

“Feminist Political Philosophy”,
praktilise filosoofia õppetooli eri-
kursus (4 AP), külalisprofessor
Lynda Lange Toronto Ülikoolist.
Toimumisaeg (al.09.09.2002) E
ja N 18-20, Lossi 3-223. Kursus
kestab kuu aega ja toimub inglise
keeles. Keskendutakse vali-
tud kanooniliste filosoofiateoste
(Platon, Aristoteles, Hobbes,
Locke, Rousseau, Hegel, Marx,
jt) feministlikule kriitikale. Avatud
kõigi erialade üliõpilastele.

Semiootika osakond kutsub kõi-
ki huvilisi kuulama Tartu-Moskva
semiootikakoolkonna ühe rajaja
prof Boris Uspenski loengukur-

sust “Kommunikatsioon ja mõist-
mine” (SOSE.01.182, 1 AP,
rvestus) auditooriumis Tiigi 78-
118.
Registreerumine 2. ja 3. 09 Tiigi
78-307. Info: U.Urm, 375 933.

Võru keel II (FLLE.00.006, 2AP).
Õppejõud Sulev Iva.

Kursus on mõeldud neile, kes on
läbinud kursuse Võru keel I
(FLEE.02.067) või mingil muul
moel võru keelega varemgi kok-
ku puutunud. Muu hulgas proo-
vitakse kursusel ka võru keeles
kirjutada. Eesmärgiks on võru-
keelse väljendusoskuse põhi-
aluste omandamine.
Kursus toimub 3.-12. n (algus
20.09) R 8–10 Ülikooli 18 – 244.
Kokkuleppel võidakse aega ka
muuta. Lisainfo: tel 375 422.

TEATED

5. septembril kell 14 toimub Too-
mel Valges saalis haridusteadus-
konna tehnikavaldkonna õpetaja
eriala lõpuaktus. Tegu on Tartu
Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli
ühise õppekava esimeste lõpeta-
jatega. Info: Annika Konsap tel
343 056.

Austatud organiseerumata
meestudeng, korporatsioon Fra-
ternitas Livienis ootab Sind oma
külalisõhtutele 5. ja 19. septemb-
ril kell 20 meie konvendikorteris
Tähtvere 2-IV.

KONVERENTSID

5. – 7. septembril toimub spordi-
pedagoogika õppetooli korral-
dusel rahvusvahelise sporditead-
lasi ühendava organisatsiooni
ICPAFR iga kahe aasta järel toi-

Mälestustahvel krimi-
naalõiguse professorile

1. septembril avab justliits-
minister Märt Rask mäles-
tustahvil Karl Saarmanni
(1893-1948) sünnimajal Tal-
linnas Paldiski mnt 3a.

Karl Saarmann oli Akadee-
mia Nord professori Peeter Jär-
velaiu sõnul esimene eestlasest
Tü kriminaalõiguse professor,

EV riigikohtunik ja üks karistus-
seadustiku põhiautoreid. 2002.
aastal on juba avatud mälestus-
tahvliid mitmele Eestis tegutse-
nud juristile: prof Fr. G. von
Bungele (1802-1897), prof Leo
Leesmendile (1902-1986) ja
Carl Gustav Jochmannile
(1789-1830).

KUNSTIDE OSAKONNA KURSUSED

FL kunstide osakond kuulutab välja alljärgnevad valikkursu-
sed kõigile soovijatele:

- EESTI FILMI AJALUGU (FLKU. 00.079, 2 AP), õppejõud
Lauri Kärk, E kell 16-20 keemiaring, algus 9. sept.
 - MUUSIKATEOORIA JA SOLFED•O I (algkursus)
(FLKU.02.009, 2AP) õppejõud Elvi Oolo, E ja K kell 16-18
Lai 34-72, algus 3. sept.
 - MUUSIKATEOORIA JA SOLFED•O II (edasijõudnutele)
(FLKU. 02.012, 2 AP) õppejõud Elvi Oolo, T ja N kell 16-18
Lai 34-72, algus 4. sept.
 - PRAKTIINE SOLFED•O (FLKU. 02.016, 2 AP), õppejõud
Elvi Oolo, E kell 14-16 Lai 34-72, algus 9. sept.
 - EESTI RAHVALAUL: AKUSTILISI JA PSÜHHOLOOGILISI
VAATEID (FLKU. 02.018, 2 AP), õppejõud prof Jaan Ross ,
N kell 12-14 Lai 34-72, algus 5. sept.
 - JOONISTAMINE (FLKU.00.094, 2 AP), õppejõud Jaan Pun-
ga, E ja K kell 16-18 Lai 34 I k, algus 4. sept.
 - MAALIMINE (FLKU.00.092, 2 AP), õppejõud dots Anne
Parmasto, T ja N kell 16-18 Lai 34 I k, algus 3. sept.
- Info kunstide osakonnas Lai 34 III k, tel. 375 669 Triin Lett,
registreerimine ÖIS-is või kunstide osakonnas.

KEELEKESKUSE INFOPÄEV

4. septembril kell 12-18 ülikooli raamatukogu fuajees W. Struve 1

Registreerimine kõikidele üld- ja erialakeele kursustele sügis-
semestriks:

- inglise, rootsi, itaalia keel
- saksa, prantsuse, ladina, jaapani, türgi keel
- eesti, soome, vene keel

Info ja registreerimine jooksvalt ka keelekeskuses Näituse 2,
375 357, keeled@ut.ee.

KAITSMISED

11. septembril kell 16.15 toimub
matemaatika-informaatikateas-
duskonnas Liivi 2-512 Kadri
Ohvri magistriprojekti “Raseda
kehamõõtude muutumise statisti-
line mudel ja lapse sünnikaalu
prognoosimine” kaitsmine ra-
kendusstatistika magistrikaadi
saamiseks. Juhendajad: emer
prof Ene-Margit Tiit ja projekti-
juht Helje Kaarma. Oponent:
dots Krista Fischer. Info: dots
Leiki Loone, tel 375 863.

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusion

Ühikakutid kl 14.
Eksperiment kl 16, 20.
Amelie kl 18.
Koletise ball kl 22.

TÜ EETIKAKESKUSE
DOKTORISTIPENDIUMID

Tü Eetikakeskus kuulutab välja 2002/2003. õ-a Volkswagen
Stiftungi toetusest makstava doktoristipendiumi konkursi.

Taotleda võivad Tü kõigi teaduskondade doktorandid eeti-
kaküsimustega tegeleva projekti kirjutamiseks. Stipendium
määratakse kuni 5 doktorandile üheks aastaks ja selle suurus
on 2800 kr kuus. Edukate õpingute korral on võimalik saada
stipendiumi kuni 3 aastat.

Stipendiaat peab elama Eestis, pidama ettekandeid oma
tööst ja osalema eetikakeskuse interdistsiplinaarsetes kollok-
viumides ja külalislektorite seminarides.

Nõutavad dokumendid (inglise või saksa keeles): CV ja
publikatsioonide nimekirj, eetikaalase uurimistöö projekt (3-5
lk), juhendaja soovitus, avaldus (vabas vormis, koos põhjen-
dusega) stipendiumi saamiseks.

Dokumendid esitada hiljemalt 23. sept Tü filosoofia osakon-
da, Lossi 3-230, sekretär Ruth Jürjole, tel 375-314. Lisainfo:
kirsti@ut.ee, 375-427.

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaz 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
<http://www.ut.ee/ajaleht>
Trükk: o/Ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja
reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulise
teenuste kuulutamine ja rek-
laam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutu-
sed tasuta.

Tudengid kodustavad ühiselamut

Kristjan Kaljund

Raatuses tänava ühiselamu tudengid on oma uue kodu-
ga rahul, puudu jääb vaid hu-
basusest ning ruumist
külmkapis.

“Olen väga rahul,” ütleb ava-
tud ülikoolis õigusteadust õppiv
Margo Loor. “Eriti välisilmega –
see ei ole tavaline karp, vaid on
veidi ka arhitektuuriga vaeva
nähtud.”

Vaeva nägija, arhitekt Andres
Siim jäi samuti lõpptulemusega
rahule. Projekti arenedes kär-
biti küll pisut eelarvet, mistõttu
jäi maja plaanist 25 meetri ja
ühe trepikoja jagu lühemaks.
Sellegipoolest on Siim rõõmus,
et hoone suurus andis hoopis
teistlaadi töökogemuse. “Ka sa-
damas, kus seisavad kõrvuti
kaks laeva – suur ja väike –,
tõmbab suur rohkem tähelepa-
nu,” võrdleb arhitekt. “Ühisela-
mu sisemine struktuur on kind-
la rütmiga, välisusega on aga
võimalik mängida.”

Hotell või haigla?

“Mõni ütleb, et elu on justkui
hotellis,” vahendab varem Nar-
va mnt 27 ühiselamus töötanud
majajuhataja Heili Reinart tu-
dengitelt kuulnud.

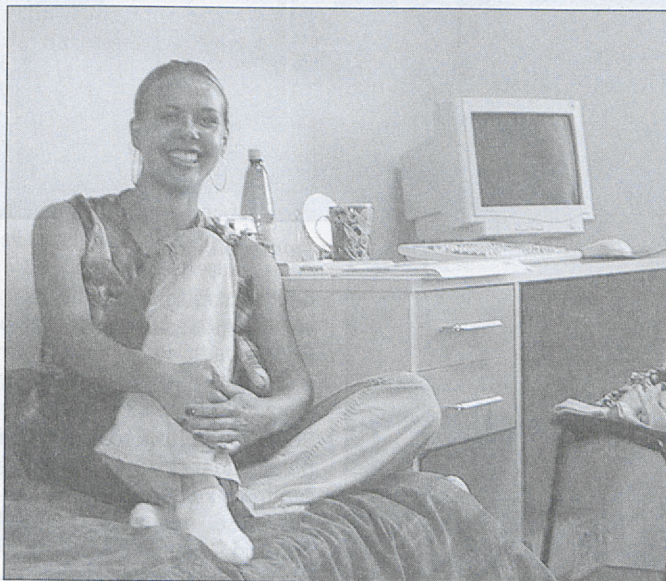
Ent mitte kõik pole uuest ma-
jast heal arvamusel. “Kehv,” ise-
loomustab juuratudeng Paul
Angerjääv oma esmamuljet.
“Tuba on steriilne nagu haiglas.
Kõik on lukus ja kinni. Terve
maja peale on vaid üks lift ja see
ka ei tööta.”

Majajuhataja Heili Reinart ei
mõista tudengite kurtmist:
“Mida nad peavad silmas steri-
ilsuse all? Kõik on puhas! Sei-
nad on valged ja mööblit on
vähe – siis on just avarust roh-
kem. Kodutunnet saab ju igaks
ise tekitada, panna kardinad
ette ja vaiba põrandale.”

Maja on taustaks

Angerjääv ütleb, et tema suurt
hulka asju tuppa kuhjama ei
hakka. “Juurde ei viitsi siia mi-
dagi tuua, sest kolimine näitas,
et asju tassida on rõve ja seda
tuleb vältida,” ütleb ta pärast
viimase raamatukasti tuppa vii-
mist.

Arhitekt Andres Siim ütleb,

Masendavhallist seinavärvist hoolimata on Katrin Kahn rõõmus – ukseid on ju punased.

et vormistas maja teadlikult
neutraalse taustana, mis ei
anna stereotüüpe.

“Üle maailma kokku tulnud
noored toovad sinna elu sisse,”
usub ta. “Inimesed tekitavad si-
demeid, panevad maja elama.”
Siim lisab, et oleks põnev poole
aasta pärast majas ringi käia ja
vaadata, milline miljöö uste
taga avaneb. “Iga ukse tagant
algab kodu ja see on igapähe-
line erinev.”

Sahtlist tuleb suitsu

Elamist hubasemaks muuta
saavad tudengid näiteks kardi-
nate, vaipade ja toailledega.
Mööblit välja viia ei tohi, küll aga
juurde tuua, kui mahub. Ele-
vandipiltidega lemmiktapeeti
seina kleepida ei lubata, samuti
on keelatud seintesse auke
puurida.

Maja ehitajate esindaja on
ühikas kogu aeg kohal ja jook-
savad probleemid, näiteks tilkuv
WC-pott, saavad kiirelt lahenda-
datud.

Kõik küsitatud elanikud
kurtsid köögi üle. Kui akna puu-
dumine veel andestatakse, siis
imetillukesse külmkappi kuue
inimese toitu mahutada ei oska
keegi. Ka võib kuue peale nap-
pida kahest pliidiplaadist.

“Kõvasti on raha pandud põ-
randaküttele, aga köök on,
nagu ta on. Kui pliit sisse lüli-
da, hakkab sahtlist suitsu tule-

ma, sest mingit isolatsiooni va-
hel pole,” kurdab ajalootudeng
Maarja Reineberg veel üht
probleemi.

“Miks ehitatakse nii võimalik-
ult odavalt? Ühikaid on ju
kogu aeg vaja ja selle asemel, et
igal aastal remontima hakata,
võiks juba ehitada korralikult,”
arvab tema toanaaber, juuratu-
deng Katrin Kahn.

Ukseid on uues ühiselamus
lukus ja avanevad valikuliselt.
“Turvasüsteem on eeskujulik,
kolm korda tuleb kiipkaart välja
võtta, enne kui toa ukseni
jõuad,” kiidab Margo Loor.

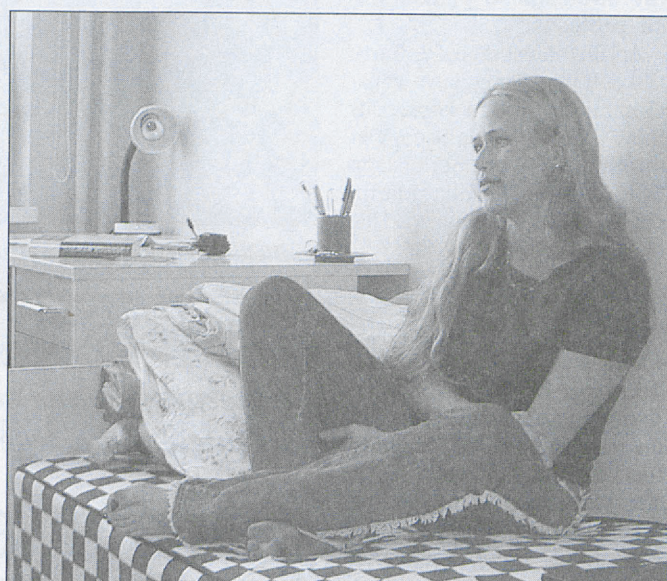
Iga elanik pääseb Raatuses
ühiselamus vaid oma korrusele.
Tartu Üliõpilasküla majutusjuhi
Janika Hango sõnul on see vaja-
lik vastutuse piiritlemiseks – kui
koridoris midagi lõhutakse, ei
pea süüdlasest otsima kogu ma-
jast vaid ainult sellelt korruselt.

Külla vaid kutsutud

Katrin Kahn ja Maarja Reine-
berg meenutavad oma elu Nar-
va mnt 25 ühikas. “Tuppa min-
nes oli alati kümme sõpra ees,
kes olid kuidagi sisse saanud,”
ütlev Kahn.

Uude ühiselamusse külla
minnes tuleb visiit varem kokku
leppida või siis mobiiltelefoniga
oma kohalejõudmisest märku
anda, sest majas pole uksekella
ega fonolukku.

Raatuses ühikas elamist pea-

“Kui kuskil mingi tümakas on, siis boksi välisukse taga seda ei kuule,” kiidab Maarja Reineberg. 3 X KRISTJAN KALJUND

vad tudengid pisut liiga kalliks.
Koos kommunaalmaksudega
tuleb koha eest välja käia veidi
üle tuhande krooni kuus. “Kva-
liteet ja hind ei ole vastavuses –
ta ei ole nii palju vanadest pa-
rem kui palju ta kallim on,” ar-
vab Reineberg.

Järjekorrad kahanevad

Kolmapäeval elas 710 inimest
mahutavas Raatuses ühikas 439
tudengit. Paljud, kes olid ühika-
järjekorras n-ö igaks juhuks, on
loobunud ja järjekorras edasi-
liikudes võtab lepingute sõlmi-
mine lihtsalt aega.

Tiigi ühikas on mugav

Tiigi 14 renoveeritud ühisela-
mu 253st asukast oli kolmapäe-
vaks sisse kolinud 164, kes on
uue elukohaga väga rahul.

“Ruumi on piisavalt ja uus
kordersüsteem on väga mõnus,”
räägib filosoofiatudeng Kristjan
Kool.

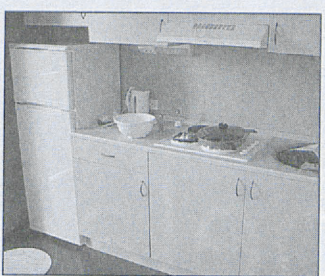
Sarnaselt Raatuses turvasüs-
teemile peaks Tiigiski iga elanik
pääsma vaid oma trepikotta,
aktiivsemad tudengid teavad
aga rääkida, et tegelikult avab
magnetkaart kõik välisuksed.

Külmkapi- ja pliidiplinda on
Tiigi tänaval kaks korda rohkem
kui Raatuses ühikas. Ka saavad
Tiigi ühiselamu asukad nautida

Ühiselamu fuajees avatakse
lähiajal kohvik, viedolaenutus,
kontoritarvete pood ning pal-
jundus.

Sügisest hakatakse renovee-
rima Narva mnt 25 ühiselamut,
selle valmimise järel ootavad
oma korda Narva 27 ja 89. Noo-
ruse 7, Pepleri 23 ja Purde 27
ühiselamutes üliõpilasküla ka-
pitaalremonti teha ei plaani.

Elukohasooviga on üliõpilas-
küla järjekorras praegu 739 ini-
mest, kes soovivad kohta reno-
veerimata ühiselamutesse, pi-
sut alla saja on tahtjaid reno-
veeritud majadesse.

suurest köögiaknast avanevat
vaadet. Maani ulatuvat akent
avades on tunne peaaegu nagu
rõdül.

Ühikaelanikele külla minek
on aga problemaatiline siingi –
võõrad välisuksest sisse ei pää-
se ning uksekellad puuduvad.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Õpetajate seminari
direktor Toomas
Kink: õpetaja-
ametit on vaja
väärtustada.
LK 3

Käivitub Tartu Ülikooli arenguplaani arutelu

LK 2

Ülikooli koorid ootavad uusi liikmeid

LK 3

Uus botaanika- professor on Meelis Pärtel

LK 3

UUDISED

Rector nõustus kandideerima

Rector Jaak Aaviksoo teatas 30.
augustil TÜ nõukogu istungil
oma kandideerimisvalmidusest
ka järgmiseks ametiajaks.

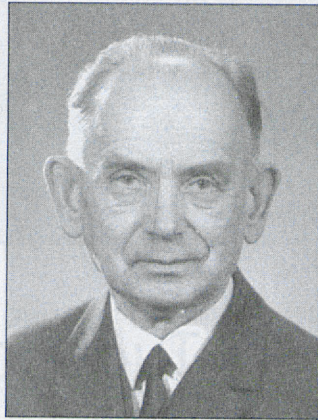
Aaviksoo valiti rektoriks
1998. aasta 27. veebruaril, töö-
le asus ta 1. juunil. Kandidaati-
de esitamine lõppes 5. veebruaril.
Selleks ajaks oli esitatud
kolm kandidaati – peale prof
Aaviksoo tollane rektor prof
Peeter Tulviste ja prof Jüri Allik,
kes loobus kandideerimisest.
Rektori valimiskogu nimetati
kinnitati jaanuarikuu nõuko-
gus. TÜ akadeemilise sekretäri
Ivar-Igor Saarniidu sõnul tuleb
reglemendi järgi uus valimine
välja kuulutada hiljemalt selle
aasta lõpus.

Tähistatakse prof Arnold Kase 100. sünniaastapäeva

Täna tähistatakse TÜ kauaaeg-
se eesti keele kateedri juhataja
(1955-1975), Emakeele Seltsi
esimehe (1968-1982) akadee-
mik Arnold Kase 100. sünniaas-
tapäeva.

Kell 14 pannakse lilled prof
Arnold Kase kalmule Raadil.
Kell 15 algab TÜ nõukogu saalis
ettekandekoosolek, kus esi-
nevad Reet Kasik (“Arnold Kask
Tartu Ülikoolis”), Kristiina Ross
(“Arnold Kask ja kirjakeele aja-
loo tulevik”) ja Karl Pajusalu
(“Arnold Kasest murdeuurija-
na”).

Info: Mare Sepp, tel 375 224.

Professor Arnold Kask.

Rotalia Fondi stipendiaadid teada

Sirje Mark

Rotalia Fondi stipendiumide
komitee sekretär

Täna kell 18 antakse korp!
Rotalia majas kätte 2002/
2003. õppeaasta Rotalia
Fondi 1000dollarilised sti-
pendiumid.

Tüst pälviv stipendiumi 17
tudengit. Gerhard Treubergi
nim stipendiumi said: Uljana
Boiko (füüs infotehnol), Mark
Kantsukov (ettevõtteaj), Jo-
hanna Kase (geenitehnol), Priit
Kilgas (zool ja hüdrobiol magist-
rant), Emilia Käsper (informaa-
tika), Alari Paulus (rahvamaj),
Luule Rand (ajaloo magist-
rant), Ave Rannik (inglise filol),
Toomas Silla (molekulaarbiol ja
geneetika magistrant), Valeria

Martin Traks.

Sizemskaja (viroloogia magist-
rant);

Ene Silla nim stipendium:
Kaisa Aardevälja (psühhol),
Jane Järvalt (avaliku halduse

magistrant), Kaido Kurrikoff
(psühhol), Ringa Raudla (ava-
lik haldus), Andres Vosman
(ajalugu), Merit Voore (ajalu-
gu);

Bruno ja Helge Laane nim
stipendiumi sai Martin Traks
(keemia).

USAs Seattle'is asuv Rotalia
Fond andis EV avalik-õiguslike
ühikoolide päevases õppevori-
mis õppivatele 2. ja 3. aasta
üliõpilastele ja 1. aasta magist-
rantidele kokku 32 stipendiumi
(a' 1000 dollarit).

Kokku vaagis komitee 186
sooviavaldust, neist 105 TÜ üli-
õpilastelt.

Stipendiumide kätteandmi-
sele on oodatud stipendiaadid,
pereliikmed, õppejõud, sõbrad,
kursusekaaslased.

Uued testimismeetodid sporditeaduses

Toivo Jürimäe

TÜ spordipedagoogika
instituudi prof

Eile algas Tartus rahvusva-
heline sporditeaduste süm-
poosion “Kehalise võimeku-
se, kehalise aktiivsuse, ter-
vise mõõtmine ja testimine:
uued suunad”.

Tänu Tartu sporditeadlaste
üha suurenevale tuntusele
maailmas on TÜ kehakultuuri-
teaduskonna spordipedagoogi-
ka õppetoolile antud võimalus
korraldada rahvusvahelise
sporditeadlaste ühendava orga-
nisatsiooni ICPAIFR (Internati-
onal Council for Physical Activity
and Fitness Research) regu-

laarselt kahe aasta järel toimuv
sümposium (ICPAIFR Interna-
tional Sport Science Symposi-
sium).

23. konverentsile on regist-
reerunud 70 välismaalast 20
riigist, sh Kanadast, USAst,
Austraaliast, Taist, Hiinast, Ja-
apanist, LAVist. Ülevaataeloengu-
tega esinevad sellised maailma
sporditeadlaste tippu kuuluvad
professorid, nagu N. Arm-
strong Inglismaalt, D. Bailey Ka-
nadast, A. P. Hills Austraaliast, P.
V. Komi ja R. Laukkanen Soom-
est ning J. F. Sallis USAst.

Ürituse avamine toimus eile
TÜ aulas, täna ja homme alga-
vad istungid kell 9 Biomeedi-
kumis.

UUDISED

Lõpetasid esimesed TÕ ja TTÜ tehnikaõpetajad

Eile oli ajaloomuuseumis TÕ ja TTÜ esimeste tehnikaõpetajate lõpuaktus.

Riigieelarvelisele kohale võetud 60 tulevast tehnikaõpetajat jagunevad kahe ülikooli vahel võrdselt, esmaste lõpetajatena väljus ülikooli sammaste vahelt 51 tehnikavaldkonna õpetajat.

Ainulaadne koostöö annab pedagoogilise ja meetoodilise ettevalmistuse töötamiseks kutseõppeasutuste tehniliste erialade õpetajana. TÕ õpetajakoolituse projektijuhi Hasso Kukemelgi sõnul on esmakordselt kahel Eesti suurimal ülikoolil nii mahukas ühine õppekava.

Õppekava läbimisel antakse üliõpilasele vastava valdkonna (kas ehitus, energiatehnika, geotehnoloogia, informatsioonitehnika, keemia- ja materjalitehnoloogia, logistika, mehaanika või tehniline füüsika) õpetaja kutsetunnistus ning akadeemiline õiend.

TÕ kergejõustiklased Eesti parimad

4. septembril Tallinnas toimunud Eesti kergejõustikuklubide karikavõistlustel võitis esikoha TÕ Akadeemiline Spordiklubi 173,5 punktiga, teine oli Tallinna Kalev ja kolmas kergejõustikuklubi VIKE.

Spordiklubi spordidirektori Harry Lembergi sõnul oli üks edukamaid kergejõustiklasi oli tänavu TÕ kehakultuuriteaduskonna lõpetanud Sirkka-Liisa Kivine, kes võitis kaugushüppe isikliku rekordiga 6.28 ja kolmik hüppe tulemusega 13.50.

Käivitub TÕ arenguplaani arutelu

Erik Puura
arengukava koostamise
töörühma juht

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete
talituse peaspetsialist

Tartu Ülikoolis käivitus kogu ülikooli liikmeskonda harrav strateegilise planeerimise protsess.

Aprillis alustas tööd Tartu Ülikooli uue arengukava väljatöötamise töörühm koosseisus Erik Puura, Reet Adamsoo, Viktor Muuli, Peeter Burk, Jaan Ginter, Tõnu Meidla, Martin Hallik, Madis Saluveer, Ülle Hendrikson ja Aune Valk.

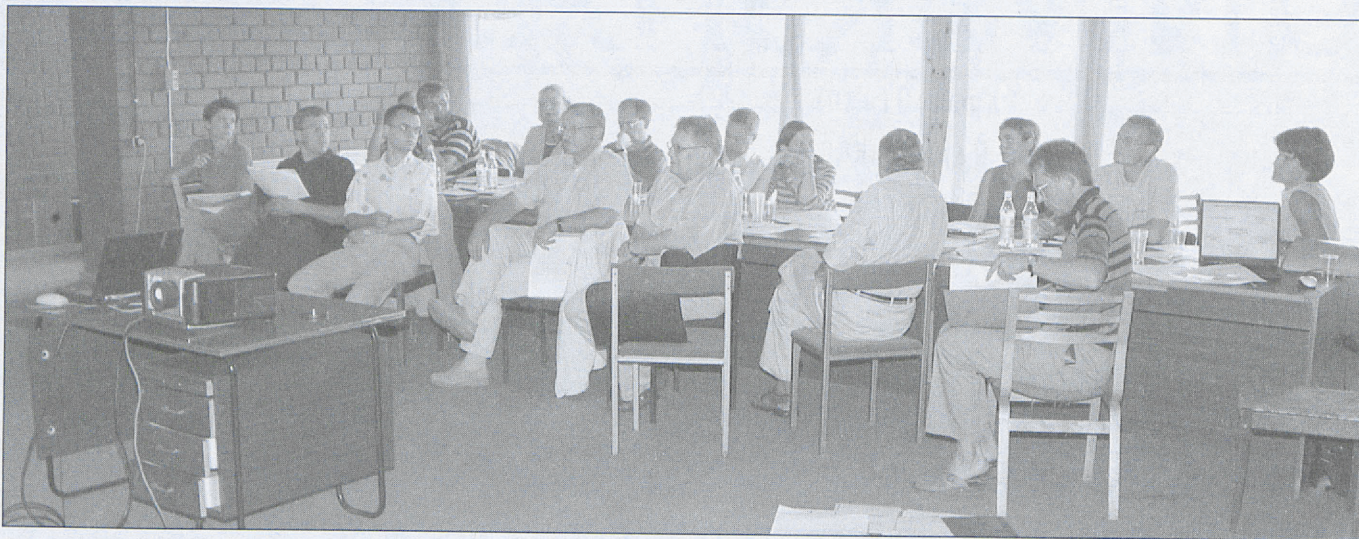
Senised etapid

Arengukava väljatöötamisel oleme läbinud juba mitu etappi.

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni enesehinnangu programmi raames on SWOT-analüüsi teel läbi viidud ülikooli välis- ja sisekeskkonna uuring ja antud sellele hinnang ning selgitatud võimalikke arengustenaariume, samuti on uuritud otsustusi nõudvaid olukordi.

Oleme kogunud taustinformatsiooni ja analüüsinud nii ülikoolisisesid kui ka -väliseid arengudokumente.

Oleme analüüsinud mitmekümne välisülikooli arengustrateegiaid ning planeerimist, arengukava koostamise kontseptuaalseid aluseid, oleme tutvustanud rektoraadile ja erinevatele komisjonidele ning administratiivallüksustele, samuti kogu ülikoolile teaduse infolehe Sammas kaudu. Pidevalt oleme arvestanud ka töörühma töösse kaasatud teaduskondade aren-

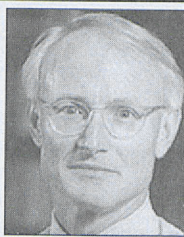
Mõttetalgutel Uuskülas pandi paika arutatava arengukava kontseptsioon.

ANDRES SALU

MICHAEL PORTER

Harvard Business Review, nov-dets 1966

Strateegia olemus seisneb valikutes, mida tegemata jätta.

dusprodekaanide sisuliste kommentaaridega.

Strateegiline arenguplaan

Töörühm leidis, et erinevalt paljudest Euroopa ja eriti Ida-Euroopa ülikoolidest on enamikul USA ülikoolidel olemas tulevikusuundi määratlev kõige kõrgema taseme dokument, mille otsene tõlge eesti keelde on strateegiline arenguplaan (*institutional strategic plan*). Sõna "strateegiline" all mõistetakse seejuures väliskeskkonna muutuste arvestamist siseeesmärkide saavutamisel. Strateegiline planeerimine üli-

koolis on kogu ülikooli hõlmav ühine mõttetegevuse ja otsustamise protsess pidevalt muutuvates demograafilise, intellektuaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja poliitilise väliskeskkonna tingimustes.

Rõhutatakse nii protsessi kui ka valmiva dokumendi tähtsust ja erilist, nimetame seda "Strateegiliseks arenguplaaniks aastaks 2003-2010". Töö viiakse läbi kindla meetoodika alusel, millest järgmises UTs.

Arengukavade all mõistame dokumente, millega allüksused konkretiseerivad strateegilise arenguplaani eesmärgi ja nen-

de täitmist, kavandades tegevused mõneaastaseks ajaperioodiks.

Seminar Uuskülas

26. ja 27. augustil toimus Peipsi põhjakaldal asuvas Uuskülas seminar, kus strateegilise planeerimise meetoodika alusel püüdsid 18 ülikooli eri allüksuste esindajat luua kontseptsiooni ning defineerida ülikooli põhiväärtused, missiooni, visiooni ja üldeesmärgid, mida hakata edasi arutama kogu ülikooli liikmeskonnaga. Lisaks töörühma liikmetele osalesid veel Raul Eamets, Kalle Hein, Karin Jaanson, Kristi Jõesaar, Kalle Kisand, Toomas Liivamägi, Martti Preem, Andres Salu ja Raivo Valk.

Arutelude tulemusena peaks valmima dokument, mis aitaks kogu ülikoolil teha valikuid, mida teha ja mida tegemata jätta. Strateegilise arenguplaani rakendusmehhanism peab si-

saldama võimalusi jälgida eesmärkide täitmise edukust – ka vastavad strateegiad ja edu indikaatorid olid arutlusel.

Kõigi arvamused oodatud

Käesolev artikkel avab UT uue rubriigi, millega käivitub analüüsi tulemuste, ideede ja strateegiate arutelu kogu ülikooli tasandil. Olulisemad arvamused ja seisukohad avaldatakse.

Kõik arvamused, kommentaarid ja ettepanekud ilmuvate artiklite kohta palume saata teadus- ja arendusosakonda (TAO) Madis Saluveeri nimele (soovitavalt elektroonselt Madis.Saluveer@ut.ee). Lisaks ajaleherubriigile avab TAO oma kodulehel samateemalise rubriigi, kuhu paigutatakse teie saadetud konstruktiivsed kommentaarid, arvamused ja ettepanekud.

Kutsume aktiivsele ja konstruktiivsele arutelule ning mõttejulgusele!

Õppelaenuga kiiremini kohale

Kontuur Leo Burnett

Tudengipakett:

- tasuta pangakonto • pangakaart vaid viiekroonise kuutasuga
- tasuta Interneti-pank hanza.net • lepingutasuta õppelaen
- tudengi krediitkaart • kogumispension • ID-kaart

Lisaks üllatused Hansapanga partneritelt! Info: www.hansa.ee/tudeng või helista (0) 6 310 310.

Hansapank

Head mõtted saavad alati teoks

ARVAMUS

TÜ üliõpilasesinduse sabakergituskampaania

Kristjan Kaljund

Eelmises lehes tutvustas üliõpilasesindus oma tegevuskava alanud õppeaastaks. Positiivsete plaanide (debatt hariduspoliitikast, loengusari üldhuvitavatel teemadel) kõrval jäi häiri- ma sügiseks püstitatud peaesmärk – tutvustuskampaania.

Tudengeid esindava kollektiivi põhitegevus peaks mu meelest olema teist laadi – üliõpilaste arvamuse vahendamine kõrgematesse sfääridesse ning tudengite huvide eest seismine. Loomulikult peab valijaskond valitute tegevusest teadma ning mõistlik kogus PRI on tarvilik, ent see saab siiski olla vaid enesestmõistetav kõrvalprotsess, mitte kampaania korras läbi viidav üksikaktsioon.

Mida arvaksite, kui riigikogu (samuti esindusorgan) teataks, et seaduste väljatöötamise asemel keskenduvad nad sel aastal enesereklaamile, või linnavolikogu pühenduks liikmete postrite tootmisele?

Paraku tundub tihtipeale, et esindus enese tundmaõppimisest ja tutvustamisest kaugemale ei jõuagi. Sageaste valimistega vahetuvad esinduse liikmed ja ehk seetõttu pole mahti sisulistesse probleemidesse piisavalt süüvida, saati siis veel neid lahendada.

Loodan siiski, et esinduse tegevus ei piirdu järjekordse volidiku – tingimata kriitpaberil ja värvitrükis – väljaandmisega, millest saab teada, et esinduses on koopiainasin ja isegi mõni ajaleht.

Tudengite meeskoor

Meelis Jõesaar

Tartu Akadeemiline Meeskoor (TAM) alustab oma 91. hooaega.

Septembris võetakse proovides (esmaspäeviti ja kolmapäeviti kl 18.30 Ülikooli 16 II korrus) vastu uusi laulumehi.

Ehkki koori peamine eesmärk on hästi laulda, on koorielus laulmisega niisama tähtsal kohal ka seltskonnaelu – 70 tegevliikmeka meeskoor pakub uue suure sõpruskonna, läbi aasta kümnetes Eesti ja välismaa kontserdisaalides esinemisvõimalusi jm.

Eelmisel sügisel võttis koor ette pika kontserdireisi Poolasse ja Austriasse. Kevadel tähistas koor aga oma 90. juubelit. Anti välja ka koori album, 400 lauluga lauluraamat, lindistati raadiosaade ning anti mitu

kontserti, mis on salvestatud ka CD-plaadil.

Seltskonnaüritustest toimuvad traditsiooniliselt lisaks koorisestele laagritele koorilaagrid talvel TTÜ Akadeemilise Naiskooriga ning suvel TÜ Akadeemilise Naiskooriga.

Algaval semestril on plaanis kontserdireis Eestis ning ka raja taga. Kevadeks valmistub koor osa võtma Eesti Meestelaulu Seltsi korraldataval võistlulmisel. Eelmisel võistlulmisel saavutas meeskoor harrastuskooride hulgas II koha.

Epapiisava muusikalise tausta, kuid hea viisipidamisega uutele liikmetele antakse lisakoolitust ja hääleseadet.

Info: <http://tam.org.ee>, kus on võimalik kuulata ka linti lauldud lugusid ning vaadata pilte; või siis tel 052 59694 (Meelis Jõesaar) ja tam@ut.ee.

Konkursieelsed hetked Veszprémis.

KADRI VIDER

Camerata Universitatis

Kadri Vider

Kammerkoor Camerata Universitatis osales Ungaris Veszprémis koorifestivalil "Vivace 2002".

Augusti alguses viis buss 24 lauljat kolmeks päevaks Veszprémi koorifestivalile „Vivace 2002“, mille juhtumõtteks oli väljendada elurõõmu igal võimalikul vokaal-muusikalisel moel. 8 koori eri maadest olid kõik mõelnud ka silmaga nähtavale ja võrtsitanud esinemist liikumise või lausa teatrinumbritega. Tormise „Ingerimaa õhtud“ olid meie koori lauljate esituses isegi ebaugrlikult ekspressiivsed ja jõudsid üsna hästi ka peamiselt ungarikeelse publikuni. Vahetult enne meid esinenud Osseetia neidudekoori

me ületada ei suutnud – nende rahvuslikest pulmalauludest kava oli lummav nii vokaalselt kui sellega tihedalt seotud tantsude väljendusrikkuse poolest. •üüri preemia läks õigustatult osseedi neidudele, publikule aga meeldis veelgi rohkem tuliste kreeklaste ülesastumine.

Õhtud kujunesid spontaanselt ja lõbusaks rahvaste paabeliks, kus näiteks eestlased tantsisid soomlaste pilli järgi kreeka tantsu.

Kestev lauluhimu toob koori lauljad ka sel sügisel esmaspäeviti ja kolmapäeviti proovi. 11., 16. ja 18. septembril kell 18 ootame ph aud 139 endi sekka uusi liikmeid, sest tudengikooriga tabab meidki kevadel perehitmine. Tule ja võta oma laul kaasa!

“Eestimaa kõigi aegade õpetajate aukivi seminari ees on kui õpetajatööd väärtustav sümbol,” arvab direktor Toomas Kink.

VARJE SOOTAK

Õpetaja ametit on vaja väärtustada

Varje Sootak

Gümnaasiumidirektor Toomas Kink, kes 1. juulist õpetajate seminari juhtima asus, loodab, et õpetajaametit ühiskonnas rohkem väärtustama hakatakse.

Kas Teil gümnaasiumis ka tunde oli?

Olen õpetanud geograafiat, majandusgeograafiat, majandust, elus toimetuleku programmi. Olin ka klassijuhataja.

Miks koolijuht ja õpetaja väljakutse vastu võttis ja õpetajaid õpetama hakkas?

Miks ka mitte. Kui 12 kooliaastat läbi saab, lahkub õpilane koolist. Mul sai ka 12 aastat Lähtel läbi. Tegelikult on see ühelt poolt enda proovilepanek, teiselt poolt tunnen teatud kohustust. Olen ülikoolis juba kolmandat korda – kaks korda olen TÜ lõpetanud. Olen siit nii palju saanud, et äkki oleks mõistlik ka midagi vastu pakkuda. Ma ei häbene tunnustada, olen Tartu Ülikooli fänn. Ükskõik kui kehvad ajad siin on olnud, olen alati sellest asutusest väga lugu pidanud.

Üks põhjus on ka see, et olen sõna võtnud õpetajate ettevalmistuse kohta. 15aastase koolis töötamise kogemuse põhjal arvan teadvat, milline peaks olema õpetaja ettevalmistus.

Selle nimel, millist õpetajat vaja, ei ole paha ise tööd teha.

Millist õpetajat on siis vaja?

Head. Mitmekümne positiivse omadusega, ta peaks lausa üliinimene olema, aga tegelikult on muidugi midagi muud.

Peale heade isikuomaduste peavad õpetajal olema ka mingite valdkondade teadmised.

Hariduses on näiteks mõned piirid kohutavalt täpselt paika pandud, nii et emakeele õpetaja tegeleb ainult emakeelega ja matemaatikaõpetaja matemaatikaga.

Aga kui veidi laiemalt vaadata, siis näeme, et enamik teadusharusid on kahe või mitme aine sümbioos. Hea õpetaja peaks saama interdistsiplinaarse hariduse. Ühiskond vajab täna teistsuguse ettevalmistusega inimesi.

TÜ ÕPETAJATE SEMINARI DIREKTOR TOOMAS KINK (SÜND 1960)

1983 lõpetas TÜ majandusteaduskonna rahanduse ja krediidi eriala.

1993 lõpetas filosoofiateaduskonna pedagoogika eriala. Töötanud Tartu linna TK SAO sotsialistliku omandi riisumise vastu võitlemise osakonnas, komsomolisekretäri ja ajalooõpetajana kutsekeskkoolis.

1990. aastast töötas Lääne keskkoolis huvijuhina, 1995. aastast Lääne ühisgümnaasiumi direktorina.

Õpib TÜ haridusteaduskonna magistrantuuris.

Keda koolitab siis õpetajate seminar?

Klassiõpetajaid (neile kehtib praegu veel mitu õppekava, aga me läheme üle uuele, 3+2 süsteemile), muusikaõpetajaid ja alushariduse õpetajaid, ka avatud ülikoolis õppijaid.

Mis saab neist, kes uue süsteemi järgi vaid kolm aastat õpivad? Kõik ju kaheaastasesse magistrantuuri ei mahu.

Töenäoliselt kolm aastat õpinud ikkagi kooli minna ei saa. Loodame, et neil on võimalik oma õpinguid jätkata. Juba praegu on ilmnenud terve hulk läbirääkimata küsimusi, ka õpetajakoolituse raamnõuded ei ole veel täpselt paika pandud. Kui vastav komisjon oma töö lõpetab, hakkame rohkem selgust saama.

Kas siis 3-4 aasta pärast polegi koolidel kuskilt õpetajaid saada?

Kahjuks on üleminekupeerioidil veel palju selgusetut.

Me ei tea sedagi, kas nõuded, mis täna vastu võtame, on viie aasta pärast sobilikud. Kuid selleks, et ajaga kaasas käia, peab saama õppekava muuta.

Kuidas hindasite koolijuhina eemalt vaadates seminari liitumist ülikooliga?

Seminarile on see kindlasti kasulik, sest ta eksisteeris suletud miniühiskonnana. Seminari ees avanesid ülikooli ressursid ja nii on tudengil võimalus paremat haridust saada.

Nüüd saab ju võtta aineid erinevatest teaduskondadest. Kindlasti on see kasulik ka õppejõududele, sest ülikool on teaduspõhine õppeasutus. Seni tegelesid seminarid õpetajad teadusega suhteliselt vähe. Nüüd laienevad ka nendele

akadeemilisele personalile kehtivad nõuded.

Milline oli üliõpilaste konkurss?

Mina ei ole kunagi millegagi rahul. Kui vaadata, et mõni aeg tagasi peaaegu polnudki konkurssi, siis nüüd on väike edasiminek olemas.

Usun, et konkurss läheb suuremaks, ja eriti siis, kui õpetajaamet hakkab ühiskonnas väärtustuma. Sõnades ju tunnistatakse õpetajaameti tähtsust, kuid kui paljudeni jõuab see, mida tähendab ikkagi 12 aastat noore inimese õpetamist ja kasvatamist.

Millised probleemid on uuel töökohal?

Selles ühes Tartu ilusaimas majas Salme 1a, kus on ka linna üks kaunima kõlaga saale, valitseb ruumikitsikus. Väljast paistab maja küll suur, kuid kasuliku pinda on vähe, ainult üksi seinad on meetripaksused. Nii et hoone vajab renoveerimist. Aga see on tavaline jutt, et raha vähe.

Minu jaoks on hoopis olulisemad inimesed ise ja neisse tuleks kõige rohkem investeerida. Et nad täna on Tartu Ülikooli õppejõud, paneb neile teatud vastutuse ja annab teatud õigused. Meil on väga tublisid inimesi, kes õpivad magistrantuuris ja doktorantuuris, loota on väärikat järelkasvu. Praegu on pedagoogika Eestis veel suhteliselt nõrgalt arenenud.

Millised on üliõpilased?

Head. Olen näinud noori meeldivaid inimesi, kellel silmad säravad ja kes tahavad õppida. See vana maja on täis noori, kes õpetuseandjaid endidki noorena hoiavad ja end pidevalt täiendama sunnivad.

UUDISED

Dekaani kandidaadiks prof Jüri Sepp

Majandusteaduskonna dekaani kandidaadiks esitas praegune dekaan, majanduspoliitika prof Jüri Sepp rahvusvahelise ettevõtluse prof Urmas Varblase. Professorid Mait Miljan, Tiit Paas ja Mart Sörg esitasid kandidaadiks prof Jüri Sepa.

Nõusoleku kandideerida andis Jüri Sepp.

Geenitehnoloogia foorum 2002

Tuleval reedel algab Tartus kaks päeva kestev rahvusvaheline geenitehnoloogia foorum. Konverentsi avab kell 9 Vanemuise Kontserdisaalis rektor Jaak Aaviksoo. Kolmanda foorumi teemaks on “Personaalne meditsiin: müüt või tegelikkus”.

Käsitletakse geeni- ja biotehnoloogia sektoris toimuvaid arenguid maailmas, mis on saanud hoogu seoses inimese genoomi järjestuse määramisega.

Põhiteemad on geneetika, genoomika ja komplekshaigused, geneetiline informatsioon ja uus majandus, genoomika ja bioetika, geenivaramu projekt.

Esinevad tippteadlased, eksperdid ja ärimaailma taustaga valdkonna võtmeisikud Euroopast ja Põhja-Ameerikast. TÜ teadlastest on ettekanne prof Andres Metspalul.

Avati suhtlevate maalide näitus

TÜ Raamatukogus saab vaadata *new age*-kunstniku Salme Allikheina (sünd 1948) nn suhtlevate maalide näitust.

Allikheina maalid on positiivse energia kogumid, mille vaatamise võtmeks on enda südamesilmaga nägemine. Maalid on sündinud inspireerituna loodusest ja meditatsioonis või mõtluses olemisest.

Allikhein on õppinud Tartus kujutava kunsti kaugõppekursustel Kaja Kärneri juhatusel. Ta on osalenud ühisnäitustel Eestis ja Soomes, tema isikunäitused on olnud mitmel pool Eestis.

Meelis Pärtel on botaanikaprofessor

TÜ nõukogu valis juunis botaanika professoriks Meelis Pärteli.

Meelis Pärtel (sünd 1969) lõpetas TÜ bioloogia eriala 1992, magistratöö kaitses 1993, filosoofialitsensiaadi kraadi sai Uppsala Ülikoolist 1994, doktorikraadi kaitses TÜs 1997. Ta on töötanud TA ZBIs ja ökoloogiainstituudis ning TÜ botaanika ja ökoloogiainstituudis, 1998. aastast vanemteadur, 1999-2001 järel doktor Kandas Regina Ülikoolis.

Uurimisvaldkonnad: liigifondi hüpoteesi kontrollimine, niidukoosluste dünaamika, liigirikkus ja struktuur, taimekoosluste kaitse jmt. Pärtel on Pärandoosluste Kaitse Ühingu mõtte algataja Eestis.

Meelis Pärtel.

ÕNNITLEME

Jüri Sepp 50

9. septembril tähistab oma esimest juubelit majandusteaduskonna dekaan, majanduspoliitika õppetooli juhataja prof Jüri Sepp.

1975 lõpetas ta ülikooli *cum laude*, kandidaadväitekirja kaitses Eesti TA Majandusinstituudis 1982 ja professori kohale asus 1994. Väga tähelepanuvääriv on juubilari tegevus majandusteaduskonna arendamisel nii prodekaani 1993-1996 kui dekaani ametis 1996. aastast. Ta on jätkanud teaduskonna kujundamist kaasaegseks.

Kindlasti ei ole administratiivtöö ühele tugevale teadusmehele kõige meeldivam kohustus, kuid ta on suutnud seda teha niisamasuguse põhjalikkusega, nagu ka oma teadustegevust arendanud. Dekaanina on Jüri Sepp olnud silmapaistev teaduskonna esindaja kõikvõimalikes ülikooli komisjonides ja nõukogudes. Keerulisi juhtimisprobleeme lahendades tuleb sageli esile tema majandusküberneetiku haridus, mis võimaldab välja tulla probleemi kirjeldava mudeliga, millega saab probleeme terviklikult ja hästi põhjendatult lahendada. Seetõttu on isegi üli-

kooli tasemel tihti räägitud nn Sepa mudelist, mis on leidnud tunnustamist.

Ta on osalenud aktiivselt ka Eesti majanduse arendamisel kaubandusministri asetäitjana. Praegu on ta Eesti Panga nõukogu liige ja EV presidendi majanduskomisjoni esimees. Jüri Sepp on Eesti Majandusteadlaste Seltsi president ning vilistlasühingu Hermes juhatuse liige. Suurele töökoormusele vaatamata on tal jätkunud alati kadestamisväärselt tasakaalukust ja optimismi.

Palju õnne sünnipäevaks!

Kolleegid
majandusteaduskonnast

Atko-Meeme Viru 70

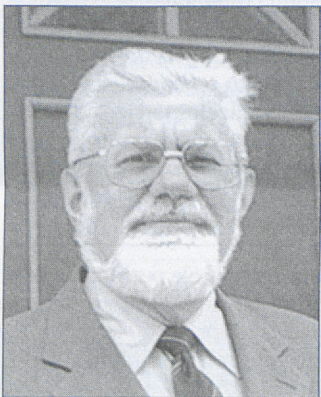
7. septembril on juubel väljapaistval sporditeadlasel ja spordiliikumise tegelasel, emeritprofessoril Atko-Meeme Virul.

Atko Viru lõpetas TÜ kehakultuuriteaduskonna 1955. 1963 kaitses ta bioloogiakandidaadi ja 1970 bioloogiadoktori kraadi, professorikutse on tal alates 1971. aastast. Tema eestvõttel loodud lihastalitluse laboris tehtud uuringud pälvisid rahvusvahelise tunnustuse.

Sügavale ja mitmekülsele teadushuvile liitub juubilari väljapaistev juhtimisanne, mida ta on näidanud spordimeeditsiini kateedri ning spordifüsioloogia kateedri ja õppetooli juhtimisel ning dekaanina.

Prof Viru loengukursused on hõlmanud füsioloogiat, spordibioloogiat, teadustöö aluseid ja terviseõpetust.

Atko Viru oli olümpialiikumise traditsioonide jätkajaid taasisesesvunud Eestis ning 1989-2000 Eesti Olümpiakomitee

asepresident ja Eesti Olümpiaakadeemia asutaja ning president aastani 2001.

Juubilari aktiivset eluhoiakut tunnustati 2002. aastal riikliku spordi elutööpreemiaga. Praegu jätkab Atko Viru oma kauaaegset karskusliikumise ja tervete eluviiside edendamise tööd ühingu AVE presidendina. Mainida tuleb ka Viru sportlikke saavutusi – ta on kolmekordne Eesti meister korvpallis.

EESTI RAHVUSKULTUURI FONDI
STIPENDIUMIDE KONKURSS

Eesti Rahvuskultuuri Fond on eraldanud 2002/2003. õppeaastaks TÜ filosoofiateaduskonnale järgmised stipendiumid:

- 6 stipendiumi oma erialal väljapaistvatele bakalaureuseõppe üliõpilastele (1000 kr kuus, 10 000 aastast),
- 6 stipendiumi magistrantidele (1500 kr kuus, 15 000 aastast).

Stipendiaatidega sõlmib ERF lepingu. Õppeaasta lõpul esitavad stipendiaadid ERFile aruande möödunud õppeaasta tegevuse kohta. Stipendiumide määramisel võetakse aluseks õppepõhikust ja erialane tegevus. Taotlused esitada rektori nimele õppe- ja üliõpilasosakonda (ph ruumi 120, Helina Riisalu) hiljemalt 13. septembriks.

Taotlejal esitada:

- isiklik avaldus, milles toodud isikuandmed, hariduslik tagapõhi (koolid, kursused, tööpraktika, uurimistööd), plaan algavaks õppeaastaks, aadress, telefon, elektronposti aadress ja pangarekviisidid (panga nimi, isikukonto number);
- tõend õppetulemuste kohta (õppeainete läbimisel saadud ainepunktid ja hinded, väljastab dekanat); magistriõppe I aasta üliõpilasel koopia bakalaureuseõppe akadeemilisest õiendist;
- soovituskirja vastava eriala õppejõult (magistrandi puhul korraliselt professorilt).

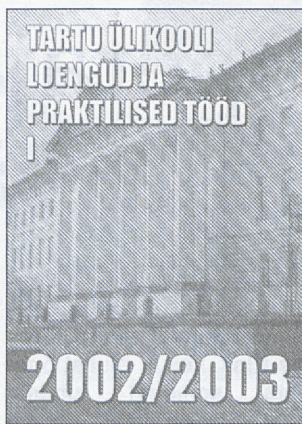
Info: Ülle Hendrikson, tel 375 623; Helina Riisalu tel 375 622.

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Tartu Ülikooli loengud ja praktilised tööd 2002/2003. õppeaastal.

Kahekõiteline kataloog annab lühivälja Tü ajaloo ja struktuurist ning infot õppe-süsteemi kohta.

Kataloogi põhiosa moodustavad 2002/2003. õppeaastal ülikoolis õpetatava 4993 õppeaine kirjed. Teise kõite lõpuosas on toodud õppeainete register ning inglise ja vene keeles õpetatavate ainete loetelud.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!

Kui sulle meeldib reisida...
Kui tahad suhelda tudengitega üle Euroopa...
Kui soovid akadeemilisele haridusele lisa...

...SIIS ON SINU JAOKS AEGEE!!!

AEGEE-Tartu infotunnid toimuvad teisipäeval, 10. ja neljapäeval, 12. sept kl 18 TÜ ph r 102. Vaata www.ut.ee/aegee.

ACTA DIURNA

9. septembril kell 16 toimub ph aud 102 vabade kunstide kutsutud professori Ain Kaalepi loengukursuse "Peatükke eesti kultuuriloost" sissejuhataja loeng. Teretulnud kõik huvilised! Info: Triin Lett, tel 375 669.

KURSUSED

"Feminist Political Philosophy", praktilise filosoofia õppetooli erikursus (4AP), külalisprofessor Lynda Lange Toronto Ülikoolist. Toimumisaeg (al 9.9.) E ja N 18-20, Lossi 3-223.

Kursus kestab kuu aega ja toimub inglise keeles. Keskendutakse valitud kanooniliste filosoofiateoste (Platon, Aristoteles, Hobbes, Locke, Rousseau, Hegel, Marx, jt) feministlikule kriitikale. Avatud kõigi erialade üliõpilastele.

LOENGUD

Külalisprofessorite loengud spordipedagoogika õppetoolis: 9. septembril Jakobi 5-302: 10 Don Bailey (Kanada) "Physical Activity and Bone Density" 11 Omri Inbar (Iisrael) "Anaerobic Capacity" 10. septembril Jakobi 5-302:

10.30 Omri Inbar (Iisrael) "Cardiopulmonary Exercise Testing – Clinical Diagnosis and Functional Evaluation".

KAITSMISED

18. septembril kell 16.15 kaitseb nõukogu saalis Jelena Gerškevitš doktoritööd "Formation and evolution of binary systems with compact objects" (Kaksiktähtede süsteemide moodustumine ja evolutsioon kompaktse objektiga).

Juhendajad prof Ene Ergma (TÜ) ja dr hab Marek Sarna (Poola TA CAMK). Oponendid dr (füüs-mat) G. S. Bisnovaty-Kogan (Moskva Kosmiliste Uuringute Instituut) ja PhD Laurits Leedjärv (Tartu Observatoorium). Info: Hanno Ohvril, tel 375 553.

TEATED

Austatud organiseerumata meestudengid! Korporatsioon Rotalia ootab sind tutvuma meie traditsioonide ja liikmetega 11. ja 19. septembril kl 20 meie ajaloolises konvendihoones Tähe 3. Riietus soliidne.

TÜ Rahvakunstiansambel ootab endisi ja uusi tantsijaid ja muusikuid! Tutvumistreening 9. sep-

ÜLIÕPILASTELE RAVIKINDLUSTUSEST

1. oktoobrist hakkab kehtima uus ravikindlustuse seadus, mis toob muudatusi ka üliõpilaste ravikindlustuses:

- üliõpilane ei pea haigekassakaardi pikendamiseks ise haigekassa poole pöörduma, üliõpilaste andmed esitab haigekassa haridusministeerium;
- akadeemilise puhkuse ajaks ravikindlustus peatub. Erandid kehtestatakse sotsiaalministri määruusega (tervislikud põhjused jm);
- üliõpilase ravikindlustus kehtib tema nominaalõppeaja ulatuses. Üle nominaalaja õppivad üliõpilased ei kuulu enam ravikindlustatud isikute hulka. Nende kindlustuskaitse lõpeb üks kuu pärast nominaalõppeaja möödumist;
- üldjuhul kehtib ravikindlustus veel kolm kuud pärast ülikooli lõpetamist;
- enne tähtaega ülikoolist eksmatrikuleeritud üliõpilaste kindlustuskaitse lõpeb üks kuu pärast eksmatrikuleerimist.

2002. aastal ülikooli astunud üliõpilaste ravikindlustuse andmed esitab haridusministeerium haigekassale 5. oktoobril. See-ga ei pea tudengid ise septembris haigekassasse pöörduma.

Need, kes soovivad ravikindlustust pikendada mingil põhjusel enne 1. oktoobrit 2002, peavad esitama ise haigekassale tõendi üliõpilasstaatus kohta (tõendi saab dekanadist). Kaasa võtta pass ja seni kehtinud haigekassakaart.

Helina Riisalu
TÜ üliõpilasnõustaja, tel 375 622

ANDREAS JA DR ELMERICE TRAKSI NIM
STIPENDIUM

Eesti Abistamise Komitee USAs (Estonian Relief Committee, Inc) poolt asutatud stipendiumile võivad kandideerida TÜ arstiteaduskonna doktorandid ja majandus- ning sotsiaalteaduskonna poliitilis-riiklike erialade magistrandid ja doktorandid. Stipendium on mõeldud õpinguteks või praktiseerimiseks USAs või Euroopa riikides. A. ja dr E. Traksi nim stipendiumifond moodustub annetustest, selle suurus on 4000 dollarit.

The U.S. Government Affiliated
Educational Advising Center

Kandideerimiseks esitada:

- CV (koos kontaktandmete ja pangarekviisidega);
- väljavõte õpinguraamatust (kinnitatud dekanadist);
- juhendaja soovitus;
- stipendiumi kasutamise projekt (eelarve);
- vastuvõtva teadusasutuse nõusolek.

23. septembriks Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusesse (TÜ Raamatukogu, Struve 1-325. Keskus avatud E-N 13-16, tel 427 243, merlit@ut.ee).

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, motivatsioon edasiõppimiseks ja oma teadmiste hilisem rakendamine Eestis, samuti aktiivsus üliõpilaskonnas ning ühiskondlik tegevus. Komisjon saadab parimate kandidaatide dokumendid lõpliku otsuse tegemiseks Eesti Abistamise Komiteele.

25
Kristi Fomatškina,
laborant – 10. september

30
Riho Teras,
teadur – 11. september

35
Inga Vainumäe,
assistent – 15. september

45
Riia Nelis,
TÜ esindaja Saaremaal – 12. september
Marika Liivamägi,
referent – 13. september
Hannes Veinla,
lektor, keskkonnaõiguse
õppetooli hoidja – 13. septem-
ber

50
Gennadi Timberg,
vanemassistent – 11. septem-
ber

55
Aino Vindi,
valvur – 8. september

60
Jaak Jaagola,
elektrik-automaatik – 10. september
Heidi-Ingrid Maaroos,
professor, polikliiniku juhataja
– 12. september

65
Margareete-Helge Otter,
dotsent – 9. september

75
Jevgenie Kade,
koristaja – 10. september

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
<http://www.ut.ee/ajaleht>
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamise ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaz 3200

Teaduskond keldri- ruumidest mäe otsa

"See maja on meie teaduskonna unistuste tipp," ütleb dekaan Toivo Leiger 24 meetrit kõrge maja katuseterrassil.

Varje Sootak

Peaaegu kogu matemaatika-informaatikateaduskond alustas tööd uues majas Liivi 2.

"See maja on matemaatikute unistuste tipp. Teaduskonnale hakati uut maja projekteerima juba 1967. aastal. Vahetunud on asukohad, muutunud maja suurus jne," räägib dekaan prof Toivo Leiger. Kuid alles aasta tagasi pandi nurgakivi arvutuskeskuse lammutatud majaossa ning sinna kerkinud uus hoone on tudengeid täis, enamik õpetajate on üle kolunud.

Vanemuise 46 majja jäävad Leigeri sõnul kuni kõrvalmaja valmimiseni dekaanat ning teoreetilise mehaanika ja matemaatika didaktika õppetool. "Siis saame siinpool end rahulikult sisse seada ja pole mitmekordset kolimist," selgitab dekaan.

Nutikalt planeeritud

Dekaan on majaga väga rahul: "Ehitajad on kvaliteedile palju rõhku pannud ja hoone on, arvestades suhteliselt väikest pinda päris mahukas". Maja projekteerinud firma AS RTG Projektbüroo projektijuhi Alar Peedo sõnul oligi töö neile huvitav selle poolest, et suhteliselt mahukas hoone tuli paigutada Toomele nii, et ta harmoneeruks ümbritsevate hoonete ja kõrghaljastusega.

Leiger arvates on maja päris nutikalt planeeritud: "Pole suuri pikki koridore, koridorid ja fuajeed on liigendatud omapäraste nurgakestega, ümber liftide ja WC-de kulgeb teine väiksem koridor, kahe viimase korruse ühel osal on ühine väike klaaslagi, värvilahendus on rõõmus ja julge".

"Tänu Toomel paiknemisele avaneb hoone katuseterrassilt ka suurepärase panoraamvaade Tartule," märgib projektijuht Peedo. "Hoone kõrgus on 24 meetrit (absoluutkõrgus on 91 m ja 26 cm)."

Informaatikaüliõpilase Valmar Everti meelest ei saa uusi ruume vanadega võrrelda. "Kontrast Vanemuise 46 keldriruumidega on väga suur ja lõpuks hakkavad kõik ühes kohas paiknema," ütleb Evert.

Suur auditoorium

Dekaan tõmbab lahti maja kõige suurema auditooriumi ukse esimesel korrusel: "Selles kaldauditooriumis on 150 kohta, oleks vaja paarisajakohalist, kuid kasutame jätkuvalt ka Vanemuise 46 suurt auditooriumi."

Auditooriumi õppetehnilise sisustuse ostis teaduskond ise. "See läks päris kalliks, aga siin ei ole mõtet kokku hoida," räägib Leiger. Ta toonitab, et ka tavaline kriit ja tahvel ei kao matemaatika õpetamise juurest kuskile, need tuleb vaid kombineerida uuemate vahenditega.

Võidab õpetamine

Nullkorrusel on kõige suurem arvutiklass, mida saab ka vahe-seintega eraldada. Küsimusele, kas arvutikohtade poolest teaduskond võitis, vastab dekaan, et mitte väga palju, sest teaduskonna arvutiklasse Laias tänavas nad ise enam ei kasutanud. Suuremat võitu loodab dekaan arvutite poolelt, et õppetöö kvaliteet võidaks. "Kuigi oleme ise uusi arvuteid ostmud ja abi saanud nii ülikoolilt kui ka väljastpoolt, ei jätku igasse klassi uute arvutite ostmiseks raha. "Teise korruse arvutiklassi on aidanud võimsate kaasagsete arvutitega sisustada firma Sun Microsystems," märgib dekaan.

Tema sõnul olid aga kõige kehvas seisus õppejõud, igaühel polnud oma töölaudagi. "Nüüd on professoritel ja dotsentidel omaette kabinet, teised jagavad ruumi kahepeale."

Kõrvalmaja saab valmis jaanuaris.

Suurim auditoorium mahutab 150 inimest. 3 X VARJE SOOTAK

MATEMAATIKA-INFORMAATIKA- TEADUSKONNA ÕPEHOONE

Maksumus üle 33 mln kr, koos kõrvalmajaga üle 45 mln kr. 6 korrust, pluss soklikorrus, üldpind – 3820 m².

Ehitaja AS Rand&Tuulberg.

Projekteerija AS RTG Projektbüroo, projektijuht Alar Peedo, arhitekt Jelena Beljaeva

Nullkorrusel on kaks arvutiklassi ja otsapidi jääb sellesse ka kaldauditoorium. Esimesel korrusel käib kohviku sisustamine. Teisele korrusele tulevad peale dekaanaadiruumide põhilisel auditooriumid ja arvutiklassid.

Kolmandal korrusel paikneb arvutiteaduse instituut, praegu on seal koha leidnud ka need töötajad, kes kõrvalmajas asuma hakkavad.

Neljandal korrusel on põhiliselt suuremad auditooriumid, aga allpool asuvatest ruumidest kõrgema laega. Projektijuhi Alar Peedo sõnul tegi projekteerimise keerukaks suure ruumiprogrammi mahutamine etteantud alale ja uue hoone sidumine olemasoleva maja trepikojaga. "See tingis ka korruse kõrguse neljal esimesel korrusel. Neljas korrus on aga juba kõrvalhoonest kõrgemal," märkis Peedo.

Viies korrus kuulub matemaatilise statistika instituudile.

Samal korrusel on ka kaks tudengite seminariruumi.

Viimasele korrusele on enast sisse seadnud puhta matemaatika instituut.

Jaanuaris teine maja

Dekaani sõnul hakkab kõik päriselt toimima alles uue aasta algul. "Kõrvalmaja valmimise tähtaeg on 15. jaanuar."

"Suured klaasaknad on küll väga valgusküllased, kuid kuumade ilmadega lähevad ruumid liiga palavaks," seletab dekaan. Üliõpilast Valmar Evertit häiris samuti ligne suvekuumus: "Pealegi ei saa suuri aknaid lahti teha."

Dekaan mureseb ka parkla puudumise pärast: "Arutusel on olnud mitu varianti, loodame ikka parima lahenduse leida."

Valmar Everti arvates peaks uues majas kindlasti ka suitsetajatele ja jalgratastele koha leidma.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Geenivaramu projektijuht Taavi Lai õpib TÜ doktorantuuris LK 3

Jätkub ülikooli uue arengukava planeerimise teema

LK 2

Prantsuse Teaduslik Instituut 80

LK 3

Teaduste Akadeemia esimesed uurija-professorid

LK 2

UUDISED

Dekaaniks valiti uuesti Jüri Sepp

11. septembril valiti majandusteaduskonna dekaaniks uuesti majanduspoliitika prof Jüri Sepp. Teaduskonna valimiskogu 35 kohal olnud liikmest häälendas Sepa poolt 30.

Prof Jüri Sepp on dekaan kolmandat korda.

Rahvusvahelise välissuhtluse konverents

11.-14. septembrini toimub Portos (Portugal) Rahvusvahelise Hariduse Euroopa Assotsiatsiooni 14. konverents, kus osaleb ka TÜ delegatsioon eesotsas rektoriga.

TÜ rahvusvahelise koostöö juhi Sirje Üpruse sõnul on see ülikoolide välissuhtete aasta kõige tähtsam üritus. "Konverentsil osalevad peale Euroopa ülikoolide välissuhtete töötajate ka kolleegid Aasiast, Austraaliast, Ameerikast jm," selgitas Üprus.

Ülikooli delegatsiooni kuulusid veel õppeprorektor, välissuhtete talituse ja õppeosakonna töötajad. Rektor prof Jaak Aaviksool oli kavas ettekanne. Tartu Ülikool tutvustab enast Portugalis ka näitusega.

Academica VI

Saksa-Eesti akadeemiline nädal toimub ülikoolis 28. septembrist 3. oktoobrini. Tänavu on teemaks "Ülikooli teadustraditsioon: kohustus, eelis või väljakutse?".

Kavas on aulaloeng, diskussioon ja loengud teaduskondades.

Eesti Pangaliidu kaugkoolitus nüüd TUs

Mart Sörg

TÜ professor

6. septembril allkirjastasid TÜ rektor akadeemik Jaak Aaviksoo ja Eesti Pangaliidu juhataest esimees Indrek Neivelt Eesti Pangaliidu kaugkoolituse Tartu Ülikoolile üleandmise lepingud.

Kaugkoolitusprogrammi jätkatakse majandusteaduskonna rahanduse ja arvutuse instituudis, kuigi koolitus ise toimub Tallinnas Õigusinstituudi ruumides.

Kaugkoolituskursustel on alates 1996. aastast osalenud

5900 õppurit finantssektorist, eeskätt pangatöötajaid. Praegu on õppijaid 151. Neli korda aastast registreeritakse kursustele uusi õppijaid, juba septembris toimub järgmine vastuvõtt.

Kaugkoolituse ületulekuga loodavad mõlemad osapooled saavutada kaugkoolituse kvaliteedi ja populaarsuse edasist tõusu. Sünergilist efekti saavutatakse eeskätt integreerimisega ülikooli teiste õppekavadega. Kaugkoolitusprogrammi raames õpetatavaid finantsdistipliine saaksid majandusteaduskonna üliõpilased õppida ka vabaajana.

Õppekavade konverents TUs

Illari Lään

12.-14. septembrini korraldavad TÜ haridusteaduskonna pedagoogika osakond ja õppekava arenduskeskus Hilda Taba (pildil) 100. sünniaastapäevale pühendatud rahvusvahelise õppekavakonverentsi.

Plenaarettekanded käsitlevad nii õppekavade arendamise päevaprobleeme kui annavad ka tagasisaateid.

Eesti pedagoogidel on hea võimalus kuulata ettekandeid õppekavade Soomes, Saksamaal ja Sloveenias. Sektsioonides arutatakse õpetamismeetodeid, põhioskuste probleematikat, koolituse põhimõtteid jm.

Hilda Taba oli maailmakuulus Eesti päritolu pedagoogika teadlane, kes lõpetas 1926. aastal Tartu Ülikooli, kuid kelle edasine elu- ja teadustegevus

seostub põhiliselt Ameerikaga. Hilda Taba ideed kõlavad värskena ka tänapäeval, seda eriti õppekava n-ö alt üles arendamise meetodikate (koostöös õpetajatega) ja õpilaste mõtlemisoskuste arendamise osas kodanikuõpetuse vahendusel. Tema põhiteos "Õppekava arendamine: teooria ja praktika" (1962) sisaldab palju kasulikke ka tänapäevaste õppekavade jaoks. Taba üldistusi ja mõtteavaldusi tsiteeritakse uusimates õppekava raamatutes. Konverentsi töökeeleks on inglise keel.

Info: www.ut.ee/curriculum, 07 376 125 või jyrimae@ut.ee, Huko Laanoja, tel 07 376 125, huko@ut.ee.

UUDISED

Treeninguõpetuse professoriks valiti Ants Nurmekivi

TÜ nõukogu valis nelja kandidaadi seast treeninguõpetuse professoriks kehakultuuriteaduskonna spordipedagoogika instituudi dotsendi, pedagoogikakandidaadi, endise tippportlase Ants Nurmekivi (sünd 1941).

Nurmekivi lõpetas TÜ kehakultuuriteaduskonna cum laude 1963, ped-knd 1974. Nurmekivi töötab TÜ kergejõustiku kateedris 1974. aastast, 1981. dotsendina, 1992. treeninguõpetuse instituudi juhataja ja professorina, 1997. aastast dotsendina.

Peamised uurimissuunad: erinevate treeninguvahendite ja -meetodite toime, kesk- ja pikamaajooksjate funktsionaalse ettevalmistuse struktuur jmt. Nurmekivi on üks Eesti Olümpiaakadeemia asutajaliikmeid.

Eesti TA valis esimesed uurija-professorid

6. septembril kirjutasid kolmepoolsele lepingule alla esimesed uurija-professorid TÜ taimefüsioloogia õppetooli juhataja, prof akadeemik Agu Laisk ja TÜ keemilise füüsika instituudi vanemteadur Asko Uri ning TA president Jüri Engelbrecht ja TÜ rektor Jaak Aaviksoo.

Võimekad teadlased on valdaval koormatud õppetööga ülikoolides või uurimisrühmade korralduslike küsimustega. Uurija-professori ametikoht võimaldab professoritel ja uuringuid juhtival ning doktorante juhendaval oma eriala tunnustatud teadlastel määratud aja jooksul kontsentreeruda teadusuuringutele ja jõuda kiiremini uute teadustulemusteni.

Uurija-professori tööga seotud kulutused kaetakse kuni 5 aasta jooksul riigieelarvest eraldatud vahenditega.

Valik toimus 15 kandidaadi hulgas.

Keskkonnanäitus "Miks mina?"

18. septembril avatakse TÜ Ajaloo Muuseumis keskkonnanäitus "Miks mina?".

Lasteaiastel ja kooliõpilastel mõeldud väljapanekul on näha keskkonnajäätmeid, -jaamade kaart, prügmull, kompostiussid jpm. Samuti saavad lapsed mängida prügi sorteerimise mängu, arvestada, kui palju vett läheb kaduma tilkuvast kraanist, joonistada jne.

Näituse eesmärk on õpetada väikestele kodanikele keskkonnasõbralikku eluviisi.

Uus peasekretär

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni uue peasekretärina töötab alates septembrist Lesley Wilson, tema asetäitjaks sai André Surcock.

Strateegiline planeerimine algab välis- ja sisekeskkonna analüüsist

Erik Puura

uue arengukava koostamist koordineeriva töörühma juht

Tõnu Meidla

geoloogia instituudi juhataja

Euroopast vaadatuna on Tartu Ülikooli positsioon Eestis 2002. aasta septembris kummuline.

Arenenud Euroopa ääremaal paiknevas pidevalt kahaneva rahvaarvuga väikeriigis, kus iga 20 000 elaniku kohta on üks kõrgkool, koolitab TÜ umbes 70 euro eest kuus spetsialiste, kelle haridusest ja haritusest sõltub kogu riigi ja rahvuse tulevik.

Kui vaadata olukorda ühe nurga alt, siis on ülikooli soov saada arvestatavaks teadusülikooliks Euroopa teadus- ja haridusruumis juba kandnud vilja – oleme Euroopa tipus, kui indikaatorina kasutada teadustegevuse finantseerimist ühe CC artikli kohta. Tartu Ülikooli "strateegilised mõõdud" – umbes 40% Eesti kõrghariduse turuosast, üle 50% teaduspublikatsioonidest ning 2/3 edukast doktoriõppest on administratoreile pilkupüüdnud. Kahjuks aga on absoluutarvud sellised, et Euroopas asetub Eesti ikkagi vähem arenenud ossa.

Kuidas edasi?

Meie kehtiv arengukava on oma põhiolemuselt positiivse alatooniga dokument, mis tõstab esile ülikooli tugevaid külgi ning rõhutab temaga seonduvaid väärtusi. Samas ei ole suures ja kilustatud ülikoolis pidevalt muutuvate väliskeskkonna tingimustes primaarne mitte mahu- ka dokumendi omamine, vaid strateegilise planeerimise protsess. Näiteks võib tudengikoha maksumuse ning sisemajanduse koguprodukti suhte jätkuv langus torpedeerida mistahes arenguplaane ja muuta iseenesele seatud vastutuse koor-maks.

Ülikooli eesmärgid ja tegevused on määratletud seaduste ja põhikirjaga. Strateegilise plaani eesmärk ei ole neid korrata, vaid defineerida strateegilise arengu eesmärgid, mis aitaksid teha valikuid nii väljakutsete vastuvõtmisel kui ka kitsaskohtade lahendamisel.

Valmistuda muutusteks

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni enesehinnangu programmi raames valminud aruande koostamisel analüüsisid käesoleva artikli autorid TÜ positsiooni Eestis ja Euroopa haridusmaastikul senisega võrrel-

Quo vadis, Tartu Ülikool? Üliõpilased 2. septembril 2002.

ANDRES TENNIS

des erinevast lähtekohast. Ülikooli senise tegevuse analüüs SWOT konfrontatsiooni meetodika alusel näib osutavat teatud ühekülgsusele – me viitame meelsasti TÜ tugevatele külgedele (millest väljapaistvaim on hea imago), kuid probleemidele eelistame pigem mitte tähelepanu pöörata. Nõrkuste sihitteadlik vähendamine võib osutada vähemalt niisama efektiivseks arengumootoriks kui tugevate külgede toetamine.

Ülikooli tänast arengumudelit võiks iseloomustada kui ekstensiivset kasvu, mis põhineb järsult laienenud vastuvõtul ja teaduse kiirel arengul. Selline teadlik kurss võeti 1998. aastal uuendatud arengukavas, mis nägi eelnevaga võrreldes ette tunduvalt radikaalsemat vastuvõtu kasvu. Praegu on seda isegi edestatud. Täna on demograafilises olukorras võiks sama mudeli alusel toimuv areng edukalt jätkuda veel 4-5 aastat. Siiski tuleks valmistuda muutusteks ning teha strateegilised valikud lähitulevikus.

Ootame arvamusi!

Ülikool vajab ühtset strateegilist platvormi kõigis oluliseks peetavates valdkondades, olgu need siis õppetöö kvaliteedi tagamine, tehnoloogiavaldkonna ülikooli integreerimine või laboribaasi uuendamine.

Ilmselt on otstarbekas otsida võimalusi ülikooli struktuuri optimeerimiseks, sest ligi 3000 töötajat ühendav 129 struktuuriüksusest koosnev süsteem kaldub juba olemuslikult muutuma käsitamatuks. Samas on oht, et suur osa sisemisest energiast kulutatakse struktuuri-muudatustele. Kõik, mida ülikool suudaks saavutada – leida

võimalusi akadeemilise potentsiaali suurendamiseks, taotlema kõigi vahenditega kõrgharidussüsteemi tänasest paremat reguleerimist – on tulevikus tema jätkusuutlikkuse olulisteks garantiideks. Loodame, et neid tulevikunägemusi realiseerides suudame leida vastuse ka vana-le eksistentsiaalsele küsimusele "kuidas arendada ülikooli samaaegselt rahvusülikoolina ja rahvusvahelisel tasemel konkurentsivõimelise teaduskeskuse-na".

Ootame kogu ülikoolilt arvamusi, kommentaare ja visioone. Tagasiside: Madis Saluveer, madis.saluveer@ut.ee.

Millised on kolm põhimuutust

Eesti kõrghariduspoliitika jätkuva umbmäärasuse taustal on siiski kolm selgelt prognoositavat muutust, mis määravad nii TÜ kui kogu rahva tuleviku.

1. Euroopa haridus- ja teadusruum avaneb üha rohkem.

Konkurentsi ja ekstensiivse kasvu tingimustes pole ülikoolil olnud kapitali ega sisemist energiat selle teemaga seonduvate võimaluste ja ohtudega sihipäraselt tegeleda, kuigi vajadust on tunnetatud aastaid. Selle tõenduseks on ka ülikooli praegune arengukava, millesse kirjutatud tudengite arv on ammu ületatud, kuid samal ajal on välitstudengite osakaalu hüppelise kasvu asemel toimunud hoopis Eesti tudengite osakaalu kasvust tingitud protsentuaalne langus. Samas, Tartu jääb Tartuks ka Euroopa Liidus ning ülikool peab end muutuvast süsteemis strateegiliselt positsioneerima. Kindlasti ei ole uuenenud 3+2 õppesüsteem kaugeltki optimaalne. Selle järkjärgulise arendamise tuleb varem planeeritud kõrval silmas pidada nii internatsionaliseerimise võimalusi kui ka taotleda kompromissituat üha kõrgemat kvaliteeti. Viimast ohustab piiride avanemine, mis meelitab hea keeleoskuse ja parima teaduspotsentsiaaliga järelkasvu end realiseerima hea sissetuleku, kaasaegse teadusaparatuuri ning rahuliku turvalise töötamospäiri tingimustes mujal, kui need tingimused pole Tartus täidetud.

2. Teiseks mõjustab meid see, et sisenõudlus kõrghariduse järele peagi väheneb.

KOLM MÄÄRAVAT MUUTUST

- Euroopa haridus- ja teadusruumi jätkuv avanemine.
- Kõrghariduse nõudluse vähenemine Eestis.
- Teadlaskonna vananemine.

Selle aluseks on sündimuse langusest tulenev kindel demograafiline suundumus, mis seab esmalt ohtu maapiirkondade väikekoolid ning viib lõpuks ka Eesti kõrghariduse kardinaalsele ümberkujunemisele. Prognoosid näitavad, et üliõpilaskandidaatide arv hakkab aastast 2006-2007 vähenema ning see suundumus süveneb kiiresti. Kasvule orienteeritud arengumudel kaldub vastuvõtvarvude võimalikul vähenemisel andma mitmesuguseid negatiivseid tagajärgi. Mitmed ülikooli tänased tugevad küljed – eelkõige õppevormide ja kavade paljus – muutuvad uue-neaas olukorras problemaatiliseks. Saavutatud taseme säilitamine (head produktiivsuse näitajad, kõrge doktoriõppe potentsiaal, edukas tasuline õpe) läheb muutuvast olukorras üha raskemaks. Puudulikult reguleeritud kõrgharidussüsteem vaid võimendab tekkivaid probleeme ja ülikool peab ise leidma teid nende lahendamiseks.

3. Kolmandaks paratamatuks on teadlaskonna üldine vananemine.

Selle eest pole kaitsnud ka TÜ inimkapital, sest kogu riigi haridus- ja teadusametustes tekivad järjepidevuse lüngad on vaja kuidagi katta. Süvenev doktorikraadiga spetsialistide nappus ning nõrk haritlaste tööturg viivad selleni, et üha teravamalt tunnetame potentsiaalsete liidrite puudust. See tundub mõnevõrra üllatav olu-

korras, kus tudengite arv lööb üha uusi rekordeid. Kujunenud olukord on vähemalt osaliselt Eesti kõrgkoolide, sh ka TÜ senise tegevuse tulemus ning selle põhjusi on vaja kriitiliselt analüüsida. Loomulik oleks vaja spetsialisti kutseoskuste arendamise kõrval pöörata senisest rohkem tähelepanu haritud, arenemisvõimelise ja loova mõtlemisviisiga, juhiks sobiva isiksuse kujundamisele, kuid see on ülesanne, mida on kaugelt lihtsam sõnastada kui täita.

Teadlaskonna üldise vananemise probleem puudutab ka ülikooli akadeemilist potentsiaali. Olukorras, kus ülikooli arengu määravad eelkõige tema materiaalsed ja intellektuaalsed ressursid, oleme tavaliselt harjunud esile tõstma esimese nappust. Intellektuaalset ressursist kõneldes rõhutama tavaliselt positiivset poolt – tugevaid õppe- ja teadusinstituute ja väljapaistvaid tipp-teadlasi.

Ülikooli asend Eestis ja Euroopas kujundab ometigi reaalsuseks ka paiguti täitmata professuurid, ülekoormatud liidrid ja piiratud tippkaadri reservi. Kuna intellektuaalne ressurss on ülikooli seisukohalt kriitiline (ei ruumid, laborid ega raha, omaette ega koos, loo ülikooli), siis peame otsima võimalusi selle suurendamiseks.

Esiletoodu pärineb uue strateegilise arenguplaani koostamist koordineeriva rühma töömaterjalist.

AHHAA näitus paneb meeled proovile

Illari Lään

16. septembril avab Tallinas Kalevi kommivabrikus uksed TÜ teaduskeskuse AHHA interaktiivne koguperenäitus "Ahhaa, šokolaadilabori!".

Avatava haridusnäituse teemad on inimese meeled ja ajutegevus. Küllastajail on võimalus end proovile panna erinevates olukordades, jõudes kohati tõdemuseni, et näiline ja tegelik ei pruugi just alati kokku langeda.

Näitus on tänavu olnud juba Tartus ja Pärnus, seda on kokku külastanud 30 tuhat inimest.

AHHAA teaduskeskuse juhataja Tiit Silla sõnul on kõige menukam olnud maitsemeelt käsitlev osa "Magus Euroopa", mis annab pildi ELi rahvastest nende šokolaaditraditsioonide

kaudu. Kohapeal on ka külastajail võimalus proovida oma kätt šokolaadi valmistamisel. Toorained eraldas Kalevi kommivabrik, oma toetuse näitusele on andnud Euroopa Komisjon.

Lisaks šokolaadilaborile on võimalus seigelda peegellabürrindis, pikutada naeltel fakiirivoodis jms.

Üks põnevamaid asju on kivitunnel, mille seinad pannakse liikuma. Tunnelis viibijal hakkab ka põrand jalge all tugevasti "kõikuma", ehkki tegu on vaid meelepettega.

"Ahhaa, šokolaadilabori!" jääb avatuks 13. oktoobrini. Näitusele pääseb Kalevi muuseumi kaudu, sissepääsuga Kohila tänavas, iga päev kell 10-18.

Lisainfot saab aadressilt www.ahhaa.ee.

Jalgpalliturniir 2002

Aigar Aab
jalgpalliturniiri 2002
peakorraldaja

Veel enne Tartu tudengite sügispäevi toimub Tartu kõrgkoolide tudengitevaheline jalgpalliturniir 2002.

Jalgpalli üha suureneva populaarsusega on jalgpall ka tudengite seas kogumas aina suuremat hoogu. Iga-aastasest EPMÜ teaduskondadevahelisest jalgpalliturniirist on välja kasvanud Tartu kõrgkoolide vaheline turniir. Sellel aastal teeb EPMÜ Üliõpilasesindus koostööd Eesti Akadeemilise Spordiliidu ja ööklubiga XS. Tegemist ei ole kõrgkoolide esindusvõistkondade omavahelise heitlusega, vaid see on suunatud kõikidele tudengitele. Seoses sellega on ka võistkondade koosseis tavapärasest erinev. Võistkond koosneb 7 mängijast: 5 meest ja 2 naisest. Ametlik avamine on 26. septembril ööklubis XS, kus võistkondade kaptenid loosivad end alagruppidesse. 27. septembrist 3. oktoobrini toimuvad algrupi,

poolfinaal- ja finaalmängud. Jalgpalliturniir lõppeb autasustamisega ja *afterparty*ga 3. okt õhtul ööklubis XS. Võistluste täpsem reeglistik on üleval õpehoonetes ja üliõpilasesindustes. Võistkondi saab registreerida TÜ ja EPMÜ üliõpilasesindustes.

Peale tõsiste võitlusheitluste oodatakse tudengite algatust oma võistkonna atraktiivsel riitumisel, ning fännklubi kaasmist. Loomulikult peaksid olema fännidel ka omad lipud, pasunad, trummid. Nii avamiskui lõpetamispeol toimuvad mitmesugused võistlused jalgpallihimulistele tantsusõpradele ning fännid saavad oma hääle lahti karjuda kisavõistlusel. Lisaks kolmele parimale jalgpallimeeskonnale, autasustatakse parimat väravakütti, väravahti, parimat naisjalgpallurit ja atraktiivsemat võistkonda.

See jalgpallivõistlus on väärt osalemist, sest peale spordi ja meelelahutuse on võimalus saada osaliseks soliidsest auhinnalauast.

Vt: www.eau.ee/~epmyyv/.

"Studia Latina"

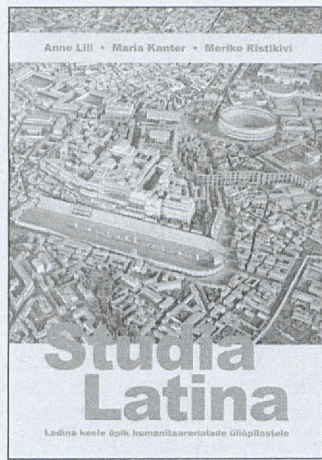
Tiit Ariko
TÜ klassikalise filoloogia 4.
aasta üliõpilane

Kirjastuselt Eesti Keele Sihtasutus ilmus uus ja väärikas õppevahend, ladina keele õpik humanitaerialade üliõpilastele "Studia Latina".

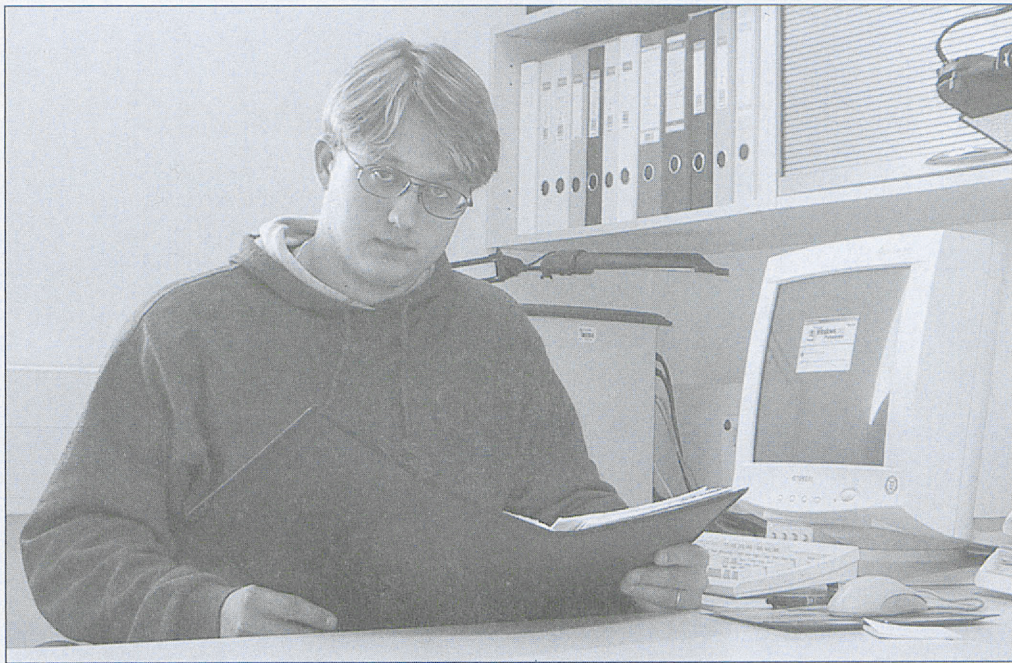
Selle autorid on TÜ professor Anne Lill ning TÜ klassikalise filoloogia eriala lõpetanud Maria Kanter ja Merike Ristikivi. Õpiku ettevalmistamisele ja väljaandmisele aitasid kaasa paljud, teiste hulgas prof Suliko Liiv initsiaatorina ning Martin Ehala TPÜ arenduskomisjonist, kes hoolitses projekti rahalise külje eest.

"Studia Latina" autorid on lähtunud just õppija praktilisest vajadusest ning õpik, mis on mõeldud ka iseseisvaks harutamiseks, on esimene omaaoline just eestikeelsele õppijaskonnale.

Õpikusse on lisatud põhjalikke selgitusi ning näpunäiteid la-

dina keele grammatikaga tutvumiseks, mida hõlbustavad ka asjakohased võrdlused eesti, inglise ja saksa keelega. Toodud on ka kasulikke nõuandeid ladina keelse teksti tõlkimiseks ning samuti antiikautorite tekste, mille peal õpitut praktiseerida. Euroopa kultuuri ja kirjanduse lähte tundmaõppimiseks on nüüdsest märksa suuremad võimalused.

Geenivaramu projektijuht Taavi Lai sirvib küsimustikku, mis paberkujul võtab enda alla 50 lk, elektrooniliselt kulub selle täitmiseks kuni üks tund.

KRISTJAN KALJUND

Geeniuuringu kohta küsitakse liiga vähe

Kristjan Kaljund

Sihtasutuse Eesti Geenivaramu projektijuht ja TÜ teravishoiukorralduse doktorant Taavi Lai räägib oma tööst ja õpingutest.

Kuidas Geenivaramul läheb?

Ma arvan, et Geenivaramul läheb hästi. Praegu on testperiood, mille käigus Geenivaramu kontrollib kõigi andmekogumise- ja andmetöötlussüsteemide, sealhulgas logistika töövalmidust.

Esimesed vereproovid peaksid jõudma laborisse septembris.

Kuidas töö Geenivaramus välja näeb – skafandrid ja sõrmeljäljeskannerid nagu *action*-filmides?

Mina töötan ainult arvutiga ja saan seda teha mulle sobival ajal ja mulle sobivas kohas. Laborisse pole mul põhimõtteliselt vajadust minna.

Milline on Teie roll Geenivaramu projektis?

Olen peaaegu aasta tegele- nud Geenivaramu tervisesei- sundi küsimustiku koostamisega ning uurinud erinevaid võimalusi selle läbiviimiseks. Geenivaramu on ka suur rahvastikuküsitlus, mis tähendab, et küsimustik peab töötama väga erinevates tingimustes.

Andmete kogumine toimub inimgeeniuuringute seadusega lubatud piires. Seaduse erinevaid tõlgendusvõimalusi oleme arutanud andmekaitseinspeksiooniga ja tänaseks jõudnud kokkuleppele ka nendes punktides, kus esialgu arvamused lahkesid. Vastavalt sellele on ka küsimustikku muudetud.

Kas pidite seadusepiirangute tõttu küsitlusest ka midagi välja jätma?

Geneetikud oleksid soovinud küsida rohkem sugulaste, eelkõige külgsuunas sugulaste – õdede ja vendade – kohta.

Seadus ütleb aga selgelt, et küsimusi võib esitada vaid ülenevate ja alanevate sugulaste – laste ning vanemate ja vanavanemate – kohta. Inimgeeniuuringute seadus ei luba geneetilist sugupuud avaldada isegi mitte geenidoonorile, seega on sugupuu kohta kogutavad andmed mõeldud vaid geenikaartide koostamise hõlbustamiseks.

Kas küsimustik on nüüd lõplikult valmis?

Pilootprojekti puhuks oleme joone alla tõmmanud, aga pärast seda mingid muutused kindlasti tulevad. Eelkõige selleks, et teha vastamist veelgi lihtsamaks ja mugavamaks.

Kuivõrd andmeid kogutakse niivõrd paljudelt inimestelt, on küsimustik elektrooniline, mis tähendab, et andmeid ei pea sisestama topelt.

Kõik küsimused on eelkodeeritud – neile on olemas valikvastused, sest teistil oleks miljoni inimese andmeid väga keeruline töödelda.

Kas ja kuidas Tartu Ülikool Geenivaramuga seotud on?

Otsest seost ei ole, küll aga on mitmed TÜ spetsialistid aidanud ja konsulteerinud küsimustiku koostamisel. Laiemas plaanis vaadates on TÜ-l Kliinikum, kust esialgsed ideed kohaselt võiks kunagi vastavate kokkulepete ja ühiskondliku konsensuse korral geenidoonorite andmeid täpsustada ja täiendada, nagu see ka seadustes kirjas on.

Tartu on Geenivaramu asukohaks väga sobilik, kuivõrd siin on nii geneetika kui teised teadusharud piisavalt hästi esindatud – see on projekti läbiviimiseks hädavajalik.

Lisaks on ju Tartu ainus koht, kus Eestis meditsiiniharidust saab.

Geenivaramu projekti puhul on meditsiiniharidus vaid üks valdkond. Korraldusliku ja majandusliku poole jaoks on aga ka teiste erialade spetsialistid väga vajalikud.

Kui projekt alguse sai, oli ülekaalus eelkõige teaduslik pool. Käimasaamiseks tuli suuremat tähelepanu pöörata majanduslikule poolele. Hiljem tõuseb otse loomulikult esiplaanile taas teadus – andmete kogumine, analüüsimine ja tõlgendamine.

Kuidas kommenteerite inimeste hirmu, et geenianndmed võivad lekkida kindlustusfirmadele, tööandjatele jt?

Selles osas kaitseb inimese seadus. Kõige olulisem punkt on siin hoopis mujal – kellele geenidoonor ise annab loa oma andmeid kasutada. Sellise loa andmise puhul peaks geenidoonor kindlasti põhjalikult järele mõtlema.

Mind üllatab, kui vähe küsi-

GENEETIKAGA SEOTUD KODULEHEKÜLGI:

www.geenivaramu.ee
www.genomics.ee
www.egeeninc.com
www.geneforum.ee
www.ebc.ee
www.estshg.ebc.ee

musi inimesed selle projekti kohta esitavad. Arvan, et see on suuresti seotud meie lähiminekuga, mil küsimuste esitamine ei olnud eriti soositud.

Geenivaramu saab küll andmeid jagada, aga see, mis alustel ja milliseid andmeid, peaks lähtuma suuresti just inimeste soovidest.

Millised on Eesti võimalused maailma ulatuses geeniuuringutes kaasa rääkida?

Positiivseid näiteid Eesti geeniuuringute tasemest on palju. Ka Geenivaramu projekt on ainulaadne selles mõttes, et haarab peaaegu kogu elanikkonda. See loob hea pinnase edasisteks uuringuteks.

Eesti teadusasutused saavad Geenivaramu andmeid kasutada tasuta, mis loob Eesti teadlastele head arenguvõimalused.

Kuidas töö õpingutega haakub?

Kuivõrd minu doktorantuuri teemaks on küsitlusuuringud, täiendavad kool ja töö teineteist väga hästi. Juhendan üht praktikarühma ja äsja algas ka meditsiinieetika kursus.

Huvi meditsiinieetika vastu ongi suuresti tänu Geenivaramule esile pääsenud, kuna iga küsimustiku koostamisel ja uuringu läbiviimisel peab igaüks kaaluma, kuidas see võib mõjutada neid inimesi, kes on nõus osalema. Teadliku nõusoleku ja inimeste informeerimise küsimused on hetkel minu jaoks väga aktuaalsed. Näiteks sugulaste kohta küsimuste esitamise teemal oli aasta alguses TÜ Eetikakeskuses arutelu, kus ma esinesin ettekandega ja sain kinnitust oma senistele arusaamadele.

Ka tulevastele geenidoonoritele võib soovitada, et nad arutaksid sellega seonduvad probleemid sugulastega läbi.

Kavatsete ka ise Geenivaramusse verd anda?

Eks aeg näitab.

UUDISED

Esseekonkursi võit tuli Tartu Ülikooli

Geenitehnoloogia Foorumi raames korraldatud tudengite esseekonkursil "Eesti edu eeldus" sai I koha (auhind 10 000 kr) TÜ bioloogia-geograafiateaduskonna II aasta üliõpilane Martin Meltsas. Teisele kohale (5000 kr) tuli Marko Saag TÜ Õigusinstituudist.

Prantsuse Teaduslik Instituut 80

21. ja 22. septembril toimub TÜ Raamatukogus Prantsuse Teadusliku Instituudi 80. juubelile pühendatud interdistsiplinaarne konverents "Relecture et découverte. Ülelugemine ja avastamine".

Konverentsi eesmärk on viia kokku erinevate tekstide lugejaid, et jagada ja arutada tõlgendamisalaseid kogemusi. "Miks ma sellest aru ei saa?", "Miks mulle tundub, et mind ei mõisteta?", "Millest on öieti jutt?" jms on küsimused, mis ühendavad eri distsipliinide uurijaid.

Kirjanduslike, juriidiliste, ajalooliste, loodusteaduslike ja matemaatilise-formaalsete tekstide tõlgendamise kōnelevad Danielle Risterucci-Roudnicky, Jean-Pascal Ollivry, Francis Segond, Leo Vöhandu, Marge Käsper, Tanel Lepsoo, Marju Luts, Aadu Must, Raivo Mänd, Jaanika Päll, Silvi Salupere, Katre Talviste ja Jan Willemson. Vaadeldavate probleemide võimalikult mitmekülgselt valgustamiseks on pärast iga ettekan- net kavas arutelu.

Vt: www.tdl.ee/~tanel/pti.

Muudatusi TÜ sporditegevuses

TÜ nõokogu likvideeris kehakultuuriteaduskonna koosseisus oleva spordikeskuse.

Dekaani prof Vahur Ööpiku sõnul on juba mõnda aega toimunud ülikooli sporditegevuse ümberkorraldamine, mille eesmärk on koondada sporditegevusega seotud funktsioonid ühtsesse struktuuri – MTÜsse TÜ Akadeemiline Spordiklubi. "Spordikeskuse ülesanne oli teaduskonna õppekavadele vastava õppetöö läbiviimine, millega tegeeldakse edasi, ning TÜ sporditöö korraldamine. Uuest õppeaastast täidab viimast ülesannet akadeemiline spordiklubi," selgitas Ööpik.

TÜ jäi teiseks

Üliõpilaste kergejõustikuvõistluse rändkarika võitis EPMÜ (üks punkt TÜst rohkem).

Eesti Akadeemilise Spordiliidu arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul olid TÜ sportlased mitmel alal esimesed: Maidu Laht jooksis 100 m 11,10 (-0,4) ja 400 m 48,75, Riho Kallaste ületas teivashüppes 4,00 m, Ahti Peder lennutas oda 66,96 m. Neidudest oli 100 m jooksus kiireim Jane Kalda 13,11, Jaanika Meriküll läbis 100 m tõkkeid ajaga 14,49, Lea Saapar hüppas teivast 3,40, Terje Matsik tõukas kuuli 11,29 ning heitis ketast 41,64. Gudrun Kaukver viskas oda 39,50. 4x100 m teatejooksu võitis TÜ ajaga 47,57 (Julia Krasnova, Jane Kalda, Oliver Lukasson, Maidu Laht).

"Mitmele üliõpilaskergejõustiklasele on eesmärgiks jõuda 2003. aasta suveuniversiaadile Lõuna-Koreas Daegus. Enne seda saab head vormi näidata rahvusvahelistel SELLi mängudel maikuus Kaunases," märkis Beljaeva.

KONTSERT

neljapäeval, 19. sept kell 19 TÜ aulas

Düsseldorfi Heinrich Heine nim Ülikooli sümfooniaorkester, dirigent Silke Löhr. Kavas: R.Wagneri 3. vaatuse sissejuhatus ooperist "Parsifal", A. Pärdi Sümfoonia nr.1 (Fratres), F. Mendelssohni-Bartholdy Sümfoonia nr.5. Piletid 25 ja 50 kr kohapeal.

ÖNNITLEME

Margareete Otter 65

9. septembril tähistas 65. sünnipäeva farmakoloogia instituudi dots Margareete-Helge Otter, kes on olnud tervele põlvkonnale Eesti proviisoritele ja ka paljudele arstidele farmakoloogiaalaste algteadmiste andja ning hilisem täiendaja lektori ja kirjutiste autorina. Farmaatsiaõpingute käigus tekkinud esimene kokkupuude farmakoloogiaga sai Otteri erialaks 1977. aastal TÜ psühhofarmakoloogia laborisse teadurina tööle asudes. Sellele eelnes kandidaadikraadi kaitsmine ja mitmeteistaastane teadustegevus taimebiokeemia vallas TA Eksperimentaallbioloogia Instituudis. 1986. aastast oli Otter TÜ farmakoloogia instituudi dotsent.

Teadustööd käsitlevad psühhoh-, käitumis- ja kronofarmakoloogiat. Eraldi uurimissuunaks on olnud ealine ja arengufarmakoloogia ning viimastel aastatel narkootikumide kasutamise levimus ja selle muutused Tartu üliõpilaste hulgas. Otter on aktiivselt tegelnud Eesti rohuteaduse ja arstiteaduse ajaloo uurimisega. Olulise osa M. Otteri kirjutistest moodustavad populaarteaduslikud artiklid ja raamatud rohuteaduse erinevate aspektide kohta. **Kolleegid TÜ farmakoloogia instituudist**

Arne Laos 65

14. septembril on sünnipäev kehakultuuriteaduskonna õppejõul Arne Laosel, kes on tudengitele korvpalliõpetust jaganud mitme aastakümne vältel. Juubilar lõpetas TÜ kehakultuuriteaduskonna 1961. aastal ning jõudis 15 aastat hiljem siia õppejõuna tagasi. Vahepeale jäi sportlasekarjäär ning töö noortetreenerina Tartus. Arne Laos mängis Tartu Kalevis ajal, mil meeskond osales suurriigi meistrivõistlustel – 1964 ja 1965 tuldi kuuendaks. Eesti meistritiitli on Arne Laos saanud TÜ võistkonna koosseisus kahel korral – 1958. ja 1959. aastal. 1976 asus Laos tööle kehakultuuriteaduskonna sportmängude kateedris ning on sellest ajast treeninud ülikooli mitme koosseisu korvpallimeeskondi. Arne Laose tegevuse edukusest õppejõuna annavad tunnistust tema käe alt sirgunud arvukad treenerid, kes Eesti korvpallielu edasi viivad. Juubilar aastakümnetepikkust tööd korvpalliteoreetiku ja -praktikuna kroonis kaua oodatud “Korvpalliõpik”, mis möödunud aastal ilmus.

Heino Variku 50

Igal sügisel ja kevadel küsid Sa meilt suuri silmi: kas tudengipäevad tulevad või ei? Aastad seda Sinult ei küsi – nemad lihtsalt kuhjuvad. Olgu Sul kanda või pool sajandit, ikka tiirlevad Su ümber noored. Ja me ütleme Sulle, miks: Sinu elurõõm, särts ja sihikindlus innustavad meidki tegeudele. Soovime Sulle jõudu Tartu vaimu kandmisel!

Sinu kultuuriklubilased

- 30 Maarja Õpik, laborant – 17. september
- 35 Inga Vainumäe, assistent – 15. september
- Merike Petuhov, vanemlaborant – 17. september
- 40 Valdo Kuusemets, vanemteadur – 17. september

- 45 Arne Sellin, dotsent – 16. september
- Krista Lukka, raamatukoguhoidja – 18. september
- 50 Leida Rõivassepp, metodik – 16. september
- Urve Liin, assistent – 18. september
- Heino Variku, direktor – 18. september

TÜ võtab TÜ Õigusinstituudi raamatukokku tööle

klienditeenindaja,

kelle ülesanne on lugejate teenindamine, töö teavikutega ning kogu korrashoid.

Edukal kandidaadil on:

- kesk(eri)haridus,
- head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- vähemalt ühe võõrkeele oskus suhtlustasandil,
- arvutioskus,
- soovitatavalt teenindusalane töökogemus.

Töökoht asub Tallinnas. Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele ning elulookirjeldus hiljemalt 17. septembril TÜ personaliosakonda (rvalk@ut.ee, ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel (07) 375 141, e-post personal@ut.ee.

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS

TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

19. septembril kell 12 TÜ aulast

“Kuidas saada raha?”

Sihtasutuse stipendiumikonkurssidest, rahataotlemisest ja sihtasutuse ülesehitusest räägivad sihtasutuse juhatuse liikmed Sten Soosaar ja Indrek Mustimets. Esitlus on tasuta. Oodatud on küsimused ja ettepanekud! Info: Indrek Mustimets 050 63 076 ja im@ut.ee.

FOREIGN TEACHERS/SCHOLARS!

Two years ago the former foreign lecturer from Hungaria took the initiative to gather all foreign university teachers working in Tartu, to a meeting at Wilde. That was the new start of a union or club for foreign teachers in Tartu - later often called “Dorpat Dozentenabend” after a similar institution in Dorpat/Tartu, in the 1930s.

We want to continue this tradition. It was announced to those participating in the reception for foreign students and teachers, given by the Rector on Monday 2nd September. Then Rector Aaviksoo promised to sponsor wine for our first meeting. Later on, the International Office has shown interest in this activity, and they will probably support us in the future.

The first meeting this autumn will take place at “Paabel”, Ülikooli 17 (just opposite the main entrance of the main building, on Wednesday the 18th of September, at 19.00. Just check on the third floor (Skandinavistika) where exactly the meeting will be held.

Preliminary programme:

- Opening adress by professor Stig Örjan Ohlsson.
- Dr Jürgen Beyer opens the bottles from the rector.
- The participants present themselves.
- Discussion about activities of the “Dorpat Dozentenabend”.
- When the bottles are emptied the meeting is over.

We suggest that everybody brings some snacks for common use - specialities from the different countries of the participants are very welcome!

Please give a note to all those who might be interested in joining the club! And, please, let us know that you will come, by a short e-mail, headed Dorpat Dozentenabend, to viivikav@ut.ee

Jürgen Beyer, Ph.D., külalisprof, Germany
Rene Kegelmann, Dr.Phil., külalislektor, Germany
Stig Örjan Ohlsson, Fil.dr, külalisprof, Sweden
Elina Waris, Fil.dr, külalistedur, Finland

- Raul Narits, professor, instituudi juhataja – 19. september
- 55 Kaur Altoa, lektor – 14. september
- Jaanus Paal, erakorraline professor – 16. september
- Tiia Rosenberg, vanemlaborant – 19. september
- 60 Tiina Tenno, teadur – 16. september
- 65 Margareete-Helge Otter dotsent – 9. september
- Arne Laos, erakorraline õpetaja – 14. september
- Elvi Roots, valvur – 17. september

TÜ võtab üld- ja molekulaarpatoloogia instituuti tööle

laborandi,

kelle ülesanne on geneetikalaboris toimuva teadustöö assisteerimine ning geneetika praktikumide ettevalmistamine.

Edukal kandidaadil on:

- erialane keskeri- või kõrgharidus (meditsiin, bioloogia, keemia),
- head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- hea võõrkeel(t)e oskus,
- hea arvutioskus,
- hea käeline täpsus.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, elulookirjeldus ning haridust tõendava dokumendi koopia hiljemalt 16. septembril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel (07) 375 145, e-post personal@ut.ee.

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners, Macmillan 2002

Mahukas ja kaasaegne õppuritele mõeldud sõnaraamat sisaldab üle 100 000 märksõna. Sõnaraamatut on lihtne kasutada: seletused on lühikesed ja konkreetse, eraldi on välja toodud aktiivsesse sõnavarra kuuluvad sõnad, lisatud on märkused sünonüümide, metafooride, kollokatatsioonide ja enamlevinud vigade kohta. Üle tuhande sõna on seletatud piltide abil. Lisatud on lühinfo arvutialase terminoloogia ja äringlise keele kohta.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11. Avatud E-R 9-19, L 10-16. Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!

KURSUSED

TÜ kunstide osakond koostöös Eesti Muusikaakadeemiaga kuulutab välja sügissemestriks alljärgneva valikkursuse kõigile soovijatele:

EESTI MUUSIKA AJALUGU (FLKU.02.011, 2 AP, E), õppejõud Tiia Järg. Toimumise ajad E, T 16.-17. sept., 7.-8.okt., 11.-12. nov. ja 2.-3. det: esmaspäeviti kell 14.15-17.30 ja teisipäeviti kell 10-14.

Loengud toimuvad Lai 34-72. Info kunstide osakonnas Lai 34 III k., tel 375 669 Triin Lett, registreerimine ÕIS-is või kunstide osakonnas.

FLLE.00.006 Võru keel II, 2AP

Õppejõud Sulev Iva

Kursuse eesmärgiks on võrukeelse suulise ja kirjaliku väljenduse põhjaluste omandamine. Kursus on mõeldud neile, kes on läbinud kursuse Võru keel I (FLEE.02.067) või mingil muul moel võru keelega varemgi kokku puutunud. Kursusel korraldatakse ja õpitakse juurde võru grammatikat ning harjutatakse võru keeles lugemist ja loetu ümberjutustamist. Iseseisva tööna proovitakse ka võru keeles kirjutada. Kursus lõpeb arvestusega. Loengud toimuvad 3.–12. n (1. loeng 20. sept) R 8–10 ph-244. Lisainfot saab TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskusest Lossi 38 (tel. 375 422) või eesti keele õppetoolist.

Kolmapäeviti kell 17 hakkab Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses taas koos käima võru keele vestlusring. Esimene kokusaamine on 25. septembril.

Ladina keelt õppida soovijad (valik- või vabaainena, algajad ja edasijõudnud) saavad end re-

gistreerida klassikalise filoloogia õppetoolis, Ülikooli 17 (4. korrus), ruum 412 (kuni 26. sept). Õppetöö algab 1. oktoobril.

KONVERENTSID

20. ja 21. septembril toimub TÜ Ajaloo Muuseumis rahvusvaheline konverents teemal “Tying together both ends of the Baltic Sea: historical contacts between Denmark and Estonia”. Kõik huvilised on oodatud. Info: külalisprof Jürgen Beyer, tel. 375 304 ja 482 009.

TEATED

TÜ Kammerkoor ootab oma ridadesse uusi lauljaid. Helista ja lepi kokku proovilaulmise aeg! Dirigent Triin Koch 052 71 105.

Korp! Filiae Patriae selle semestri külalisõhtud toimuvad 17., 19. ja 24. septembril kell 19 meie konvendis, aadressil Struve 4.

Korp! Indla selle semestri külalisõhtud toimuvad kolmapäeviti, 18. ja 25. septembril kell 20 meie konvendis, aadressil Tähtvere 4.

TÜ kunstide osakond vajab mees- ja naismodelle. Tel 056 601 719 Rein.

KINOS ILLUSIOON

illusioon

www.hot.ee/kinoillusioon

Peeter Paan – Tagasi Eikunagi-maal – kl 13, 14.15, 15.30
Ühikakutid – kl 16.45
Herilasepesa – kl 18.15, 20
Amélie – kl 21.45

Rebasenädal kinos Illusioon 13.-19. september – kõikidele esmakursuslastele kõik seansid ainult 25 krooni. Võta matrikkel kaasa!

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Välistudengid kiidavad Tartut

Kristjan Kaljund

**Tartu Ülikoolis õppivad välis-
tudengeid on on üllatunud ja
rahul siinse sõbraliku õhk-
konnaga.**

Hollandist pärit majandustu-
deng Tim Joris Kaiser istub
Krooksus kahe õlleklaasi taga.
"Pilsner on magusam kui Origi-
naal," ütleb ta pärast kaht võrd-
levat lonksu.

Tartu Ülikooli sattus Kaiser
juhuse tõttu. "Minu koduüli-
koolil on lepingud tohutu hulga
ülikoolidega üle maailma. Kuk-
kusin statistikaeksamil läbi ja
see kahandas mu valiku kolme-
le – Tartu, Praha ja Budapest,"
räägib Kaiser. "Kahes viimases
linnas olen käinud, Tartu tun-
dus kõige põnevam."

Kaiser uurib ajaleheartiklit
m-pileti kohta. "Vaata sellised as-
jad mulle Eesti juures meeldi-
vad!" Üllatusi pakub talle Eesti
väiksus. "Isegi ministrid kõnni-
vad teil tänaval," imestab
Kaiser.

Tartu pani paari

Kaiseril on veel teinigi põhjus
rahul olla. Tartusse tulemata
oleks ta vaevalt kohtunud oma
praeguse tüdruksõbra – Peter-
burist vahetusüliõpilasena rah-
vusvahelisi suhteid õppima tul-
nud Elena Fofanova.

Fofanova on põgusalt Eestis
käinud kümmekond korda,
nüüd aga jääb korraga pooleks
aastaks. Siis seisab ees bakalau-
reusekraadi kaitsmine Peterbu-
ris, seejärel kaalub ta Eestisse
naasmist, et siin magistrantuuri
astuda. Lisaks plaanib ta tulevi-
kus kindlasti Eesti kohta mõne
teadusliku töö kirjutada ning
õpib kohalikest oludest paremini
aru saamiseks eesti keelt.

Belgia noormees Bart Cosyns
tuli siia aga vene keele õpinguid
jätkama. Ta kaalus ka Venemaa-
le minekut, ent seal oli väga
vähene vabu kohta, lisaks tuli kõige
eest ise maksta. Eesti kohta oli
Cosyns varem kuulnud oma
kooli professoritelt, kes kinnita-
sid, et Tartu Ülikool on tasemel.
Loomulikult pole võõras ka Juri

ELENA FOFANOVA

Vahetusüliõpilane Peterburist

*Erinevalt Peterburist on
Tartus kõik väga abivalmid,
teretavad ja küsivad, kas
nad saavad kuidagi aidata.*

Lotmani nimi. Tulevikus tahab
Cosyns Brüsselis kirjaliku tõlgi-
na tööle hakata.

Küsimusele, mis talle Eestis ei
meeldi, vastab Cosyns häbeli-
kult: "Külm on!" Lisaks valmis-
tasid talle ebameeldiva üllatuse
Eesti hinnad. "Arvasin, et hin-
navahe Belgiaga on suurem."

Küllap on Eesti hinnatase
halva üllatuse valmistanud nii
mõnelegi välistudengile, sest
õppimisprobleemide kõrval on
TÜ välisüliõpilastalituse pea-
spetsialisti Ülle Tensingu sõnul
just majanduslikud raskused
põhjuseks, miks mõned välistu-
dengid siit plaanitud varem
lahkuvad.

Tartu kohta ütleb Cosyns, et
see on hubane linn, mitte liiga
suur. Võrreldes Balkaniga, kus
Cosyns samuti õppis, on Tartu
puhas ja kaasaegne. Inimesed
on sõbralikud ja naised ilusad.

Inimeste sõbralikkust ei suu-
da ära imestada ka Fofanova.
"Mul on kahe nädalaga tekkinud
nii palju tuttavaid! Erine-
valt Peterburist on kõik on väga
abivalmid, teretavad ja küsivad,
kas nad saavad kuidagi aidata."

Tudengist mainekujundaja

Samas mõnab ta, et enamik
inimesi Peterburis suhtub Ees-
tisse eelarvamusega. "Kõik on
veendunud, et eestlased on ve-
nelaste vastu vaenulikud, ja
kardavad seepärast siia tulla." Fofanova ütleb, et on tutvus-
ringkonnas palju promotööd
teinud ja pärast seda põlevad
kõik soovist ise Eestis ära käia.

Cosyns elab Pepleri 14 ühikas
ja on sellega väga rahul, kurdab
vaid, et õhtuti on fuajee täiesti
tühi ja pole kellegagi suhelda.
"Pidusid ei korraldata, inime-

sed ei tunne üksteist."

Fofanova ütleb, et kõik sõltub
sellest, kuidas sa ise inimestega
suhtled. "Kui oled avatud ja
rõõmsameelne, vastatakse sa-
maga." Vahel isegi itaallaseks
peetud Fofanova peokaaslas-
test puudu ei tule.

Kehv keeloskus

"Odavus, hea haridus, hea mai-
nega ülikool, tudengisõbralik
linn ja tuttavate käest saadud
soovitused," loetleb TÜ välisüli-
õpilastalituse peaspetsialist
Ülle Tensing põhjusi, miks välis-
maalased siia õppima tulevad.

Samas on õppijate arv vii-
maste aastatel muutumatuna
püsinud. Kõige rohkem tullakse
TÜsse õppima Soomest – Tartu
on kodule lähemal ja keelebar-
jäär on soomlastel väiksem.

"Uudsus, mis tõmbas välisüli-
õpilasi 90ndate keskel, on
nüüdseks taandunud," vastab
Tensing küsimusele, miks välis-
tudengite arv viimasel ajal kas-
vanud pole. "Ülikool peab tõs-
ma ingliskeelsete programmide
ja kursuste arvu, nagu ka rektor
Aaviksoo rõhutanud on. Selleks
viiakse läbi võõrkeelsete aine-
kursuste konkursse."

Ka Tim Joris Kaiser ütleb, et
ingliskeelseid kursusi võiks roh-
kem olla, samas on nii mõnelgi
õppejõul keelega raskusi. "Kui
ta auditooriumi ees järgmist
sõna otsides viis korda eelmist
kordab, tekib küll tahtmine
ütelda, et räägi, kurat, edasi,"
kurdab Kaiser.

Praegu õpib TÜs 410 välistu-
dengit, mis on mitu korda vä-
hem ülikooli arengukavas mai-
nitud. "Good luck," ütleb Tim
Joris Kaiser selle peale kerge
naeruturtsatusega.

Belgiast pärit Bart Cosyns plaanib Tartus õppida nii
vene kui ka eesti keelt.

KRISTJAN KALJUND

VÄLISÜLIÕPILASED TARTU ÜLIKOOLIS

Sellel sügisel võeti vastu 158 uut välistudengit 23 riigist
(Soomes, Venemaal, Saksamaal, USA, Itaalia, Rootsi, Ungari,
Hispaania, Kanada, Holland, Hiina, Prantsusmaa, Tšehhi,
Belgia, Egiptus, Pakistan, Norra, Ukraina, Inglismaa, Korea,
Turkmeenia, Läti, Leedu).

TÜ Raamatukogu sai väärtsusliku täienduse

Kertu Uri
TÜ Raamatukogu
väliskirjanduse osakonna
juhataja

Juuli lõpus jõudis TÜ Raa-
matukokku osa Göttingeni
Ülikooli emeriitprofessori,
Tartu Ülikooli audoktori Gert
von Pistohlkorsi raamatuko-
gust.

Dr G. von Pistohlkorsi nimi on
Eesti ajaloolastele ja ülikooli in-
imestele kindlasti hästi tuttav,
sest ta on uurinud Eesti ja teiste
Balti riikide ajalugu. Ka raama-
tukogul on G. v. Pistohlkorsiga
pikaajalised kontaktid – ta on
aastaid saatnud raamatukogule
nii tema enda koostatud või kir-
jutatud raamatuid, Balti Ajaloo-
süsteemi kasutajaparoolide
saamise) kui ka sisulise (millis-
tele ainetele täpselt registreeri-
da) poole pealt.

tud teenete eest anti
Pistohlkorsile seoses raamatu-
kogu 200. aastapäevaga raa-
matukogu teenetemärk.

Suvel siia jõudnud saadeti
suurem kui senised ja moodus-
tab osa tema isiklikust raamatu-
kogust. Kingitud kogu sisaldab
peamiselt Saksamaa ajalugu ja
ajaloo teooriat puudutavaid
väljaandeid ning ajakirja
Zeitschrift für Ostforschung TÜ
Raamatukogus seni puudunud
aastakäike. Kingitud raamatud
on märgistatud templiga "Ex
libris Dr. Dr. h. c. Gert von
Pistohlkors, Göttingen".

Raamatute saatmist Eestisse
aitas korraldada Sachsen-
Anhalti Liidumaa kultuuri- ja
haridusministeeriumi raama-
tukogunõunik dr Jürgen Heeg,
finantseeris Saksamaa Liitvaba-
riigi välisministeerium.

TÄNA LEHES

**Tartu Ülikool
käis Peterburi
Ülikoolis**

LK 3

**Eesti ja TÜ
Euroopa
teadusruumis**

LK 2

**Ernst Jaaksoni
stipendium Ilona
Nurmelale**

LK 2

UUDISED

Academica VI

Järjekordne Saksa-Eesti aka-
deemiline nädal toimub ülikoo-
lis 28. septembrist 3. oktoobri-
ni.

Tänavuse Academica teema
on: "Ülikooli traditsioonid: ko-
hustus, eelis või väljakutse?"

TÜ välissuhete talituse pea-
spetsialisti Lea Kivi sõnul toimu-
vad põhiüritused esmaspäeval,
30. septembril. "Aulaloengut
pidama on kutsutud
Volkswagen AutoUni president,
Marburgi Ülikooli prof Walther
Ch. Zimmerl teemal "Euroopa
ülikooli kolm muutumist – aja-
loo puudumine kui õnnistus ja
traditsioon kui võimalus". Nagu
juba tavaks on muutunud, toi-
mub ka nüüd Eesti ja Saksa
teadlaste vahel teemakohane
diskussioon," ütles Lea Kivi.

Samuti on kavas juba popu-
laarseks saanud infopäev, kus
tutvustatakse õppimisvõimalu-
si Saksamaal.

Järgnevatel päevadel on
rõhk teaduskondades toimuvat-
el üritustel.

Academica ürituste sarjas
toimub 1. oktoobril närvikliini-
kus raamatu "Eetika meditsiini
argipäevas" esitlus (koostaja ja
kahe peatüki autor on Lüübecki
Meditsiiniülikooli prof Dietrich
von Engelhardt).

Esimene Academica toimus
viis aastat tagasi eesmärgiga ti-
hendada kontakte kahe maa
teadlaste vahel ning pakkuda
kogu ülikooliliperele võimalust
kuulata silmapaistvate Saksa
teadlaste loenguid ja osaleda
seminarides.

Infotehnoloogia osakond kolis uude kohta

TÜ infotehnoloogia osakond ko-
lis sel nädalal täies koosseisus
uutesse ruumidesse vanasse
keeltemajja Ülikooli 18a teisele
korrusele. Varem oli neis ruu-
mides keelekeskus, mis asub
nüüd uues anatoomikumis Näi-
tuse 2.

Osakonna juhataja Andres
Salu ütles, et uutest ruumidest
on heameel: "Viimati olime ju
Liivi tänava majas ajutisel pin-
nal."

Enamik osakonna töötajate
telefoninumbreid on samaks
jäänud, muutunud pole ka e-
posti aadressid.

Arvutiabi telefon on 375 500,
e-posti aadress ak.abi@ut.ee.

Arvutiprobleemidest saab
teada anda ka veebivormi kau-
du aadressilt www.ut.ee/it.

UT KÜSIB

Millised on rebaste probleemid?

Inge
Mesek
arsti-
teaduskond

Põhilised
probleemid
on seotud
süsteemist arusaamisega, sest
kõik oli uus – valik-, vaba- ja
kohustuslikud ained, keegi
meist ei teadnud, mida need
tähendavad, kus ja kuidas neile
registreeruda.

Omajagu segadust tekitas ka
matriklite ja üliõpilaspiletite
kättesaamine. Meie teaduskon-
nas sai neid alles alates teise
nädala lõpust ning seepärast
sõideti sinnamaani koju täispi-
letiga, kuigi oleks pidanud juba
soodustust saama. Tahaks loo-
ta, et tulevikus hakkavad asjad
veidi kiiremini liikuma.

Jelena
Rjzanova
Õpetajate
Seminar

Tulin õpeta-
jaks õppi-
ma. Tahän
tõesti õpetajaks saada. Õpetaja-
te Seminaris õpivad klassiõpe-
tajaks vene õppekeelega koolis
põhiliselt eestlased, venelasi on
vaid 4-5.

Esialgu on raske loengutest
arusaamise ja konspekteerimi-
sega, kõike ei jõua üles kirjuta-
da.

Agaprobleeme üldiselt pole.
Õppejõud on vastutulelikud ja
püüavad kõike seletada.

Kuna elan Tartus, siis ei ole
mul ka igapäevaseid olmeprob-
leeme. Ja ülikoolis mulle meel-
dib.

Maarja
Torga
õigus-
teaduskond

Kuna see va
rebase ras-
ke elu on te-
gelikult juba teist aastat käsil,
on enamik muresid lihtsalt ära
jäänud. Linn on vajalikul mää-
ral selge ja ülikooli paberima-
jandusest ka arusaam olemas.

Eelmisest aastast on kõige
hullema asjana mees regist-
reerimise "tore" protsess, mis
tundub ka selle aasta rebaste
jooks kõige rohkem probleeme
valmistavat. Seda nii vormilise
(matriklinumbrite ja õppeinfo-
süsteemi kasutajaparoolide
saamise) kui ka sisulise (millis-
tele ainetele täpselt registreeri-
da) poole pealt.

UUDISED

Mälestuspäev on 2. oktoobril

Tartu Ülikool mälestab ülikooli-pere lahkunud liikmeid kolmapäeval, 2. oktoobril Raadi kalmistu keskväljakul.

Mälestuspäev on kujunenud ülikooli traditsiooniliseks ürituseks.

Kergejõustiku rändkarikas Tüsse

Eesti üliõpilaste kergejõustiku meistrivõistlustel võitis rändkarika Tartu Ülikool (43 p), mitte EPMÜ. Teine oli EPMÜ (48 p) ja kolmas TTÜ (49 p).

“Vahetult pärast võistlust kuulutati võitjaks EPMÜ (nii oli ka eelmises UTs – toim), punktiarvestuses ilmnesisid aga ebatäpsused,” vabandavad Eesti Akadeemiline Spordiliit ja võistluste läbivijad.

Euroopa keeltepäev “Elukestev keeleõpe”

24. septembril kell 11 algab haridusministeeriumis Euroopa keeltepäev.

Haridusministri Mailis Ranna tervituse järel kõneleb kantsler Peep Ratas teemal “Keel kui pere” ja keelepoliitika nõunik Jüri Valge “Keeleõpe – elukestev looming”.

Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni Andras juhatuses esimees prof Talvi Märja räägib elukestvast õppest.

Itaalia keelest tänases maailmas kõneleb TÜ itaalia keelelektor Pietro Lauretta ja hispaania keelest Peruu Vabariigi aukonsul Eestis Ricardo Mateo.

Kell 14.30 jätkuval keelepäeval räägib ladina keele tähtsusest TÜ vabade kunstide kutsutud prof Ain Kaalep, Euroopa keelemapist TÜ inglise keelelektor Ülle Türk, eesti keelest maailmas ministeeriumi poliitikaosakonna keeletalituse ekspert Piret Toomet ja eesti keelest teise keelena Eestis ministeeriumi poliitikaosakonna siseintegratsiooni nõunik Maie Soll.

Võru Instituudi spetsialisti TÜ doktorandi Sulev Iva ettekande teema on Euroopa ja Eesti põliste paikkondlike keelte olukord.

Kirjastused tutvustavad ka keeleõppematerjale.

Info: Tõnu Tender, haridusministeeriumi keeletalituse juhataja, tel 350 223, 051 54 365, Tonu.Tender@hm.ee.

Sporditeated

Eesti Akadeemiline Spordiliit alustab registreerimist Eesti üliõpilaste harrastajate korvpalliliigasse (kuni 7. okt); Eesti üliõpilaste meistrivõistlustele korvpallis (27. okt) ja võrkpallis (26. okt). Registreerumine 1. oktoobrini www.ut.ee/easl, easl@ut.ee ja 07 333 233, 052 57 624.

Wado-ryu Akadeemia ootab kõiki huvilisi uuel hooajal jaapani traditsionaalse võitluskunsti wado-ryu treeningutesse E ja N kell 18 (vanuses 8-13 aastat) ja 19 (al. 14 a.) Tartu Kommerts-gümnaasiumi võimlas. Lisateave www.wadoryu.ee või tel: 055 677 467 (WAE peainstruktor Tanel Lihtmaa).

Mälumäng

25. septembril kell 18.30 alustab Tartu Üliõpilaste Mälumänguklubi kohvikus Heller oma kolmandat hooaega.

Info: www.hot.ee/eria ja aolesk@ut.ee.

Eesti ja TÜ Euroopa teadusruumis

Erik Puura
uue arenguplaani
koostamise tööühma juht

Viktor Muuli
teadustalituse peaspetsialist

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete
talituse peaspetsialist

Uut strateegilist arenguplaani koostav tööühm ei ole hetkekski vaidlustanud ülikooli praeguses arengukavas püstitatud eesmärgi saada tippasemel haridus- ja teaduskeskuseks Lääne-mere regioonis, Euroopas ning kogu maailmas.

Sellele püüdlusele on rajatud ka tulevase arenguplaani valikud.

Siiski ei ole eesmärgi seadmisel mõtet, kui puudub võrdlusmaterjal – erinevalt USA ülikoolidest pole Euroopa ülikoolidele seni ühtseid võrdluskriteeriume loodud. Kuidas siis teada saada, milline võiks olla kesk- ja milline tippase?

Võrdlusmaterjalid

Küsimust analüüsides selgus, et peamiseks abimaterjaliks Euroopa teadusruumi teadus- ja arendustegevuse võrdlemisel saavad olla riike võrdlevad näitajad. Kuna Tartu Ülikool annab Eestis suurima panuse nii teadusloomingusse kui ka uute doktorikraadiga spetsialistide tekkesse, määrab ülikool ühtlasi kogu riigi näo. See võrdlusmaterjal on praegu olemas kõikide ELi liikmesriikide, USA ja Jaapani kohta veebiaadressil www.cordis.lu/rtd2002/indicators/, nende sisu selgitav ülevaatedokument asub veebiaadressil europa.eu.int/comm/research/era/pdf/benchmarking2001.pdf. Praegu ei sisalda ülevaade kandidaatriikide andmeid, kuid need lisanduvad süsteemiadministraatorite sõnul peagi.

Eesti ja TÜ hetkeseis

Missugune on siis Eesti ja Tartu Ülikooli hetkeseis?

Selgub, et eesmärgi olla üle keskmise taseme on märksa lihtsam saavutada Euroopa kui Põhjamaade dimensioonis, kus Soome ja Rootsi domineerivad enamiku näitajatega. Samas ei ole tase üle keskmise veel kindlasti tippase. Soovitame ülikoolipere liikmetel ülaltoodud materjaliga tutvuda, siin kommenteerime ainult ülikooli seisukohalt tähtsat.

Üks peamine näitaja on uute doktorikraadide arv 1000 elaniku kohta vanuserühmas 25-34. Aastal 2001 anti Tartu Üli-

Eelmisel aastal anti TÜs 50 doktorikraadi. Ülikooli aastapäevaaktusel sai rektorilt doktoridiplomi ka Euroopa Kolledi tollane asedirektor Raul Eamets.

JAAK NILSON

koolis 50 doktorikraadi, Eestis tervikuna 83, mis annab Eesti vastavaks näitajaks 0,45. Rootsis oli see näitaja Euroopa kõrgeimana 1999. aastal 1,17, Soomes teisena 0,97, madalaimana Portugalis 0,23 ja Itaalias 0,17. ELi keskmine oli 0,55. Suund tugevdatud doktoritõppele peaks olema riigi jaoks primaarne, pidades silmas ka Eesti teadlaskonna vanust, milleks on keskmiselt 47 aastat.

Teaduspublikatsioonid

Teine oluline näitaja on teaduspublikatsioonide ning enim tsiteeritud publikatsioonide arv. Esimene näitab teadustöö kvantiteeti (küll eelrefereeritavuse tingimusega) ja teine teadustöö kvaliteedi tippu. Euroopa teaduse kvaliteedi üks näitajatest arvestab ainult Institute

of Scientific Information (ISI) Science Citation Indexi (SCI) poolt refereeritavates ajakirjades avaldatud artikleid. Artiklid, kus autorid on kahest või mitmest riigist, lähevad täisarviti kõikide osalejate riikide arvestusse. TÜ teadlased avaldasid 2001. aastal SCI refereeritavates ajakirjades 372 artiklit. Kokku oli see arv Eestis 592, seega avaldati 433 artiklit miljoni elaniku kohta. Aastal 1999 oli vastav arv Rootsis 1431, Taanis 1214 ja Soomes 1157; mahajäänudatena Kreekas 340 ja Portugalis 248. ELi keskmine oli 613.

Kõige rohkem tsiteeritud publikatsioonid leitakse, kui kõigi riikide enim tsiteeritud artikleid jagatakse riikide arvestuses tagasi. Kuna Eesti veel selles süsteemis pole, ei saa seda

praegu hinnata.

Võrdluspilt on kurvem, kui hinnata tehnoloogilist arengutaset – ülikool kui regionaalne teadus- ja innovatsioonikeskus peaks olema suuteline andma tugeva panuse riigi tehnoloogilisse arengusse.

Tehnoloogiline tase

Euroopa patentide arvus miljoni elaniku kohta on kindlas esirinnas Rootsi, Soome ja Saksamaa, kus 1999. aastal olid vastavad näitajad 289, 265 ja 244. Siin on mahajäänutega eriti kolariitne vahe. Kreekas ja Portugalis olid need näitajad vastavalt 6 ja 3 (ELi keskmine 125). Sama laadi on USA patentide arvnäitajad. Eestis anti aastal 2001 välja 14 patenti ehk 10 patenti miljoni elaniku kohta.

Ehk on rõõm teada, et väike

Euroopa Komisjoni ettekandes hinnatakse Eesti teaduspotentsiaali kõrgeks.

Eesti ei ole Euroopa teadusruumi võrdlusnäitajates liikmesriikidega võrreldes viimasel kohal. Just teaduse ja tehnoloogia areng peab olema põhjamaise riigi majanduslikuks aluseks, loendamatu turistide voolule ei luba kliimaolud lihtsalt loota... Meie mahajäämus Soome, Rootsi ja Saksamaa keskmise tasemega võrreldes on väga suur. Euroopa teadusruumis osalemine eeldab ka riigi enda panuse otsustavat suurendamist.

Kokkuvõtteks

Euroopa Komisjoni ettekanne “European Trend Chart on Innovation. Country report: Estonia (January 2001-June 2001)” hindab Eesti teaduspotentsiaali kõrgeks. Selle tõestuseks tuuakse Eesti teadlaste edukas osalemine ELi teadus- ja arendustegevuse 5. raamprogrammis, milles Eesti projekti taotlusest on heaks kiidetud keskmiselt 24%. See on võrdluse ELi liikmesmaade keskmisega ja on parem kui ülejäänud Kesk ja Ida-Euroopa riikidel. Samas konstateeritakse, et Eesti teadus- ja arendustegevuse kulutused on teiste ELi riikidega võrreldes väga madalad, keskmiselt 0,6% SKPst aastatel 1995-1999. See on vaid kolmandik ELi maade keskmiselt 1,9% SKPst. Sellise finantseerimistasemega jääb Eesti maha Sloveeniast, Ungarist, Tšehhist, Poolast ja Maltast, olles ühel tasemel Rumeenia ja Bulgaariaga ning edestades Lätit ja Leedut.

Eesti teadus- ja arendustegevuse finantseerimine 1995-2004*

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Kogufinantseerimine (mln EUR)	16,2	19,5	24,8	28,8	36,6	33,9	47,3 (32,5)	78,5	100,4	125,8
Sh riiklik finantseerimine (mln EUR)	11,8	14,0	16,6	19,7	22,9	23,4	37,8 (25,9)	58,9	75,3	88,1
Riikliku finantseerimise suhe kogufinantseerimisse (%)	71	72	67	68	63	69	80	75	75	70
Finantseerimise suhe SKPsse (%)	0,64	0,60	0,58	0,61	0,76	0,62	0,75 (0,55)	0,80	0,90	1,10
Riikliku finantseerimise suhe SKPsse (%)	0,45	0,43	0,40	0,42	0,48	0,43	0,63 (0,44)	0,90	1,05	1,12
Riikliku finantseerimise suhe riigieelarvesse (%)	2,08	2,15	2,07	2,05	1,99	1,28	1,99 (1,36)	2,89 (2,38)	3,44	3,70

* 2002-2004 aasta arvnäitajad on hinnangulised ja tuginevad Eesti teadusstrateegia dokumendis “Teadmistepõhine Eesti” väljendatud eesmärkidel. Sulgudes on toodud 2001. aasta tegelikud näitajad.

ALLIKAS: EUROOPA KOMISJON (2001)

Eile andis TÜ Sihtasutus õigusteaduskonna rahvusvahelise eraõiguse lektorile, Cambridge'i Ülikooli doktorandile Ilona Nurmelale (fotol koos dekaani prof Kalle Merushiga) kätte Ernst Jaaksoni Mälestusfondi stipendiumi (186 000 kr). Ilona Nurmela kasutab stipendiumi doktoritõpinguteks Cambridge'i Ülikoolis.

VARJE SOOTAK

TOEFL-testil muutused tulekul

Merli Tamtik
Põhja-Ameerika ülikoolide
teabekeskus

54. NAFSA konverentsil San Antonios, Texasas tutvustati uut TOEFL-testi (Test of English as a Foreign Language) struktuuri ja räägiti tulevikumuutustest inglise keele testimises.

ETS (Educational Testing Service) peakorteritega Princetonis ja Ewingis USAs on ametlik testimisfirma TOEFL-, SAT-, GRE-, GMAT-, CLEP- jt sisseastumistestidele Ameerikas. 2004. aastal tähistab ETS TOEFL-keele testi 40. sünnipäeva, tuues turule uue struktuuri- ja TOEFLi kasutuselevõttuga

Uus test koosneb 4 osast. Varem sisaldunud kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisosal e lisandub alates juulist 2004. a testile ka inglise kõnekeele oskuse kontroll, mis siiani puudus. Eesmärk on inglise keele taseme võimalikult kompleksne ja interaktiivne testimine, mis testitegijale tähendab eelkõige suhtlemisjulgust arvutiga. Arvuti esitatud küsimustele (suuliselt või kirjalikult) tuleb ettenähtud aja jooksul suuliselt vastata. Pilootuuringud on näidanud, et uus test on endisest keerukam, nõudes väga head kõnekeele oskust, kuid mitmekülgsem testi ülesehitus muudab testi huvitavamaks sooritajale. Seoses uue TOEFLi kasutuselevõttuga

võib muutuda ka senine skoorimissüsteem ja testi maksumus, mis praegu on veel 110\$. Varasema testi skoorid kehtivad ikka 2 aastat.

Testimisaaastal 2001/2002 sooritas TOEFL-testi 223 eestlast, kelle keskmiseks tulemuseks mõõdeti 585 677st. Oma tulemuste pooldest oleme paremad lähinaabritest lätlastest, leedulastest ja venelastest, kuid inglise keele taseme pooldest jääme alla soomlastele.

Kõiki, keda huvitab enesetäiendamine mõnes USA või Kanada kõrgkoolis, oodatakse Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuses EÜ Raamatukogu ruumis 325 E-N 13-16, tel 427 243, merlit@ut.ee.

Tartu Ülikool tähistas aastapäeva Peterburis

Varje Sootak

5. ja 6. juulil tähistas Tartu Ülikool oma 375. asutamise ja 200. taasasutamise tähtpäeva Peterburis.

Peterburiga seovad ülikooli nii ajaloolised sidemed kui ka praegune koostöö ülikoolidevahelise lepingu alusel.

Bussitais ülikooliinimesi erinevatest teaduskondadest eesotsas rektor Jaak Aaviksooga alustas oma Peterburi-reisi Tartust 4. juulil, külastades ka Narva kolledžit.

5. juuli hommikupoolikul oli võimalus enne aulaettekandeid veidi aega ka Peterburi ülikooliga tutvuda.

Seda võimalust kasutasid UT toimetuse ja teabetalitus sealse ajakirja toimetuse ja infoosa-

konna uudistamiseks.

TÜ rektori Jaak Aaviksoo ja Peterburi ülikooli rektori Ljudmila Verbitskaja sõnavõttude järel esinesid ettekannetega sealse ülikooli ajaloomuuseumi direktor Igor Tihhonov ja ajaloolise geoloogia kateedri asejuhataja Andrei Dronov.

TÜ prof Toomas Asser kõneles prof Ludvig Puusepast, K. E. von Baeri muuseumi direktor Erki Tammiksaar Baerist, Tartu Observatooriumi asedirektor Tõnu Viik W. Struvest.

Seejärel otsisime Smolenski luteri usu kalmistul üles mitme Tartuga seotud isiku haua.

Õhtul võttis meid vastu EV peakonsulaat Peterburis.

Järgmisel päeval oli võimalus taastutvuda Neevalinnaga ja käia Kroonlinnas.

Peterburi Ülikooli välissuhete osakonna juhataja Natalia Nossova (paremal) võtab vastu külalisi Tartu Ülikoolist.

VARJE SOOTAK

Lepingud soodustavad koostööd

Irina Külmoja

TÜ vene keele professor, koostöölepingu kuraator

Tartu ja Peterburi ülikooli vahel 1997. aastal sõlmitud koostööleping on olnud kasulik mõlemale poolele.

Nagu teistegi sellistes lepingutes, oli ka siin ette nähtud üliõpilaste ja õppejõudude vahetus, vastastikune konverentsidel ja teadusväljaannetes osalemine jms.

Taasalustasid politoloogid ja filoloogid

Kuna tookord olid meie ülikoolis teadussidemed Venemaaga säilinud vaid politoloogidel ja slavistidel, siis hakkasid just need kaks osakonda aktiivsemalt tegeutama.

Juba 1998. aasta sügissemestriks läksid Peterburgi esimesed vene filoloogia üliõpilased. Tagantjärele pean tunnistama, et ootasid neid tagasi teatud ärevusega. Oli ju Venemaal parajasti majanduskriis, ka Peterburi ülikooli majandusolukord polnud kiita – olmetingimused olid palju halvemad kui Tartus. Tudengite tagasi saabudes selgus, et minu kahtlused olid asjatud, noored jäid suure kultuurikeskuse eluga väga rahule. Teatrid, kontserdid, muuseumid, uued tutvused ja uus keskkond korvasid mõned olmebamugavused täielikult.

Üliõpilasvahetuse kvoot – kaks inimest üheks semestriks – kipub viimasel ajal väikseks jääma vaatamata asjaolule, et mõnikord on nende välissuhete osakond meie soovidele vastu tulnud ning rohkem kui neli üliõpilast aastast vastu võtnud.

Peale vene filoloogide ja politoloogide on semestri vältel Peterburis õppinud ka ajaloo, sak-

Kes soovivad kevadsemestril õppida või täiendada Peterburi ülikoolis, peavad dokumentide esitamisega kiirustama.

sa filoloogia ja sotsioloogia osakonna ning majandus- ja usuteaduskonna tudengid. Praegu on seal üks semiootika osakonna bakalaureuseõppe tudeng ja üks politoloogia osakonna magistrant. Peterburist on vahetuse korras meie ülikooli tulnud sealse filoloogia- ja rahvusvaheliste suhete teaduskonna üliõpilased.

Koostöö laieneb

Uus suund kahe ülikooli koostöös hakkas kujunema 2000. aastal, kui Peterburi ülikooli filoloogiateaduskonna dekaani prof Sergei Bogdanovi algatusel hakati soome-ugri filoloogia osakonna tudengitele õpetama kõrvalainena eesti keelt. Eesti keele lühikursusi on läbi viinud TÜ eesti keele (võõrkeelena) õppetooli lektorid Sirje Rammo ja Raili Pool, allakirjutanu on pidanud loenguid eesti ja vene keele kontrastiivsest grammatikast.

Sel suvel allkirjastati Peterburi ülikooli ja EV Haridusministeeriumi vaheline leping, mille tulemuseks on Peterburis praegu Eesti riigilt palka saav eesti keele lektor.

Juba kaks rühma eesti keele huvilisi on käinud Tartus keele- ja kultuuripraktikal. Samasugusel praktikal on käinud Peterburis ka TÜ vene filoloogid, viimati augustis. Vahetuses osalevad ka kraadiõppurid – magistrandid ja doktorandid, kes käivad raamatukogudes ja arhiivides ning 2-3 nädalat Peterburi spetsialistidega konsulteerimas.

Ka Tartu Ülikoolis võib kohata Peterburi aspirante. Viisanõue tingib aga olukorra, kus vahetuse edukaks toimimiseks tuleb dokumendid esitada 5-6 kuud enne õpingute algust, seega kevadsemestriks juba septembris, sügiseks aga hiljemalt märtsis.

Dokumentidega tuleb kiirustada

Ootangi soovijailt põhjendatud avaldust, teadusjuhendaja soovituskirja ja passi koopiat lähipäevil vene keele õppetoolis Näituse 2-217, tel 375 352.

Kandidaatidega soovin vestelda vene keeles, mida peab Peterburi ülikooli minnes oskama, kuna ingliskeelseid loenguid on vähe. Õppetöö toimub vene keeles, keelt saab ka kohapeal juurde õppida, kuid mitte nullist alustades.

Vahetusüliõpilased saavad Peterburi ülikoolilt tasuta ühiselamukoha, makstakse ka stipendiumi. Praegu on see 600 rbl kuus (um 300 krooni), mis on küll sümboolne, kui arvestada suurlinna elamiskulusid.

Veidi tagasihoidlikum on olnud õppejõudude vahetus. Eriti aktiivselt on kutsunud Tartusse külalisesinejaid politoloogia osakond, koostöö on olemas geoloogidel ja vene filoloogidel. Kahjuks on mõni lektor jäänud tulemata raskesti kättesaadava viisa pärast.

Oleksin tänulik õppetoolidele, osakondadele ja teaduskondadele uute koostööettepanekute eest. Vajaduse korral aitaksin jõudumööda leida ka kontakte.

Erki Tammiksaar, Jüri Trei ja Kristjan Kaljund otsivad olematut Wiedemanni hauda.

VARJE SOOTAK

Smolenski kalmistul

235 aastat tagasi sündis 1802. aastal taasavatud Tartu Ülikooli esimene rektor G. F. Parrot.

Rektor Jaak Aaviksoo ütles tema kalmul, et täpselt täna, 5. juulil 235 aastat tagasi Prantsusmaal sündinud, Saksamaal õppinud, Tartus ja Peterburis töötanud füüsik Parrot on üks näide Euroopa akadeemilisest ühtsusest.

Aetasime kunagise rektori mälestuseks tema kalmule lilled ja süütasime küünlad.

Sellele kalmistule on maetud ka mitmeid Tartu Ülikooli teadlasi ja kasvandikke, nagu füüsik

M. H. Jacobi ja botaanik K. I. Maksimovitš, keemik H. Hess, A. J. Kupfer, keeleteadlane F. Wiedemann, TÜ kuraator F. M. Klinger, kelle matmispaiku samuti otsisime Peterburi konsuli Jüri Trei juhatusel.

Kahjuks on luteri kalmistu rohtu kasvanud ja paljud hauamonumendid lõhutatud. Akadeemik Wiedemanni hauda näiteks polegi enam võimalik üles leida, sest sellele kalmistuosale on ehitatud tuletõrjehooned.

Lootust, et kalmude eest siiski ka edaspidi hoolitsetakse, annab suvel surnuaias töötanud Eesti kooliõpilaste suvemalev.

UT KÜSIB

Milline on ülikoolidevaheline koostöö?

Vastab Peterburi ülikooli rektor prof akadeemik Ljudmila Verbitskaja, kes juhib ülikooli 1994. aastast.

Oleme Venemaa vanim ülikool, mis asutati Peeter I ukaasiga 1724. aastal. Ülikool hakkas kaadrit andma ka teistele õppeasutustele, nagu näiteks Herzeni nim instituudile (praegu pedagoogiline ülikool), poliitnilisele ülikoolile jt.

Oma pika ajaloo jooksul oleme tihedalt seotud olnud paljude ülikoolidega, ka Tartu ülikooliga – mitmed teadlased on õppinud või töötanud mõlemas ülikoolis, nad on olnud Peterburi TA liikmed.

Mul on väga hea meel, et just täna, G. F. Parroti sünniaastapäeval on siin teda meele pidamas nii palju tartlasti. Parrot on palju kaasa aidanud meie füüsikute koolitamisele, ta rajas

siin professorite instituudi, tegi palju ülikoolide autonoomia saamiseks.

Ka tänapäeval on meil Tartu Ülikooliga sõbralikud sidemed, eriti tänu koostöölepingule.

Loodan, et pärast tartlaste külaskäiku jätkub koostöö veelgi sisukamalt.

Peterburis ajalehe asemel ajakiri

Varje Sootak

Peterburi Ülikoolis ilmub 1995. aastast traditsioonilise väikese ajalehe asemel ajakiri "Sankt-Peterburgskii Universitet".

"Kuna ülikool ostis endale uued trükkimasinad ja linnas läks trükkimine kallimaks, olime sunnitud ajalehe formaati

muutma. A5 ei ole aga ajaleheks sobiv formaat ning otsustasime hakata paar korda kuus ajakirja välja andma," selgitas ajakirja peatoimetaja Natalia Kuznetsova.

Kuznetsova leiab, et ajakirja ilmunisel on nii plusse kui miinuseid: "Kaob operatiivsus, kuid teemasid saab käsitleda sügavamalt". Ta viitab ülikooli

infoosakonnale, kes on loonud väga hea elektroonse uudistesüsteemi.

"Sügisest on võimalik 2000. list tiraaži kaks korda suurendada. Ülikoolis on üle 20 000 tudengi ja üle 5000 õppejõu," rääkis Kuznetsova. Toimetuses on 16 töötajat (sh 8 ajakirjanikut). See on ka ajakirjandusüliõpilaste praktikabaasiks.

UUDISED

Noore teadlase preemia

Sihtasutus Vabariigi Presidendi kultuurirahastu kuulutas välja 2002. aasta noore teadlase preemia (40 000 kr) konkursi.

Preemia on mõeldud 35aastasele või nooremale Eesti päritolu doktorikraadiga teadlasele, kes teeb uurimistööd Eesti või välismaa teadusasutuse või ülikooli juures. Kandidaate võivad esitada nii noored teadlased ise kui ka nende juhendajad, tööandjad jt, samuti rahastu nõukogu liikmed.

Kandideerimiseks esitada kirjalik avaldus koos isikuandmete ja lühikese eluloo, teadustöö kirjeldus, asjasse puutuvate avaldatud teadustööde loetelu ning vähemalt kaks soovitud töö juhendajalt või õpetajalt.

Preemia saaja püüab saavutada Eesti kõrgkoolidega kokkuleppe, et pidada aasta jooksul tasuta vähemalt kaks uurimisteemalist akadeemilist loengut. Võimaluse korral on eelistatud loengud Eesti kõrgkoolide kolledzites Narvas, Pärnus, Haapsalus või mujal väljaspool Tallinnat ja Tartut.

Dokumendid saata 30. septembriks presidendi kultuurirahastule: Weizenbergi 39, 15050 Tallinn. Eelmise aasta preemia sai TÜ farmakoloogia instituudi erakorraline vanemteadur, meditsiinidoktor Allen Kaasik.

Eesti TA uurija-professori stipendiumide konkurss

Eesti TA kuulutab välja uurija-professori teise konkursi.

Uurija-professori ametikoht (3 aastat) võimaldab teadus- ja arendusasutuses või ülikoolis uuringuid juhtival ning doktorante juhendaval tunnustatud teadlasel koonduda teadusuuringutele.

Kandideerida võib isik, kellel on Eesti doktorikraad või sellele vastav välisriigi akadeemiline kraad, kes on töötanud vanemteaduri või ülikooli professorina kokku vähemalt 10 aastat ning kelle juhendamisel on kaitsnud doktoriväitekirju. Kandideerijalt nõutakse jätkuvalt rahvusvahelisel tasemel teadustööd ja edukat uurimistoetuste täitmist.

Vajalikud dokumendid esitada hiljemalt 1. novembriks.

Esimeses konkursis osalenud võivad esitada vaid avalduse.

Info: tel 6 444 739, vt ka www.akadeemia.ee.

Botaanikaaias pargipäev

Laupäeval, 21. septembril toimub ülikooli botaanikaaias pargipäev.

"Kuna on oodata erakordselt halba ilma, siis toimub pargipäeval vaid kaks ekskursiooni, kell 12 ja 14. See-eest on aia külastus ja ka ekskursioon tasuta," ütles botaanik Jaak Palumets.

IN MEMORIAM

Heino Variku
18. sept 1952-16. sept 2002

Esmapäeva õhtul suri kaua-
aegne Tartu Üliõpilasmaja di-
rektor Heino Variku, kes kaks
päeva hiljem oleks tähistanud
oma 50 aasta juubelit.
Aastaid Heino Variku kõrval
töötanud kolleegid meenuta-
vad teda lõputult tööka, järje-
kindla, sportliku ja energilise
inimesena, kes oma seisukohta-
dele kindlaks jäädes oli alati
sõbralik ja humoorikas.
Kultuuritöö valdkonnas on
tema nimi teada ja tuntud kogu
Eestis. Lõpetanud 1975. aastal
Tallinna Pedagoogilise Instituudi
kultuurharidustöötajana, tuli
ta juhatama ülikooli ametiühin-
guklubi. Sealsetele kaastöötaja-
tele meenub ta endiselt lahtise
ja mõistva inimesena, kes ei
kartnud kaasa minna uute ja
nooruslike ideedega.
Püsiva sihikindlusega on Hei-
no Variku edendanud Tartu
kultuurielu. Tema eestvedami-
sel ja koordineerimisel on Tartu
kultuurikalendris märkimis-
väärse koha omandanud üli-
kooli kevad- ja sügispäevad. Sa-
mas on Variku pikkade aastate
jooksul oma kultuuritöös kokku
puutunud nii üliõpilaslaulupeo
Gaudeamuse, Tartu laulupeo
kui ka erinevate kultuurfesti-
valide ja kontsertide korralda-
misega. Kõikvõimalike suurüri-

tuste juhendamisel polnud Va-
riku jaoks ka raskeimal hetkel
väljapääsmatut olukorda.
Heino Variku ärasaatmine
toimub laupäeval, 21. septemb-
ril kell 12 Tartu Üliõpilasmajas
(Kalevi 24) ning muldasängita-
mine Raadi kalmistul.
Tartu Ülikool,
Tartu Üliõpilasmaja, Tartu
Akadeemiline Meeskoor,
TÜ Akadeemiline Naiskoor,
TÜ Rahvakunstiansambel,
Tartu Üliõpilasteater
UT toimetus jääb Heino Varikut
mäletama kui Tartu üliõpilaste
kultuurielu eestvedajat, meel-
divat koostööpartnerit ja väga
sõbralikku ning toredat inimest.

ÖNNITLEME

Prof Raul Narits 50

19. septembril sai 50aastaseks
kauaaegne õigusteaduskonna
õppejõud ja tunnustatud õigus-
teadlane prof Raul Narits.
Lõpetanud 1976. aastal cum
laude TÜ õigusteaduskonna,
keskendus Narits õiguse teoo-
ria küsimustele. Kandidaadi-
tekirja kaitses ta 1987. aastal.
Juubilar töötab õigusteadus-
konna õppejõuna 1981. aas-
tast, ta on olnud vanemõpetaja
ja dotsent ning pidanud ka õp-
peprodekaani ametit.
1992. aastast on Narits pro-
fessor ja võrdleva õigusteaduse
õppetooli juhataja, 1993. aas-
tast ka avaliku õiguse instituudi
juhataja.
Praegu on Raul Naritsa pea-
mised uurimisvaldkonnad
võrdlev õigusteadus, õiguse
metodoloogia ja tõlgendamine,
praktiline juriidiline semantika.
Lisaks mitmesuunalisele tea-
dustööle täidab juubilar arvu-
kaid teaduslik-organisatsioonil-
isi ülesandeid. Ta on Rahvus-

vahelise Õigus- ja Sotsiaalfilo-
soofia Ühingu Eesti sektsiooni
president jne.
Prof Raul Narits on aktiivselt
osalenud Eesti õigusloomes
ning ta on juristide täiendus-
koolituse tunnustatud lektor.
Önnitleme ning soovime jätk-
kuvat reipust ja ettevõtlikkust!
Kolleegid
õigusteaduskonnast

- 25
Mihkel Nöges,
arvutispetsialist – 21. septem-
ber
30
Kaili Reinumägi,
sekretär – 23. september
40
Eili Lubja,
kontrolör – 22. september
Mati Marits,
referent – 25. september
45
Ljudmila Kutkina,
koristaja – 22. september
Inta Ööpik,
usuteaduskonna dekaanaadi
juhataja – 26. september
50
Katrín Pavlov,
pearaamatupidaja asetäitja –
25. september
Silvia Annama,
koristaja – 26. september
55
Varpo Redi,
tehnik – 22. september

TÜ RAAMATUPOE OKSJON

TÜ Raamatupood korraldab laupäeval, 16. novembril kell 11.15 ülikooli peahoones kuuenda raamatuoksjoni teemadel:
• Eesti luuleraamat,
• Eesti teatmeraamat,
• Eesti vanem ja/või haruldane raamat.

Teemal “Eesti luuleraamat” võetakse ilmuniskohta piiramata
vastu Eesti autorite eesti või algupäraselt ka mõnes muus
keeles ilmunud luuleteoseid, sh ka laste- ja vaimulikku luulet,
samuti nende tõlkeid mis tahes keelde. Mitte-Eesti autorite
eesti keelde tõlgitud luuleteoseist võetakse vastu vanemaid
või haruldasi mugandusi või muus suhtes eriti väärtuslikke.
Vastu võetakse ka antoloogiaid, antoloogia tüüpi või mitme
autori kogumikke, laulikuid jms. Eestis ilmunud trükiste ilmu-
misaja tinglik ülempiir on reeglina 1960. aasta.
Teemal “Eesti teatmeraamat” võetakse ilmunisaega ja -kohta
piiramata vastu eesti- ja võõrkeelseid Eesti kohta käivaid
teatmetrükiseid. Siia kuulub lexica et biographica, st kõikvõi-
malikud entsüklopeediad, leksikonid ja sõnaraamatud (excl
mitmekeelsed tõlkesõnaraamatud) ning isiku- ja elulootrükis-
ed; edasi aadressiraamatud, kataloogid ja bibliograafiad,
kalendrid ja aastaraamatud, käsiraamatud, juhendid ja õpe-
tused; seejärel asutuste ja tegevusalade ajalood, ülevaated ja
käsitlused; viimaks localia ehk paikkonnatrükis, st trükis, mis
käib tervenisti või osaltki Eesti paikade ja paikkondade kohta
ajaloo või maateaduse seisukohalt.
Teemal “Eesti vanem ja/või haruldane raamat” võetakse
ilmumiskohta piiramata vastu kõiki eestikeelseid või Eestis
ilmunud võõrkeelseid trükiseid ilmunisajaga kuni 1860. aas-
ta, hilisemast ajast kuni tänapäevani ainult haruldasi või
väheliikuvaid eestikeelseid või Eestis ilmunud või Eesti kohta
käivaid võõrkeelseid trükiseid. Trükiseid võetakse oksjonile
ainult valikuliselt, silmas pidades nende väärtust, seisundit ja
nõutavust. Peale raamatute on oodatud ka perioodika, trüki-
graafika, väiketrükised jms, samuti dokumendid ja käsikirjad.
Vastuvõtt toimub raamatupoes (tel 441 102, faks 441 465)
Ülikooli 11 2. korrusel poe lahtioleku aegadel (E-R 9-19, L 10-
16) kuni laupäeva, 12. oktoobrini (incl).

KONKURSS “ÕPIOTSTARBELINE CD”

Konkurss kuulutatakse välja motiveerimaks ja kaasaaitamaks
ülikooli õppejõudude õpiotstarbeliste CD- de väljaandmisel.
Osalemiseks tuleb 1. oktoobriks esitada ideekavand, mis:
• annab ülevaate CD-l esitatavast kursusest,
• planeeritud sihtgrupist,
• kasutamisvõimalustest igapäevases õppetöös ülikoolis või
üldhariduskoolides.
Ideekonkursi võitja(te)le makstakse välja preemia 3000 kr,
kui ta annab 15. oktoobriks CD-le planeeritud materjalid üle
multimeediakeskusele CD kujundamiseks. Tekstiline materjal
tuleb vormistada MS Wordis; graafikute, illustratsioonide ja
fotode tegemisel aitavad autorit multimeediakeskuse töötaja-
d. Valmis CD esimesed 100 eksemplari kingitakse võitjale.
Täiendav info Peeter Kukkk, tel 375 590, pkukk@ut.ee.

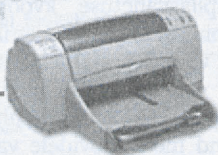
Kaks arvutit ühe hinnaga

Microlink Essentia alates 7 320.-
LCD monitorid alates 6 860.-
17" monitorid alates 2 690.-

Kaks arvutit ühe hinnaga - viiele esimesele
reklaamkomplekti ostjale kaasa
pihuarvuti Siemens IC-35

Õpilastele ja õpetajatele tavahinnast soodustus kuni 5%.

Canon BJ S200
Hind 1 067.-

- * Arvutite remont ja hooldus
* Arvutivõrgud ja IT tugi
* Müügisüsteemid ja
raamatupidamistarkvara
* Internetilahendused
* Programmeerimine

CD ROM 450.-
CD kirjutaja 1 225.-
CD Toorikud 3.90

MicroLink
Arvutid

PCexpert

Riia 26, Kauburi kaubamaja
Kastani tn. tiivas
Telefon: 40 99 99

ACTA DIURNA

20. septembril kell 16.15 esineb
J. Liivi 2-111 firma “Linux Inter-
national” tegevdirektor Jon Hall.
Ettekande teema on “Linux and
Freedom of Software in Educa-
tion and Government”. J. Hall on
maailma tuntumaid Linuxi spet-
sialiste, kes on paljude artiklite
autor ning on esinenud ettekan-
netega paljudes maailma paika-
des. Ootame aktiivset osavõttu.

23. septembril kell 16 avatakse
TÜ raamatukogus Tartu noore
graafiku Nerva näitus “Päikesele
lähemal”.

24. septembril kell 19 toimub
Naiskodukaitse Tartu ringkonna
lahtiste uste päev Riia 12 Kaitse-
liidu majas. Sissepääs Võru tä-
navast. Ootame kõiki huvilisi.

KURSUSED

Moraalteoloogia (US00.02.011,
1 AP), prof Lars Reuter, Aarhusi
Ülikool. Kursus toimub 14.-18.
oktoobril, eesmärgiks on tutvus-
tada eetikakäsitluse aluseid ja
selle rakendamist tänapäeval.
Inglise keeles. Vajadusel eesti-
keelsed kommentaarid. Kursuse
alguses saadaval õppematerjal.
Eksam toimub sooritajale sobi-
vas keeles (inglise, saksa, eesti).

Prantsuse Teadusliku Instituudi
prantsuse keele kursustele on
veel vabu kohti! Eriti oodatud on
need, kes veidi juba õppinud,
aasta või natuke enam, ning ta-
haksid oma teadmisi värskenda-
da ja täiendada. Kursuste hind
on 800 kr semestris. Tunnid toi-
muvad: algajatele E ja K 18.15;
edasijõudnutele T ja N 18.15 Üli-
kooli 17-218. Õpetajateks Tiina
Jaksman ja Madli Kütt. Regist-
reerimine: madli.kytt@hotmail.ee.

LOENGUD

24. septembril kell 18.15 kõne-
leb Lossi 3-223 eetikakeskuse
kollokviumil dr Michael Haspel
(Marburgi Ülikooli sotsiaaleetika
dotsent) “Human Rights and
Humanitarian Intervention:
Current Problems of the Ethics
of International Relations”.
Oodatud on kõik huvilised!

25. septembril kell 16.15 toimub
Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi
1205. ettekandekoosolek. Päe-
vakorras: Ott Kurs: Läänemere-
soome põlisasustusest Rootsis.
Info: tel 055 610 546.

25. septembril kell 18 on jututäri
küllaline Jaan Kaplinski, kes rää-
gib võru keelest ja meelest. Kõik
huvilised on oodatud kuulama.
Samal päeval kell 17 alustab uut
hooaega ka võru keele vestlus-
ring – ootame nii endisi kui uusi
huvilisi. Keskus asub Lossi 38
(vana anatoomikum). Lisainfo:
Triin Iva, tel 375 422.

SEMINARID

25. septembril kell 14 peab Riia
23-217 prof Valeri Nosikov
(National Research Centre
“GosNII genetika”, Moskva) se-
minari “Association of candidate
gene polymorphic markers with
diabetic nephropathy and
neuropathy in Russian patients
with type 1 diabetes mellitus”.
Info: prof Andres Metspalu, tel
375 066.

27. septembril kell 11 peab Riia
23-218 prof David Reisman
(Department of Biological
Sciences, University of South
Carolina) seminari “Expression
of the p53 tumor suppressor
gene and potential conse-
quences of mutant p53 in tumor
cells”. Info: prof Toivo Maimets,
tel 375 028.

KAITSMISED

27. septembril toimub Vanemuise
46-301 ZHls magistratööde
kaitsmine ihtüoloogia ja kalandu-
se erialal:
10.15 Aare Verliin – Merisiig Ees-
ti rannikumeres: vormid, kasv,
toitumine, viljakus. Juhendaja:
Toomas Saat, biol-knd Oponent:
Tiit Raid, PhD.
kell 12.15 Väino Väino – Peipsi-
Pihkva järve kalandus. Juhenda-
ja: Toomas Saat, biol-knd Opo-
nent: Mart Kangur, biol-knd.
Info: Janika Ruusmaa, tel 375
835.

TEATED

Akadeemiliselt organiseerumata
eesti soost meestudeng! Korpo-
ratsioon Vironia ootab Sind 24.
septembril toimuvale külalisõhtu-
le oma konventi aadressil Lai 30.
Algus kell 20. Riitus korrektne.

Tartu Ülikooli Akadeemiline Nais-
koor ootab kõikidesse häälerüh-
madesse uusi lauljaid. Vastuvõ-
tukatsed toimuvad 24. ja 26.
septembril ph aud 128 kell 17.

Iganädalased Tartu Ülikooli hom-
mikupalvused toimuvad kolma-
päeviti kell 9.15-9.45 ph aud
227. 25. septembril peab pal-
vust EMK Tartu Püha Luuka ko-
guduse pastor Priit Gregorios
Tamm.

Ülikooli Kunstimuuseum avab 25.
septembril Pärnu muuseumis
näituse “100 kaunist kreeka
mühti”. Välja on pandud valik
kunstipärastest mündivalanditest
ülikooli kunstimuuseumi 3000
valandist koosnevast kogust.
Näituse koostas Laidi Laiverik,
kujundas Anne Arus. Näitusega
saab tutvuda 20. oktoobrini.
Info: tel 375 384 Laidi Laiverik.

KONTSERT

Vanemuise Kontserdimajas

L 21 septembril kell 19 hooaja
avakontsert – Eesti Riiklik Süm-
fooniaorkester, solist Reka
Szilvay (viul, Soome), dirigent
Nikolai Aleksejev. Kavas: Tormi-
se avamäng nr 2, Sibeliuse viuli-
kontsert, Debussy “La Mer”,
Raveli “La Valse”.

T 24. septembril kell 18 esineb
festivalil Credo ansambel Rusta-
vi, kunstiline juht Anzor
Ergomaishvili (Gruusia, Tbilisi).
Kontsert avab publikule
1665aastase Gruusia õigeusu ki-
rikumuusika eksootika.

K 25 septembril kell 19 festival
Klaver: Angela Hewitt (klaver,
Kanada). Kavas: Bachi
Goldbergi variatsioonid BWV
988, “HTK” II vihikust Angela
Hewitti esituses festivalil Klaver
2000 räägitakse seniajani. Nüüd
on paljude meelest meie aja
suurim Bachi-interpret ja Glenn
Gouldi troonipärija tagasi Eesti
publiku ees, ühe oma lemmik-
teosega Bachi loomingus
“Goldbergi variatsioonidega”.
Hewittit on nimetatud oma põlv-
konna Bachi-pianistiks par
excellence” (Sunday Times) ja
pianistiks, kes defineerib, milline
on Bachi esitamine klaveril lähitu-
levikus” (Stereophile, 1998).

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusion

Peeter Paan – Tagasi
Eikunagimaal – kl 13 (R, L, P);
14.15; 15.30
Paras punt – kl 16.45; 20.40
Amélie – kl 18.40
Herilasepesa – kl 22.30
Hispaania filmipäevad (Amélie
asemel). Kõigile tasuta!
23. sept kell 18.40 – Tere, oled
sa üksi?
24. sept kell 18.40 – Monos

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infofotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja
reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste
teenuste kuulutamine ja rek-
laam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutu-
sed tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU KOMPLAR

Esmaspäeval algab Academia VI

Varje Sootak

Saksa-Eesti akadeemiline nädal teemal "Ülikooli traditsioonid: kohustus, eelis või väljakutse?" toimub 28. septembrist 3. oktoobrini.

30. septembril kell 12 on aulas Academia pidulik avamine. Aulaloengu "Euroopa ülikooli kolm muutumist – ajaloo puudumine kui õnnistus ja traditsioon kui võimalus" peab Volkswagen AutoUni president, Marburgi Ülikooli prof Walther Ch. Zimmerli.

Kell 17 algab aulas teemakohane diskussioon, kus osaleb kolm Eesti ja kolm Saksa teadlast. Diskussiooni juhivad rektor Jaak Aaviksoo. Väitluslaua taga osalevad professorid Jüri Talvet, Wolfgang Drechsler, Dietrich von Engelhardt jt.

Diskussioon

Prof Jüri Talvet ütles teemat kommenteerides, et kahju, kui kellelegi Tartu Ülikooli traditsioon koormana tunduks. "Traditsioon kui eelis on igähele selge. Loodan, et peagi võetakse haridusministeeriumis ülikoolide statuudid koos nimetustega päevakorda ja Tartu Ülikool nimetatakse ametlikult Tartu Rahvusülikooliks," ütles Talvet. Ta lausus öeldu põhjenduseks, et eestlastele on TÜ sisuline rahvusülikoolina toimimine endastmõistetav, ent ajal, mil nii palju tähelepanu pööratakse välistele märkidele, mainele,

imagole jne, tuleks ka selle külje eest hoolt kanda.

"Pealegi teeks see Eesti avatuse tingimusi välismaalastele märksa kiiremini selgemaks meie ajaloolise koha Eesti haridus- ja kultuurimaastikel. Ma ei kahtle, et enamik meist, kes me siin oleme ja kes on olnud, ei ole traditsiooni eales teisiti mõistnud kui vastutuse ja päevapäevase väljakutsena," lausub prof Talvet.

Teaduskondades

Kell 11-17 on peahoones ka infopäev, kus antakse teavet õppimis- ja stipendiumivõimaluste kohta Saksamaal.

Teisipäeval ja kolmapäeval esinevad Saksa teadlased loengutega teaduskondades ja raamatukogus (vt kava UT 4. lk). Kokku on akadeemilise nädala külalisi Saksamaalt ligi paarikümmend.

Academia ürituste sarjas toimub 1. oktoobril raamatu "Eetika meditsiini argipäev" esitlus.

Esimene Academia toimus viis aastat tagasi eesmärgiga tihendada kontakte kahe maa teadlaste vahel ning pakkuda kogu ülikooliperele võimalust kuulata silmapaistvate Saksa teadlaste loenguid ja osaleda seminarides.

Eelmisel Saksa-Eesti nädalatel on teemaks olnud Euroopasse integreerumine, kõrghariduse tulevik ja kvaliteet, teaduse eetilised jm.

Uurimisobjekti püüdmiseks võib zooloogidel tarvis minna nii paati kui mitmesuguseid kalapüügiriistu, sealhulgas suurt noota.

ERAKOGU

Zooloogia arengusuunad Eestis 2002

Jüri Kärner
TÜ zooloogia ja
hüdrobioloogia instituudi
juhataja, üldzooloogia prof

Ülikooli tänavune juubeli-aasta jõuab zooloogidel kõrgpunkti 28. septembril oma konverentsiga.

Lisaks üliülikoolilistele teetähistele 370/200 on meil veel omad juubelinumbri. Nimelt saavutas meie ülikooli zooloogia arvestatava iseseisvuse aastal 1822, kui J. F. Eschscholtzi eestvedamisel eraldati zooloogilised kogud muudest teaduskolleksioonidest iseseisvaks kabineti- ja alustati zooloogia süstemaatilist õpetamist. Zooloogia korralise professuuri täitmiseni jõuti alles 1843. Nii siis oleksid zooloogide juubelinumbri 180 ja peaaegu 160.

Ajaloo algusaastatest teeb konverentsil avaettekande "Tartu Ülikooli zooloogiakaatedri rajamine (1843) ja selle eellugu" Erki Tammiksaar. Ettekandest selguvad huvitavad seigad toonase kaadripoliitika kohta, milles on nii mõnigi sarnasus kaasajaga.

Eelmine samateemaline konverents peeti 1994, arengusuundi vaagiti tõsiselt zooloogide päeval 1993.

Suured muutused

Mis on siis tänaseks muutunud? Kui võrrelda eelmisi programme ja teese praegustega, siis tänases Eesti zooloogias on oluliselt rikkastunud metoodika, mis võimaldab püstitada probleeme sügavuti.

Loomade arengubioloogia, evolutsiooni, süstemaatika ja populatsioonigeneetika uurimisel on jõuliselt maad võtnud molekulaarbioloogilised ja -geneetilised meetodid (Illar Pata, Alar Karis "Transgeensed loomad kui mudelid zooloogias ja biomeditsiinis", Urmas Saarma "Erinevate loomariühmade evolutsioon, süstemaatika ja populatsioonigeneetika", Heli Talvik "Parasitoloogilise uurimistöö suunad ja hetkeseis", Riho Gross jt "Lõheliste fülogeograafilised, populatsioonigeneetilised ja molekulaarökoloogilised uuringud Eestis", Ülo Väli "Konnakotkaste molekulaargeneetilised uuringud").

PROF JÜRI KÄRNER

Zooloogia uurimine on rikkastunud uute meetoditega, see võimaldab püstitada probleeme sügavuti.

Loomaökoloogid, kes on usinad publitseerijad, rakendavad ökoloogilises uurimistöös füsioloogia, immunoloogia ja parasitoloogia meetodeid (Indrek Ots, Peeter Hõrak "Vereparasiitide mõju rasvatihaste teravilikele seisundile ja ellujäämisele", Daliat Freitak jt "Immuunkompetentsuse looduslik varieerumine suure kapsaliblika nukkudel", Peeter Hõrak jt "Pesitsevate rasvatihaste karotinoide sülestikuvärvus peegeldab vereparasiitidega nakatumist ja ellujäämist", Juhan Javoiš, Toomas Tammara "Munemise selektiivsus niiduvaksikul: seosed populatsioonidünaamikaga ja füsioloogilise seisundiga", Raivo Mänd, Vallo Tilgar "Kaltsium, linnud ja keskkond" ja palju teisi).

Loomaökoloogide juhtgrupp (Raivo Mänd, Peeter Hõrak, Toomas Tammara, Indrek Ots) tutvustab põhjalikumalt oma viimaste aastate loomingut, mille eest neid pärjati tänavu Eesti teaduspreemiaga.

Meie kalauurijad on moodsa seire rakendamise kõrval süüvinud ka kalade sigimisbioloogiasse ja patoloogiasse. Toomas Saat kõneleb kalauuringutest Eestis, Vello Kadakas jt lõhilaste proliferatiivse neeruhaiguse tekitajast.

Näitus Eesti loomastikust

Rõõmu teeb arheo- ja paleozooloogia, mis kümne aasta eest meil arglikult pead tõstis ja nüüd oma jätkuvat elujõudu demonstreerib (Lembi Lõugas "Pleistoseeni faunast ja arheozooloogia tulevikust").

Arheozooloogia tulevikust"). Arheozooloogia töötulemusi saame konverentsipäeval nautida kell 14 avataval näitusel zooloogiamuuseumis "Eesti loomastik läbi aja".

14 000 aasta jooksul on Eesti loomastik läbi teinud pika arenguloo. Siit on läbi käinud või siia paika jäänud üsna suur ja kirju loomastik. Paljudest on meieni säilinud vaid luud ja hambad. Luuleiud on tänapäeva uurijale ürikuteks ja info allikaks ning tihti ainsad dokumendid, mis tõestavad ühe või teise loomaliigi eksisteerimist selles paigas.

Zooloogia arengusuundade arutamise kõrval on oluline kuulda meie tegutsevate zooloogide (registreerunud on juba ligi 100) arvamust ülikooli töö kohta.

Viimastel aastatel 15 uut doktorit

Konverentside vahepealsel ajal on ülikooli zooloogid nimetatud kahe tipteaduskeskuse koosseisu, on lisandunud 15 uut filosoofiadoktorit, 68 uut teadusmagistrit, kasutusele võetud uued õppekavad ning värskest renoveeritud õpperuumid ning teaduslaborid.

Traditsiooniliselt kuulub konverentsi kavva lahkunud õpetajate haudade külastamine Raadi kalmistul.

Nagu ikka, lõpeb päev ülikooli vanas kohvikus, seekord aga selle uues Krambambulis. On kuhjaga meenutada kunagisi ülikoolipäevi, diskuteerida päeval kuuldud teadusprobleemide üle või imetleda slaidiprogramme loodusest ja loomadest.

Ja lõpuks. Zooloogid on heasüdamlik ja seltsiv rahvas, mis juba iseenesest on ürituse korraldamise hea tagatis.

TÄNA LEHES

Ülo Niinemets:

Iseseisva õppe osa peab suurenema
LK 3

Euroopa haridus- ja teadusruumi avanemise mõjudest

LK 2

Akadeemiline Muinsuskaitse Selts 15

LK 3

Kultuuriloengud tudengitele

LK 3

UUDISED

Tartus Rootsi ajaloo päevad

Täna kell 14 algavad aulas kaks päeva kestvad Rootsi ajaloo päevad.

Plenaaristungitel ja sektiioonides käsitletakse Skandinaavia ja Baltikumi ajaloolisi sümboleid viikingite ajast külma sõja lõpuni. Põhjalikumalt peatutakse 16.-17. saj ajalool, s.o perioodil, mil tänane Eesti ja osa Lätist kuulus Rootsi suurriigi koosseisu. Arutuse all on ka kultuuri-suhted.

Rohkem kui 300 osaleja hulgas Rootsist, Soomest ja Eestist on ka Carl Bildt, Mart Laar, Toomas Hendrik Ilves jt tuntud ühiskonnategelased. Avaettekande peab president Lennart Meri.

Rootsi ajaloo üritus ühendab professionaalseid ajaloolasi ja ajaloo huvilisi.

Päevade peakorraldaja on Rootsi Riigiarhiiv, kelle põhipartneriks Tartus on Rahvusarhiiv. Ürituse korraldamist toetavad TÜ, Tartu linn, välisministeerium ja Põhja- ja Lääne-MN Eesti esindus.

Kava vt: www.dsh.se/.

Mälestuspäev Raadi kalmistul

2. oktoobril mälestab ülikoolipere oma lahkunud liikmeid.

Rektoraadi liikmed mälestavad Pauluse ja Uue Jaani kalmistul ning Raadi ka ülikooli varasemaid rektoreid.

Kell 16 toimub mälestushetk Raadi kalmistu keskväljakul: süüdatakse küünlad, kõneleb ülikooli koguduse õpetaja Urmas Petti ning viiakse lilled ülikooli töötajate haudadele. Eelmise aasta 1. oktoobrist alates on lahkunud emeritprofessorid Elmut Laane ja Kaljo Villako, prof Savvati Smirnov, dotsent Uno Podar, vanemteadur Jaan Simisker, assistent Ester Kõrgesaar, direktor Heino Variku ja koristaja Laine Viigipuu.

Ilmub raamat „Eetika meditsiini argipäev“

Andres Soosaar

TÜ arstiteaduskonna dots

Raamatu "Eetika meditsiini argipäev" esitlus toimub Academia ürituste raames teisipäeval, 1. oktoobril kell 11 närvikliiniku auditooriumis. Tõlkeraamatu andis välja TÜ Kirjastus (340 lk, hind ca 100 krooni).

Lübecki Meditsiiniülikooli meditsiini- ja teadusajaloo ning bioetika professori Dietrich von Engelhardti koostatud „Ethik im Alltag der Medizin“ (1997) sisaldab Saksa akadeemilise meditsiini esindajate töö- ja isiklikult kogemusest lähtuvaid mõtisklusi ning seisukohavõtte paljudel meditsiinietika aktuaalsetel teemadel.

Lübecki Meditsiiniülikoolis toimub igal aastal õppepäev,

kus peetakse ettekandeid ja diskuteeritakse õppejõudude, kliinistide ja üliõpilaste osavõtul mõne aktuaalse meditsiini- ja eetikaprobleemi üle. Oluline osa raamatu peatükkidest on sündinud just erinevate aastate õppepäevade ettekannete ja diskussioonide tulemusena.

Lisaks meedikute vaatevinklile erinevate kliiniliste alade konkreetsetele eetilistele aspektidele, sisaldab väljaanne ka peatükke arsti ja patsiendi suhte sagedastest probleemidest ning ka patsiendi ootustest-lootustest meedikute ja meditsiini suhtes. Teos on tõlgitud mitmesse keelde.

Eestikeelse tõlke ilmumine on Tartu ja Lübecki ülikooli aastatepikkuse koostöö tulemus ning kaalukas panus siinse meditsiini- ja eetikateaduse arenguks.

UUDISED

Eesti Rahvus-
kultuuri Fondi
stipendiumi saajad

Bakalaureuseõppe stipendiumi said Jane Remm (maalikunst), Saale Sünd (saksa keel ja kirjandus), Olga Trofimova (vene ja slaavi filoloogia), Hiie Saumaa (inglise keel ja kirjandus), Janet Laidla (ajalugu) ja Maarja Klaas (ajalugu).

Magistriõppe stipendiumi said Nele Rand (ajalugu), Arvi Haak (ajalugu), Kaija Pruel (eesti ja soome-ugri keeleteadus), Ave Tupits (kirjandus ja rahvaluule), Jelenä Sidorova (vene ja slaavi filoloogia) ja Toomas Lott (filosoofia).

Kolledžid süvendavad koostööd

24. septembril sõlmisid TÜ Pärnu ja Narva kolledž ning Viljandi Kultuurikolledž heade kavatsuste kokkuleppe.

Kavas on ühiselt arendada õppekavu, korraldada üliõpilasvahetust ja uurimisprojekte. Osapooled juhenduvad koostöös kaks aastat tagasi sõlmitud Viljandi Kultuurikolledži ja TÜ koostöölepingust. Kokkulepe puudutab õppekavade arendamist, üliõpilasvahetust, personalikoolitust, multikultuurse ühiskonna uurimist. Viljandi Kultuurikolledži ja Pärnu kolledži juhid rõhutasid eelkõige soovi arendada koostööd kultuuriettevõtluse ja turismi õpetamisel ning ühist õppetööd. Narva kolledž on esialgu huvitatud üliõpilasvahetusest.

Treenerikoolitus tähelepanu all

23. septembril toimus ülikoolis neljapoolne nõupidamine TÜ (rektor Jaak Aaviksoo, dekaan Vahur Ööpik, prof Ants Nurmekivi), Eesti Olümpiakomitee (president Mart Siiman), kultuuriministeeriumi (minister Margus Allikmaa) ja Eesti Treenerite Ühenduse (esimees Jaak Salumets, treener Mati Alaver) esindajate vahel.

Nõupidamisel tõdeti, et heade treenerite lisandumine Eesti sporditegevusse ei tohi olla ainult soov, vaid see on vältimatu eeldus edu saavutamiseks järgnevatel olümpiatsükklites.

Esimeseks viivitamatuks sammuks peeti spordiseaduse muudatuse seaduseelnõu ettevalmistamist, mis tagaks treenerite viieastmelise litsentseerimise rakendusskeemi toimimise. Ühtlasi leiti vahendid treeneriks õppiva tudengi peараha tõstmiseks ja täiendkoolituse jõuliseks rahastamiseks.

Struve meridiaanikaar 150

26.-28. septembrini toimub Tallinnas ja Tartus rahvusvaheline konverents “Struve meridiaanikaar 150”.

150 aastat tagasi lõppesid W. Struve ja C. Tenneri juhendamisel trigonomeetrilised välitööd Tartu meridiaanikaare määramiseks. See läbis tänapäeva 10 riigi territooriumi Põhja-Jäämerest Doonau suudmeni. 1993. aastal algatati säilinud punktide rahvusvahelise kaitse alla võtmine ja nende kuulutamine UNESCO kultuuripärandi hulka.

28. septembril kell 15st tutvuvad konverentsist osavõtjad teemakohase näitusega TÜ Raamatukogus, avavad mälestustahvli tähetornis ja lõpetavad konverentsi ülikooli ajaloo muuseumis.

Euroopa haridus- ja teadusruumi avanemise mõjud

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

UT 13. septembri artiklis arengustrateegia mõjurite kohta oli esimesena mainitud Euroopa teadus- ja kõrgharidusruumi avanemist. Vaatleme seda tegurit pisut lähemalt.

Euroopa teadusruum on planeeritud välja kujundada aastaks 2006. Selleks on ELi teadus- ja arendustegevuse 6. raamprogrammis ette nähtud terve rida tegevusi, mis on suunatud teadusruumi aluste tugevdamisele ja ruumi struktureerimisele. Kõrgharidusruum peaks Bologna deklaratsioonist tulenevalt välja kujunema aastaks 2010.

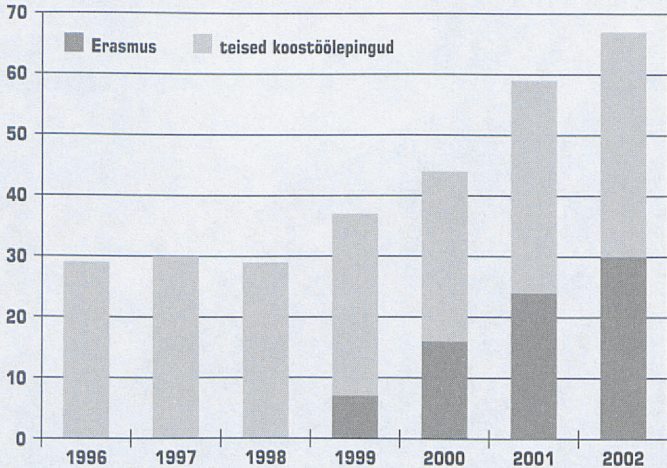
Võimalik finantsmõju

Hinnanguliselt hõlmavad ELi raamprogrammid ainult 4-6% Euroopa teaduskuludest, 94-96% kulutustest teadus- ja arendustegevusele tehakse rahvuslike teadusfinantseeringute kaudu. TÜ teadlaste edukas osalemine 5. raamprogrammis loob eeldused edukaks kaasalöömiseks ka 6. raamprogrammis.

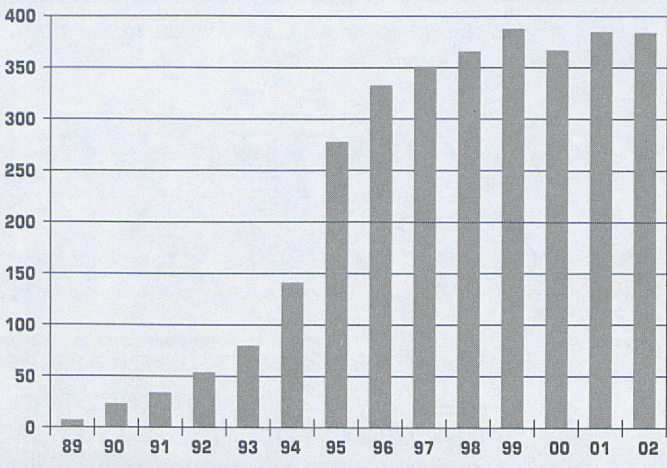
Esiteks. Seni on Eesti investeeringud raamprogrammidesse arvestuslikult tagasi toonud kuni kolm korda rohkem raha. Jääb küsimus, kuivõrd suudavad Eesti teadlased tagasi teenida 6. raamprogrammi investeeringuid, kui kandidaatriikidele kehtestatud soodustused kaovad?

Teiseks. Arvestades asjaolu, et 6. raamprogramm on seadnud üheks eesmärgiks valmistada ette rahvuslike teadusprogrammide avamist teiste maade, sh ka Eesti teadlastele (tulenevalt ELi lepingu §-st 169), omandab edaspidi kogu Euroopa teadusruumi jaoks hoopis suurema tähtsuse § 169 rakendamine. See eeldab Euroopa Komisjoni ja riikide vahel vastastikuseid programmide avamise kokkuleppeid. Ülikooli

Vahetusüliõpilased Tüs 1996-2002

Välisüliõpilased Tüs 1989-2002

jaoks on eriti oluline see, kuidas meie valitsus kavatseb neid mitmepoolseid kokkuleppeid ette valmistada hakata, millal esimesed lepingud sõlmitakse ning kuidas see mõjub konkurentsile Eesti teadusturul.

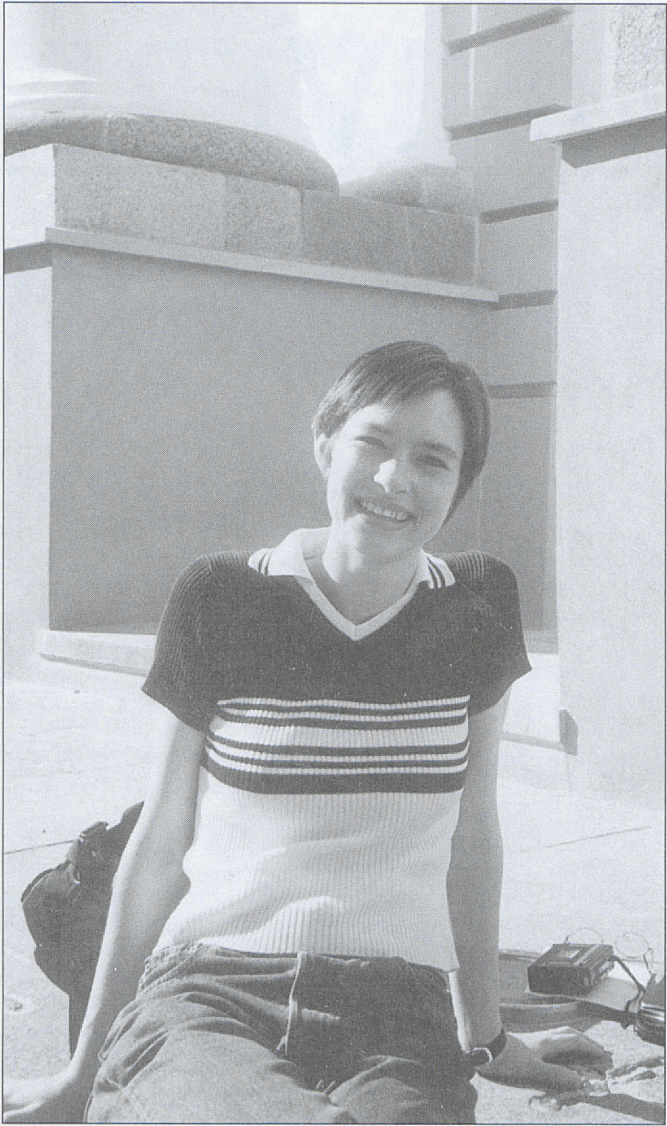
Kolmandaks. Lissaboni tippkohtumisel seati eesmärgiks tõsta aastaks 2010 ELi liikmesriikide teadus- ja arendustegevuse kulud keskmiselt 3%-ni SKPst. Ehkki Eestil on eesmärk jõuda aastaks 2006 1,5%-ni SKPst, nõuab see väga suurt poliitilist tahet (vt ka 21. sept UT tabel Eesti teadus- ja arendustegevuse finantseerimise kohta). Kas seda tahet jätkub, et jõuda edaspidiseks kavandatud 3%-ni SKPst, sest iga protsendipunkti taga on miljonid teadu-

sesse tulevad kroonid?

Euroopa haridusruumi tekkimine endaga otseseid finantsmõjusid kaasa ei too, küll aga on mõjud kaudsed Sokratese programmi kaudu, mis soodustab ülikoolide vahel jätkuvalt üliõpilaste ja õppejõudude mobiilsust. See omakorda loob eeldused välisüliõpilaste hulga suurendamiseks ülikoolis. Välisüliõpilaste arvu tegelik suurenemine sõltub samas ikkagi ülikooli poolt pakutavast ja selle atraktiivsusest Euroopa haridusturul.

Muud mõjud

Euroopa kõrgharidusruumi teke eeldab, et on tagatud võrreldavad kõrgharidusastmed ja -kraadid, diplomite ja muude

Postimehes artikleid kirjutav Verena Gorris Kölnist oli 1999. aastal TÜ välisüliõpilane.

VARJE SOOTAK

Euroopa teadus- ja kõrgharidusruumi avanemine toob kaasa teadusrahade kasvu ja õppimisvõimaluste laienemise, aga ka suurema konkurents.

kõrgharidusdokumentide ning kraadide vastastikune tunnustamine, võrreldav kvaliteedi tagamise süsteem ning tudengite ja õppejõudude vaba liikumine. Väljundid on kindlasti ka ülikoolidevahelised magistriõppeprogrammid, mis eeldavad ingliskeelseid magistrikursusi, õppejõude, kes neid inglise keeles ka loevad, ja osade õpingute sooritamist välisülikooli(de)s. Ühtne kõrgharidusruum toob samas kaasa konkurents

kasvu ülikoolide vahel nii tudengite kui ka haridusrahade pärast. Euroopa teadusruumi teke soodustab samuti eelkõige teadlaste mobiilsust, sest kaotatud on 5. raamprogrammis kehtinud vanusepiirangud ning soodustatakse kolmandate

riikide teadlaste sissetoomist ELi riikidesse. Oluline uus osa on Marie Curie stipendiumiprogrammis ettenähtud lühiajalised toetused, mis võimaldavad ülikoolidel taotleda rahasid, et “sisse osta” spetsialiste kiiret edendamist vajavatel aladel.

Kokkuvõtteks

Euroopa teadus- ja kõrgharidusruumi teke toob endaga kaasa teadusrahade kasvu ja õppimisvõimaluste laienemise ning tööjõuturu avanemise. Kuid samuti toob see kaasa kasvava konkurents

Kohtumine Euroopa Liidu eksperdiga

Priit Tamm
ELi ja ettevõtlussuhete talituse spetsialist

7. oktoobril kell 11-13 tutvustab Euroopa Liidu ekspert Alasdair Reid (pildil) TÜ nõukogu saalis ekspertgrupi esmasid järeldusi Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni finantseerimise hindamise kohta ning jagab soovitusi struktuurifondidest teadus- ja arendustegevuse meetmete kavandamise kohta.

Eesti astumisega Euroopa Liitu muutub oluliselt ka Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ELi-poolne toetusmehhanism. Pärast liitumist saab taotleda projektide finantseerimist ELi struktuurifondidest. Struktuurifondide rahastamine hakkab põhinema rahandusministeeriumis koostataval Eesti riiklikul

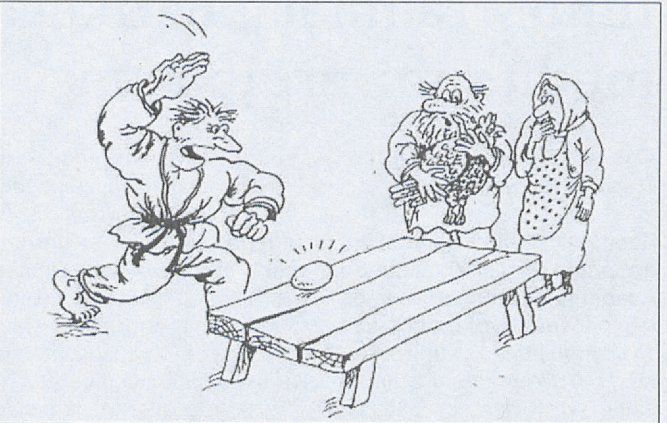
arengukaval (Single Programming Document – SPD). Phare 2001 projekti raames aitab ekspertgrupp majandusministriumil hinnata ettevõtluse tugistruktuure ning kujundada teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni meetmeid selle arengukava jaoks. Üritus on inglise keeles.

Akadeemiliselt võitluskunstidest

Tanel Lihtmaa
Wado-ryu Akadeemia Eesti peainstruktor

Kumba eelistada – kas akadeemilist või kutseharidust? Selle küsimuse võib püstitada ka võitluskunstide kohta.

Spetsialiseerudes kohe ühele kitsale tehnikale ja taktikale löögile võib üsna lühikese ajaga saavutada käegakatsutavaid tulemusi ja neid praktikas rakendada. Pole kahtlust, et paar aastat hea treeneri käe all poksi või kick-boxingut harjutanud isik on võitluses üle sama kaua traditsionaalset võitluskunsti (ju-jitsu, aikido) praktiseerinud kaaslasest. Samas ei ole aga suuremat eksitust, kui hakata sellise näite põhjal koostama võitluskunstide paremuse või efektiivsuse pingerida, sest vanade jaapani sõjakunstide lähemine on kaasaegsetest võitlusaladest erinev nagu akadeemiline õppeviis kutseõppest. Esiteks on tehniline arsenal

palju rikkalikum sisaldades traditsiooniliselt viit osa: löögitehnikad, heited, liigesetehnikad, kägistusvõtted ning erinevad relvatehnikad (mõök, kaigas, nuga jne).

Teiseks on tehnikad ainult üks osa iidsete võitluskunstide terviklikust õpetusest, mis hõlmab ka meditatsiooni ja kesken-dumisharjutusi ning tervistavaid harjutusi.

Meisterlikkuse saavutamine

eeldab ka inimese anatoomia ja biomehaanika tundmist ning teadmisi võitluskunstide ajaloo, teooria ning filosoofiast. Õpetamise eesmärk on pakkuda võimalikult põhjalikku ülevaadet kõigist võitluskunstidega seonduvatest teemadest ja anda hea põhibaas nii tehnikale kui teooria alal, millele tuginedes igaüks saab hiljem spetsialiseeruda just talle sobivale ja huvipakkuvale kitsamale erialale.

Akadeemiline Muinsuskaitse Selts 15

Tullio Ilomets
AMSi esimees

Ille Palm
AMSi abiesimees

Akadeemiline Muinsuskaitse Selts (AMS) asutati 23. septembril 1987 keemiahoone ringauditooriumis toimunud tormilise koosoleku tulemusena.

Säilinud registreerimislehtede järgi võttis koosolekust osa 247 inimest, kellest suurem osa oli üliõpilasi. Pikema ülevaatega muinsuskaitse olukorrast esines Eesti Muinsuskaitseklubi Nõukogu esimees Trivimi Velliste. Sõnavõtte oli palju ja ägedaid. Valiti seltsi volikogu, kes samal päeval valis esimesel koosolekul seltsi esimeheks prof Sulev Vähre, aseesime-

heks dots Tullio Ilometsa ja keskoimkonna esimeheks Mati Lauri.

AMS registreeriti ülikooli nõukogus ja linna kultuuriosakonnas 240liikmelisena. 11. jaanuaril 1989 asutati AMSi 90liikmeline vilistlasklubi, mis muutus Eesti Muinsuskaitse Seltsi iseseisvaks allseitsiks.

Viimaseil aastail on seltsi liikmete arv püsinud 40 piires.

AMS on pidanud ettekandekoosolekuid, lindistanud mälestusi isamaalistest ettevõtmistest, teinud päevakajalistel teemadel ja kultuuripärandi kaitsmise kohta avalikke pöördumisi, inventeerinud kalmistuid, alustanud ülikooliga seotud isikute kalmude restaureerimise ning korrastamisega jne.

Õnnitleme kõiki AMSi liikmeid tähtpäeva puhul!

Botaanikaia koostöö teiste ülikoolidega

Tartu ja Tallinna botaanika-aedades arutati koostööd välismaiste botaanikaedadega.

Tartus viibis ka Minnesota Ülikooli maastikuarboreetumi direktor prof Peter Olin.

TÜ botaanikaia direktori Heiki Tamme sõnul on plaanis arendada mitmekesist koostööd nii Minnesota kui Tveri ja Petrozavodski ülikooli botaanikaiaiga. "Koostöös Minnesota kolleegidega tahame teha seal aretatud uute dekoratiivtaimede sordivõrdluskatseid, rajada botaanikaia Põhja-Ameerika osakonda Minnesota salu ning tugevdada meie materiaaltehnoloogilist baasi," ütles Tamm.

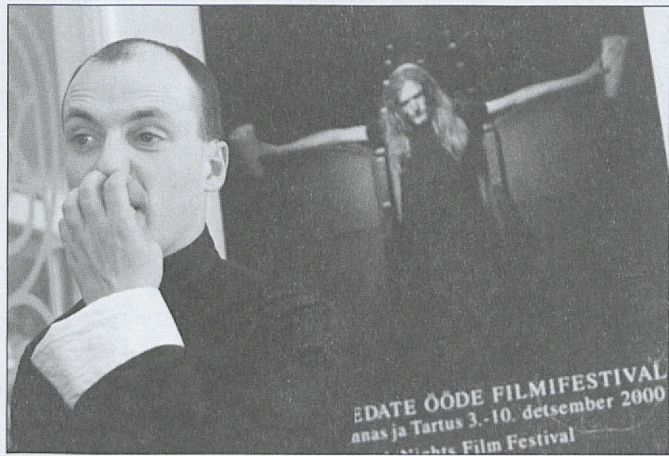
Minnesota botaanikud on huvitatud Venemaa Kaug-Ida taimede seemnetest ja aklimate-

satsiooni tulemustest Eestisse ning ühisekspeditsioonist Kaug-Itta.

Koos Tveri kolleegidega on plaanis rajada ekspositsioon Kesk-Vene taimestikust meil ja Eesti taimedest seal, Petrozavodski kolleegidega saaks arendada Ida-Euroopa botaanika-aedade andmebaasi ja selle ot-singustüsteemi.

Botaanikaedade esindajad kohtuvad järgimine kord hiljemalt tuleva suvel TÜ Botaanikaia 200. aastapäeva juubelikon-verentsil.

Tartu Ülikooli botaanikaed asutati 1803. aastal. Esimene asukoht oli Tiigi tänava pargi kohal. 1806. aastast asub botaanikaed praeguses kohas Laias tänavas.

2. oktoobril esineb tudengitele Ilmar Raag. PEETER LANGOVITS

Kultuur ei kopita!

Kairi Saar
Kristjan Sander
TÜ Üliõpilasesinduse
kultuuritoimkond

2. oktoobril kell 18 algab keemiaringis TÜ Üliõpilasesinduse kultuuritoimkonna korraldatava loengusarja "Kultuur ei kopita" esimene loeng.

Ilmar Raag peab loengu "Tudengist filmiloojaks", milles võrdleb Eesti ja USA tudengite filmitegemise võimalusi. Loengu alapealkirjaks võiks olla küsimus "Kas nappide vahenditega saab teha head filmi?" Näitena kasutatakse Õ-Fraktsiooni "Tapja õllejogurti rünnakut". Rühmituse Õ-Fraktsioon moodustab kimbuke TÜ politoloogiatudengeid. Õ-Fraktsioon tekkis 1998. aastal politoloogiat õppima asunute seas justkui

iseenesest ning ka selle asutajad on siiani kahtleval seisukohal ühenduse loomise motiivide osas.

Teisele loengule on kutsutud esinema tõlkija ning literaat Jüri Kallas. Loengu üldteemaks on ulmekirjandus. Jüri Kallas on tegutsenud toimetaja ja tõlkijana, olnud Eesti Ulmeühingu president ja kuulub Eesti suuremate fantastilise kirjanduse asjatundjate hulka.

Kolmandas loengus esinevad lavakunstiakadeemia äsja lõpetanud lendu kuuluvad noored näitlejad, kes räägivad oma esimeste etenduste käigus ette tulnust.

Sarja eesmärk on alternatiivsemate kultuurikihistuste tutvustamine ning esinemisvõimaluse andmine noortele tegijatele. Loengud toimuvad kord kuus.

Iseseisva õppe osa peab suurenema

Ülo Niinemets
TÜMRI taimefüsioloogia
õppetooli dotsent

Oma välisülikoolides töötamise kogemuse põhjal leian, et auditoorse õppetöö osakaal võrreldes iseseisva tööga on meil ikka veel liiga suur, samuti kasutame liiga vähe IT-võimalusi.

Canterbury Ülikoolis (Uus-Meremaa) on õppetöö korralduses väga heal tasemel IT-rakendused. Iga kursuse jaoks on eraldi list, kust tudengid saavad operatiivset infot tunniplaani muutuste, ruumide kohta jne. Samas võib õppejõud postitada sellesse listi järgmise loengu materjali, kodulugemist jms. Selline list sobiks ka eksamitulemuste teatamiseks. Loomulikult on võimalik kõike teha ka vähem tsentraliseeritult, kuid kogemus õpetab, et teaduskonna üldisest listist pole kõrge mürafooni tõttu olulise eraldamine just kerge. Lisaks võtavad tudengid aineid ka teistest teaduskondadest ja seetõttu oleks hea, kui kogu ülikoolis oleks ühine standard.

Loengu asemel seminar

Väga kasulik Canterbury Ülikooli arvutivõrgus oli iga kursuse juurde käiv fotodega tudengite andmebaas (salasõna abil ligipääsetav). Kuna elu on ülikoolis läinud pinnapealsemaks, võiks ka TUs kaaluda sellise õppejõududele orienteeritud andmebaasi loomist.

Teiseks tundub mulle pärast Uus-Meremaal viibimist, et TUs on auditoorse töö osakaal võrrelduna tudengite iseseisva töö ja seminarilaadis õppevormiga ikka veel liiga suur. Elukõige just magistri- ja doktoriõppes, kus tihti peale on loengute külastamine vajalik ainepunktide täis-saamiseks. Teadusülikoolides on väga oluline õppetöö vorm just temaatiliste artiklite lugemine, koos diskuteerimine, ettekannete pidamine ning essee-de kirjutamine. Olen veendunud, et oma mõtete avaldamine õppimine on kõige olulisem asi, mida tudeng võiks oma *alma mater*ist saada. Võib-olla peaks TUs üleüldiselt vähendada auditoorse töö ning suuren-dama seminaride osakaalu. Suur seminaride ja iseseisva töö osakaal on omane anglo-ameerika kõrgharidusmudelile. Samas kasvab isegi sellise konservatiivse ülikoolisüsteemiga maal nagu Saksamaa seda tüüpi õppetöö osakaal jõudsalt.

Teaduseks ei ole aega

Väliskolleegidega mõtteid vahetades tundub, et TUs on õppejõudude koormus liiga suur. Samas on tudengite iseseisev töö ja kirjanduse lugemine tagasihoidlik. Kolme aasta jooksul on mul ilmunud 17 CC artiklit tiperialaajakirjades, kuid eelkõige on see saavutatud varasema tööga väljaspool Tüd. Uued ideed leiavad loomulikult samuti varem või hiljem väljundi, kuid pikas perspektiivis on suure õppetöö koormuse kõrval raske välisülikoolide teadlastega konkurentsist püsida.

Keskmisele TÜ üliõpilasele on tihti takistuseks piiratud keeleoskus. Minu eelnev kogemus õppejõuna Tallinna Pedagoogikaülikoolis näitab, et inglise keel ei valmistanud absoluutselt mingit probleemi 90%-le tudengitest. Samuti on võõrkeelte

Ülo Niinemets (laenatud talaaris) usub, et doktoritööde kaitsmine peaks olema väga pidulik sündmus. ERAKOGU

ÜLO NIINEMETS

Sündinud 19. märtsil 1970.

2000. aastast TÜ õppejõud.

2002. aasta veebruar-aprill – külalisprof Canterbury Ülikoolis.

1993. aastal kirjutas essee, milles esitatud ettepanekutest (ülikooli õppeainete teatmik, ühiselamute probleemid, ülikooli ja linna tihedam suhtlemine) on enamik tänaseks teoks saanud.

oskuse tase tohutult kõrge Põhja-jamaade tudengite seas. TUs paraku ingliskeelset kirjandust vähemalt bioloogidele üldjuhul soovitada ei saa. Eriti katastroofiline on lugu avatud ülikooliga, kus võõrkeelsete õpikute soovitamise tekitab auditooriumi hulgas vaid muigeid.

Tippu vaid võõrkeeles

Olen kogu aeg tudengitele rääkinud, et tipptasemel eestikeelseid ülikooliõpikuid kõigi ainete jaoks ei ole ega tule ilmselt enam kunagi.

Kümme aastat tagasi õppisime biokeemiat, molekulaarbio-

loogiat, geneetikat, mikrobioloogiat venekeelsete tõlkeõpikute järgi, sest originaale TÜ Raamatukogus polnud. Praegu on parimad ingliskeelsed õpikud kättesaadavad, kuid raamatute kasutamise kultuur on vahepeal kaotsi läinud. Kas ei oleks võimalik seada inglise keele oskust üheks ülikooli vastuvõtukriteeriumiks? Ma ei tahaks avada debatti, kas TÜ on rahvus- või teadusülikool, sest üks ei välista teist. Tänapäeva tippteadus on rahvusvaheline ja selles kaasamängimiseks on vaja mõningaid elementaarseid oskusi.

KOMMENTAAR

Ettepanekud on õiged

Jaak Aaviksoo

Kõik on üldjoontes igati õige. Probleem pole mitte niivõrd selles, et ei ole teada, mis suunas minna, vaid selles, kuidas minna.

Auditoorset nädalakoorust on vähendatud kümne aastaga 32 tunnilt 16-20 tunnini. Võiks olla 12-16 tundi, ent oluliselt suurema individuaaltöö koormuse korral. See eeldab ka õppejõududelt oluliselt teistugust lähenemist – ettevalmistamata samm vähendab suuresti

õppe kvaliteeti. Probleemiks on loomulikult ka inglise keele oskus – kas ülikool on õigustatud nõudma inglise keele oskust, kui paljudes koolides seda vajalikul tasemel ei õpetata? Mida arvab sellest avalikkus, mil määral saame siis rääkida emakeelsest kõrgharidusest, raamatute olemasolust ja kättesaadavusest. Jne, jne. Need küsimused vajavad esmalt avalikku vastust ja siis tegutsemist.

Ülikool koostab oma arengukava – kas peaks toodud ettepanekute selles ruumi tegema?

UUDISED

Toomemäel keskkonnatelk

29. septembril kell 14-17 tegutses Tähetorni juures TÜ teaduskeskuse AHHA keskkonnatelk.

Teaduskeskuse juhataja Tiit Silla sõnul saab tudengite abiga lähemalt uurida Tartu linna-keskkonna olukorda. LabPro moodsa koolilabori abil hinnatakse näiteks Emajõe vee kvaliteeti enne ja pärast linnapiiri ning tutvustatakse teisigi katseid. Samuti saab osa võtta viktoriinist, paremini vastanuid ootavad magusad auhinnad.

Lastele pakutakse põnevat meisterdamistegevust.

Üritust toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus, tehnika on hangitud Tiigrihüppe ja Avatud Eesti Fondi abil.

13. oktoobri kestab Tallinnas Kalevi Kommivabrikus AHHA näitus "Ahhaa, šokolaadilabor!". "Näituse esimese nädala lõpuks olid koolid kõik planeetariumi- ja laboriajad juba kinni pannud, eelmisel nädalalvahetusel oli üle 1500 külastaja," ütles Tiit Sild.

Naiskoori vilistlaskoor

2. oktoobril alustab hooaega kevadel 10aastaseks saanud TÜ Akadeemilise Naiskoori vilistlaskoor.

Võetakse vastu uusi liikmeid, kel on olemas varasem laulukogemus kas ülikooli naiskoorist või mõnest teisest kontsertkoorist. Proovid toimuvad ülikooli peahoone aud 232 esmaspäeviti ja kolmapäeviti kell 18-20. Dirigent on Vaike Uibopuu.

Lauldakse peamiselt eesti kooriloomingut ja rahvalauluseadeid, repertuaaris on teiste rahvaste laule ja nii tänapäevast kui vana koorimuusikat. Eelmine lauluaasta lõpetati Riidaja torupillitalus, suvel tunti rõõmu reisist Šotimaale.

Tarkusepäev raamatukogus

Täna kell 12 algab TÜ Raamatukogu konverentsisaalis tarkusepäev, mis viib kokku tulevased ja praegused teadlased.

Tarkusepäeva avab bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan prof Ain Heinaru. Kell 12.15 saab kuulata teadur Rein Ahase akadeemilist loengut kliimamuutuste mõjust loodusele ja ühiskonnale.

Loengule järgnevad ekskursioonid raamatukogus ja kohtumised teaduskondades.

Tarkusepäeva eesmärk on anda n-õ lapsteadlastele võimalus tutvuda ülikooliga ja saada kokku huvipakkuvate ainete spetsialistidega.

Osalevad Valga-, Põlva-, Viljandi-, Võru- ja Jõgevamaa parimad ainetundjad.

Debatt hariduspoliitikast

30. septembril kell 18 korraldab TÜ Üliõpilasesindus Vannemuise 46 ringauditooriumis debati "Kas tudeng peab olema vaene!?"

Kuue erakonna haridusspetsialistid annavad hinnangu 3+2 süsteemile ja tudengite sotsiaaltoetustele.

Esinevad Mailis Rand (Keskerakond), Tõnis Lukas (Isamaaliit), Marju Lauristin (Möödukad), Hannes Astok (Reformierakond), Berk Vaher (Res Publica), Lembit Nei (Eestimaa Rahvaliid). Debatti juhib Toomas Roolaid.

ÕNNITLEME	
30	Sulev Ingerpuu, dotsent – 1. oktoober
Kristi Jõesaar, haridusteaduskonna dekanadi juhataja – 30. september	55
Pille Kõiv, õppekava spetsialist – 1. oktoober	Marie Prints, tuletõrjevalvur – 2. oktoober
50	60
Hiie Sarv, vanemlaborant – 27. september	Anne-Mai Pullerits, koristaja – 27. september
ber	

Tartu Ülikool võtab infotehnoloogia osakonda tööle

andmebaasi administraatori,

kelle ülesanne on Oracle'i-põhise andmebaasi haldamine ning arendamine.

Edukal kandidaadil on:

- andmebaasidega töötamise kogemus,
- kõrgharidus (soovitavalt erialane ja lõpetatud),
- head programmeerimisteadmised ja -oskused,
- hea analüüsivõime,
- hea koostöö- ja suhtlemisoskus.
- Kasuks tuleb programmeerimiskeelte PL/SQL ning JAVA kasutusoskus.

Pakume:

- väljakutsuvaid ülesandeid innovaatilises meeskonnas,
- tööd tipptasemel IT seadmetega,
- töötulemustest sõltuvat konkurentsivõimelist palka.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, haridust tõendava dokumendi koopia ning elulookirjeldus palgasoovi- ga hiljemalt 7. oktoobril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel 375 613, Andres.Salu@ut.ee või 375 141, rvalk@ut.ee.

Tartu Ülikool võtab kaugkoolituskeskusesse tööle

nõustaja,

kelle ülesanne on TÜ tegevuse tutvustamine, koolituse vahendamine ja korraldamine ning nõustamine õppekõigustes. Töö on 0,5 koormusega TÜ Tallinna esinduses.

Edukal kandidaadil on:

- kõrgharidus (võib olla omandamisel, soovitavalt TUs), administratiiv- või organiseerimistöö kogemus,
- head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- hea arvuti- (tekstitöötlus) ja võõrkeel(t)eoskus.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, haridust tõendava dokumendi koopia ning elulookirjeldus palgasoovi- ga hiljemalt 4. oktoobril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel 375 603, airev@ut.ee või 375 141, rvalk@ut.ee.

ACADEMICA VI LOENGUD JA SEMINARID

Tartu Ülikooli teaduskondades ja raamatukogus
30. september - 3. oktoober

USUTEADUSKOND

1. oktoober

Prof emer Martin Greschat
“Karl Barth ja “dialektilise teoloogia” teke” (sks k) ph aud 307 kl 10.15.
“Karl Holl ja “Lutherirenesansi” algus” (sks k) ph aud 307 kl 12.15

2. oktoober

Prof emer Martin Greschat
“Stuttgarti süünninistus 1945” (seminar sks k) ph aud 307 kl 10.15.
“Kirikud külmas sõjas: 1956 aasta” (sks k) ph aud 307 kl 12.15.
Soovijatele kohapeal kirjalik tõlketekst eesti k, diskussioon- nis võib kasutada ka inglise keelt.

ÕIGUSTEADUSKOND

1. oktoober

Prof Joachim Rückert
“Vaba ja sotsiaalne: sajandi- programm õigusele ja riigile” (sks k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 103 kl 10.15.
Prof Christian Joerges
“Vabadusõigused ja poliitilised õigused eraõiguses: Miks tuleb Euroopa õigust mõista kol- lisiooniõigusena?” (sks k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 103 kl 12.15.

2. oktoober

Prof Christian Joerges
“Komisjoni 2001.a juuli Valge raamat “Valitsemisest Euroo- pas”: Ebaõnnestunud algatus tulevikuks” (sks k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 117 kl 10.15.
Prof Joachim Rückert
“Kodeks ilma perspektiivide- ta? Saksa tsiviilseadustiku ja selle printsiipide saatusest pä- rast 1900. aastat” (sks k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 117 kl 12.15.
“Elav õigus ja juriidiline mee- tod. Sissejuhatus. Nn. mõiste- jurisprudents (Windscheid ja Enneccerus), huvijurispru-

dents (Jhering, Heck), vaba õiguse liikumine, natsiajastu ja 1945. aasta järgne väärtus- jurisprudents (Nipperdey, Larenz)” (seminar sks k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 117 kl 16.15.
Prof Christian Joerges
“”Riigid ilma turgudeta” “tu- ruks ilma riigita”? Saksamaa IV riikluse kaitsmisest euroin- tegratsiooni vastu SLV Konsti- tutsioonikohtu Maastrichti- otsuses “ (seminar ingl k, tõlge eesti k) Iuridicum aud 114 kl 16.15.

ARSTITEADUSKOND

1. oktoober

Kl 11 TÜ Närvikliiniku aud (2. k) prof Dietrich v. Engelhardt raamatu “Eetika meditsiini ar- gipäevast” esitus.
Prof Dietrich v. Engelhardt
“Informeeritud nõusolek ja arsti-patsiendi suhted” (ingl k) L. Puusepa 8, A. Linkbergi nim aud kl 15.

FILOSOOFIA-TEADUSKOND

30. september

Prof Manfred Görlach
“Anglitsismid Euroopa keel- tes” (ingl k) ph aud 128 kl 12.15.
Prof Ludwig Wenzler
“Siire jumala ideelt jumala ko- gemisele Edmund Husslerli fenomenoloogias” (sks k) Los- si 3-215 kl 18.15.

1. oktoober

Prof Ludwig Wenzler
“Suremine nähtamatu eest” – ajalugu kui totaalsus ning selle üle- tamine Emmanuel Levinas’ mõtlemises” (sks k) Lossi 3-215 kl 18.15.

FÜÜSIKA-KEEMIA-TEADUSKOND

30. september

Prof Ferdinand Hucho
“Valu molekulaarsed alused” (ingl k) Biomeedikum aud 1006 kl 16.

1. oktoober

Prof Helmut Schwarz
“Elementaarstaadiumid kee- miliste sidemete aktiveerimi- sel metallidega: eksperimendi ja teooria kokkupuutepunk- tid” Kh aud 430 kl 10.

2. oktoober

Prof Helmut Schwarz
“Kättesaamatute” molekuli- de otsingul: pühad graalid gaasifaasi keemias ja molekulaarfüüsikas” Kh aud 430 kl 16.

HARIDUSTEADUSKOND

1. oktoober

Prof Tilman Albert
“Õpetaja professionaalne identiteet ning õpetajakoolitu- se institutsionaalne raamistik” (ingl k) Lossi 3-217 kl 10.

2. oktoober

Prof Tilman Albert
“Sissejuhatus perekonna sot- sioloogiasse” (ingl k) Lossi 3-217 kl 12.

3. oktoober

Prof Wolf-Rüdiger Walburg
“Eripedagoogika – teadus ilma traditsioonita?” (sks k) Tiigi 78-119 kl 16.15.

KEHAKULTUURI-TEADUSKOND

1. oktoober

Prof Jürgen Steinacker
“Hormoonid ja tsütokiinid adaptatsioonil (vastupidavus) treeningule” (ingl k) Jakobi 5-302 kl 10.15.
“Ületreeningu hormonaal- markerid” (seminar ingl k) Ja- kobi 5-302 kl 16.15.

2. oktoober

Prof Jürgen Steinacker
“Leptiini ja IL-6 tähtsus tree- ningprotsessis ja ületreeningu korral” (seminar ingl k) Jakobi 5-302 kl 10.15.
Prof Dorothee Alfermann
“Noortesordi psühholoogili- sed probleemid” (ingl k) Jakobi 5-302 kl 16.

MAJANDUSTEADUSKOND

1. oktoober

Prof Peter Horvath
“Strateegilise controllingu arengusuunad – ettevõtete ja avaliku sektori organisatsioonide aspektid” (ingl k) Narva mnt 4-B306 kell 10.15-12.45.

2. oktoober

Prof Dieter B. Pressmar
“Kaasaegsete algoritmide rakendamine ettevõtte planeerimisprotsessis” (ingl k) Narva mnt 4-A313 kl 10.15.

MATEMAATIKA-INFOR-MAATIKATEADUSKOND

1. oktoober

Prof Wolfgang Gaul
“Matemaatilised mudelid tu- runduses” (inglise keeles) J. Liivi 2-202 kl 10.15.
Prof Lothar Profke
“Matemaatikaõpetus Saksa- maal TIMSSi ja PISA tulemus- te taustal” (sks k) J. Liivi 2-202 kl 12.15.

2. oktoober

Prof Wolfgang Gaul
“Veebikaevanduse väljakutse e-ärile” (ingl k) J. Liivi 2-402 kl 10.15.

SOTSIAALTEADUSKOND

1. oktoober

Prof Heiner Meulemann
“Identiteedi kujunemine ja säilitamine – üleminek nooru- kieast varasesse täiskasvanu- ikka Saksa paneeluuringus 16. ja 43. eluaasta vahel” (ingl k) Tiigi 78-125 kl 10.15.

RAAMATUKOGU

1. oktoober

Sabine Wefers
“Aimanuks Goethe seda: uued uurimisvaldkonnad kui ülesanne raamatukogudele” (sks k) W. Struve 1-202 kl 10.

2. oktoober

Sabine Wefers
“Multimeediumraamatukogu Jena Ülikooli ja Tüüringi Liidu- maa Raamatukogu näitel” (sks k) W. Struve 1-202 kl 10.

KURSUSED

Linnart Mälli loengukursus “Hiina, Taiwan ja Hiina RV” (FLAJ.07.153, 2 AP) toimub 7.-18. okt kl 16-18 Lossi 3-427. Kursus käsitleb omariikluse kujune- mist Taiwanil XX sajandi II poolel ning Taiwani arengut demo- kraatlikuks ja liberaalseks õitsva majandusega riigiks. Vaadel- dakse ka selle protsessi aluseks olnud religioosseid, filosoofilisi ja poliitilisi ideid, eelkõige konfutsia- nismi ja budismi. Loenguid illust- reerivad audio-videomaterjalid. Kursuse avab esmaspäeval, 7. okt Taiwani esindaja Baltimaa- des hr. Weber Shi.

LOENGUD

4. oktoobril kell 16.15 esineb Lossi 3-223 eetikakeskuse küla- lisõppejõud Lynda Lange (To- ronto Ülikool) loenguga “Women and the Problem of Philosophy”. Oodatud on kõik huvilised!

TEATED

Iganädalased Tartu Ülikooli hom- mikupalvused toimuvad kolma- päeviti kell 9.15-9.45 ph aud 227. 2. oktoobril peab palvust

EKEK Harkujärve koguduse dia- kon Jaanus Kangur.

Tartu Vabatahtlike Keskus, mis vahendab vabatahtlikku tööd Tartu linnas, korraldab 2. ok- toobril kell 11-16 TÜ raamatuko- gus infopäeva ja kell 15 infotun- ni. Kui soovid teha huvitavat ja kasulikku vabatahtlikku tööd, siis tule kuula lähemalt!

Kolmapäeviti alustab taas tööd koolieelikute muusikaring. Esi- mene kokkusaamine 2.oktoobril kell 17 TÜ Raamatukogu fuajees. Oodatud on nii varem osalenud kui ka uued lapsed. Info: TÜ Ametiühing, Maila Orav, tel 423 804.

3. oktoobril kell 16 avatakse üli- kooli kunstimuuseumis näitus “Ülo Sooster ja eesti sürrea- lism”. Näitus põhineb M. Lepa ja R. Kuulmani erakogudel ja esi- tab nii eesti sürrealismi klassiku, Ülo Soosteri loomingut kui kaas- aegset eesti sürrealistlikku kuns- ti. Kunstinäitust saab vaadata kuni detsembrikuu alguseni. Info: Inge Kukk, tel 375 384.

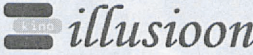
Seltskonnatantsu kursused alga-

jatele Hugo Treffneri Gümnaa- siumis kolmapäeviti kell 20. Esi- mene tund 9.oktoobril. Teave ja registreerimine tel: 052 864 82, 474248 ja ilmetiik@hotmail.com või triin_j@hotmail.com.

KONTSERT

Vanemuise kontserdimajas
L 28 septembril kell 19 “Mart Saar 120”. Esinevad Eesti Filhar- moonia Kammerkoor, (dirigent Mikk Üleoja), Eesti Koorjuhtide Naiskoor (dirigent Ants Sööt) ja Eesti Rahvusmeeskoor (dirigent Ants Soots).

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon

Peeter Paan – Tagasi Eikunagi- maal. Kl 13 (R, L, P), 14.15, 15.30
Herilasepesa. Kl 16.45, 22.30
Amélie. Kl 18.40
Paras punt. Kl 20.40

Alates oktoobrist tudengitele ja õpilastele uued hinnad: kuni kl 17.59 kõik filmid 30 kr, alates 18 kõik filmid 40 kr.

I:SI CLUB

Mis: I:siclub rebased risti!
Kus: klubis Atlantis
Millal: teisipäeval 1. oktoobril
Kellele: kõikidele Tartu kõrgkoolide tudengitele
DJ: Kert Klaus
Kui palju: ISIC kaardiga 30.-, teistele 40.-.
Mis toimub: võistlustulle astuvad 7 Tartu kõrgkooli reba- sed ja toimub ühine ristimisvande andmine
Õhtut juhivad: hõberebased
Auhinnad: Ühispank, Pool Kuus, Aura, Taffel, ISIC

Tule kohale ja võta sõbrad sappa!

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulise teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutu- sed tasuta.

Traditsioon sõltub tõlgendamisest

VI Academica otsis traditsioonide rolli ülikoolis ja heitis pilgu ülikooli tulevikku

Kristjan Kaljund

Saksa ja Eesti professorite diskussioonil leiti, et traditsioonidest tuleb välja valida parimad ning need pluralistlikus maailmas enda kasuks tööle panna.

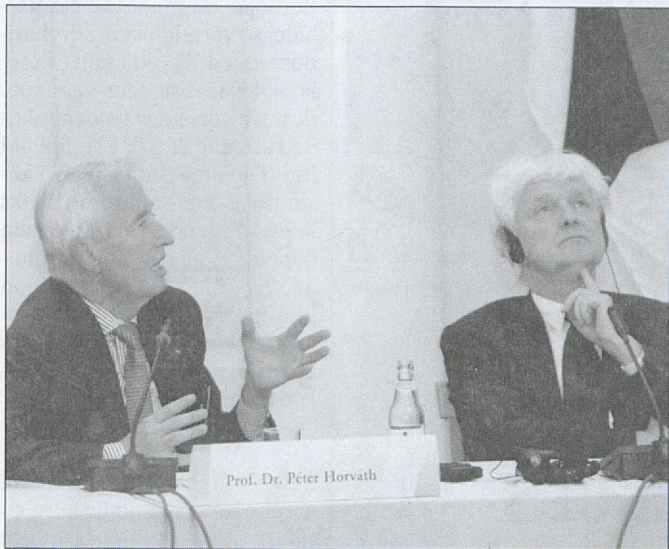
“Euroopa ülikoolide probleem on suutmatuse vabaneda teadmistest, kui edukad nad kunagi olid,” möönis VI Saksa-Eesti teadusnädala Academica aulaloengus Volkswagen Auto-Üni president, Marburgi Ülikooli prof Walther Ch. Zimmerli. “Me ei suuda mõista, et maailma vaim on liikunud lääne suunas ja praegu on tooni andmas Ameerika ülikoolid.”

Traditsioonidekoormat vedavad ülikoolid ei suuda tihti olla piisavalt paindlikud, et muutustega kohaneda ja võtta omaks innovaatilisi ideid. “Kui 18. sajandil tugineti ennekõike üksmeelele, siis tänapäeva ülikoolis peab olema võimalik mõelda hoopis teistmoodi. See on ka innovatsiooni sünonüümiks – innovatsioon pole võimalik teistmõttelisemise,” rääkis prof Zimmerli oma loengus.

Ettevõtlik ülikool

Euroopas on täheldatav tendents, et ülikoolid muutuvad riigi ideoloogia kandjatest majanduse ideoloogia kandjateks. Ka aulaloengule järgnenud diskussioonil pälvis ettevõtliku ülikooli mõiste suurt tähelepanu. Osalenud olid nõus, et ülikool tuleks juhtida nagu ettevõtteid, see aitaks kaasa nende dünaamilisele noorenemisele.

“19. sajandil poleks saanud seda teha, ent täna saab ja peab,” kinnitas professor Zimmerli. “Kui ma juhtisin Witten/Herdecke eraülikooli, helistas mulle üks Suurbritannia investimispank ja küsis, palju ülikool maksab. Arvasin, et neid huvitab, kui suur on õppemaks, ent selgus, et nad tahtsid teostest teada, kui palju ülikool

Professor Engelhardt (paremal) kuulab süvenenult, mida professor Horvath ülikoolidest arvab.

ise maksab, kuna tahtsid harridusse investeerida. Toona ma siiski ülikooli maha ei müünud.”

Ettevõtluse printsiibid tuleb üle võtta juhtimises, mitte ülikooli sisu hindamisel ega igapäevases töös. “Ettevõtlus ei tähenda, et filoloogiprofessor peab luuletusi müüma – Petrarca tõlgetega raha ei teeni – vaid seda, et ma ei istu elevantilust tornis, vaid osalen aktiivselt *scientific communitys*,” ütles meditsiiniprofessor Dietrich von Engelhardt Lüübeki Meditsiiniülikoolist.

Patendiamet on kalmistu

“Ent ka neis valdkondades, kus esmapilgul tunduvad olevat head rahateenimise väljavaated, varitsevad ohud. Näiteks arstiteaduses tähendaks kliinikute lahutamine ülikoolist seda, et rohkem hakatakse tegelema akuutsete haigete ja vähem rehabilitatsiooni, ning krooniliste ja haruldaste haigustega, kuivõrd need ei tasu end ära,” lisas Engelhardt.

Professor Zimmerli arvates ei maksa ülikoolil ka intellektuaalset omandist kiiret kasu loota. “Võtab 20 aastat, enne kui üli-

kool intellektuaalsest omandist kasu saab. Patendiametid on tõelised surnuaiad edutute patentide jaoks – umbes üks patent 10 000st on majanduslikult edukas,” rääkis ta.

Traditsiooni võib müüa

Maailma Kaubandusorganisatsiooni hinnangul on kasumile orienteeritud hariduse maht kasvanud kolm korda kiiremini kui kasumit mittetaotleva hariduse oma. Tehakse järeldus, et kõrghariduses saavutavad lähiajal juhtpositsiooni täiesti tavalised äriettevõtted. “Kuidas peaks sellisele väljakutsele reageerima üks klassikaline traditsioonidega ülikool?” küsis diskussiooni juhtinud rektor Jaak Aaviksoo kolleegidelt.

Stuttgardi Ülikooli majandusprofessor Peter Horvath leidis, et ka traditsioon võib olla edukas müügiartikkel, sest uutel tegijatel lihtsalt pole midagi samaväärset pakkuda.

Professor Drechsler nõustus Horvathiga, lisades, et traditsioon iseenesest on neutraalne. “TÜ väga paljude traditsioonide hulgast võime valida, millisele toetuda ja millisele töötada.”

Academica teadusnädalal räägitu huvitas lisaks õppejõudele ka noori.

3 X ANDRES TENNUS

TÜ on heas seisus

Walther Ch. Zimmerli

Euroopa ülikool teab ehk paremini kui Ameerika oma, et pole olemas üht rahvuslikku ja teaduslikku tõe, eri võimalustest õige valimine on diskussiooni ja katse-eksituse meetodil otsimise küsimus.

Ülikool peab sellist argumenteerimis- ja diskussioonioskust õpetama ning Euroopa ülikool on selleks oma pluralistliku mineviku tõttu eriti sobilik.

Tänu oma katkendlikule ajaloole ja geograafilisele positsioonile eri maade ja eri kultuuride ristteel võiks Tartu Ülikool olla ka sillaks Skandinaavia, Aasia ning Euroopa vahel.

Tartus on tegutsenud erinevad ülikooli tüübid erinevate traditsioonidega – Saksa aadlikud said siin oma traditsioone (näiteks vehklemiskunst) alal hoida, siin koolitati sotsialistlikku kaadrit, praegu liigutakse euroopaliku ülikooli suunas.

Kus mujal on nii palju ajaloolist kogemust? Kus mujal on nii palju mitmekesisust? Seda kõi-

ke kasutaksin ma ära.

Iga hinna eest peaks vältima eelarvamust, et ülikoolil on üks ajalugu, mis sunnib minema ainult ühes suunas. Vältima peaks ka vääraid võrdlusi teiste ülikoolidega.

Tartu Ülikool, kui arvestada siinsete üliõpilaste ja enamiku õppejõudude taset, suudab teistega väga hästi konkurentsis püsida. Küsimus on ressursides ja ma ei mõtle siinkohal vaid raha – inimressursi ja Tartu Ülikoolis väga hea.

UT KÜSIB

Milline peaks olema auditoorse ja iseseisva õppetöö osakaal?

Pille Sims
usuteaduse
3. aasta
üliõpilane

Henri Laasner
usuteaduse
2. aasta
üliõpilane

Kaspar Küünarpuu
avalikkussuhete ja teabekoralduse
3. aasta
üliõpilane

Lähtuma peab aine spetsiifika. Täppisteaduste puhul võib auditoorse töö maht olla väiksem, humanitaarainetes (eriti keeled) on auditoorne töö aga määrava tähtsusega.

TÜs peaks maksimaalselt kasutama õpikeskkonna WebCT võimalusi. Iseseisvast tööst suurema protsendi võiks moodustada grupitöö. Näib olevat unustatud, et pärast lõpetamist läheb pigem vaja grupitöö oskust, tööle asudes võib tekkida suhtlusprobleeme.

Mõnele professorile meeldib refereerida enda kirjutatud teost. Sellisel juhul võiks üliõpilasel loeng olla võimaluseks arusaamatuks jäänud probleemidele lahendusi küsida.

Töötava tudengina eelistan võimalikult suurt iseseisva töö osa (väidetavalt töötab Eestis kolmest tudengist kaks!). Samas olen sunnitud tõdema, et üliõpilase esmane töö on õppida, mistõttu pole erilist vahet, kas teha palju tööd kodus või pingutada loengus.

Auditoorse töö osa määrab, kas aine on omandatav iseseisvalt või õppejõuga. Ka lektor tunneb oma ainet ja võimeid loengupidajana. Iga ekspert pole kahjuks särav kõnemees. Tapvalt tüütu on olla loengus, kui lektor midagi konseptile ei lisa. Tudeng on väga nõudlik. Lektori kompetents (eksperti ja lektori) määrab üliõpilase häälestuse juba kursuse algul. Kuna materjali saamiseks ei pea alati loengus olema, nõuab see rohkem ka õppejõult.

Arstiteaduskonna päevad tulekul

9. oktoobril kell 9 Biomeedikumis (aud 1006) algav üliõpilaste teaduskonverents on arstiteaduskonna selle aasta päevade avaüritus.

10. oktoobril kell 10 algab Biomeedikumis õppejõudude, teadurite, doktorantide ja magistrantide teaduskonverents ning raamatukogu konverentsisaalis teaduskonverents “160 aastat iseseisvat farmaatsia instituuti”.

Kell 13 on Biomeedikumis kavas Oswald Schmiedebergi nim loeng “Integratsioon arstiasis: kaasaegse farmakoterapia eel-” emeritprofessor Ain-Elmar Kaasikult.

11. oktoobril kell 9 avatakse TÜ nõukogu saalis farmakoloogia instituudi 200. aastapäeva pidulik konverents.

Kell 10 toimub Biomeedikumis konverents “Kliiniline pato-

loogia”.

Kell 14 algab TÜ aulast arstiteaduskonna päeva aktus, kus akadeemilise loengu “Geenivaktsiinide konstrueerimine” peab prof Mart Ustav.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Prof Jaan Sootak:
“Karistus ei pärsi kuritegu”
LK 3

**Eesti kõrg-
haridusruumist**
LK 2

**Täiskasvanud
üliõpilased**
LK 2

**Vana kohvik
teeb uuendusi**
LK 3

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil esitab arendusprorektor Hele Ee-vaus TÜ institutsioonilise eel-veerimise aruande, rektor Jaak Aaviksoo tutvustab 2003. aasta finantseerimisplaanide ja tehnoloogiainstituudi direktor Mart Ustav instituudi arengu-suundi.

Kavas on vastu võtta otsus tehnoloogiakeskuse ühendami-se kohta tehnoloogiainstituudi-ga. Ülevaate 2002. aasta vastu-võtust teeb õppeprorektor Volli Kalm.

Maalikunsti professoriks kandideerib maalikunsti prof Jaan Elken ning ihtüoloogia ja kalanduse professoriks hüdro-bioloogia prof, biol-knd Toomas Saat.

Filosoofia- teaduskonna dekaani valimine

Rektor Jaak Aaviksoo kuulutas välja filosoofiateaduskonna de-kaani valimised.

Kandidaate saab ülikooli aka-deemilisele sekretäriale esitada 13. novembrini. Valimised toi-muvad 27. novembril.

UT küsimusele, kas praegune dekaan prof Birute Klaas kandi-deerib dekaani ametikohale, vastas viimane, et on teadus-konna nõukogus andnud luba-duse uuesti kandideerida.

Teaduskonna põhimäärus lu-bab ühel isikul olla dekaaniks kaks valimisperioodi. “See seab õnneks ajalise piiri, sest pa-raku tuleb tunnistada, et de-kaani töö ei turguta minu tea-duslikku potentsiaali,” ütles prof Klaas.

Avatud ülikool avab uue aasta

Täna kell 15 algab aulast TÜ avatud ülikooli 2002/2003. akadeemilise aasta avaaktus.

Aktuse traditsiooni loomise kaudu tahab avatud ülikool rõ-hutada oma üliõpilaste kuulu-mist Tartu Ülikooli akadeemilis-see perre ja tähtsustada nende kui akadeemilise pere liikmete rolli. Rektor Jaak Aaviksoo ava-sõnade järel tutvustatakse de-kaane. Sõna võtavad Järva maavanem Theo Aasa, avatud ülikooli direktor Aune Valk ja avatud ülikooli 1. aasta magis-trant Meelis Pai.

UUDISED

Õpetajakoolituse konverents

3.-5. oktoobrini toimub TÜ Ajaloo Muuseumis rahvusvaheline õpetajakoolituse teaduskonverents "New Perspectives of Teaching and Learning".

Arutatakse õpetajakoolituse ja selle reformiga seotud küsimusi, innovatsiooni õppimises, õpetamises ja õpetajakoolituses, diskuteeritakse õpetaja kvalifikatsiooninõuete üle jne. Konverentsil osalevad USA, Soome ja Eesti teadlased.

Esinevad Eesti ja Soome haridusministeeriumi esindajad, haridusametnikud, õpetajakoolituse spetsialistid jt.

Konverentsi sihtgrupiks on eelkõige õpetajad, nende koolitajad, haridusametnikud ning pedagoogikateadlased, kuid oodatud on ka teised haridusprobleemidest huvitatud isikud. Konverentsi peamised korraldajad on Tartu Ülikooli haridusteaduskond ja prof Kari Niinistö Turu Ülikoolist.

Konverentsi töökeel on inglise keel.

10 aastat sotsiaaltöö õpetamist TUs

Täna kell 10.15 algab raamatukogus rahvusvaheline konverents "Tagasipöördumine Lääne ühiskonda – 10 aastat sotsiaaltöö õpetamist TUs".

Konverentsist võtavad osa Saksamaa, Itaalia, Suurbritannia, Soome, Norra, Rootsi ja Eesti teadlased ning sotsiaaltöö eksperdid.

Homme jätkub konverents Tiigi tänava õppehoones töötubadega, kus antakse ülevaade viimaste aastate parimatest bakalaureuse- ja magistritöödest, diskuteeritakse Tartu Sotsiaaltöö Üliõpilaste Ühingu arengusuundade ja sotsiaaltöötajate liidu loomise vajaduse üle jne.

Konverentsi korraldavad sotsiaalpoliitika õppetool ja Tartu Sotsiaaltöö Üliõpilaste Ühing.

Mälumängu meistrivõistlused

9. oktoobril kell 18 algavad Vanemuise 46 suures auditooriumis järjekordsed Tartu linna mälumängu meistrivõistlused.

Osalevad 4liikmelised võistkonnad, osavõtumaks tudengivõistkonnale 400 kr, teistele 1000 kr võistkonna pealt. Kokku mängitakse 10 vooru, millest 7 paremat läheb arvesse. Meistrivõistlused lõpevad aprillis, mil mängitakse ka ühevooruline karikamäng. Kõik voorud peetakse kolmapäeviti üle nädala. Igas voorus küsitakse 30 küsimust. Küsimusi valmistavad ette erinevad mängujuhid.

Info: 051 617 12.

Detsembris TÜ ajaloo konverents

TÜ Ajaloo Muuseum korraldab teaduskonverentsi seoses ülikooli taasavamise 200. aastapäevaga teemal "Keiserlik Tartu ülikool (1802-1918)".

Muuseum ootab kõigi teaduskondade esindajate ettekandeid, mis puudutavad tolleaegse ülikooli kasvandikke ja õppejõude, ülikooli mõju lähemal ja kaugemal, sisemisi arenguid ja väliseid mõjutegureid, õpetoolide väljakujundamist ja Tartu ülikooliga seotud teaduskoolkondi.

Ettekande pikkus on kuni 25 min + 5 min küsimustele. Konverents toimub 6. detsembril. Muuseum ootab 25. oktoobriks ettekannete teese aadressil: lleppik@ut.ee või tel 375 672.

Nüüdisaegsed auditooriumid soodustavad ka avatud ülikooli õpet.

ANDRES TENNUS

Täiskasvanud üliõpilased Eestis

Aune Valk

TÜ avatud ülikooli direktor

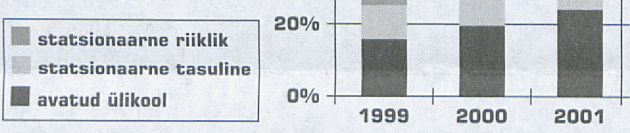
Aastal 2001 õppis Saar Polli uuringute andmetel vanusegrupis 15-74 umbes 130 000 inimest ehk 13% mingis täiskasvanuhariduse vormis (kaug-, õhtune, täiendus-, ümberõpe), enamik vanuses 20-60 aastat.

2001/2002. õppeaastal õppis Eesti kõrgkoolides 45 765 üliõpilast statsionaarses õppevormis, 4479 õhtuses õppes ja 10 165 kaugõppes. Seega õpib ca ¼ kõigist üliõpilastest n-ö mittestatsionaarsena ehk on täiskasvanute koolituse seaduse järgi täiskasvanud õppijad. Arvestades, et mitmed kõrgkoolid on immatrikuleerinud oma töötavad ning õhtuti või nädalavahetuseti õppivad tudengid õppelaenu saamiseks statsionaari, siis tõenäoliselt on täiskasvanud üliõpilaste hulk veel oluliselt suurem, võib olla isegi kuni 1/3 kõigist tudengitest. Eesti ca 60 500 tudengist on umbes pooled riigieelarvelised üliõpilased. Avatud ülikooli tulemise peamiseks põhjuseks on pere ja töö, mis ei luba igapäevaselt õp-

Täiskasvanud üliõpilased Tartu Ülikoolis

TÜ tudengitest õpib umbes veerand avatud ülikoolis kaugõppijana, neist vaid väike osa – ca 13% on riigieelarvelised üliõpilased. Avatud ülikooli tulemise peamiseks põhjuseks on pere ja töö, mis ei luba igapäevaselt õp-

Tartu Ülikooli tudengid 1999-2001

pida, vaid väike osa ei ole statsionaari sisse saanud. Avatud ülikooli üliõpilased on klassikalises mõttes täiskasvanud õppijad, enamasti üle 20 aasta vanad, keskmiselt 29 aasta vanused.

Nii avatud ülikooli üliõpilaste kui ka riigieelarveliste statsionaarsete üliõpilaste osakaal on ülikoolis aasta-aastalt kasvanud (vt joonis). TÜ riigieelarvelistest üliõpilastest tasub suur osa oma õpingute eest ise, nende hulk on aasta-aastalt kasvanud, samuti on kasvanud avatud ülikooli avalduse esitajate hulk (2002 – 1954 avaldust, 2001 – 1750).

Avalduste arvu kasv on seotud eelkõige uute erialade avamisega. Valdaval enamikul "vanadel" erialadel on sisseastumisavalduste arv vähenenud. Populaarsed on n-ö avatud (saab astuda erineva põhiõppe baasilt) ja interdistsiplinaarsed

magistriõppekavad, mille pakumine võiks olla avatud ülikooli üks prioriteete.

Täiskasvanute kõrghariduse probleemid

Need on eelkõige seotud riigi ebajärjekindla, täiskasvanud õppijale kohati ka ebasoodsa poliitikaga. Kui tasemekoolituse eest tasub tööandja, siis käsitletakse seda erisoodustuseks ja asutus maksab lisaks koolituse maksumusele ligikaudu 80% erisoodustumaksu riigile.

Mittestatsionaarsed üliõpilased, kes suures osas tasuvad oma koolituse eest ise või kelle eest tasub tööandja, ei saa riikliku õppelaenu. Seega on neil võrreldes statsionaarsete riigieelarveliste tudengitega kahekordne koormus. Samuti on nii kehtiva kui ka planeeritava ülikooliseaduse järgi riigil võimatu tellida osakoormusega (ehk täiskasvanutele sobivat) õpet.

Eesti kõrgharidusruum

Ülle Hendrikson
TÜ õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja kt

Eesti kõrghariduskeskkond vajab ühist kontseptsiooni.

Kui vaadelda õppetegevuse väliskeskkonda Euroopa kontekstis, siis mitmekülgse koostöö ühistes eesmärkides leppisid kõrghariduse eest vastutavad ministrid kokku 1999. aastal Bolognas.

Bologna deklaratsioon seab Euroopa kõrghariduse eesmärkideks võrreldavad kõrgharidusastmed ja -kraadid, kõrgkoolidevahelist liikuvust soodustava võrreldava ainepunktide süsteemi (ECTS) ja diplomi lisa (Diploma Supplement) kasutuselevõtu. Samuti on sihiks koostöö edendamine, et tagada õppetöö kvaliteet ning saavutada nn Euroopa dimensioon ühisõppekavade, institutsioonidevahelise koostöö ning üliõpilaste, õppejõudude ja töötajate mobiilsuse kaudu.

Eesti kontekst

Eesti kõrghariduse viimaste aastate suund on olnud kõrgharidust andvate õppeasutuste (1996 – 32, 2001 – 51) ning üliõpilaste arvu (1996 – 30 000, 2001 – 60 000) pidev kasv. Põhiliselt on kasvanud riigieelarvelistel õppekohtadel õppijate hulk ja seda eeskätt tööturul hinnatumates valdkondades (ärindus ja õigus).

Kuid ka kõigis teistes valdkondades on riigieelarvelistel kohtadel õppijad olemas alates 1997. aastast.

Kõrghariduse omandanute valdkondlikku jaotumist vaadates paistab Eesti muu maailma kontekstis silma ärinduse ja õiguse valdkonna lõpetamise suure hulga (1999 – 44%

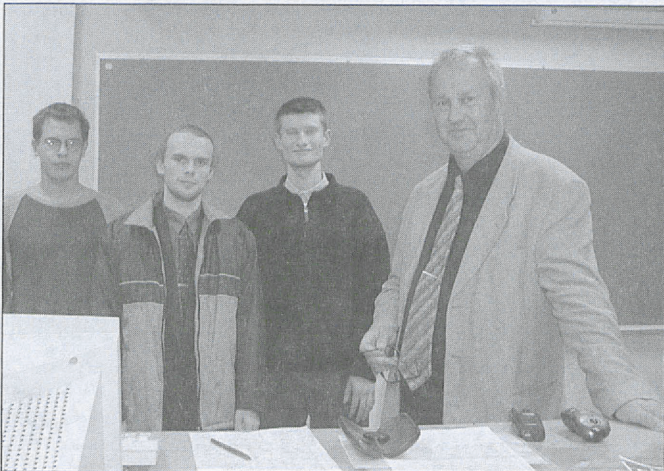
lõpetajatest, 1998 – 30%, 1996 – 23%). Vähenenud on humanitaaria ja kunstide, loodusteaduste ning ravi ja tervishoiu valdkonnas lõpetanute osakaal. Riigieelarveliste õppekohtade struktuuri kõigis õppeastmetes iseloomustab põllumajanduse ning sotsiaalteaduste, ärinduse ja õiguse valdkonna õppekohtade proportsiooni vähenemine. Riigieelarveliste õppekohtade koguarv on püsinud suhteliselt muutmatusena.

Vajalik ühine kontseptsioon

Eesti demograafilist olukorda vaadates ei saa üliõpilaste arv igavesti kasvada, pigem on oodata kahanemist alates 2006/2007. õppeaastast. TÜ 2002. aasta sisseastunute põhjal võib öelda, et lisaks värskele keskkoolilõpetajatele saab ülikooli sisse ka varasematel aastatel keskkooli lõpetanud, kes moodustavad sisseastunute (nii riigieelarvelistele kui ka riigieelarvelistele kohtadele) ligikaudu 25%. Selline võiks olla potentsiaalsete üliõpilaste reserv lisaks uutele keskkoolilõpetajatele.

Kogu kõrghariduse arengut Eestis iseloomustab praegu ilmselt üsna hästi olukord, kus üldisemaid suundumusi kajastavad arengukavad on küll olemas mõningate projektidena (nt Öpi-Eesti), kuid kooskõlastatud ühise kontseptsiooni puudumiseni on liikumissuund pigem aimatavad kui kõigile selgesti näha.

* Artiklis on kasutatud Statistikaameti ("Haridus 2001/2002") ja haridusministeeriumi ("Kõrghariduse riikliku koolitustellimuse kavandamine", 2001) andmeid.

Füüsika-keemiateaduskond Narvas

26. septembril tutvustas füüsika-keemiateaduskond oma uusi õppekavasid Narvas. Üritusest võttis osa ligi kakssada Narva kooliõpilast ja õpetajat. Dekaan prof Jaak Järve (pildil paremal) sõnul olid arutelu keskpunktis venekeelsete üliõpilaste õppimisvõimalused teaduskonnas ja Tartu Ülikoolis üldse.

Avalik-õiguslike ülikoolide õppeprorektorid pidasid nõu

Marvi Mikk

TÜ õppeprorektori abi

26. ja 27. septembril toimus Pühajärvel avalik-õiguslike ülikoolide õppeprorektorite nõupidamine.

Nõupidamisele olid kutsutud ka haridusministeeriumi kõrghariduse talituse juhataja Heli Aru ja ülikoolide peasekspert Tiia Kurvits ning ülikoolide õppeosakondade juhatajad.

Nõupidamise päevakorras olid ECTSi (European Credit Transfer System) rakendamisega seotud küsimused ja kavandatavad ülikooliseaduse muudatused. Arutati varasemate õpingute ja töökogemuse

arvestamise põhimõtteid õppekava täitmise osana ning jagati kogemusi, kuidas on ülikoolides reguleeritud üle nominaalaja õppijate käest õppeteenustasu küsimine.

Eesti ECTSi koordinaatorid TÜ õppeprorektor Volli Kalm ja EKA õppeprorektor Lylian Meister andsid ülevaate seni toimunud ning ühiselt nenditi, et kõrgharidusreformi raames on otstarbekas minna Euroopa ainepunktide ülekandmise süsteemile üle võimalikult kiiresti, arvestades kõiki sellega kaasnevaid nüansse. Õppeprorektorid tegid ettepaneku, et ECTSi ainepunktisüsteemile minnakse üle alates 1. septembrist

2004 ning vastav säte viiakse ülikooliseadusesse.

Enim vaidlusi ja küsitavusi tekitasid kavandatavad ülikooliseaduse muudatused. Arutluse all oli rakenduskõrgkoolide soov viia rakenduskõrgkoolides läbi magistri- või meistriõpet, mis oleks eelneva taseme õppega võrreldes kitsamalt spetsialiseeritud. Nenditi, et nn uue õppe (meisterõppe) rakendamisega hägustuks senine kraadide süsteem veelgi ja tehti ettepanek korraldada vastav õpe täienduskoolituse raames.

Arutlusel oli ka küsimus, mitu korda peaks üliõpilane saama õppida riigieelarvelisel õppekohtal samal õppeastmel. Siin oli

arvamus ühene, et samal õppeastmel peaks saama riigieelarvelisel kohtal õppida ühe korra. Tehti ettepanek täiendada ülikooliseaduses ülikooli mõistet selliselt, et veelgi enam rõhutada ülikoolides teaduse rolli olulisust.

Kõrgharidusreformi rakendamisega on üha aktuaalsemaks muutumas vajadus tunnustada varasemaid õpinguid ja töökogemust (suur hulk eri pikkuse ja sisuga kõrgharidusastmeid). Otsustati, et ülikooliseadusesse tuleb viia säte, mille kohaselt saab õppekavast täita kuni 50 protsenti varasemaid õpinguid ja töökogemusi arvestades.

Õppeprorektorite nõupidamisel oli kõne all ka viimasel ajal meedias palju kõneainet tekitanud Tartu Ülikooli soov hakata üle nominaalaja õppivate üliõpilaste käest küsima õppeteenustasu. Kevadel on vastavad regulatsioonid välja töötatud TTÜs ning õppeteenustasu lubab küsida ka sügisel EPMÜ nõukogus kinnitatud õppekorralduseeskiri. Seni puuduvad vastavad regulatsioonid EMKs, TPÜs ja TUs.

Täna arutab TÜ nõukogu ülikooli valitsuses ja õppekomisjonis heakskiidu pälvinud üle nominaalaja riigieelarvelisel kohtal õppijatele õppeteenustade rakendamise põhimõtteid.

Range karistus ei pärsi kuritegu

Konverents “Eesti karistusõiguse reform ja uus karistusõigus Euroopa võrdluses”

Jaak Laats

Uue karistusseadustiku väljatöötamise töögrupi juhi prof Jaan Sootaki arvates ei hakka inimene seadust täitma seadust lugedes ja karistusahvarduse pärast värisedes, vaid õpib seda oma käitumisega kogu elu.

Mis on konverentsi eesmärk, on see teaduslik või rohkem praktikale orienteeritud?

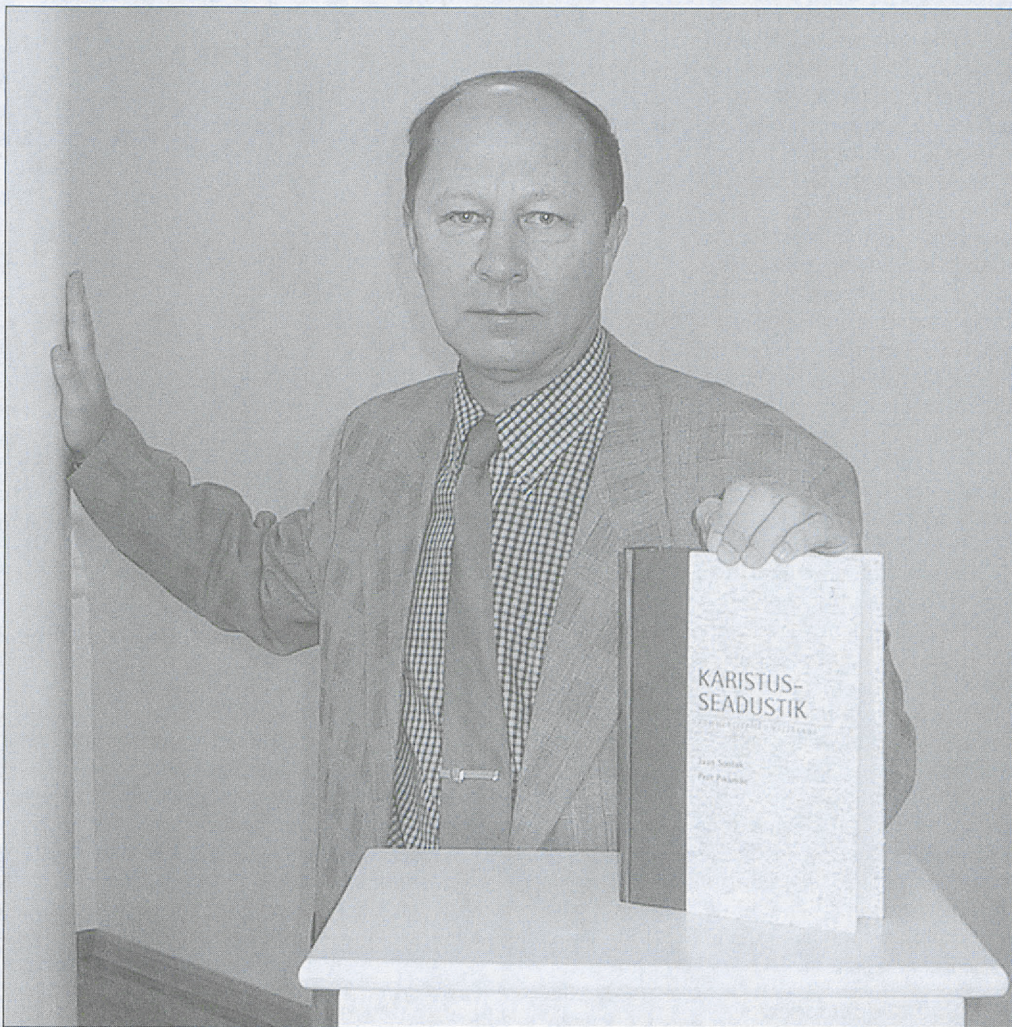
Üritusel on kolm eesmärki. Esiteks tahame koos välismaa kolleegidega analüüsida karistusseadustiku põhilisi lahendusi tänapäeva õigusteaduse tasemel võrdlev-õiguslikult. Teiseks üritame määratleda põhilised rakendusprobleemid ja neid selgitada. Kolmandaks loodame uut seadust lihtsalt tutvustada. Väliskülalisi tuleb ligi 20 – Lätist, Leedust, Poolast, Prantsusmaalt, Rootsist, Saksamaalt ja Soomest, kokku võib arvestada ligi 200 osavõtjaga. Huvi on suur.

Kas suur huvi võib olla seotud ajakirjanduses tähelepanu pälvinud probleemidega karistusseadustiku ümber?

Konverentsi kavandamine algas juba ammu enne seadustiku jõustumist, mistõttu arutamisele tulevate probleemide ring ei ole kuidagi seotud ajakirjandusliku käraga. Samuti loodan, et see ei mõjuta konverentsi teaduslikku taset ning et huvi konverentsi vastu on sisuline, mitte kõmuline. Kuivõrd aga paljudel pressis tõstatatud probleemidel on selge õiguspoliitiline taust, ei ole seda laadi küsimuste käsitlemine näiteks sanktsioonüsteemile pühendatud sektsioonis välistatud.

Millised on siis need õiguspoliitilised probleemid?

Karistusseadustik räägib küll karistamisest, kuid see ei tähenda, et järgitaks õiguspoliitilist joont, mis näeb karistamises ja võimalikult ranges karistamises kõike probleemide lahendamise imevitsa. Eestis ebaseaduslikult viibiv välismaalane tuleb siit välja saata, maksupetturilt tuleb kõigepealt maks kätte

Prof Jaan Sootak 1. septembrist jõustunud karistusseadustikuga.

VARJE SOOTAK

saada. Ajakirjandus tahab selle asemel hoopis ranget karistust, olgu probleemi sisulise lahendamisega kuidas on.

Teaduslikult on ammu kindlaks tehtud ja praktikas kontrollitud, et range karistus ei pärsi kuritegu. Kui me hakkame ühiskonnas kumuleerunud probleeme, paljude inimeste viha ja kibestumist ühe kohtu all oleva inimese peale välja valama, oleks selline tegu sotsiaalsühholoogiliselt ehk mõistetavgi, ajalooliselt tähendaks see arhailises õiguses kasutusel olnud ohverdamist. Demokraatia, õigusriigi ja õiglase kohtupidamisega ei oleks siin aga midagi pistmist.

Töökeeled on eesti ja saksa. Kuidas on kõrgetasemeline rahvusvaheline teadusüritus võimalik inglise keelela?

Just sellepärast, et tegemist on kõrgetasemelise teadusüritusega. Täpne ja üksikasjaline õigusdogmaatika ei ole inglise keeles võimalik. Näiteks lause “Kooseisupärase teo süüilisus on välistatud keelueksimuse erilisi raskusi. Inglise keelde tõlkides tuleb aga sellest segapuder, millel puudub selge õiguslik sisu. Inglise keeles ei olegi sellist sõna, nagu süüteo koosseis, seega ka tuletisi (näiteks koosseisupärasus). Ma ei taha muidugi langeda teise äärmuse ja hakata halvustama inglise keelt ja õigust. Uuemad seiskohad näitavad, et tänu anglo-ameerika karistusõigusteaduse püüdlustele on ka Kontinentaal-Euroopa õigusteadus saanud uusi impulsse mitme seni lahendamata või mõneti ummi-

kusse jõudnud probleemi käsitlemisel (näiteks õigushüve kontseptsioon, samuti positiivse üldpreventsiooni teooria).

Eesti keel on siis teaduskeel ja Eesti õigusreformi üks eeldusi on ka meie keeleline võime töötada välja uus õigus, ka uued mõisted?

Ei ole mingi saladus, et ühe olulise eeskujuna kasutasime Saksamaa *Strafgesetzbuch*i, aga ka Prantsusmaa *Code pénal*i. Eriti saksa õigusteadust ja -keelt iseloomustab detailne mõisteline läbitöötatus. Püüdsime saksa õigusele omast täpsust ja süsteemset lähenemist kasutada eelnõu koostamisel. Eesti keel on teaduskeel, meie keel võimaldab nii teadlastel kui praktikutel töötada täpselt mõistetega ja süsteemselt. Muidugi on sisuline reform ka

PROFESSOR JAAN SOOTAK (S. 1948)

1971 lõpetas TÜ õigusteaduskonna.
1980 õigusteaduste kandidaat.
1974. aastast töötab õigusteaduskonnas, 1992. aastast kriminaalõiguse professor.
Olnud viie seaduseelnõu koostamise töögrupi juht (kõrgemate riigiametnike kriminaalvastutuse seadus, kunstliku viljastamise ja embrüokaitse seadus jt), kuulunud 8 seaduseelnõu töögruppi.

süsteemi mõisteline ja terminoloogiline täiustamine, seega keeleline probleem. Meil on nüüd sellised uued keelendid, nagu karistusõigus, süütegu, väärtegu, süüvõime, õigushüve, ebaõigus, hoolsuskohustus, teoainsus, varakäsusutus jne.

Kas siit ei tulene konverentsi veel üks eesmärk, nimelt õigusliku mõtlemise täpsuse ja süsteemsuse edendamine?

See on tegelikult kogu õigusreformi eesmärk ja konverentsid on vaid üks osa selles töös. Karistusõigusreform kestis üle kümne aasta, viimati ilmus kriminaalkodeksi kommentaarid väljaanne 20 aastat tagasi. Selle ajaga on meie juristide õigusteaduslik tase teatud määral maha käinud. Vähene kirjandus ja reformi venimisest tingitud ebakindlus hakkas ilmselt mõjutama ka õppetööd.

Uus seadustik kujutab endast juristi kui spetsialisti käsutuses olevat töövahendit. Ühiskond peaks ju olema huvitatud sellest, et tegemist oleks täpse ja tänapäeva õigusteaduse tipptasemele vastava instrumendiga. Ei tasu sattuda paanikasse, et lihtnimine ei tea, mida näiteks tähendab hoolsuskohustus ja kuhu see keelend õigussüsteemis kuulub. Iga inimene oskab (kui ta tahab) käituda hoolsuskohustust rikkumata. Seda on ta õppinud ja õpib ka edaspidi kodus ja koolis, mitte aga seadust lugedes ja karistusahvarduse ees värisedes.

UUDISED

Konverents karistusõigusest

10. ja 11. oktoobril toimub ülikoolis rahvusvaheline konverents ja XXVI õigusteadlaste päev teemal “Eesti karistusõiguse reform ja uus karistusõigus Euroopa võrdluses”.

Plenaaristung algab 10. septembril kell 12.15 TÜ aulas. Käsitletakse karistusõiguse arengusuundi Euroopas. Töö jätkub järgmisel päeval sektsioonides TÜ Raamatukogus ja Eesti Õiguskeskuses. Väliskülalisi osaleb Lätist, Leedust, Poolast, Prantsusmaalt, Rootsist, Saksamaalt ja Soomest.

Konverentsi korraldavad TÜ õigusteaduskond, justiitsministeerium, Eesti Akadeemiline Õigusteaduse Selts ja Eesti Juristide Liit. Sponsor on Hansapank, rahaliselt toetavad mitmed advokaadibürood.

Raamat Eesti rahvussuhete uuringutest

2. oktoobril esitlesid TÜ Kirjastus ja autorid ülikooli kunstimuuseumis raamatut “The Challenge of the Russian Minority”. Prof Marju Lauristini sõnul võiks raamatu pealkirja tõlge olla “Vene vähemus – väljakutse Eesti ühiskonnale”.

Ürituse avas rektor prof Jaak Aaviksoo, kes haridusministriks toetas ligi kuus aastat tagasi raamatu koostamise projekti ettevõtmist. Raamatu on toimetanud TÜ meediaõppejõud Marju Lauristin ja TPU prof Mati Heidmets, 16 autori hulgas on TÜst prof Rein Ruutsoo, Triin Vihaelem, Veronika Kalmus, Valeria Jakobson, Larissa Vassilitsenko jt.

Eesti sürrealism kunstimuuseumis

Eile avati TÜ Kunstimuuseumis näitus “Ülo Sooster ja eesti sürrealism” Mart Lepa ja Rene Kuulmanni kunstikogudest.

Kõrvuti eesti sürrealismi klassiku Ülo Soosteri (1924-1970) joonistuste ja kollaažidega saab vaadata tema põlvkonnakaaslaste Henn Roode, Valdur Ohaka, Olav Marani jt loomingut, Soosterist mõjustatud 60.-70. aastate eesti kunsti ning sürrealismi vaimu edasi kandva noorema põlvkonna Eesti kunstnike töid. Kunstikoguja Mart Lepale kuulub suurim erakogu Eestis, rõhuasetusega 20. sajandi eesti kunstil.

Kolleksioneerinud kunsti alates 60. aastatest, on Lepp koostanud oma kogust ligi 80 näitust, lisaks on ilmunud kunstnike loomingut tutvustavaid albumeid. Rene Kuulmanni kõrgeklassilisele kogule pandi alus 90. aastatel.

Loosiauhinnaga saab raamatuid

TÜ Kirjastus on käivitanud TÜ Raamatupoes õppeaasta lõpu- ning kevise raamatute ostmisega kaasneva auhinna kampaania.

Iga kuu loositakse eelneval kuul TÜ Kirjastuse raamatuid ostnute vahel välja mitu auhinda. Loosimisel osalemiseks tuleks raamatu ostmisel täita kohapeal vastav kupong. Peaaühinnaks on võimalik valida tasuta 500 kr väärtuses mistahes raamatuid.

Kirjastuse direktori Vaiko Tigase sõnul osales 1. oktoobri loosimisel 55 kupongi, lisaks peavõidule loositi välja kolm 300kroonist ja 10 lohutusauidhinda.

Geopoliitiline kogumik

7. oktoobril kell 15 toimub TÜ Õigusinstituudi aulas Tallinnas, Kaarli pst 3 TÜ dots Eiki Bergi koostatud raamatu “Eesti tähendused, piirid ja kontekstid” esitlus (artiklite autorid on Eiki Berg, Saima Oras, Jaanus Veemaa ja Jussi S. Jauhiainen).

Raamat keskendub geopoliitilise mõtestamise avamisele taasiseseisvunud Eestis ajavahemikul 1991-2000. See annab ülevaate tähendustest, mida Eesti riigile annavad inimesed, kes elavad Eestis ja tema piiriladel.

Eesti-Vene piiriga seonduv temaatika tugineb erinevate ideede, huvid ja tegevuste analüüsile, hindab välispoliitiliste sammude tulemuslikkust, osalejate institutsioonilist pädevust ning ka vastastikku koordineerimise võimalusi. Ajaline, isikuline ja institutsiooniline kontekst võimaldab lugeljal mõista seda, kuidas mitmeti mõistetav ja tähendusrikas Eesti osales piiriläbirääkimiste protsessis, kinnitas varasemaid

diskursiivseid praktikaid ja löi (eba)soodsa pinnase seni kehtinud teadmiste taastootmiseks. Tõstatades küsimused, kuidas ning millistel eesmärkidel on konstrueeritud rahvuslik aeg-ruum, kuidas sünnivad õpikud ja kooliatlased, ajaloolised ideekavandid ja geograafilised kontseptsioonid, mida õpetöös kasutatakse, seab raamat eesmärgiks analüüsida sotsialiseerumisprotsessi toimumist.

Vana kohvik teeb uuendusi

Varje Sootak

Kolmapäeva hommikul vana kohvikus tasuta saadud maitsekohv vaniljega maitsest hästi.

Kohviku juhataja Elina Kask, miks pakusite tasuta maitsekohvi ja suupisteid?

Tahame oma kohvikukultuuri edasi arendada ja pakkuda peale masina- ja kannukohvi ka teisi sorte.

Me vabandame, et kohvi tuli kaua oodata. Ei osanud arvata, et nii palju rahvast tuleb, pealegi telliti põhiliselt *moccachino*t, mille valmistamine võtab rohkem aega.

Püüame ka kondiitritoodete sortimenti iga kuu uuendada. Põhitooded, rahva lemmikud, jäävad alles.

Kas ülikooli inimesed on vana kohviku uuesti omaks võtnud?

Tundub, et on, aga peame rohkem reklaami tegema. Külastajaid on keskmiselt. Looda-

Infotehnoloogia tudeng Aron Jalakas leidis aega kohvi jooma tulla.

me, et ka neljapäevaõhtused kontserdid toovad rahvast juurde. Tõnis Mäge olid paljud kuulama tulnud. Mujal eriti selliseid võimendusega kontserte polegi.

KONTSERDID VANAS KOHVIKUS

Algus kell 19.30, hind 50 kr
10. oktoobril Riho Sibul ja Jaak Tuksam
17. oktoobril Jaak Johanson
24. oktoobril Jaan Sööt (Krambambulis)
31. oktoobril Kait Tamra

Kas hinnad ei võiks odavamad olla?

Alguses olid hinnad tõesti väga kallid, oleme neid alla lasknud. Praegu pole hindade langetamine enam majanduslikult võimalik, samal ajal tegutseme suunas, mis tulevikus ka odavamat hinnapolitiikat võimaldaks. Soodsam lõunatamisvõimalus on *buffet*s, kus saab oma toidutaldriku ise vastavalt hinnaklasile ja maitsele komplekteerida. Pubis pakutakse äripäeviti ka soodsamaid ekspressroogi.

Iga päev kell 17-18 toimub ka *happy hour*, kus saab kaks Saku Rocki ühe hinnaga. Samuti on võimalik suurelt TV-ekraanilt spordivõistlusi jälgida.

ÖNNITLEME

25	Merike Reino, valvur – 8. oktoober
Viktoria Lugna, valvur – 9. oktoober	Elo Tulmin, klienditeenindaja – 6. oktoober
40	55
Tõnu Margus, süsteemiadministraator – 9. oktoober	Ulla Peterson, laborant – 10. oktoober
45	65
Veera Kuznetsova, koristaja – 7. oktoober	Luule Philips, vanemlaborant – 4. oktoober
50	Jaan Salm, vanemteadur – 8. oktoober
Tiia Laak, projektijuht – 6. oktoober	

VÕRU LINNA STIPENDIUM

Linnavalitsus tahab stipendiumiga (6000 kr) toetada Võru linnast pärit üliõpilasi ja magistrante. Võru linna aktuaalseid probleeme ja arengut käsitleva diplomi-, bakalaureuse- või magistratöö eest antava stipendiumi taotlused esitada hiljemalt 1. novembriks Võru Linnavalitsusse, Jüri 11, 65620 Võru.

Taotlus peab sisaldama:

- diplomi-, bakalaureuse- või magistratöö laiendatud kava koos instituudi või õppetooli soovitusel;
- CV;
- ülevaadet erialasest tegevusest;
- isiku arveldusarve numbrit, panga nimetust ja koodi.

Möödunud aastal pälvis stipendiumi EPMÜ maastikuarhitektuuri IV kursuse tudeng Hele Möllits töö eest "Võru linnakalmistu uue kalmistuosa eskiisprojekt". Kokku esitati kuus tööd, stipendiumi määramisel arvestati kõige rohkem seda, et töö oleks praktiline väärtus linna probleemide lahendamisel.

Info: tel 078 50 900, vlv@vorulinn.ee, www.vorulinn.ee.

AKADEEMIA

nr 9

Rein Taagepera

Siinai veelahe valitsemise ajaloos

Paavo Roos

Trooja sõda, Paabeli torn ja keelemõistmine

Maarja Lõhmus

Totalitaarne, osalev ja liberaalne tekst:

Avaliku teksti transformatsioon Eestis (1940-2000)

Ilmar Tomusk

Riigikeele oskuse nõudest rahvaesindajaile
ja selle kaotamisest

Jerrold J. Katz

Chomsky lõpetamata revolutsioon

Alexander George

Katz eksiteel

Hans Primas

Kas keemiat saab taandada füüsikale?

Jaan Malin

Luulet

Enn Sarv

Vorkuta - vangide maa

Matt Ridley

Genoom: Ühe liigi autobiograafia
kahekümne kolmes peatükis. VI

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Lauri Vahtre
"Suur pettumus ehk Inimene, ühiskond ja inimõigused"
Varrak 2002.

Põhjalik ja kaasakiskuv essee käsitleb küsimust inimeseks-olemisest ja kaitseb seisukohata, et vähemalt siiaamaani on inimeseks-olek võimalik olnud vaid läbi kõlbluse, kultuuri, keele, sugudevahelise tööjao- tuse, mille tänapäevased humanismikuulutajad meeleldi üle parda heidaksid kui hunniku häbiväärseid igandeid. Ega me ometi valel rajal pole? – küsib Vahtre oma raamatus ja leiab, et juba käesolev sajand peaks meile andma vastuse, kas arenenud läänemaailma tabab suur triumf või suur pettumus.

Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!
Võõrkeelse kirjanduse tellimine.

Ülikooli spordiklubi areneb raskuste kiuste

Illari Lään

MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi moodustati käesoleva aasta kevadel eesmärgiga arendada sihipäraselt ülikooli mitmetahulist sporditegevust ja kasutada otstarbekalt olemasolevaid ressursse.

Selle tulemusena koondati ülikooli sporditegevuse edendamiseks seotud funktsioonid mainitud katusorganisatsiooni alla. Tänašeks päevaks, mil ümberkujundatud spordiklubi tegevuse algusest on möödas ligi pool aastat, võib öelda, et ümberkorralduste otsus on ennast õigustanud.

TÜ Akadeemilisel Spordiklubil on õnnestunud täita kolme eelnevalt lahus olnud spordiüksuse – ülikooli spordibaaside, kehakultuuriteaduskonna spordikeskuse ja ülikooli spordiklubi funktsioone ühtse juhtimise ja sihipärase tegevuse kaudu. Spordiklubi kindel soov on edendada sporditegevust tasakaalustatult, luues sportimisvõimalusi nii harrastussportlastele ja kui ka vajalikud tingimused klubi saavutussportlastele, mis on eelduseks edu saavutamisel üle-eestilistel võistlustel ja tagaks konkrentsivõimelise esinemise rahvusvahelisel areenil.

Spordiklubi meedia
huviorbiidis

Kahtlemata pole spordiklubi esimene poolaasta möödunud tagasilöökideta, mis on meedia kõrgendatud huvi tõttu jõudnud ka laiemale avalikkuseni.

Ajakirjanduse huviorbiidis on olnud nii Tartu Ülikooli korvpallimeeskonna uue liikme Vallo Allingu Tartusse tulek kui ka

TÜ Akadeemilise Spordiklubi juhataja Harry Lembergi sõnul vajab lisaks sportmängude saali põrandale vahetamist ka hergejõustikumaneeri rajakate.

VARJE SOOTAK

ülikooli spordihoone sportmängude saali põrandade ehituse riigihanke konkurss.

Liigest meediakärast ja sellega kaasnenud segadusest hoolimata on ülikooli spordihoone põrandade ehituse riigihanke konkurss tänašeks lõppenud nii lepingupartneri väljaselgitamise kui ka lepingu allkirjastamisega.

Ülikool ei ole siin rikkunud riigihangete seadust ega käitunud ebakorrektelt, nagu võib olla jäänud mulje ajakirjandusest. Pigem on tegemist olnud emotsionaalsete argumentidega, millest meedia on kinni haaranud.

Määrav on tõsiasi, et ühtki riigihangete seadusele vastavat protesti spordihoone põrandade ehituse hankekorralduse kohta

esitatud ei ole ja ülejäänud on spekulatsioonide mängumaa.

Samuti on tänašeks sõlmitud juriidiliselt korrektne leping korvpallimeeskonna uue noor- mängijaga Vallo Allingu ja korvpalliklubiga Rakvere, et arendada koostööd Eesti korvpallitaseme tõstmiseks. Allingu on oma arengupotentsiaali juba Tartu kodumeeskonna esimeste võidukate mängude jooksul ka tõestanud.

Ülikooli huvid ennekõike

Spordiklubi on paratamatult meediale kõneainet pakkunud, kuna tihti pole juba vastu võetud, ent möödapääsmatud otsused laiemale üldsusele meeltmööda. Viimase näiteks on kas või spordisaali rendihindade tõstmine, mis on arvatatud eri-

nevate kuartalite liitmisel. Hindu tõstes tekib spordihalli kasutajates paratamatult meelehärm, ent see on vältimatu otsus, kui tahta turumajanduslikes tingimustes ellu jääda, parandada kehakultuuriteaduskonna tudengite õppe- ja treeningutingimusi ning ülikooli liikmeskonna sporditegemise võimalusi. Ülikool ei pea muude tegevuste arvelt (teadus- ja õppetöö) finantseerima ülikooliväliste rentijate sporditegevust.

Eespool mainitud arvesse võttes on TÜ Akadeemiline Spordiklubi saanud tänašeks kogemuste võrra rikkamaks ja tugevamaks ning üritab jätkuvalt täita enda õlgadele võetud kohustusi, kanda nende täitmise eest vastutust ja liikuda teadlikult seatud eesmärkide poole.

Harrastajate korvpall

Tiina Beljaeva
EASLi arendusjuht

7. oktoobrini saab registreeruda harrastajate korvpalliturniirile.

Igal aastal osaleb turniiril ligi 30 meeskonda ja kümnekond naiskonda, kellest parimad pääsevad 19. jaanuaril toimuvale lõppvõistlusele.

Turniir vältab alagrupi- ja vaheturniiridega kokku 4 kuud ning pakub mängurõõmu ja närvikõdi pikaks ajaks. Harrastajate korvpalliturniirist saavad osa võtta kõik tudengid, kel on üliõpilaspilet ning lisaks 2002. aasta lõpetanud. Võistkonna suurus on kuni 12 mängijat ja 1 treener-esindaja.

Iga õppeasutus võib esineda piiramata arvu võistkondade-

ga. Mängijad peavad õppima samas kõrgkoolis ning üliõpilaste meistriliigas mängijad ei saa osaleda harrastajate liigas. See on ka loomulik, sest võrdne ja aus mäng on kõikidele osavõtjatele põnevaim.

Turniirile saab registreeruda EASLis, internetis www.easl.ee, kus on ka täpsem juhend ja sügissemestri spordikalender. Osavõtt maksab 200 kr võistkonnalt ja läheb täies osas auhinnafondi.

Eelmisel aastal olid parimad meeskonnad TÜ avalik haldus, õigusinstituut, TTÜ ja naiskonnadest EPMÜ, TÜ harrastajad. 7. oktoobrini saab end kirja panna ka Eesti üliõpilaste korv- ja võrkpalli meistriliigasse.

Info: tel 333 233, 052 57 624.

NÄITUSED EESTI RAHVA MUUSEUMIS

Täna kell 16 avatakse Eesti Rahva Muuseumis kaks uut näitust: ERMi teaduri Indrek Jäätsi koostatud fotoülevaade kolhoosielust Õisu piirkonnas Järvamaal ning skulptor Jaan Luige tööd soome-ugri rahvaste märkidest ja sümbolitest. Viljandi Kultuurikolledži ülevaateväljapanekuga rahvusliku käsitöö eriala õppetöödest avatakse 8. oktoobril kell 17.

TOIMETUS VABANDAB

segaduse tekitamise pärast eelmise nädala UTs uudisega "Akadeemiline Muinsuskaitse Selts 15". AMS ei ole mitte ise alustanud ülikooliga seotud isikute kalmude restaureerimist ja korramist, vaid neid töid on ülikool alustanud seltsi ettepanekute põhjal (avaliku pöördumised, kalmude inventeerimine jmt).

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaz 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Arstiteaduskond uuel õppeaastal

Toomas Asser

TÜ arstiteaduskonna dekaan, professor

Viimaste aastate muutused ühiskonnas, seadusandlik taust ja eurointegratsiooni nõuded mõjutavad oluliselt arstide, proviisorite ja hambaarstide ettevalmistust.

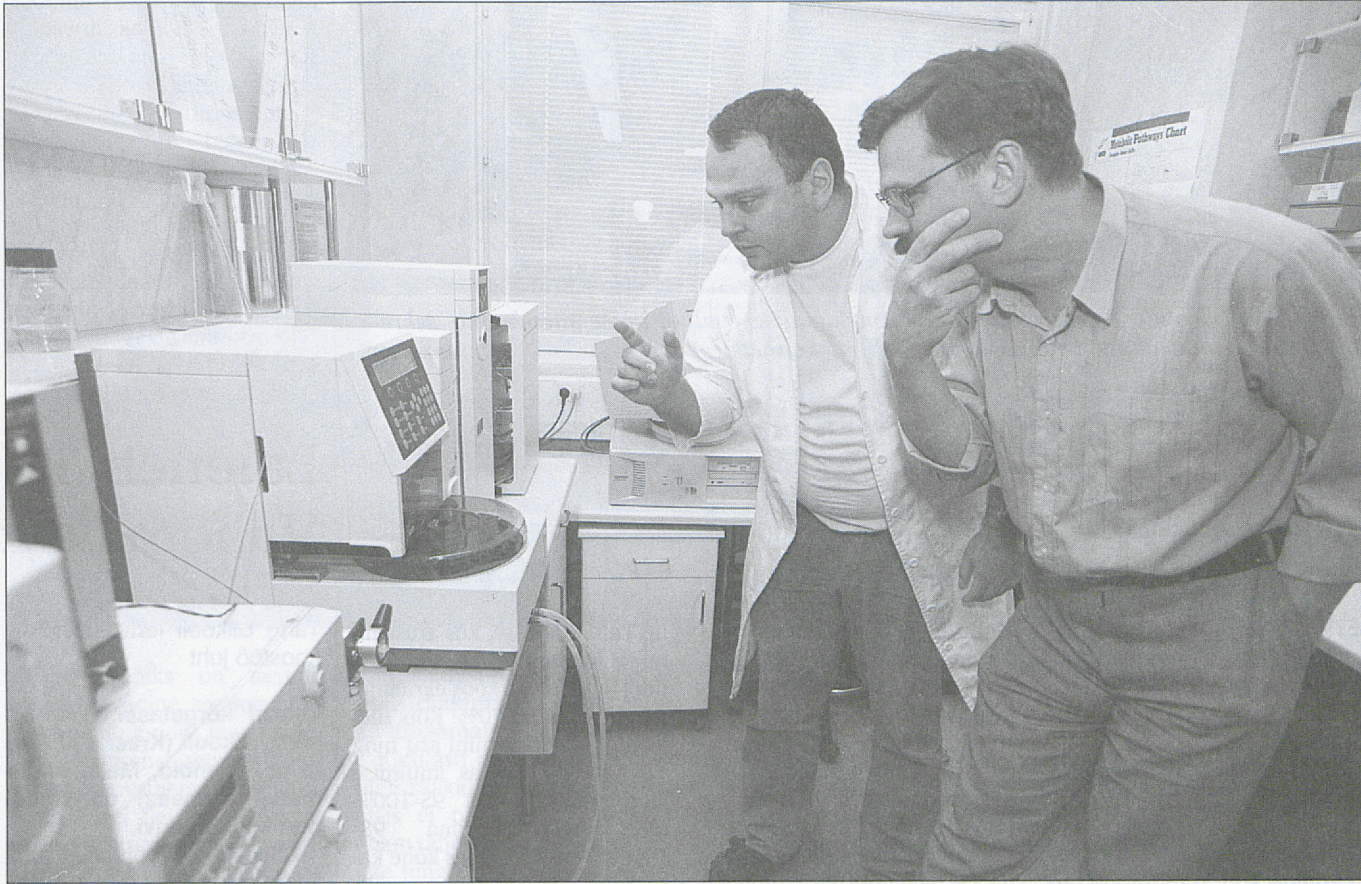
Oma värvingu annab asjadele ka Eesti ühiskondliku arengu ebaühtlus ning seda kajastav ajakirjandus. Meditsiinistestmi arengust rääkides ilmnevad vastuolulised arusaamad. Kliinilist meditsiini õpetavad arst-õppejõud on seotud nii muutuva haridus- kui ka tervishoiusüsteemiga ning tajuvad ehk kõige enam kõrghariduse ja teaduse eelisarendamisel kujunenud raskusi.

Praktilises arstiõppes on materiaalseid vahendeid järjest vähem. Järelikult tuleb leida kliinilise õppe- ja teadustöö arendamiseks uusi võimalusi. Kliiniliste erialade õppejõudude motivatsiooni suurendamine ainus sisuline võimalus on määratleda selgemalt arst-õppejõu staatus.

Õppetöö

1997. aastal alustati arstiõpet Euroopa Liidu nõudeid arvestava õppekava alusel. Sel õppeaastal lõpetavad esimesed uue õppekavaga alustanud üliõpilased. Kolm aastat tagasi alustatud rahvatervise õppekava andis kevadel uued magistrid. Tänavu lõpetasid esimesed uue õppekavaga õppinud proviisori ja hambaarsti üliõpilased. Uues vormis algas ka õendusteaduse magistritöö.

Akrediteerimiseks koostatud teaduskonna eneseanalüüsi aruande ja protsessi alusel saadud teadmised võeti aluseks õppekomisjoni töö korraldamisel. Õppekomisjoni töö tulemusena valmis põhjalikult läbitöötatud 6. kursuse lõpuksami korralduse reglement, vajalik on ka kogu õppeaasta jooksul toimuv arstiõppe pidev analüüs.

Farmakoloogia instituudi vanemassistentid meditsiini doktorid Vallo Matto (vasakul) ja Paavo Pokk arutavad kinureeniinide määramist HPLC-aparatuuriga.

ANDRES TENNUS

Teist aastat on teaduskonnas järgitud doktoriõppe struktureeritud korraldamise ning ka doktorantuuri edukuse hindamise ühtseid nõudeid. Käivitunud on neuroteaduste doktoriõppe kava, mis toimib kraadiõppekooli printsiibil ja mille tugevuseks on interdistsiplinaarsus – biomeditsiini ja kliinilise eriala ühendav õpe. Esimese aasta tulemused näitasid, et nelja teaduskonna (arsti-, sotsiaal-, bioloogia-geograafia- ning füüsika-keemiateaduskond) koostöö on olnud tulemusrikas, seda saab kindlasti veel laiendada.

Teadustöö

Moodustati molekulaarse ja kliinilise meditsiini tippkeskus, mis sai vabariiklikul konkursil potentsiaalse tippkeskuse nimetuse. See on võimaldanud teadus- ja arendustegevust se-

nist rohkem koordineerida. Teaduskonna baasil moodustatud tippkeskus lülitati Euroopa 6. raamprogrammi tippkeskuste võrgustikku.

Arstiteaduskonnas täidetakse 29 sihtfinantseerimise teemat, 75 ETFi granti, 4 ESTAGi granti ja 11 välislepingut jm. Traditsiooniliselt tugevad uurimisrühmad töötavad biokeemia, farmakoloogia, mikrobioloogia ja füsioloogia instituutides ja ÜMPI õppetoolides. Kliinikutest paistsid eelneval aastal lastekliinik, närvikliinik ja nahakliinik. Olulisemad uurimistööd on seotud närvisüsteemi ja vaimuhaigustega, endokriinsüsteemi autoimmuunoloogiliste kahjustuste, allergiahaiguste ja oksüdatiivsest stressist tingitud kudede kahjustustega.

Edukas on olnud teadustule-

TOOMAS ASSER

Lähiaastatel on vaja kaasajastada kliinilise meditsiini ja farmaatsia eriala, luua materiaalne baas ja infrastruktuur.

muste praktiline rakendamine, tulemuseks mitme patenditaotluse esitamine.

Eesmärgid

Lähiaastate põhieesmärk on kliinilise meditsiini ja farmaatsia eriala õppe- ning teadustöö kaasajastamine ja vastava materiaalse baasi ning infrastruktuuri tekitamine.

Oluline ning aastatega süvenev probleem on akadeemilise jätkusuutlikkuse kindlustamine

kõikides meditsiini põhivaldkondades ehk noorte õppejõudude ja teadlaste järelkasvu koolitamine, sest jätkuvalt on täitmata suur arv professuure.

Vältimatu on Maarjamõisa meditsiinilinnaku edasine arendamine nii uute vajalike ehitiste kui ka infrastruktuuri mõttes. Kiiresti on tarvis teha TÜ ja TÜ Kliinikumi hoonekompleksi edasise arendamise strateegilised otsused ning need ka ruttu ellu viia.

UT KÜSIB

Kas Te suudate ja tahate ülikooli nominaalajaga lõpetada?

Ramon Loik
haridus-
teadus-
konna
2. aasta
doktorant

N-ö normaalsed inimesed kirjutavad doktoritööd 7-8 aastat. Kui vahepeal ebanormaalsuse märke ilmutan, siis võib see töö kõrvalt 5-6 aastaga õnnestuda. Seni olen kõik haridusastmed lõpetanud nominaalajaga. Magistritöö TPÜs valmis töö kõrvalt semestri võrra varem.

Ei leia, et semestrid ilma rahata oleksid ebatäiuslikumad kui nüüd. Rahapuudus on õpetanud kulutusit kokku tõmbama ning pikaajaliselt planeerima. Haritud inimese tunnuseks peetakse pingutuste eest tasu saamise lükkamist tulevikku.

Marit Ruuda
aja-
kirjanduse
4. aasta
üliõpilane

Kindlasti tahan ülikooli nominaalajaga ära lõpetada. Kuid kuna praktiseerisin üle poole aasta välismaal, siis on enne lõpetamist veel palju teha ja praegu ei ole päris kindel, et keevadeks kõik tehtud saab.

Nominaalajaga lõpetada ei ole sugugi raske, kui inimene saab end pühendada vaid õppimisele.

Enamjaolt jääb paljudel õigel ajal lõpetamata just töö tõttu, kuid nii mõnigi suudab töö kõrvalt edukalt ka ülikooli lõpetada, küsimus on vaid suhtumises ja tahtmises.

Alan Adojaan
avalikus-
suhete ja
teabe-
korralduse
3. aasta
üliõpilane

Jah, soov nominaalajaga lõpetada on küll. Ilmselt pean siiski lootma jääma lisa-aastale, sest kahel esimesel kursusel töötasin Tallinnas.

Kuna tegemist oli ööklubi juhtimisega, siis kippus tööpäev 12tunniseks. Seetõttu jäid ka mitmed eksamid sooritamata, mis tuleb nüüd tagantjärele teha. Seega on päevase töötamise kõrvalt, asugu see või Tartus, suhteliselt võimatu korralikult koolis käia. Praegu olen töösuhted lõpetanud ja üritan õhust ja armastusest elades kooli ära lõpetada.

Kairi Saar
geograafia
5. aasta
üliõpilane

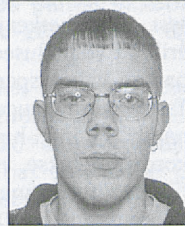

Üldjuhul suudab iga intensiivselt õppiv tudeng õigel ajal ülikooli lõpetada.

Mina nominaalajaga ei lõpetanud, sest leidsin, et silmaringi laiendada tahtes ei saa piirduda ainult oma teaduskonnas pakutavate õppeainetega, vaid tuleb teha ka valikuid teistest teaduskondadest.

Nominaalajaga ei lõpeta ka aktiivsemad tudengid, kes arvavad, et ülikoolis käimine ei tähenda ainult õppimist, vaid ka sotsiaalse võrgustiku loomist, st kuulumist erinevatesse tudengorganisatsioonidesse.

Hanno Nilov
ajaloo
3. aasta
üliõpilane

Ülikoolis olen ajalootudengina juba 1998. aastast ja lõpetama oleksin pidanud sel aastal. Kahjuks on lõpetamine lükkunud määramatusse tulevikku.

Arvan, et nominaalajaga lõpetamine on täiesti võimalik, kuid kahjuks ei toeta seda riigi haridus- ja sotsiaalpoliitika.

Olgem ausad, kui tudeng peab valima õigel ajal lõpetamise ja enda materiaalse ülalpidamise vahel, siis olen ma kindel, et enamiku valik langeb viimase poole. Seni kuni riik ei väärtusta haridust ega üliõpilast, ei näe ma ka mingit lahendust.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Liivi Liivlaid räägib arstiteaduskonna üliõpilaste teaduskonverentsist
LK 3

Aasta 2003 – saame rahvusvaheliseks
LK 2

Farmakoloogia instituut 200 ja farmaatsia instituut 160
LK 3

Vene ja slaavi filoloogia konverents
LK 2

UUDISED

Arstiteaduskonna päeva aktus

Täna kell 14 algab aulas arstiteaduskonna päeva aktus, millest võtab osa ka sotsiaalminister Siiri Oviir. Akadeemilise loengu “Geenivaktsiinide konstrueerimine” peab prof Mart Ustav. Premeeritakse parimaid üliõpilaste ja doktorantide töid ning aasta jooksul residentuuri lõpetanutele antakse kätte eriarsti kutsetunnistused.

Arstiteaduskonna medaliga autasustatakse prorektor prof Volli Kalmu ja prof Mart Ustavit.

Kliinilise patoloogia konverents

Kolmapäeval alanud arstiteaduskonna päevad jätkusid täna konverentsiga “Kliiniline patoloogia”.

“Traditsioonilisest patoloogilisest anatoomiast on arenenud palju kaasaegseid tehnoloogiasid ja meetodeid kasutav haiguste võimalikult täpsele diagnostikale suunatud meditsiineriala patoloogia,” ütles prof Toomas Asser.

Vastavate erialaspetsialistide kujunemise peab Asseri sõnul tagama kaasaegse kliinilise meditsiini vajadusi arvestav koolitussüsteem ja meditsiinipoliitika. “Teaduskonna ja Eesti arstikonna ühise arutelu teemaks on aga valdkond seepärast, et tegelik olukord nendele soovidele ei vasta,” märkis prof Asser.

Üle nominaalaja õpe tasuliseks

TÜ nõukogu tegi ülikooliseaduse ja TÜ põhikirja alusel muudatusi TÜ õppekorralduseeskirjas. Riigieelarvelisel õppekooli õpingute pikendamist taotlenud üliõpilased on kohustatud hüvitama ülikoolile oma õpekulud. Otsus puudutab neid üliõpilasi, kes on astunud ülikooli pärast 1999. aastat. Tasuta on lubatud välja võtta akadeemilised puhkused. Aastamaksuks on 6300 kr. Taoline otsus on tehtud ka TTÜs.

UUDISED

Tehnoloogia-instituudi arengusuunad

TÜ nõukogu kiitis eelmisel reedel heaks tehnoloogiainstituudi arengusuunad.

Pikemalt tutvustas arengusuundi instituudi direktor prof Mart Ustav. Ustavi sõnul on instituudi tegevuse põhieesmärgiks patendisütliku teadus- ja arendusasutuse loomine, mis tegutseks infotehnoloogia, biomeditsiini- ja keskkonna- ning materjalitehnoloogia vallas.

Nõukogu otsusega ühendati TÜ Tehnoloogiakeskus TÜ Tehnoloogiainstituudiga.

Üliõpilaste õigusbüroo jätkab

Esmaspäeval alustas taas TÜ õigusteaduskonna üliõpilaste õigusbüroo.

Üliõpilased annavad tasuta õigusabi neljandat aastat.

Vastuvõtuajad Iuridicumis Näituse 20 on esmaspäevast reedeni kell 16-19 ning laupäeviti kell 10-13.

Vastuvõtule palutakse ette registreerida. Vastuvõtuaegadel saab büroosse ka helistada tel 375 995.

Konverents “Trükiväljaandest digitaalseni”

Pühapäeval kell 11 algab TÜ Raamatukogu juubelikonverents “Trükiväljaandest digitaalseni. TÜ Raamatukogu 200”.

Avaistungil saab kuulata raamatukogu direktori Toomas Liivamäe ettekannet TÜ Raamatukogust täna ja tulevikus. Saksa kolleegi Elmar Mittleri ettekande teema on “Raamatukogude tulevik: ülemaailmse elektroonilise informatsiooni infrastruktuuri osa” ning Jens Thorhauge Taanist peatub ülikooliraamatukogu osal võrgupõhises õpikeskkonnas.

Kell 15 tutvustatakse ettekannete kogumikku ning räägitakse ülikooli- ja teadusraamatukogudest.

Avatakse ka juubelinäitus “Rara Bibliothecae 200”.

Esmaspäeval kell 9 konverents jätkub, põhilised ettekandedeemad on digitaalsetest kogudest. Esmaspäeval toimub ka õpikoda.

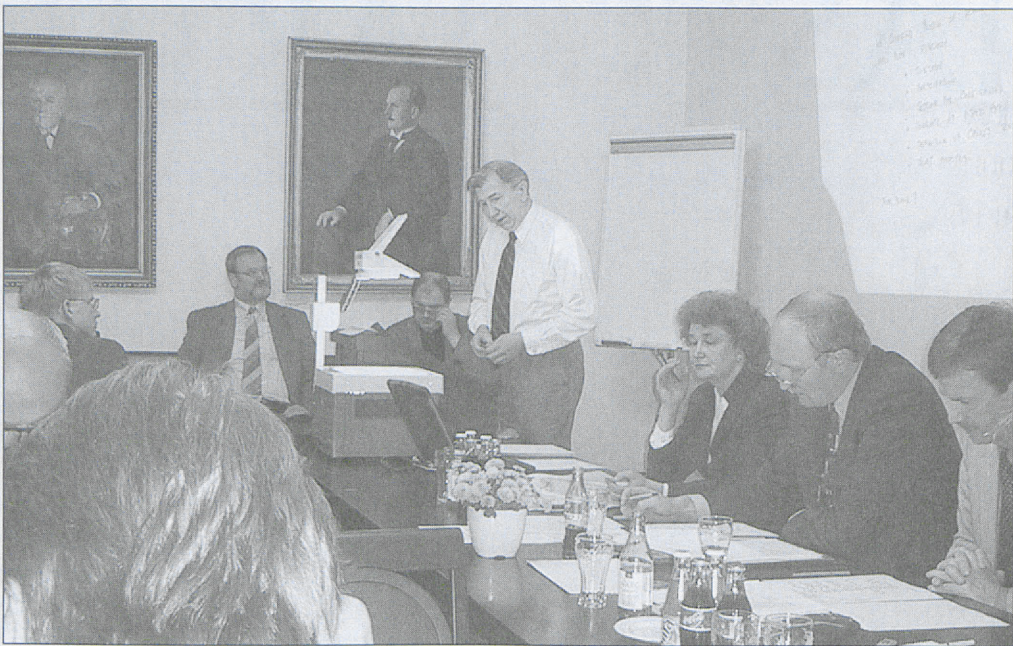
Liina Saarele eripreemia

ELi noorteadlaste 2002. aasta konkursil võitis TÜ üliõpilane Liina Saar (pildil) eripreemia.

14. korda toimuval rahvusvahelisel konkursil oli Eesti esindatud esmakordselt Liina Saare tööga, kes oli selle koostamise ajal Saaremaa Ühiskooli naasiiumi õpilane, praegu bioloogia-geograafiateaduskonna keskkonnatehnoloogia 2. aasta üliõpilane. Eripreemiaks oli 2-nädalane stipendium Norra Po-laarinstituuti Svalbardis, kus toimuvad Arktika keskkonnauuringud.

TARTU ÜLIKOOI ARENGUKAVA

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni institutsionaalse evalveerimise meeskonna sekretär John Davies ülikooli nõukogu istungil ettekannet tegemas.

VARJE SOOTAK

Iga aastaga saame rahvusvahelisemaks

Erik Puura strateegilise arenguplaani tööühma juht

Karin Jaanson teadus- ja arendusosakonna juhataja

Ülikooli arenguplaani strateegiline suund muutuda järjest rohkem rahvusvaheliselt tuntud ja tunnustatud teadusülikooliks nõuab erilist tähelepanu kõigilt struktuuriüksustelt.

Küsimus pole niivõrd hetkesituatsioonile hinnangu andmises kui võrd ühtses tegevusplaanis, mille tulemusena ülikool oskab parimal moel orienteeruda jätkuva haridus- ja teadusruumi avanemise tingimustes.

Välisekspertide soovitus

4. oktoobril toimunud ülikooli nõukogus tutvustasid Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni eksperdid oma visiooni ülikooli arenguvõimaluste kohta.

Mahuka materjali hulgas, millest valmib ka kokkuvõttev aruanne, jooksis nõuannetest üldiselt läbi rahvusvaheliseks saamise võimaluste motiiv kui üks põhilisi ülikooli arengumootoreid. Teemat peeti nii oluliseks, et tehti ettepanek kaaluda koguni vastava prorektori ametikoha loomist.

Lisaks välismaailmaga vastastikutunde suhtlemis- ning külastusvõimaluste kasvule on olemas territoriaalsest paiknemisest ning hetkeajast tingitud erilised võimalused. Näiteks ei paikne välisekspertide arvates Tartu mitte kaugel ääremaal, nagu Tallinna-hirmus mõnikord väidetakse, vaid geograafilisel risti lääne ja ida vahel. Kahetunnine tee Tartust Tallinnasse võib tunduda pikana

ainult meie oma väikeses mõtlemis, paljudes suurinnades kulub see aeg äärelinnast keskusesse jõudmiseks. Oskus suhelda mitmes keeles suurendab võimalusi omada ka teadussaavutuste transiitkeskuse funktsiooni.

On terve rida valdkondi, kus pikale paigalseisule järgnenud viimase aastakümne jooksul toimunud üliküired muutused pakuvad suurt rahvusvahelist huvi – näiteks majanduslikud, poliitilised, sotsiaalsed ja looduskeskkonna muutused.

On valdkonnad, kus meie tase ka Euroopa teadustipus olevate Põhjamaadega võrreldes on kindlalt konkurentsivõimeline, samas õpetame veel märkimisväärselt odavamalt. On valdkonnad, kus oleme võrreldes ida- ja lõunanaabritega teinud märksa kiirema arenguhüppe. Kas sellisest analüüsist ei kasva iseenesest välja arengu- ja teadusjuhatused?

Kas tudengkond on inglise keeles õppesütlük?

Teaduspõhine doktoriõpe juba toimubki suures osas ingliskeelsena. Välisekspertid ei esitanud aga küsimuse, kuivõrd valmis oleks ülikool 3+2 süsteemi puhul muutma näiteks mingi osa magistriõppes ingliskeelseks.

Käesoleva artikli esimene autor korraldas väikese eksperimendi keskkonnageoloogia kursust kuulanud 37 geoloogia- ning keskkonnatehnoloogia 2.-4. aasta tudengi seas, esitades väikese tekstiosa inglise keeles ning hiljem sama teksti rääkides ja samal ajal ekraanile näidates. Tudengeil paluti konspektteerida eesti keeles ning hinnata oma arusaamise protsenti.

Tulemused olid hämmastavad – mitteamajajaid ei olnudki ning vaid neli tudengit kuu-

lus kategooriasse, kus arusaam teksti kuulamisel oli alla 50% ning kuulamisel koos ekraanile näitamisega 50-70%! Kõik ülejäänud said paremini aru ning 11 tudengit hindas kuulmise järgi arusaadavaks 95-100% ning eksponeerituna 98-100%! Test võimaldas kohe kasutada iseseisvaks tööks internetipõhist referaadivormi.

Missugune aga on potentsiaal ülikoolis tervikuna, nii akadeemilist personali kui ka tudengkonda silmas pidades? Kas allüksustel on huvi luua rahvusvaheline õpikeskkond, mis rikastaks ilmselt meie tudengite keeleoskust, haritust ja silmaringi rohkem, kui me hetkel oskame arvata? Kas tudengid äkki isegi soovivad seda – see oleks ju parimaks ettevalmistuseks erialaseks enesetäiendamiseks mujal maailmas? Kas ei arene sellest pinnalt välja järjest kasvavad välisvahetused ja koostöövormid?

Arvamused on hädavajalikud

Loomulikult ei saa mööda minna ka ohust eesti keelele, lisaks on alati räägitud ajude äravoolust. Kuivõrd tõsised need probleemid on?

Strateegilise arenguplaani koostajad peavad teadusülikooli jätkuvat rahvusvaheliseks saamist tähtsaks arenguteeks, võimaluste ja ohtude analüüsiks aga on vaja teha uuringuid, kuid kindlasti kõigepealt kuulata ära allüksuste seisukohad. Mõte on nimetada 2003. aasta rahvusvaheliseks saamise aastaks ootusega, et nii akadeemilised kui ka tugistruktuurid selle temaatikaga tõsiselt tegeleksid.

Ootame nii individuaalseid kui ka allüksuste asjakohaseid kommentaare: madis.saluveer@ut.ee.

UT KÜSIB

Millal hakati TÜs vene keelt õpetama?

Vastab rahvusvahelise teaduskonverentsi korraldustoimkonna esimees prof Aleksandr Dulitsenko.

Slaavi keeli ja kirjandust hakati siin õpetama paarsada aastat tagasi, seepärast toimubki konverents “200 aastat vene ja slaavi filoloogiat Tartus” TÜ 200. juubeli ürituste sarjas.

Konverentsil on 45 esinejat, ettekanded on pühendatud slavistikale Tartus ning käsitlevad Tartu slaavi keele ja kirjanduse teadustöö kujunemise varasemat perioodi, slaavi rahvaste keelte, kirjanduse, ajaloo ja kultuuri uurimise ajalugu.

Konverents algas eile, avamisest võtsid osa ka Venemaa, Poola, Valgevene jt riikide saadi-

kud. Vene ja slaavi filoloogia osakonnas Näituse 2 avati ka tänuhõlvele erasikutele ja organisatsioonidele, kes toetasid uute ruumide sisustamisel.

Täna kell 10 algab ph aud 140 1883.-1893. aastatel Tartus töötanud silmapaistvale keeleteadlasele ja slavistile Baudouin de Courtenayle pühendatud istung. Enne ettekandeid külastatakse maju, kus ta elas, ning peahoone ruumi 138, kus ta töötas. Öhtupoolikul ja homme jätkuvad ettekanded Näituse 2 ringauditooriumis.

Juubelikonverentsi materjalid avaldatakse kogumikuna. Info: www.ut.ee/yritused/konferentsija.htm.

Laieneb TÜ koostöö Vahemeremaadega

Sirje Üprus Tartu Ülikooli rahvusvahelise koostöö juht

Mitmel kõrgetasemelisel viisiil ülikooli (Kreeka ja Malta presidendid, Malta parlamendi esimees) on ilmnud koostööhuvi.

Ülikoolil on võimalus luua koostöösidemed kolme Vahemere regiooni ülikooliga – Tours'i François-Rabelais', Ateenas ning Malta ülikool.

Lepete laiem eesmärk oleks TÜ traditsioonilise koostöövõrgustiku avardamine, nii et see ulatuks lisaks senistele partnerpiirkondadele (eeskätt Saksa-maa ja Skandinaavia riigid) ka Vahemeremaadesse – ülikooli-

de sünnipaika.

Maltaga seob Eestit ka ühine Euroopa Liidu kandidaatmaa staatus.

Kokkuleppe saavutamise korral vahetatakse esimesed tudengid ja teadlased juba 2003/2004. õppeaastal.

Palume kõigil teaduskondadel, kes huvituvad koostööst nende ülikoolidega või kellel on nendega juba toimivaid koostööprojekte, sellest teada anda. Oodatud on kõik ettepanekud ja soovitusel.

Vt ka: www.univ-tours.fr/, www.uoa.gr/, www.um.edu.mt/. Info: Sirje.Üprus@ut.ee. NB! Asume sellest nädalast peahoone ruumis 301.

Kes soovib kohta verivärskes Raatuse tänava üliõpilaskülas, esitagu kiiresti avaldus.

KRISTJAN KALJUND

Raatuses vabad kohad

Kristi Kuningas Tartu Üliõpilasküla administratiivjuht

Raatuse 22 üliõpilaselamuse on veel vabu kohti. Koha taotlemiseks tuleb pöörduda üliõpilasküla majutusosakonda Vallikraavi 25.

Sel sügisel valmis uus üliõpilaselamu Raatuse tänavas ning lõppes Tiigi 14 renoveerimine. Tudengid, kes olid esitanud Tartu Üliõpilaskülale avalduse, et saada kohta renoveeritud üliõpilaselamusse, on endale Raatuse 22 või Tiigi 14 majas elamispinna ka saanud.

Kui varem pidi uues majas koha saamiseks ootama vähemalt aasta, siis sel sügisel on järjekord kadunud.

Ka kõigil renoveerimata üli-

õpilaselamutes elavatel üliõpilastel on soovi korral võimalus kolida vastvalminud Raatuse 22 majja.

Ümberkolimise soovist tuleb teada anda kas majajuhatajale või majutusosakonda.

Renoveerimata majades (Narva mnt 27, 89, Pepleri 23, Nooruse 7 ja Purde 27), kus üürihind on madalam, vabaneb kohti harva. Üksikud vabad kohad on vaid Narva mnt 89.

Paljud üliõpilased hoiavad end majutuskoha järjekorras igaks juhuks ning kohta tegelikult ei vaja.

Üliõpilasküla juhatus võttis vastu otsuse: kui üliõpilane on kolm korda loobunud pakutavast majutuskohast, kustutatakse tema avaldus järjekor-rast.

Konverents populariseerib teadust

Kristjan Kaljund

Arstiteaduskonna üliõpilaste teaduskonverentsi korraldaja Liivi Liivlaid räägib UTle, miks tudengid teadust teevad.

Kuivõrd on tudengite teadustööd mängu- ja kuivõrd päristeadus?

Tegu on ikkagi päristeadusega. Osa töid on lõik mingist suuremast projektist, mida teevad juba “suured ja targad” – doktorandid või professorid. Aga ka tudengid on oma tööde jaoks laboris istunud või hulga haiguslugusid läbi töötanud. Referatiivsete tööde osa järjest kahaneb.

Üliõpilane, kes on süvendatult mingi probleemi kallal süvendatult töötanud, saab tulevikus kindlasti paremini hakkama ka praktiseeriva arstina. Teadustöö kogemusega meedik suudab erinevaid probleeme laiemalt käsitleda.

Mis suunas teemad liiguvad?

Esiplaanil on prekliinilised* teemad, 26 tööst on vaid 5-6 kliinilistel teemadel, ülejäänud kõik prekliinilistel – farmakoloogia, immunoloogia, biokeemia jmt. Prekliinilisi teemasid soodustab ka Biomeedikum ning sealsed võimalused. Kui üliõpilane seal nagunii terve päeva kohal on, siis pole mingi probleem veel paar tundi teadustööle pühendada.

Kui suur on tudengite huvi konverentsi vastu?

Kuulajakonna vähesuse üle kurta ei saa. Lisaks pakub Biomeedikum ülekande võimalust Internetis ja seega ei pea konverentsist osasaamiseks tingimata kohal olema. Samas saab kuulamise eest pool ainepunkti ja seega on kasulik oma nimi kohapeal kirja panna.

Osalemise vastu tuntakse samuti üha suuremat huvi. Eks siingi on omakasu mängus – teadustöö eest saab hästi palju ainepunkte.

Kas esinejad saavad ka erietevalmistuse? Üks asi on teadustööd teha ja teine asi seda atraktiivselt ette kanda.

Liivi Liivlaidi sõnul huvi teaduskonverentsi vastu kasvab.

Reio Lauritsa ettekanne antibakteriaalsetest seepidest oli üks väheseid, mis võõrsõnade arvu poolest ka tavakuulajale arusaadav.

2 X KRISTJAN KALJUND

Traditsiooniks on saanud triaad: kevadine seminar, kus õpetatakse, kuidas teese kirjutada, sügisene seminar, kus õpetatakse esinema, ning konverents ise. Sel aastal õpetas näiteks lavastaja Tiit Ojasoo esinemisnärvist lahti saama ja publikut paeluma; alati tutvustab mõni arvutispetsialist tehnilisi võimalusi.

Kindlasti pingutab ka esimest korda suurele auditoriumile rääkiv tudeng rohkem kui professor, kes räägib samamoodi nagu ta ikka aastakümneid loengut lugenud on. Samas on õppejõudude huvi koolituse vastu üha kasvanud.

Kas “inimene tänavalt” ka konverentsilt midagi põnevat leida võiks?

Neile konverentsi siiski suunatud pole, kuivõrd “inimene tänavalt” ei saa tihti peale töö pealkirjastki aru, eriti just prekliiniliste teemade puhul. Küll aga oleme mõelnud kaasata näiteks kehakultuuritundengeid.

Kas asjadest peabki nii keeruliselt rääkima või saaks seda ka lihtsamalt teha?

Kindlasti on võimalik lihtsamalt rääkida, aga ise asja sees olles ei pane neid võõrsõnu enam tähelegi. Enamiku kuulajate ning žürii jaoks on asi samuti arusaadav.

Samas on konverents mõeldud esimesest kuuenda kursuseeni, seega võiks ehk mõelda nii, et kui esmakursuslased aru saavad, on kõik korras. Liiga maakeelseks ka minna ei saa, muidu kuluks kogu ettekanne töö pealkirja lahtimõtestamisele.

Miks on konverentsile žüriid vaja?

Kuivõrd auhinnafond – sel aastal 18 000 krooni – on samuti üks osalemise motivaatoreid, peab keegi selle raha ka välja jagama.

Millised on suurimad takistused teadustöö tegemisel?

Ennekõike ajapuudus. Teadustööd tegevad üliõpilased ki-

ARSTITEADUSKONNA ÜLIÕPILASTE TEADUSKONVERENTS 2002

Korraldatakse 1996. aastast, arstiteaduskonna päevade raames 1998. aastast.

Sel aastal 26 ettekannet 48 tudengilt.

EAUSi teadusgrupi preemiad (6000 kr) said:

- **Kaie Soo ja Kristin Sepp** “Klebsiella pneumoniae epidemioloogiline uuring Tartu lasteintensiivravi osakonnas” ning “Kas perearstid on piisavalt informeeritud suu- ja hambahaigustest?”;
- **Maarika Liik** “Guillan-Barré sündroomiga patsiendid TÜ Närvikliinikus 1990-2001”;
- **Triin Treial ja Kristi Talvik** “MRSE kandlus Tallinna Lastehaigla laste anestezioloogia ja intensiivravi osakonna personalil”.

Arstiteaduskonna preemiad said:

- **Urho Abramov,**
- **Mart Kull, Airi Oeselt ja Helen Puusepp,**
- **Aleksandr Peet.**

Toetajad: SA TÜ Kliinikum, AstraZeneca, Meditar, Väike-Maarja apteek, dekanat, OÜ Ortopeedia Keskus, Tallinna Lastehaigla.

puvad olema sellised, kes veel öösiti kuskil tööl käivad, ja siis on raske kõige jaoks aega leida. Teadustöö tegemine võiks olla õppekavas seos.

Mõni õppejõud on väga koostöövalmis – pruugib vaid ideega

tema juurde minna ja kohe on toetus olemas.

* prekliiniline – haiguse puhkemisele eelnev; enne kliinilist õpetust toimuv (üliõpilane veel haigetega kokku ei puutu).

UUDISED

Psühholoogiaõpik gümnaasiumile

8. oktoobril esitleti TÜ Kunstimuuseumis raamatut “Psühholoogia gümnaasiumile”, mille on toimetanud TÜ prof Jüri Allik ja psühholoogia osakonna juhataja Marika Rauk. Raamatu andis välja TÜ Kirjastus.

Värske õpik on esimesi katseid koostada Eesti koolidele psühholoogia alusteadmisi hõlmav nüüdisaegne õppevahend. Lisaks raamatu toimetajatele on autoriteks veel prof Jaanus Harro, prof Peeter Tulviste, dots Eve Kikas, Maie Kreegipuu jt.

Õpikust võib abi olla ka psühholoogiat üldainena õppivatele kõrgkoolide esmakursuslastele, kes pole ainet gümnaasiumis varem õppinud.

Keemiahoones tuleb päästeõppus

16. oktoobril toimub keemiahoones päästeõppus ohtlike ainete seotud õnnetuste korral. Õppuse eesmärk on harjutada päästeteenistuse, kiirabi, politsei ja õppehoone teenindava personali koostööd, kontrollida evakatsiooniteede ning päästetehnika kasutamise võimalusi.

Osalevad Tartumaa Päästeteenistus, Lõuna-Eesti Häirekeskus, Tartu Üksik-Päästekompanii, politsei, kiirabi ja ülikool.

Õppuse hooneks valiti keemiahoone kui keemilisi aineid sisaldavate hoiuruumide ja laboritega õppehoone, kus õnnetusel võivad olla traagilisemad tagajärjed võrreldes peamiselt auditoriume sisaldava majaga.

Õppuse korraldab Tartumaa Päästeteenistuse väljaõppe- ja treeningukeskus koos TÜ ohutusteenistusega.

Üliõpilaste mälu-mäng uues kohas

Tartu Üliõpilaste Mälumänguklubi järgmine kohtumine toimub uues kohas – tudengipubis Krambambuli.

Saame kokku kolmapäeval, 16. oktoobril kell 18 ning endiselt on oodatud kõik kilvahuvilised.

Lisainfo: www.hot.ee/eria.

Farmakoloogia instituudi 200. aastapäev

Lembit Allikmets
emeritiiprofessor,
farmakoloogia kateedri
juhataja 1971-2001

Täna tähistab arstiteaduskonna farmakoloogia instituut rahvusvahelise teaduskonverentsiga oma 200. aastapäeva.

Tartu Ülikooli taasavamisega 1802. aastal loodi arstiteaduskonnas viis instituuti (kateedrit), mille hulgas oli üks tähtsaimaid teoreetilisi kateedreid raviainete õpetuse (*materia medica*), dieteetika ja meditsiiniajaloo kateeder. 1865. aastal nimetati see ümber farmakoloogia, dieteetika ja arstiteaduse ajaloo instituudiks.

Algul tegeldi põhiliselt õppetöö, ravimtaimede ja preparaatide kirjeldamise, ravimite ja ravimtaimede näidiste kogumisega. Eriti suure süstematiseeritud kogu korraldas Johann Friedrich Erdmann (juhatus instituuti 1828-1842), kes tõi ka aine õpetamisse näitlikkust.

Rudolf Buchheim rajas Tartusse maailma esimese eksperimentaalse farmakoloogia labo-

Farmakoloogia instituudi doktorant Katrin Pruus harjutab laborihiiri käitumiskatseks.

ANDRES TENNUS

ri, tegevus jätkus aktiivse eksperimentaalse farmakoloogia arenguga.

Tartus rajati kaasaegne eksperimentaalne farmakoloogia-teadus. Mitmed Buchheimi järglased olid samuti väga aktiivsed eksperimentaalse farmakoloogia ja toksikoloogia viljelejad.

EV Tartu Ülikooli Farmakoloogia Instituudis arenesid eriti suguhormoonide, valuvaigistite ja

vereloome farmakoloogia-alased uuringud.

Nende töödega olid seotud ka hilisemad eesti soost professorid Georg Kingisepp ja Elise Käer-Kingisepp. Koos ülikooli farmaatsiainstituutidega anti välja “Eesti Farmakopöa” (1937). Georg Kingisepp oli ka esimeste eestikeelsete farmakoloogiaõpikute autor, ta arendas ka südame glükosiidide, uinutite ja valuvaigistite farma-

koloogiat.

1960ndate keskpaigast arenes Tartus tugev neuro- ja psühhofarmakoloogia uurimissuund ning koolkond, mis seenes farmakoloogia kateedri, meditsiini kesklabori, psühhofarmakoloogia probleemlabori, psühhiaatria kateedri ja 1979 rajatud ÜMPI koostöös.

Professorid Lembit Allikmets, Leo Nurmand, Aleksander Žarkovski, Märt Saarma, Lembit Rägo, Jaanus Harro, Eero Vasar, Raul-Allan Kiivet jt on oma kraadid kaitsnud neuropsühhofarmakoloogia erialal.

1971/1972. õppeaastast alustati kliinilise farmakoloogia õpetamist üliõpilastele ja regulaarsete täienduskursustega arstidele ja proviisoritele.

Praegu on farmakoloogia instituudis kolm õppetooli: farmakoloogia, kliinilise farmakoloogia ja toksikoloogia õppetoolid. Viimase 20 aasta jooksul on farmakoloogia instituudi koosseis koos kraadiõppuritega olnud 25-30 inimest ja instituut on olnud teadusliku töö aktiivsusest teaduskonna juhtivaid allasutusi.

Farmaatsia instituut 160

Toivo Hinrikus
dotsent

Ain Raal
dotsent

Farmaatsia õpetamine sai alguse varsti pärast ülikooli taasavamist 200 aastat tagasi.

1803. aastal luges farmaatsiat keemiaprofessor A. Scherer ning 1820. aastast oli ülikooli põhikirjas teoreetilise ja praktilise keemia ning farmaatsia professuur. Iseseisva farmaatsia instituudi sünd oli seega keemia ja farmaatsia lahutusprotsess.

Edaspidi pidid farmaatsialoenguid kuulama nii tulevased apteekrid kui arstid, apteegitöötajaid valmistati ette kogu Venemaa tarbeks.

Esimene farmaatsiaprofessor Eduard Siller alustas tööd arvatavasti 1843. Siin on töötanud C. Schmidt, ruteeniumi avastaja C. Claus, G. Dragen-dorff, keemikuna tuntud I. Kondakov.

Eesti ülikoolis alustas õppetööd baltisaksalane J. Stamm,

järgnesid H. Parts, N. Veiderpass, A. Tomingas jt. Sel ajal jagati instituut kolmeks. 1966 ühendati kateedrid farmaatsia kateedriks.

1990ndate algul avati taas instituut. Saime tagasi õppetöös olulised ülikooli apteegid. Uut elu alustas üle 50 aasta vaikinud erialaajakiri “Eesti Rohuteadlane”. Kümnekond aastat jätkunud töö sai 2001. aasta akrediteerimisel positiivse hinnangu. Seoses EV liitumisega Euroopa farmakopöa konventsiooniga oleme aastaid tegelnud ettevalmistustega. See puudutab ka mitme õppejõu osavõttu Euroopa farmakopöa vastavate komisjonide tööst. Uudne õppetöö vorm on proviisoriope meditsiinikooli lõpetanud farmatseutide baasil avatud ülikoolis.

Olulisemad teadusuuringud on ravimpreparaatide biofarmatseutiliste karakteristikute uurimine, parandamine, ravimite ja bioloogiliselt aktiivsete ainete uurimine jt.

1994. aastast on instituudis kaitsnud 3 doktori- ja 12 magistritööd.

IN MEMORIAM

Zdzislaw Kleinrok

1928-2002

30. septembril kaotas farmakoloogide pere raske haiguse tagajärjel ühe oma armastatuima ja auväärseima liikme – Lublini Meditsiiniakadeemia professori, TÜ audoktori Zdzislaw Kleinroki.

Kleinrok töötas 30 aastat Lublini Meditsiiniakadeemia farmakologia-toksikologia kateedri juhatajana, oli sh arstiteaduskonna dekaan, Poola Farmakologia Seltsi esimees, akadeemia rektor jne.

Tal on väljapaistvaid teadussaavutusi krambivastaste ainete, psühhotropsete ainete, sililihasorganite toonust mõjustavate ainete farmakologia alal. Ta on avaldanud kaks monograafiat, on 4 mahuka õpiku koostaja või kaastojmetaja.

Koostöö TÜ farmakologia instituudiga algas 1976. aastast. Prof Kleinrok on pidanud TÜs korduvalt loenguid, tema initsiatiivil toimub 1986. aas-

tast nii teaduskoostöö kui ka üliõpilaste menetluspraktika rühmade vahetus. 1990. aastal valiti ta TÜ audoktoriks.

Mälestame head ja sõbralikku inimest, teotahtelist ja sihikindlat teadlast.

**TÜ arstiteaduskond
farmakologia instituut
Eesti Farmakologia Selts**

ÕNNITLEME

Jaan Salm 65

8. oktoobril sai 65 TÜ keskkonnanävisika instituudi vanemteadur Jaan Salm, omaaegse aeroioonisatsiooni ja elektroaerosoolide probleemlabori esimene palgaline töötaja. Täna on tema uurimisobjektiks jäänud õhuosakeste füüsika, täpsemalt aeroioonide liikuvusspektrometria. Jätkugu juubele!

Kolleegid füüsikud

30
Jaan Liira,
teadur – 11. oktoober

35
Lennart Raudsepp,
dotsent, spordipedagoogika instituudi juhataja – 16. oktoober

40
Kaja Tampere,
lektor – 12. oktoober

60
Maive Ots,
sekretär – 13. oktoober

ÜLIÕPILASESINDUS JAGAB PAPPI!

TÜ Üliõpilasesindus ja TÜ Sihtasutus korraldavad teist aastat tudengite projektikonkursi.

Projektide esitamiseks on aega kaks nädalat ehk siis 14.- 25. oktoober. Seejärel tegeleb juhatus nädal aega projektide läbi vaatamise ja hindamisega ning kuulutab novembri algul välja tulemused.

Oodatud on kõikvõimalikud projektid. Oluline on, et tegevus oleks suunatud tudengkonnale ja et sellel oleks ka mingi põhjendatud mõte või vajadus. Tuttpüttidele pesakastide tegemine pole ilmselge prioriteet, kuigi iseenesest väga armas ettevõtmine.

Eelmissel konkursil said toetust mitmed seminarid ja konverentsid nii ruumiüüri kui ka materjalide valmistamiseks. Saadud toetuse eest anti välja mitu õppematerjali, näiteks tekstikogumik "Eesti filosoofia – mis see on?" Rahalist abi said ka mitme ürituse korraldajad. Näiteks Korp! Amicitia maiball, kaks jalgpallivõistlust, huumorifestival ja Pärnu kolledži sünnipäevavõistlus. Suurima toetussumma pälvis Tartu Üliõpilasteatri kevadine teatriprojekt.

Nii et teemavaldkond on lai, kõik huvi- ja vähemusgrupid võivad osaleda, kedagi ei ahistata. Oluline on, et projekt oleks korrektselt kirjutatud, sisaldaks eelarvet, eesmärki, sihtgruppe, näitaks ära toimumisgraafiku ja võimaliku jätkusuutlikkuse. Ei teeks paha ka võimalike ohtude kalkuleerimine ja teiste sponsorite kaasamine, sest meiepoolne finantseering on mõeldud toetusena, mitte täielikult projekti katma.

Jõudu projekti kirjutamisel, aega on kaks nädalat!

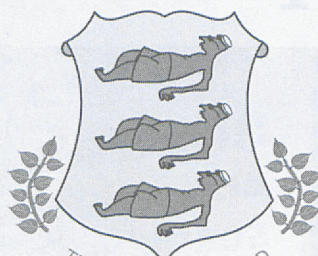
Tudengite sügispäevad võtavad tuure üles

Mari-Liis Huvato

Tudengite sügispäevad jõuavad Tartusse ka sellel aastal, kinnitas tudengipäevade projektijuht Taimi Sild, lubades, et ka tänava tuleb traditsioonilistele üritustele vahele kamaluga üllatusi.

12. novembril algava tudengisügisega oodatuma ürituse, tudengibändide esinemisega jätkub aegumatu traditsioon. Agaramad muusikakollektiivid on juba asunud võistluseks lugusid välja valima. Oma ühe kuni kahe üllitise esitamiseks on veel aega 5. novembrini, mil žürii valib välja parimad bändid, kes pääsevad edasi finaali.

Kolmandat aastat toimub tudengipäevadel ka parima tu-

dengifilmi konkurss, mis on Taimi Silla sõnul olnud eelnevatel kordadel üle ootuste menukas. Selleaastase tudengifilmi idee on viia Eesti filmikunst Ollivuudi.

Et kõik parimad filmid jõuaksid avalikkuse ette ja et nende vaatamiseks ei kulukuks mitu päeva, on korraldajad seadnud filmidele ka ajalise piirangu – pik-

kuseks kuni viisteist minutit.

Oma värvilised, täpilised, ruudulised või must-valged lühifilmid peab valmis saama hiljemalt 5. novembriks, mil filmikunsti spetsialistid valivad kõigi suurepäraste linaste seast välja parimad. Viimaseid saab näha aga tudengipäevade filmiõhtul.

Kellele muusika- või filmitegemine pinget ei paku, võib kaela riputada fotokaamera ja minna tabama tudengielu peidetud, või miks ka mitte nähtavaid külgi. Kui fotod ilmutist väljavõetuna vaatamist kannatavad, oleks igati mõistlik saata need hiljemalt 28. oktoobriks Sõbra Majja.

Seal valitakse kaunimate seast välja kauneimad ja riputa-

takse näituseks üles TÜ Raamatukokku.

Kel meeles veel läinud aastane salli kudumine rektor Jaak Aaviksoole, see ehk mäletab ka rektori rõõmu. Tänavu ootab aga vaibakojas kudumist suur ja tudengivaimust kantud vaip. Kellele see vaip kingitakse, jääb Taimi Silla sõnul esialgu veel saladuseks.

Muidugi ei pea tudengipäevad olema üks ilmatu rabelemine ja võistlemine. Neid, kes tahavad lihtsalt istuda ja puhata, meelitab Sild muuseas Kiigelaulukuu või Jaan Tätte ja Tõnu Raadiku sügiskontserdiga.

Täieliku info selleaastaste tudengite sügispäevade kohta võib leida Internetaadressilt www.ut.ee/studentdays.

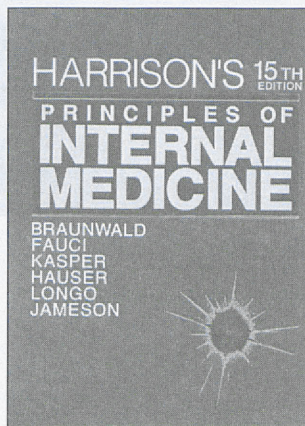
TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Braunwald, Fauci, Kasper, Hauser, Longo, Jameson

Harrison's Principles of Internal Medicine

15th Ed, McGraw-Hill 2001.

TÜ Raamatupood, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16,
www.ut.ee/Raamatupood.
Ülikooli liikmeskonnale
hinnasoodustus 10%!
Võõrkeelse kirjanduse tellimine.

EESTI SOTSIAALTEADUSTE III AASTAKONVERENTS

22. ja 23. novembril toimub TTÜ humanitaarteaduskonna õppehoones J. Sütiste tee 21 Eesti sotsiaalteaduste III aastakonverents teemal "Usaldus. Vastutus. Sidusus".

Konverents on tasuta. Osalemissoovist teatada 25. oktoobri: conference@hum.ttu.ee, faks 620 2665 või aadressil: Korraldustoimkond, TTÜ humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituut, J. Sütiste 21, tuba 301B, Tallinn 13419.

Ürituse korraldavad TPÜ sotsiaalteaduskond ja TTÜ humanitaarteaduskonna humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituut.

Lisateave: www.ttu.ee/hum/conference/.

ÜLIKOOLI AJALOOMUUSEUM

ANNAB TEADA
ESMAKURSUSLASTELE

Ülikooli ajalooteamiline sari

AJA SISSE MINEK

Vastused küsimustele

- milline on see meie alma mater, kuhu Te olete õppima asunud,
- millele rajaneb meie ülikooli tunnus,
- kes olid mineviku säravamad persoonid,
- millised on olnud väljapaistvamad saavutused Sinu valitud erialal,
- milline oli üliõpilane minevikus jne, jne.

OOTAME TEID

tulevased arstid	21. oktoobril kl. 16.15
teoloogid	25. oktoobril kl.15.15
keemikud	28. oktoobril kl. 18.15
loodusteadlased	29. oktoobril kl. 14.15
ajaloolased	4. novembril kl. 12.15
füüsikud	1. ja 8. november kl 14.15
	järgneb

Külastame muuseumi ekspositsioonisaale, tutvustame ülikooli ajalugu, näitame oma kogusid, eriti aga seda millist esemelist materjali on Teie erialal sinna kogutud, joome kohvi ja kuulame Teie teaduskonna targa inimese juttu.

TULGE JA OLGE LAHEDAD!

Alles siis saab Sinust tõeline tudeng kui Sa tead oma ülikooli ajalugu. Sest selle üle Sa võid uhke olla!

NALJA! NALJA!

Sa oled hea joonistaja. Sa õpid Tartu Ülikoolis. Sulle meeldib loengu ajal inimestest pilte sikedada. Sul on oma lemmikõppejõud, kellel on koomilisi omadusi, mis väärksid jäädvustamist. Sa tahaksid hõlpsasti teenida 1000 krooni. Sa loed õiget üleskutset.

Üliõpilasesindus kuulutab välja sügiskonkursi karikatuuri või lihtsalt tabavate joonistuste leidmiseks TÜ õppejõududest. Kuna tegemist on sõbraliku huumoriga, siis ei oota me solvavaid ja halvustavaid pilte, vaid sõbralikke žarže.

Osaleda võivad kõik üliõpilased, tehnika ja formaatide suhtes me piiranguid ei sea. Arvesse võetakse tabavust ja leidlikke lahendusi.

Peaaahind on 1000 krooni, lisaks veel kaks 250kroonist lohutusaubinda. Oma tööd palume tuua kuni 20. novembrini üliõpilasesindusse Ülikooli 18b. Lisada kontaktandmed. Tööd pannakse näitusele ja novembrikuu jooksul saavad ka tudengid oma lemmiku valida. Näitusele lähevad tööd anonüümselt.

ACTA DIURNA

11. ja 12. oktoobril toimub vene ja slaavi filoloogia osakonna korraldamisel rahvusvaheline konverents "200 aastat vene ja slaavi filoloogiat Tartus". Loengud toimuvad ph 140 ja keelekeskuses Näituse 2. Info: Siiri Vomm, tel 375 351.

KAITSMISED

24. oktoobril kell 15.15 kaitseb matemaatika-informaatikateaduskonnas Liivi 2-315 arvutiteaduse instituudi doktorant Eno Tõnisson doktoritööd "Solving of Expression Manipulation Exercises in Computer Algebra Systems" *doctor philosophiae* (matemaatika) kraadi saamiseks. Juhendaja: dots Rein Prank, Tartu. Oponentid: prof Peeter Normak, Tallinn ja dr Bernhard Kutzler, Linz, Austria. Info: dots Leiki Loone, tel 376 406.

LOENGUD

14. oktoobril kell 18.15 Lossi 3-223 kõneleb eetikakeskuse kolokviumi raames prof Eric Matthews (Aberdeeni Ülikool) teemal "The philosophy of psychiatry". Oodatud on kõik huvilised!

16. oktoobril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek: Kersti Taal räägib Evald Blumfeldti 100. sünniaastapäeva tähistamise puhul teemal "Evald Blumfeldt ja Eesti ajaloo bibliograafia".

16. oktoobril kell 18.15 toimub keemiaringis (Jakobi 2-226) rahvusvaheliste suhete ringi avalik loeng: "Eesti välispoliitika tulevik". Ettekandega esinevad:

* Kristiina Ojula – "Eesti välispoliitilised valikud", EV välisminister;

* Lauri Mäiksoo – "Eesti välispoliitika idealismi ja realismi vahel", TÜ rahvusvahelise õiguse külalislektor.

Seminari juhatab TÜ politoloogia osakonna lektor Rein Toomla.

TEATED

17. oktoobril kell 19 toimub TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuses (Lossi 38) mulgi luule CD "Ku pikässilast üle saa" esitlus. Plaadil kõlavad erinevate autorite mulgikeelsed luuletused Vanemuise näitleja Lembit Eelmäe esituses. Lähem info: tel 375 422 (Triin Iva) või www.ut.ee/lekeskus.

24. oktoobril kell 18 toimub Academia Gustaviana 370. aastapäeva puhul Viljandi kultuuri kolledži rahvamuusikagrupi kontsert Türi kolledžis.

OOTAME PATSIENTE!

Sihtasutus TÜ Kliinikum, Stomatoloogia kliiniku HAMBARAVI. Puusepa 1a kab 4077, tel 319 458. Dr Kadri Rätsep ja dr Eha Vendla.

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon

Peeter Paan - Tagasi Eikunagimaal. Kl 14.15. Manitou saabas. Kl 15.30. Märgid (v.a 14. okt). Kl 17, 19, 21. Amélie (viimast korda 14. okt). Kl 17, 19, 21. Alates oktoobrist tudengitele ja õpilastele uued hinnad: kuni 17.59 kõik filmid 30 kr, alates 18.00 kõik filmid 40 kr.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
<http://www.ut.ee/ajaleht>
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamise ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusastutuste kuulutused tasuta.

Üliõpilasteatril kaks uuslavastust

Varje Sootak

Kolm aastat tagasi kirjutas UT, et üliõpilased asutavad oma teatri. Kolmapäeval oli Tartu Üliõpilasteatril järjekordne esietendus.

1999. aasta sügisel ütles Tartu Lasteteatri näitleja ja lavastaja Kalev Kudu, et tudengite ja publiku huvi teatri vastu on väga suur.

Tänane Tartu Üliõpilasteatri juht Kalev Kudu ütleb, et kolme aastaga on teater nagu laps, kes korralikult käima õppinud. "Paigas on teatri administratiivne pool – Tartu Üliõpilasmajas on kindel saal, kus harjutame, meid toetavad linn ja ülikool, ka Eesti Kultuurkapital suhtub meisse jätkuvalt positiivselt," selgitab Kudu.

Peamiseks toob üliõpilasteatri juht aga seda, et on tekkinud tudenginäitlejate tuumik ja igal semestril tuleb välja uus täispikk lavastus.

Selle sügise lavastused

Kolmapäeval esietendus Karl Ristikivi loomingul põhinev luuleetendus "Kõigi teede pikkus ajas on võrdne".

Kudu arvates tajusid üliõpilased 15 aastat tagasi Ristikivi luulet luuleteatri Valhalla esituses kindlasti teisiti kui praegused noored. "Okupatsioon ja eestlaste olukord selles oli väga reaalne," räägib Kalev Kudu. "Praegu levib pigem sisemine okupatsioon, millest inimene tahab leida väljapääsu turvalise keskkonda, mis ongi lavastuse sõnum."

14. novembril esietendub Mehis Heinsaare "Artur ja Paul ehk veidi enne maailma loomist", mille sõnumiks on Artur Alliksaare read "Olematus võiks ka olemata olla".

Koos viimati mainituga on üliõpilasteater kolme aasta jooksul välja toonud üheksa suuremat lavastust.

Kes mängivad?

Selle semestri algul teater uusi tudengeid vastu ei võtnud. "Tahtsin teha uue lavastuse veel vana koosseisuga, sest üks

Tartu Üliõpilasteatri näitlejad Sven Heiberg, Andreas Aimse ja Tairi Leis uue lavastuse "Artur Kuu" proovis.

KRISTJAN KALJUND

Kalev Kudu.

generatsioon vahetub varsti paratamatult teise vastu." Kudu sõnul on praegune näitlejate põhituumik püsinud üllatavalt kaua aega. "Näiteks Sven Heiberg on jõudnud koguni magistrantuuri lõpetada, ülikooli on lõpetamas Sven Paulus

ÜLIÕPILASTEATRI ETENDUS "KÕIGI TEEDE PIKKUS AJAS ON VÕRDNE"

18., 23. ja 30. oktoobril kell 19 Teatrilaboris Jaama 14.

jt.

Küsimusele, milliste erialade tudengid on rohkem teatritegemisest huvitatud, vastas Kudu, et statistika järgi on rohkem reaalalade üliõpilasi.

Kus mängivad?

Praegused mängupaigad on olnud vana anatoomikum, Lutsu teatrimaja, Teatrilabor, Tampere Maja keldrisaal jt. "Kevadel proovisime ära ka Sadamateatri, kuid see osutus meie jaoks liiga suureks. Iga lavastus igale poole ei sobi." Kõik need mainitud kohad tuleb üirida ja üli-

õpilasteatri eelarvet arvestades pole üürid sugugi väikesed.

Kudu toob näiteks Soome üliõpiõpilasteatrid, millega ta on mitmel korral tutvunud, ning ütleb, et enamikul ülikoolidel on oma üliõpilasteater koos oma majaga. Ja nii ei olevat mitte ainult Soomes, vaid üldse Euroopas. Helsingi tudengiteater on asutatud 1926, Turus 1951 jne. Neil on oma maja koos kõige sinna juurde kuuluvaga, ka palgaliste töötajatega – teater toodab oma lavastuse ise. Tartlastel tuleb aga kõik n-ö põlve otsas teha. Kalev Kudu räägib, et neil pole isegi arvutit, keegi neist teeb lihtsalt kuskil midagi valmis jne. "Meid on küll mitmelt poolt toetatud, näiteks Vanemuiselt saame rekvisiite ja kostüüme, endal polekski kuskil neid alaliselt hoida, kui päris oma maja puudub," seletab

Kudu.

Võib-olla taastuks koos oma majaga ka aastatetagune üliõpilasteatri festival, mida hiljuti lahkunud üliõpilasmaja direktori Heino Variku eestvõttel kevadpäevade aegu korraldati.

"Variku kindel eesmärk oli see traditsioon taastada. Minagi kirjutasin tollal ülikoolis õppides ühe oma esimese arvustuse Leedu tudengiteatri Beckett'i lavastusest," ütles Kudu. Tartu Üliõpilasteater ise osales kevadel Inglismaal rahvusvahelisel festivalil. Eesti harrastusteatri festivalilt on aga ära toodud kolmas koht.

"Ka ülikooli teatriteaduse eriala üliõpilastega tahame kontakte tihendada, miks mitte teha teksti kallal üheskoos analüütilist tööd või klassikalist draamat läbi mängida," avab Kudu edaspidiseid plaane.

Pühapäeval on valimised

Pühapäeval, 20. oktoobril toimuvad kohaliku omavalitsuse volikogude valimised.

Tartus on üks ringkond, kuhu kandideerib 488 kandidaati.

Mitme erakonna esinumbrid on TÜ õppejõud. Keskerakonna esimene kandidaat on praegune volikogu esimees prof Aadu Must, Rahvaerakond Mõõdukatel prof Marju Lauristin, Isamaaliidud prof Peeter Tulviste.

Nimekirjades on rohkesti teisi ülikooli töötajaid ja üliõpilasi.

Valimisjaoskonnad on avatud kell 9-20. Hääletada saab üksnes oma elukohajärgses jaoskonnas.

Kui tervise või mõne muu mõjuva põhjuse pärast ei saa hääletamisruumis hääletada, võib taotleda kodus hääletamist hiljemalt 20. oktoobril kl 16ni.

Tartu Ülikooli Tallinna esindus kolis uude kohta

Varje Sootak

TÜ Tallinna esindus kolis Müürivahe tänavast Kaarli puistee majja nr 3 (ruum 102), kus asub ka TÜ Õigusinstituut.

TÜ esindaja Gerda Tammeriku sõnul on esindusel Kaarli puistee rohkem ruumi ning samas majas on võimalik korraldada ka ülikooli kaugkoolituskurse kursusi, seminare jt üritusi. Esindus tegeleb ka avatud ülikooli üliõpilastega. Avatud ülikooli nõustaja korraldab eri kursusi nii keskkoolilõpetajatele kui ka teistele.

Gerda Tammerik ütles, et Tallinna esinduses on võimalik residentidel ja internidel pikendada ka üliõpilaspiletit. "Põhimõtteliselt võiks Tallinnas pikendada ka teiste teaduskondade üliõpilaspileteid, kuid sel-

leks peaks teaduskond ise sooviga Tallinna esindusse pöörduma," täpsustas Tammerik.

1998. aastast toimib ülikooli koostööleping Tallinna linnaga. Peale muu koostöö korraldavad Tartu Ülikool ja Tallinna linnavalitsus ka õpilaste esseekonkurse. Sellesügisese konkursi teemad on "Tartu Ülikool kui tulevase elu alussammas", "Kuidas tagada võrdsed võimalused kõigile õppuritele?", "Tuuled muudavad teeviitade suunda" ja "Tallinnas õpivad kõik!".

Ülikooli Tallinna esindaja ametikoht loodi 1994. aastal.

TÜ esindajad töötavad veel Saare- ja Hiiumaal, Võru-, Järva- ning Ida-Virumaal.

Tallinna esindus on avatud esmaspäevast reedeni kl 9-12 ja 13-16. Info: tel ja faks 6271 896, esindus@tallinn.ut.ee.

TÜ Tallinna esindaja Gerda Tammerik tutvustab pealinnas alma materit ja korraldab ka üritusi. VARJE SOOTAK

TÄNA LEHES

Intervjuu

Prof Elmar Mittler räägib tuleviku raamatukogust LK 3

Rahvaluule-tudengid tegid välitööd Karula rahvuspargis LK 2

Päästeõppus LK 2

Televisiooni mõjust lastele LK 2

Juri Lotmani stipendiumi konkurss LK 3

Põhja-Ameerika teabekeskuse infopäev LK 3

UUDISED

Rektori uus abi on Saima Oras

Rektori abina tööle asunud Saima Oras (sünd 1977) lõpetas TÜ politoloogia osakonna cum laude 1999. aastal. Geopoliitilise teadvuse arengute temal Eestis on veel tänava kavas kaitsta magistratöö.

Saima Oras on töötanud TÜ Euroopa Kolled*is ja euroteaduskonnas õppe- ja teadustöö assistendina ning siseministriüri välismaalaste osakonnas vanemspetsialistina.

Saima Oraselt on ilmunud artikleid kogumikus "Eesti piiritlemine läbirääkimistel", ajakirjades "Political Geography", "Akadeemia" jm.

Saima Oras on Eesti Naisüliõpilaste Seltsi liige.

Ülikooli külastasid välisriikide diplomaadid

Eile külastas ülikooli paarikümneliikmeline diplomaatide delegatsioon, kuhu kuulusid Helsingis ja Stockholmis resideerivate saatkondade majandus- ja kultuuriataseed.

TÜ rahvusvahelise koostöö juhi Sirje Üpruse sõnul on ülikoolil tihe side paljude saatkondadega, kes aitavad kaasa ülikoolide koostöösidemetega arendamisele.

Külastused kohtusid rektoriga ning käisid ülikooli ajaloo muuseumis ja euroteaduskonnas.

UUDISED

Maalikunsti professoriks Jaan Elken

TÜ nõukogu valis maalikunsti professoriks uuesti Jaan Elkeni (sünd 1954). Elken lõpetas Eesti Riikliku Kunstiinstituudi 1977 arhitektuuri erialal. Ta on töötanud 1988-1997 kunsti-akadeemia õppejõuna, 1999. aastast on Eesti Kunstnike Liidu president, 1981. aastast Eesti Kunstnike Liidu liige. 1997 valiti ta TÜ maalikunsti professoriks.

Elken on esinenud TÜ kunsti-de osakonna professorina töötades uute teostega 14 isikunäitusel ja paljudel rühmanäitusel. Ta on ka üliõpilased edukalt kunstiellu lülitanud. Õppetooli juhatajana on ta kujundanud selle teovõimeliseks üksuseks.

Multikultuurne kool Eestis

Eile toimus TÜ Narva Kolledžis rahvusvaheline seminar “Multikultuurne kool Eestis”. Arutluse all olid Eestis enamlevinud mitmekeelse hariduse mudelid. Sektsioonides oli kavas keelekümblus, vene õppekeele klassi teema eesti õppekeele koolis, mitmekeelse kooli õpetajate ettevalmistus jm. Oma kogemusi tutvustasid Läti kolleegid.

Seminari korraldas kolledž koos haridusministeeriumi ja Integratsiooni Sihtasutusega.

Füsioterapeutide ümberõppe leping

14. oktoobril kirjutas TÜ kehakultuuriteaduskonna dekaan prof Vahur Ööpik koos SA Tallinna Lastehaigla ja Lastehaigla Toetusfondiga alla kolmepoolsele lepingule, mille maht on veerand miljonit krooni.

TÜ spordibioloogia ja füsioteraapia instituut korraldab füsioteraapia-alase täienduskoolituse ja ümberõppe kursuse 16 lastehaigla töötajale, mida finantseerib Tallinna Lastehaigla Toetusfond.

Lepingu allkirjastamise juures viibis teiste hulgas ka Hollandi Kuningriigi Suursaatkonna esindaja Eestis, kuna saatkond on projekti toetanud rohkem kui 100 000 krooniga.

Külas on Soome psühholoogid

Eile ja täna on ülikooli psühholoogia osakonnas külas Soome psühholoogia doktorikooli delegatsioon, kuhu kuulub ligi 20 doktoranti ja 10 juhendajat (sh prof Risto Näättänen, Liisa Keltikangas-Järvinen, Kimmo Alho, Pentti Laurinen, Jukka Hyönä jt). Külalised esindavad psühholoogia eri valdkondi, sh kognitiivset psühholoogiat ja neuroteadusi, isiksuse- ja arengupsühholoogiat, liiklupsühholoogiat.

Soome doktorantidel olid eile kavas posterettekanded, täna jätkavad ettekandeid TÜ doktorandid.

Rahvaluulerikas Karula pakub huvi

Tartu Ülikooli folkloristikatudengid tegid välitööd Karula Rahvuspargis

Reeli Reinaus
magistrant

Käesoleva aasta suve eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli välitööd toimusid ajaloolisel Võrumaal Karula Rahvuspargis, mis asub endises Karula kihelkonnas.

Juba 20. sajandi algul on mööda külasid käivaid ning vanu lugusid ja laule koguvaid folkloriste päevavarasteks ja muiduleivasööjateks peetud. Kõrvaltvaatajale ei pruugi töö kaalukus kohe silma paista ning kohati on endalgi rahvaluulet kogudes tunne, et ega vist eriti tõsise asjaga ei saa tegu olla. Kahtlemata on ju huvitav jalgutada keset kaunist suve mööda Lõuna-Eesti külasid – kohtuda uute, omanäoliste ja lahkete inimestega, kes külalisi sageli ka kostitavad, ning kõigele lisaks juhtub kogu aeg palju lõbusat.

Ähijärve muistendid

Oma lokaalse eripära säilitamise ja jõulise väljenduse poolest on Karula teiste kaitsealade seas kindlasti ainulaadne. Seetõttu olid ka rahvuspargi keskusel töötajad kogutavast folkloorist väga huvitatud, eriti just koha- ja perepärimusest. Nii käidigi 3.-15. augustini läbi peaaegu kogu rahvuspargi territoorium ning suures kogumistuhinas või sohu eksides väljuti ka kihelkonna piiridest.

Ööbisime Ähijärve ääres rahvuspargi külastuskeskuses ning enda teadmata olime ka ise tihedalt rahvaluulega seotud, sest paljud folkloristikatudengid, kes esimesel õhtul pimedas järve ujuma läksid, ei osanud arvatagi, et see ei pruugi nii ohutu olla. Nimelt jutustas Kärge meile järgmisel hommikul paar muistendit Ähijärve kohta, millest esimene oli sellest, kuidas järve on saanud endale helendava telje, ning teine suurest mustast põrgukoerast, kes ujujaid vee alla tõmbavat.

Arhiivitekidest selgus ka veidi teistsugune lugu väikesest koerakesest Nakist, kes pidavat välja ilmuma siis, kui õhtul kuus tüdrukut koos ujuma lähevad. Selle juurde, kes külma kartes vette ei söanda minna, tulebki koerake ja räägib temaga. Järgmine kord aga, kui tüdruk siiski ujuma otsustab minna, uputab Naki ta ära. Väikese kõhedaustundega tegime ühel õhtul kuuekesi katset, kuid ühtegi

Katre Kikase (paremal) ja Kärge Kama lõbus hetk informandi ja loomakestega.

ERAKOGU

Välitööl leidsime vastuse küsimustele, mis on folkloor ja mis folkloristi eetika.

koera, ei suurt ega väikest, ei õnnestunud meil sellele vaata-mata kohata. Samas aga rääkisid kohalikud elanikud küll, et peaaegu iga aasta nõudvat järve endale mõne ohvri.

Nõiduslik Karula

Karula on tuntud oma tugeva ravitsejate traditsiooni poolest ning sellega seonduv pärimus on väga elujõuline – meile räägiti nii vanadest rahvaarstidest Suridest kui ka praegu tegutsevast üle Eesti tuntud tervendajast Kaika Lainest. Karulat ongi iseloomustatud kui paika, kus on kogu aeg olnud palju üleloomulikku ja nõidusega seonduvat – nii tervendajaid kui kaetajaid ning seega polnudki üllatav, kui selgus, et natuke oskavad enda tarbeks ravida peale Kaika Laine veel teisedki. Selle kinnituseks leidsime täiesti juhuslikult ühe talu õuest positiivset energiat andva ja tervendava püramiidi, mis omanike

sõnul olevat neid palju aidanud.

Samuti külastasime kaanidega ravitsevat Elmar Susit, kelle tuntuks ulatub Karulast kauge-malegi. Selgus, et ta oskab veel muudki – nimelt mõõta inimeste ja nende erinevate elundite biovälju. Ning seega saime Triinu ja Meriliga oma suureks kerenduseks teada, et oleme kõik terved, sest vinkel, millega ta meid mõõtis, hakkas liikuma vaid silmade puhul, kuid sellest olime enda puhul niigi teadlikud. Nimelt mõõtis ta meie erinevate kehaosade biovälju. Meid ei heidutanud, et meie bioväljad jäid surnud rästikule peaaegu poolega alla, sest kaanimehe sõnul pidavat see olema täiesti normaalne.

Karula turismitalud

Karulat iseloomustab ka turismitaludekett. Oma identiteeti hoidva ning vaid arhailist ja autentset pärimust hindava

rahvuspargiga konkureerib umbes kümmekond turismitalu, mis reklaamivad end Metsamoori perepargi nime all. Metsamoori poolt pakutud elamusturismi raames saab külastada nii kaanikoda, võtta suitsusauna, jalutada loodusradadel, mis kulgevad Metsamoori talu ümbruses, või magada järvel parve peal telgis. Paljusid rahvaluuleelemente on küll turismi huvides muudetud, aga kui rahvas sellega kaasa läheb ning seda enda jaoks uuesti lahti mõtestab, siis on seegi ju uus folkloor.

Samas on rahvuspargis ka esindatud tavalised turismitalud, mille omanikud tunnevad ennast rahvuspargi territooriumil ja selle kaitse all väga turvaliselt ja hästi.

Kokkuvõtteks

Õhtusöögi ajal tegid noored folkloristid päevast kokkuvõtteid ning kõik said võimaluse jutustada oma muljetest, mis olid enamasti väga erilised ja naljakad. Olgu selleks siis paljajalu eksimine rästikuid täis sohu või kokkujuhtumine isemoodi mehega, kes oma aega

veedab teiste jaoks ebaolulise kraami kokkukorjamisega.

Või siis lugu sellest, kuidas Karoliina, Katre ja Ott veetsid pool päeva metsas mustikaid süües, et oodata koju meest, kes elab ihuüksi soo serval ilma elektrita majas, ning kuidas samal ajal püüdis ootamatult võsast ilmuvi üliagar sensitiiv kohe oma teele jäävaid folkloriste ravima ja nende kaitseingleid üle lugema hakata. Ning oli kahtlemata väga loodud, kui tudengid tema pakkumisest loobusid.

Samuti võib arvata, et peale enamiku jaoks esimese välitöö kogemuse leidis igaüks enda jaoks kindlasti vastuse ka küsimustele, mis on folkloor ja kust läheb selle piir ning mis asi on folkloristi jaoks eetika.

Olulisel need küsimused kahtlemata olid, sest ega muidu poleks meie peaaegu vaidlusteks kippuvad arutelud neil teemadel kestnud tihtipeale hilisööni. Ja loomulikult kogesime, et ka maal käib endiselt elu ja inimesed on vaatamata raskele majanduslikule olukorrale siiski elurõõmsad ja külalislahked.

TÜ ohutusteenistuse juhataja Gero Kartau sõnul selgus päästeõppusel, et puudub korralik süsteem, kes kellele ohust teatama peab ja mida kellelgi täpselt teha tuleb. Õppus tõi välja ka selle, et keemiahoone tuleks jagada plokkideks, millel tule- ja õhukindlad uksed, mis välis-taksid saastunud õhu levikut.

OLAV KIIS

TV määrab laste mängude sisu

Kristina Veidenbaum

Vaatlesin oma bakalaureusetöös “Televisiooni mõju eelkooliealiste laste loovmängudele”.

Inimlaps areneb, viseldes kultuurimärkide võrgustikus. Sellest võrgustikust haaratakse ja õpitakse tundma kõigepealt neid märke, mis on ühiskonnas domineeriva tähtsusega.

Minu töö kuulub folkloristika perifeersetele aladele, kuid teema uurimise vajalikkust ei tohiks alahinnata, sest nähtusel iseenesest on rahvusvaheline kandepind ning tänapäeva rahvaluulet käsitlevates väljaannetes võtavad aina rohkem ruumi enda alla artiklid, mis vaatlevad meedia ja folkloori omavahelisi suhteid.

Mäng kui rahvaluule üks •anr on eesti folkloristikas vähe

käsitlust leidnud ning üldse ei ole tähelepanu pööratud laste loovmängudele ja sellele, kuidas on nad mõjutatud kaasaegsete meediakanalite poolt pakutavast.

Tartu Karoliine lasteaia läbi viidud küsitlused näitasid, et lapsed veedavad teleri ees 1-5 tundi päevas ning nad jälgivad mitmesugust teletoodangut: multifilmist märulini. Mängu vaadeldes võis märgata mitmete televisioonist nähtud tegelaste (Pipi, Batman, popstaarid) ja tegevuste (tulistamised, autoavariid) jäljendamisi, kusjuures kergesti võivad lapse mõtlemises põimuda fantaasia, massiteabekanalitest kuuldu-nähtu ja tegelikkus. Laps ise ei pruugi endale teadvustada, millistel alustel ta oma mängu ja selle sisu konstrueerib. Eelkooliealiste laste mängudes ei jäljendata

televisiorist nähtud pikemaid episoodi, küll aga kasutavad lapsed oma kõnes fraase ja kilde, mis on pärit reklaamidest, saadetest või filmidest.

Täiskasvanud kujundavad suuresti mängumaailma, seda muuhulgas mänguasjade tootjatena. Televisiorist tuttavatest tegelastest saavad mänguasjad (Miki, Teletupsud jne). Sellistel nukkudel ja mänguloomakestel on tähtis roll mänguasjade seas, kuna nad on kergesti identifitseeritavad, neil on kindlad nimed ja tänu televisioonile on nad kõikidele tuttavad.

Jätkan teema uurimist ajakirjanduse magistrantuuris, keskendudes laste käitumismudelitele ja tegutsemismallidele üldisemalt, ning sellele, millised on kultuurilised ja sotsiaalsed eeldused ühe- või teistsuguste saadete ja filmide vastuvõtuks.

Õppimisvõimalused USAs ja Inglismaal

Merli Tamtik

Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuse spetsialist

23. oktoobril kell 15 korraldab Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus TÜ Raamatukogu konverentsisaalis infopäeva.

Koondpealkiri „Reach for the Stars“ vihjab kestva soovile oma teadmisi täiendada ning maailmavaadet avardada, õpides mõnda aega väljaspool Eesti piire. Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus saab igal aastal ligi 5000 infopäringut, kus soovitakse täpsemat infot õppimisvõimaluste kohta USAs.

Sisseastumine Ameerika kõrgkooli erineb oluliselt kandideerimisest Eesti ülikoolidesse. Tudengikandidaadilt oodatakse lisaks edukalt sooritatud sisseastumistestidele ka näiteks soovituskirju ja oskuslikult põhjendatud seisukohta kooli valiku kohta (nn *application essay*). Omaette peamurdmist nõuab sobiva kooli leidmine, sest ligi 4300 *college*’i või ülikooli ning seal pakutavate programmide vahel pole kerge otsust teha.

Tõsist kaalumist vajavad õpingute rahastamise viisid. Et-

tevalmistusperiood edukaks kandideerimiseks nii kooli kui ka stipendiumitele võib aega võtta aasta kuni kaks. Teabekeskuse individuaalkonsultatsioonis arutatakse koos nõustajaga läbi võimalused ja vahendid, kuidas ja kas kandideerimine USA ülikooli oleks mõttekas.

Sageli jääb Eestis pakutavatest testimisajadest väheseks, mistõttu on paljud võtnud ette reisi Helsingisse, et sooritada vajaminev test arvutis. Arvutis sooritatud testide iseärasustest räägibki testimisspetsialist Soomest.

Lisaks Ameerikale tuleb sellel aastal juttu ka õppimisvõimalustest Inglismaal. Briti Nõukogu administreerib mitmeid stipendiumiprogramme, kuhu oleks võimalik meie tudengitel kandideerida.

Alanud õppeaastal on TÜ õpurid asunud teadmisi omandama sellistesse USA kõrgkoolidesse, nagu Stanford University, University of Florida, Oglethorpe University, Armstrong Atlantic State University, University of Toronto, University of North Carolina at Greensboro, University of Utah jt.

“ REACH FOR THE STARS”

Teabepäev tutvustab õppimis- ja teadustöö võimalusi USAs ja Inglismaal

23. oktoobril TÜ Raamatukogu konverentsisaalis kell 15-18

15-15.10 Sissejuhatus. Tervitussõnad (USA Saatkonna kultuuri- ja pressiaatasee Thomas Hodges)
15.30-16.00 Õppimisvõimalustest ja õpingute rahastamisest USAs (Merli Tamtik, Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuse spetsialist, TÜ)
16-16.15 TÜ vahetuslepingud USA ja Kanadaga (Ülle Tensing, välisüliõpilastalituse peaspetsialist, TÜ)
16.15-16.30 Fulbrighti stipendiumid õppimis- ja teadustööks Ameerika Ühendriikides (Maris Laja, USA Saatkond)
16.30-17.15 Keeletest TOEFL ja teised sisseastumistestid USAs. Taking a Computer-Based Test in Helsinki (Johanna Lahti, test specialist, The Fulbright Center, Helsingi)
17.15-17.45 Õppimisvõimalused Inglismaal. Stipendiumiprogrammid keskkoollõpilastele ja kraadiõppureile (Kaarin Truus, Briti Nõukogu Infobüroo eksami ja vahetuste juht)

Üritus on tasuta. Kõik huvilised oodatud!

Info: Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus (TÜ Raamatukogu, ruum 325), tel 427 243, e-mail:merlit@ut.ee.

JURI LOTMANI STIPENDIUM

Mittetulundusühing Juri Lotmani Fond kuulutab välja stipendiumikonkursi TÜ magistrantidele ja doktorantidele, kes oma uurimistöö jätkavad J. Lotmani ja tema koolkonna traditsioone filoloogias ja semiootikas. 2003. aastal antakse välja kaks 4000 kroonilist stipendiumi vastavalt vene filoloogia ning semiootika ja kulturoloogia eriala magistrantidele või doktorantidele. Stipendiaatide nimed tehakse teatavaks Juri Lotmani sünnipäeval 28. veebruaril 2003.

Stipendiumi taotlemiseks võib esitada originaalse uurimistöö (trükkis ilmunud või trükki antud) – teadusliku artikli või artiklite seeria, kaitsitud bakalaureuse- või magistratöö ja spetsiaalselt stipendiumikonkursile kirjutatud tööd, mis on kirjutatud viimase kahe aasta jooksul konkursile esitamise kuupäevast arvates. Temaatika ei ole piiratud. Tööd võivad olla kirjutatud eesti, vene või inglise keeles ning peavad olema varustatud teisekeelse resümeeaga.

Tööd esitada ühes eksemplaris paberkandjal ja elektrooniliselt disketil 1. **detsembriks** vene kirjanduse õppetooli: Näituse 2-218 (filoloogialased tööd) ja semiootika osakonda aadressil Tiigi 78-307 (semiootikaalased tööd).

Stipendiumi taotlejal esitada lisaks konkursitööle:

- akadeemiline CV,
- teadusliku juhendaja soovitus,
- väljavõte õpinguraamatust (esimese aasta magistrantidel ja doktorantidel vastavalt bakalaureuse- või magistratöödiplomi akadeemilise õiendi koopia).

Stipendiumi moodustavad annetused MTÜ Juri Lotmani Fondi sihtarvele Hansapangas 221015826045 ja selle suurus muutub aastate lõikes.

Info: J. Ussar, vene kirjanduse õppetool, tel 376 352, eline@ut.ee, U. Urm, semiootika osakond, tel 375 933, ulviurm@ut.ee.

TÜ Raamatukogu direktor Toomas Liivamägi ning Elmar Mittler 13.-14. oktoobrini peetud konverentsil “Trüki- ja digitaalse maailma.”

KRISTJAN KALJUND

Tuleviku raamatukogu on digitaalne

Kristjan Kaljund

Göttingeni riigi ja ülikooli raamatukogu direktor prof Elmar Mittler võitleb digitaalses maailmas suurte kirjastustega ning pakub teadlastele alternatiivseid avaldamiskohti.

Milline on tuleviku raamatukogu?

Traditsiooniline raamatukogu paberile trükitud raamatuga ei kao kuhugi. Küll aga lisanduvad elektroonilised teosed. Raamatukogud moodustavad võrgustiku, nii et vajaliku trükise saamiseks ei ole lugeja ega raamatu füüsiline asukoht määrav.

Oluline märksõna on *print-on-demand* – lugeja koostab talle vajaliku raamatu ja see trükitakse talle välja kõige lähemas trükikojas. Tehnilised lahendused selleks on juba olemas, raamatukogud peavad ülemaailmselt informatsiooni jagama ning andmebaasid ühildama.

Millised on digitaliseerimise peamised probleemid?

Kõike ei saa digitaalseks muuta, sest see on liiga kallis. Trükkimise leitud 1452. aastal, ent seniajani pole kõiki käsikirju ära trükitud.

Pean oma raamatukogu direktoriks olemise aja üheks õnnestumaks sammuks vanade raamatute osakonna avamist kõigile huvilistele. Üks küllaline rääkis mulle hiljuti, kuidas ta seal käis – otsis vajaliku raamatu ning vaatas siis veel natuke ringi ning kirjutas lõpuks uurimistöö hoopis kolmanda raamatu kohta, mille ta juhuslikult leidis. See on samuti raamatukogu oluline funktsioon – pakuda lisaks sisule ka konteksti.

Digitaalset materjali on väga lihtne kopeerida. Millised on sellest tulenevad autoriõigusalised probleemid?

Autoriõigused kehtivad ka digitaalses maailmas. Probleemid peituvad hoopis mujal.

Senini võis autoriõigusega kaitsitud materjalist isiklikuks tarbeks koopia teha. Elektroonilise materjali puhul tahavad kirjastajad reegleid muuta nii, et koopiald enam teha ei tohi. Siin peitub tõsine oht ning selle

vältimise nimel võitlevad raamatukogud praegu kõvasti.

On täiesti võimalik, eriti kui vaadata kõiki neid turvasüsteeme, mida pidevalt välja töötatakse, et infotehnoloogia mitte ei soodusta, vaid pidurdab infoühiskonna arengut.

Materjal on küll olemas, ent sellele ei pääse ligi?

Elektroonilise materjali puhul on sageli nii, et selle kasutamiseks saab endale osta näiteks aastaks. Ent aasta pärast ei pruugi raamatukogul enam sama asja uuesti ostmiseks raha olla, samas, kui trükitud materjal jääb kord ostetuna meie alaliseks kasutada. Tahaksime hakata elektroonilist materjali oma serverites hoidma, et ei peaks selle eest üha uuesti ja uuesti maksma. Elektroonilist materjali on ka väga kerge kaotada ning selleks, et materjalile oleks ka tulevikus juurdepääs, tuleb seda hoolikalt hoida ning arhiveerida.

Teadlased teevad maksimaksja raha eest uurimistööd, ent selle töö tulemuse avaldavad kirjastused, kes küsivad selle eest raha ning sageli nii palju, et toosama maksumaksja ei saa seda endale lubada. On ajakirju, mille aastatellimus maksab 15 000 eurot.

Milline võiks olla lahendus?

Raamatukogude ja ülikoolide juurde tuleks luua serverid, kus teadlased saaksid oma töid ise avaldada.

Internetist võib leida viiteid kvaliteetsele materjalile, ent seda materjali ennast me sageli kätte ei saa. Ehk nagu ma öelda armastan – Internetis saab surfida, aga mitte sukelduda.

Ülikoolid ning teadlased peavad otsustama, kuidas oma materjali avaldada: kas kirjastuste kaudu, kes selle eest hiljem kõrget hinda küsivad, või näiteks avatud serverites.

Millele teadlane otsustamisel tuginema peaks?

Praegu mängib olulist rolli ajakirjade tsiteerimissagedus ning teadlased eelistavad neid, millel on kõrge mõjutegur (*high impact factor*). Selline ajakiri omakorda võib tellijatelt küsida suvalist hinda. Kes aga ajakirjadele sellise mõju annavad?

LINKE:

Open Archive Initiative – www.openarchives.org
Göttingeni riigi ja ülikooli raamatukogu – www.sub.uni-goettingen.de/Raamatukogu
digitaliseerimiskeskus – gdz.sub.uni-goettingen.de/Kongressi-raamatukogu – www.loc.gov
TÜ Raamatukogu – www.utlib.ee

Needsamad teadlased.

Üritame säärase süsteemi asemele luua isiklikku mõjutegurit – et määrav poleks mitte ajakirja, vaid teadlase enda reputatsioon – kui palju tema tööde vastu huvi tuntakse ja kuidas neid hinnatakse.

Kas siin ei peitu valitsevate suundade levimise oht? Vaatajate hulk ei näita ju veel filmi kvaliteeti.

Elektrooniline kirjastamine annaks igaühele võimaluse teha oma film – ka see on suur väärtus.

Valitsevate suundade levimise oht peitub hoopis mujal. Suured kirjastused võtavad oma kuulsate ajakirjade eest nii palju raha, et raamatukogud peavad nende tellimiseks mõnest teisest väljaandest loobuma. Selle tulemusel on paljud väiksemad kirjastused sunnitud tegevuse lõpetama või mõne suuremaga ühinema, mis viib lõpuks selleni, et paar-kolm giganti avaldavad vaid kõige müüvamat materjali ning küsivad selle eest senisest veelgi rohkem raha.

Milline on maailma kõige arenenum raamatukogu?

Kongressi raamatukogu Washingtonis. Nad veavad edukalt mitmeid projekte raamatukogunduse kõige erinevamate valdkondades. Euroopa raamatukogud on ülemises keskklassis.

Tartu Ülikooli Raamatukogu paigutaksin parimate grupi lõpu. Jalgpalliga paralleeli tuues olete kindlasti kõrgliigas, aga mitte selle liidrid.

Intervjuu täispikka versiooni loe: www.ut.ee/ajaleht/.

UUDISED

Jüri Parijõgi 110

Täna kell 14 algab TÜ peahoone aud 140 kirjaniku ja pedagoogi Jüri Parijõe 110. sünniaastapäeva konverents.

Jüri Parijõgi (sünd 1892, hukati 1941 Tartu vanglas) sai tuntuks eelkõige laste- ja noorsoojuttudega.

Kirjandusteadlane Reet Krusten räägib konverentsil Jüri Parijõest kui lastekirjanikust muutuvast ajas, ajaloolane Hillar Palamets Parijõest ajaloo-õpetajana, ajaloolane Fred Puss Parijõe esivanematest ning lähisugulastest ja majandusteadlane Endel Parijõgi meenutab oma isa. Esitletakse fotosid Jüri Parijõe pildialbumist.

Konverentsi korraldab ÜS Raimla. Jüri Parijõgi oli 1934. aastast ÜS Raimla liige, 1936. aastast vilistlane.

Kõik huvilised on oodatud! Sissepääs tasuta.

Näitus “Rara Bibliothecae”

TÜ Raamatukogus avati uus näitus “Rara Bibliothecae”.

See on osa sarjast, mis tutvustab raamatukogus peituvat väärtvara.

Välja ei ole pandud mitte ainult poolletuhanda aasta vanused või ka päris tänapäevased rariteetsed trükised, vaid ka unikaalsed käsikirjad, dokumendid ja kirjad, geograafilised kaardid, noodid ja akadeemilised väitekirjad, ajaloolised köited ja neisse talletatud omanikumärgid (superekliibrid, eksliibrid, sissekirjutused), auaadressid, graafikalehed ja maalid, fotod ning kunstivärvustlikud kingitused-esemed.

“Rara lisaväärtuse loob sõna *bibliothecae* ja sellega tegelejatele on ette antud nii rahvusvaheliselt toimivad seisukohad kui ka kohustused, millega liituvad kultuuripärandi hoidmise, säilitamise ja avamise kohalikud traditsioonid.

Näitus valgustab ka meie enda töö uurimuslikku külge,” ütles näituse üks koostajaid Mare Rand.

Näitus on avatud esmaspäevast reedeni kell 12-17, eelnevalt kokku leppides ka teistel aegadel.

Karl Ristikivi 90

Eile korraldasid Karl Ristikivi Selts ja Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsioon Tartu Kirjanduse majas Karl Ristikivi 90. sünniaastapäevale pühendatud konverentsi uuemast eesti romaanist.

Kavas oli viis ettekannet, esinesid Tõnu Õnnepalu, Pärt Liias jt.

Üleeile toimus samas Ristikivi päev, kus prof Rein Veidemann rääkis Ristikivi sõnumist, Tiit Hennoste teemaks oli “Hinged öö ja modernism: 15 aastat hiljem” jne.

Õhtul toimus Ristikivi majamuuseumis Tartu Üliõpilasteatri luuleetendus Ristikivi “Hinged öö” ja “Inimese teekonna” ainetel.

ÖNNITLEME

Dots Rein Pullerits 65

20. oktoobril tähistab 65. sünnipäeva füüsika-keemiateaduskonna kauaaegne õppejõud dots Rein Pullerits.

Ülikoolis tuntakse teda kui väga kohusetundlikku ning sõakat õppejõudu, kes on oma tõekspidamistele alati truuks jäänud.

Juubilar sidus oma töömehe-tee keemiaosakonnaga 1961. aastal ning on olnud paljude ametites vanemlaborandist elektrokeemia labori juhataja ja teadusprodekaanini. Tema teadustööde loetelust võib eriti esile tõsta adsorptsiooninähtuste uurimiseks sobiva ülisileda pinnareljeefiga vismuti tilgakujulise elektroodi valmistamismeetodika väljatöötamist. Antud meetodikat kasutati hiljem nii Tartus, Prantsusmaal kui ka mujal Pb-, Sn-, Cd- ja Sb-, Pt-, Au-, ja Ag-tilkelektroodide valmistamiseks. Juubilari publitseeritud elektrilise kaksikkihi ehitust ja adsorptsiooniprotsessi kirjeldavad tööd kuuluvad tahkete ideaalselt polariseeritavate metallide klassika hulka, mille sära pole siiani kustunud. Kandidaadikraadi kaitses Pullerits 1971.

Õppejõuna asus juubilar tegutsema põhiliselt 1980. aastal. Ta on õpetanud anorgaanilist ja üldist keemiat ning täitnud 1995. aastast koolikeemia lektoraadi juhataja kohuseid.

Rein Pulleritsu tuntakse ülikoolis kui väga head ühiskondlike ürituste organisatorit, mille algkursuse läbis ta üleliiduliste elektrokeemiakonverentside organiseerimisega alates 1968. aastast ning kvalifikatsiooniekami sooritas 1982. aastal ülikooli 350. juubeli ürituste ühis-

kondlike tööde peaorganisaatorina. Pullerits on andnud väga suure panuse ka osakonna raamatukogu ning laborite väljaehitamisel ja rekonstrueerimisel.

Viimastel aastatel on ta koos abilistega tegelnud väga entusiastlikult keemia propageerimise, keemiaolümpiaadide korraldamise ja Eesti koolinoorte võistkonna ettevalmistamisega rahvusvahelisteks keemiaolümpiaadideks, kus meie noored on väga edukalt osalenud. Juubilar pole paljude pidanud kulutada oma kallihinnalist aega ja veenmisoskust, et leida olümpiaadide jaoks sponsoreid. Sõbrad tunnevad juubilari “ülisuure orjapidajana”, kes on oma kasuks tööle rakendanud vähemalt miljon “sulast”, kelle toodang on leevendanud paljude kolleegide magusaisu ning külmätöbesid.

Soovime alati rõõmsameelsele ja entusiastlikule Rein Pulleritsule tugevat tervist ja uusi kordaminekuid!

Kolleegid füüsika-keemiateaduskonnast

Vambola Leping 50

20. oktoobril tähistab oma esimest juubelit majandusprotsesside juhtimise ja infosüsteemide lektoraadi õppejõud Vambola Leping.

Vambola Leping lõpetas 1971 Pärnu II Keskkooli ja samast aastast kuni tänaseni on ta seotud Tartu Ülikooliga.

1971. aasta sügisel asus õppima vastloodud rakendusmatemaatika erialale, kohe pärast lõpetamist jätkas TRÜ arvutuskeskuses nooremteadurina ning töötas seejärel üle kümne aasta matemaatikateaduskonna statistika ja programmeerimise kateedris, algul assistendi, hiljem lektorina.

1992. aastast alates töötab Vambola Leping majandusteaduskonnas, 1997 kaitses ta magistriskraadi informaatika erialal, oli ka majandusinformaatika lektoraadi juhataja.

Kolleegid tunnevad Vambola Lepingut kui ka arukalt ja intelligentset, alati abivalmis ja huumorimeelset, kuid äärmiselt tagasihoidlikku inimest. Vaid vä-

hestele on teada tema lähedane sõprus muusikaga. Ta on mänginud mitmes ansamblis, saab õige hääle sisse nii klarnetile kui klahvpillidele. Samuti ei ole ta tänases kiires elus päris unarusse jätanud koolipõlvest pärit korvpallimängu.

Palju õnne! Kuidas Sa ka oma talenti ei varjaks, ükskord me avastame Su niikuinii!

Kolleegid majandusteaduskonnast

30 Tracey McFrederik, IT spetsialist – 23. oktoober

40 Väino Väino, ihtuoloog – 22. oktoober

60 Matti Suund, tuletõrjevalvur – 21. oktoober

65 Iraida Vesnina, valvur – 18. oktoober

TARTU ÜLIKOOI 370. ASUTAMISPÄEVA KONTSERT

HORTUS MUSICUS

RENESSANSSMUSIKA EUROOPA METROPOLIDES – PARIS, ANTWERPEN, LONDON, NAPOLI – 16.-17. SAJAND

REEDEL, 25. OKTOOBRIKELL 18.00 ÜLIKOOI AULAS

KONTSERT ON TASUTA

Tartu Ülikool võtab tööle

eetikakeskuse projektijuhi,

kelle ülesanne on interdistsiplinaarse eetikakeskuse tegevuse koordineerimine ja arendamine, keskuse tutvustamine, side-mete loomine eetikakeskustega kodu- ja välismaal ning uute rahastamisvõimaluste hankimine.

Edukal kandidaadil on:

- vähemalt magistriskraad ja teadmised eetika valdkonnast,
- rahvusvahelistes akadeemilistes projektides osalemise kogemus,
- grantide taotlemise kogemus,
- hea võõrkeel(t)e oskus (sh inglise keel kõrgtasemel),
- hea arvutioskus,
- väga head koostöö- ning suhtlemisoskused,
- hea analüüsi- ja algatusvõime.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele (märkida palgasoov), haridust tõendava dokumendi koopia ning eluloo-kirjeldus hiljemalt 22. oktoobril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info: tel 375 141, e-post rvalk@ut.ee või 375 327, e-post kirsti@ut.ee.

ACTA DIURNA

21. oktoobril kell 15.15 Tiigi 78-332 peab prof Krister Segerberg loengu “The logic of action and norms (modal logic, its history and applications)”. Prof Segerberg on Uppsala Ülikooli teoreetilise filosoofia professor ja ajakirja “Journal of Philosophical Logic” toimetaja. Info: prof Jüri Allik, tel 375 902, e-post jyri@psych.ut.ee

21. oktoobril kell 18.15 toimub Riia 23-218 Goethe Instituudi, TÜ Eetikakeskuse ja TÜMRI korraldamisel järjekordne eetikakeskuse kollokvium. Kõneleb molekulaarbioloog, arst, esseist ja kodanikeõiguste kaitsja, bioinformaatika prof Jens Reich (Max-Delbrück-Center of Molecular Medicine, Humboldti Ülikool): “Ethics and research politics around the early phase of human life”. Oodatud on kõik huvilised! Info: Kirsti Jõesalu, tel 375 427, kirsti@ut.ee

KAITSMISED

24. oktoobriks välja kuulutatud Eno Tõnissoni doktoritöö “Solving of Expression Manipulation Exercises in Computer Algebra Systems” kaitsmine jääb ära. Info: dots Leiki Loone, 376 406.

LOENGUD

22. oktoobril kell 18 tuleb Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuringute keskuse jututarrõ külla Seto Kongressi Vanemate Kogu peavanem Oie Sarv. Kõneldakse VI Seto Kongressist, mis toimus 9. oktoobril Värskas. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

24. oktoobril kell 16.15 kutsuvad TÜ Euroopa Kolledž, Tartu Üliõpilaste Väitluskubi ja Eesti Õiguskeskus Lossi 3-327 arutelule teemal “Kas Eesti kaotab oma identiteedi Euroopa Föderatsioo-

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Toimetuse aadress: Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/Ü Greif

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

Ülikooli Ajaloo Muuseum annab teada esmakursuslastele Ülikooli ajaloo teemaline sari

AJA SISSE MINEK

- Milline on meie *alma mater*, kuhu olete õppima asunud?
- Millele rajaneb meie ülikooli tuntus?
- Kes olid mineviku säravamad isikud?
- Millised on olnud väljapaistvamad saavutused Sinu valitud erialal?
- Milline oli üliõpilane minevikus?

Ootame teid, tulevased:

arstid 21. oktoobril kl 16.15, teoloogid 25. oktoobril kl 15.15, keemikud 28. oktoobril kl 18.15, loodusteadlased 29. oktoobril kl 14.15, ajaloolased 4. novembril kl 12.15, füüsikud 1. ja 8. novembril kl 14.15.

Külastame muuseumi ekspositsioonisaale, tutvustame ülikooli ajalugu, näitame oma kogusid ja kuulame Teie teaduskonna targa inimese juttu.

Tulge ja olge lahedad! Alles siis saab Sinust tõeline tudeng kui tunnend oma ülikooli ajalugu.

KAS TOETUST TAHAD??

TÜ Üliõpilasesindus kuulutas välja projektikonkursi.

Tingimused:

- üritus või ettevõtmine peab olema suunatud TÜ üliõpilastele mistahes valdkonnas (kultuur, sotsiaal, haridus);
- esindus toetab projekti kuni 50% ulatuses, kuni 10 000 krooniga;
- planeeritav üritus/ürituste seeria peab olema toimunud 1. veebruariks;
- lõpparuanne esitada 5. veebruariks või hiljemalt 3 nädalat pärast ürituse lõppemist.

Projektitaotluses peab olema märgitud: projekti nimi, toimumise aeg ja koht, korraldaja, eelarve ja selle lahtikirjutus, taotletav summa, omapoolne finantseering ja/või teiste toetajate panus, üldeesmärk, valdkond ja selle arendamine, konkreetne eesmärk, sihtgrupid, kellele projekt on suunatud, võimalikud ohud ja takistused ning nende ületamine, korraldaja(te) kontaktandmed. Taotluste lõpptähtaeg on 25. oktoober.

Info: TÜ Üliõpilasesindus, tel 375 400; teabetoimkonna esimees Matti Orav, tel 050 921 31 või teabetoimkonna aseesimees Alo Raun, tel 050 638 31.

TEATED

Bridzikursus algajatele. 23. oktoobril kell 18 algavad bridžikursused algajatele. Kogunemine Balti Kaitsekolledži fuajees (Riia mnt 12) kl 17.45-18. Info: Leo Luks, tel 055 914 502.

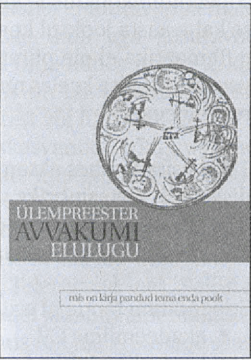
KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusion
Lilo ja Stitch. Kl 12.30, 14, 15.30
Märgid. Kl 17, 19, 21

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Ülempreester Avvakumi elulugu mis on kirja pandud tema enda poolt Vanavene keelest tõlkinud ja kommenteerinud Triin Parts. Tallinn, 2002.

Avvakum Petrovits (1620-1682), vene kirikutegelane ja kirjanik, sai tuntuks Nikoni kirikureformide vastu võideldes. Viibis asumisel Siberis ja Pustozjorskis, kus põletati tsaar Fjodor Aleksejevitsi käsul. Algatas vanausu liikumise Venemaal. Peateos, Avvakumi autobiograafia, on XVII sajandi vene kirjanduse tähtsamaid teoseid.

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	
Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.	
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.	
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.	

250 sammu lubaduste täitmiseni

Saadiku teekond Tartu Ülikooli peahoonest Raekotta on 250 sammu pikk

Varje Sootak

Pühapäeval valiti kohalike omavalitsuste valimisel Tartu volikogusse 49 saadikut, kelle hulgas on 11 Tartu Ülikooli inimest.

250 sammu järel ei suuda muidugi keegi oma lubadusi täita, seda on teinekord raske teha isegi aastase või pikema volikoguliikme staažiga.

Nn debütantide hulgas on Teaduste Akadeemia asepresident, prof Ene Ergma ja kirjanik, lektor Berk Vaher (mõlemad Res Publica), 1999. aasta sügisest kuulus volikogusse prof Peeter Tulviste (Isamaaliit), kes oli ka volikogu esimees. Prorektor prof Hele Everaus (Reformierakond) on kuulunud kahte eelmisse volikokku. Riigikogu liikmetest esindab ülikooli prof Marju Lauristin (Möödukad). Veel kuuluvad volikogusse dots Jüri Kõre ja TÜ Kliinikumi Lastefondi juhataja Piret Roos (Isamaaliit) ning TÜ Kliinikumist Urmo Kõöbi (Res Publica), Toomas Tein (Reformierakond) ja Nikolai Põdramägi (Keskerakond). TÜ üliõpilasi praegusesse koosseisu ei jõudnud.

Senine linna ja ülikooli koostöö

Prof Tulviste märgib, et vaatamata saavutatud edule on Tartu Ülikool linnas veel kaugel sellest, nagu on Turu Ülikool Turus, kus koostöö on väga hästi vilja kandnud.

Prof Everaus toob senise edu ka ühistöö näitena reformierakondliku linnavalitsuse toetuse ülikoolide ühiselamute renoveerimisprogrammide. "Valminud on Raatuse tänava uus ühiselamu ja renoveeritud on Tiigi tänava ühiselamu. Ülikooli arengu aspektist on see väga oluline," ütles Everaus.

Tartu kui üliõpilaselinn arengusuund

Küsimusele, mis suunas peaks üliõpilaselinn Tartu arenema, oli prof Ergma vastus: "Euroopa tasemel teadusülikooli linnaks". Prof Tulviste arvates peaks Tartu eramajandusse tekkima rohkem ülikoolilinnale tüüpilist innovaatilist tootmist. Hea märk on nimetat ta molekulaarbioloogia firmasid.

Berk Vaher ütles, et senisest tunduvalt rohkem tuleb anda võimalust linna elus kaasa rääkida üliõpilastele ja üldse noortele. "Ka siia ajutiseks õppima tulnud on praegu tartlased ja kui neil on võimalus seda linna oma näo järgi kujundada, siis soovivad nad ehk siia elamagi jääda." Tudengite kultuurielus ei piisa Vaheri arvates ainult tudengipäevadest: "Arenenud maailma ülikoolilinnades toimub tudengite korraldatud üritusi iga päev".

Prof Everausi arvates tuleb ära kasutada just ülikoolilinnas potentsiaali, ülikoolide pädevust nii Tartu kui ka kogu regiooni ja Eesti arenguks, samas ka vastupidi – ülikooli arengut linnapoolselt toetades. "Olulise perspektiivina näen Reformi-

Kas professor Aadu Must jätkab Tartu volikogu esimehena, selgub lähipäevil.

VARJE SOOTAK

erakonna tehnoloogiastuudi infrastruktuuri väljaarendamist. Siin on olulisel kohal TÜ Tehnoloogiainstituudi ruumiline arendamine ja kindlasti ka Tartu Teaduspargi senisest tulemuslikum edasiminekuks. Linna poolne valmisolek on toetada ka ülikooli ajaloolise hoonestuse järkjärgulist renoveerimist," rääkis Everaus.

Ka prof Aadu Must peab eriti vajalikuks ülikooli ressursse ära kasutada teadusmahukas tootmises või ka rahvusvahelises suhtlemises, et tuua linna raha ja rikkust ning häid töökohti. Prof Must on arendanud linna-päeva projekti, kus ühel juunikuul nädalal on linn täis kvaliteetset kultuuri ja mõtet. "Ka ülikoolil oleks tark planeerida sellele juuninädalale rahvusvahelisi konverentse jmt."

Linna ja ülikooli suhted

Mitmed saadikud hindavad seniseid suhteid heaks.

Prof Ergma toonitab, et Tartu linna ja Tartu Ülikooli arengut ei saa vaadata eraldi. "Kui me tahame, et Tartu linn oleks (linnal on olemas suur potentsiaal, et olla) Eesti teaduse ja kõrghariduse pealinn, siis linna ja ülikooli koostöö peaks veelgi intensiivistuma."

Ka prof Everaus rõhutab, et linna ja ülikooli suhted on olnud väga head. "Ja see on mõistetav, sest ülikool võib oma vaimse potentsiaaliga leida olulist ra-

kendust kohaliku omavalitsuse probleemide lahendamisel, kultuurikeskkonna loomisel, tehnosiirde soodsa pinnase loomisel majandusarengule linnas ja regioonis, rahvusvaheliste kontaktide loomisel jne."

Samas saab Everausi meelest eelnev realiseeruda linnavalitsuse toetusel: "On ilmselge, et

Õppejõud ja tudengid poliitikas

Rein Toomla
TÜ poliitoloogia-
õppejõud

Õpetlaste kaasalõpmise tugevaks küljeks on poliitilise diskussiooni rikastamine. Teadusmaailmas on arutelu tavaline ning teiste ära kuulamine ja oponentidega väitlemine kuulub õppejõu kutseoskuste hulka. Poliitikasse läinud teadlased suudavad hoida vaidlust raamidest ja täita selle konkreetse sisuga, aidates kaasa nii selgemale lõpptulemusele kui ka poliitilise kultuuri süvenemisele.

Õpetlaskond on peaaegu ainus elanikkonna kiht, kus on olemas peaaegu seisuslik hierarhia, mis tuleneb akadeemiliste kraadide olemasolust. Prof-

fessor on targem kui dotsent, lektorist rääkimata; doktori positsioon on kõrgem kui magistril või kandidaadil. Teaduskraadidega pärjatud võivad tavalistele poliitikutele ült alla vaatama hakata. Heast tahtest võivad nad hakata kaaspoliitikuid isegi õpetama, mis võib viimased hirmsasti närvi ajada.

Väga hea õpetlane saab nende karide vahel loovimisega hakkama, kuid kas ta poliitikasse läheb, on juba küsitav.

Alati on parem, kui võimu teostavad rühmitused oleksid võimalikult selged ja läbipaistvad. Uskumatult oluline on see juhu, kui jagatakse raha, mis tegelikult on pärit teiste ühiskonnaliikmete taskust.

Seda silmas pidades on erakondadele tuginevatel tudengihendustel mõned eelised. Nad ei pea nägema suurt vaeva, selgitamaks teistele oma

üldpoliitilisi seisukohti või arusaamasid ühiskonnast tervikuna. Samuti ei pea nad kulutama ressursse tõestamisele, et nad on ausad – seda on erakond nende eest juba teinud. Iseasi muidugi, kas seda erakonda peetakse ausaks. Kui mitte, tuleb ka vastaval üliõpilasorganisatsioonil seda taaka kanda. Teised tudengirühmitused peavad end ise tõestama – ikka selleks, et neid usaldataks.

Erakonnaga seotud üliõpilasgrupp saab alati tugineda oma emaorganisatsioonile – moraalselt, materiaalselt, ideede tekitajana, info kasutajana ja paljudes muudeski tegevustes. Muud rühmad peavad omavahelise jõul hakkama saama.

See ei tähenda, et mitteparteilised tudengirühmad tuleks ära keelata. Mida vähem taolisi piiranguid, seda vabam on ka üliõpilasühiskond.

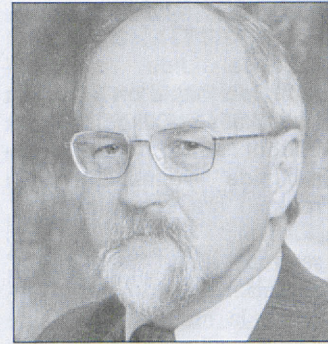
"Volikogu arvamine on alati olnud selline, et üliõpilane on linna kodanik. Meil on isegi pahandusi olnud eluaseme toetuste jagamisel, sest mõnel pool arvatakse, et ühiselamu ei ole elamu. Aga me kaitseme oma akadeemilisi kodanikke."

Rohkem tudengite heaks

Berk Vaher pakub linna, ülikooli ja tudengite koostöö näitena tudengimaja kesklinna toomise, et ka mittekorporantidest tudengeil oleks, kus loengute vaheljal lõõgastuda. "Sõbra Maja peaks jääma noorteühenduste keskuseks ja kontserdipaigaks." Igapäevane keskus looks ka tudengitele õppesõbralikke töökohti. "Samuti tuleb edendada tudengite teadushuvi – rahastada teadusprojekte, kuhu on kaasatud kooliõpilasi ja tudengeid. Ei tohi andekaid koolinoori akadeemiliselt titadeks pidada, muidu lähivad nad kopi-raiteriteks, narkolaborantideks ja häkkeriteks!"

Hele Everaus.

Peeter Tulviste.

Berk Vaher.

Ene Ergma.

TÜ INIMESED TARTU LINNA VOLIKOGUS:

- Peeter Tulviste (Isamaaliit)
- Marju Lauristin (Möödukad)
- Urmo Kõöbi (Res Publica)
- Aadu Must (Keskerakond)
- Nikolai Põdramägi (Keskerakond)
- Toomas Tein (Reformierakond)
- Ene Ergma (Res Publica)
- Jüri Kõre (Isamaaliit)
- Berk Vaher (Res Publica)
- Piret Roos (Isamaaliit)
- Hele Everaus (Reformierakond)

KOMMENTAAR

TÄNA LEHES

**Looduskaitsering
käis Valgevenes**
LK 3

**Ülikool vajab
läbimurret
rahvusvahelises
koostöös**
LK 2

**Psühholoogia
osakonna
vilistlaspäeva
konverents**
LK 2

**Kohvik Raatuse
ühiselamus**
LK 2

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil on kavas kinnitada TÜ 2003. aasta vastuvõtueeskiri, vastuvõtu piirvud ja riikliku koolitustellimuse ettepanekud ning TÜ Tehnoloogiainstituudi arengustrateegia.

Samuti on kavas asutada TÜ juures interdistsiplinaarne üksus Eesti käitumis- ja tervise-teaduse tippkeskus.

Emeriitprofessoriks on kavas nimetada taimefüsioloogia professor Agu Laisk.

Ülikool autasustab teenekaid töötajaid

28. oktoobril kell 17 toimub TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis ülikooli pensioneerunud töötajate austamine.

Rectori vastuvõtule kutsutute hulgas on emeritprofessorid Ennu Sepp arsti- ja Hannes Tammet füüsika-keemiateaduskonnast, infotehnoloogia osakonna spetsialist Andres Jaeger, personaliosakonna tööksekkonnaspetsialist Aino Punnar, arstiteaduskonna dekanadi ökonomist Elve Kuusik, kõrvakliiniku vanemlaborant Daisy Palm jt.

Vastuvõtule kutsutuid autasustatakse ülikooli medali ja/või tänukirja ning raamatuga.

"Statistikameetodid eluteadustes"

Eesti Statistikaalseti 14. konverents toimub 1. ja 2. novembril Otepääl Margusel.

Eesti Statistikaalseti üks eesmärke on korraldada konverentse, kus statistikameetodite tarbijad erinevatest valdkondadest ning teadlased omavahel kokku saavad. Konverentsil vaadeldakse eluteadustes rakendatavaid meetodeid.

Kahel päeval esitatakse ligi 30 ettekannet, esinejate seas on lisaks statistikutele nii arsti- ja veterinaariateadlasi kui ka biolooge. Teemaks on tervishoid, geneetika, antropoloogia ja sündimuskõverad. Osavõtt konverentsist on vaba.

Info ja registreerimine: TÜ matemaatilise statistika instituudi kantselei, J. Liivi 2, e-posti: kparli@ut.ee, tel 375 453, faks 375 898.

JUDISED

Muuseum ootab
ettekannete teese

Tartu Ülikool tähistab tänava oma taasavamise 200. juubelit. Sellega seoses korraldab TÜ Ajaloo Muuseum 6. detsembril teaduskonverentsi.

Konverentsi teemaks on "Keiserlik Tartu Ülikool (1802-1918)".

Ajaloo muuseum ootab kõigi teaduskondade esindajate ettekandeid, mis puudutavad tolleaegse ülikooli kasvandikke ja õppejõude, ülikooli mõju lähemal ja kaugemal, sisemisi arenguid ja väliseid mõjutegureid, õppetoolide väljakujundamist ja Tartu Ülikooliga seotud teaduskoolkondi.

Ettekande pikkus on kuni 25 min + 5 min küsimuste jaoks. Esineda soovijatel esitada ettekande teesid 25. oktoobriks aadressil: lleppik@ut.ee või leppida kokku tel 375 672.

Eesti noorsootöö
konverents ja
foorum

30. oktoobril kell 10 algab TÜ Raamatukogu konverentsisaalis Eesti noorsootöö koolituse konverents "Koolitus noorsootöö kvaliteedi tagajana."

Eesti II noorsootöö forum "Tegude aeg", toimub 31. oktoobril ja 1. novembril Tallinnas Inglise kolledži saalis.

I foorumil 1999. aastal alustati Eesti noorsoo strateegiliste eesmärkide sõnastamist ning hiljem on välja töötatud Eesti Noorsootöö kontseptsioon ja arengukava. Foorumi eesmärk on teadvustada noorsootöötajate olemasolu kontseptuaalse aluse taustal praktilise tegevuse hoogustamise vajadust.

Info: www.hm.ee, www.entk.ee, eelregistreerimine: eelkonverents@hot.ee, foorum@entk.ee.

Rahvusvaheline
majandusarvestuse
konverents

25. ja 26. oktoobril toimub ülikoolis rahvusvaheline konverents "Arvestus ja ettevõtte majandustulemuste juhtimine". Plenaaristung algab täna kell 11.15 Oeconomicumis.

TÜ majandusarvestuse õppetooli hoidja dots Toomas Haldma (pildil) sõnul on tegemist viienda finantsjuhtimise valdkonna konverentsiga, mis viimasel kümnendil rahanduse ja arvestuse instituudis korraldatud. Samas on see teine majandusarvestuse teemale keskenduv konverents.

„Need konverentsid on andnud oma panuse nii nimetatud valdkondade teadustegevuse kui ka hariduse arengusse,“ ütles dots Haldma.

Konverentsil osalevad nii akadeemiliste ringkondade kui ka praktikute esindajad. Teistest riikidest on oodata osalejaid eeskätt Leedust, Poolast, Tšehhist ja Soomest. Konverentsi kogumikus on avaldatud 25 artiklit 31 autorilt.

TARTU ÜLIKOOI ARENGUKAVA

Tartu Ülikool vajab
rahvusvahelises
koostöös läbimurret

Erik Puura
TÜ strateegilise
arenguplaani töögrupi juht

Euroopa Liidu raamprogrammide täitjad on põhiliselt klassikalised ülikoolid, Tartu Ülikool peab nende programmide võimalusi palju rohkem ära kasutama.

Paljude inimeste arvates seostub sõna "tehnoloogia" automaatselt teise sõnaga – insener. Ja inseneriks saadakse ikka kusagil mujal, mitte Tartu Ülikoolis. Olles teinud diplomitöö geoloogia, magistratöö keskonnakaitse ning doktoritöö keemiatehnika erialal, ei näe ma küll mingit vahet ega konflikti selles, miks täpselt samadele praktilistele teadustulemustele ei saaks jõuda mistahes kolmes nimetatud erialavaldkonnas, mis kõik üksteist rikastavad. Tänapäeval ei saagi enam üksteiseta eksisteerida.

Interdistsiplinaarsus

Analüüsides juba võtmesõnaks muutunud Euroopa teadusruumi ning selle väljaarendamisega seonduvat teaduse ja tehnoloogia arengu 6. raamprogrammi, peame tõdema, et Euroopa Liidu tasandil on teadustegevuse struktureerimine hoopis teine kui meie klassikalises ülikoolis.

Sellel on kaks põhjust. Esiteks. Ühise teadustegevuse idee on Euroopas tegelikult välja kasvanud Euratomi kokkuleppel, mille alusel loodi tuumaauuringute teaduskeskused. 1970ndate algul toimus murang: tuumaauuringute järele vajaduse vähenemisel kehastusid ühisteaduskeskuse instituudid ümber ning tegelevad nüüd kaitsega – kaitstakse keskkonda, inimtervist, tarbijaid, kodanikke. Lisaks uuritakse energia-probleeme ning selgitatakse välja perspektiivseid tehnoloogiasuundi.

Teiseks. Ilmselt ongi praktilisem teaduse ja tehnoloogia arengusuunad struktureerida probleemikeskselt – probleemide lahendamisel on interdistsiplinaarsus esmatähtis.

Võimalused kasutamata

Kõrvutades Tartu Ülikooli uurimisgruppide tegevusvaldkondi 6. raamprogrammis defineerituga, jääb esmamulje, et katsumisi on vähe ja neidki tuleb kunstlikult otsida. Niiviisi võib tekkida mulje, et raamprogrammide ei olegi meie jaoks – meie prioriteediks olgu baasteaduste säilitamine. Asjasse süvenedes selgub, et raamprogrammide täitjad on suures osas olnud kõik needsamad klassikalised ülikoolid, kes ka raamprogrammide vahendite abil arenevad. Oleme puhanud näilikel loorberitel, olles statistilist andmetel kandidaatriikidest üks parimaid. Rahvusvaheliste projektide finantseerimise maht on alla 4% ülikooli eelarvest. Võrreldes Tartu Ülikooli eelarvet arenenumate naaberriikide ülikoolidega, võime väita, et võimalused on kasutamata. Tartu Ülikoolis on professoreid, kes on raamprogrammides osalemise võimalu-

Rektor Jaak Aaviksoo autastab Eesti-Saksa teadusnädalal aulaloengut pidanud professor Walther Zimmerlit, kes peab TÜd konkurentsivõimeliseks.

ANDRES TENNIS

Rahvusvaheliste
projektide arendus-
tegevus peaks
muutuma oluliseks.

sed ära tajunud, kuid neid pole palju – lihtsalt ei jätku aega, paljudel ka kogemusi. Paljudes europrojektides osalenud prof Ülo Mander ilmselt ei jõua nii palju vorme täita, kui pidevalt nõutakse, muidu osaleks ta äkki veelgi rohkem. Paradoksina võib välja tuua, et 6. raamprogrammi partneriotsingu süsteemist leidsin ülikooli liikmetest ainsana prof Tõnu Lehtsaare nime.

Projektide arendustegevus

Välja on pakutud mõte käivitada

da Tartu Ülikoolis väga tugev rahvusvaheliste projektide arendusgrupp, mis tegeleks eelkõige nende projektide väljaarendamise, täitmise organiseerimise ning aruandluse korraldamisega. Siin on aga jällegi üks aga – olen praegu veendunud, et läbimurre saabub vaid juhul, kui vastava tegevuse sisuline juhtgrupp luuakse tugevate teaduskogemustega, soovitatavalt doktorikraadiga inimestest. On vaja suurt tööd nii ülikooli uurimisgruppide kui ka partnerite tasandil – infootsing, analüüs, koolitus, läbirääkimised, konkreetne projektiarendus ning professorid ei peaks enam kulutama aega vormidega mööda ülikooli jooksmiseks.

Millest siis alustada? Ülimalt lihtne. Kõigepealt tuleb sellele plaanile leida finantseerija.

KOMMENTAAR

Projektiarendus tähtis

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete
talituse peaspetsialist

ELi teadus- ja arendustegevuse raamprogrammide arengus on selgelt näha suundumust probleemikesksusele – tasub vaid võrrelda 4. ja 6. raamprogrammi ülesehitust.

TÜ on seni olnud Eesti suurim raamprogrammide projektide taotleja ja elluviija. Samas on ilmne, et 6. raamprogramm seab ühistegevuses osalemiseks täiesti uusi praktilisi nõudmisi – konsortsiumilepingud eeldavad lepingute väljatöötamisel tugevat juriidilist abi; konsortsiumitele antud finantsvabadus eeldab partneritepoolset äärmiselt tugevat projektide finantsettevalmistust ning -kontrolli nende elluviimisel.

Lähtudes Euroopa Komisjoni seisukohast, et keskmiselt saab

ühes konsortsiumis olema 15-20 partnerit, eeldab sellise projekti juhtimine väga tugevat varasemat projektijuhtimise kogemust ning oskusi sellise keerulise organisatsiooni töö koordineerimisel. Et tegemist on vähemalt täiskoormusega, kui mitte enamaga, seab see selged piirangud ka ajalisele ressursile – selle töö kõrvalt ei ole võimalik tegelda õppe- ega teadustööga.

Kui TÜ ise ei võta ette selle valdkonna arendamist, siis algatab selle erainitsiatiiv. Esimesed sellist teenust pakkuvad projektorganisatsioonid on Tartus juba tekkinud, mis on otsene viide selle valdkonna võimalustele.

TÜ kas arendab neid võimalusi ise või peab osa projektikirjutamise ja/või projektijuhtimise teenusest tulevikus hoopis "sisse ostma" – seda aga ilmselt kallima hinnaga.

Psühholoogia osakonna
vilistlaspäevad

Illari Lään

Täna algavad TÜ psühholoogia osakonna vilistlaspäevad, kus vilistlased saavad töötada erialasektsioonides ja töötoa ning osaleda psühholoogiakonverentsil.

Kaks päeva kestvad ülikooli psühholoogide vilistlaspäevad algavad psühholoogia osakonna lahtiste uste päevaga ning tööga erialasektsioonides. Erialasektsioonide teemade hulgas on kliinilise, organisatsiooni- ja vanglapsühholoogi koolitus- ja kutsenõuete arutelu ning TÜ psühholoogia osakonna uue õpiku "Psühholoogia gümnaasiumidele" arutelu.

Samal päeval toimub töötuba kriisipsühholoogia teemadel,

saab ka külastada kognitiiv-käitumisteraapia loengut.

Laupäeval toimub keemiahoone ringauditooriumis psühholoogiakonverents, kus akadeemilise loengu peab John Berry Kanadast Queens'i Ülikoolist teemal "Kultuuri omandamine ja kohanemine pluralistlikes ühiskondades".

Ettekande peavad ka prof Jüri Allik, Mait Raava, Anu Aluoja ning Eesti Psühholoogide Liidu uued liikmed.

TÜ psühholoogia osakonna vilistlaspäevi korraldavad ülikooli psühholoogia osakond ja Eesti Psühholoogide Liit.

Ürituste täpne kava on Eesti Psühholoogide Liidu koduleheküljel www.epl.org.ee/index.php?page=ajakava.

UT KÜSIB

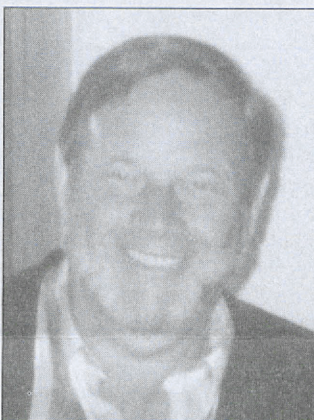
Millest räägitakse
psühholoogide
vilistlaskonverentsil?

Vastab Eesti Psühholoogide Liidu president Aune Valk:

Psühholoogiakonverentsi peaesinejaks on maailmakuulus kultuuridevahelise psühholoogia prof John Berry (pildil) Kanadast Queen'si Ülikoolist.

Berry on tuntud kui maailmas enim kasutatud kultuuridevahelise psühholoogia õpikute autor, Kanada multikultuurilise ideoloogia üks väljatöötajaid, tippuurija akkultuuratsiooni ja sellega seonduva kohanemise valdkonnas. Ettekanne "Kultuuri omandamine (ehk akkultuuratsioon) ja kohanemine pluralistlikes ühiskondades" võtab kokku akkultuuratsiooniteooria põhiseisukohad.

John Berry akkultuuratsiooniteooria järgi võib inimene samaaegselt edukalt olla kahe kultuuri kandja, millist valikut nimetab ta integratsioonistrateegiaks – mõiste, millest Eestis viimasel viiel aastal on väga sageli juttu olnud. Kohanemise

edukus uues kultuuris sõltub mitmest asjaolust, sh akkultuuratsioonistrateegiast, individuaalsetest omadustest, kahe kultuuri erinevustest, aga ka vastuvõtva kultuuri hoiakutest. Berry on esinenud Tartus konverentsil ka neli aastat tagasi, mil ta pidas nädalase loengusarja tudengitele. Üks Berry põhimõtteid on "People live differently but equally well".

Kohviku juhataja Monika Täht loodab tudengitele meelepärast sööki-jooki ja muusikat pakkuda. VARJE SOOTAK

Raatuse ühikas on
avatud kohvik

Varje Sootak

Teist nädalat on avatud Raatuse tänava üliõpilaselamus kohvik Mamman.

Juhataja ja peakokk Monika Täht selgitas, et tegelikult on see söögikoht midagi bistroo, publi ja klubi vahepealset. "Tahame, et tudeng saaks nii hommikuti putru süüa, lõunal käia kui ka õhtul siin istuda ja muusikat kuulata." Muusikavalikust tahetakse pakkuda klassikalist rokki.

Menüüga saab tutvuda juba tänaval olles. Puder maksab 8,

borš 13, kartuli- ja hakklihavorm 18.50/33 kr jne.

"Kõik toidud peale mõnede saiate valmistamine ise kohapeal," ütles juhataja.

Kell kaks päeval, mil UT kohvikus pildistamas käis, ajasid tudengid oma asju õppehoone-tes, kohvikus neid veel polnud. "Õhtupoolikul hakkab küll neid siia tulema, päeval on rohkem muud rahvast," rääkis Monika Täht.

Kohvik Mamman on avatud esmaspäevast reedeni kl 8-23, laupäeval ja pühapäeval kl 11-23.

Looduskaitsering käis Valgevenes

Taavi Nuum
geograafia 5. aasta
üliõpilane

Tartu üliõpilaste looduskaitseringi bussiekspeditsioonil Valgevenemaale osales ligi 70 tudengit.

Looduskaitseringil on hea tava minna sügise saabudes naaberriike avastama. Varem oleme tundma õppinud Lätit ja Leedut ning oleme läbinud teekonna Valge mere äärde mööda imekaunist Karjalat.

Sellel aastal oli ekspeditsiooni sihtriigiks Valgevene, mis oli paljudele üks suur mõistatus.

Ühtekokku kestis ekspeditsioon 9 päeva, mille kestel läbiti Valgevene pinnal ligi 1500 kilomeetrit, nägemata jäi vaid riigi põhja-, kirde- ja idaosa.

Valgevene looduskaitsealad

Võrreldes Eestiga, on Valgevene loodus märksa üksluisem. Lõunapoolse tasandikuala (Polesje) pinnakate koosneb peamiselt lössist, mis muudab selle ala aga äärmiselt erosioonihohtlikuks ning raskesti haritavaks. Üksluisel lössitasandikul on meeldivaks erandiks Mozõri ovraagide looduskaitseala. Tegemist on ligi 80 meetri sügavuste sätkorudega.

Üks suuremaid looduslikke alasid on Pripjati soolooduskaitseala, mis oma jõeluhadega meenutab Emajõe suursood. Tegemist on tähtsa linnualaga.

“Vallutasime” ka Valgevene kõrgeima tipu Dzierzinski mäe, mis asub Orepää kõrgustikule sarnasel Minski saarkõrgustikul ja mille tipp ulatub 345 meetrit üle merepinna. Üllatuseks tuli vahest see, et Valgevene kõrgeim tipp asus sovhoosi mahakantud tehnika ladustamisplatsil ning turismiobjektina tal väärtnus puudus.

Belovežje looduskaitseala on Euroopas veel ainuke siia, kus elutseb euroopa piison, kes 50ndate alguses oli juba kadunud, kuid nüüdseks on inimene tema asurkonda suurendanud.

Keskkonnakaitsest

Keskkonnaprobleemidega tutvumiseks kohtusime Minskis kohalike keskkonnanõuandjate esindajatega. Suurim probleem on jätkuvalt Tšernobõli katastroofist tingitud radioaktiivsus ning saastatud piirkonnas toodetud toiduained tu-

Valgevenesse sõideti tänapäevase bussiga, mitte niisugusega.

Külaelanikud olid igal pool lahked, juhatasid teed ja poseerisid meelsasti.

ru.

Valgevene kõige vaesemaks ja traagilisemaks piirkonnaks ongi praegu Gomeli oblast, mis enim kannatas Tšernobõli katastroofi tõttu. Peale tuuma-reaktori plahvatust on tühjaks tõstetud 34 küla, millest ühte õnnestus meil seadusnooti eirates ka kaeda.

Kohtumisel keskkonnaministeeriumi ametnikega võis aga aimata, kuivõrd kindlakäeliselt ja ainuiskuliselt juhib riiki president Lukašenko.

Tasandikulisel Valgevenemaal laiuvad suured põllualad, põldu haritakse siiani kollektiivselt. Paljud meie reisiliikmed olid omal ajal kolhoosides kartuleid võtnud, nende aegade “mälestuseks” toimus hoogtööpäevak sovhoosi linapõllul.

Meie ülesandeks oli linavihtude köitmine ning autokasti lennutamine.

Linnapilte

Minskis oli üks eredamaid ettevõtmisi linnasauna ühiskülastus. Vene rahvusest inimesed on teada-tuntud saunaarmastajad ning oma ala eksperdid. Usutavasti jõudsid paljud kõrva taha panna oskuslikke nõuandeid. Tutvudes õhtuse Minski eluga, nägime, et Valgevene noorte väga levinud ajaveetmisviis on juua pargipingil alkoholi ja veeretada jutulõnga. Meil levinud pubikultuuri on seal pingsalt tagasi tõrjutud. Kirjanduses puulinnaks tituleeritud Bobruiskis pidime pettumist, sest meie silmapaariid nägid seal vaid kivimaju. Piirilinna

Kolhoositöö aegu tuletas vilistlastele meelde hoogtööpäevak Valgevene linapõllul.

4 X LOODUSKAITSERINGI ARHIIV

Bresti uhkuseks on kindlus, kuhu on rajatud II maailmasõja memoriaal ja mis ülistab nõukogude armee vaprust.

Kaubavalik linnades tekitas paljudes nostalgiat, sest pudelis piim, tuubis marmelaad või ka tühi poelett ei ole olnud meile võõras. Raske oli harjuda äärmiselt suurte hindadega, sest 1 Eesti kroon võrdus ligi 115 Valgevene rublaga. Lõunasöögi eest tuli ligi 3000 rahaühikut välja käia. Ja poemüüjad olid äärmiselt tigidad, suhtumine oli umbes selline, et mis õigusega üldse minu käest midagi küsitakse. Olgugi, et müüjad on rohkem kui Eesti toidupooides, kulub vajaliku kättesaamiseks palju rohkem aega ja ka närve. Samas võib tänavatel kohata palju vastutulelikke inime-

si, kes on nõus sind aitama.

Tudengireis

Tudengireisile omaselt püüdsime läbi ajada võimalikult odavalt ning seetõttu veetsime kõik kaheksa ööd telkides. Telkimispaiku oli vägagi erinevaid: kolhoosi õunaaed, veehoidla kalas, karjamaa, maisipõld, metsasalu. Lõkkel toiduvalmistamist said proovida ka need, kes seda eelnevalt kunagi polnud teinud.

Reisi kordaminekus mängis oma osa kindlasti ka soodne ilm, sest meid saatis tore vananaisetesuvi. Katsumuseks vähem karastatutele olid aga paar öökülmaga ööd. Sarnaselt meil valitsenud põuale oli ka Valgevenes olnud suur pöud ning põllud tolmasid veel kuivusest.

Ilmub “Interlitteraria” uus number

Täna kell 15 esitleb Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsioon uues keelte- ja rahvusvahelise aastaväljaande “Interlitteraria” uut numbrit.

TÜ maailmakirjanduse prof Jüri Talveti (pildil) sõnul on seekordne number pühendatud draamale teemal “Maailma draama 21. sajandi lävel: traditsioon ja avangard”. Väljaande kaks köidet sisaldavad 35 artiklit 16 maa õpetlastelt – inglise, prantsuse, saksa ja hispaania keeles. Kaastöid on Prantsusmaalt, USAst, Itaaliast, Indiast, Hiinast, Venemaalt, Norrast, Lätist, Koreast jm.

“Eestit esindab kogu meie draama- ja teatriuurijate paremik (Jaak Rähesoo, Luule Epner, Mardi Valgemäe, Piret Krusper, Jaan Undusk jt),” ütles prof Talvet. “Kogumik, mis koondab EVKA samateemalise rahvusvahelise konverentsi

(Tartu, 2001) materjale ja lisab muudki, võimaldab saada aimu maailma draama ja teatri otsingutest uue aastatuhande hakul.” Talveti sõnul peaks see võrdselt huvi pakkuma teatri- ja lavastajatele, teoreetikutele ja praktikutele, aga ka laiemalt kõigile neile, keda erutab teatri ja lavalise sõnakunsti maagia.

UUDISED

Ihtüoloogia ja kalanduse professoriks valiti Toomas Saat

TÜ nõukogu valis ihtüoloogia ja kalanduse professoriks mereinstituudi direktori ja senise hüdrobioloogia professori Toomas Saadi (sünd 1954).

Saat lõpetas TÜ bioloogi-zoologina (kiitusega) 1978, bioloogiakandidaat 1984. aastast. Töötanud Läänemere Kalamajanduse TUIs, 1982-1997 ülikoolis vanemõpetaja, dotsendi ja kateedrijuhatajana, zooloogia muuseumi direktorina, 1922. aastast professorina. 1998. aastast on ta mereinstituudi direktor.

Peamised uurimisteemad: kalad ja teised alamad selgroogsed, kalakoosluse struktuur, oogeneesi lõppstaadiumi hormonaalne regulatsioon jm.

Kohvrigalerii

Tartu Saksa Kultuuri Instituutis avatakse täna kell 19 kohvrigalerii.

Saksa kunstnik Christian Ivar Hammerbeck, kes elab ja töötab nii Eestis, Norras kui ka Saksamaal, käis välja idee luua Tartu Saksa Kultuuri Instituuti kohvrigalerii.

Galerii asub väikeses ruumis, kus saab eksponeerida nii palju töid, kui palju suudetakse kohvriga kohale tuua. Asja mõte on elavdada kontakte Saksa ja Eesti ning ülikoolilinnalaanike vahel.

Esimesena eksponeeritakse Saksamaal väga tuntud fotograafi Manfred Vollmeri (Essen) fotonäitust “Eestimaa – mosaiik”.

Akadeemia näitus

23. oktoobril avati TÜ Raamatu- ja kirjanduskeskuse näitus “Akadeemia Tegu”.

Näitus annab ülevaate niihästi sõjaeelsest Akadeemiast, mis ilmus 1937-1940, kui ka 1989. aastast taasilmuma hakanud Akadeemiast – kirjastuse Perioodika ja Eesti Kirjanike Liidu kuukirjast Tartus.

Omaette väljapanekud on Akadeemia asutamisest, toimetuse liikmetest ja asukohtadest, samuti ajakirja kolleegiumist. Välja on pandud Akadeemiaga seotud inimeste pildid, Akadeemia arenemist kajastavad dokumendid, pooltoimetatud käsikirjad jpm, samuti kõik ilmunud Akadeemia numbrid.

Näituse lahtiolekul ajal on võimalik soodsalt vormistada Akadeemia otsetellimusi. Iga päev kell 15-17 töötab näitusel Akadeemia interaktiivne veebipunkt.

Näitus jääb avatuks 20. novembrini.

Tartu lähedal on uus matkarada

Jänes rada on ligi 5 km pikk. Matkajatele on ette valmistatud 5 puhkekohta, kus saab väsinud jalgu puhata, lõket teha ning piknikku pidada.

Rada on looduslikult väga vaheldusrikas, läbides nii kaldavösa, kaasikuid, kuusetukki kui heinamaid.

Nautida saab vaateid jõe, vastaskaldail asuvaile Kvisentalile ja Rannale.

Matkaraja lõppu tähistab laavu, kus on võimalik sõprade seltsis mõnusalt aega veeta. Neil, kes jalgsi alguspunkti tagasi matkamist paljaks peavad, on võimalus Tartusse sõita bussi või taksoga või pugeada magamiskotti ning veeta öö laavus.

ACADEMIA GUSTAVIANA 370
KAISERLICHE UNIVERSITÄT DORPAT 200

Johann Friedrich Parrot 1791–1841

Johann Jacob Friedrich Wilhelm Parrot jätkas Tartu Ülikoolis oma isa, G. F. Parroti tööd füüsika alal.

Fr. Parrot sündis 14. oktoobril 1791 Karlsruhe, õppis 1807-1814 Tartu Ülikooli arstiteaduskonnas ning sai siin meditsiini- ja kirurgi doktori kraadi.

Üliõpilasena võttis ta osa prof M. Engelhardti Kaukaasia ja Krimmi ekspeditsioonidest. Reisidel tehtud füüsikalise-geograafiliste uuringute trükis avaldamise eest valiti 1816 Peterburi TA korrespondentliikmeks. Oli 1821-1826 arstiteaduskonna füsioloogia- ja patoloogiaproffessor ning pärast isa lahkumist füüsikaprofessor (1826-1841), ka rektor.

Parrot tegi mitu uurimisreise Püreneelesse, Alpidesse ja

tõusis esimesena 1829 Ararati tippu (5156 m). Oma viimase reisi sooritas ta 1837 Nordkapi- le, et uurida Maa magnetismi.

Parrot suri Tartus 3. jaan. 1841 ja on maetud Vana Jaani kalmistule. Parrot kirjutas huvi-

tavaid reisikirjeldusi ja uurimuste kokkuvõtteid, näiteks teose “Die Reise nach Ararat”.

Tema tähtsaimad teadustööd on reisidel tehtud geofüüsikalised vaatlused ja mõõtmised, mis paistavad silma suure täpsusega. Enda konstrueeritud reisibaromeetri abil määras ta igilume kõrgused Püreneeles ja Alpides, samuti Ararati mäe kõrguse. Samuti tegi ta Araratil ja Nordkapi- le täpseid Maa magnetismi mõõtmisi portatiivse pendliga, mis oli nagu baromeetrigi tema jooniste järgi valmistatud ülikooli töökojas. Baromeetri kujunes tõeliseks Tartu Nokiaks – omal ajal kasutati seda mitmes Vene meteoroloogias observatooriumis ja seda valmistati ka Peterburi meistrite töökojades.

ÖNNITLEME

25
Triinu Rätsep,
riigihangete spetsialist – 28. oktoober

30
Ülo Maiväli,
teadur – 26. oktoober
Margit Raudsepp,
õppekorralduse spetsialist – 28. oktoober
Riina Runnel,
assistent – 28. oktoober
Talvi Kallasmaa,
projektijuht – 31. oktoober
Kaia Linkberg,
sekretär – 31. oktoober

35
Katri Raik,
Narva kolledži direktor – 26. oktoober
Anu Remm,
vanemlaborant – 26. oktoober

40
Marju Lepajõe,
teadur – 28. oktoober
Ain Vellak,
botaanikaia direktori asetäitja – 30. oktoober

50
Heiki Epner,
tehnoloogiadirektor – 25. oktoober
Anu Lõhmus,
riigihangete jurist – 27. oktoober
Sirje Madisson,
raamatukoguhoidja – 30. oktoober

55
Rein Hiob,
teadur – 25. oktoober
Tõnu Linno,
valvur – 27. oktoober

**TÜ PSÜHHOLOGIA OSAKONNA
VILISTLASPÄEVAD**
25. - 26. oktoobril 2002 Tartus

R 25. oktoober

Lahtiste uste päev TÜ psühholoogia osakonnas
10-11 registreerumine Tiigi 78 r 332
11-13 töö erialaseksioonides
11-14 töötuba
14-16 töö erialaseksioonides
19-22 vilistlasõhtu

L 26. oktoober

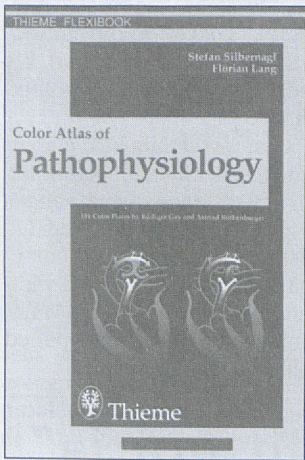
9.30-16.20 psühholoogiakonverents Keemiahoone ringaud. 226, Jakobi 2
9.30-10 Registreerimine
10.15-11.15 John Berry (Queens'i Ülikool, Kanada) akadeemiline loeng "Kultuuri omandamine ja kohanemine pluralistlikes ühiskondades"
11.15-11.45 stendiettekanded
11.45-13.15 ettekanded
14.30-16.10 uute eesti psühholoogide liidu liikmete ettekan ded

Info ja registreerimine: psühholoogia osakond Tiigi 78 r 334, tel 07 375 902, e-post: departm@psych.ut.ee, www.epl.org.ee.

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Stefan Silbernagl, Florian Lang.
Color Atlas of Pathophysiology.
Georg Thieme Verlag 2000

TÜ Raamatupood,
Ülikooli 11
Avatud E-R 9-19, L 10-16,
www.ut.ee/Raamatupood
Ülikooli liikmeskonnale
hinnasoodustus 10%!
Võõrkeelse kirjanduse
tellimine.

LUULETENDUS VIIMAST KORDA

Karl Ristikivi 90. sünniaastapäevale pühendatud Tartu Üliõpilasteatri luuletendust "Kõigi teede pikkus ajas on võrdne" saab näha viimast korda 30. oktoobril kell 19 Teatrilaboris (Jaama 14).
Etendus on tehtud Ristikivi "Hingede öö" ja "Inimese teekonna" ainetel.
Lavastaja Kalev Kudu, loevad ja laulavad Auli Auväart, Silja Helistvee, Anu Viks, Anne Roovere, Sven Heiberg, Andreas Aimse, Kristjan Kaljund ja Tairi Leis.
Pileteid saab osta enne algust kohapeal, hind 25 kr.
Etendus kestab umbes 45 minutit.

Tartu Üliõpilasteater
www.ut.ee/teater
tartu.yliopilasteater@mail.ee
Tel. 055 696 846.

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Külaliste vastuvõtmisel on reegliks viisakus

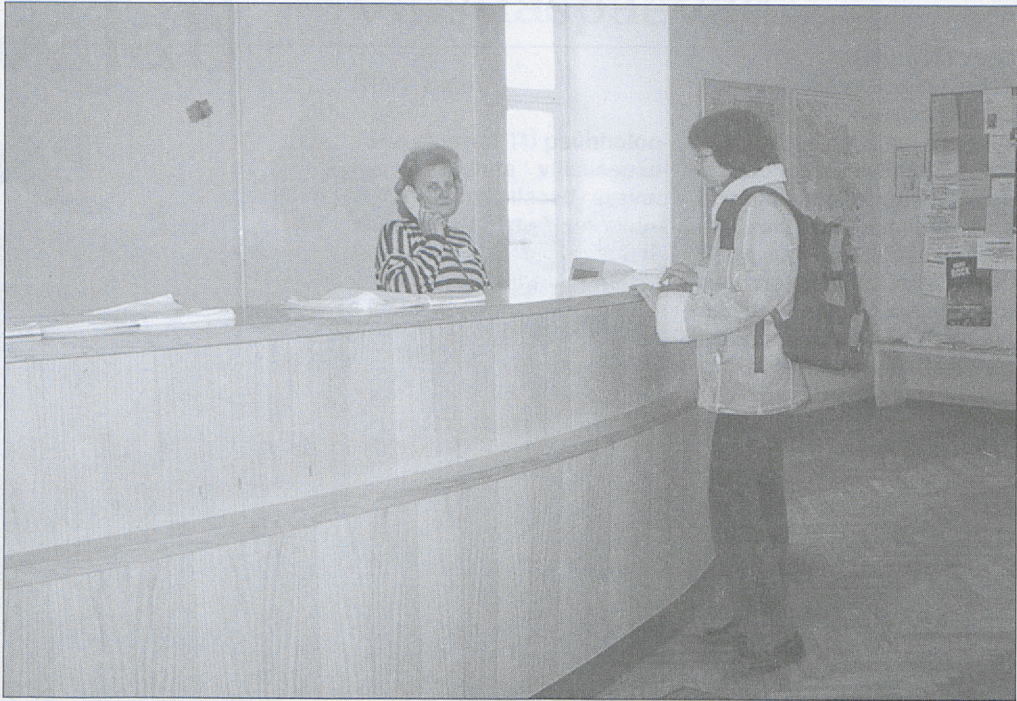
Maarja Pild

Kuna ülikoolis käib järjest rohkem väliskülalisi, juhtub aeg-ajalt ka "apsakaid" nende vastuvõtmisel. Sestap oleks otstarbekas meenutada, mida väliskülalisi kutsudes ja võõrustades silmas pidada.

Kindlaid reegleid konverentside korraldamise ja väliskülaliste võõrustamise kohta ülikoolis ei ole. Välja on küll töötatud konverentside kord, ent vastu pole seda veel võetud. Eli ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialisti Madis Saluveeri sõnul on peamine reegel, et külalisi tuleb vastu võtta viisakalt, selle reegli sisu jääb iga võõrustaja enda otsustada.

Ülikooli peahoone infolauas puututakse kokku enim selliste probleemidega, et inimene ei tea täpselt, mida ja keda ta otsib ("Mulle öeldi, et ülikoolis pidavat olema mingi...") või on postipakkidel aadressiks lihtsalt Tartu Ülikool ja inimese perekonnanimi, ent samanimelisi õppejõude või töötajaid on eri struktuuriüksustes kaks-kolm. Siiski on ka üksikuid juhuseid, kus välismaalane on tulnud peahoonesse konverentsile (teades, et see on Tartu Ülikoolis) ning infolaua töötajad ei tea, millises osakonnas ja ülikooli hoones üritus toimub.

Madis Saluveeri sõnul unustatakse sageli, et inglise või

Peahoone infolauast jagatakse teavet nii tudengitele kui ka TÜ külalistele. VARJE SOOTAK

muud keelt kõnelev inimene ei pruugi aru saada eestikeelsest nimedest ja allüksustest nimetustest. Lisaks tuleks kindlasti kokku leppida, millises allüksuses ja kellega külaline kohutub ja see info tuleks talle anda ka kirjalikult, näiteks e-postiga. Samuti ei piisa ainult aadressist, kuhu tulla, sest paljudes hoonetes on mitu allüksust.

Veel rõhutas Madis Saluveer, et info hulgas peaks kindlasti olema märgitud, kus toimub registreerimine, kus peetakse et-

tekanded, kohvipausid jm. Otsarbekas on panna hoones välja ka viidad, kus mingi üritusega seotud ruum asub, samuti varustada korraldajad või osakonna sekretärid nimesiltidega, et külalised näeksid, kellelt saab infot küsida, kelle poole probleemidega pöörduda.

Lisaks ürituste toimumise aja ja koha teatamisele oleks otstarbekas anda nii peahoone kui ka oma õppehoone infolaua kontaktisikute numbrid, kellega ühendust võtta, kui külaline

jõuab Tartusse pärast tööpäeva lõppu. Kui inimene ei taha, et tema mobiiltelefoni numbrit infolauast jagatakse, tuleks sellest infosekretärile teatada ja anda muud "hädalukorras" kasutatavad koordinaadid.

Ehkki ülikoolis ei ole kohustust kedagi oma väliskülalistest teavitada, on mõttekas oma osakonna või dekanadi külalised registreerida – see hõlbus tab ka statistika tegemist ülikooli külastanud teadlaste ja õppejõudude kohta.

ACTA DIURNA

25. oktoobril kell 9-15 on raamatukogus KORISTUSPÄEV.

25. oktoobril kell 14.15-15.45 esineb ph 139 seminaris "Keel, kommunikatsioon ja kognitiivsus" prof Arvo Krikmann käsitlusega Rosamund Mooni raamatust "Fixed Expressions and Idioms in English". Loeng on muuhulgas ühes inglise keele korpuses (ca 18 000 000 sõna) sisalduvast püsiühendite ainese ning selle esialgse analüüsi katsest.

25. oktoobril kell 18 aulas TÜ 370. asutamispäeva puhul Horus Musicuse kontsert. Tasuta.

26. oktoobril peetakse kella 10-17 Eesti üliõpilaste võrkpalli meistrivõistluste finaalturniir Tartu Ülikooli Spordihoones (Ujula 4). Huvilistele on vaba sissepääs. Äärmiselt soositud on võistkondade fännklubide ja kaasaelajate Tartusse finaalturniirile tulemine. Võistlustejärgne autasustamine ja pidu toimuvad Tartus spordipubis Manhattan.

27. oktoobril peetakse kella 10-17 Eesti üliõpilaste korvpalli meistrivõistluste finaalturniir Tartu Ülikooli Spordihoones (Ujula 4). Poolfinaalid algavad kell 14.30, finaalmäng 15.30. Sellele järgneb autasustamine. Pealtvaatajad on oodatud, prii sissepääs, oma kõrgkooli koondised vajavad toetust fännklubide näol! Info: Tiina Beljaeva, EASL, 07 333 233, 052 57 624.

KAITSMISED

1. novembril kell 14.15 kaitseb Tõnu Luik filosoofia osakonnas Lossi 3-223 magistriväitekirjana oma 2002. aastal "Ilmamaa" kirjastuselt ilmunud monograafiat "Kõnelda filosoofiast". Oponent prof Ülo Matjus. Info: Ruth Jürjo, tel 375 314.

TEATED

28. oktoobril toimub Hiiumaa gümnaasiumiõpilaste tutvumis- ja õppereis Pärnu kolledžisse. Info: Tiit Heldema, ülikooli esindaja Hiiumaal, tel 046 31 188.

30.- 31. oktoobri jätukub Järva-, Jõgeva-, Rapla-, Viljandi-, Lääne- ja Ida-Virumaa muuseumitöötajate täienduskoolitus Türi kolledžis. Info: Helle Randoja, helle@tc.ut.ee.

1. novembril kell 12 toimub kõrgkoolide infopäev "Teel kõrgkooli" Jõhvi Gümnaasiumis. Üritus koostöös Ida-Virumaa info- ja nõustamiskeskusega. Info: Maire Merioja, ülikooli esindaja Ida-Virumaal, tel 033 21 217, ty@ivmv.ee.

2. novembril kell 16 kogunevad vilistlaskoondise Ida-Viru vilistlased Jõhvi Mihkli kirikusse, et tutvuda kiriku ajaloo ja müürikäikudega. Kell 17 algab hingede-päeva kontserti, kus esinejateks on Roland Lill (viola da gamba) ja Irina Zahharenkova (klavessiin). Vajalik eelregistreerimine! Info: Maire Merioja, TÜ esindaja Ida-Virumaal, tel 033 21 217, ty@ivmv.ee.

29. oktoobril kell 12-14 peab Kari Liiri Euroopa Kohtust luridicumi aud 103 avaliku loengu Euroopa Kohtu rollist, funktsioonidest ning EL liikmesriikide keelte kasutamisest Euroopa Kohtus. Kõik huvilised on teretulnud. Loeng võiks eriti huvi pakkuda juristidele, kes on huvitatud töötamisest Euroopa Kohtus juriidilise personali või tõlkidena.

LOENGUD

30. oktoobril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek. Esineb TÜ rahvaluule doktorant Tiia Ristolainen teemal "Aspekte surmakultuuri muutustest Eestis".

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon

30. oktoobril kell 20 näitab Ülikooli Filmklubi Illusiooni kohvikus filmi "Detector" (Norra 2000). Film on norra keeles ja ingliskeelsete subtiitritega.

Lilo ja Stitch. Kell 12.30, 14
Lotomadin. Kell 15.30, 19.20
Mõrva ABC. Kell 17.15, 21

Eelteave: Ungari filmipäevad 4.-6. november

CinEd@ys – Euroopa Filmipärandi Nädal 13.-19. nov

KONTSERT

Pühapäeval, 27. oktoobril kell 16 esinevad Vanemuise Kontserdimajas Ivo Posti (kontratenor) ja Urmas Taniloo (orel). Kavas Bach, Händel, Carissinei, Tobias, Luzzi, Tosti. Piletid 60 ja 30 krooni.

Neljapäeval, 31. oktoobril kell 19 Tartu Peetri kirikus hingedepäeva kontsert. Esinevad tütarlastekoor Ellerhein, Eesti Rahvusmeeskoor ja Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, dirigent Andres Mustonen. Kavas Mozarti Reekviem KV 626. Pilet 30 krooni.

AKADEEMIA *kultuuriajakiri* **nr 10**

Jürgen von Ungern-Sternberg.

750 aastat Eestimaa rüütelkonda: Ajalooline bilanss

Margus Laidre.

Võitmatu, kes suri kopsupõletikku: Karl X Gustavi tõus ja langus

Dietrich A. Loeber.

Molotovi-Ribbentropi pakti õiguslikud tagajärjed: "Minevikust jäänud probleemidest ülesaamise" kohustuse kohta.

Enn Sarv.

Vorkuta — vangide maa.

Jüri Talvet.

Luulet

Linnar Priimägi.

Lõpmatu 14

Thomas Andreas Pöder.

Usu keele metafoorsus:

Fundamentaalteoloogiline uurimus.

Lynn Zimmer, John P. Morgan.

Kanep — müüdid ja faktid

Craig Reinerman.

Miks Hollandi uimastipoliitika ohustab USA?

Timo Virtanen.

Uimastite varasest proovimisest Tallinna vene noorte hulgas

Matt Ridley.

Genoom: ühe liigi autobiograafia kahekümne kolmes peatükis. VII

**UNIVERSITAS
TARTUENSIS**

TARTU ÜLIKOOI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusametuste kuulutused tasuta.

Uuel teabel on ka hinnalipik küljes

Miks on vaja TÜ tehnoloogiainstituuti?

Varje Sootak

TÜ tehnoloogiainstituudi (TÜTI) direktori prof Mart Ustavi arvates ei ole teadlased veel aru saanud sellest, et nende loodud uuel informatsioonil ei ole mitte ainult tunnetuslik väärtus, vaid ka hinnalipik.

"Seoses meie ühiskonna omandisuhete muutumisega on võimalik teadlaste loodud uus teadmine muuta millekski materiaalseks, mille saab teine inimene oma tarbeks ära kasutada ja selle kasutamise eest ka maksta," nentis Ustav.

"Kogu ühiskonna arengus on oluliselt muutunud teadmiste põhise majanduse roll. Biotehnoloogia, elektroonika, infotehnoloogia, materjalitehnoloogia jm on tohutult meie ühiskonda mõjutanud. Minge elektroonika- või arvutipoodi, vaadake, mida lapsed koolis õpivad, ja te näete, kui võrd palju on meie elu muutunud."

Mõtteviisi muutus

"Enamik õppejõude on aga oma hariduse ja mõtteviisi omandanud nõukogude ajal, kus omandisuhetel lähtusid teistest põhimõtetest – kõik kuulus riigile ja rahvale, samal ajal justkui mitte kellelegi," ütles Ustav. Seepärast peabki ta väga oluliseks teadlaste mõtteviisi muutumist ja ülikoolis loodava teadusprodukti kommertsialset väärtustamist.

Kui ülikoolid ei teadvusta, et ühiskond ootab neilt ka kaasalöömist ühiskonna elukvaliteedi parandamisel, siis jäävad nad tagaplaanile. "Ja ülikoolid jäävadki lõpmatuseni halama raha vähesuse üle. Aga raha ei jätku kunagi," lisab Ustav.

Ustavi sõnul on Tartu Ülikool

aru saanud, et ta on ka materiaalseid väärtusi genereeriv jõud, sest vastasel juhul poleks instituuti sündinud.

Uue teadmise kasutamine

Prof Ustav räägib, et kui seni oli teadlastele ainus kriteerium jõuda oma teadmiste publikusse, siis uue mõtteviisi juures saab oma loomingut kasutada uute leiutiste, toodete tegemiseks. "Kui teadlased avaldavad oma teadustöö tulemusena loodud uue teadmise teadusajakirjas ilma seda eelnevalt kaitsmata kui intellektuaalomandit, siis ei ole neil hiljem mingit õigust saada kompensatsiooni, kui keegi kasutab seda teadmist näiteks mingite seadmete loomiseks. Põhjus on lihtne – meie teadlased on andnud uue teabe vabakasutusse."

"TÜTI peab looma süsteemi, mille kohaselt ülikooli teadlaste poolt loodud uut teavet kaitsakse kui intellektuaalset omandit. See, kes on selle intellektuaalomandi omanikuks, on küsimus, mille suhtes peaks ülikooli teadlaskond saavutama nn ühiskondliku kokkuleppe. Juhul, kui ülikoolis toodetud intellektuaalomandi omanikuks saab ülikool, siis võtab ta sellega enesele kohustuse omandi kommertsialiseerida. Saadav kasum peab olema õiglaselt jaotatud nii intellektuaalomandi loojate kui ka selle kommertsialiseerimise kindlustaja – ülikooli ja teaduskondade vahel.

Tugistruktuuride ülesanded

TÜTI peab looma tugistruktuuri, kelle ülesanne on luua teadusandlike reeglite kogum, kommertsialiseerimise skeem ja kasumi jaotamise tingimused. Seega on TÜTI tegevuse üks olulisi suundi aidata kaasa

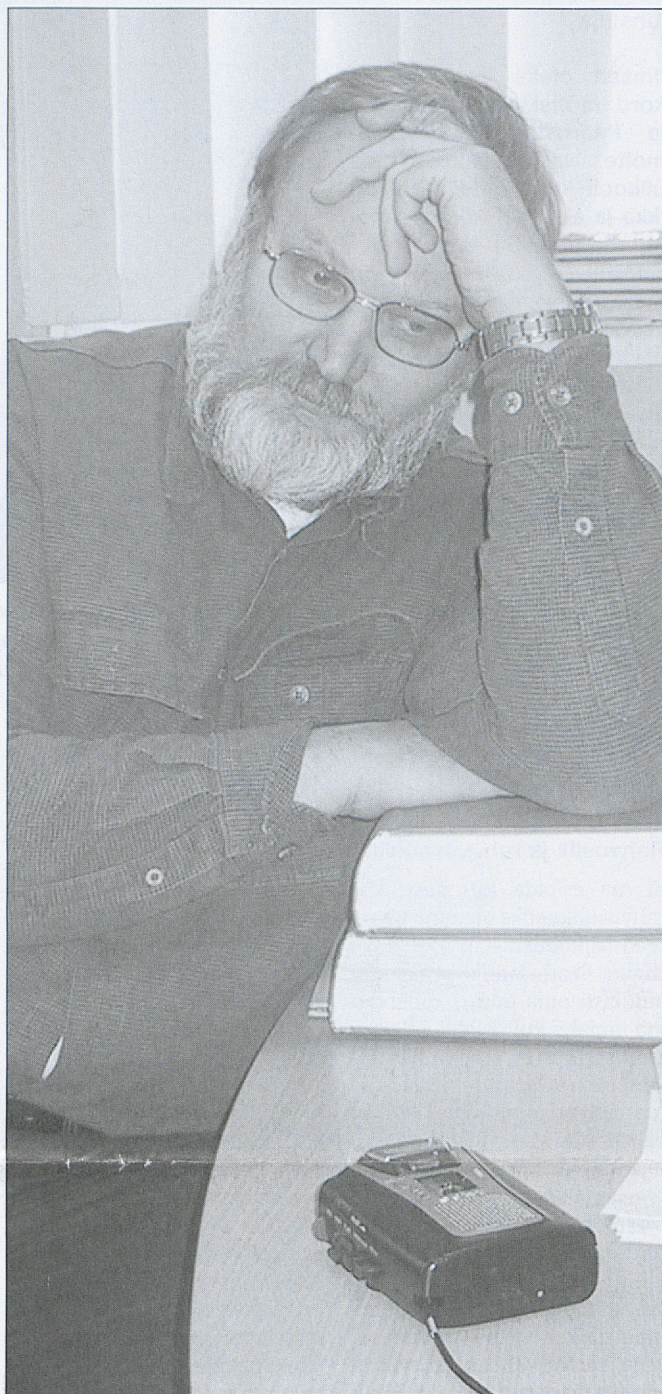
intellektuaalomandi kommertsialiseerimisele. Kommertsialiseerimine toimub kahel moel. "Esiteks intellektuaalomandi tegutsevatele firmadele litsentseerimise ja teiseks spin-off-firmade loomise kaudu." TÜTI tugistruktuuridel on oluline ülesanne – mehitada need firmad, leida nende juhataja, teadusdirektor, töötajad, aidata kirjutada äriplaani, aidata muretseda finantsvahendeid, käivitada tegevust.

Ustav loodab, et kui paari aasta jooksul suudetakse näidata, et see intellektuaalomand on suuteline looma toote, siis saab lugeda äritegevuse käivitamise edukaks, sest loodud intellektuaalomandi kasutamise tekitatud toode, millel on turg. "Seejärel TÜTI loovutab ülikooli osaluse firmas juba vastava finantskompensatsiooni eest strateegilistele või finantsinvestoritele. Firma lahkub TÜTI-st ja elab siis juba eraettevõtte elu," räägib Ustav.

Instituudi esimene etapp

TÜ nõukogu on kinnitanud TÜTI arengusuuna ja -strateegia. Direktor loodab, et nõukogu otsuse kohaselt on järgmise aasta lõpuks instituudi maja Nooruse 1 renoveeritud ja laborid aparatuuriga varustatud. "Tahame pöörduda oma äriplaani Vabariigi Valitsuse poole, et saavutada kiiresti TÜTI käivitamine," märkis prof Ustav. Ta lisas, et oodata ei ole siin midagi, iga päev on kaotus. "Või nagu ütles minu vanaema, üks päev kaotust kevadel toob kaks nädalat kaotust sügisel, kui saaki vaja lõigata."

Lähiajal tutvustab UT tehnoloogiainstituudi teetähtsusi ja organisatsioonilist struktuuri lähemalt.

TÜ tehnoloogiainstituudi direktor Mart Ustav peab väga oluliseks teadlaste mõtteviisi muutumist.

VARJE SOOTAK

TÜ TEHNOLOOGIAINSTITUUDI MISSIOON

Luua teadus- ja arendustegevusega alus kõrgtehnoloogilisele majandussektorile Eestis.

Edendada innovatsioonis aktiivse osalemise kaudu Eesti firmade konkurentsivõimet.

Osaleda aktiivselt Eesti inimkapitali arendamisel, eriti tehnoloogiaalase kompetentsiga teadlaste, praeguste ja tulevaste ettevõtete juhtide koolitamisel ja ettevalmistamisel.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Kari Liiri
Euroopa Kohtust
julgustab Eesti
juriste prantsuse
keelt õppima.

LK 3

Ülikool – rahvuslik ja rahvusvaheline

LK 2

Üliõpilased programmeerimisolümpiaadil

LK 2

Seminar Narvast kui piirilinnast

LK 3

TÜ asutamispäeval esines Hortus Musicus

LK 2

UUDISED

Täna koguneb kuratoorium

Täna toimub ülikooli kuratooriumi istung.

Kavas on hinnata ülikooli tulemuslikkust ja arutada strateegilisi arengukavasid, ülikooli ajaloolise tuumiku hoonestu renoveerimise riiklikku programmi, aga samuti tutvuda tehnoloogiainstituudi ja tehnoloogilise infrastruktuuriga.

Istungil annab kuratoorium ülikoolile oma hinnangu. Homme tutvuvad kuratooriumi liikmed uue ühiselamuga.

14liikmeline kuratoorium on moodustatud Eesti ühiskonna silmapaistvatest isikutest ülikooli ja üldsuse sidemete tugevdamiseks.

Agu Laisk.

Agu Laisk nimetati emeriitprofessoriks

TÜ nõukogu nimetas taimefüsioloogia professori Agu Laiska emeriitprofessoriks.

Agu Laisk töötab TÜ professori ja taimefüsioloogia õppetooli juhatajana 1992. aastast, 1994. aastast on ta TA akadeemik. 1961-1973 töötas Agu Laisk TA Füüsika ja Astronoomia Instituudis, 1973-1992 Astrofüüsika ja Atmosfäärfüüsika biofüüsikalabori juhatajana, pannes aluse kõrgel rahvusvahelisel tasemel biofüüsikauuringutele. Doktorikraadi kaitses 1975. 1985 ja 1998 anti talle vabariiklik teaduspreemia.

Tartu Ülikooli külastas Saksamaa suursaadik Jürgen Dröge

Varje Sootak

29. oktoobril külastas Saksamaa Liitvabariigi uus suursaadik Jürgen Dröge oma Tartu-visitidil ka ülikooli.

Kohtumisel rektor prof Jaak Aaviksooga arutleti seniste ja edaspidiste koostöövõimaluste üle. TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul oli suursaadik Dröge aulaga tutvudes huvitatud siin ühe loengu pidamisest.

Jürgen Dröge (sünd 1941) on erialalt jurist, ta on olnud välislahetustes Bangkokis, Lisabonis, Haagis jm.

Külaline tutvus veel ülikooli ajaloo muuseumi ning saksa keele õppetooli ja euroteaduskonnaga.

Saksa filoloogია õppetooli juhataja dots Anne Arold ütles, et suursaadikule näidati uue keeltemaja raamatukogu, tõlkekes-

kust jm. "Kuna saksa filoloogias õppetoolis on professor prae-gu täitmata, arutasime, kuidas kasutada lähema kolme aasta jooksul õppetooli akadeemilise taseme tõstmiseks Saksa emeriitprofessoreid. Neid finantseeriks suurelt osalt DAAD Herderi programmi raames," ütles dots Arold.

Vestlusest võttis osa ka õppetooli külalislektor, DAADi esindaja dr René Kegelmann.

Aroldi sõnul on laekunud soovivaalduisi professoritelt, kelle tegevusvaldkonnad sobivad hästi õppetooli profiiliga. "DAAD vaatab meie koostatud kava lähemal ajal läbi."

"Esimene emeriitprofessor Helmut Richter tuleb Tartusse juba järgmiseks semestriks," ütles dotsent Arold.

"Peale Kegelmanni töötab sel aastal külalislektorina veel Elke Hanusch, kes õpetab muu hulgas saksa majanduskeelt, samuti kirjandusteaduse professor Claus Sommerhage. Septembris külastas õppetooli prof Ewald Lang Berliini Humboldti Ülikoolist ning viis läbi kaks keeleteaduslikku blokkseminari, mis osalejatele väga meeldis," rääkis õppetooli juhataja Anne Arold.

Põltsamaal toimub IV semiootika sügiskool

Laupäeval ja pühapäeval toimub Põltsamaal IV semiootika sügiskool, seekord teemal "Kaasaegne eesti kultuur ja kultuuriteooria".

Teemad lähtuvad kultuurist kui tervikruumist. Eesmärk on vaadelda eesti kultuuri kui tervikkooslust, kus suhestuvad erinevad kunstikeeled, rahvuskultuurid, eri väljendusvahendid ja erinevad ideoloogiad.

Sellise lähenemise saavutamiseks on töö jaotatud erinevateks sektiioonidesse, mis käsitlevad pärimus- ja populaarkultuuri, arheoloogiat, tänapäeva kirjanduse sotsiaalsete suundumuste, kaasaegse kunsti jm probleeme ning mille arutelu-tulemuste kokkuvõtte ühisdiskussioonil peaks andma valdkondade süvaanalüüsi rikkastatud üldpildi tänapäeva eesti kultuuri suundumustest.

Selline lähenemine tugineb

Juri Lotmani semiosfääri mõiste ning on seega kooskõlas ka Tartu-Moskva semiootikakoolkonna varasemate traditsioonidega.

Anzori Barkalaja Viljandi Kultuurikolledžist räägib pärimuskultuurist ja kaasaegsest kultuurist, Marge Kõnsa TÜst kaasaegsest teoreetilise arheoloogiast ja semiootikast, Peeter Linnap enesereklaamist ja eneseirooniast. Veel on kavas Mari Sobolevi ettekanne "Kaasaegne kunst ja selle ilmingud Eestis", Tõnis Kahult "Muusikakultuur ja populaarkultuur" jt.

Sügiskool sündis üliõpilaste algatusel 1996. aastal, et aru-

da, milline on semiootika koht kaasaegses Eesti ühiskonnas. Sügiskooli töös on osalenud spetsialistid erinevatest ülikoolidest, aruteludest on välja kasvanud mitmed artiklid ajakirjades Vikerkaar ja Kunst.ee.

UUDISED

Uus interdistsipli-naarne keskus

TÜ nõukogu otsustas asutada sotsiaalteaduskonna juurde interdistsiplinaarse üksusena Eesti käitumis- ja terviseteaduste tippkeskuse.

Tippkeskuse eesmärk on arendada interdistsiplinaarset uurimistööd ning korraldada doktoripet käitumis- ja terviseteaduste valdkonnas, samuti algtatada diskussioone laiemal avalikkuse osavõtul.

Sotsiaalteaduskonna dekaani prof Janus Harro sõnul kuulub keskusesse 11 uurimisrühma TÜ sotsiaal-, arsti- ja kehakultuuriteaduskonnast ning õigusinstituudist ja kaks rühma väljastpoolt TUD (Eesti-Rootsi Suitsidoloogia Instituut ning uurimisrühm Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituudist).

Merit Kindsigo.

Taastuvate energiaallikate konverents

7. novembril kell 10 algab EPMÜ peahoones Eesti säästliku arengu edendamise IV konverents "Taastuvate energiaallikate uurimine ja kasutamine".

Kavas on TTÜ, EPMÜ, TÜ ja teiste asutuste ning ettevõtete teadlaste ja spetsialistide ettekanded rohelisest energeetikast, biokütusest ja teistest kütuseliikidest. TÜ emeriitprof akadeemik Karl Rebane peab ettekande kõrgtehnoloogilistest terrorismist ja energiasüsteemide elujõust, Ain Kull, Anne Laas ja Tambet Kikas TÜ geograafia instituudist räägivad Eesti rannikualade tuuleressurssist jne.

Kavas on ka stendiettekanded, sh TÜ keskkonnatehnoloogia magistrandilt Merit Kindsigolt Saare maakonna taastuvenergia ressursside ja nende kasutamise võimaluste kohta, mida ta uuris juba Türi kolledži üliõpilasena.

Info: Valdur Tiit, tel 313 318, 052 80 446, vtiit@eau.ee.

Harjutuskohtu võistluse tähtaeg

Eesti Harjutuskohtu Seltsi (EHKS) Eesti harjutuskohtu võistluse registreerumistähtaeg on täna.

Osaleda võivad kõigi Eesti kõrgkoolide õigusteaduskondadesse immatrikuleeritud, piisavate õiguslaste teadmistega, ükskõik millise põhiõppe kursuse üliõpilased vanusega alla 30 aasta. Üks osalemise tingimus on see, et üliõpilane ei ole varem osalenud Eesti harjutuskohtu suulises voorus ja et ta ei ole lõpetanud ühegi kõrgkooli õigusteaduskonda. Huvilistel moodustada 4liikmeline võistkond ja täita taotlus, mida on võimalik saada EHKS-i koduleheküljelt ja juhutuse liikmetelt. Täidetud taotlus saata aadressil Näituse 20, 50409 Tartu. Info: www.harjutuskohus.ee.

Rahvusvaheline rahvuslik ülikool

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete
talituse peaspetsialist

Tõnu Meidla
TÜ geoloogia instituudi
juhataja

Ilmselt oleks kasulik veel kord mõtiskleda rahvusliku ja internatsionaalse põhimõtte vastandlikkuse üle ülikooli kontekstis. Neid on ikka ja alati olnud raske mahutada ühe katuse alla.

Kvaliteedi kriteeriumiks on meil üha enam kujunemas rahvusvaheline kogemus ja maailma hinnang.

Vastavalt Tartu Ülikooli seadusele oleme aga riiklik rahvuslik ülikool ja õpetame valdavalt emakeeles. Teatud osa ülikoolist on võimeline rahvusvahelisel tasemel edukalt konkureerima ning see avatud konkurents on kindlasti ülikoolile kui tervikule kasuks tulnud. Rahvusteaduste poolle ei ole samade kriteeriumide rakendamine ilmselt parim võimalus, kuid milline võiks olla alternatiivne "mootor", et suurendada ülikooli panust nimetatud valdkonnas?

Rahvuslik ja rahvusvaheline

Ei saa esitada küsimust, kas rahvuslik ülikooliks olemine peaks seadma kohustusi ülikoolile või riigile. Seadusandja peaks küll kindlasti oma ootusi väljendada mujalgi kui pelgalt eelarveläbirääkimistel, kuid rahvuslik ülikool ise peab paratamatult olema rahvuslik nii sisse kui ka väljapoole.

Seestpoolt vaadates peame tegelema haritud rahvusluse taastootmisega (omakeelne terminoloogia, publikatsioonid, taotlus olla nähtav omal maal), väljastpoolt vaadates tegelema oma unikaalse niši täitmise ja selle rahvusvahelise tutvustamisega, kasutama oma unikaalset positsioonist lähtuvat kompetentsi ja potentsiaali rahvusvahelises õppes. Selleks peab ülikool leidma inimesi, kes suudavad teda väärilt esindada nii rahvusvahelises kui ka emakeelses keskkonnas. On olemas palju erinevaid ettekujutusi, kuidas seda kõige paremini teha. Paraku ei ole mistahes kõrgtasemeline probleemide arutelu ial lisanud jõudu ja kompetentsi sinna, kus sellest loomulikult moel puudu kipub jääma. Vahendite üle vaidlemise asemel oleks ilmselt otstarbekam kasutada kõiki võtteid, mis suudavad anda positiivse tulemi.

Geeni- ja keskkonnatehnoloogia tippkeskuses, mida juhib prof Toivo Maimets, tegeldakse muu hulgas ka onkogeenide uurimisega. Kultuuris kasvatatud vähirakkudega tegeleb doktorant Anu Sikut.

VARJE SOOTAK

Rahvusvaheline kogemus on eelkõige kvaliteedi näitaja ja mitte eesmärk omaette. Selle poole võib ja tuleb püüelda, kuid olla rahvusvaheline ülikool tähendab tegelikkuses pigem olla tunnustatud kui rahvusvaheline ülikool. Ülikooli kui terviku areng saab nähtavaks just väljastpoolt, distantsilt vaatlemisel ning see saab algtooke rohujuure tasemelt – akadeemilise personali valmisolekust.

Akadeemiline valmisolek

Üks tavalisi argumente, mida esitatakse võõrkeelse õppe laiendamise vastu, on hirm maarjamaise tudengi pärast, kes võib nii raskustesse sattuda. Ehkki mure on mõistetav, on siiski olemas ka teatav kahtlus, et näeme probleemi sealjuures kõverpeeglist – või pigem sooviksime seda sellisena näidata.

Oletagem hetkeks, et tudeng oleks täna valmis alustama näiteks ingliskeelse õppega. Mis saab edasi? Olemasolevad hinnangud TÜ akadeemilise pere võõrkeelepargi kohta baseeruvad valdavalt nõ kohutundel. Pessimistide arvates oleks ehk vaid ca 30% TÜ akadeemilise pere liikmetest reaalselt valmis avama oma uksi nii külalistudengitele kui ka välispartneritele. Ehkki optimistlikud hinnangud küünivad 80%-ni, ei anna see meile erilist põhjust rõõmustamiseks, sest see optimism põhineb ilmselt kõrgendatud enesehinnangul. Rahvusvahelise suhtlemise

alusmüüriks on aga tegelikult mitte niivõrd tudengite, kui-võrd just õppejõudude võõrkeeleoskus.

Mõnevõrra laiem on mõiste "rahvusvaheline akadeemiline kogemus", mis on vaikimisi akadeemilise personali kvalifikatsiooni peegeldavaks näitajaks. Ehkki üldiselt ollakse nõus, et see mõiste sisaldab enam kui pelgalt võõrkeeleoskust, satume mõiste määratlemisel siiski teatavatesse raskustesse. Ühelt poolt on olemas piisaval hulgal formaalseid näitajaid: ISI/CC-artiklid, osalemine väliskonverentsidel, koostöö- või ühisprojektid välispartneritega, välisfirmade lepingute täitmine. Kusagil akadeemilise personali CV-des on "peidus" ka välismaal stažeerimise ning töötamise kogemus. Samas pole selge, mida need andmed tegelikult näitavad. Ükski nimetatud kriteeriumidest iseenesest (erandiks vaid õppetöö läbiviimine välisülikoolis) ei garanteeri, et sellist personaalset rahvusvahelist kogemust loeb piisavaks ka potentsiaalne partner või üliõpilane. Isegi rahvusvahelise suhtlemise potentsiaal iseenesest ei ole piisav, et luua töögrupis automaatselt rahvusvahelisele suhtlemisele avatud atmosfäär.

Rahvusvahelisele akadeemilise kogemusele alusmüüriks oleva võõrkeeleoskuse kujundamine on täna kindlasti aktuaalne teema. Kas selleks peaks olema vajalik ühtsete

rahvusvaheliselt tunnustatud keeleoskuse nõuete sissetoomine ülikooli, kõrgtasemel võõrkeeleoskuse väärtustamine palgaskaalal või mingid muud uudsed lahendused, on pigem tehniline probleem. Motivatsiooni loomine, vastupidi, on üks keerukamaid.

Ülikooli kui organisatsiooni valmisolek

Tartu Ülikooli rahvusvaheline koostöö toimub üheaegselt paljudel tasemetel alates rektorist ning lõpetades akadeemilise pere üksikute liikmetega. Sellest nähtavaim on üleülikooliline tase, kuid ka ülikooli erine-

Kuidas edasi minna?

Paratamatult määravad ülikooli tugevuse ja tuntuse suuresti personalipoliitika edukus ja infrastruktuuri seisund. Selline tugev alusmüür aitab leida ka lisavahendeid, et seda kõike heas korras pidada, ning siis on ka administraatorite tegevus ressursside hankimisel määrgataval efektiivsem.

Üks võimalik suundumus selles valdkonnas on teaduse tippkeskused, nii Euroopa kui ka Eesti omad. Tippkeskused koondavad oma valdkonna tugeva rahvusvahelise kogemusega tipptegijaid, nende kasutuses olev infrastruktuur on enamasti keskmisest paremal tasemel ning jõudsalt arenev. Et

EESTI TEADUSE TIPPKESKUSED TÛS

Geeni- ja keskkonnatehnoloogia tippkeskus (juht Toivo Maimets)
Alus- ja rakendusökoloogia keskus (Olevi Kull)
Käitumis- ja terviseteaduse keskus (Jaanus Harro)
TÜ Füüsika Instituut (Kristjan Haller)

vate struktuuriüksuste koostöö välipartneritega kajastub mitmel pool, ülikooli aruannetest kuni pressini välja.

Väide, et ülikooli kui organisatsiooni edukus rahvusvahelises koostöös sõltub eelkõige tudengite ja akadeemilise personali üldisest valmisolekust ja mobiilsusest, on paraku poolik tõde. Oleme seni olnud peamiselt "saaja" rollis, kuid peame hakkama end ette kujutama ka "andja" positsioonis. See väljendub eelkõige ülikooli kui organisatsiooni valmisoleku pak-kuda väljastpoolt tulijaile iga-külgsel toetust.

Nii välistudengi kui -õppejõu vastuvõtt nõuab üsna paljude formaalsete protseduuride läbitemist. Välistudengitel on tugiteenus välisüliõpilastalituse ja tuutorite näol olemas, kuid akadeemilise personali puhul puudub tänase seisuga selgepiiriline tugisüsteem. Ei ole selge, kas ülikoolil erinevate allüksuste kogemusest rahvusvaheliste konverentside, seminaride jms korraldamisel piisab, kui soovime oma üksed senisest palju laiemalt avada, ent mõistlik oleks teiste viga mitte korjata ning võimalikke etteheiteid ennetada.

ka rahvusteaduste valdkonnas on võimalik Euroopa teadusruumis läbi lüüa, seda näitab Eesti keeletehnoloogia uurimisgrupp kui potentsiaalne tippkeskus.

Tüüpiline tippkeskus on näide üksustest, mis kvaliteedi toetamise ja järelkasvu kujundamise kaudu moodustavad akad Jüri Engelbrechti poolt nimetatud elementaarsed "teaduse võrgusilmad". Neid tuleb mitu korda "kasvatada" – ning tulemuseks võiks olla tiipne, mis fraktaalne võrgu osana kütkestab ümberkaudseid meid külastama, meilt õppima ja kust me ka ise liigume aeg-ajalt naaberriikide võrgusilmadesse.

Tartu Ülikooli 370. asutamispäeva kontserdil esines aulas varajase muusika ansambel Hortus Musicus Andres Mustoneni juhatusel. Saalitäis kuulajaid sai osa renessanssmuusikast Euroopa metropolides Pariisis, Antwerpenis, Londonis, Napolis 16. ja 17. sajandil. 1972. aastal asutatud Hortus Musicus on esinenud korduvalt nii ülikooli kui üliõpilaspäevade üritustel.

JAAK NILSON

Tartu Ülikooli tudengid olid programmeerimis-olümpiaadil edukad

Minskis peetud ACMi programmeerimis-olümpiaadi veerandfinaalis saavutas TÜ I võistkond (Martin Petai, Andres Luuk ja Steve Perkson) 4. ning II võistkond (Leopold Parts, Kristo Tammeoja ja Konstantin Tretjakov) 8. koha.

Mõlemad meeskonnad pääsesid poolfinaali, mis peetakse novembri lõpus Peterburis.

ACMi programmeerimis-olümpiaad on omataoliste hulgas vanim ning kõige laiemal levikuga, mistõttu on õigustatud selle nimetamine üliõpilas-

te maailmameistrivõistlusteks. Peterburi poolfinaali pürib 247 võistkonda 114 kõrgkoolist. Tegemist on meeskondliku võistlusega, kus kolmeliikmelisel võistkonnal on üks arvuti ja 5 tundi aega ülesannete lahendamiseks. Võrdse ülesannete arvu korral on määrav lahenduste esitamise kiirus. Minski veerandfinaalis osales Eestist lisaks TÜle ka kaks TTÜ võistkonda, kuid nemad seekord poolfinaalini ei jõudnud.

Info: icpc.baylor.edu/icpc, neerc.ifmo.ru, www.fpml.bsu.by/acmicpc/.

Ülikool korraldab rahvusvahelise matemaatikavõistluse

Illari Lään

Täna kell 13 toimub Tartu Raekojas rahvusvahelise matemaatikavõistluse Baltic Way 2002 pidulik avamine.

Võistluspäev on 2. novembril. Võistlusülesanded valib kõigi riikide esindajatest koosnev žürii, võistkondade esitatud lahendused kontrollib erapooletu kogu – koordinaatsioonikomitee, kuhu kuuluvad TÜ matemaatika-informaatikateaduskonna üliõpilased ja õppejõud. Tulemused kuulutatakse välja lõputseremoonial TÜ Ajaloo Muuseumis pühapäeval kell 17, kus annab väikese kontserdi ka UR2KAM.

Iga riigi võistkonnas on viis õpilast, kaks riigi esindajat on rahvusvahelises žüriis. Igal võistkonnal tuleb 4,5 tunni jooksul ühiselt lahendada 20 algebra, geomeetria, arvuteooria ja diskreetse matemaatika valdkonda kuuluvat ülesannet. Lisaks matemaatika propageerimisele ja üksteiselt mõõduvõtmisele on selle võistluse korraldamise eesmärk luua kontakt

eri maade sarnaste huvidega noorte vahel, aga ka arendada meeskonnatöö oskusi.

Rahvusvaheline matemaatikavõistlus Baltic Way on 11 riigi – Eesti, Läti, Leedu, Soome, Rootsi, Taani, Norra, Saksamaa, Poola, Islandi ja Venemaa (St. Peterburg) osavõtul toimuv koolinoorte võistkondlik matemaatikavõistlus. Võistlus toimub igal aastal erineval maal, Tartus toimuv võistlus on järjekorras kolmeteistkümnes.

Eesti koolinoored on senistel võistlustel esinenud väga edukalt, näiteks 2001. aastal Saksamaal saavutati külalismeeskonna Iisraeli järel 2. koht, 2000. aastal Norras 3. koht ja 1999. aastal Islandil 1. koht. Võistlus toimub haridusministeeriumi finantseerimisel ja Tartu Linnavalitsuse ning ettevõtete A. Le Coq ja Connex toetusel, võistluse võõrustajaks on Tartu Hugo Treffneri Gümnaasium.

Võistluse korraldavad Tartu Ülikool ja Eesti Matemaatika Selts.

Info: Viire Sepp, tel: 375 890, 051 89 951.

Tudengite sügispäevad

Mari-Liis Huvato

Tudengite sügispäevad algavad 12. novembril tudengibändide esinemisega.

Ühe kuni kahe üllitise esitamiseks on aega 5. novembrini, mil žürii valib välja parimad, kes pääsevad edasi finaali.

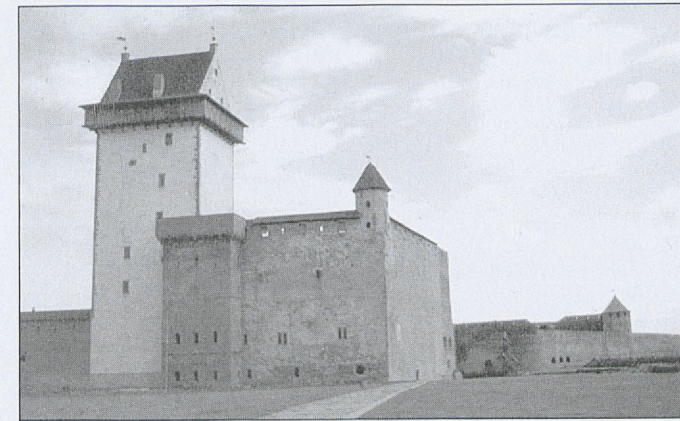
Kolmandat aastat toimub tudengipäevadel ka parima **tudengifilmi konkurss**, mis on olnud eelnevatel kordadel üle ootuste menukas.

Et kõik parimad filmid jõuaksid avalikkuse ette ja et nende vaatamiseks ei kuluks mitu päeva, on korraldajad seadnud filmidele ka ajalise piirangu – pikkuseks kuni viisteist minutit.

Oma värvilised, täpilsed, ruudulised või must-valged lühifilmid peab valmis saama hiljemalt **5. novembriks**.

Kellele muusika- või filmitegemine pinget ei paku, võib kaela riputada fotokaamera ja minna tabama tudengielu peidetud, või miks ka mitte nähtavaid külgi. Kui fotod ilmutist väljavõetuna vaatamist kannatavad, oleks igati mõistlik saata need hiljemalt **4. novembriks** Sõbra Majja. Seal valitakse kaunimate seast välja kauneimad ja riputatakse näituseks üles TÜ raamatukokku.

Info sügispäevade kohta Internetiaadressilt www.ut.ee/studentdays.

Narva on ELi piirilinn

Homme kell 10.30 algab Narva Raekojas rahvusvaheline seminar “Narva – Euroopa Liidu piirilinn”.

Seminari korraldaja SA Pro Narva juhataja Andres Toode sõnul muutub Eesti ühinemisel ELiga oluliselt Narva kui Euroopa Liidu piirilinna staatus. “Liitumine avab Narvale uusi võimalusi, kuid esitab ka uusi nõudmisi,” ütles Toode.

Seminari eesmärk ongi analüüsida, mida esitab Narvale Eesti ühinemine ELiga ning milliseid tegevusi nõuab nende vajaduste realiseerimine.

Seminar on mõtteliselt jagatud kolme blokki. Esimest istungit juhatab TÜ dots Eiki Berg, kes peab ka ettekande Schen-

geni mõjust piiriäärsetele aladele. Eiki Berg juhib ka seminari kokkuvõtvat osa.

Kaks esimest blokki annavad Narva teema lahkamiseks vajalikud eelteadmised. Kolmandas blokis analüüsitakse Narva vajadusi ja võimalusi linnaruumi arendamise seisukohalt vaadatuna.

Esinema on kutsutud peale rahandusministeeriumi jt Eesti asutuste spetsialistide ka teadlased Taanist, Rootsist ja Soomest.

Seminaril on sünkroontõlge eesti, vene ja inglise keelde.

Seminari toetavad Avatud Eesti Fond ja TÜ Narva Kolledž.

Info: www.pronarva.ee/tegevus/konverents/.

Kari Liiri: “Õppige prantsuse keelt!”

Kristjan Kaljund

Euroopa Kohtu tõlkedirektoraadi soome keele osakonna juht Kari Liiri julgustab Eesti noori juriste õppima prantsuse keelt, sest ainuüksi Euroopa Kohus vajab Eesti liitumise järel ELiga ca 25 tõlki.

Et kohtulahendeid ja õigusüsteeme rahvale arusaadavaks teha, töötab kohus kõigis ELi liikmesriikide keeltes.

Aastas tõlgitakse pool miljonit lehekülge materjali, 440 tõlki (ehk jurist-lingvisti, nagu neid ametlikult kutsutakse) moodustavad peaaegu poole kohtu töötajatest.

Hea tõlk suudab tõlkida kuni 12 lk päevas, kui siia aga lisada korrektuur, tehniline töötlus jmt, on tõlgi päevane “tootlus” 5-6 lk. Et Euroopa Kohtu juurde tõlgiks saada, peab inimesel olema juuraharidus ning lisaks emakeelele peab ta oskama prantsuse ja veel vähemalt ühe ELi liikmesriigi keelt.

Tõlkimine toimub alati võõrkeelest emakeelde, st, et näiteks kreeka keele osakond tõlgib tekste kõikidest teistest keeltest kreeka keelde.

Eesti ja poola keel paaris

ELi laienemisprognoside täitumises lisandub praegusele 11 keelele veel kaheksa, mis muudaks otsetõlke väga keeruliseks (vaevalt, et leidub palju juriste, kes suudaksid tõlkida näiteks läti keelest kreeka keelde). Seejärel võetakse uute liikmete puhul kasutusele nn ühendamiskeeled (*link languages*), läbi mille tõlgitakse vähemräägitud keeli.

Praeguste plaanide kohaselt on ühendamiskeeled uutele liikmetele paika otsustatud järgmiselt: eesti ja poola keelt hakatakse tõlkima läbi saksa keele, leedu ja tšehhi keelt läbi inglise keele, ungari ja läti keelt läbi hispaania keele ning sloveenia ja slovakkia keelt läbi itaalia keele.

Praktikas tähendab see seda, et eesti keelt oskav saksa jurist tõlgib eestikeelse seaduse kõigepealt saksa keelde, sealt tõlgitakse see omakorda kõikidesse teistesse ELi keeltesse.

Kui tõlgid suudavad, on muidugi soovitatav kasutada otsetõlkimist, et saavutada maksimaalne kvaliteet ja hoida kokku aega.

Palju tööd, hea tasu

Et uute keelte tõlked peavad olema kättesaadavad kohe pärast liitumist, hakatakse ettevalmistusi tegema juba praegu. Mõne kuu pärast hakatakse ka Eestist otsima esimesi inimesi, kes kohtu juures eesti keele osakonnas tööd alustaksid. Tõlgi töötasu on 5000 eurot kuus.

Iga tõlk peab leidma optimaalse lahenduse kolmnurgas kvaliteet-quantiteet-tähtsajad. Euroopa Kohtus võib dokument tõlkimisel läbida kuni 24 etappi (tõlkija, toimetaja, korrektuur, sekretärid jne).

Tööd püütakse pidevalt optimeerida, ent tänini leidub tõlke, kes keelduvad arvutit kasutamast ning dikteerivad tekste sekretäridele. Ka muudab juriidilise keele spetsiifilisus näiteks masintõlke kasutamise võimalust.

Sellest hoolimata on Euroopa Kohtu tõlkeosakond Euroliidu struktuuride hulgas üks efektiivsemaid.

Kari Liiri Euroopa Kohtust ütleb, et Eestis on prantsuse keele õppimine alaväärtustatud.

KRISTJAN KALJUND

Kas Euroopa kohtus töötav tõlk peab ennekõike olema hea jurist või hea tõlk?

Kui neid kaht üldse võrrelda saab, siis võib öelda, et ennekõike peab ta olema jurist. Peab tundma oma kodumaal juriidilist süsteemi, et osata kohtu otsuseid oma maa keelde ümber panna.

Kuivõrd võimaldab Interneti areng tõlkimist kaugtööna?

Siin on suur osa konfidentsiaalsusel. Näiteks veel välja kuulutamata otsuseid on riskantne elektrooniliselt saata isegi tulemüüride jmt olemasolul. Kontoris on meil reegel, et pärast lahkumist paneb igaüks oma materjalid turvaliselt luku taha, kodutöö puhul ei saa me selles kindlad olla.

Väga tähtis on ka tekstide autorite, kohtunikega suhtlemine, mis kaugtöö puhul on raskendatud.

Kuivõrd saate kasutada freelance tõlke?

Kasutame neid mittekonfidentsiaalse materjali puhul, mida on umbes 15% kogu tööst. Aga väga raske on nende tööd ühtlustada, see tähendab meile ikkagi lisatööd.

Ütlesite, et üks kohtuasi võib kesta kuni 22 kuud. Kui suur osa sellest kulub tõlkimisele?

Tõlkimise osa ei olegi tegelikult väga suur, 22kuulise protsessi puhul ehk umbes neli kuud.

Võrreldes 90ndate algusega on ühe tõlgi tootlus kasvanud kahekordseks. Kuidas on see võimalik?

Kvaliteet kannatanud ei ole, jõudluse kasv tuleb ennekõike uutest töömeetoditest, mida võimaldab infotehnoloogia areng. Võrreldes teiste Euroopa Liidu struktuuridega on kohus tõlkimise osas kõige efektiivsem – meil on iga 100 000 lk toodangu kohta aastas 83 tõlki, Euroopa Komisjonis aga 125.

Miks peaks noor jurist, kes unistab näiteks oma praksisest, hakkama tööle tõlgina, mis esmapilgul tundub üsna igav?

See on üsna levinud ettekujutus. Euroopa Kohus on ELi õiguse tõlgendamisel kõige kõrgem kohtuinstants. Juristi jaoks on just see koht, kus olla! Sa näed iga päev seestpoolt ühenduste õiguse viimaseid arenguid. Kui oled mingile valdkonnale spetsialiseerunud, saad tegeleda just sellega. Erinevate keelte ja õigussüsteemidega töötamine on ka suur intellektuaalne väljakutse.

Kas prognoosite ka kohtuprotsesside arvu kasvu seoses uute liitujate õigussüsteemide erineva tasemega?

Oleme prognoose teinud vaid lähtuvalt demograafilistest näitajatest, uute liitujate õigussüsteemidest pole meil veel piisavalt head ülevaadet, et selle põhjal oletusi tegema hakata.

UUDISED

Teaduskeskuse AHHA šokolaadilabor sõitis Narva

TÜ Narva Kolledžis avati teaduskeskuse AHHA näitus, kus külastajad saavad ise šokolaadi valmistada, martsipani kaunistada ja oma meeli proovile panna. Eksponaatide hulgas on ka tasakaalutunnel, raseduskõhuke, surve tugevuse mõõtja jm. See on juba neljas AHHA näitus Narvas.

Eelnevalt oli see näitus Tartus, Pärnus ja Tallinnas. Kolmes linnas on külastusi kokku 50 000. Narvast läheb näitus edasi Kuressaarde.

Narva kolledžis saab AHHA näitusega tutvuda 23. novembrini.

Kolledži tudengile stipendium ja töökoht

TÜ Pärnu Kolledži turismi- ja hotelliettevõtluse 3. kursuse üliõpilane Kirke Kits pälvis Eesti Hotellide ja Restoranide Liidu stipendiumi.

15 000 tuhande kroonine stipendium jagati mitme õppeasutuse üheksa eduka tudengi vahel. Lisaks rahalisele preemia kindlustab liit stipendiaatidele ka töökoha nende valitud hotellis või restoranis.

Naiste võrkpalli võitis TÜ

Tartus toimunud Eesti üliõpilaste võrkpalli meistrivõistlustel tuli TÜ meeskond (Olari Kontram, Jaanus Nõmmsalu, Stig Rogenbaum, Sten Vendel, Andris Öunpuu, Kristjan Sikaste ja Rain Värton) Audentese Mainori Ülikooli järel teiseks. Järgnes EPMÜ meeskond. TÜ II meeskond jäi neljandaks.

Naiste võrkpallimeistriks tuli Tartu Ülikooli naiskond (Aigi Ermel, Kadi Uus, Helina Klaassen, Raili Sepp, Liina Uibopuu, Sille Rossi, Mirjam Mägi, Kadri Nurme, Reet Aasmäe ja Terje Palu). Hõbedased medalid kuulusid TPÜ ja pronksid TTÜ naiskonnale.

Korpallis langes TÜ meeskond alagrupist välja.

Raamatukogus vaibanäitus

4. novembril avatakse TÜ Raamatukogus Tampere tekstiilkunstniku Ani Liffänderi (pildil) näitus “Sügise õhetus”.

Ani Liffänderi vaibanäitused on üleval olnud lisaks Soomele ka Pariisis ja Berliinis. Soome Instituudi vahendusel saab tema töid näha nüüd ka Eestis. Näitus on olnud juba Hiiumaal, Võrus ja Põlvas.

1970. ja 1980. aastatel õppis ta töö kõrvalt maali ja skulptuuri. 1990. aastate alguses sai ta kunstnikutööle uue tõuke – ta võttis pikema puhkuse ja õppis käsitöökunstnikuks.

Kunstniku enda sõnul kasutab ta oma töödes näiteks linnusulgi, villa, puutükke, peeglikilde, kasetohtu ja kive.

ÕNNITLEME

Prof Uno Lõhmus 50

Riigikohtu esimees, TÜ külalisprofessor Uno Lõhmus sündis 30. oktoobril 1952 Mõisakülas, lõpetas TRÜ õigusteaduskonna 1976. Pärast lõpetamist töötas ta pikka aega eduka advokaadina ning 1985. aastast õigusteaduskonna vanemõpetaja, dotsendi ning külalisprofessorina. 1994-1998 oli prof Lõhmus Eesti Vabariigi esindajana Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunik ning 1998. aastast on Riigikohtu esimees. Prof Lõhmuse uurimisvaldkonnad on põhiliselt puudutanud karistusõiguse, inimõiguste ning riigioiguse küsimusi. Õigusteaduskonna üliõpilased

hindavad jätkuvalt prof Lõhmust huvitava õppejõuna. **TÜ õigusteaduskonna pere**

70 Marta Sepp, majahoidja – 7. november	55 Ilmar Kotta, teadur – 1. november Jaan Unt, lektor – 7. november
65 Ilmar Rammo, dotsent – 2. november Rein Tomberg, tehnik – 4. november	40 Jaanus Harro, psühhofüsioloogia prof, sotsiaalteaduskonna dekaan – 7. november

TUDENGITE MEISTRIVÕISTLUSED

Judo
Eesti üliõpilaste meistrivõistlused judos toimuvad 2. novembril Tähtvere judohallis. Kaalukategooriad naistele on -63 kg ja +63 kg, meestele -66kg, -73 kg, -81 kg, -90 kg ja +90 kg. Kaalumine ja üliõpilaspiletite esitamine võistluspaias kell10.30-11.30. Võistluste avamine kell 12. Selguvad kandidaadid üliõpilaste maailmameistrivõistlustele. Pealtvaatajatele tasuta.

Poks ja maadlus
Registreeruda saab ka tudengite meistrivõistlustele poksis (9.-10. novembril Tallinnas Sisekaitse akadeemias) ja kreeka- rooma maadluses (Tartus, EPMÜs, 16. novembril -60 kg, -66 kg, -74 kg, -84 kg, -120 kg).
Info: 333 233, 052 57 624, www.easl.ee Tiina Beljaeva EASLi arendusjuht 333 233, 052 57 624.

SEMINAR “TEE ISE! KODANIKUALGATUS JA EUROOPA LIIT”
2. novembril kell 11 EÜSi saalis Tõnissoni 1

- Esinevad:**
- endine välisminister Toomas Hendrik Ilves – “Eesti välispoliitiline asend pärast liitumist”,
 - endine Euroopa Liikumise president Peeter Tulviste – “Meie huvid Euroopas”,
 - Riigikantselei ELi infosekretariaadi juht Hannes Rumm – “Avaliku arvamuse toetus Eesti liitumisele Euroopa Liiduga”,
 - välisministeeriumi nõunik Mart Saarso – “Eesti ekspeditsioon Antarktikasse”,
 - Euroopa Komisjoni delegatsiooni infoprogrammi koordinaator Martin Adamsoo – “Referendumieelne teavitustegevus Eestis – osalus, võimalused, ohud”.

Seminar püüab kaasa aidata debati tekkimisele rohujuuretasandil.

Vajalik eelnev registreerimine: halikas@ut.ee või tel 375 400.

Seminari korraldavad Eesti Üliõpilaste Selts ja TÜ Üliõpilasesindus.

EESTI POLAARFONDI STIPENDIUM

1997. aastal asutatud Eesti Polaarfondi tegevuste hulka kuulub polaaralade looduse ja rahvuskultuuride uurimise toetamine. Toetust võib leida ka samade teemade käsitlemine kaunite kunstide vallas.
Taotlus ja CV saata 1. detsembrini aadressil SA Eesti Polaarfond, Pikk 70, Tallinn.

TÜ RAAMATUPOE OKSJON

TÜ Raamatupood korraldab laupäeval, 16. novembril kell 11.15 ülikooli peahoones kuuenda raamatuoksjoni teemadel:

- Eesti luuleraamat,
- Eesti teatmeraamat ja
- Eesti vanem ja/või haruldane raamat.

Teemal “Eesti luuleraamat” võetakse ilmuniskohta piiramata vastu Eesti autorite eesti või algupäraselt ka mõnes muus keeles ilmunud luuleteoseid, sh ka laste- ja vaimulikku luulet, samuti nende tõlkeid mis tahes keelde. Mitte-Eesti autorite eesti keelde tõlgitud luuleteoseist võetakse vastu vanemaid või haruldasi mugandusi või muus suhtes eriti väärtuslikke. Vastu võetakse ka antoloogiaid, antoloogia tüüpi või mitme autori kogumikke, laulikuid jms. Eestis ilmunud trükiste ilmunisaja tinglik ülempiir on reeglina 1960. aasta, kui tegemist ei ole bibliofiilsete väljaannete või haruldaste väikesetiraa•iliste trükistega, mis ilmunud pärast uut iseseisvumist.

Teemal “Eesti teatmeraamat” võetakse ilmunisaega ja -kohta piiramata vastu eesti- ja võõrkeelseid Eesti kohta käivaid teatmetrükiseid. Siia kuulub *lexica et biographica*, st kõikvõimalikud entsüklopeediad, leksikonid ja sõnaraamatud (*excl* mitmekeelsed tõlkesõnaraamatud) ning isiku- ja elulootrükised; edasi aadressiraamatud, kataloogid ja bibliograafiad, kalendrid ja aastaraamatud, käsiraamatud, juhendid ja õpetused; seejärel asutuste ja tegevusalade ajalood, ülevaated ja käsitlused; viimaks *localia* ehk paikkonnatrükis, st trükis, mis käib tervenisti või osaltki Eesti paikade ja paikkondade kohta ajaloo või maateaduse seisukohalt.

Teemal “Eesti vanem ja/või haruldane raamat” võetakse ilmuniskohta piiramata vastu kõiki eestikeelseid või Eestis ilmunud võõrkeelseid trükiseid ilmunisajaga kuni 1860. aasta, hilisemast ajast kuni tänapäevani ainult haruldasi või väheliikuvaid eestikeelseid või Eestis ilmunud või Eesti kohta käivaid võõrkeelseid trükiseid. Trükiseid võetakse oksjonile ainult valikuliselt, silmas pidades nende väärtust, seisundit ja nõutavust. Peale raamatute on oodatud ka perioodika, trükigraafika, väike- trükised jms, samuti dokumendid ja käsikirjad.

Oksjoni kataloog ilmub novembri algul.

ACTA DIURNA

1.-2. novembrini toimub Otepää- Margusel Eesti Statistikaseltsi 14. konverents “Statistikameetodid eluteadustes”. Osavõtt konverentsist on vaba. Info ja registreerimine: TÜ matemaatilise statistika instituudi kantselei, J. Liivi 21, e-post: kparli@ut.ee, telefon 375 453, faks 375 898.

LOENGUD

6. novembril kell 18.15 toimub keemiaringis (Jakobi 2-226) rahvusvaheliste suhete ringi avalik loeng “NATO tippkohtumine Tartust vaadatuna”. Esinevad Jüri Luik EV Välisministeeriumist ja Michael H. Clemmesen Balti Kaitsekolledžist. Moderaator on dots Eiki Berg. www.natosummit.cz/

6. novembril kell 18 tuleb Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututarrõ külla ajakirjandustudeng, võrukeelsete telesaadete autor Arp Müller, kes räägib sellest, kuidas sündis saatesari “Kihok”. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Lisainfo: Triin Iva, tel 375 422.

14. novembril kell 10 algab Tartus Riia 12 Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste ja Eesti Avaliku Halduse Instituudi korraldamisel Kaitsefoorum 2002 “Millist kaitseväge vajab Eesti?”. Foorumile saab registreeruda läbi Eesti Avaliku Halduse Instituudi kodulehekülje aadressil www.eahi.ee. Registreeruda palume hiljemalt 12. novembriks. Lisainfo: Eesti Avaliku Halduse Instituut, tel (0) 699 9816, faks (0) 699 9819, e-post: tuuli.keerberg@eahi.ee

KURSUSED

4. novembril kell 16 toimub ph 102 vabade kunstide kutsutud professori Ain Kaalepi loengusarja “Peatükke eesti kultuuri- loost” (FLKU.00.009; 1 AP / arv)

järgmine loeng. Info: Triin Lett, tel 375 669.

4. – 8. novembrini toimub erikursus “Tänapäeva vene keel ja kõne” (FLVE.02.152; 1 AP / arv). Lektor: prof Maksim Kronhaus (Moskva, Venemaa Riiklik Humanitaarülikool). Erikursus käsitleb viimase aastakümne jooksul toimunud muudatusi vene keeles, eriti aga kõnes. Tähelepanu keskmes on kõneetikett, pöördumine kuulaja poole, laensõnad, kõneklideed, keelenormi kujunemine, keele- ja kõnerefleksioonid ning nende mõjutamiskatsed (seadused ja “reformid”). Esimene loeng on 4. nov kl 18-20, Näituse 2-207. Registreerimine ja info tel 376 352; 375 352. www.is.ut.ee/pls/ois.

TEATED

Tartu Ülikooli iganädalane hommikupalvus toimub kolmapäeviti kl 9.15-9.45 ph 227. 6. novembril peab palvust EELK Tartu praostkonna vikarõpetaja Annika Sipos.

7. novembril kell 13 algab ülikooli infopäev Võrumaal Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumis. Tutvustatakse ülikoolis õpetatavaid erialasid ja vastuvõtutingimusi 2003. aastal. Info: Maris Kivistik, ülikooli esindaja Võrumaal, tel 078 68 362.

7. novembril kell 18 algab vilist- laskogu Saaremaa koondise filmiõhtu – Universitas Tartuensis 370 – ülikooli eelmiste juubelite meenutustega. Videoõhtu toimub Kuurhoone II korruse saalis. Info: Riia Nelis, ülikooli esinda- ja Saaremaal, tel 045 39839.

KINOS ILLUSIOON

www.hot.ee/kinoillusioon
Lotomadin. Kl 14
Mõrva ABC. Kl 16, 18
Vidocq (R,L,P,N). Kl 20

REKLAAMI HINNAD
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

INFOTUND “TUNNE OMA LEPINGUPARTNERIT!”

5. novembril kell 14.15 peahoone ruumis 140

Ürituse eesmärk on tutvustada teadlastele ja õppejõududele Eesti TA, haridusministeeriumi ja ülikooli partnerlepinguid välismaiste institutsioonidega. Põhitähelepanu on pööratud teadlasvahetuse võimalustele.

14.15-14.45 Anne Pöitel, Eesti TA välissuhete talituse juhataja – ülevaade Eesti Teaduse Akadeemia teadlasvahetuse programmidest;

14.45-15.15 Helina Vallaste, HM välissuhete talituse ekspert – riikidevahelistest välislepingutest ja teadlasvahetuse võimalus- test

15.15-15.45 Lea Kivi, TÜ välissuhete talituse peaspetsialist – teadlasvahetuse võimalustest Tartu Ülikooli partnerlepingute raames.

Lea Kivi
teadus- ja arendusosakonna
välissuhete talituse peaspetsialist
ph ruum 302 tel 376 114, Lea.Kivi@ut.ee

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

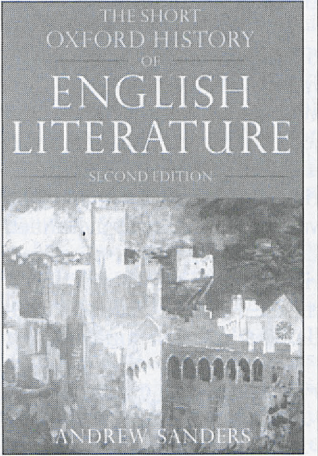
Andrew Sanders

The Short Oxford History of English Literature

Second Edition

OUP 2000

TÜ Raamatupood
Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16,
www.ut.ee/Raamatupood
Ülikooli liikmeskonnale
hinnasoodustus 10%!
Võõrkeelse kirjanduse tellimine.

KONTSERT

Laupäeval, 2. novembril kell 18 Vanemuise Kontserdimajas Läti Rahvusoorperi külalisetendus Mozarti “Don Giovanni”, dirigent Gints Glinka, lavastaja Kristina Wuss (Saksamaa). Piletid alates 100 kroonist.

Pühapäeval, 10. novembril kell 16 Tartu Linnamuuseumis sarjast “Linna muusikud Linnamuuseumis” “Keelatud muusika”. Esinevad Aare Saal (bariton), akordionikvartett Baravo (Inga Kadastik, Lilia Tsakuhhina, Maido Parv, Kaido Parv), juhendaja Ülo Lilles. Kavas Curtis, Gastaloni, Ellington, Hatsaturjan. Pilet 60 ja 30 kr.

Kolmapäeval, 13. novembril kell 19 esineb Vanemuise Kontserdi- maja dzässisaalis duo Dessert Time – Daniel Erdmann (saksofonid, flöödid; Saksamaa), Jaak Sooäär (kitarr). Piletid 80 ja 50 kr (50kroonised piletid müügil ka sügispäevade piletilaadal 12. nov).

Reedel, 29. novembril kell 19 Vanemuise Kontserdimajas “La forza del destino” – esineb Vanemuise Sümfooniaorkester, dirigent Mihkel Kütson. Kavas G. Verdi avamäng ooperile “La forza del destino”, W. A. Mozarti Sümfoonia nr 25 ja L. van Beethoveni Sümfoonia nr 5.

UT TOIMETUS TEATAB

Kõik jooksva numברי artiklid peavad toimetusse jõudma hiljemalt esmaspäeviti, uudised ja info kolmapäeviti. Neljapäeviti kella 12ks on ajaleht juba toimetusest trükikotta saadetud. Saadetavad pildid peavad olema resolutsiooniga 300dpi. Internetis avaldatud piltide resolutsioon on 72 dpi, seega need lehes kasutamiseks ei kõlba. Peab jälgima, et foto oleks vähemalt niisama suur, kui see avaldamisel olema peaks. Palume fotosid mitte saata Wordi või Coreli failides. Portreepiltide skanneerimiseks ei sobi dokumendid, kus foto- le on löödud tempel või kiletatud mustri- galega.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOli AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulise teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridus- asutuste kuulutus- sed tasuta.

Sihtasutusel 5 aastaga 20 miljonit

Kristjan Kaljund

TÜ Sihtasutuse põhikapital on viie aastaga kasvanud 2000 korda, stipendiumiteks on selle ajaga välja makstud rohkem kui kuus miljonit krooni.

208le senisele stipendiaadile lisandus 6. novembril, sihtasutuse aastapäeval veel 37.

TÜ Sihtasutus on suurim erakapitalil põhinev teaduse ja hariduse toetaja Eestis. 1997. aastal 10 000krooniga asutatud fondil on tänaseks põhikapitali üle 20 miljoni. Maailmamastabis on see siiski kääbus – suurima samalaadse, Harvardi Ülikooli toetava organisatsiooni põhikapital on 20 miljardit dollarit.

Teadaolevalt anti esimene haridust toetav stipendium Eestis välja 1542. aastal, mil Tartu linn saatis ühe üliõpilase end Saksamaale täiendama. Järgnevatel sajanditel tegid annetusi peamiselt mõisnikud ja kaupmehed.

Ka täna on suurem osa annetajatest eraisikud, neist omakorda enamik väliseestlased, kellelt on pärit 95% kõigist annetustest.

Maksuvaba raha

Kui algusaastail kulus üle poole stipendiumirahast just maksudeks, siis tänaseks on sihtasutuse stipendiumid maksuvabad. Nii mõnigi allfond on sihtasutuse juurde tulnud just sel kaalutusel – tahab ju igauks, et tema annetatud rahast võimalikult suur osa abivajajateni jõuaks.

“Hariduse toetamine soodustab teadus- ja majanduskasvu,” rõhutas sihtasutuse usalduskogu esimees Vahur Kraft oma aastapäevakõnes. “Ettevõtte võib just täna toetatud tudengi näol endale tulevikus väga võimeka töötaja saada.”

Samas kipub annetamisega olema nagu hääletamisega – peale võtavad ikka need, kes kunagi ise põial püsti teepervel seisnud.

Juhatuse liige Indrek Musti-

Stipendiaat Kadi Grichin ja SA juhatuse liikmed Indrek Mustimets ja Sten Soosaar.

Raefondi stipendiumi pälvis magistrant Heidi-Maarja Melts, kes töötab ajaloomuuseumis giidina. 2 X VARJE SOOTAK

mets kurdab aga hoopis stipendiumikandidaatide vähesust. Harvard pole korrad, kus stipendiumile leidub vaid 1-2 tahtjat. “Reeglina on sel juhul tegemist ka tugeva kandidaadiga, kellele pole piinlik raha anda,” välistab Mustimets siiski raha valedesse kättesse sattumise.

Näiteks Ernst Jaaksoni stipendiumile, mida on tänaseks

välja antud kaks korda, laekus mõlemal korral ainult kaks taotlust. “Kuna summa on aukartust äratavalt suur – viimati 186 000 krooni – siis võib olla põhjuseks ka kartus sellega kaasneva vastutuse ees,” arvab Mustimets. Hetkel on uus Ernst Jaaksoni stipendiumikonkurss käimas. Viimane stipendiaat Ilona Nurmela kasutas saadud

raha Cambridge'i Ülikooli õpemasu tasumiseks. Pärast kooli lõpetamist on Nurmela vastavalt lepingule kohustus kandideerida õppejõu kohale Tartu Ülikoolis.

10 000 ei taha keegi

On aga juhtunud ka, et stipendiumikonkursile ei tule ühtki taotlust. Sel juhul pikendab SA konkursi tähtaega või otsib ise sobilikke kandidaate. “Igal juhul tasub oma kandidatuur esitada, kasvõi kogemuse saamiseks,” julgustab Mustimets tudengeid. Näiteks Tartust pärit tudengeid toetava Raefondi stipendiumi puhul juhtub sageli, et mõnest teaduskonnast ei tule ühtki taotlust, kuigi piisaks vaid sellest, et olla tubli üliõpilane ja 10 000kroonine stipendium on sama hästi kui pangaarvel.

Praegu on toetusesaajaid umbes kolmandik kandideerinuist. Sihtasutus annab ilmajäajatele soovi korral ka tagasisidet, mis võimaldab tulevikus edukam olla.

Börsikrahhid ja majanduslangused on sihtasutusest mööda läinud, põhikapital on säili-

TÜ RAEFONDI PREEMIAID

Emeriitprofessor Ülo Kaasik, spordiajaloo uurija ja üliõpilasspordi eestvedaja Valter Lenk, noorteadurid Jana Orion ja Kristi Viiding.

TÜ RAEFONDI STIPENDIUMID

Üliõpilased Edgar Sepp, Kersti Kokk, Jaanika Erne, Krister Tamm, Priit Salumaa, Laura Kirss ja Ott Ojaperv; magistrant Heidi-Maarja Melts.

Vt ka: www.ut.ee/sihtasutus

nud ja isegi kasvanud. Ka väljamakstavad stipendiumid võivad suurened, sest Mustimetsa sõnul on alust arvata, et osad investeeringud osutuvad väga edukaks. Samas kahetseb ta, et viie aasta eest, mil intressid olid 10-15% aastas, julgelt ja pikaajalisemalt ei investeeritud, praegu pakutakse vaid 3-4% intresse.

Põhikapitali tootlusest sõltub aga otseselt väljamakstavate stipendiumite arv ja suurus, sest sihtasutus maksab välja just kasvikuud. Puutumatuna püsiv põhikapital annab tulevikukindluse.

Uued allfondid

Tulevikuplaanid on aga suured. Kavas on tegevust laiendada neile erialadele, mis täna toetust ei saa, näiteks keemia. Äsjaloodud Rakendusfondi kaudu hakatakse lisaks stipendiumide maksmisele toetama ruumide remonti ja aparatuurisoetamist. Kindlasti plaanitakse tihendada suhtlust kodumaiste annetajatega.

Sihtasutuse aastapäeval kirjutati alla ka kaks uut lepingut. Koostöös Eesti Muusikaakadeemiaga hakatakse toetama kõrgemat muusikaharidust Eestis, Olümpiakomitee stipendiumiga aga kehakultuuritudengeid.

TÄNA LEHES

Tudengid piketeerisid keskkonnaministeeriumi ees
LK 3

Doktoriõppes Euroopas ja Tartu Ülikoolis
LK 2

Arvutiteaduse teooriapäev
LK 2

Üliõpilasteatril esietendus “Artur ja Paul”
LK 2

UUDISED

Loengute ülekanded Internetis

5. novembril alustati ülikooli arvutivõrgu loengute süstemaatilise ülekande katseprojektiga.

Esimese loengu pidas sotsiaal-, majandus- ja õigusteaduskonna üliõpilastele avatud ülikooli direktor Aune Valk teemal “Rahvuslikud identiteedid ja rahvastevahelised suhted psühholoogias”. Loeng toimus multimeediakeskuses, kus lektorit jälgis vahetult 20-30 üliõpilast. Samaaegselt jälgis arvutivõrgu vahendusel Vane-muise 46 ringauditooriumis loengut üle paarisaja tudengi.

Loengu üle-eestiliseks levitamiseks on ülikoolil sõlmitud leping Eesti Telefoniga, kelle serverist sai toimuvat samuti jälgida.

Katseprojekti õnnestumisel on plaanis kasutada ülekannet läbi Interneti, et vahendada Tartus toimuvaid loenguid kolledžitesse ning õigusinstituuti, samuti saavad arvutivõrgust loenguid jälgida neile sobivas asukohas avatud ülikooli üliõpilased, kellel on Interneti püsiühendus. Paralleelselt loengute ülekandega need ka salvestatakse ning veel aasta lõpul on plaanis mõned loengud arhiveerida serverisse, et võimaldada nende kuulamist-vaatamist üliõpilastele sobival ajal.

Volikogu esimeheks Aadu Must

Tartu linnavolikogu valis eelmisel nädalal esimesel istungil volikogu esimeheks uuesti TÜ prof Aadu Musta (Keskerakond).

Aseesimeheks valiti TÜ Kliinikumi arst Toomas Tein (Reformierakond).

Aadu Musta kandidatuuri toetas 45 volikogu liiget.

Toomas Teini valimist aseesimeheks toetas 28 volikogu liiget. Teise aseesimehe valimise protseduur katkestati, kuna kahes hääletusvoorus üles seatud prof Marju Lauristin ei saanud kummalgi korral vajalikku arvu poolthääli.

Eile kell 15 algas teine istung, kus oli kavas valida linnapea, kinnitada linnavalitsuse liikmed, moodustada volikogu alatised komisjonid, valida nende esimehed jm.

TÜs kaks uut teaduse tippkeskust

Haridusministeeriumi komisjon valis neli uut teaduse tippkeskust, millest kaks on Tartu Ülikoolis.

Tippkeskusteks said molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskus (juht Raivo Uibo) ja keemia ja materjaliteaduse tippkeskus (keskuse juhid Ilmar Koppel (pildil) TÜs ja Enn Mellikov TTÜs).

Eelmisel aastal anti teaduse tippkeskuse nimetus TÜs alus- ja rakendusökoloogia keskusele (Olevi Kull), Füüsika Instituudile (Kristjan Haller), geeni- ja keskkonnatehnoloogia tippkeskusele (Toivo Maimets) ning käitumis- ja terviseteaduse keskusele (Jaanus Harro).

Tippkeskuste tegevuse eesmärk on lähedastel või üksteist täiendavatel teemadel töötavate uurimisrühmade koostöö edendamine ja stimuleerimine. Lisaks loodavale uuele teadmiselisele oodatakse tippkeskustelt

ka nende ideede arendamise ja rakendamise alaseid tegevusi. Selleks, et tippkeskus saaks toimida ja areneda, on vaja stabiilset rahastamist. Seega kannavad kõik Eesti teaduse tippkeskused seda nimetust aastani 2006.

Lisaks kompetentsusele ja kõrge kvaliteedilisele teadustööle peab tippkeskus olema

seotud kõrgtasemel spetsialistide ettevalmistamisega (sh doktoritööde ja järel doktorite efektiivne rakendamine).

Tippkeskustel on juba praegu koostöövõrgustik Eestis ja välismaal, nende kaudu on võimalus ühineda rahvusvahelise tippkeskuste võrgustikku vastavalt Euroopa teadusruumi poliitikale.

Eestis sai teaduse tippkeskuste võrgu väljaarendamine alguse 2001. aastal, kui konkursi korras nimetati kuus tippkeskust. Nimetatud tippkeskused said võimaluse taotleda riigieelarvest täiendavat finantseerimist kõrgetasemelise teadustöö tegemiseks vajaliku keskkonna loomiseks.

Käesoleva aasta tippkeskuste konkursile laekus 12 taotlust, neist seitse eelmisel aastal potentsiaalse tippkeskuse nimetuse saanud keskust ja 5 uut taotlust.

Noore teadlase preemia anti Ahto Buldasele

Vabariigi presidendi kultuurirahastu noore teadlase preemia sai tänavu TÜ arvutiteaduse instituudi poolt esitatud arvutiteadlane Ahto Buldas.

Ahto Buldas on pälvunud laialdase ülemaailmse tähelepanu oma töödetsükliga krüptograafiast, eriti digitaalsest ajatembeldusest. Tema viimase kolme aasta artiklite tsiteerimisindeks on üle 40, mis on üks paremaid näitajaid Eesti arvutiteadlaste hulgas. Trükkis on ilmunud 42 teaduspublikatsiooni, neist 11 kõige autoriteetsemates väljaannetes, lisaks 18 populaarteaduslikku artiklit.

Ahto Buldas on tegelnud krüptograafia probleemidega Cybernetica ASi vastavas töögrupis 1993. aastast, kirjutades paralleelselt doktoridissertatsiooni algebra ja graafiteooria

valdkonnas. Temast kujunes Cybernetica AS avaliku võtme infrastruktuuri uurimise töögrupi liider, kes on viinud oma töögrupi maailmatasemele. Ahto Buldas kuulub selle valdkonna liidrina Eestis ka seadusloomekomisjoni elektronidokumentide alal, osaleb ISO standardiorganisatsiooni töös jm.

Ahto Buldase teadustöö edukusele on kindlasti kaasa aidanud tema eruditsioon väga paljudes matemaatika valdkondades, mis on omandatud peamiselt iseseisva tööga.

Praegu töötab ta Tartu Ülikoolis teoreetilise informaatika dotsendina (0,5 koormust) ja Tallinna Tehnikaülikoolis andmeturbe professorina (0,5 koormust). Sellisel moel ühendab ta valdkonda edendades Tallinna ja Tartu andmeturbe ekspertide tegevuse.

UUDISED

Germanistika-konverents Tartus

1. ja 2. oktoobril toimunud konverentsi "Germanistika Tartus" teemad puudutasid kõiki saksa filoloogia valdkondi.

Tartu Ülikooli saksa filoloogia õppetooli assistendi Kaari Antzoni sõnul oli ettekandeid keele- ja kirjandusteadusest, didaktikast, õpetajakoolitusest jm. "Mitmed ettekanded kajastasid germanistika arengut Tartus läbi kahe sajandi, 19. saj keskpaigast uuema saksa kirjandusteaduseni 90ndatel aastatel, hõlmates ka nõukogude aega, mil humanitaarteadustes olid võimalused kraadiõppeks ja teadustööks piiratud," ütles Antzon.

Kavas oli nii ülevaateisema iseloomuga ettekandeid (nt naiskirjanduse mõiste, keeleteaduse ja kirjanduse seosed, mitmekeelsuse mudelid) kui ka kitsamate uurimissuundade ja -tulemuste tutvustusi.

Antzoni sõnul on kevadel kavas korraldada tudengite teaduskonverents, et taaslustada kunagise Üliõpilaste Teadusliku Ühingu traditsiooni.

Lisaks TÜ õppejõududele esinesid ettekannetega ka külalised TPÜst, Lätist, Leedust, Soomest ja Saksamaalt, nende hulgas emeritprof dr Helmut Richter Berliinist, kes oli 2003. aasta kevadsemestril saksa filoloogia õppetooli külalisprofessor.

Õppimis- ja töötamisvõimalused Soomes

11. novembril külastavad ülikooli Soome kõrgkoolide karjäärinõustajad.

TÜ üliõpilaste karjääriteenistuse spetsialisti Margit Tago sõnul osaleb karjääriteenistus ühe partnerina Leonardo da Vinci projektis Skilled Gatekeepers.

Projekti põhieesmärk on toetada tudengite töölesaamist, arendada karjääriteenistuste koostööd ja kaardistada muutusi tööturul. Partneritena osalevad karjäärinõustajad Soomest, Prantsusmaalt, Saksamaalt, Kreekast, Suurbritanniast jm.

Kõigil huvilistel on võimalik osaleda kell 16 algaval seminaril, kus nõustajad tutvustavad töötamis- ja õppimisvõimalusi Soomes, annavad nõu, kuidas võõras keskkonnas kiiremini kohaneda ja vastavad kuulajate küsimustele. Info: 376 205, tamargit@ut.ee.

Salakaubandusest ohustatud liigid botaanikaaias

Botaanikaiaia õppeklassis avati rändnäitus "Ära osta nende elu!", mis avab pildi ülemaailmse kaubanduse, sh salakaubanduse ohtlikust mõjust looduslikele looma- ja taimeliikidele.

Rahvusvahelist kauplemist looduslike looma- ja taimeliikide ja muu sihiga vedu üle riigipiiride reguleerib loodusliku loomastiku ja taimestiku ohustatud liikidega rahvusvahelise kaubanduse konventsioon. Sellega on ühinenud ka Eesti.

Näitus annab teavet kauplemise tõttu väljasuremisohus olevatest liikidest, piirangutest ja reeglitest nendega kauplemisel. Väljapanek jääb näitus avatuks 12. detsembrini.

Info ja gruppide registreerimine tel 055 613989 (Kristel Toom, Tartu Keskkonnahariduse Keskus).

Kas läbimurre doktoriõppes on tõepoolest *mission impossible*?

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

Teadusülikooliks saamise ja olemise üks peamisi tingimusi on kõrgelt kvalifitseeritud teadlaskaadri olemasolu ning selle järjepidevus.

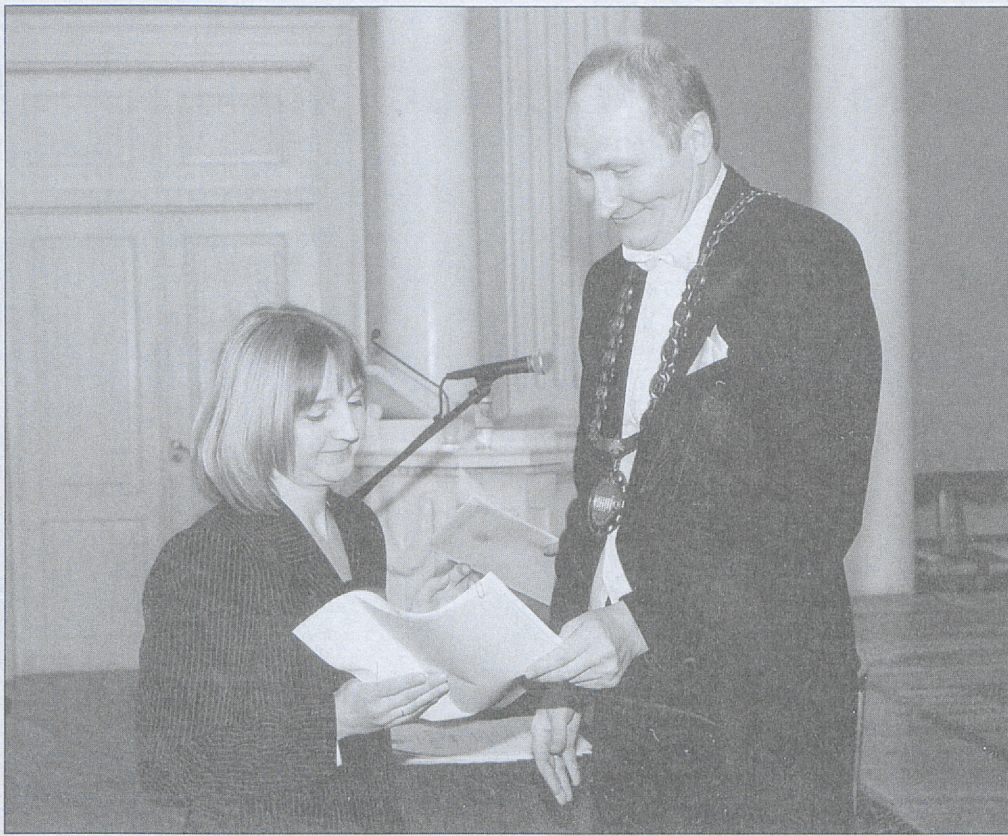
Eestis tervikuna on doktori-kraadide kaitsmise arv väike, võrreldes nii ELi maade keskmise kui ka USA vastava näitajaga. Euroopa teadus- ja tehnoloogiaindeks 2002 annab ELi keskmiseks näitajaks 1998. aastal 0,55 uut teadus- ja tehnoloogiadoktorit 1000 inimese kohta vanusegrupis 25-34 aastat.

Samuti on madal doktorantuuri efektiivsus (nominiaalajaga kaitsnute arv TÜs oli aastal 2001 vaid 27,3%). Teiselt poolt on Eestis doktorantuuris ligi 1000 õppurit, kellest paljude jõudmine doktoritöö kaitsmisele võtab väga kaua aega. Väike doktorikraadiga inimeste juurdekaskv pärssib normaalset teadlaskonna ja õppejõudude kaadri taastootmist Eesti kõrgkoolides ja teadus- ja arendusasutustes. See takistab ka teadusmahuka tootmise ja tehnosiirde elluviimist Eesti ettevõtetes.

Tartu Ülikooli hetkeseis

Teadus- ja arendusnõukogu andmetel on Eesti teadlaste keskmine vanus alates 1995. aastast püsinud stabiilselt 46-47 aasta ümber. TÜs on alates 1998. aastast käesoleva ajani toimunud vananemine ca 0,4 aasta võrra (1998 – 44,2 aastat, 2000 – 44,6 aastat). Doktoriõppe läbinute keskmine vanus ajavahemikul 1997-2001 doktorikraadi kaitsmisel kaitsmise aasta järgi on kõikunud 32,5 (1999) ja 34,8 (2001) vahel. TÜ doktorantide (751 õppurit) keskmine vanus on praegu 32,6 aastat. Seega võime öelda, et enamik TÜ doktorante on kaitsmisel just sellises eas, kus nad klassifitseeruvad veel noorteadlasteks (st alla 35 aasta vanad).

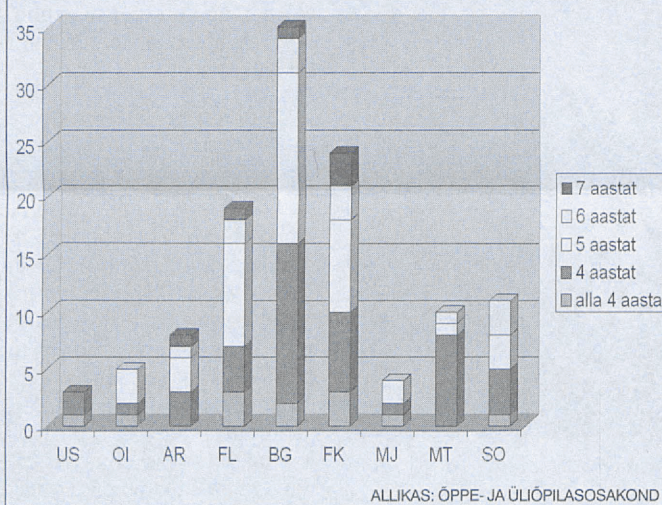
TÜ magistrandid kaitsesid 1999-2001 kokku 535 tööd, nominiaalajaga lõpetanute keskmine protsent on 41,3. Doktorikraade on 1999-2001 kaitsnud kokku 146 (1999 – 48, 2000 – 48, 2001 – 50), nominiaalajaga kaitses keskmiselt 27,3% (1996-1998 vastuvõetutest kaitses nominiaalajaga ca 20%). Kui võtta kokku kolme

Inglise filoloogia õppetooli vanemteadur Silvi Tenjes oli üks viiekümnest, kes kaitses doktoriväitekirja eelmisel aastal.

JAAK NILSON

1996-1998 alustanud doktorantide lõpetamise kiirus

ALLIKAS: ÕPPE- JA ÜLIÕPILASOSAKOND

suurema valdkonna (arstiteadus, loodusteadused, humanitaar- ja sotsiaalteadused) panus magistri- ja doktoriõppesse, oleks pilt järgmine: humanitaar- ja sotsiaalteadused on aastate 1997-2001 keskmisele andnud 55% kaitsstud magistritest, kuid ainult 30% kaitsstud doktoritöödest.

Loodusteaduste valdkonnas on kaitsstud ca 40% magistritöödest, kuid ligi 50% doktoritöödest. Muidugi tuleb arvestada ka seda, et sotsiaalteadused on

meil uued ja nende doktori- buum alles algamas. Keerulise- maks teeb asja see, et 3+2 süsteemi ellurakendumisel pole magister enam teaduskraad ning akadeemilisi positsioone saavad edaspidi täita ikkagi vaid doktorikraadiga töötajad.

Suundumused

Uuest kõrgkooliseadusest tulevalt on haridusministeerium plaaninud tellida Eesti kõrgkoolidelt alates 2002/2003. õppeaastast 250 doktorikraadiga lõ-

VÄITEKIRJADE KAITSMINE 1999-2001

Magistrandid – 535 (sh 2001 – 240)

Doktorandid – 146 (sh 2001 – 50)

petanut. Kuna TÜ panus on viimaste aastate keskmisena olnud ca 60% kaitsstud doktorikraadidest, tähendaks see, et sama suhte säilimisel peaks TÜ tagama alates 2008. aastast vähemalt 150 uut doktorit. Ehk teisiti – see märgiks lähima viie aasta jooksul kolmekordset kaitsmiste arvu kasvu 2001. aastaga võrreldes! Võimatu! See on täitmatu ülesanne, oleks esimene reaktsioon. Kas aga ikka on nii võimatu?

Kindlasti on siin erinevaid lahendusvariante. Kõige lihtsam oleks "lõdvendada" senikehtinud kaitsmisnõudeid ning sel teel tagada hulga senikaitsmata töde kaitsmine. Teine võimalus oleks kiiresti organiseerida uute, alles alustavate doktorantide lühendatud ajaga (3 aastat) "masstootmine" kraadiõppekeskuste või mõne muu sarnase struktuuri kaudu (Soomes mudel). Kolmas, kõige raskem ja keerulisem, aga mitte võima-

tu tee on samade kaitsmisnõuete säilitamisel saavutada põhimõtteline murrang doktorantidega tehtavas töös.

Doktoriõppe tulemuslikkuse suurendamine peab kuuluma TÜ teaduspoliitika strateegiliste tegevuste hulka ning olema uue strateegilise arenguplaani üks läbimurdevaldkondi. See peaks toimuma üheaegselt vähemalt kolmel suunal.

Läbimurde võimalikkusest

Juhendajate huvitatuse ja vastutuse suurendamiseks tuleks analüüsida edukate ja ebaõnnestunud doktoriõpingute peamisi põhjusi ning leida motiveerivaid ergutusvahendeid. Kas oleks ebareaalne loota, et ülikooli 125 professorit suudaksid igal aastal tagada ühe oma doktorandi kaitsmisele jõudmise? Sel juhul poleks 150 kaitsmist aastas üldsegi ainult unistus. Ehk aitaks ka kraadiõppurite tulemuslikkuse senisest oluliselt suurem arvestamine akadeemilistel valimistel?

Doktoritööde teemade aktuaalsust on võimalik tõsta eelkõige rakendusliku kallakuga doktoriõppe prioritseerimisega, sh tehnoloogilise kallakuga doktoriõppe kavade väljaarendamisega. Sidemete arendamine ettevõtlusega (tuleviku-reaalsus) ning töö ELi 6. raamprogrammi projektide raames tagaks tehnoloogilise kallakuga doktorantidele lisafinantseerimisallika, võimaldades luua motivatsiooni kõrgetasemeliseks teadustööks.

Doktorantide motivatsiooni suurendamiseks oleks hädavajalik senikehtiva atestatsiooni-korra muutmine, doktorantide võimalike finantseerimiskeskide mitmekesistamine ning ettevõtluslepingute alusel töötavate doktorantide institutsiooni teke. Põhimotiveerimine peaks toimuma ikkagi ühiskonna poolt: mida teeb doktorant oma kraadiga, kui ta ei taha või ei saa teadust teha? Kus mujal peale teadusarendusasutuste seda väärtustatakse?

Kindlasti on veel teisi vahendeid eesmärgini jõudmiseks. Eelkõige on aga vaja ühist platvormi, et saavutada läbimurre, viia plaanitu sihikindlalt ellu ning tagada vajalikud ressursid vähemalt viieks aastaks.

Arvamused, kommentaarid:
madis.saluveer@ut.ee

Esimene arvutiteaduse teooriapäev

Tarmo Uustalu
TTÜ dotsent

Roosta puhkekülas toimus Tallinna ja Tartu arvutiteaduse teooriapäev.

Tegu oli esimese üritusega pikemast sarjast, mille eesmärgina tahavad algatajad Helger Lipmaa Helsingi Tehnikaülikoolist, Varmo Vene TÜst ja allakirjutanu luua Eesti teoreetilise kallakuga arvutiteadlaste foorumi. See oleks koht, kus saaks kõnelda oma uurimistööst, kuulda teiste töödest, arutada päevaprobleeme, aga ka lihtsalt professionaalselt ja puhtinimlikult suhelda. Foorum võiks eriti kasulik olla kraadiõppuritele kui paik, kus õppida, harjutada ettekannete pidamist, leida teemasid ja kontakte.

Sven Laur.

Roosta sündmus meelitas kohale 30 osavõtjat akadeemikutest üliõpilasteni, mis Eesti teoreetilise arvutiteaduse kogukonna kohta tähendab praktiliselt sajaprotsendilist esindust.

Päevakava koosnes kahest tutorial-tüüpi ülevaatest ja ning seitsmest tehnilisest ettekandest krüptoloogia ning programmeerimisteooria ja loogika teemadel.

Ettekannetega astusid üles Ahto Buldas (TTÜ/TÜ), TÜst veel Peeter Laud, Sven Laur, Jaanus Põial, Mati Tombak, Varmo Vene ja Jan Willemson jt.

Tase oli ühtlaselt üsna kõrge. Eredaimana jääb aga allakirjutatule meelde TÜ magistrandi Sven Lauri nii sisult kui ka esitlustehniliselt perfektselt läbi viidud tutorial maailmas suvest alates laineid löönud algarvulistestist, mis on revolutsiooniline arvuteooria ja keerukusteooria, aga võib-olla mitte üldse kauges perspektiivis ka rakenduse ja krüptoloogia jaoks.

TA teadlasvahetus

Eesti TA ja tema välispartnerite vahel sõlmitud koostöölepingutega sätestatud teadlaste ekvivalents vahetuses on võimalik osaleda kõigil Eesti teadlastel. Nende kvalifikatsioon peab vastama partnerakadeemia esitatavatele nõuetele ja nad peavad töötama ülikoolis või teadusasutuses ja täitma teadusteemasid, mis on evalveeritud vastavalt teadus- ja arendustegevuse korralduse seadusele ja on sihtfinantseeritavad, samuti tunnustatud teadusliku renomeega üksikteadlastel.

Seejuures tasub vahetuse korras Eestit külastava teadlase vastuvõtukulud (limiidi piires) TA Välisvahetuse Fond, meie teadlase kulud välismaal aga sealne partnerakadeemia. Vahetusvoodi kasutamiseks

on Eesti teadlasel esmalt vaja kontakteeruda asutusega, mida ta soovib külastada ja saada sealt põhimõtteline kirjalik nõusolek vastuvõtuks, seejärel esitada taotlus vahetussõiduks (www.akadeemia.ee).

Taotlusi 2003. aasta kohta oodatakse paberkandjal hiljemalt 15. novembriks Eesti TA välissuhete talitusele (tuba 16, Kohtu 6, 10130 Tallinn).

Info: tel 644 8677 (Anne Põitel) ja 645 1925 (Ebe Pilt), foreign@akadeemia.ee ja ebe@akadeemia.ee.

Väliskollegide vastuvõtmiseks on Eesti teadlasel (asutusel) vaja saada välispartnerile kutse koos soovitusena pöörduda enda Eestisse lähemaks vastava akadeemia poole (kontaktandmed koduleheküljelt).

Tudengid astuvad esmaspäeval sügispäevadesse.

VARJE SOOTAK

Tudengisügis '02

NB! Tudengisügis'02 info Krambambuli infopunktis ja koduleheküljel www.ut.ee/studentdays koos piletihindadega

Proloog. Esmaspäeval, 11. novembril

kl 19	Mälukas – mõttesport	Üliõpilasmaja (Kalevi 24)
kl 22	Chick'n'bänd	Üliõpilasmaja
Teisipäeval, 12. novembril		
kl 07	Avaorienteerumine: hommiku annad – nädala võtame... aga miks nad jooksevad?	Raekoja ees
kl 11-16	Koome telgedel vaipa linnapeale	TÜ peahoone
kl 12	TUDENGISÜGIS'02 ja näituse TUDENGIFOTO'02 avamine	TÜ raamatukogu
kl 12.15	Kohtumine "Linnavalitsus versus tudengid"	TÜ raamatukogu
kl 17	PILETILAAT Laadal piletid odavamad!	TÜ füüsikahoone (Tähe 4)
kl 17	Kõrtsiloeng tudengitraditsioonidest H. Palamets	Krambambuli (Ülikooli 18a)
kl 18	Päntrikino	Raatus 22
kl 18-20	Vabalava "Tudengitoit- ja jook"	Krambambuli
kl 19	Kiigelaulukuuik	TÜ aula
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga draama "Tšehhovi kolm öde"	Vanemuise väike maja
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga draama "Potteri lõpp"	Sadamateater (Soola 5b)
kl 20	Vaimu kandmine. "Tudengipäevad läbi aegade". Dahling, JääBoiler	Üliõpilasmaja
kl 21	Eesti Nukuteatri etendus "Liisi Koikson ja Casanova"	Lutsu Teatrimaja (Lutsu 2)
kl 21	Ülikooli Filmiklubi filmiõhtu	Näituse 2-ring
kl 22	Mosquito	Püssirohukelder
kl 22	ISIClub Ketsup Party "Punased tipsid ja valged lipsud" DJ E. Aav	Atlantis
kl 10-14	Üliõpilasesinduste avatud uksed	Tartu kõrgkoolid

Kolmapäeval, 13. novembril

kl 09.15	Hommikupalvus	Peahoone 227
kl 16	Trepijooks "Kaks astet korraga – trepid sirgu!"	Narva 27 ühikas
kl 18	Improviseeritud etteastete õht "..." ja jumal löi tudengi"	Kohvik Mamman (Raatus 22)
kl.18	Päntrikino	Raatus 22
kl 18-20	Vabalava "Tants ja trall"	Krambambuli
kl 18	Üliõpilastele soodushinnaga lasteopera "Hansuke ja Greteke"	Vanemuise väike maja
kl 19	Eesti Nukuteatri etendus "Kiritöö – uusromantism sõnas ja laulus"	Lutsu Teatrimaja

kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga muusikal "Verevennad"	Vanemuise suur maja
kl 19	Duo "Dessert Time" D. Erdmann (saksofonid, flöödid; Saksamaa), J. Sooäär (kitarr)	Vanemuise kontserdimaja
kl 19	Ansambel Triskele III CD esitlus	TÜ aula
kl 19	CinEd@ys: Yasemin (Saksa'88)	Kino Illusioon
kl 20	Taizé palvus	Õpetaja 5
kl 20	Konkurss "TUDENGIBÄND 2002"	Üliõpilasmaja
kl 21	CinEd@ys: Viha (Prantsuse'95)	Kino Illusioon
kl 22	Maleva- ja Tartu-teemaline õhtu Whitecollar Blue	Püssirohukelder
kl 22	"Bashment – Reggae rütmid" DJ-d R. Ringvee ja T. Laamann	Club Tallinn
kl 22	TudengiSeksikas! Valitakse kõige paljam, kõige lühem, kõige pikem! DJ Marko Kiljak	Atlantis
kl 23	Ladies Night, DJ A. Kruusmann	XS

Neljapäeval, 14. novembril

kl 18	"Cultural Shock Rocks" välistudengitega – AIESEC	Peahoone 102
kl 18-20	Loengusari "Kultuur ei kopita!" – "Nimed marmortahvlil kaadritagustes", räägivad asjaosalised	TÜ raamatukogu
kl 19	Tartu Üliõpilasteatri etendus "Artur ja Paul ehk veidi enne maailma loomist"	Lutsu Teatrimaja
kl 19	Sojuzmultfilmi multikateõhtu	Vana Kohvik
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga koomiline ooper "Salakütt"	Vanemuise väike maja
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga muusikal "Verevennad"	Vanemuise suur maja
kl 19	CinEd@ys: Laager (Ungari'95)	Kino Illusioon
kl 19.30	Kohvikukontsert Tiit Born	Vana Kohvik
kl 18	Mart Laari avalik loeng "Kas kõik on andestatav?"	Näituse 2-105
kl 20	Konkurss"TUDENGIFILM 2002" ja moeshow "Külmunud tudeng"	Üliõpilasmaja
kl 21	CinEd@ys: Võit (Inglise-Prantsuse-Saksa'95)	Kino Illusioon
kl 21	Etendus "Apolloni sünd" Slaidiprogramm	Ajaloo Muuseum
kl 22	"Taaralinnas tarkust nõudmas"	Püssirohukelder
kl 22	Speed Free ja Tanel Padar	
kl 22	Reisiklubi.	
kl 23	Black Rokit Unplugged,DJ Mike Sun	Atlantis
kl 23.30	Rock Vile Vibe, DJ H. Merikan	XS
kl 23.30	Taizé palvus	Pauluse kirik

Reedel, 15. novembril

kl 15	Spordishow: üliõpilasesindused võtavad mõotu pallimises, rullimises, sakkimises&nokkimises	EPMÜ spordihoone

kl 18	Eesti Nukuteatri etendus "Hofmeister ehk lärm"	TÜ aula
kl 18	Tartu Üliõpilasteatri etendus "Artur ja Paul ehk veidi enne maailma loomist"	Lutsu Teatrimaja
kl 19	2-osaline kontsertetendus lastele "Elevandipoeg Babar" "Variatsioonid Purcelli teemale"	Vanemuise suur maja
kl 19	CinEd@ys: Sindbad (Ungari'71)	Kino Illusioon
kl 21	CinEd@ys: Ohverdamine (Rootsi-Prantsuse-Inglise'86)	Kino Illusioon
kl 21	Tuberkuloited unplugged	Vana Kohvik
kl 22	Tuju loob PS Troika	Püssirohukelder
kl 22	Diskoteek. DJ-d C. Simmonds (London), StenGun, E. Mander, A. Aaver, K. Kalev, Laurel	Club Tallinn
kl 22	Nädalavahetus algab Atlantes! Klubitantsijad ja DJ Raul Rooma	Atlantis
kl 23	Drum&Bass Local Stars	
kl 23	Methodik, Studios, Alex, Mowka	Varjend(Pargi 8)
kl 23	30 aastat Eesti D.I.S.C.O. sünnist! DJ P. Allas	XS

Laupäeval, 16. novembril

kl 14	Üliõpilastele soodushinnaga muinaslugu "Pilli-Tiidu võluvile"	Vanemuise väike maja
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga draama "Hingetõmme"	Sadamateater
kl 19	Balletiõhtu "Chopiniana" ja "Quiteria pulm"	Vanemuise suur maja
kl 20	Karneval. Evangeelsete noorte üritus	Üliõpilasmaja
kl 21	Tudengikaraoke koos Summeriga	Vana Kohvik
kl 22	Hullud Kraed	Lutsu Teatrimaja
kl 22	Tricky Jay	Püssirohukelder
kl 22	Latinos in the House! DJ Damaso	Club Tallinn
kl 22	Cosmodrome! DJ-d Kolzar, Aav	Atlantis
kl 23	Sound Machine: Mander, Mac, Anti	Varjend
kl 23	Sounds of Hip-Hop, DJ Möls	XS

Pühapäeval, 17. novembril

kl 19	Sügiskontsert. Jaan Tätte ja Tõnu Raadik	TÜ aula
kl 21	"Tudengisügis 2002" lõpetamine Emajõe ääres	Jalakäijate sild (Lai tn)

Happy Hour

T-N kl 15-18 tudengitele soodushinnad Raatuses Kaubamajas

Spordisõbrale

TR kl 10-13 *squashi* ja saalibändi trenn tasuta Riia 181a. Tudengiturniir *squashis* toimub laupäeval, 16. novembril kell 11 Riia 181a. TR kl 12-18 *bowling* ja saun tudengitele soodushinnaga Bowling Clubis (Vaksali 27).

Sügispäevadeks on Loom valmis

Mari-Liis Huvato
ajakirjanduse eriala
üliõpilane

Teisipäeval algavad Tartus taas tudengite sügispäevad.

Juba esmaspäeval viskab aga tudengipäevade maskott Loom seljakoti selga. Keegi ei tea, kas ta on koer, hunt, rott või sabaga karu, aga igatahes ei kavatse Loom terve eelseisva nädala jooksul koju hambaid pesema, sööma või magama minna. Tudengipäevade ajal ei ole tal selleks lihtsalt aega. Pealegi on Loomal kõik vajalikud asjad suures seljakotis olemas.

Sügispäevade eelmäng algab juba esmaspäeval, kui meeled tehakse erksaks mõttespordiga. Siis saab kõik oma teadmised teistele ette laduda ja ülejäänud nädalaks täiesti ära unustada.

Sest ülejäänud nädal on *show*, lõbu ja veel kord *show*. Kooli peale pole tarvis mõelda. Tuleb teha vaid kõik, et tudengiaastatest jääks meelde ka midagi muud peale õppejõudude, loengute ja kaastudengite.

Kuna tudengipäevad on eelkõige traditsioonide jätkajad, otsustasid sügispäevade korraldajad ülikooli kultuuriklubist teha avapäeval väikese tagasi-vaate möödunule. Teisipäevane

vaimu kandmise õhtu on kultuuriklubi projektijuhi Taimi Silla sõnul eelkõige kummardus hiljuti lahkunud kauaaegsele tudengipäevade korraldajale Heino Varikule.

Sügispäevadest läbi aegade muljetavad vaimu kandmise õhtul endised kultuuriklubilased. Muusikalise osa täidavad tudengibänd Dahling ning sügispäevade kohustuslikuks ansambliks kujunenud JääBoiler. Viimasest on mingi osa olnud sügispäevade vaimu kandjateks juba kümme aastat. Kas siis Jääääre, InBoili või mõne muu koosseisu näol.

Kuna üritusi on palju ja tudengi rahakott ei kannataks neid kõiki välja, läheb Loom teisipäeval ülikooli fütisikahoonesse. Seal on võimalik osta peaaegu kõigi ürituste pileteid tunduvalt odavamalt kui mujal. Kokkuvõttes on garanteeritud.

Selleaastaste tudengipäevade suurim üllataja on aga Sõbra maja, mis ei olegi enam tegelikult Sõbra maja, vaid hoopis Tartu Üliõpilasmaja. Tegelikult on ta olnud Tartu Üliõpilasmaja juba mõnda aega, kuid tartlased ei ole tahtnud siiski vanast nimest loobuda. Taimi Sild leiab, et nüüd on aeg mõista, et Sõbra maja on minevik.

Kuid nimi ei ole ainus, mis on muutunud. Suvel maja suures saalis tehtud remont loob ürituste korraldamiseks täiesti uued võimalused.

Näiteks sügispäevade populaarseimat üritust on nüüd võimalik vaadata mitmedimensiooniliselt – nii otse saalist kui ka all korrusel asuva kohviku suurelt ekraanilt. Samuti käivad mööda maja ringi filmikaameraga mehed, kes üritavad tabada tudengite meeleolusid ja neid suurel ekraanil ka näidata.

Tudengifilmi ajal ei pea aga tudengid istuma vanade kõvade toolide peal või kükitama saalinurgas. Loomal ei ole tarvis isegi oma seljakotti istmiku alla võtta. Ülikooli aula vanad, kuid armsad ja mugavad toolid leidsid endale üliõpilasmajas uue kodu.

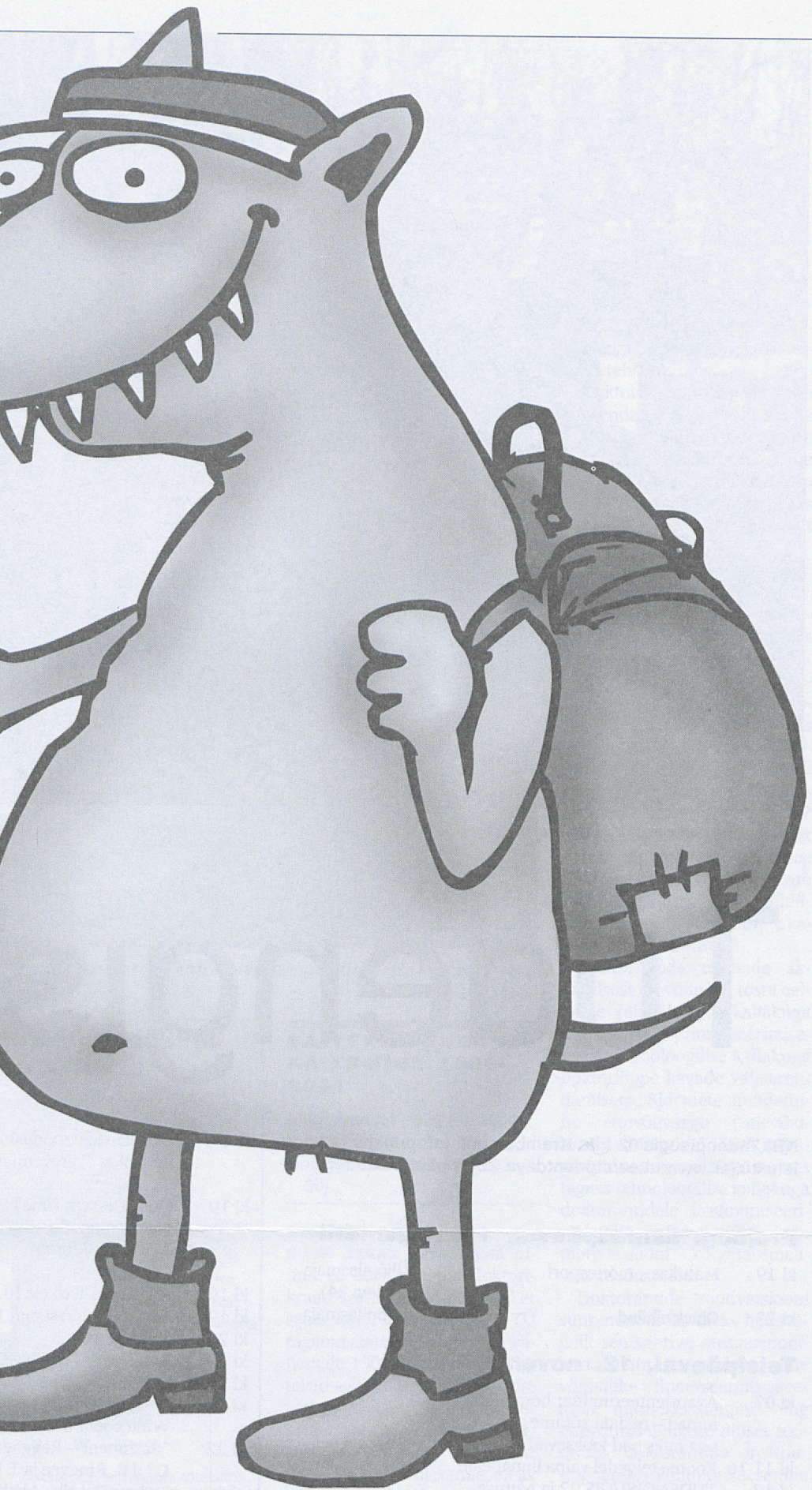
Loomale meeldib filme vaadata ja neid ka ise teha. Filminäitamine on kujunemas ka tudengipäevade traditsiooniks. Eelmisel aastal näidati lühifilme ja multikaid Päntri ühikaks ristitud vanas Pepleri ühiselamus. Sel aastal on põhjust muuta kinonäitamise kohta. Vastvalminud Raatuse ühiselamu puhas ja valge sein ning selle kõrval olev Raatuse kaubamaja parkla oleks justkui loodud välikino jaoks.

Kino Illusioon näitab sügispäevade ajal Euroopa filminäädala filme, Vana kohvik lapsepõlvehõngulisi Sojuzmultfilmi multikaid.

Tudengifilm aga läheb aina paremaks. Ehk mõjutab seda ka žürii, kes muutub omakorda aina autoriteetsemaks. Sel aastal valivad teiste seas parimaid tudengite filmikarpi püütud teoseid välja Ilmar Raag ja Üllar Saaremäe.

Samal ajal, kui žürii vaidleb, kes võiks olla parim, astuvad lavale modellid. Et tuua filmivaatajateni Tartu Kõrgema Kunstikooli moeshow “Külmunud tudeng”.

Filmivaatamise, bändikuulamise ja ööklubides tantsu vihtu-

mise vahepeal soovib Loom ka midagi rahulikumat teha, näha, kuulda. Selleks on tal ka võimalus. Teisipäeval näiteks seatakse peahoonesse üles kangasteljed. Igaüks saab nendel kududa oma sentimeetri vaiba sisse, mis kingitakse hiljem Tartu uuele vanale linnapeale.

Kooliõpilastele aga võiks lausa kohustuslikuks lugeda öise ajalootunni ülikooli ajaloo muuseumis Toomel. Etendus “Apoloni sünd” annab pildilise ülevaate Kreeka müütidest, kirjan- dusest, vanamuusikast ja tant- sudest.

Etendusele järgneb ülikooli aastapäevale pühendatud slaidiprogramm Toome varemetses, mis tutvustab tartlastele kodulinna ajalugu.

Esinemishimulised, kes kuskil mujal üles astuda ei soovi, võivad sõna võtta Krambambuli vabalaval. Teisipäeval saab demonstreerida oma toiduvalmistamise oskusi. Žüriile esitatud söökidest valitakse välja tudengisõbralikumad. Kui kõik hästi läheb, saab Krambambuli suu- rel ekraanil näha ka publi koka toimetusi köögis.

Kolmapäeval toimub Kram-

bambuli vabalaval tants ja trall, kus võib igaüks oma andeid luule, muusika, tantsu ja muu sellise vallas demonstreerida.

Erinevalt varasematele tudengipäevadele on sel aastal päevadel ka kindel algus ja lõpp. Ametlikult avatakse tudengipäevad ülikooli raamatukogus tudengite fotonäitusega. Sügispäevad lõpetab pühapäevane sügiskonsert Jaan Tätte ja Tõnu Raadiku esituses. Seejärel süüdatakse jalakäijate silla juures küünlad ning saadetakse need heade soovide ja mõtete Emajõe voogudesse.

Kas Tudengisügis on juba alanud?

ARHIIV

Slaidiprogramm vanast Tartust Toomemäel

Terje Lõbu
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

Ülikooli juubeliaastal valmis TÜ Ajaloo Muuseumil koos kevadel avatud näitusega “Tartu ülikool ja Eesti” slaidiprogramm “Taaralinnas tarkust nõudmas”.

Jüripäeval õnnestus linna- rahval korra meie slaidiprogrammi Toomkiriku varemeis ka näha, kuid kurikaeltele meie poolt pakutu ei meeldinud, nii et ekraan kadus öösel vare- meist.

Üritame jälle ning loodame seekord kultuurisõbralikke tartlasi vaatama programmi, mis viib meid 19. sajandi Tartusse. Huvilistel on võimalik näha suurmehi ja maju, teadus- aparaate ja instrumente – kõi- ke, mis on toonud Tartu Ülikoo- lile kuulsust nii meie maal kui kaugemal.

Seda kõike näete Toomkiriku varemete vahel ning täiesti priilt 14. novembril kella kaheksa ja kümne vahel õhtul. TÜ Ajaloo Muuseum kutsub nauti- ma ülemöödunud sajandi kau- neid Tartu vaateid!

Tudenginäidend aastast 1773=2002

Kaks isa. Ühel tütar, teisel poeg. Noored on salaja armunud. Isad keelavad lastel kohtuda, need aga vannuvad teineteisele igavest truudust. Poiss saade- takse ülikooli, tüdruk jääb teda ootama. Lugu läheb päris hul- luks, kui tüdruku juurde ilmub võluv *hofmeister* ehk koduõpe- taja, ja see, mis poisiga suurlin- nas juhtub... uhhh.

Vastamisi on noored ja vanad, inimesed ja nukud, tõsi ja nali, elu ja mäng.

Miks “Hofmeister” just noo- rele? Noore mehe kirjutatud, mässumeelne lugu, muinasju-

tuline ja mis peasi – õpetlik. Tuleb saada iseseisvaks, ise ot- sustada, mitte jääda nukuks.

Miks LÄRM? Sa saad seda teada.

Jakob Michael Reinhold Lenzi “Hofmeister ehk lärm”

Lavastaja Katri Kaasik-Aaslav. Mängivad Andres Roosileht, Ingrid Isotamm, Anti Kobin, Tiina Tõnis, Are Uder, Tõnu Tepandi. Kahe vaatuses 1t ja 30 minutit. TÜ aulas 15. no- vembril kell 18. Piletid eelmüü- gis Lutsu Teatrimajas (Lutsu 2) ja piletilaadal.

Esinduselt kolm üritust ekstra tudengitele

Kairi Saar
TÜ Üliõpilasesinduse
kultuuritoimkonna esinaine

TÜ Üliõpilasesindus meeli- tab tudengi järgmisel nädalal haridusparadiisi, Atlantisse ja kultuuriõhtule.

Teisipäeval kell 10-14 on üli- õpilasesinduse ruumides ava- tud uste päev teemal “Tahad õppida paradiisis?”, kus ürita- takse tudengite abiga leida mooduseid, kuidas ülikoolielu paremaks muuta.

Sama päeva õhtul algab klu- bis Atlantis järjekordne tuden-

gipidu I:SI CLUB, kus teemaks “Ketchup Party” ja stiiliks puna- sed tšipsud ning valged lipsud. Peole lisavad võrtsi ketšupi- tibid ja majoneesimees.

Kaks päeva hiljem, neljapäe- val kell 18 on kõik filmi- ja kul- tuurihuvilised noored oodatud TÜ Raamatukogu konverentsi- saalis. Filmi “Nimed marmor- tahvil” noored staarid Priit Võigemast, Ott Aardam, Karol Kuntsel ja Mart Toome astuvad üles üldhariva kultuuriloengu- te sarja “Kultuur ei kopita” tei- sel üritusel. Oodata on ka ülla- tusetteastet.

Vana kirjakeele päevad

Urve Pirso
eesti keele magistrant

14. ja 15. novembril korraldab TÜ eesti keele õppetooli vana kirjakeele uurimiskühm järjekordsed vana kirjakeele päevad.

Kirjakeele ajaloo päevi hakati eesti keele õppetoolis pidama 15 aasta eest. Iga kord on üritus olnud seotud mõne tähelepänuväärse sündmusega meie kirjakeele ajaloos. Seekord tähistame 380 aasta möödumist katoliku liturgilise käsiraamatu "Agenda Parva" ilmumisest: teose eesti osa sisaldab lõuna-eestilist keelekasutust.

370 aastat tagasi ilmusid Joachim Rossihniuse tartukeelsed kirikukäsiraamatud ning Heinrich Stahli tallinnakeelse "Hand- und Hauszbuchi" esimene osa. 365 aastat tagasi trükiti Heinrich Stahli "Anführung zu der Estnischen Sprach...", esimene eesti keele grammatika. Samuti meenutame sel aastal eesti kirjakeele ajaloo silmapaistvat uurijat ja eesti keele

kateedri kauaaegset juhatajat prof Arnold Kaske, kelle sünnist möödus augustis 100 aastat.

14. novembril toimub üritus TÜ nõukogu saalis, 15. novembril J. V. Veski aud (ph 139), mõlemal päeval alustatakse kell 10.15. Esinema on kutsutud liiksaks Eesti teadlastele ka kolleegid Soomest ja Ungarist. Ettekande peavad prof Kaisa Häkkinen Turu Ülikoolist, dr Ilona M. Nagy Debreceni Ülikoolist, prof Helena Sulkala Oulu Ülikoolist, prof Karl Pajusalu Helsingi ja Tartu ülikoolist jt.

Ettekannetes käsitletakse oma emakeele kirjakeeleks kujunemise algusperioodi, näiteks Joachim Rossihniuse kirikukäsiraamatute keelt, tartu keelt kirjakeele ajaloos, soome kiriklike lauluraamatute tõlkeprobleeme, soome linnunimetusi, keskaegseid ladina-ungari sõnapaare jm. Ettekanded peetakse eesti või soome keeles. Ettekannete teesid avaldatakse trükituna.

Kava: www.murre.ut.ee/vakkur/vankap.htm.

Teadlasvahetus partnerülikoolidega

TÜ teadlastel ja õppejõududel on võimalik esitada taotlusi 2003. aastal partnerülikoolide külastamiseks ning partnerülikoolidest lühivisiitidele tulevate kolleegide vastuvõtukulude katmiseks.

TÜ teadlastel ja õppejõududel on võimalik teadlasvahetuse korras teha lühiajalisi visiite (5-14 päeva) ühisprojektide realiseerimiseks ja uute algatamiseks. Majutus- ja elamiskulud kannab vastuvõttev ülikool.

Samuti on TÜ teadlastel ja õppejõududel võimalus kutsuda lühivisiitidele Tartu Ülikooli ka oma kolleegid välismaistest partnerülikoolidest, kelle vastuvõtukulud (majutus, päevarahad, sõit Tallinn-Tartu-Tallinn) tasub TÜ.

TÜ partnerülikoolid on:

- Soomes Helsingi, Turu, Tam-

pere, Oulu, Kuopio, Joensuu ja Jyväskylä ülikool;
 • Saksamaal Kieli, Göttingeni, Münsteri, Greifswaldi, Hamburgi ja Konstanzi ülikool ning Lübecki Meditsiiniülikool;
 • Rootsis Lundi, Uppsala ja Göteborgi ülikool;
 • Hollandis Amsterdami ja Groningeni ülikool;
 • Venemaal Peterburi ja Voroneži ülikool ning Moskva Humanitaarülikool;
 • Kanadas Toronto Ülikool;
 • USAs Georgia Ülikool;
 • Hispaanias Granada Ülikool;
 • Leedus: Vilniuse Ülikool;
 • Lätis Läti Ülikool.

Taotlusvormid: www.ut.ee/ta. Tähtaeg: **25. november**. Info: ph 302, tel 376 114, Lea.Kivi@ut.ee.

Grigori Levitski – 150

Lea Leppik
TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor

8. novembril täitub 150 aastat mehe sünnist, kelle nimi seostub kõigile Tartu Ülikooli ajalooga tegelejatele keiserliku ülikooli professorite biograafilise leksikoniga.

Selle koostaja oli ise aga hoo-
pis astronoomiaprofessor.

Grigori Levitski sündis 27. novembril 1852 (vkj) Ta õppis Harkovi ja Peterburi ülikoolis, töötas mõnda aega Pulkovo observatooriumis. Pärast magistriritoõ kaitsmist 1879 läks ta Harkovi ülikooli, kus sai erakorraliseks professoriks, juhatades ühtlasi astronoomiakabinetti ja observatooriumi, mille juurde rajati seismoloogia osakond.

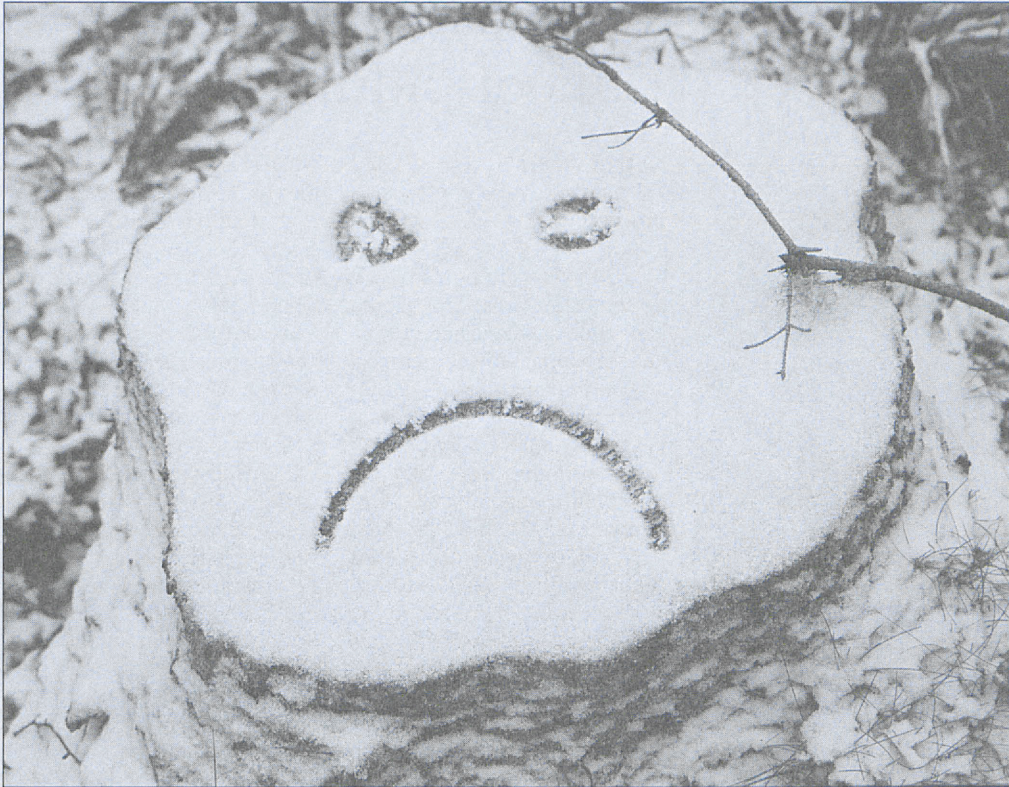
1894 viidi Levitski üle Tartu Ülikooli astronoomia professori kt-ks, 1898 sai ta Harkovi ülikooli audoktoriks ja korraliseks professoriks. Ühtlasi oli ta Tartu tähetorni direktor. 1896 rajati ka siin seismoloogia osakond, millele kulusid nii vahendid kui ka energia, astronoomia jäi tagaplaanile. Levitski kuulus Peterburi TA alalise seismoloogia keskkomisjoni, käis paljudel rahvusvahelistel konverentsidel, teda peetakse horisontaalpendlite rakendamise pionee-

riks.

1903 määrati Levitski neljaks aastaks Tartu Ülikooli rektoriks. Seoses 1905. aasta revolutsiooniga tuli määratud rektoril taanduda valitud rektori ees, oktoobris Levitski vallandati. Ta oli veel 1,5 aastat tähetorni direktor ja elas edasi Struve majakeses. 1908 määrati ta Vilniuse õpperingkonna kuraatoriks, 1911 asus tööle Peterburis Naiste Pedagoogilises Instituudis, 1915 sai Vene Astronoomia Seltsi esimeheks ja suri 1917 Peterburis skleroosi.

Levitski huvi teadusloos vastu viis teda 1896 tööd alustanud 100. juubeli ettevalmistamise komisjoni, just tema initsiatiivil koostati lisaks ajaloole biograafilise leksikon.

Tudengid kännuga ministeeriumi ees

Taavi Nuum
Tartu üliõpilaste looduskaitseringi juhatus

Eelmisel nädalavahetusel toimunud looduskaitseringi sügismatk viis ligemale 60 tudengit matkama Lahemaa rahvusparki ja seejärel protestima keskkonnaministri vastu.

Lahemaa rahvuspark loodi 1971. aastal. Loomisele eelnenud välitöodes osalesid aktiivselt tollased looduskaitseringi liikmed, rahvusparki teemadel valmisid mitme eriala diplomitööd. Lahemaa rahvusparkis kaitstakse metsa-, soo- ja rannaökosüsteeme, samuti poollooduslikke kooslusi (loopealsed), geoloogiamälestisi (balti klint) ning ajaloo- ja arhitektuurimälestisi.

Samuti on Lahemaa üks Euroopa tähtsamaid metsakaitsealasid. Praegu töötab mõni ringi liige ka rahvusparki administratsioonis.

Keelatud raietööd

Rahvusparki metsanduse ja looduskaitse spetsialist Kaja Riiberger valgustas kohalikkudele olukorda. Nimelt olid Lahemaal juba varakevadel alanud esimesed lageraied, mis jätkusid paar päeva enne sügismatka algust. Margo Klementa oli juba varakevadel teinud esimese lage-

raide temale kuuluval kinnistul, hoolimata sellest, et rahvusparki piiranguvööndis on lageraie keelatud. Pärast järjekordse raide algust 31. oktoobril peatas keskkonnainspeksioon 1. novembril töö.

Kui looduskaitsering metsalangi jõudis, käisid raietööd sellest hoolimata edasi. Teavitamise olukorrast kohe keskkonnainspeksiooni ning läbi presideate ka meediat.

Meie tuleku järel raietöölised lausa põgenesid, meie aga suundusime tutvuma eelmiste, veelgi ulatuslikumate hävitus-
töödega. Nähtud pilt oli kohutav, eriti see, kuidas nii võigast tegevust saab toimuda Eestimaa rahvusparkis. Suureks üllatuseks käis raietöö ka teisel langil edasi.

Lahemaa vaatamisväärsusi

Meie matk algas Altja rannakülast, kust läksime Abja-Oandu matkarajale.

Käisime ka Valgejõe asuval Nõmmeveskil, kus asub Eesti kõige uhkem kanjon. Seal on ka haruldane pangasmets, lisaks sellele maaliline kärestik. Hiljem liikusime Loobu jõel oleva Joaveskini, kus asub taastatud hüdrolektrijaam.

Tutvustime ka Oandu kopra-
rajal kobreaste elutegevusega kaasnevate kopratammidega, mis suuresti muudavad välja-

kujunenud ökosüsteemi osadele eluvormidele soodustavalt, osadele aga mitte.

Lahemaa rahvusparki on Riigimetsa Majandamise Keskus loonud hulganisti matkaradadeid ning kujundanud nende äärde lõkkeplatse. Nii on Lahemaal tavakodanikul küllaltki lihtne matkata. Meie esimese päeva retk lõppeski kohas, kus on matkaonn ja vanasse keldrisse ehitatud saun.

Pikett

Lõkketule ääres puhkes nähtu üle terav arutelu. Leidsime, et Lahemaal toimuva suhtes ei saa ükskõikseks jääda. Selleks, et teavitada meie arvamusel otsest vastutajat, otsustasime korraldada järgneval hommikul keskkonnaministeeriumi ees rahumeelse meelevaalduse.

Tallinnasse jõudnud matkaseltskond valmistas öö läbi plakateid, raielangilt olime kaasa haaranud ka värskest saetud hukkunud männikännu.

Esmaspäeva hommikul toimus keskkonnaministeeriumi ees tudengite meelevaaldus, millega liitus hulganisti ka teisi Eesti looduskaitsejaid. Nõudsi-
me minister Heiki Kranichi tagasiastumist, sest ta ei saa tööülesannetega hakkama. Piketti ilmetasid kõrvulukustav saehääl, kirevad plakatid ja meedia suur huvi.

Heinsaare näidend Üliõpilasteatris

14. novembril toob Tartu Üliõpilasteater vaatajate ette oma 10. uuslavastuse, 2001. aastal võimsalt debüteerinud Mehiss Heinsaare esiknäidendi "Artur ja Paul ehk veidi enne maailma loomist".

Heinsaar on oma komöödiasse põiminud ka Daniil Harnsi tekste ja katkendi Lewis Carrolli raamatust "Alice Imedemaal". Näidendi moto pärineb Artur Alliksaarelt: "Olematus võiks ka olemata olla".

Arsti juurde tuuakse mees, Artur Kuu, kes väidab, et tema kõhus asub tuba, kuhu astuvad aeg-ajalt sisse mingid inimesed. Doktor ei saa aru, kas tegemist on hullu või fantasööriga. Doktor otsustab väidetava toa (enda arvates Arturi haiguse) välja opereerida. Ta avab kõhu ja näeb oma õuduseks, kuidas

kaks meest soovivad Arturi kõhus suppi.

Siit algabki komöödia, tragöödia ja farsipiirimal balansseeriv näitemäng. Asja teeb doktori jaoks segasemaks see, et intriigi on segatud keegi härra Paul. (Sama tegelane on tuttav Jüri Ehlvesti näidendist "Paul ja Suur Maailm", mida üliõpilasteater mängis 2001. aastal ning festivalil Draama 2001 off-programmis. Pauli tegelaskuju loojaks on Heinsaar oma "Härra Pauli kroonikates".

Etenduse on lavastanud ja muusikaliselt kujundanud Kalev Kudu, kunstnikud on Marju Liivak ja Rasmus Kerge (kunstnike ühendus IBUR), liikumise seadis Jane Miller. Mängivad Henri Hanson, Sven Heiberg, Tairi Leis, Kristjan Kaljund, Andreas Aimse, Anu Viks ja Sven Paulus või Auli Auväär.

Etendust mängitakse 8 korral (14., 15., 19., 23., 26., 28., 29. novembril ning 3. detsembril) Tartus, Lutsu teatrimajas (Lutsu 2). Kõikide etenduste algusaeg on 19. Piletite (40/30) eelmüük Lutsu teatrimajas E 12-16, T-R 9-12 ja tund enne algust kohapeal. Pensionäridele, lastele ja gruppidele (alates 5 in) soodustust.

Info ja piletite tellimine: 303 180, 303 181. Tartu Üliõpilasteatri kohta loe: www.ut.ee/teater.

UUDISED

Seminar Eesti ajakirjanduse ajaloost

15. novembril kell 16 algab ph aud 139 Epp Laugu 50. sünnipäevale pühendatud seminar "Eesti ajakirjandusloo koostamine läbi mitme aastakümne".

Ajakirjandusloo uurimisest Eestis räägib prof emer Juhan Peegel, Soomes prof emer Päiviõ Tommila. Dr Ea Janseni ettekande teema on "Ajakirjanduse ajalugu – kas ajaloo või kommunikatsiooniteadus?". Dr Halliki Harro-Loit annab ülevaate publikatsioonidest eesti ajakirjanduse ajaloo erialal ja magister Anu Pallas esitab materjali Eesti ajakirjanike biograafiast 1940. aastani.

Liina Laaseri maalinäitus

6. novembril avati raamatukogus TÜ maalieriala IV kursuse üliõpilase Liina Laaseri maalinäitus "Omadega sees".

Liina Laaser õpib Tartu Ülikoolis maalikunsti erialal, grupinäitustel on osalenud aastast 1997. Esimene personaalnäitus "Minu maastikud" oli oktoobris 2001 Tartus Tampere majas.

Näitusega "Omadega sees" püüab Liina Laaser oma figuratsioonide kompositsioonidega väljendada noore inimese (kunstniku) tundeid, mis valdavad teda elluastumisel.

Näitus jääb raamatukogu III korruse lugemissaali de fuajees avatuks 1. detsembrini.

Voronežis asuva TÜ kunstivara näitusest Tartus

TÜ Kunstimuuseumi direktori Inge Kuke sõnul võiks Voronežis asuva ülikooli kunstivara originaalide näituse korraldada Tartus järgmise aasta sügisel. "Mulle helistati kultuuriministeeriumist ja küsiti, millal me näitust tahame. Selleks peab konkreetseid samme astuma Venemaa, kuna tegemist on nende riigi seaduste vastaselt erijuhutumi loomisega, st et Venemaa seaduste kohaselt ei tohi restitutsiooni alla kuuluvat kultuurivara riigist välja viia, sh ka näitusele," rääkis Inge Kuk. Tartu Ülikooli kunstikogu evakueeriti I maailmasõja ajal Venemaa ja asub praegu Voroneži Kunstimuuseumis.

1987. aastal alustati kogu tagasisaamise läbirääkimisi. Kahe kunstimuuseumi vahel on sõlmitud koostööprotokoll. Koostamisel on kogu esmakordne kataloog.

ÆGEE-TARTU JA TUDENGISÜGIS 2002 KUTSUVA:
13. novembril kell 18

Rahvusvahelisele improvi-
seeritud etteastete õhtule
"Ja jumal lõi tudengi".

Raatus ühika uues kohvikus Mammün.

10minutilised improviseeritud etteasted tudengielust.

Registreerimine: tudegi-
sygis.mammanis@mail.ee

Parimatele jagavad auhindu Teater Vanemuine, A le Coq, Forum, Aura Veekeskus ja võib-olla veel mõni hea inimene!

ÕNNITLEME

Epp Lauk 50

Sellel targal ja hakkajal kolleegil on mõne päeva pärast – 12. novembril – esimene juubeli-sünnipäev. Tema töid ja tegemisi, saavutusi ning tulevikuplaane on nii palju, et saame siin meenutada vaid osakest neist.

See juubilar on eesti ajakirjanduse professor Epp Lauk. Sünnipäevalapse haridustee algas Rakvere I Keskkoolis, jätkus ülikoolis eesti filoloogia ajakirjanduse eriharus, mille lõpetas 1976. Järgnes töö vastloodud ajakirjandusosakonnas õpetaja ning teadurina. Magistritööd ("Professionaliseerumine Eesti ajakirjanduses 19. sajandi lõpust kuni 1940") kaitses 1994. Kolm aastat hiljem kaitses ta edukalt juba doktoritööd eesti ajakirjanduse ajaloolisest arenguprotsessist. Üliõpilased hindavad tema köitvaid loenguid eesti ajakirjanduse ajaloost; ta on õpetanud ka ajakirjandustehnikat, teadustöö aluseid, lugenud erikursusi.

Mahukas ja sisuldas püsiväärtuslik on juubilari teadustöö eesti ajakirjanduse ajaloo valdkonnas. Ta on olnud koostaja, toimetaja ning kogumiku "Peatükke eesti ajakirjanduse ajaloost" kaasautor. Samuti on ta toimetanud jätkväljaandeid, sarju "Eesti ajakirjanduse ajaloost" ja ka "Fakt, sõna, pilt". Neis ajakirjanduskateedri sarjades on ta avaldanud mahukaid sisutihedaid uurimusi.

Ta on koostanud ja toimetanud mahuka kogumiku "Peatükke eesti ajakirjanduse ajaloost 1900-1940" ja kirjutanud selle juhtartikli. Ta on osalenud ka kogumiku "Eesti ajakirjanduse teed ja risteed" koostamisel ja toimetamisel ning kirjutanud ülevaate ajalehtedest "Valgus" ja "Virulane".

Avalikkuses suhteliselt mär-

kamatuna ilmus meie ülikooli ajakirjandusteadlaste initsiatiivil tähteos Eesti, Läti ja Leedu ajakirjanduse arenguloost ja suundumustest "Towards a Civic Society" (Kodanikühiskonna poole. Balti meedia pikk tee vabadusele. Tartu 1993). Üks selle kogumiku autoreist ning toimetajaist on taas Epp Lauk. Ta on ka oma osavõtuga paljudest rahvusvahelistest konverentsidest ja seminaridest aidanud luua meie ülikooli head mainet. Eriti tihedad on need sidemed Soome ja teiste põhjamaadega.

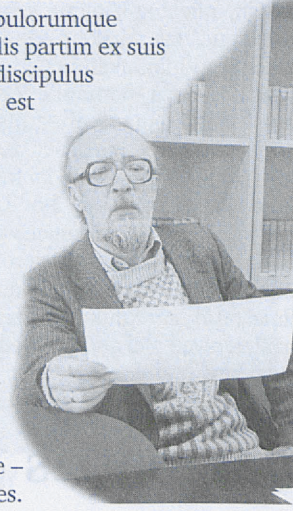
Paari aasta pärast saab täis pool sajandit, kui meie *alma materis* alustati väga tagasihoidlikult ajakirjanduse õpetamist. Oma osakond võideldi kätte alles 1976. aastal. Läbi raskuste on tänaseni jõutud ning pälvitud rahvusvaheline tunnustus. See on hinnatav tase ja selles on oma suur osa tänasel juubilaril – niisugusena nagu ta on: aus, töökas, kriitiline ja nõudlik. Aga kriitiline ja nõudlik eeskätt just iseenese suhtes – nagu üks hea pedagoog ja teadlane peabki olema.

Head tahtmist, jõudu ja edu!

Juhan Peegel

Jaan Unt – 55

Acrostichis hendecasyllabos ad venerabilem magistrum Lupum Tartuensem undecim lustra celebrantem
In nomine aliorum collegarum discipulorumque
partim ex versibus M. Valerii Martialis partim ex suis
composuit I.V. nunc collega semper discipulus
Lingua docte, Lupe, es utraque, non est
Ullus iam tibi scriptor impeditus.
Prudens simplicitas, pares amici,
Ut iam dixerat ille Martialis,
Sint et nunc et in aevitatem opime:
Totis te liceat frui diebus.
Ad natalicium diem colendum
Romano tibi more nos loquamur:
Torrentem, videas, librorum, amice,
Ut reddas pretiosum et elegantem
Et lingua Estonica: Platona certe
Nec non altera Graeca vel Latina.
Sic tu perpetuo labore vivens –
Instant mille licet premantque curae –
Summum nec metuas diem nec optes.

70
Ado Truupõld,
emeritiiprofessor – 13. november

60
Ants Aruksaar,
tehnika – 10. november
Tiina Lasn,
vanemmetoodik – 12. november

50
Epp Lauk,
professor – 12. november

Kaja Plado,
lektor – 12. november
Heiki Kriips,
lektor – 13. september

45
Ehe Kirsberg,
vanemlaborant – 12. november

40
Toonika Rinken,
teadur – 13. november

1. detsembril Tartu Ülikool pidutseb

Katrin Arvisto
TÜ aastapäevaballi info- ja programmijuht

TÜ Üliõpilasesindus ootab 1. detsembril pärast rongkäiku kõiki tudengeid, vilistlasi, töötajaid ja õppejõude Vanemuise kontserdimaja ülikooli aastapäevaballile, et tähistada emakeelse ülikooli 83. sünnipäeva.

Kui eelmine aastapäevaball oli eelmise sajandi kahekümnendate aastate stiilis, siis tänavu on korraldajad otsustanud traditsioonilise balli kasuks. "Ball on eelkõige lõbus pidu ja sõpradega erilises õhkkonnas kokkusaamise koht," rääkis balli peakorraldaja Kaspar Küünarpuu. Selle aasta ball jätab külastajale riietuse valikul rohkem vabadust. "Selga võib panna

kõike, mis mahub mõiste alla pidulik," täpsustas ta.

Õhtujuhtide Laura Paide ja Andero Uusbergi juhtimisel astuvad üles mitmed tuntud esinejad, teiste hulgas Jaapani džässkitarrist Ryo Kawasaki. Tantsumuusikat mängib Eesti Kaitseväe Orkester kapten Peeter Saani juhatusel, laulab Liisi Koikson.

Tantsimisele pakuvad vaheldust džässikohvik ja romantika-saal, mille akendest avaneb vaade tuledesäras Tartule.

Õhtu tipneb Küünarpuu esinul vanamuusikaansambli Rondellus vaatamängulise üllatusega. "Seda, mis täpsemalt toimub, ei tahaks praegu veel öelda," jääb peakorraldaja vastuse võlgu.

Lisainfo: www.aastaball.ee.

EESTI OLÜMPIAKOMITEE STIPENDIUM

TÜ Sihtasutus ja Eesti Olümpiakomitee (EOK) asutasid EOK stipendiumi (30 000 kr).

Stipendiumi määramisel TÜ kehakultuuriteaduskonna üliõpilasele arvestatakse taotleja õppeedukust ning tema panust spordiliikumise edendamisse sportlasena, treeningurühmade juhendajana, võistluste ja muude spordiürituste korraldajana, spordikohtunikuna, Eesti koondvõistkondi toetava teadusgrupi liikmena jms.

Stipendiumi võivad taotleda kõik kehakultuuriteaduskonna statsionaarses õppevormis õppivad üliõpilased sõltumata õppestimest.

Taotlusi saab esitada 18. novembrini, taotlusvormi saab kehakultuuriteaduskonnas ja sihtasutuse postkastist peahoone kantseleis.

Info: 050 63 076, www.ut.ee/sihtasutus/.

ACTA DIURNA

11. novembril kell 18.15 korraldab Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum loodusõhtu. Avatakse Renata Sõukandi fotonäitus "Kevad südames". Samas juhatakse ka sisse seminarisari "Isiklikud loodused", mida korraldavad Jakob von Uexküllil keskus ja Eesti Kirjanduse Selts. Sõna võtavad näituse autor Renata Sõukand, Kadri Tüür, Leho Rubis, Timo Maran, Ivar Puura jt. Üritus on kõigile vaba ja tasuta, kaasa võtta padi istumiseks ja avatud meel.

KAITSMISED

Doktoritööde kaitsmine psühholoogia osakonnas 14. novembril Tiigi 78-126:
kell 14.15 Talvi Kallasmaa "Personality traits and ways of coping: their characteristics and interrelations". Juhendajad: prof Aleksander Pulver, PhD ja ja prof Jüri Allik, PhD. Oponent: prof Peter Borkenau, PhD (Halle Wittenbergi Martin Lutheri Ülikool);
kell 16.15 Anu Aluoja "Depression in the population: assessment, prevalence and relationships with socio-demographic factors and cognitive aspect of social adjustment". Juhendaja: prof Veiko Vasar, knd (med). Oponent: prof Raimo K.R. Salokangas, MD, PhD (Turu Ülikool). Info: Ester Sõtdova, tel 375 902.

Doktoritööde kaitsmine kehakultuuriteaduskonnas 15. novembril ülikooli nõukogu saalis:
kell 14 Leila Oja "Physical development and school readiness of children in transition

from preschool to school". Juhendaja: prof Toivo Jürimäe, biol knd. Oponentid: prof Risto Telama, PhD (Jyväskylä Ülikool) ja prof Mati Pääsuke, biol knd; kell 16 Helena Gapeyeva "Knee extensor muscle function after partial meniscectomy". Juhendaja: prof Mati Pääsuke, biol knd. Oponentid: prof Lüder C. Busch (Lübecki Meditsiiniülikool), dr rer nat ja Jaak Jürimäe, PhD. Info: Mare Vene, tel 375 361.

18. novembril kell 16.15 toimub majandusteaduskonnas (Narva mnt 4-B306) Tõnu Roolahi doktori töö "The Internationalization Of Estonian Companies: An Exploratory Study Of Relationship Aspects (Eesti ettevõtete rahvusvahelistumine: suhteaspektide otsinguline uurimus)" kaitsmine. Juhendaja: prof Urmas Varblane, PhD. Oponentid: prof Marjan Svetlicic, PhD, Ljubljana Ülikool, Sloveenia ja prof Alari Purju, PhD, TTÜ.

LOENGUD

13. novembril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 1208. Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek. Ettekandega esineb Terje Lõbu "Vana-Laitsna valla eestlased ja Läti riik". Kõik huvilised on lahekesti oodatud! Info: 055 690 948.

15. novembril räägib foneetika seminaris kl 14 ph 244 Rytis Ambrazevicius teemal "Phonetics in Vocal Performance: Some Examples from Lithuanian Traditional Singing". Rytis kirjutab oma doktoriväitekirja leedu rahvamuusikast Leedu Muusikaakadeemias. Lisaks uurimistööle esi-

VÕITJAD TASUTA BALLILE!

TÜ Üliõpilasesindus selgitas välja esindust tutvustaval voldikul olnud tudengimängu võitjad, kes saavad auhinnaks TÜ aastapäevaballi tasuta pääsmed.

Esindus loosis välja kolm ballikutset kahele ja kaks meene-kruusi. Kutsed võitsid Jaanus Libek, Maili Vinn ja Kadri Soosalu ning kruuside omanikuks said Tuuli Saar ja Siim Jakobson.

Auhinnad saab kätte esindusest Ülikooli 18b.

Info: tel 375 400.

MÜNSTERI ÜLIKOOI STIPENDIUMID

Münsteri Ülikooli ühekordne uurimisstipendium (ca 8000 kr) on mõeldud: 1. aasta magistrantidele bakalaureuseõppes edukalt kaitsnud ning magistriõppes edasiarendamisele kuuluva silmapaistvalt hea lõputöö eest; 2. aasta magistrantidele, kes on magistriõppes edukalt samasuunalist uurimistemaatikat edasi arendanud, publikatsioone avaldanud ja magistratöö põhjal ettekandeid teinud.

Mõne muu stipendiumi saamine ei ole takistuseks Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumi määramisel. Stipendium ei ole mõeldud Münsteri Ülikoolis õppimiseks, vaid tehtud uurimistöö tunnustamiseks ja edasiarendamiseks.

Stipendiumitaotleja esitab: isikliku avalduse, lõputöö lühisisealomustuse (märkida ära publikatsioonid, ettekanded), magistratöö kavandi, 2. aasta magistrandid ka õiendi õppetulemuste kohta magistriõppes, soovituskirja vastava eriala korraliselt professorilt.

Dokumendid esitada dekaanile 18. novembriks.

neb ta nii lauljana kui ka instrumentalistina mitmetes Vilniuse folklooriansamblites.

TEATED

10. novembril kell 16 toimub Tampere Maja keldrisaalis Ivo Õunpuu (Pius X Preestrite Venaskonnast) esimene pidulik missa koos järgneva priimatsõnnistusega. Kell 17.45 toimub loeng teemal "Iga inimese kindel tulevik – surm – kohus – taevast või põrgu. Katoliku Kiriku õpetus viimsetest asjadest".

Tartu Ülikooli iganädalane hommikupalvus toimub kolmapäeviti kl 9.15-9.45 ph 227. 13. novembril peab palvust EELK Mustvee koguduse õpetaja Eenok Haamer.

14. novembril kell 13 algab ülikooli infopäev Järvamaal Paide Ühisgümnaasiumis. Tutvustatakse õppimisvõimalusi ülikoolis ja kolledžites ning 2003. aasta ülikooli vastuvõtutingimusi. Infopäevast osavõtjad saavad külastada ülikooli ajaloo muuseumi koostatud näitust "Tartu Ülikool ja Eesti. Maa, rahvas, kultuur." Info: Ene Voolaid, ülikooli esindaja Järvamaal, tel 038 49 162.

15. novembril kell 13 algab kõrgkoolide infopäev Hiiumaal. Tutvustatakse õppimisvõimalusi ülikoolis ja kolledžites ning 2003. aasta ülikooli vastuvõtutingimusi. Info: Tiit Heldema, ülikooli esindaja Hiiumaal, tel 046 31 188.

Work and Travel. Tudengitel võimalus teenida raha suvevaheaja jooksul legaalselt töötades USAs. Novembris soodustused. Info ja registreerimine: Tartus

304 094, Turu 9; Tallinnas 630 65 65, Estonia pst 1/3, www.dialoog.ee.

SÜGISPÄEVADE KAVA LISA

Kolmapäeval, 13. nov kl 15 "Jalutuskäik Hiinalinnas" Paju bussipeatuses Jaama tn; neljapäeval, 14. nov kl 15 koristalgud botanikaaias; reedel, 15. nov kl 18 slaidiõhtu "Looduskaitsering Valgevenes" Struve 2.

KINOS ILLUSIOON

Mõrva ABC. Kl 15, 21 (K, N ei toimu)
Vidocq. Kl 17, 19 (K, N ei toimu)

KONTSERT

Pühapäeval, 10. novembril kell 16 Tartu Linnamuuseumis sarjast "Linna muusikud Linnamuuseumis" "Keelatud muusika". Esinevad Aare Saal (bariton), akordionikvartett Baravo (Inga Kadastik, Lilia Tsakuhhina, Maido Parv, Kaido Parv), juhendaja Ülo Lilles. Kavas Curtis, Gastaloni, Ellington, Hatšaturjan. Pilet 60 ja 30 kr.

Kolmapäeval, 13. novembril kell 19 esineb Vanemuise Kontserdimaja džässisaalis duo Dessert Time – Daniel Erdmann (saksofonid, flöödid; Saksamaa), Jaak Sooäär (kitarr). Piletid 80 ja 50 kr.

Reedel, 29. novembril kell 19 Vanemuise Kontserdimajas "La forza del destino" – esineb Vanemuise Sümfooniaorkester, dirigent Mihkel Kütson. Kavas G. Verdi avamäng ooperile "La forza del destino", W. A. Mozarti Sümfoonia nr 25 ja L. van Beethoveni Sümfoonia nr 5.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TÜ alustas Internetitelevisiooniga

Olev Must
TÜ dotsent

Peeter Kukk
TÜ multimeediakeskuse
juhataja

5. novembril toimus Interne-
ti vahendusel statsionaar-
setele üliõpilastele mõeldud
loengu otseülekanne.

Loengu videoülekanne oli
eksperiment nii õppejõudude-
le, ülekandega seotud tehnika-
inimestele kui ka tudengeile.
Üldjoontes eksperiment õnnest-
us – loengut on võimalik otse
eetris pidada ja selle jälgimine
väga suure ja hajutatud audi-
tooriumi poolt on võimalik ka
nende tehniliste vahenditega,
mis on praegu meie käsutuses.

Ent astutud on vaid esimene
samm. Kuidas ja missuguseid
samme edasi astuda, on küsi-
museks kõikidele asjaosalistele.

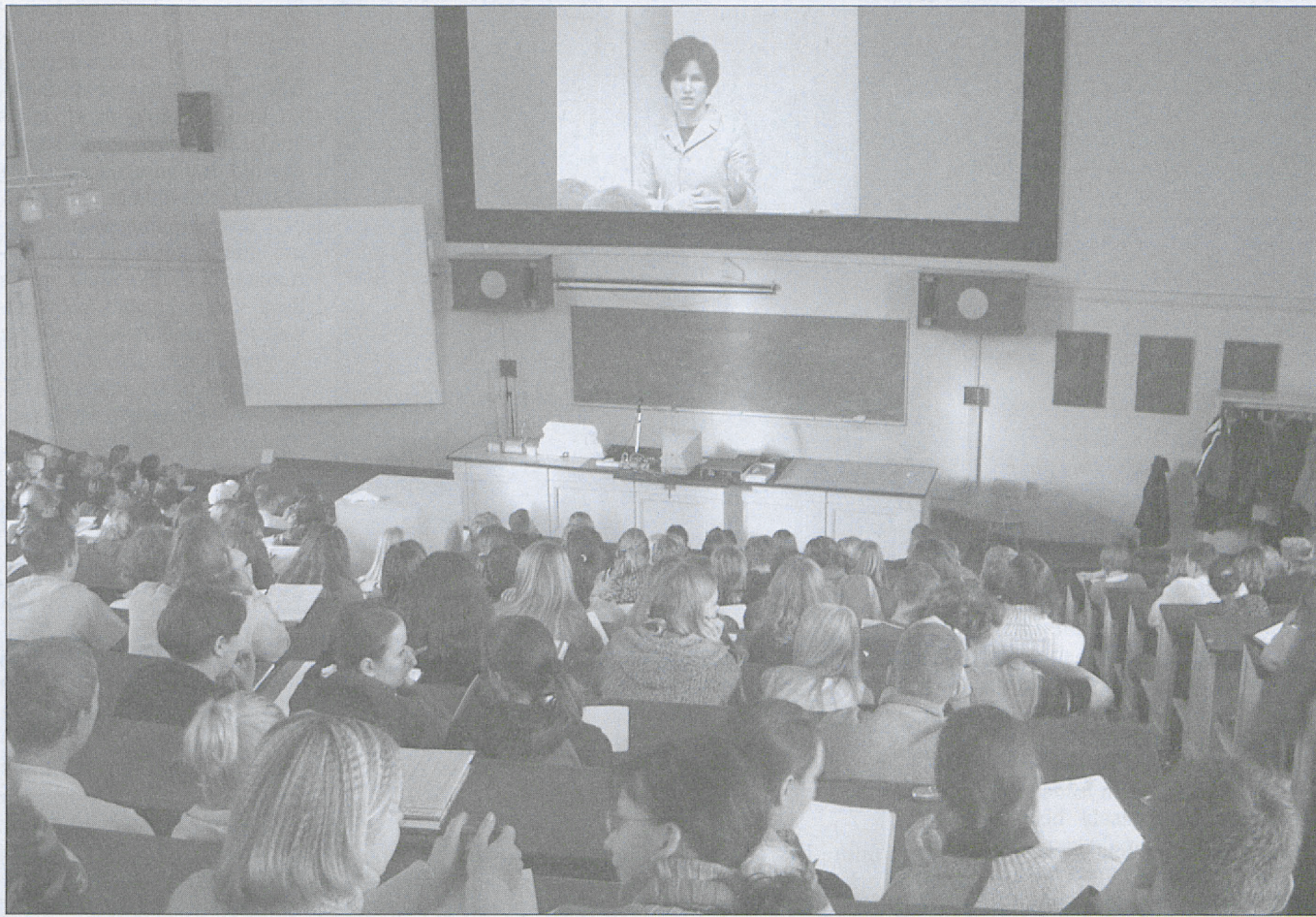
Õppejõu osast

Õppejõu seisukohalt vaadatu-
na on olulisi alternatiive kaks.
Esimene – pidada traditsioonili-
ne loeng ning mitte lasta ennast
segada sellest, et keegi püüab
su nägu, häält, žestikulaatsiooni,
tahvlile visandatud skeemi ning
kilel esitatut pildina kaame-
rasse saada ja helina kuulda-
vaks teha. Ilmselt on see tee nii
mõningalgi juhul ainumõeldav.

Ent teine alternatiiv on aru-
saamine, et videoloeng on erili-
ne žanr. Praegu näib nii, et vi-
deoloengu põhieesmärk ei saa
olla jutustava õppejõu pildi näi-
tamine, vaid esitatava mõtte-
arenduse toetamine asjakohase
audiovisuaalse lisamaterjaliga.
Ilmselt õppejõududel, kes vali-
vad videoloengu ahvatleva tee,
saabki üheks põhiküsimuseks
see, kuidas mitte olla enamik
aega ise täis- või poolformaadis
ekraanil, vaid kuidas võimalik-
ult hästi teha arusaadavaks
esitatava mõte ka sellele õppu-
rile, kes ise on kaugel ja jälgib
toimuvat vaid arvutiekraanil.

Informatsiooniks

Info videoloengute kohta on
alates järgmisest nädalast TÜ e-
ülikooli kodulehel. Sinna pan-
nakse välja arvutivõrku otse-
ülekandena suunatavate loen-
gute ajakava ja arhiivist servee-
ritavate loengute lingid koos
võimalusega salvestada enda
arvutisse lektori näitmaterjalid.
Loengu vaatamise aadress
www1.neti.tv/asx/tyloeng-
ud.asx jääb kehtima ka edaspi-
di ja aktiveerub automaatselt,
kui multimeediakeskuse arvu-
tist saadetakse välja videovoog.

Vanemuise 46 ringauditooriumis jälgis loengut "Rahvuslikud identiteedid ja rahvustevahelised suhted psühholoogias" arvutivõrgu vahendusel üle paarisaja sotsiaal-, majandus- ja õigusteaduskonna üliõpilane. 2 X ANDRES TENNUS

Videovoog genereeriti ülikoo-
li multimeediakeskuses ja selle
jaotamiseks kasutati Eesti Tele-
foni servereid ja jaotusvõrku.
Loeng oli jälgitav Eestis, Soome-
s, Prantsusmaal ja Belgias,
kuid samas aga ei õnnestunud
seda kõigil korrektselt jälgida
Biomedikumis ja Iuridicumis.

Leping Eesti Telefoniga

Ülikoolil on sõlmitud tähtjatu
leping Eesti Telefoniga nende
serverite ja jaotusvõrkude kasu-
tamiseks. Selle lepinguga on
sisuliselt tekitatud võimas jaotus-
kanal ülikoolis toimuvate
loengute, konverentside, semin-
aride jne levitamiseks ja rekla-
amiks terves maailmas.

Eesti Telefoni andmetel tehti
Aune Valgu loengu jälgimiseks
1616 edukat päringut, mis on
oluliselt rohkem, kui võrrelda
TÜ juubeliaktuse ülekandega,
kus oli kokku 650 päringut.

Loengust videoülekanne tege-
miseks on vajalik vähemalt
kahe spetsialisti, videooperaa-
tori ja arvutimehe töö. Viimane
jälgib videovoogu genereeriva
arvuti tööd, loengu salvestamist
ja vaataja jaotusserveri poolt
väljastatavat saadet. Vaataja-
poolses auditooriumis peaks
kohal olema heade arvutioskus-
tega tuutor.

Ootame julgeid õppejõude esinema

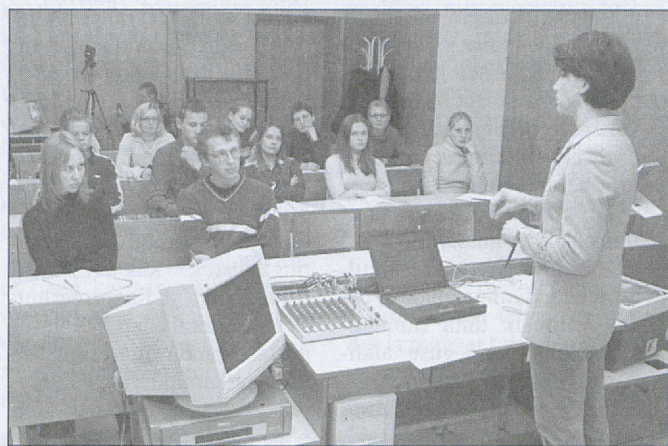
Peeter Kukk
TÜ multimeediakeskuse
juhataja

Praegu saab videoülekanneid
teha ainult multimeediakesku-
sest, kuid koos infotehnoloogia
osakonnaga loodame lähemal
ajal jõuda niikaugele, et ülekan-
deid saab teha kõigist üldaudi-
tooriumidest ja alust.

Esimesed loengud suunatakse
arvutivõrku videovoona 200
kilobitti sekundis (kbps), mis on
piisav vaatamiseks koduarvu-
tis. Järgmise aasta alguses on
plaanis muretseda võimas kahe
protssoriga arvuti, mis suu-
daks paralleelselt väljastada
kahte voogu: 200 kbps kodu-
vaatajatele ja 1000 kbps üld-
auditooriumides suurtel ekraa-
nidel näitamiseks. Viimase
kindlustavad ka Eesti Telefoni
serverid ning seda võivad vaa-
data kõik, kellel on piisavalt
head Internetiühendused.

Eelkõige loodame, et kvali-
teetset videovoogu suudavad
perspektiivis vastu võtta erine-
vates linnades asuvad ülikooli
kolledžid.

Videovoog kodus vaatamiseks
on vajalik vähemalt 200 MHz

Avatud ülikooli direktori Aune Valgu loengut kuulas multimeediakeskuses parkümmend tudengit.

Pentium arvuti 128 MB operat-
sioonimäluga. Samuti peab ole-
ma installeeritud Windows
MediaPlayer alates versioonist
6.4.

Selle katseprojekti raames te-
geleme ühesuunalise videovoog-
a. Küsimuste esitamine lektori-
le on praegu võimalik üle tele-
foniliinide.

Loengute videoedastamine
nõuab stsenaariumit: enne
loengu algust tuleb lektoril koos
tehniliste tegijatega kokku lep-
pida ajajaotus, millal näidatakse

se õppejõudu, millal tahvli või
arvutiprojektori ekraani. Loen-
gute salvestamine loob nende
hilisema vaatamise võimaluse
ja annab lektoritele ka väga hea
eneseanalüüsi vahendi (käitu-
mismaneerid, diktsioon jne).

Arvestades seda, et videopil-
di lahutus on väiksem kui arvu-
tiekraani oma, peavad näitma-
terjalid olema hästi kõrge kontr-
astiga ja kasutada tuleks vähe-
malt 32punktilist Arial-tüüpi
kirja. Peened jooned lähevad
üldjuhul kaduma.

Vaatajate kommentaare esimesele e-loengule Tartu Ülikoolis

Tore, et TÜ kasutab ära kõiki IT
võimalusi!!! Jään ootama, et see
osa, mis ajapuudusel käsitlema-
ta jäi, jõuab minuni taas
Internetiloengute kaudu.

Mai Müür
TÜ viistlane

Kuulasin loengut Tallinnas ko-
duarvuti vahendusel. Pilt ja heli
olid täiesti rahuldavad. Ainuke
miinus – slaidide kõige väiksem
kiri ei ole arvutiekraanil loetav.

Alar Kess

Video jooksis päris korralikult,
sai vaadata ka üle-ekraani pilti.
Mõningad probleemid olid joo-
niste kuvamisega (piirjooned
ähmastusid), kuuldavus oli
kogu aeg hea. Kuulajakonna
aktiivsemaks kaasamiseks võiks
kasutada võimalust esitada lek-
torile küsimusi e-postiga! Loo-
mulikult oleks hea, kui loengut
saab ka hiljem vaadata.

Mati Terve
Pärnu kolledži avatud
ülikooli ärijuhtimise 1. kursuse

Prantsusmaal oli loeng hästi
nähtav, kahjuks ei olnud kõik
lühimikud loetavad.

Jüri Soosaar

Tekst oli hästi kuuldav, selge,
aeg-ajalt tulid mingid katkestus-
ed.

Slaidid olid väga udused ja
kohati lausa loetamatud, samu-
ti ei jõudnud neid piisavalt
uurida. Slaidide esitamise teh-
nika vajaks edasiarendamist.

Heldur Pedajas

Kvaliteet Jyväskylä Ülikooli
multimeedia laboris oli suure-
pärane. Häält väga hea! Lüü-
mikute väiksemat teksti polnud
näha, ka tahvli peale peaks eriti
paksu vildikaga kirjutama.

Pertti Pyhtilä

Huvitav oleks jälgida ka diskus-
siooni tudengite ja ettekandja
vahel. Kvaliteet oli väga hea.

Rain Lahtmets

TTÜ elektrienergia ja jõu-
elektronika instituudi dotsent

Side kiiruseks on mul 256/128
ja läbi raadiolinki – nimelt jälgi-
sin seda Tõrvandist. Pilt oli
hüppeline, mõneks sekundiks
kadus ka ära. Konspekti osa oli
raskemini jälgitav.

Häält ei kadunud kordagi, oli
jälgitav ja tugev, kuid kajaga.
Üldiselt meeldis ja kuulaks läbi
neti ka teisi loenguid. Kui failid
oleks netis, saaks need arvutis-
se laadida ning kaoks ka side-
probleemid.

Elmar Kadajamägi

TÄNA LEHES

Akadeemik
Harald Keres 90
LK 3

Filosoofia-
teaduskonna
professorite kiri
rektorile
LK 2

Euroopa
ülikoolide
IT spetsialistide
konverents
Tartus
LK 2

Üliõpilaste
parimad
projektid
LK 3

UUDISED

TÜ õppejõud Tartu Linnavolikogus

Tartu Linnavolikogu valis eelmi-
sel nädalal linnapeaks uuesti
Andrus Ansipi.

TÜ õppejõududest valiti voli-
kogu haridus- ja kultuurikomis-
joni esimeheks arendusprorektor
prof Hele Everaus (Reformierakond), laste- ja noorsoo-
komisjoni esimeheks SA TÜ
Kliinikumi arst-õppejõud Niko-
lai Põdramägi (Keskerakond),
nimekomisjoni esimeheks prof
Aadu Must (Keskerakond) ning
revisjonikomisjoni esimeheks
dots Jüri Kõre (Isamaaliit).

Mälumäng

Tudengite sügispäevad algasid
traditsiooniliselt mälukaga Üli-
õpilasmajas.

Kohal oli 19 kolmeliikmelist
võistkonda, kellel tuli vastata
40le erineva raskusastmega
küsimusele alates sõnadeta riigihümni
(Jaapan) kuni Balzaci
kirjutusvahendini (ronga-
sulg).

Võitjaks tuli Tartu Üliõpilaste
Mälumänguklubi võistkond,
kuhu kuulusid Arko Olesk, Jan
Klaasen ja Olavi Teppan. Ka tei-
se ja kolmanda koha saavutasid
sama klubi võistkonnad.

Professor Teodor Lippmaa 110

Täna kell 15 asetatakse lilled
Teodor Lippmaa büsti juurde
ülikooli botaanikaaias.

17. novembril möödub 110
aastat väljapaistva botaaniku ja
ökoloogi Lippmaa sünnist.
Lippmaa lõpetas TÜ 1925 ja
töötas botaanika professorina
1930. aastast. Ta jäädvustas
end teaduse maailmakaardile
taimeökoloogia teooria arenda-
mise kaudu.

Lisaks teoreetilise suunitluse-
ga teadustööle oli ta ka väga
aktiivne Eesti looduse uurija.

Ta pani aluse Eesti floora ana-
lüüsile, sh floora geograafiliste
elementide selgitamisele ja Eesti
taimegeograafiliste regiooni-
de eristamisele. Lippmaa töötas
välja kaardistamisühikute süs-
teemi. Tema elu katkestas
1943. aastal NL lennuki pomm,
mis heideti botaanikaaias hoo-
nele, kus oli Lippmaade korter.

UUDISED

Inimõiguste õpetamise seminar

On alanud registreerimine 5. ja 6. detsembril Tallinna Rahvusraamatukogus toimuvale seminarile "Inimõiguste õpetamine Eestis".

Seminar on suunatud eelkõige koolide ajaloo- ja kodanikuõpetuse õpetajatele, oodatud on ka õppejõud, üliõpilased ja kõik teemast huvitatud. Ettekandeid peavad haridusminister Mailis Rand, rahvastikuminister Eldar Efendijev, Raivo Vetik, Doris Kareva, Alar Tamm jt. Töögruppides arutatakse inimõiguste õpetamist üldhariduskoolides ja kutseõppe asutustes ning ülikoolides.

Osalemine tasuta, töökeeled eesti ja inglise keel.

Info ja registreerimine: www.eihr.ee, konverents@nlib.ee, tel 6307 262 ja 6311 416.

SELLi mängud 2004 Soomes

Eesti Akadeemilise Spordiliidu (EASL) arendusjuhi Tiina Beljaeva sõnul toetas Soome Üliõpilasspordiliidu üldkoosolek üksmeelselt Tampere Tehnikaülikooli üliõpilasesinduse taotlust korraldada 2004. aasta SELLi mängud Soomes.

Esimesed SELLi (Soome, Eesti, Läti, Leedu) üliõpilasmängud toimusid 1923. aastal Tartus. Vahepeal sõja tõttu katkenud traditsiooni taastasid 1998. aastal Tartu Ülikool ja Eesti Akadeemiline Spordiliit. Järgnesid mängud Kaunases (1999), Jelgavas (2000), Soome 2001. aastal mängu ei korraldanud, Tartus (2002).

Järgmised mängud toimuvad mais 2003 uuesti Kaunases.

Viimastel mängudel Tartus osales 1073 tudengit 10 riigi 60 ülikoolist. Võisteldi kümnel spordialal ning kolmepäevane spordipidu elavdas oluliselt üliõpilassporti kõikides Balti riikides.

Jaak Põldmäe.

Jaak Põldmäe mälestuskonverents

Eelmisel reedel korraldasid TÜ eesti kirjanduse osakond ja Kirjanike Liidu Tartu osakond mälestuskonverentsi "Jaak Põldmäe tagasitulek".

Dotsent Jaak Põldmäe, kes oleks tähtsistanud 6. novembril 60. sünnipäeva, lahkus 1979.

1978 ilmus Põldmäe monograafia "Eesti värsiõpetus", mis andis tervikliku pildi eesti värsiõpetusest ja oli väga novaatorlik. Peagi ilmus selle taastrükk.

Ettekannetes käsitleti Jaak Põldmäed kui teadlast (Peeter Olesk), tema traditsiooni eesti värsiõpetuses (Mihhail Lotman, Maria-Kristiina Lotman, Elin Sütiste), monograafiat (Ain Kaalep) jm.

Esitleti ka eesti kirjanduse õppetooli uurimuste sarja "Studia litteraria estonica" järjekordset kogumikku, sarja alustajaks oli Jaak Põldmäe.

Filosoofiateaduskonna dekaani professor Birute Klaasi koduõppetool – eesti keel võõrkeelena – asub Ülikooli tn 16 Bocki majas.

VARJE SOOTAK

FILOSOOFIATEADUSKONNA PROFESSORITE KIRI

Tartu Ülikooli rektorile

7. november 2002

TÜ filosoofiateaduskonna professorid pöörduvad Teie poole filosoofiateaduskonna jätkuva alafinantseerimise pärast.

Alafinantseerimine on tulenenud teaduskonna eripära mitteametamisest – ühelt poolt õpetatavate erialade rohkus ning teiselt poolt nende kõigi hädavajalikkus Eesti kui iseseisva riigi ja rahvuskultuuri eksisteerimise ja arenemise seisukohalt.

Tartu Ülikooli kui Eesti ainsa *universitase* missiooniks on teaduse, kõrghariduse ja kultuuri edendamine, mida ei ole aga võimalik täita humanitaarteaduste praeguse alafinantseerimise tingimustes. Selliseid erialaspetsialiste nagu ajaloolased, arheoloogid, etnoloogid, arhivaarid, filosoofid, keeleteadlased, kirjandusloolased jt ei ole Eestil tarvis palju, aga samas on tal neid kõiki vaja. Nimetatud spetsiifika tulenevalt ei ole meil võimalik korraldada õppetööd suurtes rühmades.

Haridussummade puudulikkuse tõttu (senised summad ei kata teaduskonna töötajate palgakulusidki, iga-aastane puudujääk ulatub keskmiselt umbes veerandini) kannatab õppetöö kvaliteet:

(1) ei ole võimalik kutsuda spetsialiste erikursuste lugemiseks Tallinna teadusasutustest, rääkimata välismaalt,

(2) pole mingeidki summasisid üliõpilaste menetluspraktika läbiviimiseks (arheoloogia, etnoloogia, kunstiajaloo, arhiivindus- ja murdepraktika ning keeleekspeditsioonide sõidu-, majutus- jm kulud),

(3) puuduvad vahendid osavõtuks välismaal toimuvast teadusüritustest. On täiesti selge, et toimetulekuks praeguste eelarveliste vahenditega tuleb filosoofiateaduskonnal umbes 25% õppekavadest likvideerida. See oleks tõsiseks hooiks nii Eesti humanitaarteadustele – sest enamikku meie erialadest ei õpe-

tata ega uurita kusagil mujal maailmas – kui ka kogu ülikooli mainele ja *universitase* ideoloogiale.

Samas tehakse meie teaduskonnas õppe- ja teadustööd kõrgel rahvusvahelisel tasemel, mida tunnistavad nii õppekavade akrediteeritus kui ka esimeste rahvusvaheliste evalvatsioonide (näit etnoloogia; enamiku erialade hindamine seisab ees alles 2003. a) kõrged hinded (*excellent to good*). Samas juhi evalvatsioonis tähelepanu asjaolule, et suurepärasest teadus- ja õppetööd on tehtud tingimustes, kus ressursid (tööruumid ja finantseerimine) on jäänud allapoole igasugustest standarditest ning selliselt jätkamine viib vältimatult praeguste töötajate läbipõlemisele. Etnoloogia kohta öeldu kehtib täiel määral ka meie paljude teiste erialade kohta.

Tartu Ülikooli rahvusvahelises ja atraktiivsus teiste maade üliõpilaste silmis on paljuski seotud rahvusteadustega, mida saab kõrgeimal tasemel õppida ainult siin.

Filosoofiateaduskonna praeguse finantseerimise juures ei ole meil õige pea enam võimalik saada Tallinnast (ja laiemalt Põhja-Eestist) ei üliõpilasi ega õppejõude. See oht muutub eriti reaalseks humanitaar- ja sotsiaalkallakuga Tallinna Ülikooli loomise- ja juba praegu moodustavad suurema osa meie üliõpilastest Tartust ja Lõuna-Eestist pärit noored.

On enam kui kindel, et juhul, kui Tartu Ülikool ei suuda pakkuda märgatavalt paremat õpetust kui Tallinna Ülikool (ja praeguse finantseerimistaseme juures ta seda kindlasti ei suuda), jääb enamik Põhja-Eesti ja Tallinna noori Tallinnasse õppima ja Tartu Ülikoolist saab otseselt mõttes Tartu ülikool. Ka õppejõudude hankimine Tallinnast muutub tõenäoliselt üsna raskeks. See on väga tõsine probleem, sest paljud praegustest

filosoofiateaduskonna õppejõududest, sh üle veerandi professoritest elavad Tallinnas.

Filosoofiateaduskonna olukorda pole võimalik parandada ülikooli eelarve koostamise praeguste reeglite raames. Et ülikool saaks täita oma missiooni teaduse, kõrghariduse ja kultuuri tasakaalustatud arendamisel, tuleb lisaks erialakoeffitsientide kasutamisele märksa rohkem arvestada humanitaarteaduste spetsiifikat ning rakendada nende olukorra parandamiseks poliitilist tahet.

Rõhutame, et kasvava rahvusvahelise ja kodumaise konkurentsi tingimustes on vähe, kui eelarvet suurendatakse üksnes ellujäämiseks vajaliku tasemeni – tarvis on tagada areng. Humanitaarteaduste tasakaalustatud arengu tagamiseks on hädavajalik suurendada filosoofiateaduskonna haridussummasid vähemalt kolmandiku võrra.

TÜ filosoofiateaduskonna professorid:

Birute Klaas
Karl Pajusalu
Jüri Talvet
Tiit Rosenberg
Jüri Ant
Aadu Must
Ülo Valk
Elle Vunder
Ago Künnap
Luule Epner
Jaan Elken
Margit Sutrop
Rein Veidemann
Ülo Matjus
Rein Vihaelemm
Irina Külmoja
Mati Erelt
Ljubov Kisseljova
Jaak Kangilaski
Valter Lang
Krista Vogelberg
Tiit-Rein Viitso
Jaan Ross
Haldur Õim

Probleemist huvitatud on oodatud avalikule arutelule esmaspäeval, 18. novembril kl 16 TÜ nõukogu saali.

UT KÜSIB

Mida saab osta TÜ Raamatupoe oksjonil?

Vastab TÜ Raamatupoe juhataja Lilian Mutso.

Homme kell 11.15 peahoone auditooriumis 102 algaval VI raamatuoksjonil pakume Eesti luuleraamatuid, teatmekirjandust ning vanemaid ja haruldasi raamatuid. Luuleraamatute hulgas on ka laste- ja vaimuliku luulet, antoloogiad, laulikuid, tõlkeid võõrkeeltesse, vanemaid luulemugandusi ning väärtuslikke tõlkeid eesti keelde. Teatmeraamatutest pakume ilmuniskohast ja -ajast sõltumata nii eestikeelseid kui ka Eesti kohta käivaid võõrkeelseid teatmetrükiseid (*lexica et biographicat*, aadressi- ja käsi- raamatuid, bibliograafiaid ja katalooge, juhendeid, õpetusi, seadusi ja eeskirju, kalendreid,

aastaraamatuid jm.

Näiteks tuleb enampakkumisele 1938-1939 aasta Eesti aadressraamat, Eesti ja Soome Üliõpilaskondade hõimualbum, "Wanemuise" Seltsi Põhjuskiri Jurjewi linnas jm.

Vanematest ja haruldasematest raamatutest pakume Eestis ilmunud eesti- või võõrkeelseid trükiseid ilumisajaga kuni 1860. aasta, hilisemast ajast haruldasi või ka väheliikuvaid eesti- või võõrkeelseid Eestis või mujal ilmunud, kuid Eestiga seotud trükiseid, muu hulgas ka Riigikogu liikme tunnistus 1926. aastast. Enampakkumisele tulevate trükistega saab tutvuda oksjonikataloogi vahendusel ja tund enne oksjoni algust kohapeal.

TÜ Sihtasutus jagas stipendiumeid

Tartu Ülikooli Sihtasutuse viiendal aastapäeval andsid sihtasutuse usalduskogu esimees Vahur Kraft ja juhatus liige Indrek Mustimets üle sihtasutuse selle aasta stipendiumid 36 üliõpilasele ja preemiasaajale kogusummas 422 000 kr.

Lisaks TÜ Raefondi stipendiumitele ja preemiatele (vt eelmist UTd) anti kätte veel:

Gerda Spohri stipendium (10 000 kr) bioloogia-geograafiaateaduskonna üliõpilasele Andres Luhamaale;

Lüsa Kolumbuse stipendium (a 10 000 kr) arstiteaduskonna üliõpilastele Priit Pöderile, Priit Kasenõmmele, Alar Toomile ja Kersti Kokale;

Hermanni reisistipendiumid (5000 – 12 000 kr) Lele Aakile,

Jarno Habichtile, Lea Pehmele, Kadri Viigandile, Helen Soovälile, Külli Kingole, Tuuli Klaasile, Liina Sillaotsale, Anne Reitsakile ja Merilin Kiviorule;

Puhk-Mörneri stipendium (20 000 kr) filosoofiateaduskonna üliõpilastele Kadi Grichinile ja Kersti Lustile;

Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti stipendium (10 000 kr) Olga Tšubrikule, Aile Luigele, Ülle Voogile, Toomas Sillale, Kadi Grichinile ja Valeria Sizemskajale;

Ruth Käbini stipendium (5000 kr) Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsile.

Uhuiue stipendiumina anti välja Agve Aasmaa stipendium (50 000kr) avatud ülikooli ärijuhtimise eriala üliõpilasele Pille Mötsmehele.

Euroopa ülikoolide IT spetsialistid Tartus

Tiia Lillemaa

IT osakonna projektijuht

18.-20. novembrini toimub TÜ Ajaloo Muuseumis rahvusvaheline infotehnoloogia konverents "IT-vahendite kasutamine (kõrgkooli) juhtimises".

Konverents on kohtumispalgaks Hollandi, Soome, Rootsi, Poola, Läti, Leedu ja Eesti IT-spetsialistidele ning kõrgkoolide administraatoreile, kes loovad või kasutavad ülikoolide juhtimises administratiivseid infosüsteeme. Osavõtjaid on 24 erinevast ülikoolist.

Konverentsi põhiteema on infotehnoloogia vahendite kasutusvõimalused administratiivsete ülesannete lahendamisel. Peaesinejad on organisatsiooni SURF programmijuht Jaap Kuipers, kes tutvustab Hollandi kõrgkoolide ja uurimisasutuste koostööd ja kogemusi võrguteenuste ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alal, ja Sun Systemsi tehnoloogia peaspetsialist Hans Appel, kes kõneleb mobiilsetest lahendustest liitunud maailmas. Haridusministeeriumi esindaja tutvustab Eesti IT projekte ning riigi ootusi kõrgkoolide infotehnoloogilise infrastruktuuri arengu suhtes.

Ettekanded jaotuvad IT valdkonna kahe poole vahel – ühes

Jaap Kuipers.

käsitletakse IT-teenuste korraldust ja nõudeid infosüsteemide kasutajale, teises keskendutakse tehnilistele lahendustele. Esinejaid on Eestist, Poolast, Hollandist ja Rootsist. Öhtud on planeeritud ühisüritusteks ja aruteludeks, millest huvitavaim on töötuba teemal "Kuidas selgitada IT vajadusi otsustajatele".

Konverents annab IT spetsialistidele ja administraatoritele võimaluse luua isiklike kontaktidega aluse edaspidiseks viljakaks koostööks ja ühisprojektide käivitamiseks IT valdkonnas nii Eestis kui ka Euroopas.

Konverentsi korraldavad TÜ infotehnoloogia osakond ja Hollandi ülikoolide infojuhtide organisatsioon KAAIWO.

Info: www.ut.ee/it/saiac.

Einsteini ja Newtoni maaletooja

Täna 90 aastat tagasi sündis TÜ emeriitprofessor akadeemik Harald Keres

Kui Harald Keres 15. novembril 1912 Pärnus sündis, olid üldrelatiivsusteooria ja Eesti Wabariik veel loomata.

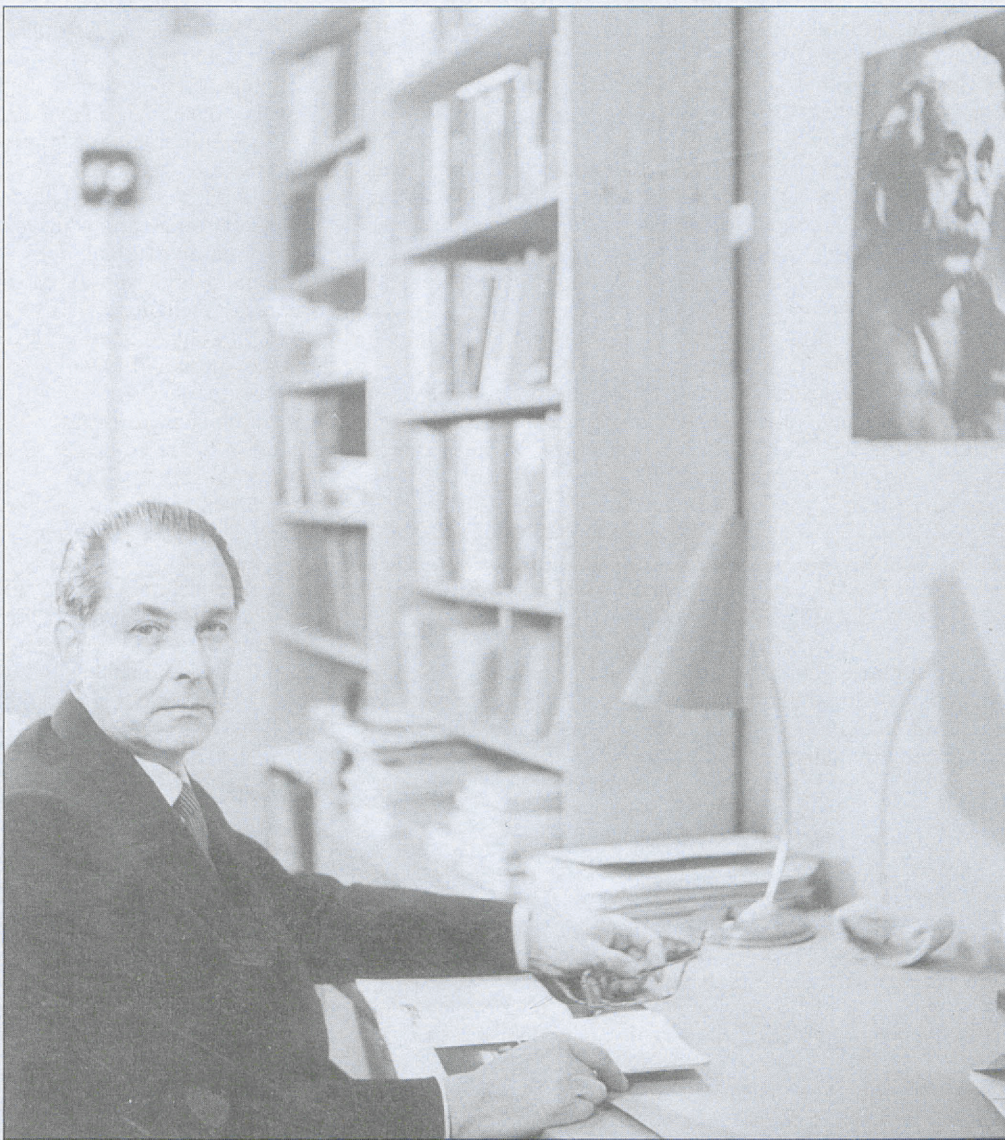
Eesti intelligentsil tuli peatselt langetada liisk lääne ja ida vahel. Rahva otsus oli juba tehtud – väärtustati haridust ja edasipüüdlikkust, vaimuvalgust ja isiklikku vastutust. Ei Harald Keres käsitöolistest vanemad ega keegi teine võinud veel aimata, et vendadest Haraldist ja Paulist kasvavad eesti kultuuri tippmehed, ometi pingutati, et poegadele võimalikult hea haridus anda.

Puhtaim teoreetik ja praktiline inimene

Maailmas möllas eelmise sajandi esimene suur sõda, kui Euroopa südames Einstein üldrelatiivsusteooria põhivõrranditele viimast lihvi andis. Umbes samal ajal asus ühes Euroopa äärenurgas üks väike rahvas üles ehitama oma koda – Eesti Wabariiki. Koos oma rahva noore riigiga kasvas ka noor Harald Keres, kujunes eetiliseks inimeseks ja teadlaseks, džentelmeniks ja mentoriks, arenes nii mitmetahuliseks ja laiahaardeliseks isiksuseks, et see võib näida isegi vastuoluline.

Harald Keres on erialalt materiaalseima teaduse, füüsika, tippspetsialist ja kutsumuselt vaimsuse ülemlaulik; teaduses puhtaim teoreetik, valemikoi *par excellence* ja argielus praktiline inimene, kuldsete kätega meistritees; põhimõtteline mõistusekummardaja ja professionaalse tasemega flöödimängija; suur vaikija ja sädelev lektor, aforismimeister, terava sulega publitsist; ligipääsmatu üksiklane ja kollektiivi juht; Eesti patrioot ja kaine pilguline maailmakodanik.

Mõne väiksemamöödulise isiksuse puhul võivadki need jooned vastuolulised olla, kuid mitte Harald Keres puhul. Mis on see sisemine telg, mis siin kakofooniast harmoonia loob? Mõistmise võtme annab Harald Keres ise, kes on kord öelnud, et räägitagu mis tahes, meie tee-

Akadeemik Harald Keres: "Räägitagu mis tahes, meie teeme nii, nagu õige on."

ERAKOGU

Tõenäoliselt oleks Harald Kereseta olemata üldrelatiivsuse uurimissuund Eesti teaduses.

me nii, nagu õige on. Kas see ongi tema kredo?

Harald Keres näib valdavat absoluutset tõe! Ja tõepoolest, küllap on elutee murdlaineid ja tormegi läbinud, kuid Harald Keres sisemine kompass on alati kindlalt õige kursi kätte näidanud, olgu tuul vastu või päri ja rääkigu albi kääraantsud mis tahes.

Abijõust akadeemikuni

Harald Keres on meie teaduse üks teerajajaid. Ta on saavutanud kõik akadeemilise karjääri näitajad, mida Eestil anda: doktorikraad (1942), professorikutse (1954), akadeemikutiitel (1961), riiklik preemia (1970), teenelise teadlase aunimetus (1976). Ametiredelil on ta läbi-

nud pulgad alates ülikooli ülemäärilisest nooremabiõppejõust (1938), teoreetilise füüsika kateedri juhataja (1949) ja ülikooli teadusala prorektorini (1958) – ametini, millest ta omal vabal tahtel loobus (1960) loomingulise teadustöö kasuks, asudes tööle Füüsika (Astro- noomia) Instituudi teoreetilise füüsika labori juhatajana.

Kuid tähtsad ei ole olnud mitte need karjääri välised para-

meetrid, vaid sisemine tarvidus tõe järele ja väsimatu töö selle nimel. Oma tõe ja tööga on Harald Keres loonud endale nime,

metriid, vaid sisemine tarvidus tõe järele ja väsimatu töö selle nimel. Oma tõe ja tööga on Harald Keres loonud endale nime,

millele lisatud kõrged tiitlid ei kaunista mitte nime, vaid vastupidi.

Keresel väljad

Harald Keres teadusteemade laia spektri peajooneks on olnud üldrelatiivsusteooria – aja ja ruumi Einsteini teooria. Just siin on tema teadustulemused oluliselt maailmapilti rikastanud. Tema loodud üldistatud inertsiaalsüsteemide käsitlus võimaldas rangelt sõnastada vastavusprintsipi üldrelatiivsusteooria ja Newtoni gravitatsiooniteooria vahel. Siit selgus ootamatu tõsiasi, et Newtoni gravitatsiooniväljade kõrval sisaldavad Einsteini võrrandid mitterelativistliku piirjuhuna veel pööriselisi gravitatsiooni- välju, mida oleks õige nimetada Keresel väljadeks.

Tõenäoliselt oleks Harald Kereseta olemata ka üldrelatiivsuse uurimissuund Eesti teaduses.

Tänaseks on Eesti Vabariik taaselustatud ja üldrelatiivsusteooria võrrandid ülikooli õpetahvliitel ning teadlaste töölaudadel. Ka liisk lääne ja ida vahel on langenud, kuid siiski tuleb alles otsustada, kas püüame laiast maailmast ainult helkivaid klaaspärleid või siiski teemante loovat vaimsust.

Kui saata teadustemplit välja kõik need, kes seal oma igapäevast leiba teenimas või enast näitamas, jääks tempel üsna tühjaks, ent mitte kõledaks. Seda heledamalt särab järelejäanud puhta tõe teenrite hingeleek – sisemine tõejanu, vajadus, mis tegelikult teebki inimesest inimese. Harald Keresel puhul on alati esiplaanil olnud teaduse suhe tõesse, vastandina praegu valitsema kipuvale mallile, kus esiplaanil näib olevat teaduse suhe ühiskonda. Tema on teaduselt soovinud tõe, mitte kasu.

Kolleegide, õpilaste ja õpilaste õpilaste nimel akadeemik Harald Kerest tehtu eest tänades ja tugevat tervist ja jätkuvat vaimuenergiat soovides,

Risto Tammelo

KIRI

Tudeng või raha, selles pole küsimust...

Loomulikult raha, aga mitte selle andmine tudengile, vaid võtmine. Arvan, et raha suunamine tudengisfäärist pensionärisfääri toob kaasa Eesti riigile korvamatu moraalse kahju kihestunud üliõpilaste näol, kes aasta, kahe või kolme pärast asuvad tööle, kui asuvad või sõidavad Läände. Üliõpilast püüavad riik ja ülikool samaväärselt (tudeng peaks üldjuhul, kui ühiselamu kohti on, elama ühiselamus).

Mida teevad aga riik ja ülikool käsikäes? Üks jätab tudengid ilma sotsiaaltoetusest, teine ei toeta aga mingil juhul ühiselamu üüride langetamist, arvates, et tudeng peab ise hoolitsema oma palukese ja peavarju eest – ülikool pakub vaimseid väärtusi (ega ülikool ole ju sotsiaalasutus). Kurb tõsiasi on aga see, et vaimsete väärtuste omandamine kõhtu ei täida ja üüri ei maksa. Kõhutühjuse ja üüratu üüri ei saa ka teadmisteallikat suurte sõdmudega tühjendada, et lõpetada nomi-

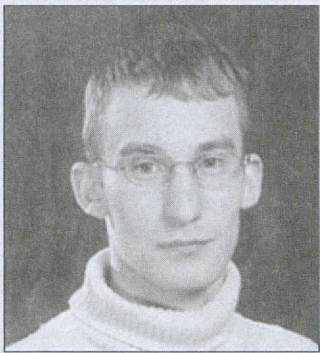
naalajaga ülikool, üle nominaalaja õppijatel tuleb aga hariduse eest maksta.

Kas tudengit ainus väljapääs ongi tööleasumine (sellega seoses ei lõpetata kindlasti ülikooli nominaalajaga)?

Ehk see ongi riigi- ja ülikooli isade siht – lüpsa tudengit võimalikult palju ja pikalt. Võib-olla meie, tudengid, olemegi Eesti riigi kuldvasikad, Nokiast rääkimata.

Äärmise kurvastusega

Matti Orav
TÜÜE aseesimees

Tudengid kudusid linnapeale vaiba

Ülikooli peahoone fuajees said teisipäeval kõik soovijad linnapeale vaipa kududa.

Kangastelgede taga istuv eesti filoloogia üliõpilane Kadi Põdersalu on kevadest saati Antoniusse Gildi vaibakojas õpilane.

Ta on ka pikemat aega ülikooli kultuuriklubi liige, kus pakkuski sügispäevade jaoks vaibakudu-

mise idee. "Eelmisel aastal kudusid üliõpilased rektorile salli, nüüd võiks ju midagi muud ja kellelegi teisele kududa," ütles Kadi.

ÜT küsimusele, kas kudumishuvilisi oli palju, ütles Kadi, et hommikupoolikul ei juletud eriti telgede taha tulla, pärastpoole tuli rohkem. "Isegi linnapea

Andrus Ansip ise jõudis siia, tema valis kudumiseks oranži värvi materjali. Värv võis igaüks ise valida, näiteks ülikooli jalgpalliklubi kudus oma värvid sisse," selgitas Kadi Põdersalu.

Vaipa sai edasi kududa Antoniusse Gildis, seejärel see viimistletakse ja kingitakse linnapeale.

Fotovõistluse võitis Tea Jänes

Tudengielu kujutava fotovõistluse võitis keskkonnatehnoloogia 4. aasta üliõpilane Tea Jänes fotodega "Langevate lehtede aegu".

"Ma ei ole kunagi fotograafiat õppinud, kõik on suur juhus," ütles Tea Jänes UTle. Tea armastab oma tavalise "seebikarbiga" tabada huvitavaid hetki ja detaile, mitte aga poseerimist ja lavastamist. "Peaauphind, Photopointi kinkekaart, on mulle väga suur üllatus."

Kõige elulisema pildi auhinna võitis Toomas Vananurm, romantikaauhinna Madis Kats, vaimukusepreemia sai Martin Kuut ja tüüpilise tudengikoosluse püüdis pildile Püha Laura.

Tea Jänes ja teiste preemiasaanute töid saab vaadata ülikooli raamatukogus.

VARJE SOOTAK

UUDISED

Üliõpilasesindus õigusinstituudis

TÜ Üliõpilasesindus käis külas TÜ Õigusinstituudi esindusel.

Esinduse integratsioonitoimkonna esimehe Allan Adojaani sõnul tahab esindus sõlmida sidemeid kõrgkoolide üliõpilasesinduste ja TÜ kolledžitega.

"Septembris tutvus kümme-kond külast meie pesapaigaga peahoone kõrval, üliõpilaspoleemide arutelu jätkus saunas, kus käiku läksid ka ÕI tüdrukute kingitused – kase-, tamme- ja kadakavihad, mis pidid meist Tartu vaimu välja vihtlema," rääkis Adojaan. "See loomulikult ei õnnestunud."

Tallinnas näidati TÜ esindusele ÕI õppehoonet, kus kuuldi ka tudengkonna kohvikumirest, mis väikese abiga on tänaseks juba lahenduse leidnud.

Adojaan ütles, et esindus tegi ettepaneku lisada järgmise aasta eelarvesse rea iga kolledži tarvis ürituste korraldamiseks ja sealsete esinduste paremaks funktsioneerimiseks.

Üliõpilaste parimad projektid

TÜ Üliõpilasesinduse projektkonkursile laekus 34 taotlust. Raha eraldati 13 projektile. Kokku annab esindus toetustena välja ligi 40 000 kr. Ühtegi projekti ei toetata täies mahus.

Toetust said:

- töö-, kultuuri- ja õppeprogramm noortele "Suvi Ameerika noortelaagris (3000 kr),
- konverents "Eestlaste küüditamine. Mineviku varjud tänases päevas" (4000 kr),
- TÜ meistrivõistlused saaljalgpallis (2003-2000 kr),
- ettekandekoosolekute sari kristlikust kultuuri- ja mõtte- loost (1000 kr),
- Euroopa keeltepäev (2000 kr),
- Internetiportaali www.polito- loogia.ee (4000 kr),
- tudengifilm "Tänapäeva odüsseia" (5000 kr),
- Laiuse kuninglik lumelähing (4000 kr),
- TÜ Maleklubi ürituste sari "Kuningas kummuli!" (1500 kr),
- Tartu Üliõpilasteatri sügisene teatriprojekt (2000 kr),
- Ultima Thule valentinipäeva kontsert (2500 kr),
- I TÜ meediatudengite sügis- seminar (2500 kr),
- üliõpilaste looduskaitseringi JMKE keskkonnateemaliste laulude retrospektiivkontsert ÕKOPUNK (4500 kr).

Tartus leedu kuulsaima kunstniku näitus

Eesti Rahva Muuseumis ja Tartu Linnamuuseumis saab 20. novembrini näha leedu maalikunstniku ja helilooja Mokalojus Konstantihas Čiurlionise ülevaatenäitust. Näitus koosneb visuaalselt originaalile väga lähedastest maalide ja graafika faksiimilereprodukt- sioonidest.

Čiurlionis (1875-1911), keda peetakse Baltimaade suurimaks juugendlikuks ja sümbolistlikuks kunstnikuks, oli hariduselt muusik, maalima hakkas hiljem (1904).

Maalis püüdis ta väljendada muusikalisi elamusi. Domineerib fantastiline, müstiline ja sümbolistlik joon. Oma teostes ei taotlenud kunstnik taastada kevade, talve, mere ja teiste looduse elementide füüsiliselt tajutavaid pilte, vaid teda erutas looduse sisemine elu.

ÖNNITLEME

Johannes Lepiksaar 95

Need read Göteborgi kaljuran-
nikul seisvast mehest on öieti
üksnes tervitussõnad koduüli-
koolist.

73 aastat tagasi lõppes tu-
dengipõli Aia tn 46 õppehoones
ja jätkus sealsamas õppejõu
ning zooloogia muuseumi kon-
servaatorina, et edendada käsi-
käes oma õpetaja Johannes
Piiperiga ornitoloogiat, osteo-
loogiat ja võrdlevat anatoomiat.
Ehkki kunagi ei ahvatlenud po-
liitikasse sekkumine, viis idast
tulev kurjakuulutus Johannes
Lepiksaare 1944. aastal Rootsi.

Kodumaal kustus aastaküm-
neiks Alutaguse ränduri, roh-
ket teadusuudset leidnu autori-
nimi. See-eest see aina tugev-
nes värske uurimisvaldkon-
dade sihiraajana Läänes. Tartus
alustatu võimendus. Kogu jää-
ajajärgse looduse ja inimese
ajaloo mõtestamine Kunda kul-
tuuri vanima asulakoha, Lembi-
tu linnuse, Saaremaa Asva, Iru
jt luuleidude määramisega
avardus Skandinaaviale, siis
kogu Euroopale, peatselt ilma-
jao piiride taha. Kodus selgus,
kuidas elas Emajõe luhtade tar-
vas, nüüd said paljud maad
teada, miks ja millal surid välja
nende alade mõned algasukad.
Amforapõhjade toidujäätmeist
leitnud kalaluukillukeste järgi sai
kindlaks teha aastatuhandete-
taguse kalafauna hoopis Vahe-
meres. Kogu loomastiku kaju-
nemislugu pärast mandrijää
taandumist sai peatöök. Kodu-
loomade, kasvõi koera kaasatu-
lek inimkultuuri sai faktideroh-

ked seletused. Ilmus Eesti lin-
nustiku väätraamat.

Siitpeale tuli Göteborgi ja
Lundi ülikoolide audoktoril pal-
ju aastaid võtta vastu teiste
maade doktoriväitlejaid. Kodu-
sel Barytongatanil ikka kuude
viisi 2-3 tõsist töömeest korra-
ga. Neile abiks olnud täiuslik
allikmaterjalide kogu on nüüd
sünnimaal, peamiselt otse üli-
kooli valdustes. Jätkupidemeks
nooremaile.

Sünnikoha Rakvere tammi-
kus kogub vägevust Lepiksaare
tamm. Kodukoha looduseuuri-
jate ja loodusehoidjate seltsid
on valinud ta auliikmeks, presi-
dent ülendanud Valgetähe or-
deni kavaleriks. Teaduse mit-
mete nüüdisuundade rajajale
on pühendatud tervete kong-
resside, paljude õpilaste tänu-
teoseid.

Jätkugu aina tervist ja mõtte-
jaksu!

Jaan Eilart

Ado Truupõld 70

13. novembril oli juubel TÜ pa-
toloogilise anatoomia ja kohtu-
arstiteaduse instituudi emeriit-
professoril Ado Truupõllul.

Ado Truupõld lõpetas 1957
Leningradi I Meditsiiniinstituudi.
Töötanud mereväearstina ja
patoloogi-anatoomina Tallinna
haiglates ja õpetajana Tallinna
Meditsiiniikoolis, astus ta Le-
ningradis NSVL MTA Eksperi-
mentaalmehitsiini Instituudi
sihtaspirantuuri. Lõpetamise
järel oli ta TRÜ Meditsiini Kesk-
labori teadur. 1974-1998 töö-
tas TÜ patoloogilise anatoomia
ja kohtuarstiteaduse instituudi
vanemõpetaja ja professori-
na, olles selle asutuse juhata-
jaks. Ta kaitses meditsiinkandi-
daadi väitekirja 1966 Leningra-

dis ja doktoridissertatsiooni
1969 Tartus. Tema 147 teadus-
publikatsioonist on valdav osa
pühendatud neerupealise
funktsionaalsele morfoloogiale,
eriti oluliseks saavutuseks oli
valgusünteesi ööpäevase rüt-
mika kindlakstegemine selles
endokriinorganismis.

Ta on olnud põhimõttekindel
pedagoog, kes enam kui keegi
teine on publitseerinud pato-
anatoomia õppematerjale. Pi-
kemat aega oli ta Tartu Patolo-
ogide Seltsi juhatusse liige ja esi-
mehes. Viimastel aastatel on Ado
Truupõllul kiindumuseks olnud
kirimale.

Önnitleme!

Prof Raik-Hiio Mikelsaar

90
Harald Keres,
emeritprofessor – 15. novem-
ber

60
Anne Ormisson,
dotsent – 19. november

55
Helge Pensa,
majahoidja – 19. november

45
Toomas Haldma,
dotsent, majandusarvestuse
õppetooli hoidja – 21. novem-
ber

40
Halliki Harro-Loit,

lektor, ajakirjanduse ja
kommunikatsiooni osakonna
juhataja – 16. november
Merike Kruus,
vanemlaborant – 21. novem-
ber

35
Meris Sillaots,
lektor – 16. november

30
Liivi Luik,
metoodik – 19. november
Madis Orav,
ülikooli raamatukogu avalike
suhete spetsialist – 19.
november
Indrek Ots,
vanemteadur – 19. november

STIPENDIUMID BERLIINIS ÕPPIMISEKS

TÜ kuulutab välja konkursi Studienstiftung des Abgeordneten-
hauses von Berlin (2003/2004) stipendiumi taotlemiseks kõi-
kide erialade magistrantidele ja doktorantidele (vanus kuni 25
k.a) ning noortele teadlastele (vanus kuni 35 k.a).

Nõutavad dokumendid (esitada saksa keeles):

- stipendiumi taotlemise ankeet;
- elulookirjeldus;
- detailne uurimustöö ja õppimisplaan Saksamaal viibimise ajaks;
- nõusolek/soovituskiri mõnest Berliini kõrgkoolist;
- 2 soovituskirja, eriala või uurimustööga seotud TÜ õppejõult;
- kinnitatud koopia diplomi originaalist ja selle akadeemilisest öiendist ja kinnitatud tõlked saksa keelde;
- väljavõte öpinguraamatust;
- keskkooli lõputunnistuse koopia ja selle saksakeelne tõlge;
- saksa keele oskuse tõend.

Stipendiumi suurus üliõpilastele 770, noortele teadlastele 1300 eurot kuus.

Tähtaeg 3. detsember välisüliõpilastalitus (ph 104).
Ankeedid ja info üliõpilastele välisüliõpilastalitusest (ph 104)
Ülle Tensing, tel 375 150, ylle.tensing@ut.ee, noortele teadlas-
tele välissuhete talitusest (ph 302) Lea Kivi, tel 376 114,
Lea.Kivi@ut.ee.

PAUL JA MARTA LANNUSE
STIPENDIUMIKONKURSS

TÜ Sihtasutus kuulutab välja Paul ja Marta Lannuse stipendiu-
mikonkursi. Stipendiumi eesmärk on geoloogiat ja geograafiat
õppivate üliõpilaste toetamine. Välja antakse üks stipendium
suuruses 5 000 krooni.

Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (peahoone,
ruum 207) 25. novembriks vormikohane taotlus (taotlusi
saab samuti kantseleist).

- Lisaks on vaja esitada:
- curriculum vitae,
 - ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest (sh ülevaa-
de kavandatavast või teostatavast uurimistööst),
 - kandideerija majandusliku olukorra kirjeldus,
 - juhendava õppejõu soovitus,
 - dekanaadis kinnitatud väljavõte öpinguraamatust.

Stipendium antakse üle emakeelse ülikooli aastapäeva öritustel
detsembri algul. Info: TÜ Sihtasutus, tel 375 852, im@ut.ee,
www.ut.ee/sihtasutus/.

HARIDUSNÄDALA INFOPÄEVAD

20. ja 21. novembril kell 14 TÜ aulas

20. novembril
14.05-14.15 Avasõna (Sirje Üprus, TÜ rahvusvahelise koostöö
juht).
14.15-15.00 Öppimisvõimalused Inglismaal (Kaarin Truus, Briti
Nõukogu).
15-15.30 Kesk-Euroopa Ülikooli stipendiumiprogrammid (Siiri
Maimets, TÜ Euroopa Kolledž).
15.30-16.00 Öppimisvõimalused Venemaal (Vene Föderatsiooni
Tallinna Suursaatkonna esindaja ja prof Irina Külmoja, TÜ
vene keele õppetool).
16-16.30 Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiumipro-
grammid koostöök Balti riikidega (Madis Kanarbik, Põhjamaa-
de MN Tartu esindus).

21. novembril
14.05-14.35 Öppimis- ja rahastamisvõimalused USAs. TÜ va-
hetuslepingud USA ja Kanada ülikoolidega (Merli Tamtik, TÜ
Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus).
14.35-15.20 Euroopasse öppima ERASMUSE programmi kau-
du (Riin Kikkas, TÜ välisüliõpilastalitus).
15.20-15.40 Öppimisvõimalused TÜ partnerülikoolides Soo-
mes (Silvi Lannes, TÜ välisüliõpilastalitus).
15.40-16.30 Üliõpilasvahetus riikide ja ülikoolide vaheliste
lepingutega (Ülle Tensing, TÜ välisüliõpilastalitus).

Info: Ülle Tensing, TÜ välisüliõpilastalitus, tel 375 150.

VALMINUD ON ÜLIKOOLI UUS
STRUKTUURIRAAMAT

Raamatu hind on 55 kr. Tellida saab ülikooli kirjastusest, tel 375
946 või e-posti aadressil merle.pih@ut.ee. Raamatud tuuakse
tellijale otse kätte, väiksemad kogused saadetakse sisepostiga.

TUDENGITE MEISTRIVÖISTLUSED
LAUATENNISES

Eesti üliõpilaste meistrivõistlused lauatenises toimuvad 30.
novembril kell 11 Tallinnas TTÜ Spordihoones.
Selgitatakse meeste ja naiste üksikmängude meistrid.
Eelregistreerimine: easl@eas.ee või www.easl.ee (seal on ka
juhend). Võistlejail esitada kohapeal kl 10-10.30 üliõpilaspilet
või 2001. aasta lõpetamist tõendav tunnistus.

EESTI ÜLIÕPILASTE TOETUSFONDI
STIPENDIUMID

Eesti Üliõpilaste Toetusfond USAs võtab vastu 2003/2004. ö-a
stipendiumite sooviavaldusi.

Il maailmasõja järel New Yorgis peamiselt väliseestlaste an-
netuste ja päranduste põhjal loodud fondist on võrsunud
tähelepanuväärne sihtkapital. Selle sissetulek kasutatakse täie-
likult eesti päritoluga üliõpilaste stipendiumideks. Mitmed pä-
randajad on toetusfondile teinud eeskirju õppealade kohta, mis
erialal võib tudengeid toetada. Seetõttu on eriti avarad võimalu-
sed stipendiumide määramiseks arsti-, majandus- ja põlluma-
jandusteaduse üliõpilastele. Ene Silla nimeline fond võimaldab
Eestist pärit üliõpilastel taotleda märkimisväärselt toetust öpin-
guteks eelkõige pedagoogika, võõrkeelte, psühholoogia, filosoof-
ia või kirjanduse alal.

Kandideerida võivad eesti üliõpilased kogu maailmas, asuko-
hamaast olenemata.

Info: Põhja-Ameerika Ülikoolide Teabekeskus TÜ Raamatu-
kogu (ruum 325), avatud E-N 13-16.

Avaldus: www.ut.ee/valismaa/eac – scholarship announce-
ments või www.esfusa.org.

Info USAs: Estonian Students Fund in USA, Inc., PO Box 110,
New York, NY 10185, USA.

Täidetud ankeedid vajalike lisadega saata New Yorgi aadres-
sil hiljemalt 28. veebruariks. Pärast tähtaega saabunud või
puudulikult täidetud sooviavaldusi arvesse ei võeta. Fondi
juhatuse soovitat tungival, et kõik kandidaadid jälgiks hoollega
sooviavalduste täitmise ja fondiga kirjavahetuse pidamise juht-
nõore. Kogu fondi asjaajamine käib posti teel, telefoni-, faksi-
ega meilühendust pole.

Stipendiaadid selguvad hiliskevad.

ACTA DIURNA

15. ja 22. novembril kell 14.15-
15.45 esineb ph 139 seminaris
“Keel, kommunikatsioon ja kog-
nitiivsus” Eesti Keele Instituudi
direktor Urmas Sutrop loengute-
ga “Kognitiivne l- ja E-semanti-
ka”. Kõik huvilised on teretul-
nud!

TÜ Raamatupood korraldab 16.
novembril kell 11.15 ph 102
kuuenda Eesti luuleraamatu,
Eesti teatmeraamatu ning Eesti
vanema ja/või haruldase raama-
tu oksjoni.

17. novembril on TÜ Raamatuko-
gu (W. Struve 1) suletud koris-
tus- ja tõrjetööde tõttu.

KAITSMISED

18. novembril kell 14.15 toimub
Näituse 2-207 Tatjana Fraimani
doktoritöö “V. •ukovski loomin-
guline strateegia ja poetika
(1800. aastad – 1820. aastate al-
gus)” kaitsmine vene kirjanduse
alal. Oponendid: Andrei Nem-
zer, filol-kand (Moskva) ja Oleg
Proskurin, filol-kand (Moskva).

20. novembril kell 16.15 kaitseb
ph aud 139 eesti ja soome-ugri
keeleteaduse osakonnas Karen
Kuldnokk magistratööd “Inter-
personaalsete suhete kujunemi-
ne internetiportaalis comment@
delfi”. Juhendaja: dots Reet
Kasik. Oponent: dots Renate Pa-
jasalu. Info: Tiia Margus, 375
221.

LOENGUD

19. ja 20. novembril väisab Tar-
tut briti semiootik ja kommuni-
katsiooniteoreetik Paul Cobley, kel-
le sulest on ilmunud sel aastal ka
eesti keeles avaldatud “Juhatuse
semiootikasse” (Introducing
Semiotics, 1997).
Paul Cobley peab Tartus kahel
päeval kolm loengut ning öhe
seminari.
Loengute ajakava:
19. november
12.15 Genre (Tiigi 78-127),
18.15 Narrative (Tiigi 78-127);
20. november
12.15 British tradition of social
semiotics (Tiigi 78-127),
16.15 seminar on Tartu semiotics
and semiotics in general (Tiigi
78-127).

20. novembril kell 18 tuleb Lõu-
na-Eesti keele- ja kultuuriuurin-
gute keskuse jututarrö külla

noor seto Ahto Raudoja, kes kõ-
neleb seto noortest, nende liiku-
misest ja ettevõtmistest läbi aja-
loo. Järgneb vestlusring teemal:
“Mis saab edasi?”. Kõik huvili-
sed on oodatud! Keskus asub
Lossi 38 (vana anatoomikum). Li-
sainfo: Triin Iva, tel 375 422.

19.-22. novembrini peab loen-
guid Venemaa Teatriakadeemia
dotsent, filol-kand Andrei
Nemzer. “Žukovski ja vene luule
areng 1790-1840.aastatel”
(FLVE.03.211, 1 AP, arvestus).
Vaadeldakse V. Žukovski rolli
18. saj lõpu – 19. saj l poole
vene kirjanduse arengus. Kur-
sus on ette nähtud eelkõige
vene kirjanduse magistrantidele
ja doktorantidele, aga ka fakul-
tatiivkursusena vene kultuuri-
huvitatutele. Esimene loeng – 19.
nov, kell 16.15, Näituse 2, aud.
207. Info: tel 376 352.

21. novembril kell 18 toimub Los-
si tn 3-327 Akadeemilise Ajaloo-
seltsi ettekandekoosolek, kus
esineb prof Peeter Tulviste tee-
mal “Ajalooteaduse funktsiooni-
dest”. Oodatud on kõik huvili-
sed! Info: Birgit Kibal, tel 387
576.

TEATED

21. novembril kell 13 algab üli-
kooli infopäev Põlvamaal Põlva
Ühisgümnaasiumis. Tutvustatak-
se ülikooli öppimissüsteemi ja
vastuvõtutingimusi 2003. aastal.
Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375
603.

21. novembril toimub Pärnu kol-
ledži esimese aasta üliõpilaste
orientatsioonipäev Tartus. Kavas
infotund, Raatuse tn ühiselamu
külastus, raamatukogu ekskür-
sioonid, kohtumised teaduskon-
dades. Info: Aire Luts-Vähejaus,
tel 375 603.

Work and Travel. Tudengitel või-
malus teenida raha suvevaheaja
jooksul legaalselt töötades
USAs. Novembris soodustused.
Info ja registreerimine: Tartus
304 094, Turu 9; Tallinnas 630
65 65, Estonia pst 1/3,
www.dialoog.ee.

Seltskonnatantsude kursused al-
gajatele Hugo Treffneri Gümnaa-
siumis. Esimene tund 18. no-
vemril kell 19.30. Kaasa võtta
vahetusingad. Info: tel 474 248,
052 86 482 ja ilmetiik@hotmail.ee.

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamtõksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja
reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-
te teenuste kuulutamine ja rek-
laam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutu-
sed tasuta.

Mida saab teha doktori-õppe arengu heaks?

Anita Kärner

TÜ magistri- ja doktoriõppe peaspetsialist

Doktoriõppe arenguks on vajalik käesoleva seisu igakülgne kaardistamine ning põhjalik analüüs.

Ülikooli arenguplaani koostamise töörühma liikmed on mitmes UT numbris tutvustanud oma ideid ja tegevust arenguplaani koostamisel.

Sõnastatud on valdkonnad, millega tegelemine peaks saama prioriteediks. Üks niisugune valdkond on rahvusliku tippharitlaskonna järjepidevuse tagamine. Tippharitlaste kujunemisest doktoriõppe kaudu ja selle arvulistest näitajatest võisime lugeda 8. novembri UTs. Samas oli esitatud ka olukorra parandamiseks ettepanekuid.

Kõikidel teaduskondadel on arvandmeid oma valdkonna doktorantide, nende juhendajate, grantide ja sihtfinantseerimise kohta. Ülikooli kui terviku infot valdavad õppe- ja üliõpilasosakond ning teadus- ja arendusosakond. Kogu Eesti kõrgharidus- ja teadusinfo on koondanud haridusministeerium ja statistikaamet. Need andmed võtab kokku ja analüüsib veel sel aastal õppe- ja üliõpilasosakonna ning teadus- ja arendusosakonna töögrupp.

Lähteandmestiku alusel võrreldakse doktoriõppe tulemuslikkust teaduskonniti, kraadini

jõudmise aega, edukate juhendajate publitseerimist edutute doktorantide juhendajate publitseerimisega. Samuti vaadeldakse teadusgrantide olemasolu ja rahvusvahelise teadus- ja arendusosakonna ning teadus- ja arendusosakonna töögrupp.

Teaduskondadelt on saadud juhendajate arvamused doktorantide õpingute venimise ja doktoritöö valmimata jäämise põhjuste kohta. Lisaks toimuvad intervjuud viimastel aastatel doktoritöö kaitsnutega. Saadud andmestiku alusel saab teha järeldusi nii doktoriõppega seonduvate probleemide kohta kogu ülikoolis üldiselt kui ka valdkondlike erinevuste kohta.

Samuti vaadeldakse viimastel aastatel kaitsitud doktoritööde eelpublikatsioone, ilmumisaega ja -kohta, oponentide päritolumaad jne. Tehakse ülevaade kehtivatest seadustest ja muudest õigusaktidest, mis reguleerivad doktoriõppega seonduvat õppe- ja teadustööd.

Pärast selle põhjaliku eeltöö tegemist on võimalik asuda akadeemilistes kogudes arutama ja otsustama seda, kuidas arendada doktoriõppekavu, kuidas mõjutada ja stimuleerida juhendamist, kas ja kuidas tekitada kraadiõppekeskusi, muuta või mitte muuta doktoritöödele esitatavaid nõudmisi ning arendada välja kvaliteedikontrolli süsteemi.

Filosoofiateaduskonna õppejõud esmaspäeval toimunud professorite kirja avalikul arutelul, kuhu oli tulnud kaasamõtlejaid teistestki teaduskondadest.

VARJE SOOTAK

Kõrgharidus on alafinantseeritud

Varje Sootak

Rector Jaak Aaviksoo sõnul pole praegustes finantseerimistingimustes võimalik tagada ülikooli jätkusuutlikku arengut.

"Kui soovime jätkata teadus-ülikoolina, on vaja põhimõttelisi muudatusi," ütles rektor esmaspäeval nõukogu saalis toimunud filosoofiateaduskonna professorite kirja (kiri ilmus eelmises UTs – toim) avalikul arutelul.

Kui ülikoolide finantseerimises põhimõttelisi muudatusi ei toimu, on Tartu Ülikool sunnitud kvaliteedi hoidmiseks kaaluma mitme radikaalse sammu astumist.

Radikaalsed sammud

Rectori sõnul saab Tartu Ülikool olemasolevate võimaluste piires probleemi vaid leevendada, ent mitte lahendada. "Hariduse finantseerimine kahaneb riigieelarvest jätkuvalt ning suurima löögi all on just ülikoolide haridus, ühel ülikoolil üksi on siin raske midagi otsustavat ette võtta". Rektor tutvustas, kuidas probleem on süvenenud aastast 1999, mil riik õppekulu külmutas, see tähendab, et üliõpilaste baasmaksumus on jäänud samale tasemele.

Ülikool on selle probleemiga pöördunud nii haridusministeeriumi kui ka ülikooli kuratooriumi poole. Hiljuti toimunud kuratooriumi istungil tutvustas ülikool mitmeid ettevõetavaid radikaalseid samme, mis jätkuvalt alafinantseerimise tõttu kõne alla tuleksid. Üks neist on osade õppekavade likvideerimine, ülikooli pakutavate täiendavate ja avalike teenuste oluline piiramine või nende tegevuse viimine kommertsalusele jm.

Filosoofiateaduskonna dekaan prof Birute Klaas märkis, et muidugi oleks teaduskond võinud olukorraga leppida ja jätkata senist tegevust. "Kuid

meie kiri on kantud sügavast murest. See pöördumine näitab, et me hoolime oma ülikoolist, erialadest, üliõpilastest," toonitas dekaan.

Rahvusteaduste teaduskond

Teaduskonna viimaste aastate tulemuslikkuse näiteks tõi ta lõpetajate arvu, kraadikaitsmised, õppekavade akrediteerimise jm.

Näiteks on kahe aastaga suurenunud magistrikraadi kaitsjate arv 100st 150ni, doktorikraadi kaitsjate oma 19st 28ni. "Peaaegu kõik meie õppekavad on akrediteeritud, järelikult õpetatakse TÜs humanitaarteadusi rahvusvahelisel tasemel," ütles prof Klaas. Ta rõhutas, et teaduskonnale ei saa teha etteheiteid ka omavahendite hankimise loiduses.

"Oleme hankinud grante, lepinguid jm peaaegu pooleks napi riikliku eelarvega, samuti tellisime rahandusosakonnalt osakondade finants-majandusliku analüüsi."

Rector Aaviksoo sõnul võidakse Eestis arvata, et kuna ülikool on viimastel aastatel saanud mitu uut hoonet ja ühiselamut, siis läheb järelikult Tartu Ülikoolil väga hästi ja tullakse ise kõigega toime, nägemata seda, mida ülikool on sunnitud juurde hankima. Rectori arvates ei saa aga olla omavahendite pealt teenimine riikliku ülikooli eesmärk.

Rahvusülikool, riiklik ülikool?

Rector tunnistas, et võib-olla on ülikool jätnud ka ise midagi tegemata, et rahvusülikool ja tema vajadused rohkem silma paistaksid. "Ülikooli olukorda on vaja rohkem teadvustada riigikogus ja valitsuses olevatele TÜ vilistlastele."

Ka professor Ülo Matjus leidis, et ülikooli vilistlasi tuleks rohkem kaasa tõmmata, võib-olla saaks neist luua koguni sur-

verühma ülikooli eest seisma. Vilistlaste lobitöö vajadust rõhutas ka prof Tiit-Rein Viitso.

Prof Margit Sutrop tekitas elevuse öeldes, et võib-olla oleks tarvilik taastada rahvusülikooli nimes sõna "riiklik", seega Tartu Riiklik Ülikool. "See ei oleks nõukogude aja pärand, mitmetes maades on ülikooli nimes sõna "riiklik" vastukaaluks eraülikoolidele."

Leevendus pole lahendus

Rectori arvates ei taga olukorra leevendamine arengut. "Lahendust ei too ka ülikooli eelarve ümberjagamine," ütles rektor. Dekaan Klaasi sõnul ei saa olla lahenduseks näiteks see, kui rahvusteaduste õpetamise südames, eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas, tuleks vähendada professorite koosseisu seitsmest kolmeni.

Rector rõhutas, et kehv finantseerimine on probleemiks peale filosoofiateaduskonna ka usu-, kehakultuuri- ja teistes teaduskondades.

Ülikooli tegevus on lähtunud 1993. aastal vastu võetud ja hiljem täiendatud ülikooli arengukavast. Sellele tuginevalt on ülikooli tegevus tuntavalt ümber korraldatud ja kaasajastatud.

Üliõpilaste arv on kasvanud ligi kaks korda, ligi kaks korda on kahanenud tugipersonali arv, akadeemilise personali arv on püsitud muutumatuna. Üle kahe korra on kasvanud rahvusvahelise väljundiga publikatsioonide arv, on asutatud mitu kolledžit jne. Mitteriigieelarvelise finantseerimise osakaal on kogueelarves kasvanud üle viie korra.

Need ja paljud teised näitajad räägivad TÜ arengust. Rectori sõnul on tarvis haridusministeeriumi eelarves ette näha vahendid ülikoolide täiendavaks finantseerimiseks, lähtudes nende õppe- ja teadustöö tulemuslikkusest.

TÄNA LEHES

Tudengid kirjutavad tudengisügisest
LK 3

Kaks sajandit keemiat Tartu Ülikoolis
LK 2

TÜ strateegilise arengukava projekt 2008
LK 2

AIESECI koolitus kultuurišokist
LK 3

UUDISED

Dekaaniks kandideerib Birute Klaas

Eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakond esitas filosoofiateaduskonna dekaani kandidaadiks eesti keele (võõrkeelena) professori Birute Klaasi.

Prof Klaas, kes valiti dekaaniks kolm aastat tagasi, andis oma nõusoleku ka sel korral kandideerida. Valimised toimuvad 27. novembril.

Tampere maja preemia Tartu Üliõpilasteatrile

Selle aasta Tampere maja kultuuripreemia sai Tartu Üliõpilasteater. Preemia suurus on 4000 krooni.

Preemia on mõeldud silmapaistvale Tartu kultuuritegelasele või rühmitusele, samas soovatakse rõhutada omaalgatuslikku tegevust ja omapäraseid ideesid.

Eesti ülikooli 83. aastapäev

28. novembril on Türi kolledžis aktus ja Narva Raekojas üliõpilaslaulude kontsert.

29. novembril tuleb TÜ aulas kontsert "Haruldasi kalu" (Viiv Härm, Paul-Erik Rummo, Lembit Saarsalu, Mart Soo).

1. detsembril kell 10 on vilistlaskogu aastakoosolek, kell 11.15 jumalateenistus, kell 12 aktus (prof Richard Villemsi akadeemiline loeng, doktorite, audoktorite ja auliikmete promoteerimine), kell 17 ülikooli tõrvikrongkäik ja kell 19 aastapäevaball.

2. detsembril antakse kätte Münsteri Ülikooli stipendiumid ja Rektor-von-Ewers-Preis'i auhinnad ning kell 17 tähistatakse aastapäeva Pärnu kolledžis.

4. detsembril esitletakse Narvas kolledži 2002. aasta aruandekogumiku "Acta et commentationes collegii narovensis" esimest numbrit.

Üliõpilased Helen Kästik ning Kadi Põdersalu ja üliõpilasmaja projektijuht Taimi Sild andsid linnapeale Andrus Ansipile üliõpilaste kootud vaiba.

VARJE SOOTAK

Konverents "Teadus, sport ja meditsiin"

Varje Sootak

Täna kell 11 algab TÜ Raamatukogus kahepäevane konverents "Teadus, sport ja meditsiin".

Kehakultuuriteaduskonna dekaani prof Vahur Ööpiku sõnul on konverentsi eesmärk kaasa aidata Eesti sporditeaduste ja spordimeditsiini potentsiaali tulemuslikumale kasutamisele spordis, sh tipp-sportlaste treeninguprotsessi täiustamisel.

"Konverentsil saab kontsentreeritud ülevaate kahe viimase aasta vältel Eestis tehtud liikumis- ja sporditeaduste alast uurimistööst. Loodame, et sporditeaduste ja -meditsiini

tegelevate inimeste ning praktilise sporditöö asjatundjate koostöösidemed edenevad veelgi," ütles Ööpik.

Plenaaristungil räägib Vahur Ööpik Eesti sporditeaduse hiilgusest ja viletsusest, Ants Nurmekivi treeneri professionist ja treenerikoolituse trendidest, Atko-Meeme Viru ja Mehis Viru teemal "Teadusabi tipp-sportlaste treeningu juhtimiseks".

Istungitel on kavas ettekan-ded sportlikust treeningust, tervisespordist ja tervisekasvatusest, füsioteraapiast ja taastusravist jm.

Diskussiooni teemaks on tipp-sporti teadusliku ja meditsiinilise tugisüsteemi väljaarendamise probleemid.

UUDISED

Doktoritöö Eesti ettevõtete rahvusvahelistumisest

Majandusteaduskonna teadur Tõnu Roolahit kaitses edukalt doktoritööd "The internationalization of Estonian companies: an exploratory study of relationship aspects" ("Eesti ettevõtete rahvusvahelistumine: suhete aspektide otsinguline uurimus").

Töös analüüsiti põhjalikult seniseid rahvusvahelistumise teooriaid ja kontrolliti nende kehtivust Eesti ettevõtete näitel. Selgus, et Eesti ettevõtete rahvusvahelisele turule siseneamise kiirus ja ulatus sõltub oluliselt sellest, milline on ettevõtte suhtevalik.

Kõige aeglasem on see juhul, kui ettevõtte hoidub ulatuslikest suhetest välismaiste võrgustike ja hankijatega ning kasutab vaid firmasiseid teadmisi.

Kõige kiirem rahvusvahelistumine ilmneb aga siis, kui ettevõtte on kaasatud korporatsioonisisesesse võrgustikesse või toimub vertikaalne integratsioon vähikahkijatega.

Tõnu Roolahet anti filosoofiadoktori kraad majandusteaduse erialal.

Väitekirja juhendaja oli prof Urmas Varblane.

TÜ tudengid taliuniversiaadil

16.-26. jaanuarini toimub Itaalias Tarvisios XXI taliuniversiaad, kus kümnel alal osalevad 47 riigi parimad üliõpilassportlased. Eestlased soovivad osaleda murdmaasuusatamises ja kahevõistluses.

Nii näiteks püüvad tugevat teatemeeskonda toetama TÜst Peeter Kümmel ja Kaspar Kokk.

Delegatsiooni juht on EASLi arendusjuht Tiina Beljaeva.

TÜ maadlejad olid võidukad

EPMÜs peetud Eesti üliõpilaste kreeka-romaa maadluse meistrivõistlustel osalesid viie kõrgkooli maadlejad, sh mitmed kevadel SELLi mängudel osalenud sportlased.

TÜ tudengitest tulid võitjaks Innar Hannus (kehakaalus -66 kg), Margus Udeküll (-74 kg), teine oli Kristjan Andersson, Siim Riisenberg (-120 kg), Vladimir Kljain (-84 kg) jäi kolmandaks.

Võistlusi jälginud Eesti esimaadleja Valeri Nikitin pidas paarikümne osaleja seast kõige tehnilisemaks maadlejaks Veiko Proovelit EPMÜst.

On alanud registreerimine 30. novembril TTÜs toimuvatele Eesti üliõpilaste meistrivõistlustele saalihokis ja lauatenisises.

Juhend ja registreerimine: www.easl.ee.

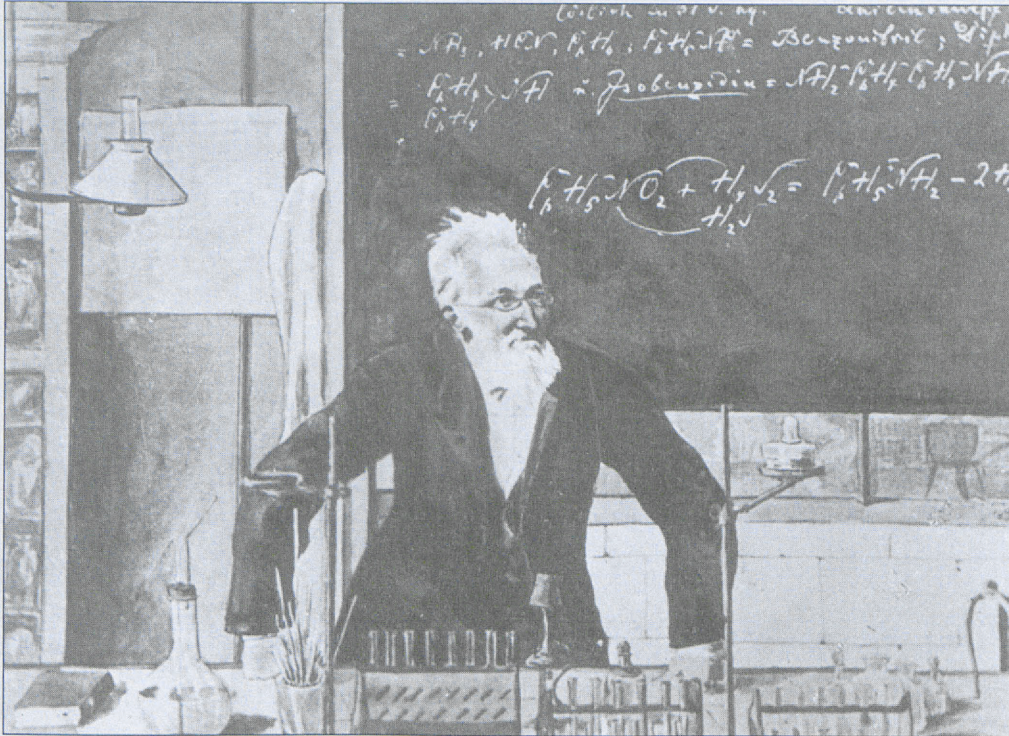
Toomas Liivamäe fotonäitus "Võõras linnas"

TÜ Raamatukogu konverentsikeskuse fuajees on avatud Toomas Liivamäe fotonäitus "Võõras linnas".

Autor on turistina jäädvustanud oma nägemuse mitmest maailma linnast.

Näituse koostaja on valinud väljapanekuks fotod, mis näitavad kõige huvitama rakursi alt elukeskkonda Bostonis, New Yorgis, Kopenhaagenis, Pariisis jm.

Näituse koostasid Anne-Ly Vaher ja Martin Nurm. Fotosid saab näha aasta lõpuni.

Carl Schmidt 1880ndail praeguses auditooriumis nr 128 loengut pidamas.

REPRO

Keemia kaks sajandit Tartu Ülikoolis

Jaak Järv akadeemik, orgaanilise keemia prof, füüsika-keemiateaduskonna dekaan

Paar päeva pärast Tartu Ülikooli taasavamist aprillis 1802 loodi filosoofiateaduskonna koosseisus keemia-kabinet ja keemialabor.

Asutamisjärgselt paiknes labor keemia-farmaatsiaprofessoriks määratud P. H. G. Arzti üüritud korteri ümberhitatud köögis, majas, mis asus Atlantise kõrval haljasalal. Kuna oli tavaline, et õpperuumid asusid professori korteris, muutus professorite vahetusel ka labori asukoht, kuni see paigutati 1809. aastal vastvalminud peahoone parempoolsesse tiiba. Samal aastal telliti esimene keemiaalane teadusajakiri.

Iseseisvumisest kuni 1936

Keemia professuur eraldus farmaatsia professuurist ja muutus iseseisvaks 1842. Kui filosoofiateaduskonnast eraldus 1850 füüsika-matemaatikateaduskond, hakati TÜs välja andma ka keemiku diplomit. Järgnevatel aastakümnetel olid Tartuga seotud paljud väljapaistvad keemikud, kelle tööd on muutnud keemiateooriaid ja olnud aluseks uute tehnoloogiate rajamisel. Kõige kuulsam neist on kindlasti W. F. Ostwald, kellele 1909 anti Nobeli preemia.

Eesti iseseisvumisel pidi TÜ ainukeses kõrgkoolina rahuldama noore vabariigi vajadusi ka rakendusladel. 1919 avati tehnilise keemia professuur ja keemikute kõrval hakati õpetama keemiatehnoloogiat. Kuna tolleaegne valitsus soosis tehnoloogide koolitamist Tartus, avati 1921 osakonnas teinegi tehnilise keemia professuur anorgaanilise keemia alal. Peagi lõpetati tehnoloogide vastuvõtt lootusega koolitada neid välismaal. Otsus polnud mõistlik ning 1934 avati matemaatika-loodusteaduskonnas koguni tehnika osakond, mis 1935 muudeti tehnikateaduskonnaks. Vaatamata edukale tegevusele sulges riigivanem 1936 Tartus nii keemiaosakonna kui ka tehnikateaduskonna ning asutas Tallinna Tehnikainstituudi.

1920-1936 lõpetas keemiaosakonna 171 tudengit, kellest 79 said magistri- ning 9 doktorikraadi. Teaduskraadiga lõpetajate suur osakaal näitab tolaaegsete Tartu keemikute ja keemiatehnoloogide head kvalifikatsiooni.

Taasavamine 1944

Juba 1944. aasta novembris alustas peahoones tööd kaks keemiakateedrit. Samas esitas TÜ taotluse keemiaosakonna taasavamiseks. 1947 immatrikuleeriti osakonda 17 üliõpilast. Keemiahoone oma praeguses asukohas valmis 1949.

Sõjajärgsetel aastatel kulus osakonna energia õppetöö käivitamisele, laborite sisustamisele ja kirjanduse muretsemisele. Ilmusid üksikud teadusartiklid. 1950. lõpul intensiivistus teadustöö füüsikalise orgaanilise keemia, elektrokeemia, luminofooride keemia ja ioonvahetuse alal. Esimene probleemlabor Eestis oli 1958 loodud keemilise kineetika ja katalüüsi labor, 1961 asutati elektrokeemia probleemlabor. Hakkasid arenema kontaktid lääneriikidega. Meie ajakiri Organic Reactivity oli ligi 30 aasta jooksul Eestis ainus Current Contentsi registris olev ajakiri. Osakonna töötajad publitseerisid 1947-1991 üle 1000 artikli ja 20 monograafia, lõpetajad kaitsesid 15 doktoritööd ja üle 140 kandidaaditöö. Osakonna lõpetas 1036 üliõpilast.

Edukas tänapäev

Eesti taasiseisvumisel koonduisid keemikud kolme instituuti, mis mõningate ümberkorraldustega moodustavad tänase osakonna: füüsikalise keemia, keemilise füüsika ning orgaanilise ja bioorgaanilise keemia. Praegu on osakonnas ca 60 õppejõudu ja teadurit (neist 3 Eesti TA akadeemikut), üle 50 doktoritööpe ja ca 60 magistritööpe üliõpilast.

Teadustöö põhisuundi iseloomustab püüdlus alus- ja rakendusuuringute sümbioosile ning koostöösidemed seovad nii rahvusliku tööstusega kui ka rahvusvaheliste firmadega. Viimase viie aasta jooksul on osakonna töötajad publitseerinud üle 300 artikli ja monograafia, mis moodustab ca 10% kogu EV selle perioodi teaduspublikatsioonidest. Osakonnas on viimase 12 aasta jooksul kaitstud 310

Vaatamata alati-sele vahendite nappusele on tulemused jäädvustanud Tartu Ülikooli nime keemia-teaduse ajalukku.

bakalaureuse-, 93 magistri- ja 30 doktorikraadi, sh 20 doktorikraadi viimase viie aasta jooksul.

Lisaks neljale EV riiklikule preemiale on osakonna töötajad viimastel aastatel saanud 9 sihtfinantseerimis- või järel-doktori projekti, üle 50 ETFi grandit, arvukaid grante nii vabariiklikelt kui rahvusvahelistelt organisatsioonidelt. Rahvusvahelisel teaduse evalveerimisel said mitmed keemikute uurimisgrupid kõrgeima hinde. Alles hiljuti anti TÜ keemiaosakonna ja TTÜ keemia- ja tehnoloogiateaduskonna töötajaid ühendavale kollektiivile keemia- ja materjaliteaduse tippkeskuse staatust.

Akadeemiline keskkond

Niisiis on keemiamõtte liikunud Tartus juba kakssada aastat. See on soliidne alus keemiaalase teadus- ja õppetöö edukaks arenguks Euroopa Liitu pürgiva Eesti Tartu Ülikoolis. Samas on need möödunud aastad ka väärtuslikuks õppetunniks. Ajalugu aitab meil mõista ja vahet isegi ette näha sellel arenguteel esinevaid probleeme, võimalusi ja raskusi. Mõistame, kui suur on tegijate vastutus nii tuleviku kui ka eelkäijate ees. Näeme ka seda, et eelmise kahe aastasaja jooksul ei ole keemiaosakonna arengus olnud perioodi, kus ei oleks räägitud vahendite nappusest. Oli see siis keemialabori rajamise algusaastatel või Eesti Vabariigi aegu või ka ENSVs. Nii on see ka praegu ja vahest põhjendatult, kui mõnigi kord varem.

Ja ometi on tulemused jäädvustanud Tartu Ülikooli nime keemiateaduse ajalukku. Ja sellest ajaloost näeme ka seda, millised eelised annab ühele teadussuunale võimalus areneda eluterves akadeemilises keskkonnas, *universitases*.

Jäägu keemiateadus Tartu Ülikooli veel sajanditeks!

TÜ strateegilise arengukava 2008 projekt

Hele Everaus

TÜ prof, arendusprorektor

20. novembril jõudis ülikooli strateegilise arenguplaani projekt arutluseks teaduskondadesse ja teadus- ja arendusosakonna veebilehele.

Käesoleva aasta kevadel asus rektori moodustatud komisjon koos teadus- ja arendusosakonnaga ette valmistama ülikooli uue strateegilise arenguplaani projekti. Ülikooli kehtiv arengukava võeti vastu 1999. aastal ning selle täitmist on jälginud ülikooli nõukogu, kuid viimased aastad on toonud kaasa olulisi muutusi nii ülikoolis, Eesti Vabariigis kui ka kogu maailmas. Seega vajavad kolm aastat tagasi seatud arengueesmärgid ja prioriteedid analüüsi ning hinnangut.

Olgu veel kord rõhutatult välja toodud kolm põhilist väliskeskkonnast lähtuvat suunda, mida ülikool peab arvestama:

- Euroopa jätkuv avanemine Eestile ning Euroopa haridus- ja teadusruumi avanemine Tartu Ülikoolile;
- demograafiline suund, mille kohaselt Eesti uute tudengikandidaatide arv kahaneb pidevalt, lähima 10 aasta jooksul ligi poole võrra;
- teadlaskonna jätkuvalt kõrge keskmine vanus, uute doktorikraadiga spetsialistide arv (aastal 2001 – 83 doktorikraadi, neist 50 TÜs) ei suuda praegu Eesti teadlaskonda taastoota, kuna ka riiklikud struktuurid ja erasektor vajavad üha rohkem doktorikraadiga spetsialiste.

Tulenevalt ajaloost ja traditsioonidest on Tartu Ülikooli missioon olla kõrgelt haritud Eesti

alalhoidja ja edendaja maailmatasemel teadusloome ja teaduspõhise kõrghariduse andmise kaudu. Selle missiooni realiseerimine loob eeldused selleks, et TÜ oleks 7-10 aasta pärast arvestataval rahvusvahelisel tasemel teadusülikool ja Eesti rahvuskultuuri, keele ning kõrgtehnoloogilise innovatsiooni keskus.

Projekti valdkondade määratlemise aluseks on olnud Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni programmi raames läbi viidud ülikooli sise- ja väliskeskkonna hinnangu ning seda protsessi konsulteerinud välisrektorite kommentaaride analüüs. Selle analüüsi põhiseisukohti on järk-järgult tutvustatud ka TÜ ajalehes.

Valminud dokument on arenguideede süntees, milles põhi- valdkondade arengu jälgimiseks on püstitatud objektiivselt mõõdetavad tähised. Need on näitajad, mis paistavad silma ükskõik kellele, kes meie ülikooli teiste ülikoolidega peaksid võrdlema – ka ülikoolile endale. Loomulikult ei ole arengumootoriks mitte näitajate tagaajamine, vaid viisid ja meetodid, mida ülikool arenguks paljude võimaluste seast valib. Just valikute tegemine ongi kõige keerulisem. Siin ootame iga ülikoolipere liikme panust.

Kogu projekt on tutvumiseks kättesaadaval aadressil <http://www.ut.ee/ta>, ARENGUKAVA >TEKST.

Palume hiljemalt **6. detsembriks** kõigi seisukohavõtte kirjalikult – arendusprorektori nimele ning elektroonilise koopia teadus- ja arendusosakonda Madis Saluveeri nimele (e-post: madis.saluveer@ut.ee, tel 375 516).

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni evalveerimise meeskonna liikmed TÜ nõukogu istungil.

VARJE SOOTAK

Tulekul interaktiivne Euroopa keeltepäev

27. novembril kell 12 algab TÜ Raamatukogus interaktiivne Euroopa keeltepäev.

Rahvusvahelise tudengiorganisatsiooni AEGEE-Tartu korraldava ürituse kavas on keeltelaat, lühikesed keeletunnid ja kontsert Illegardiis.

Keeltelaadal on võimalik tutvuda 10 Euroopas vähem räägitava keelega – iga keelt esindavad stend, paljundusmaterjalid ning inimene, kes oskab uudistajate küsimustele vastata. 45minutilistes keeletundides tutvustatakse türgi, läti, setu, ungari ja kreeka keelt.

Õhtul kell 9 esitab Illegardiis näitlejatest ja lauljatest koosnev trupp Kalajeng, kuhu kuulub ka tuntud liivlanna Julgi Stalte.

Tegemist on Tartus esmakordselt korraldatava ürituse,

mitte septembris haridusministeeriumis toimunud Euroopa keeltepäeva kordamisega. Euroopa keeltepäeva tähistati esmakordselt 2001. Euroopa Komisjon ja Euroopa Liit nimetasid selle aasta Euroopa keeltepäevaks. Rahvusvahelise tudengiorganisatsiooni AEGEE liikmed korraldasid eelmise aasta 26. septembril keeltepäeva 50 ülikoolilinnas.

Keeltepäeva eesmärk on pöörata tähelepanu keeleõppe tähtsusele ning informeerida inimesi vähem kõneldavate keelte ja erinevate kultuuride ajaloo, hetkeolukorra ja tulevikuvaljajavaadete kohta.

Info: Maarika Merirand, 051 78187, maariku@yahoo.com; Maarja Põld, 055 683 588, maarja.pold@aegee.org.

Vaimukandjad õokeerisid tudengeid

Mari-Liis Huvato

Tudengisügisese avaõhtul andsid endised tudengipäevade korraldajad üliõpilasmajas tudengivaimu üle praegustele üliõpilastele.

Visualiseeritud ajalootund pani saalitäie tudengeid oma eelkäijate tegemisi nähes imestusest ahhetama.

Kuuldes, et 1991. aasta kevadel tehti tudengipäevade raames Musumäel suudlusvõistluse rekord 4 tundi ja 31 minutit, lubas saalis nii mõnigi neiu või noormees proovida omal käel rekordi järele teha või selle lausa purustada. Mõni aga pidas sellist saavutust võimatuks.

Üliõpilasmaja saali seinale projitseeritud videopilt iseseisvuse algusaastatest šokeeris tervet saalitäit üliõpilasi. Selgus, et praegused tudengid on võrreldes nendega, kes ülikooli treppi üheksakümnendate alguses tallasid, hoopis siivsamad. Näiteks võis kümmekond aastat tagasi tudengipäeval näha noori arstiks riietunud neidusid laval pornograafilise sisuga tantsu etendamas.

Kui aga videoekraanile manati pilt Onu Bellast ja tema muusika saatel tantsu vihtuvatest tudengitest, täitis saali vali naerupurse. Tolle aja tantsud, riided, soengud, muusika ja inimesed tundusid lausa uskumatuena.

Uued vaimukandjad.

Hoopis paremas mõttes uskumatuna tundusid aga üheksakümnendate alguse tudengipäeval botanikaaias peetud luuleõhtud. Palmihoonesse kogunenud noorte hulk oli aukartustäratav.

Kuid äkki video peatus ja muusika vaikus. Ka saal jäi vait. Lavale astusid praegused kultuuriklubilased, tudengisügisese korraldajad. Käes küünlad. Küünlad, mis süüdatud tudengipäevade kauaaegse korraldaja, üliõpilasmaja direktori Heino Variku mälestuseks. Videoekraanil jooksid pildid Heino Varikust, tänu kellele jätkus tudengipäevade traditsioon läbi viimase veerandsaja aasta. Seejärel küünlad kustusid.

Iga tudengibänd oli eriline.

Agressiivse noodiga tudengimuusika

Mari-Liis Huvato

Tudengibändide konkurss tõestas taas, et üliõpilased pole laisaks ja mugavaks muutunud, vaid oskavad ikka muusikat teha küll, kui tahavad.

Võib-olla ei ole viisipidamine päris paigas, aga peaasi, et olakse omanäolised, arvas tudengibändi konkursi žüriisse kuulunud Ants Johanson.

Žürii jaoks polnud oluline, kas lood, mis esitati, olid bändi omalooming või viksi maha mõni piiritagune laul. Kui esitus oli ilus ja kaasahaarav, võis selle eest isegi auhinna saada. Nii määratigi veenvaima esituse eripreemia ansambli Sisters by Mistake solistile Kariina Tšursinile, kes laulis väga tõetruult muu hulgas ka killukese Alla Bugatšova repertuaarist.

Kuigi asjatundmatule kõrvale võis bändide muusika tunduda kohati ühesuguse mürana, ütles Ants Johanson, et iga bänd on eriline. Samas tões Johan-son, et kõigis bändides oli tunda

agressiivset alatooni, mis on võib-olla reaktsiooniks praegustele viltuvedamistele Eesti ühiskonnas. Muusika ja sõnadega saavad tudengid Johanson sõnul paljugi ära teha.

Johanson märkis, et tudengite ideed olid sageli paremad, kui muusikaga jälgendada suudet. Oma osa mängis ka üliõpilasmaja tehnika, mis nii mõnegi bändi esinemisele kahjuks tuli.

Kümnest bändist, mis üliõpilasmajas lavale astusid, said auhinna tervelt pooled. Rõõmsaima bändi auhinna sai endale esimesena lavale astunud positiivse energia muusikat tegev Viljandi-Tallina ühisbänd Pullmyfinger. Parimate kompositsioonide eest märgiti ära punkmetal ansambel Spiritual Alien. Parima *poweri* tõi žürii arvates saali ansambel Euforia.

Peaauhind, Tudengibänd 2002, läks Paide päritolu tudengikoosseisule Ans. Andur, mille liikmed rabasid publikut ka oma pintsaklipslase välimuusika. Kuigi pintsakud olid pisut kulunud ja lipsud moest läinud.

TUDENGISÜGIS 2002

Tudengifilmi 2002 võitis "Supilinn"

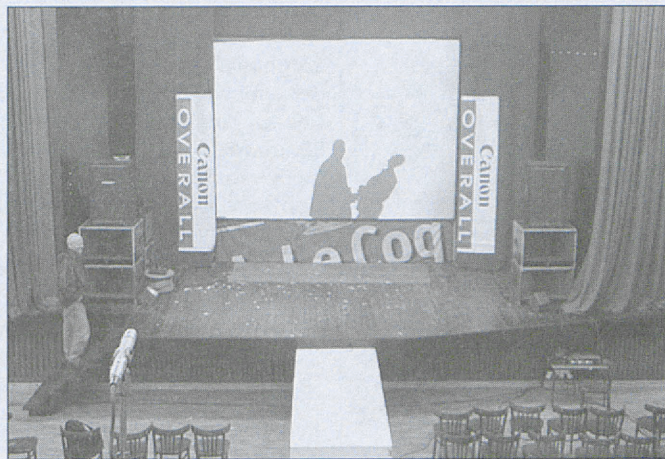
Kristiina Vaarik

Traditsiooniliseks muutunud Tudengifilmil näidati 9 filmi, millest parimaks hindas žürii Jaan-Jürgen Klaus filmi "Supilinn 2002".

Erinevalt varasematest aastatest oli filme vähem, kuid see-eest olid välja valitud enamasti pikemad – rekord kuulus 30 minutiga filmile "Kalevipoeg". Žürii esimees Ilmar Raag kommenteeris auhindade kättemandimisel, et mõne filmi puhul oli tunne, et ei jõua lõppu ära oodata. Õnneks oli igas filmis mõni põnev detail, kuid tihedamat montaaži oleks mitmel juhul tõesti oodanud.

"Supilinn" võlus ühelt poolt oma dokumentaalsuse ja huvitavate mõtetega, teisalt pakuti vaadata ka sürrealistlikke filme, mida vaataja pidi oma äranägemist mööda mõtestama nagu nt Anneli Oja ja Kairin Põldoja "Marmortahvel". Vikatimehe matkast Hollywoodi ja Indrek Kangro "Külm on" talvisest metsast ja alasti meestest.

"The Chase" (Going up '02) koosnes kahest lühifilmist. Üks tõi meisterliku grimasside kujutamise taustal esile tagaajamisloot, teine parodeeris valimisreklaame ("Iga lapsele 1000 sõõrikut"). Ülipikk "Kalevipoeg" oli eepose tänapäevastatud va-

Tartu Üliõpilasmaja saal Tudengifilmi festivali ootel.

riant, kuid kahjuks veidi tuim ja naljavaene, kuigi koomikale üles ehitatud. Erik Salumi "Putukate suveolümpiamängud Syndy 2001" suhtes valitses saalis ühelt poolt arusaamatus, kuid oli ka kõva häälega naerjaid.

Smaug Picturesi "Tahmanägu" parodeeris Mehhiko seebiseriaale. "Tahtmist täis" (Terje Laimets) tuletas meelde filmi "Püksid maha", kuigi tegu polnud striptiisi, vaid tavapärase ma poiste tantsugrupiga.

Kõige stiilpuhtam oli mitmekeelne "Möll Haapsalus 5 ehk uskumatu saaga viimane jagu", kus oli tegemist vanglast põgenenud päkapiku ja pahade

meestega, kel jõuluvanaga arved klaarida. Mõnuga jälgitavat teost võiks võrrelda filmiga "Mehhiklane". Filmide vahel toimus Tartu Kõrgema Kunstikooli nahakunsti esimese kursuse üliõpilaste *performance* ja *moe-show* "Külmunud tudeng".

Auhinnad jagunesid järgmiselt: eriauhind lühifilmile "Sõõrikud" (isamaalise respublika auhind). Otid läksid regionaalrealismi preemia filmile "Tahtmist täis", *mainstream*-polüglotluse eest filmile "Möll Haapsalus", palja kunsti vallas filmile "Külm on" ja peapreemia Tudengifilm 2002 "Supilinnale".

Kas sina oled oma toa leidnud?

Maris Sander

Mehis Heinsaare "Artur ja Paul ehk veidi enne maailma loomist", lavastaja Kalev Kudu, Tartu Üliõpilasteatri etendused Lutsu teatrimajas.

Kas su tuba on maksa kohal või kopsu all? Elab selle seinas Silm? Võib-olla on sul toa asemel alles ivake tühjust keset tühjust?

2001. aastal debüteerinud Mehis Heinsaar räägib hingest. Nii abstraktne kui see sõna ka tundub, ei ole hing seda "Arturis ja Paulis" enam mitte. See on tuba. Ja miks ka mitte? Kus mujal siis saaksidki eksisteerida isiksused, keda Artur Kuu (Henri Hanson) juurde on sisse astunud juba 536.

Meditiin peab seda välja mõeldiseks. Ei ole ju võimalik, et ühe inimese kõhus elab keegi härra Paul, Mees Kolmel Toolil (Kristjan Kaljund) ja mingid mehed söövad suppi (Auli Auvaart, Anu Viks). Ometi kuulutab Doktor (Sven Heiberg) toa sümptomi haiguseks, mis tuleb välja opereerida. Ta ei tea veel, et alles maailma lõpus kaob

Koos lavastaja Kalev Kuduga tühja tuba otsimas.

hing ei-tea-kuhu.

Küllap mäletame "toa" illegaalsust lähiminevikust. Juhuslikult valitud miilitsavorm Konstaabli (Andreas Aime) seljas mõjub vaatajale selge vihjena. Hetkel, mil hing otsustatakse Arturist eemaldada, tunneb vist iga saalis viibija füüsilist valu. "Appi! Tapetakse!" jõuab veel patsient enne Õe (Tairi Leis) uinutavat narkoosisüsti karjatada. Sellele järgneva operatsiooni ajal võib vaataja nutta ja naerda neljaminutiliste intervallidega.

Matt Barker räägib Sadamateatris esietendunud "Hingetõmbest" (Sirp), et arst vaatab inimest paratamatult anatoomilise/patoloogilise/sotsiaalse objektina ning et nii nagu mutter ja mutrivõti on võrdes seisus, on ka patsient ja skalpell võrdselt hingestatud. Kas see tähendab, et hingestamata?

Tundub, et Tartu teatrites on mäss uskmata (arstide) vastu, kes ei kuula oma kaaslast (patsiente) ning ei näe tubasid. Olematu on olemas, leiab Alliksaar. Ning viirusest nakatunud.

Kiigelaulukuuik tõi sära silmadesse

Kristiina Vaarik

Publik võttis TÜ aulas esinenud Kiigelaulukuuiku soojalt vastu.

Olav Ehala konferansjee ja klaverimängija rollis muutis laulude vahele jääva aja ülimalt nauditavaks: ta olevat juba üle 15 aasta Kiigelaulukuuiku teadustaja.

Selgus, et esitatud "Kerjuse-laul" oli plaadi "Koidulast Ehala" tarvis esimesena valmis saanud ning seda olevat ansambel käinud sponsorite uste taga laulmas.

Paljud laulud olid Olav Ehala autoriplaadilt, millele on salvestatud rohkesti filmimuusikat.

Kuna mitmed laulud tollelt plaadilt kõlasid järjest, leidis Ehala, et kava on koostatud üheülbalselt: "Ka järgmine laul on minu oma..." Filmimuusikat esindasid näiteks lood filmidest "Nukitsamees", "Karoliine hõbelõng", "Kallis härra Q".

Ansambel on tuntud oma ideaalselt kokk sobivate hääle pooldest, plaadilt kuulata ei näe

aga seda, kui elavalt lauljad esitatuks kaasa elasid. Oma heliefektid lisas kontserdi kõige pisem kuulaja – tundus, et ka tema oli vaimustuses ja püüdis kaasa kilgata. Lapsele ja miks mitte ka lapse vanemate kuulajate sees kõlas raadio muinasjutuõhtutest tuntud unelaul sellest, kuidas mina ei taha veel magama jääda.

Enne sügispäevade algust al-lasadanud lumeolusid arvestades oli kohane ka talvelaulude assortii.

Artiklite autorid on TÜ aja- kirjandustudengid.

FOTOD: 3 X JÜRI ZELENJAKOV, LAURI KULPSOO, PEETER LANGOVITS.

AIESEC

Pole šokki, pole ka kogemust!

Age Siemann
AIESECi liige

14. novembril toimus üritus "Cultural Shock Rocks" – koolitus kultuuridevahelisest suhtlusest ja šokist.

Koolitust viis läbi Kristel Kaljund, aieseccar aastail 1992-1995 ning praegune kultuuri-devahelise kommunikatsiooni doktorant Saksamaal.

Esmalt kõneles Kristel Kaljund pisut teooriast. "Kui tahad efektiivselt kommunikereuda, pead muutuma. Pead mõistma, et ei ole häid ja halbu, õigeid ja valesid asju – see unusta lihtsalt ära!" alustas ta. "On lihtsalt asjad, mis on teistmoodi!"

Kultuur on nagu jäämägi. Kui läheme Rooma, siis näeme jäämäe tippu, arhitektuuri, kunsti, keeli, tervitusviise, kuid me ei näe veealuseid väärtusi, sotsiaalseid norme jms.

Osaliste äratamiseks pikkis lektor vahele ühe väikese mängu, kus igapähele anti salamisi paberilipikul teada, millist tervitusviisi kasutada ning seejärel saadeti nad omavahel tutvuma. Tundub lihtne, ja ongi lihtne, kuid ometi kohmetuvad inimesed, kui tervitus pisutki enda omast erineb. Näiteks oli minu lipikul kirjas "suudlus mõlemale põsele koos käepigistusega" ja kui siis teine kahe põsemusi asemel nelja tahtis, võttis ikka kohmetusest mõnismena.

Roosa särgiga äri ei tee!

Kristel Kaljundil on oma praktika, Saksamaal viibimise ja eriala tõttu olnud palju kokkupuuteid kultuuridevahelise kommunikatsiooni küsimustega. Tal on ka ohtralt vahvaid näiteid, mida oma jutu sisse põimida. Näiteks räägib ta loo prantsuse ärimehes, keda Eesti ärimehed kuidagi tõsiselt võtta ei suutnud, sest tal oli seljas roosa triiksärk ning kollane kaelkirjakupiltidega lips.

Ka kaks nii lähedast kultuuri, nagu seda on Soome ja Eesti, võivad totaalselt erineda. Kui soomlane vaatab rääkimise ajal sügavalt silma, räägib rahulikkult ja aeglaselt ega kommenteerigi iga lauset, siis eestlane jolilitab pigem hoolikalt lähedal seisvaid mõõbliesemeid, räägib soomlasega võrreldes suhteliselt kiiresti ning muudkui pomiseb: "Jajah, mhmh." Eestlase poolt tundub see väga viisakas: ei ahista pideva pilguga ja näitab üles aktiivset kuulamisoskust, samal ajal kui soomlasele tundub see pomin-jorin ja mittesilmavaatamine ebaviisakana. Vestluse lõpuks eestlane igavleb ning soomlane on tugevas stressis. Ekstreemne, kuid värvikas näide!

Tunded on olulised

Inimese kompetents sõltub Kristel Kaljundi sõnade järgi sellest, kas inimene suudab seda teiste selgitada. "Ei piisa ainult sellest, et ise end kompetentseks pead, ka teised peavad seda arvama," lisab ta.

"Kultuuri tunnetades näeb inimene seda, mida ta on õppinud nägema. Teadmine ei ole oluline, olulised on tunded. Inimene ei taha end muuta, ta ei taha muuta enda identiteeti," rääkis Kristel Kaljund.

Koolituse viimases osas teeme läbi kultuurimängu Albatross, kuid see jääb siinkohal lah-ti seletamata, puhuks kui keegi selle mänguga tulevikus kokku peaks puutuma. Näiteks AIESECis.

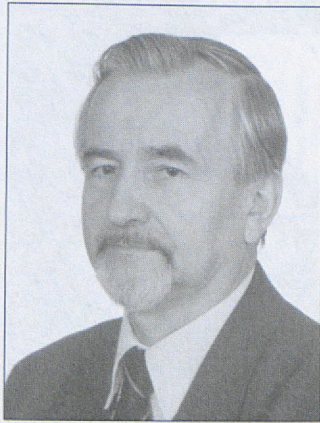
ÕNNITLEME

Prof Jüri Tamm 65

25. novembril tähistab oma 65. sünnipäeva füüsika-keemiateaduskonna kauaaegne anorgaanilise keemia õppejõud prof Jüri Tamm.

Juubilar lõpetas TÜ keemiaosakonna kiitusega 1962 ja kaitses kandidaadikraadi 1969 elektrikeemilise kineetika alal. Samast aastast algas tema õppejõutöö ülikoolis. Jüri Tamme teaduslike huvide ringis olid kõigepealt protsessid kütuseelementides, järgnesid tööd elektrokeemilise kineetika, elektrolüüsi ning metallide elektrosadestamise alal. Tema eestvedamisel alustati 90ndate aastate alguses elektrit juhtivate polümeeride omaduste süstemaatilist uurimist. Elu nõuab tihti aga tagasipöördumist varasema juurde ning viimasel ajal on ta asunud arendama kõrgtemperatuurseid kütuselemente. Teadustöö tulemusel on leidnud vormi rohkem kui 120 artiklis ning arvukates ettekannetes rahvusvahelistel keemiakonverentsidel.

Silmapaistev on olnud Jüri Tamme ühiskondlik ja organisatsiooniline tegevus Eesti Keemiaseltsis, Akadeemilises Keemiaseltsis ning Eesti Teadlaste Liidus. Jüri Tamm oli Rahvusvahelise Elektrokeemiaühingu Eesti organisatsiooni esimene sekretär. Juubilar osales pika aja jooksul üleilulistel elektrokeemiasümposiumide organiseerimisel Eestis ning tema osalusel pandi alus Läänemere- ja elektrokeemiakonverentside korraldamisele. Juubilar on üks "roheline energeeti-

ka" propageerijaid ning Eesti tuuleenergia komisjoni liige.

Lausa hämmastav oli Tamme oskus kasvatustöö prodekaanina koguda informatsiooni ja seda ilma tungiva vajaduseta mitte avalikustada. Füüsikute-keemikute ühiselamus ei toiminud midagi, mida ta poleks teadnud, kuid ometi ei jõudnud paljud tol ajal taunimist väärinud "patud" omast majast kaugele. Juhivõimeid on Jüri Tamm lihvinud hiljem teadusprodekaanina, füüsikalise keemia instituudi juhataja ja dekaanina, suurepäraseid organisatorivõimeid rakendab juubilar praegu TÜ professorite klubi presidendina.

Jüri Tamm on alati leidnud aega oma kolleegide ja üliõpilaste ärakuulamiseks ning probleemide detailseks analüüsiks.

Soovime Jüri Tammele tugevat tervist ja jätkuvalt kordaminekut.

Kolleegid füüsika-keemiateaduskonnast

30

Valeria Jakobson,
projektjuht – 23. november

35

Kärt Palo,
erakorraline assistent – 22. november

40

Oivi Uiho,
dotsent – 23. november
Leelo Padari,
õppekorralduse spetsialist – 28. november

45

Lea Rohilaht,
vanemraamatupidaja – 23. november

55

Reet Linkberg,
lektor – 22. november
Jelena Raid
raamatukoguhoidja – 28. november

AKADEEMIA

kultuuriajalugu

nr 11

Maria Mälksuo.

Eesti välispoliitika tegijate NATO-diskursus 1998–2001
Dietrich A. Loeber.

Molotovi-Ribbentropi pakti õiguslikud tagajärjed: "Minevikust jäänud probleemidest ülesaamise" kohustuse kohta. II
Harald Keres.

Maailm, kust tulen: Mälestusi. I

Maris Männik-Kirme.

"Kõik on kuidagi juhuslik...": Karl Leichter ja eesti muusikateaduse algus Eesti muusikakultuuri arendamise põhialused
Mart Kivastik.

Revolutsiooni lapsed

Peeter Olesk.

Kaks meest on rohkem kui kaks meest

Roomet Jakapi.

Ayer, Berman, Berkeley ja emotiivne tähendus
Thomas Andreas Pöder.

Usu keele metafoorsus: Fundamentaalteoloogiline uurimus.
II

Jüri Allik.

Kes kardab Virginia Woolfi?

Matt Ridley.

Genoom: Ühe liigi autobiograafia kahekümne kolmes peatükis. VIII

Ülikool pidutseb 1. detsembril aastapäevaballil

Eneken Laasme
ajakirjanduse 3. aasta
üliõpilane

Järgmisel pühapäeval, 1. detsembril tähistab Tartu Ülikool emakeelse ülikooli 83. sünnipäeva piduliku aastapäevaballiga Vanemuise Kontserdimajas.

Aastapäevaball on koht, kus elegantses ja meeldivas õhkkonnas saavad kokku tudengid ja vilistlased, õppejõud ja ülikooli töötajad. Ballile oodatakse ka teiste kõrgkoolide ja Tartu linna inimesi. Tuleb vaid valida endale meeldiv ballikaaslane ja tunda rõõmu imelisest ning salapärasest õhtust.

Glamuurses ballisaalis saavad kõik oma tantsuoskuse proovile panna. Neil, kes on unustanud mõne tantsusammu, on võimalik sel esmaspäeval, 25. novembril osa võtta tasuta tantsukoolitusest Miina Härma Gümnaasiumis, kus tuletatakse meelde nelja peamise ballitantsu sammud.

Lisaks tantsimisele saab mõnusalt aega veeta džässikohvi-

kus ja romantikasaalis. Ballil esinevad Jaapani džässkitarrist Ryo Kawasaki, lauljad Liisi Koikson ja Oliver Kuusik, tantsumuusikat pakub Eesti Kaitse-

vär Orkester.

Traditsiooniliselt on ballil ballilülatus, aga üllatus ise küll traditsiooniline ei ole. Kõiki ballikülalastajaid ootab ees ka perso-

ball

TARTU ÜLIKOOLI AASTAPÄEVABALL 2002

1. detsember 2002
Pühapäeval kell 19.00
Vanemuise Kontserdimajas

Piletid müügil
TÜ Üliõpilasesinduses
Vanemuise Kontserdimaja piletikassas
Tartu Kaubamaja piletipunkti
Raekoja platsi 1-punkti

Eesti Kontserdi piletikeskuses ning Piletipunkti müügikohtades
hinnaga 185 eek, tudengitele 135 eek

Sooduspiletid hanza.net'is
hinnaga 160 eek, tudengitele 135 eek

www.aastaball.ee
Lisainfo (07) 375 400

TARTU ÜLIKOOLI VILISTLASKOGU AASTAKOOSOLEK

1. detsembril kell 10 ph aud 102

Päevakord:

1. Ülevaade vilistlaskogu tegevusest 2002. aastal:

- 1) vilistlaskogu liikmeskond,
- 2) vilistlaskogu laegas,
- 3) revisjonikomisjoni aruanne,
- 4) tegevusaruanne.

2. Ettekanne: Vilistlaskogu: kellele ja milleks – Toomas Hiio.
3. Muud küsimused.

Info: (07) 375 603, ut.vilkogu@ut.ee

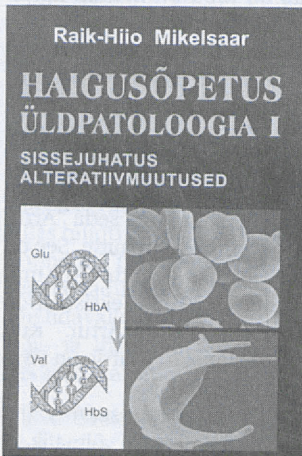
TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Raik-Hiio Mikelsaar.

Haigusõpetus – Üldpatoloogia I. Sissejuhatus. Alteratiivmuutused.

Tartu Ülikool, Patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituut, 2002

Õpperaamat, milles on toodud nii haigusseisundite definitsioonid, mõisted ja klassifikatsioonid kui ka analüüsitud nende põhjusi ja tekkemehhanisme.

TÜ Raamatupood, Ülikooli 11. Avatud E-R 9-19, L 10-16.

EESTI VABARIIGI TEADUSPREEMIA

Riigi teaduspreemiate komisjon kuulutas välja 2003. aasta riigi teaduspreemiate konkursi.

Erinevalt käesoleval aastal antud preemiast on pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest määratavat preemiat suurendatud 200 000 kroonilt 300 000 kroonini ning ühe asemel on preemiaid kaks. Ka erinevates teadus- ja arendustegevuse valdkondades määratava kaheksa aastapremia suurus on 100 000 kroonilt tõusnud 150 000 kroonini. Premia määramisel võetakse arvesse eelmise nelja aasta jooksul valminud ja avaldatud teadustöid. Teadusvaldkonnad on: täppisteadused, keemia ja molekulaarbioloogia, tehnikateadused, arstiteadused, geo- ja bioteadused, põllumajandusteadused, sotsiaalteadused, humanitaarteadused.

Premiate määramise ettepanekuid võivad kuni 25. detsembrini k.a. teha ülikoolide ja teadusasutuste nõukogud ning Eesti TA akadeemikud aadressil Eesti Teaduste Akadeemia, Kohtu 6, 10130 Tallinn.

Info: tel 6 450 712, 053 940 712.

ACTA DIURNA

23. novembril kell 10 algavad keemiaosakonna juubeliüritused, võimalus tutvuda keemiahoone laboritega. Kell 12 konverents ülikooli aulad. Info: Marju Salve, tel 375 186. 056 985 429.

26. novembril toimub ülikooli- ja haridusteemaline esseevõistlus Hiiu- ja gümnaasiumiõpilastele. Info: tel 046 31 188.

26. novembril kell 16 avatakse ajaloo muuseumi koostatud ülikooli juubelinäitus "Tartu Ülikool ja Eesti. Maa, rahvas, kultuur." Hiiu maavalitsuse saalis.

28. novembril kell 18 toimub eesti ülikooli aastapäeva aktus Türi kolledžis. Info: Ene Voolaid, tel 038 78 409.

28. novembril kell 19 Ülikooli aastapäevale pühendatud kontsert Narva Raekoja. Info: Jaanus Villiko, tel 035 60 608.

30. novembril kell 13 algab kõrgkoolide infopäev Saaremaal Kuurhoone kohvikusaalis. Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, el 045 39 839.

KAITSMISED

27. novembril kell 14.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis Marko Vana doktoritööd keskkonnanäiliselt erialal "Formation and evolution of atmospheric aerosol size spectrum by the occurrence of nucleation burst events in the atmospheric boundary layer; transport of the climatically active particulate air pollution". Juhendaja kn (füüs-mat) Eduard Tamm (TÜ). Oponentid prof Taisto Raunemaa (Kuopio Ülikool) ja kn (füüs-mat) Kalju Eerme (Tartu Observatoorium). Info: Hanno Ohvri, tel 375 553.

27. novembril kell 16.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis Tõnu Laas doktoritööd teoreetilises füüsikast "Propagation of waves in curved spacetimes". Juhendajad prof Romi Mankin (TPÜ) ja prof Risto Tammelo (TÜ). Oponentid prof Rainer Schimming (Greifswaldi Ülikool) ja prof Arved Sapar (Tartu Observatoorium). Info: Hanno Ohvri, tel 375 553.

naale üllatus.

Info: www.aastaball.ee või tel 053 999 211 (infojuht Katrin Arvisto) ja 053 999 133 (peakorraldaja Kaspar Küünarpuu).

LOENGUD

25. novembril kl. 18.15 toimub Struve 2 seminarisarja "Isiklikud loodused" esimene seminar. Teemal "Mälu ja subjektiivne aeg: kuidas luuakse aja lugu?" kõneleb paleontoloog Ivar Puura.

27. novembril kell 16.15 toimub ülikooli ajaloo muuseumi konverentsisaalis tiibeti kunsti ja filosoofia õhtu. Kavas akadeemilised ettekanded Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi liikmetelt: Leho Rubis, Ott Ojaperv, Maret Kark. Info: Renata Sõukand, tel 050 22 394.

27. novembril kell 17.15 toimub Lossi 3-406 ÕESI 1209. ettekandekoosolek, kus prof emer Sulev Vahtre räägib Balti kroonikate käsikirjadest Peterburi raamatukogudes.

30. novembril kell 11 algab Struve 4 konverents "Eestlaste küüditamine. Mineviku varjud tänases päevas". Ettekanded teevad Aigi Rahi, Enn Sarv, Lauri Mälksuo, Martin Arpo ja Toomas Hiio. Info: tel 052 76 678 (Anu Mugu).

TEATED

Tartu Ülikooli hommikupalvused toimuvad kolmapäeviti ph 227 kell 9.15. 27. novembril peab palvust Elva Baptisti Koguduse pastor Peeter Tamm.

Viimast nädalat saab vaadata ülikooli kunstimuuseumis näitust "Ülo Sooster ja eesti sürrealism". Uus näitus "200 aastat kunstihaaridust Eestis – TÜ joonistuskool" avatakse 5. dets kell 16.

Work and Travel. Tudengitel võimalus teenida raha suvevaheaja jooksul legaalselt töötades USA-s. Novembris soodustused. Info ja registreerimine: Tartus 304 094, Turu 9; Tallinnas 630 65 65, estonia pst 1/3, www.dialoog.ee.

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam. Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam. Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast

Logo ja/või foto kasutamine 50.–

Reklaamteksti rida 10.–

Kuulutuse rida 5.–

Korduvreklaam 10% odavam

Ülikool, meie valimised ja valikud

Jaak Aaviksoo
rektor

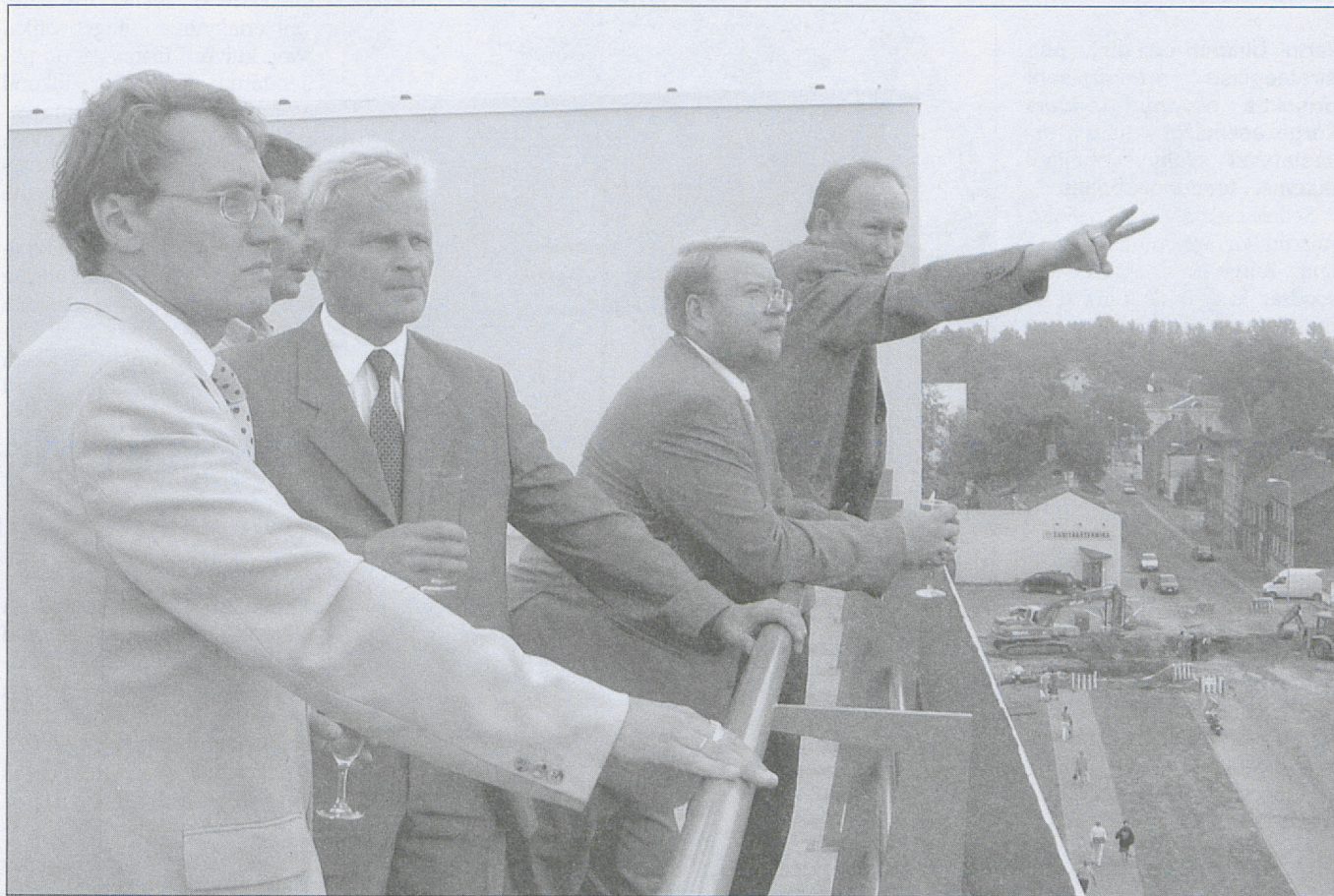
Aasta jooksul oleme tähistanud nii Academia Gustavia-na 370. aastapäeva kui ka 200 aasta möödumist ülikooli taasavamisest Kaiserliche Universität Dorpat nime all.

Ent juubeliaasta pole olnud ainult juubeldamise aasta – pidulikkuse kõrval seisab ülikool tõsiste valikute ees, mis määravad oluliselt meie tuleviku rahvusülikoolina.

Tartu Ülikoolil on Eesti ühiskonna ja riigi jaoks oluline roll nii õppe-, teadus- ja arendus- kui ka kultuuriasutusena. Või vähemalt peaks olema. Vaadates ülikooli rahastamist, jääb küll vaid tõdeda, et meie tööd ja tulemusi ei väärtustata, meie edasimineku ja arengut ei valmista riigisadele muret.

Valikud ülikoolis ja ühiskonnas

Eesti ühiskonnas on levinud arvamus, et Tartu Ülikoolil läheb hästi. See arusaam seisab meie pikaajalise, suuruse, prestiiži toel. Ülikooli sisulised võimalused ja sunnitud valikud on jäänud märkamata. On tõsi, et üliõpilaste arv on kümneni jooksul peaaegu kahekordistunud, rahvusvaheliste publikatsioonide arv samamoodi. Asutatud kolledžid, toimiv rahvusvahelustumine ja muutused õppetegevuses näitavad ülikooli edukust. Samas ei ole põhitegevuse finantseerimise tase pärast 1999. aastat muutunud. Praegu on finantseerimine meie eesmärkide saavutamiseks ning jätkusuutlikuks arenguks ilmselgelt ebapiisav. Filosoofiateaduskonna professorite pöördumine on üks paljudest selgetest märkidest, mis sellele viitab. Filosoofiateaduskond on oma spetsiifikast tulenevalt keerulisemas olukorras kui nii mõnedki teised. Rahvusülikooli identiteedi toetaja ja rahvusliku

Raatuse tänava üliõpilaselamu vastuvõtmine andis Eestile Tartu Ülikoolist taas positiivse märgi. Hoopis vähem on teada, et ülikool vajab oma hoonete kordategemiseks ligi 200 miljonit krooni.

JAAK NILSON

teadmise tootjana on sellele teaduskonnale ühiskonna üksikõksus ilmselt kõige teravamalt osaks saanud.

Nii peabki ülikool tunnustama, et negatiivsete otsuste tegemine on hädavajalik. Sundolukorda on tunnistanud ka ülikooli kuratoorium.

Valime tulevikku

Ometi tahame kinni hoida oma missioonist kõrgelt haritud Eesti alalhoidjana ja teaduspõhise kõrghariduse andjana. Tahame Eesti rahvuskultuuri ja keele väärtustaja ja kindlustajana teha kõik endast oleneva, et rahvusülikoolina püsiksime ja et meie jõupingutustele ka väljastpoolt ülikooli liikmeskonda tähelepanu ja tuge osutataks.

Valikute ees ei seisa mitte pelgalt ülikool, otsustama peab terve ühiskond.

Saabuv aasta saab olema valikute aasta veel teiseski tähenduses: toimub järjekordne rektori valimine. Rektori valimisega saab ülikool lisaks tagasisaatamisele ja hinnangute andmisele prognoosida tulevikusuundumusi ning oma valikutega viimaseid ka suunata. Rektor peab ühiskonnale selgeks tegema ülikooliga seotud valikud, peab andma ülikooli arengule täiendava lisahoo.

2003 on valimiste aasta ka Eesti riigi jaoks. Seoses parlamendivalimistega jääb üle ainult loota, et uus Riigikogu mõistab ülikooliga seotud valikuid. Ja teeb rahvusülikooli säi-

limise nimel ära rohkem kui praegune, mille liikmetest omelti on üle 60% õppinud Tartu Ülikoolis.

Lootused

Minu järgmise aasta lootused on seotud kahe suurema valdkonnaga. Need on tehnoloogiline teadustöö ja arendustegevus ning üldised valikud (taas valikud!) Eesti hariduses. Tehnoloogilist teadustööd on kogu Eesti majanduse edendamiseks vaja täpselt niisama palju, kui seda on vaja ülikooli enda uurimistegevuse kaasajastamiseks.

Nii ülikooli jätkusuutlikkuse kui ka akadeemilise ja materiaalse taastootmise sõltuvad intellektuaalsest kapitalist.

Teine oluline lootus püsib ha-

ridusteaduskonnas. Ilmtingimata tuleks jätkata jõupingutusi ja investeeringuid, et Eesti hariduselu edasi viia. Teadus ja ülikooliharidus tuginevad üldisele haridussüsteemile ning kui haridusel üldiselt läheb hästi, siis on loota edasiminekuks ka ülikoolil. Haridusstrateegiliste valikute tegemine viiakse Eestis mingil hetkel loodetavasti lõpuni ja strateegia omakorda ellu. Ülikooli haridusteaduskonnast ootaks olulist ressursi nende strateegiliste valikute realiseerimisel.

Head akadeemilise pere liikmed! Rahvusülikooli 83. aastapäeval soovin kõigile lootust ja enesekindlust meie ees seisvate valikute kordaminekuks. Palju õnne ja edu, Tartu Ülikool!

TÄNA LEHES

Pühapäeva õhtul algab ball
LK 3

Teaduslikust jätkusuutlikkusest Tartu Ülikoolis
LK 2

Akadeemilise loengu peab prof Richard Villems
LK 2

Eesti Olümpiakomitee stipendiumi sai Jarek Mäestu
LK 3

Keiserliku Tartu Ülikooli 200. aastapäeva konverents
LK 3

UUED AULIKMED

Linda Roose Kaljot

Pr Linda Roose Kaljot (1920) õppis 1940-1941 TÜ filosoofiateaduskonnas.

1944 aastal põgenes ta Saksaamaale, töötas Eesti Punases Ristis ja Inglise sõjaväehaiglas. 1945-1950 õppis Kieli Ülikooli arstiteaduskonnas. Abiellus kursusekaaslasel Victor Kaljotiga, 1950 emigreerusid nad USAsse.

Pr Linda Roose Kaljot kinkis ülikoolile omandirefomi käigus tagastatud kolm Kalevi tn 69 asuvat korteriomandit, et jäädvustada oma abikaasa ning tema vanemate mälestus. Victor Kaljot oli kardioloog, suri 1981.

Magda Puusepp

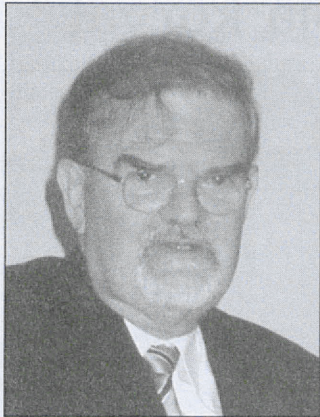
Pr Magda Puusepp, neiuina Klein (1911 – 2002), õppis Tartu Ülikoolis inglise keelt, oli Eesti Naisüliõpilaste Seltsi liige.

Ta abiellus Jüri Puusepaga. 1944 põgenes Magda Puusepp emaga Rootsi, kuhu jõudis ka abikaasa, kuid kes peagi suri. Magda Puusepp rändas koos emaga Kanadasse, kus töötas Vancouveri linnavalitsuses.

Pr Puusepp osales aktiivselt väliseestlaste seltskonnas.

Eesti omandireformi käigus tagastati talle Tartus kinnistu Eha tn 24, 26, 28, mille ta otsustas 2001. aastal kinkida Tartu Ülikoolile. TÜ aulikmeks nimetamise otsus ei jõudnudki kahjuks enam temani, sest ta suri selle aasta suvel.

TARTU ÜLIKOOLI UUED AUDOKTORID

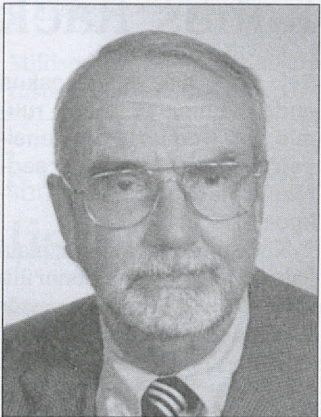

Manfried Leonhard Georg Dietrich

Manfried Leonhard Georg Dietrich (1935) töötas emiteerumiseni Lähis-Ida vanade keelte ja muinasteaduste professorina Münsteri Ülikoolis.

Ta on Saksamaa juhtivaid orientalisti.

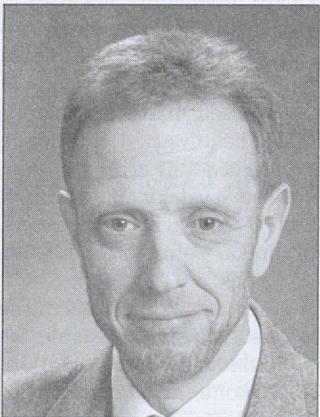
Prof Dietrichil on suuri teeneid TÜ usuteaduskonna arendamisel – ta on olnud võrdleva usuteaduse õppetooli külalisõppejõud, loonud kontakte jne.

Peter Schlechtriem

Prof dr Peter Schlechtriem (1933) töötas emiteerumiseni Freiburgi Ülikooli tsiviilõiguse ja kaubandusõiguse ning võrdleva õiguse ja rahvusvahelise eraõiguse õppetooli ja rahvusvahelise eraõiguse instituudi juhatajana. Peamine uurimisvaldkond on võlaõigus.

Ta on väga palju arendanud Tartu Ülikooli ja Freiburgi Ülikooli vahelist koostööd.

Thomas Wilhelmsson

Thomas Wilhelmsson (1949) oli Helsingi Ülikooli tsiviil- ja kaubandusõiguse professor, eraõiguse instituudi juhataja, aastast 1998 prorektor.

Ta on Helsingi ja Tartu Ülikooli eraõiguse instituutide koostöö initsiaator, oli TÜ euroteaduskonna loomisel ekspert.

Prorektorina on ta kaasa aidanud õigusteaduskondade koostööprotokollide toimimisele.

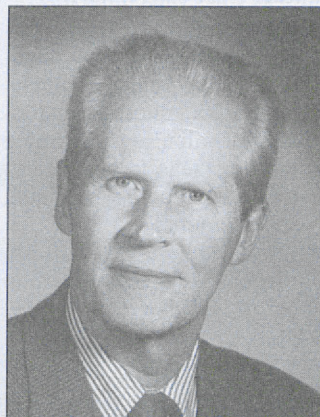

Michel Bourin

Michel Bourin (1944) on Nantes'i Ülikooli farmakoloogia professor.

Tema teadustöö on seotud uute antidepressiivsete ainete sedastamisega, nende molekulaarse toimemehhanismi selgitamisega ja depressiivsete seisundite neurobioloogia uurimisega.

Tema kaasabil on arenenud koostöö TÜ füsioloogia instituudi ja psühhiaatriklinikuga.

Martti Marvola

Prof Martti Marvola (1941) on Helsingi Ülikooli matemaatiliste loodusteaduste teaduskonna prodekaan.

Marvola on palju kaasa aidanud TÜ ja Helsingi Ülikooli farmatsiaalaalsele koostööle.

Helsingi Ülikooli Apteegi juhataja liikmena aitas ta kaasa TÜ apteekide loomisele, samuti proviisorõppe uue õppekava loomisele.

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud TÜ nõukogu istungil on kavas järgmise aasta eelarve esimene lugemine, kapitaalehituse ja -remondi plaani arutelu ning prioriteetide kinnitamine, rek-tori valimise korra muutmine, valimise reglemendi kinnitami-ne ning valimiskomisjoni moo-dustamine.

Kavas on valida 4 korralist professorit (kandideerivad Aleksander Žarkovski, Marika Mikelsaar, Jaanus Harro ja Pee-ter Torop) ja nimetada emerit-professorid (Edvitar Leibur, Aleksei Panov ja Elmar Arak).

Veel on päevakorras õppeka-vade kinnitamine jm.

Aastapäevaaktus
Türi kolledžis

Eile õhtul toimunud Türi kol-ledži aktusele tulid üliõpilased tõrvikrongkäigult. Akadeemili-se loengu järgmise Eesti teema-del pidas rektor Jaak Aaviksoo.

Ülikooli Järvamaa esindaja Ene Voolaiu sõnul andis Kesk-konnainvesteeringute Keskuse juhataja Kalev Aun üliõpilastele kätte keskuse stipendiumid.

Tavakohaselt said esimese aasta üliõpilased kolledži tekli.

“Kolledžis on avatud ka näi-tus “Loodusvaateid Pakri saar-telt”, mis valmis keskkonnatea-duse eriala kaugüliõpilaste pro-jektõppe raames,” ütles Ene Voolaid. Jan Raudsepp, Mihkel Tammeleht, Maarek Asi ja Maarius Suviste külastasid Pak-ri saari ja koostasid uurimuse saarte loodusväärtuste kohta.

TÜ aastapäev
Pärnu kolledžis

Pärnu kolledži pere koguneb 2. detsembril kl 16.45 rongkäi-guks linnavalitsuse esisele plat-sile. Kolledžit tervitavad linna ja maakonna juhid jt.

Rongkäik liigub läbi linna kol-ledžisse. Terrasil pakutakse soojendavat jooki ning fuajees antakse esmakursuslastele tek-lid.

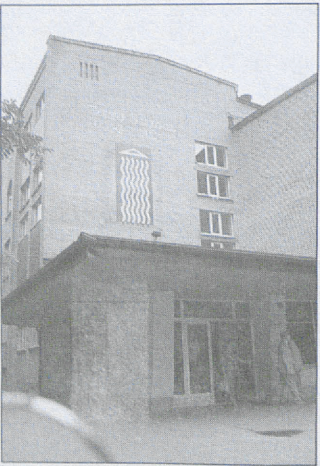
Aktusel kell 18.15 peab aka-deemilise loengu “Kultuuri ja teatri tähendus muutuv asjas” Endla teatri lavastaja ja näitleja Madis Kalmet. Pärnu Maavalit-sus teeb teatavaks ka aasta pa-rimad üliõpilastööd.

Tudengipäevad
Narvas

2.-6. detsembrini toimuvad tra-ditsiooniliseks muutunud Nar-va tudengipäevad.

Ülelinnalisel üritusel osale-vad TÜ Narva Kolledži, Sot-siaal-Humanitaarinstituudi, Sillamäe Majanduse ja Juhtimi-se Instituudi jt õppeasutuste üliõpilased.

Korraldatakse bowlingutur-niir, tudengite KVN, tudengite ja linnavalitsuse korvpallimatš, konkurss “Narva tudeng 2002” jmt. 4. detsembril tähistatakse kolledžis eesti ülikooli 83. aas-tapäeva.

TÜ ARENGUKAVA

Teaduslikust jätku-suutlikkusest TÜs

Viktor Muuli
TÜ teadustalituse
peaspetsialist

Tartu Ülikool on oma uue strateegilise arenguplaani projektis seadnud endale kõrge eesmärgi – saada arvestataval rahvusvahelisel tasemel teadusülikooliks.

Sellele eesmärgile on paljuski rajatud ka arenguplaani vali-kud. Kõrge tase aga eeldab soodsat keskkonda ning tule-muslikku ja järjepidevat tea-dustööd. Samuti eeldab see või-malust end teistega võrrelda ja tulemusi “mõõta”.

Publitseerimise
kahekordistamine

Teaduslik järjepidevus eeldab tulemuslikkust, mida peaks ole-ma võimalik “mõõta”. *Institute of Scientific Information*’i (ISI) tsiteerimisindeksites refereeri-tavates ajakirjades avaldatava-te teadusartiklite arv on üks olulisemaid rahvusvaheliselt tunnustatud teadustegevuse kvantiteedi ja kvaliteedi näita-jaid, peegeldades ühtlasi muu-tusi teadustegevuse edukuses. Sama näitaja on rahvusliku tea-dus- ja arenduspoliitika indi-kaator hinnangu andmisel Euroopa Liidu poolt.

Arenguplaani projektis on püstitatud ülesanne jõuda üli-kooli näitajatega 2006. aastaks ISI tsiteerimisindeksites refe-reeritavates ajakirjades avalda-tavate teadusartiklite arvu poo-lest Euroopa Liidu 1999. aasta keskmisele tasemele – 613 ar-tiklit 1 000 000 elaniku kohta. See tähendaks TÜ teadlastele ümberarvutatuna 850 ISI pub-likatsiooni aastas.

Võrdluseks olgu öeldud, et 2001. aastal avaldasid TÜ tea-dlased ja õppejõud 413 ISI artik-lit, mis moodustas 64% kõigist vastavatest Eesti teadlaste pub-litseeritud artiklitest. Selle tähi-se saavutamine tähendaks see-ga umbes kahekordset publit-seerimise kasvu, mis ei tohiks sugugi olla üle jõu käiv, arvesta-des asjaolu, et 53% ülikooli aka-deemilisest perest pole viimase aasta jooksul avaldanud mitte ühtegi ISI artiklit. Võimalike te-gevustena selle tähtseni jõud-miseks võiks välja tuua:

- kaitsmisnõukogude töös dok-toritöödele esitatavate nõue-te järjekindel rakendamine;
- teadustöö kohustusega töö-tajate valimise muutmine rahvusvaheliseks ja neile esi-tatavate nõuete järjekindel rakendamine;
- rahvusvaheliste fondide aktiivne kasutamine, et tuua Tartu Ülikooli välisdoktorante ja -teadlasi.

Tippkeskuste arendamine

Teine oluline eeltingimus tea-dusliku järjepidevuse tagamisel on soodne keskkond teadusloo-meks. Ega asjata pole viimastel aastatel nii Euroopa kui ka Eesti teaduse üks kõige märgatavam arengusuund olnud teaduse tippkeskuste moodustamine. Ka kavandata Euroopa tea-dusruum kujuneb suurel mää-ral nendest teaduse tippkes-kustest moodustunud võrgusti-ke baasil. Selliste keskuste moo-dustamise võime on seega üli-kooli teaduspotsiaali otse-selt peegeldav näitaja.

Seetõttu on mõistetav ka

Teaduse tippkeskuse nimetuse on saanud prof Olevi Kulli juhitud alus- ja rakendusuuringute keskus. VARJE SOOTAK

TEADUSLIK JÄRJEPIDEVUS VAJAB:

- publitseerimise kahekordistumist,
- tippkeskuste arendamist,
- akadeemilise järelkasvu suurendamist.

eraldi tähisena toodud eesmärk – arendada 2006. aastaks välja 10 uut potentsiaalset inter- ja multidistsiplinaarset teaduse tippkeskust. Praeguse seisuga kuulub kümne Eesti teaduse tippkeskuse hulka kuus TÜ ük-suste baasil moodustatud kes-kust, mis valiti 10 kandideeri-nud TÜ kollektiivi hulgast.

Tegevused eesmärgi saavu-tamiseks:

- uute võimalike tippkeskuste väljakujundamine 2005. aas-taks (uue riikliku tippthead-keskuste konkursi ajaks) vas-tavalt konkursi juhendile; (mis pälvivad lisatoetuse üli-kooli eelarvest);
- tippkeskuste arengu jälgimi-ne ja toetamine;
- osalemine arenduskeskuste programmi ettevalmistami-sel ja käivitamisel;
- tippkeskustel baseeruvate in-ter- ja multidistsiplinaarsete õppekavade arendamine magistri- ja doktoriõppes.

Akadeemiline järelkasv

Olukorras, kus teadlaste keskmine vanus nii Eestis kui ka ülikoolis aeglaselt, aga järje-kindlalt kasvab, omandab tule-viku mõttes kriitilise tähtsuse akadeemiline järelkasv.

Arenguplaanis märgib seda valdkonda tähis, mille kohaselt tuleks õppeaastaks 2007/2008 doktorantuuri nominaal-ajaga lõpetanute arv viia 150ni

aastas ning doktoriõppe eduku-se üldine tase 70%ni. Seda eel-kõige seepärast, et nii ülikoolis kui ka Eestis tervikuna on dok-torikraadi kaitsmist arv väga väike (2001. aastal TÜs 50). Doktorikraadiga spetsialistide vähesus ei taga normaalselt teadlaskonna ja õppejõudude kaadri uuennemist Eesti kõrg-koolides ning kujuneb takistu-seks teadusmahuka tootmise ja tehnosiirde elluviimisel.

Äärmiselt madal on doktori-õppe efektiivsus. Doktoriõppe produktiooni ja efektiivsuse kasv peab vaieldamatult kuulu-ma TÜ strateegiliste prioriteeti-de hulka. Tähtseni jõudmiseks on vajalik:

- juhendajate akadeemilise vastutuse suurendamine;
- väikesemahulise doktoriõp-pe kontsentreerimine tipp-keskuste juurde;
- doktorantide finantseerimis-skeemide orienteerimine efektiivsusele;
- doktorantidele täiendava li-samotivatsiooni loomine.

Lõpetuseks mõned väljavõtted Eesti TA presidendi akadeemik Jüri Engelbrechti sõnavõttust konverentsil “Paindlik Euroo-pa”: “Mobiilsus on teadlaste lii-kumine ja lühiajaline töötamine teisel maal, mis on nähtav. Kui meie tahame olla ka mobiilsuse sihtideks, siis peame olema nähtavad. Ning see tähendab eelkõige tiptaset.”

UT KÜSIB

Millest räägite oma akadeemilises loengus?

Vastab professor Richard Villems:

Aulaloengud käivad külakor-da – sel aastal on BG kord. Ja et tegemist on akadeemilise loen-guga, siis on teema arusaada-valt erialane – inimgeneetika. Ning kuivõrd üritus ise on pü-hendatud emakeelse ülikooli aastapäevale, siis valisin tee-maks uurali keelkonna rahvas-te geenid. Seega laias laastus – kes me olema ja kust me tuleme – muidugi geneetiliselt.

See on muidugi väga lai tee-ma, ammugi siis pooletunnise ettekande jaoks. Ma ei oska praegu veel päris täpselt en-nustada, millises ulatuses jõuan rääkida asjast endast, kuid

püüan rõhutada üht – võti su-valise “lokaalse” probleemi la-hendamiseks peitub mitte probleemis endas, vaid taustas.

Konkreetsel juhul: meil pole lootust mõista uurali keeli rää-kivate rahvaste geneetilist aja-lugu, ilma et me süveneksime inimkonna geneetilisse ajaluk-ku. See võib näida triviaalsuse-na ja eks ta seda ka ole, kuid nähes, taas ja taas, “rahvustea-duste” mõistega manipuleeri-mist, siis vahest on rahvusüli-kooli aastapäev parajaks fooru-miks, kus mõnda põhitõde meenutada – üldisema arusa-aamise saavutamiseks kasutan siin Kurt Gödeli üldtuntud “tõestust”.

Aastaga kaitses TÜs väitekirja 46 doktoranti

1. detsembril saavad eesti ülikooli aastapäeva aktusel doktoridiplomi need teadla-sed, kes kaitsesid TÜs oma väitekirja novembrist 2001 selle aasta detsembrini.

Õigusteaduskonnas: Margus Kingisepp ja Vallo Olle;

arstiteaduskonnas: Aet Luk-mann, Heidi Annuk, Ade Kallas, Maigi Eisen, Piret Hussar ja An-neli Uusküla;

filosoofiateaduskonnas: Tiina Kala, Külli Habicht, Heiki Valk, Andres Tvaauri, Indrek Tart, Marika Mägi, Anzori Barkalaja, Juhan Kreem, Anti Selart, Epp Annus, Endla Lõhkivi, Roomet Jakapi ja Tatjana Fraiman;

bioloogia-geograafiateadus-konnas: Vallo Tilgar, Rita Hörak, Liina Eek-Piirsoo, Heno Sarv, Krõõt Aasamaa, Oive Tinn, Nele Ingerpuu, Mart Külvik, Hannes Kollist ja Reet Marits;

füüsika-keemiateaduskon-nas: Toomas Plank, Boris V. Rogovoy, Kristjan Leiger, Helle Kaasik, Jelena Gerškevičs, Ur-mas Hörrak, Ruslan Petrukhin; kehakultuuriteaduskonnas: Leila Oja ja Helena Gapeyeva;

majandusteaduskonnas: Kaia Philips ja Tõnu Roolah; matemaatikateaduskonnas: Rainis Haller ja Jan Villemson; sotsiaalteaduskonnas: Talvi Kallasmaa ja Anu Aluoja.

8 doktoranti kaitses doktoritööd väljaspool

Oktoobrist 2001 kuni det-sembrini 2002 kaitses väl-jaspool Tartu Ülikooli dokto-riväitekirja 8 TÜ doktoranti:

bioloogia-geograafiateadus-konnas Alar Aints (Karolinska Instituut) ja Tiit Hang (Stock-holmi Ülikool);

füüsika-keemiateaduskon-nas Timo Kikas (Georgia Tehno-

loogiainstituut);

majandusteaduskonnas Uno Silberg (EPMÜ);

sotsiaalteaduskonnas Too-mas Gross (Cambridge'i Üli-kool), Valeria Jakobson (Tampe-re Ülikool), Maarja Lõhmus (Turu Ülikool) ja Judit Strömpl (Tampere Ülikool).

TÜ eetikakeskus uues kohas Raekoja kõrval

Sel kuul sai eetikakeskus enda käsutusse uued ruu-mid SA Domus Dorpatensi-se maja teisel korrusel aad-ressil Raekoja Plats 1/Üli-kooli 7.

Sihtasutusele kinkis maja baltisaksa päritoluga Bonni üli-kooli meditsiiniprofessor Alexander von Rücker.

Eetikakeskuse juhataja prof Margit Sutropi sõnul kolis hoo-nesse nii keskuse kui ka filosoo-fiasakonna raamatukogu. No-vembrist asus keskuses tööle projektijuht Kadri Simm.

TÜ eetikakeskus loodi 2001. aastal filosoofiateaduskonna juurde interdistsiplinaarse üksusena, mis ühendab nii eri valdkondade õppejõude kui ka tudengeid väga erinevatest valdkondadest – filosoofiast arstiteaduseni, juurast teoloo-gia ning sotsiaalteadusteni.

“Üks keskuse eesmäärke on koordineerida ja parandada ülikoolis eetika õpetamist. Sa-muti on sihiks Eesti ühiskonnas

tähelepanu normide, väärtus-te, õigluse jt eetikaküsimustele, korraldades selleks seminare, avalikke loenguid jmt,” ütles prof Sutrop.

Keskuse tegevust toetab Volkswagen Stiftung Saksa-maal. Eetikakeskus on seotud ka mitme rahvusvahelise tea-dusprojektiga.

Ülikool kutsub aastapäevaballile

Eneken Laasme
ajakirjandusüliõpilane

Eesti ülikooli aastapäevapidustused kulmineeruvad pühapäeva õhtul balliga.

Emakeelse ülikooli avamist tähistav ball Vanemuise Kontserdimajas on kujunenud Tartu Ülikoolis aasta kõige pidulikumaks sündmuseks. Elegantses ja meeldivas miljões saavad kokku tudengid, õppejõud, viistlased ja teised akadeemilise elu tegelased nii TÜst kui ka teistest kõrgkoolidest.

Elegants ja glamuur

“See on pidulik ja lõbus seltskondlik üritus, kus igaüks saab tunda end tõeliselt suure ja väärika ülikooli liikmena,” sõnab balli peakorraldaja Kaspar Küünarpuu. Selleaastast balli nimetab Küünarpuu rohkem tudengiballiks, kuna tegemist on lõbusa, seltskondliku ja pingevaba üritusega.

“Elegants, glamuur ja õhtu täis salapära,” just nende sõnadega iseloomustab aastapäevaballi balli info- ja programmijuht Katrin Arvisto.

Glamuurses ballisaalis saab südaööni tantsida Eesti Kaitseväge Orkestri muusika saatel. Lisaks tantsimisele saab nautida head muusikat džässikohvikus ja veeta mõnusal aega romantikasaalis. Tantsukoolitusel oli Miina Härma Gümnaasiumi aula noori tantsuhuvilisi täis.

Mitmesugust muusikat

Kaunist muusikat esitavad Liisi Koikson, Oliver Kuusik, Rondellus ja Casanova. Džässikohvikus saab nautida Jaapani džässkitarristi Ryo Kawasaki, Toivo Undi ja Aivar Vassiljevi muusikat. Romantikasaalis hoiab meeleolu üleval a capella Kuninglik Kvintett.

“Valisime džässmuusika, kuna see on väga hästi seotud elegantse, salapärase olemisega,” põhjendab balli muusikalist valikut Katrin Arvisto.

Nagu traditsiooniks on saanud, ei puudu ka seekord balliüllatus. Üllatusi on koguni mitu. “Üllatused oma sisu poolest küll traditsioonilised ei ole,” lausub peakorraldaja Kaspar Küünarpuu. Lisaks balliüllatusele ootab enne südaööd kõiki külalisi ees ka päris personaalne üllatus. Lähemalt keeldub aga Küünarpuu rääkimast. “Seda saab näha alles kohapeal,” lausub ta salapäraselt.

Vaja on vaid meeldivat ballikaaslast, pidulikku riietust ning natuke tantsuoskust, et nautida imelist ja kordumatut ballimelu.

Andero Uusberg ja Laura Paide lihvivad ballikülaliste ette astumise ootuses ka omavahelist koostööd – enne peakorraldaja kutset balli juhtima tulla noored teineteist ei tundnud.

VARJE SOOTAK

Ballijuhid Laura ja Andero: “Kohtumiseni ballil!”

Varje Sootak

Psühholoogiatudeng Andero Uusberg ja filosoofiatudeng Laura Paide teevad hoolega “balliharjutusi”.

Kuidas said teist ballijuhid? Kas konkursiga?

Andero: Vist oli ka mingi konkurss, täpselt ei tea. Aga mulle helistas peakorraldaja Kaspar ja küsis, kas ma ei tahaks balli peoperemeheks hakata. Mõtlemisaega anti ka.

Laura: Mulle tehti samuti ettepanek, küllap oli ta minu kohta midagi head kuulnud.

Millised on teie senised ürituste juhtimise kogemused?

Andero: Tanel Mälloga oleme kaks korda psühholoogia osakonna jõuluballi teinud. Rapla Ühisgümnaasiumis on missi ja mister valimisi juhtinud. (Siia ritta võiks lisada ka igareedese ETV hommikusaate juhtimise – toim.)

Laura: Minul on korporantlikud õhtujuhi kogemused (Laura kuulub naiskorporatsiooni Amicitia – toim.)

Mida kardate rohkem kui poolesaja silmapaari ees?

Laura (naerdes Andero otsa vaadates): Noh, et tema kokku kukub.

Andero: Aga ma olen ikka “köva tantsulövi” küll. Avalassi tuleb tantsida, parem oleks, kui

rektor alustaks. Küll hakkama saab, tantsutunniski käisime.

Kuidas masse juhite? Käite kättpidi ruumist ruumi?

Andero: Alguses võtame peolised vastu, lõõme pimi-gruuviga(!) vahuveinipokaali külalistega kokku.

Laura: Siis liigume seltskonnas ringi ja vaatame, kuidas meeleolu on, ühesõnaga püüame vägesid juhatada.

Kas balliriietus on valmis?

Andero: Ma ei tea, kuidas kleit valmib, aga mina olen laenutusest välja valinud väga kauni smokingu.

Laura: Jaa, jaa, kleit alles valmib, see on selline lillakassi-

nakas, arvan, et sobib balliks väga hästi.

Keda ootate ballile?

Andero: Tudengeid, õppejõude, kogu ülikooli rahvast ja ei maksa mõelda, et peab olema kuidagi eriline balli sorti, balli liiki inimene.

Laura: Balli juures on minu meelest väga eriline see, et see on korraldatud rahvusülikooli aastapäeva puhul.

Kaua ballil lõbutseda saab?

Andero: Täpselt südaööni.

Ainult?

Andero: Siis saab edasi teistesse Tartu paikadesse minna. Kohtumiseni ballil!

Konverents keiserlikust Tartu Ülikoolist

Lea Leppik
TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor

Läbi kogu tänavuse aasta on Tartu Ülikool tähistanud paljude erinevate üritustega taasavamise 200. juubelit.

Alates aastast 1802 on Tartus kõrgharidust antud järjepidevalt. Ajaloo muuseumi korraldatav teaduskonverents 6. detsembril pole siiski pühendatud mitte kogu eelnenud 200 aastale, vaid ühele arenguetapile – keiserlikule Tartu Ülikoolile (1802-1918).

Ettekanded erinevate teaduskondade esindajatelt ja partnerülikoolidest (St. Peterburist ja Lätist) puudutavad tol-

leagse ülikooli õppejõude ja kasvandikke, ülikooli mõju lähemal ja kaugemal, õppetoolide väljakujundamist ja TÜga seotud teaduskoolkondi, ülikooli rahalisi vahendeid ja suhteid linnaga.

Pärast rektori tervitust ja üldisema sisuga ettekandeid plenaaristungil jätkub töö kahes sektsioonis – humanitaarteaduste oma valges saalis ja loodusteaduste oma konverentsisaalis.

Konverentsi lõpetab plenaaristung valges saalis ja sellele järgnev Ajaloolise Ajakirja keiserlikule ülikoolile pühendatud erinumbrist esitlus. Ootame rohket osavõttu kõigilt huvilistelt. Vt kava UT 4. lk.

EOK stipendiumi sai Jarek Mäestu

Vahur Ööpik

Konverentsil “Teadus, sport ja meditsiin” allkirjastasid TÜ Sihtasutuse usalduskojuga esimees Vahur Kraft ja Eesti Olümpiakomitee president Mart Siimann EOK stipendiumi statuudi.

Esimese stipendiumi sai Jarek Mäestu.

30 000kroonise õpperaha eesmärk on võimaldada ühel kehakultuuriteaduskonna üliõpilasel täielikult pühenduda erialasele täiendamisele.

Jarek Mäestu on õpingutes hästi edasi jõudev 2. aasta doktorant, kelle uurimistöö käsitleb treeningukoormuse ja taastumise mõju sportlase organismile suuremahuliste treeningtsükklite korral. Tema magistri-

EOK president Mart Siimann ja Eesti Panga president Vahur Kraft koos Jarek Mäestuga.

JAAK NILSON

töö pälvis kõrgeima hinde. Jarek Mäestu käesoleva aasta sportlikke saavutusi sõudmises kroonis kolmas koht Notting-

hamis üliõpilaste maailma-meistrivõistlustel paarisaerulisel kahepaadil, samuti on ta Eesti meister kaheksapaadil.

UUDISED

Prantsuse suursaadik ülikoolis

Kolmapäeval külastas ülikooli Prantsuse uus suursaadik Eestis Chantal De Bourmont.

Ta kohtus rektori, prantsuse filoloogide ja euroteaduskonnaga. Ühisele lõunasöögile olid kutsutud Tartus prantsuse keelt õpetavad ja Prantsusmaaga koostööd tegevad inimesed.

TÜ rahvusvaheliste suhete juhi Sirje Üpruse sõnul rõhutas suursaadik eriti Prantsusmaa ja Eesti teaduse ja tehnoloogiaalase koostööprogrammi Parrot tähtsust.

Samuti on ta huvitatud prantsuse professuuri arendamisest TÜs.

Suursaadik tunneb heameelt Tartu Ülikooli ja Prantsusmaa suhete jätkuvast laienemisest, ta peab oluliseks TÜ ja Tours'i Ülikooli vahelise koostöölepingu sõlmimist. Jätkuvate koostööaladena mainis suursaadik tõlkijate ja õigusteadlaste koolitust.

Prof Birute Klaas teist korda dekaan

Eile valis filosoofiateaduskonna valimiskogu teaduskonna laienatud istungil teist korda dekaaniks prof Birute Klaasi.

167 valimiskogu liikmest oli kohal 135, urni oli lastud 132 sedelit. Prof Birute Klaasi poolt oli hääletanud 113 valimiskogu liiget.

Sõnavaragrandid päev ülikoolis

6. detsembril toimub peahoone aud 227 Eesti Teadusfondi sõnavaragrandid päev.

Ettekandepäeva eesmärk on vahetada informatsiooni ja kogemusi Eestis nii eesti- kui võõrkeelse sõnavara ja terminoloogiaga tegelevate uurijate vahel.

Päev algab viie ETFi sõnavaragrandid tutvustusega, järgnevad Tartu Ülikooli, Tallinna Pedagoogikaülikooli ja Eesti Keele Instituudi teadlaste ettekanded.

Sõnavaragrandid päev lõpeb kokkuvõtva aruteluga.

Info: Siret Rutiku, tel 314 120.

Olümpiaadivõitjad ministri vastuvõtul

Haridusminister Mailis Rand võttis vastu Eestit rahvusvahelistel olümpiaadidel ja konkursidel esindanud õpilasi, nende õpetajaid ja juhendajaid.

Täppisteaduste kooli direktori Viire Sepa sõnul olid Tartu Ülikoolist vastuvõtule kutsutud üliõpilased Martin Pettai (mitme rahvusvahelise informaatikaolümpiaadi kuldmedalid ja matemaatikaolümpiaadi hõbemedal), Hendrik Nigul (hõbe matemaatikas, pronks informaatikas), Andres Luuk (hõbe informaatikas), Siim Karus (diplom keemias), Pavel Starkov (hõbe keemias), Mihkel Rähn (diplom füüsikas) ja Steve Perkson (informaatikaolümpiaad) ning Laura Sedman (pronks bioloogias) ja Mari Järve (bioloogiaolümpiaad).

Tänu pälvisid ka võistkondade esindajad.

Bachi Jõuluoratorium

TÜ Kammerkoor ja Pärnu Kammerkoor esitavad 7. detsembril ülikooli aulas Johann Sebastian Bachi Jõuluoratoriumist kolm osa. Kaastegev Pärnu Linnaorkester. Dirigendid Jüri Alperden, Triin Koch ja Ave Sopp.

ÖNNITLEME

Helle Tapfer 65

26. novembril oli juubel anatoomia instituudi juhatajal, dotsent Helle Tapferil.

Pärast arstiteaduskonna stomatoloogia osakonna lõpetamist 1962. aastal asus ta tööle assistendina anatoomia kateedris. 1966-1969 oli sama kateedri aspirant. 1970 kaitses edukalt kandidaaditööd “Neeru organisestest veresoontest ja nende seosest neeruvaagnakarikasüsteemiga”. Ta jätkas tööd anatoomia kateedris, 1975. aastast dotsendina. 1995. aastast on dots Helle Tapfer olnud anatoomia õpetootoli hoidja ja 1998. aastast tänaseni anatoomia instituudi juhataja.

Dots Tapfer on Eesti Morfoloogia Seltsi juhatus ja Ülemaailmse Anatoomide Assotsiatsiooni liige. Temalt on trükitis ilmunud ligi 80 teaduspublikatsiooni, mis käsitlevad parenhümatoosete elundite (kops, neer) veresoonte ja struktuuriühikute vahetkordi,

veresoonte variantanatoomiat, morfoloogilisi muutusi paljudes elundites mitmeelundipuudulikkuse sündroomi, sepsise, formalini ja alkoholiintoksikatsiooni puhul.

Helle Tapfer on hinnatud õpetjõud nii arstiteaduse kui ka hambaarstiteaduse üliõpilaste hulgas.

Önnitleme!

Kolleegid anatoomia instituudist

- 25

Veiko Lember,
erakorraline teadur – 29. november
- 35

Reet Nemliher,
laborant – 1. detsember
- Viljar Jaks,**
vanemlaborant – 5. detsember

- 45

Igor Tuuling,
dotsent – 1. detsember
- Hasso Kukemelk,**
dotsent – 5. detsember
- 50

Anne Paaver,
laborant – 2. detsember

ÜLIKOOI JÖULUKAART

Imme Viidalepp.

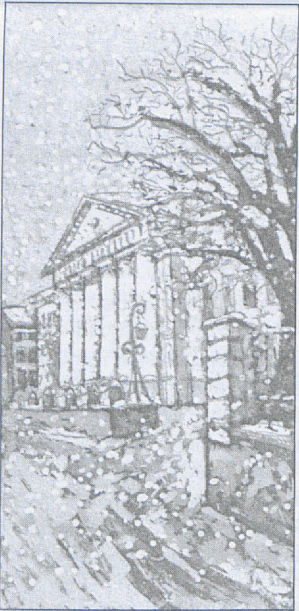
Lumesadu.

Akvatinta.

Kaardi hind koos käibemaksuga on 8 kr.

Struktuuriüksuste tellimusi võtab vastu TÜ Kirjastus aadressil Merle.Piho@ut.ee.

Kaarti vt: www.ut.ee/teabetalitus/.

TÖRVIKRONGKÄIK

Ülikooli aastapäeva tõrvikrongkäik algab 1. detsembril kell 17 Vanemuise 46 õppehoone eest ja lõpeb ülikooli peahoone ees.

Rongkäigu alguses on ülikooli juhtkond, seejärel teaduskonnad traditsioonilises järjestuses, ülikooli haldus- ja tugistruktuur ning asutused. Järgnevad akadeemilised üliõpilasorganisatsioonid vanuse järjekorras ning teised tudengiorganisatsioonid ja tudengid.

Tõrvikuid hakatakse jagama kell 16.30 Vanemuise 46 fuajees. Igale teaduskonnale ja organisatsioonile on eeltellimisel kokku pandud komplekt, mis antakse tervikuna organisatsiooni esindajate kätte. Tõrvikute järele on soovitatav tulla võimalikult varakult.

Kogunemine algab Vanemuise 46 ees hiljemalt kell 16.45. Rongkäik liigub Vanemuise tänavat pidi allapoole, pöörab Ülikooli tänavale ja suundub peahoone ette.

Eelmistest aastatest alles hoitud tõrvikuid saab täita 1. detsembril kell 12-14 Vanemuise 46 ruumis 110. Ka selle aasta tõrvikuid on soovitatav alles hoida.

Info: Kady Sõstar, 375 685, 051 19 188, kady@ut.ee.

TÜ TAASAVAMISE 200. AASTAPÄEVALE PÜHENDATUD TEADUSKONVERENTS

TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis 6. detsembril

- 10

avasõnad rektor Jaak Aaviksoolt
- 10.10

Igor Tihhonov “Tartu Ülikooli sidemed Peterburiga”
- 10.30

Marju Luts “1802. aasta statuutitüli ja selle tagajärjed”
- 10.50

Mariann Raisma “Johann Wilhelm Krause – Tartu Ülikooli esimene arhitekt”
- 11.10

Sirje Tamul “Kui mõisad pandi Tartu tudengitele stipendiume teenima...”
- 11.30

Lea Leppik “Ülikool linna tööandjana (19. saj I pool)”

- Humanitaarteaduste

seksioonis
- 12.20

Eduard Parhomenko “Taevast kui mõtlemise häälestuskaarest 1808. aasta veebruariga Tartu üle”
- 12.40

Tatjana Fraiman, Ljubov Kisseljova “V. Žukovski Tartu Ülikooli audoktor”
- 13

Malle Salupere “Ülikooli roll multikultuurse Tartu kujunemisel”
- 13.20

Martin Hallik “Orientalistika keiserlikus Tartu Ülikoolis”
- 13.40

Peeter Järveldaid “Tartu Ülikooli ajaloo uurimise uued väljakutsed 19. sajandil”
- 15

Ivo Volt “Klassikalise filoloogia arengust keiserlikus Tartu Ülikoolis: saksa ja vene traditsiooni kokkupuutepunktid ja erinevusi”
- 15.20

Tatjana Šor, Sergei Issakov “Jevgeni V. Petuhov Tartu Ülikooli historiograafina”
- 15.40

Ljudmilla Dubjeva “Akadeemik J. V. Tarle – Tartu Ülikooli üldajaloo professor aastatel 1913-1918”
- 16

Toomas Anepaio “Leon Victor Casso – inimene piiridel”

- Konverentsisaalis

Loodusteaduste

seksioonis
- 12.20

Erki Tammiksaar, Heino Mardiste “Tartu Ülikooli osa merede ja ookeanide uurimisel”
- 12.40

Tõnu Pani “M. v. Engelhardti sidemetest ja tegevusest enne Tartu Ülikooli professoriks saamist”
- 13

Toomas Pung “Johann Friedrich v. Erdmann (1778-1846)”
- 13.20

Raik-Hiio Mikelsaar “Tartu Ülikooli taasavaja George Frederic Parrot – suur organisatsioon ja teadlane”
- 15

Jaan Kasmel “200 aastat antropoloogia õpetamise algusest Tartu Ülikoolis”
- 15.20

Maie Toomsalu “Värvikaid isiksusi Tartu Ülikooli vanast anatoomikumist”
- 15.40

Maie Lõvi-Kalnin, Hain Tankler, Arnis Viksna “Viktor Kalnin ja keiserliku Tartu Ülikooli arstiteaduskonna ajaloo uurimine”
- 16

Toivo Hinrikus, Ain Raal, Hain Tankler “Farmaatsiateaduse kujunemine Tartu Ülikoolis 19. sajandil”

- Valges saalis
- 16.30

Peeter Tulviste “Mis ülikoolid oma ajaloo teevad?”
- Ajaloolise Ajakirja keiserlikule Tartu Ülikoolile pühendatud numbri esitus.

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Toivo U. Raun
Estonia and The Estonians.
Hoover Institution Press,
2001

TÜ Raamatupood
Ülikooli 11
Avatud E-R 9-19, L 10-16

www.ut.ee/Raamatupood

Ülikooli liikmeskonnale hinnasoodustus 10%!

Võõrkeelse kirjanduse tellimine.

ÜS RAIMLA RAAMATUMÜÜK

ÜS Raimla korraldab 16. (kl 10-21) ja 17. (kl 8-21) detsembril TÜ Raamatukogu fuajees viienda heategeva raamatumüügi. Müüdavad raamatud on saadud annetustena nii Eestist kui välismaalt. Müügitulud lähevad Petseri 2. keskkooli ja Krimmi Aleksandrovka eesti kooli raamatukogule.

Raamatuannetusi oodatakse 10. detsembril kl 11-14, 12. detsembril kl 17-20 ja 14. detsembril kl 11-14 ÜS Raimla majas Veski 42. Mõneks teiseks ajaks saab kokku leppida tel 055 674 488. Vajadusel tullakse raamatutele Tartu piires järele.

Vastu võetakse kõiki raamatuid. Annetades on vaja täpsustada, kas soovitakse raamatuid tagasi, kui neid ära ei müüda.

ÜS Raimla on korraldanud heategevuslikke raamatumüüke 1998. aastast ning igal aastal on saanud selle kaudu 4000-6000 kr toetust mõne kooli või lastekodu raamatukogu. On toetatud ka Välis-Eesti koole, näiteks 2000. aasta raamatumüügi tulu läks Venemaa Ülem-Suetuki küla eesti kooli heaks.

Info: tel 420 882, www.history.ee/~raimla/raamatud.

ACTA DIURNA

29. novembril kell 16 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis klaasikunsti näitus “Ajataju”. Autorid: Tiina Sarapu, Maret Sarapu, Kalli Sein. Kõik huvilised on oodatud. Info: Renata Sõukand, tel 375 677.

29. novembril kell 16.15 kõneleb Ülikooli 7, II korrus praktilise filosoofia dots Valdar Parve teemal “Vajaduse mõiste ja mõistetav vajadus”. Oodatud on kõik huvilised! Info: 375 427.

2. detsembril kell 16 esineb Biomeedikumi suures auditooriumis (1006) prof Michel Bourin (Nantes'i Ülikool) loenguga “Are antidepressants treating depression or anxiety?”

KAITSMISED

4. detsembril kell 15 kaitses nõukogu saalis Tõnu Rätsep arstiteaduskonna nõukogus doktoritööd “Aneurysmal subarachnoid haemorrhage: Noninvasive monitoring of cerebral haemodynamics”. Juhendaja prof Toomas Asser. Oponent prof Matti Vapalahti, Kuopio Ülikool. Info: Tuuli Ruus, tel 375 325.

5. detsembril kell 11 toimub Tiigi 78-236 avaliku halduse osakonnas magistratööde kaitsmine: – Veiko Lember “Contracting Out in Public Sector: The Limits and the Case of the Estonian Prison System” (Lepinguline delegeerimine avalikus sektoris: selle piirid ja Eesti vanglasüsteemi näide). Juhendaja Tiina Randma-Liiv, PhD. Oponentid prof dr Juraj Nemec (Matej Bel Ülikool Banská Bystrica, Slovakkia) ja Kaido Paabus, MA; – Leno Saarniit “Application of codes of ethics: the case of Estonia” (Eetikakoodeksite rakedamine Eesti näitel). Juhendajad prof Rainer Kattel, PhD (TTÜ) ja dr Mark Philp (Oxfordi Ülikool). Oponentid prof Margit Sutrop, PhD ja Toomas Gross, PhD.

9. detsembril kell 12.15 toimub ph 228 kirjanduse ja rahvaluule osakonnas Liina Jäätsi magistratöö “Üldine teatriajalugu. Õpematerjal kõrgkoolidele” kaitsmine. Juhendaja prof Luule Epner, kn (filol). Oponent Eva Raud, MA (teatriteadus).

EESTI ÜLIKOOI 83. AASTAPÄEV

Reede, 29. november
kell 19 kontsert “Haruldasi kalu” ülikooli aulas. Viu Härm, Paul-Erik Rummo (sõna), Lembit Saarsalu (saksofonid), Mart Soo (kitarr). Tasuta.

Laupäev, 30. november
kell 19 Rein Rannapi kontsert “Palved klaveril” vene teadjamehe ja maailmaränduri Georg Gurdjeffi loomingust ülikooli aulas. Piletid 50/30 kr tund enne algust kohapeal.

Pühapäev, 1. detsember
kell 10 TÜ Vilistlaskogu aastakoosolek ph aud 102.
kell 11.15 eesti ülikooli 83. aastapäeva jumalateenistus TÜ Ajaloo Muuseumis.
kell 12 eesti ülikooli 83. aastapäeva aktus aulas. Akadeemiline loeng. Doktorite, audoktorite ja auauikmete promoveerimine.
kell 17 tõrvikrongkäik.
kell 19 aastapäevaball Vanemuise Kontserdimajas.

Esmaspäev, 2. detsember
kell 11 Münsteri Ülikooli stipendiumide ja Rektor-von-Ewers-Preis'i auhindade pidulik üleandmine ajaloo muuseumi Morgensterni saalis.
kell 17 eesti ülikooli 83. aastapäeva tähistamine Pärnu kolledžis. Tõrvikrongkäik, akadeemiline loeng.

Kolmapäev, 4. detsember
kell 16 Narva kolledži 2002. aasta aruande ja kogumiku “Acta et commentationes collegii narovensis” esimese numbri esitlemine Narva kolledžis.

17. detsembril kell 16.15 kaitses nõukogu saalis Anu Kannike doktoritööd “Kodukujundus kui kultuuriloomine. Etnoloogiline Tartu-uurimus. Eesti Rahva Muuseumi Sari 4. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2002, 249 lk.” PhD (etnoloogia) kraadi taotlemiseks. Juhendaja prof Elle Vunder. Oponentid prof Bo Lõnnqvist (Jyväskylä Ülikool), prof Peeter Torop.

LOENGUD

4. detsembril kell 16.15 toimub ph aud 102 Vilniuse Ülikooli dotsendi Meilute Ramoniene loeng teemal “Sotsioloogiline situatsioon Leedus”. Loeng on vene keeles. Ootame rohket osavõttu! Info: Rita Siilivask, ritasi@ut.ee.

4. detsembril kell 18 on Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse jututaro küllaline Pulga Jaan, kes kõneleb kultuuriruumidest. Keskus asub Lossi 38 (vana anatoomikum). Info: Triin Iva, tel 375 422.

TEATED

2. detsembril kell 13 avatakse AHHA A doklaadilabor Kuresaases Kalevite Kodus. Näitust saab külastada tööpäevadel kell 10-18, laupäeval kell 10-16. Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, tel 045 39 839.

Tartu Ülikooli hommikupalvused toimuvad kolmapäeviti kell 9.15-9.45 ph aud 227. 4. detsembril peab palvust Olavi Ilumets, Tartu Vangla kaplan.

4. detsembril toimub ülikooli infopäev Eesti Rahvusraamatukogus. Infopäeva avab kell 15 õppeprorektor prof Volli Kalm. Järgneb infotund ülikooli sisseastujatele. Kell 16 algab avatud ülikooli infotund. Info: Gerda Tammerik, tel 06 271 896.

Work and Travel. Tudengitel võimalus teenida raha suvevaheaja jooksul legaalselt töötades USAs. Novembris soodustused. Info ja registreerimine: Tartus 304 094, Turu 9; Tallinnas 630 65 65, Estonia pst 1/3, www.dialoog.ee.

TÜ Akadeemiline Naiskoor ootab laulma kogunud, kaunihäälelisi aldiaulaad. Proovid toimuvad igal teisipäeval ja neljapäeval ph aud 128 kell 18-20.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Tartu Ülikool kutsuti Coimbra Grupi liikmeks

Illari Lään

TÜ sai kutse ühineda rahvusvahelise Coimbra Grupi tunnustatud teadusülikoolide ühendusega, kuhu kuulub 35 autoriteetset Euroopa ülikooli.

Coimbra Grupi liikmesülikoolid hääletavad Tartu Ülikooli vastuvõtmise hiljemalt 16. detsembriks. Positiivse tulemuse järel on ülikool kutsutud järgmisel aastal Hispaanias toimuvale ühinemiskohtumisele. Tartu Ülikooli suurimad toetajad Euroopa teadusülikoolide ühendusse saamiseks on Turu ja Uppsala ülikool. Mõlemad on ka TÜ lepingulised koostööpartnerid.

Emakeelse Tartu Ülikooli 83. aastapäeva tähistamise ajal ülikoolile saabunud kutse Coimb-

ra Grupi täieõiguslikuks liikmeks astumise kohta tuli TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo sõnul talle äärmiselt rõõmustava uudisena. Rektori hinnangul annab see tunnustust ülikooli järjepidevast tööst ja arengust tunnustatud rahvusvahelise teadusülikooli staatuse suunas.

Coimbra Grupp kujutab endast Euroopa traditsioonidega teadusülikoolide integreeritud võrgustikku, mille eesmärk on luua liikmesülikoolide vahel tihedamaid akadeemilisi ja kultuurisidemeid, täiustada infovahetust ning arendada teadus- ja õppetegevust.

Coimbra Grupi liikmed on teiste seas maailma vanimad ja hinnatuimad ülikoolid, nagu Cambridge ja Oxford (Inglismaa), Lyon (Prantsusmaa), Bologna (Itaalia) jt.

Teaduskonverents Tartu Ülikooli ajalooost

Täna kl 10 algab TÜ Ajaloo Muuseumis teaduskonverents, mis on pühendatud keiserlikule Tartu Ülikoolile aastatel 1802-1918.

Pärast plenaaristungit jätkub töö humanitaar- ja loodusteaduste sektiisoonis.

Ettekannetega esinevad eri-

nevate teaduskondade esindajad ning kolleegid St. Peterburist ja Lätist. Konverentsi lõpetab plenaaristung ja sellele järgnev Ajaloolise Ajakirja keiserlikule ülikoolile pühendatud erinumbri esitlus.

Kava: www.ut.ee/juubel/muuseum.html.

Keiserliku Tartu ülikooli põhimäärus 200

Raik-Hiio Mikelsaar
TÜ patoloogiaproffessor

12. detsembril möödub 200 aastat päevast, mil Aleksander I kirjutas Peterburis alla taasavatud Tartu Ülikooli põhimäärusele.

Sellega võttis vene tsaar õppeasutuse ametlikult oma erilis- hoole alla. Kasutades Aleksandri soosingut ja erilist ajaloolist olukorda, oli TÜ esindajal, füüsikaprof George Frédéric Parroti õnnestunud koostada sedavõrd soodne määrus, et Tartu hariduselu hakkas tormiliselt arenema ja meie ülikoolist kujunes 19. sajandil üks juhtivaid õppe- ja teaduskeskusi.

Takkajärele tundub Emajõe Ateena saamine tähtsaks ülikoolilinnaks enesestmõistetava sündmusena, kuid tegelikkuses polnud tee selleni sugugi sile, sest Tartul (Dorpatil) oli tõsi-

seid konkurente.

Miks ja kuidas õnnestus meie linnal teisi võita, sellest räägib juubelpäeval, 12. detsembril kell 16 vana anatoomikumi rotundisaalis ajaloo professor Helmut Piirimäe oma loengus "Teised linnad Tartu kui ülikoolilinn konkurentidena".

Tutvustatakse ka TÜ kõigi aegade teenekaima rektori, Montbeliard'is sündinud, Stuttgartis õppinud ja Liivimaale tulnud prantslase George Frédéric Parroti ristimistunnistust, elu- ja töökäiku ning loetakse tema hiilgekohtumisi.

Need, kes soovivad enne vana anatoomikumi jõudmist külastada ülikooli ajaloolisi alguskohti kesklinnas, kogunegu kell 15 TÜ rajaja Gustav Adolphi ausamba juurde, kus enne ringkäiku loetakse ette asutamisiiriku äsja valminud eesti-keelne tõlge.

Rektor emer Maria Wasna ja rektor Jaak Aaviksoo koos rektor Ewersi auhinna saanud Riho Altnurme, Lasse Lehise ja Anti Selartiga.

JAAK NILSON

Aastapäeval jagati kopsakaid preemiaid

Varje Sootak

Eesti ülikooli aastapäeva üritustel jagati üliõpilastele ja noorteadlastele mitme fondi ja asutuse preemiaid.

Esmaspäeval kogunesid Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumi Morgensterni saali nii rektor Ewersi auhinna kui Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumite saajad.

Rektor Ewersi auhind

1998. aastal loodi Saksamaal panga Volksbank Höxter-Beverungeni 100. aastapäeva puhul fond, mis annab Tartu Ülikooli noortele teadlastele välja rektor Ewersi auhinna (1500 eurot). Johann Philipp Gustav Ewers (1779-1830, lõpetanud Göttingeni ülikooli), töötas TÜs professorina ning rektorina.

Auhind antakse igal aastal ühele andekale noorele teadurile teoloogia, ajaloo või õigusteaduse silmapaistva töö eest. Selle aasta auhinnad andis kätte Münsteri Ülikooli rektor emeritus prof Maria Wasna Lasse Lehisele (õigusteadus), Riho Altnurmele (teoloogia) ja Anti Selartile (ajalugu).

Prof Wasna ütles, et fond toetab just neid erialasid, mis olid ka prof Ewersi tegutsemisalad. "Iga stipendium on kivi sillast, mis on ehitatud hea koostöönahtena Münsteri ja Tartu vahele," märkis Wasna.

Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumid

Selle stipendiumi asutas Münsteri Ülikooli tollane rektor prof Maria Wasna 1994. aastal. Preemiad moodustuvad Münsteri Ülikooli emeriitrektoirilt prof Maria Wasnalt Tartu Ülikoolile üleantud rahalistest vahenditest.

Esimene stipendium anti rahvusülikooli 75. aastapäeval. Münsteri Ülikooli stipendium

on mõeldud esimese aasta magistrantidele, põhiõppes edukalt kaitsnud ning magistriõppes edasiarendamisele kuuluva silmapaistvalt hea lõputöö eest. Erandina oli sel aastal võimalik anda stipendium ka teise aasta magistrantidele, sest eelmisel aastal jäi stipendium kahjuks välja jagamata. 1. aasta magistrantidest said stipendiumi Aet Altoa (psühholoogia), Marge Seppo (majandusteadus), Riin Sirkel (filosoofia), Els Heinsalu (füüsika), Darja Savaljeva (arvutusmatemaatika); 2. aasta magistrantidest Jaanika Erne (õigusteadus), Laur Vallikivi (etnoloogia), Laura Ehrlich (majandusteadus), Riste Kesepaik (ökosemiootika) ja Mariina Viia (usuteadus).

Stipendiumisumma on aastatega kasvanud, käesoleval aastal oli stipendiumi suurus ca 8000 kr.

Pärnu Maavalitsuse stipendiumid

Pärnu kolledžis toimunud aastapäeva üritustel andis maavanem Toomas Kivimägi kätte tänavuste diplomitööde konkursi preemiaid. Kaheksast lõputööst pälvis I koha Lehar Kütt töö eest "Suhteturunduse rakendamine avalikus sektoris". II koha sai Siiri Rebbase töö eest "Pärandi- toode ja selle väljatootamine Pärnumaa näitel". III koha jagasid Margit Oja ettevõtte analüüsi eest põllumajandusettevõtte näitel ja Liina Käär töö eest "Narkootikumide tarbimine Pärnu linnas noorte hulgas".

Toomas Kivimägi ütles UTle, et Tartu Ülikooli ja Pärnu maavalitsuse vahel sõlmitud koostöölepe järgi annab maavalitsus taolisi preemiaid juba mitmendat korda. Auhinnafondi suurus on kokku 10 000 kr. "Pärnu maakonda puudutavatel uurimustel on tähtis praktiline väljund. Tahame sel viisil tunnustada Pärnu teemadel roh-

Lehar Kütt sai Pärnu maavalitsuselt 1. preemia.

VARJE SOOTAK

kem mõtlema panna," rääkis maavanem.

Küsimusele, mis on suhteturundus, vastas I koha saanud töö autor Lehar Kütt, et see viimastel aastatel esile kerkinud moodne turunduskontseptsioon ei ole tegelikult midagi uut, vaid et selleks on võetud osakesi eelmistest turunduskontseptsioonidest ja see tervikult moodustatud.

"Minu töös selgus, et Pärnu linnas ei saa turundussuhted kehtida ainult põhisuhtgruppidele, st elanikele, ettevõtjatele, turistidele, vaid et me peame vaatama kõiki, kes moodustavad osakese tervikust, kellele tuleb keskenduda, et linn edukalt toimiks," rääkis Lehar Kütt.

Lehar Kütt lõpetas kolledži ja töötab Pärnumaa ettevõtluskeskuse direktorina. Ta õpib ka TÜ avatud ülikoolis. "Tahan diplomitöö teemat edasi uurida, et selle tulemusi saaks rakendada regiooni arendamisel," lausub Kütt.

Türi kolledžis jagatud Eesti Keskkonnainvesteeringute stipendiumitest loe UT 2. lk.

TÄNA LEHES

Juubilar on prof Paul Varul

LK 3

Intellektuaalne kapital ja rahvusteadused

LK 2

200 aastat Tartu Ülikooli

Joonistuskooli

LK 3

Matemaatikud saavad medaleid

LK 3

Türi Kolledži tudengite stipendiumid

LK 2

Ulmekirjandus

LK 2

UUDISED

Moodustati rektori valimise komisjon

TÜ nõukogu kinnitas rektori valimise komisjoni koosseisus prof Ilmar Koppel (esimees) ja liikmed professorid Dagmar Kutsar ja Raul Narits, üliõpilane Relika Alliksaar ning akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit.

Valimiskomisjoni esimees kuulutab valimised avalikult välja vähemalt kolmes Eesti suuremas päevalehes hiljemalt 31. detsembril. Valimiskogusse kuuluvad kõik ülikooli nõukogu liikmed, teaduskondade nõukogude liikmed ja kõik korralised professorid. Valimiskoosolek toimub hiljemalt 28. veebruaril.

Nõukogu tegi ka mõningaid parandusi ja täiendusi rektori valimise korras ning kinnitas valimise reglemendi.

TA auhinnad üliõpilastele

Teisipäeval autasustati Eesti TA üliõpilaste tööde konkursi laureaate. 108 uurimistööst pälvisid auhinna 16.

I auhinna (a' 4000 kr) said TÜ magistrandid Tea Danilov, Leo Luks, Denis Trapido ja Olga Tšubrik.

II auhinna (a' 3000 kr) pälvisid TÜst Hesi Siimets-Gross, Els Heinsalu, Katre Kaju, Eneken Laanes, Anne Laas, Maria Mälksoo, Signe Saumaa ja Sergei Štšemeljov.

Hesi Siimets-Gross.

TÜ audoktorid Peter Schlechtriem, Thomas Wilhelmsson, Michel Bourin, Martti Marvola ja Manfred Leonhard Goerg Dietrich.

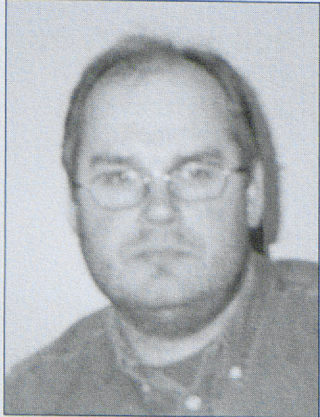
JAAK NILSON

UUDISED

TÜ nõukogu valis professoreid

TÜ nõukogu valis professoriks neli samale ametikohale varem valitud korralist professorit.

Farmakoterapia ja toksikoloogia professoriks valiti Aleksander Žarkovski, meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia professoriks Marika Mikelsaar, semiootika professoriks Peeter Torop ja psühhofüsioloogia professoriks Jaanus Harro. Kolm esimesena mainitud on EV teaduspreemia laureaadiid, prof Harro on teaduse tippkeskuse juht.

EPMÜ rektori kandidaatide debatt

Täna kell 14 algab EPMÜ aulas rektori kandidaatide avalik debatt. Rektori kandidaadid on TÜ zoologia ja hüdrobioloogia instituudi erizooloogia prof Alar Karis (pildil), EPMÜ teadusprorektor prof Lembit Nei ja EPMÜ metsandusteaduskonna dekaan prof Hardi Tullus.

TÜ erizooloogia prof Alar Karis on EPMÜ vilistlane, tema kandidatuuri esitas emeriti professor veterinaariadoktor Nikolai Koslov, kes oli 1977-1988 EPA rektor.

Debatti juhib majandus- ja sotsiaalteaduskonna raamatupidamise ja rahanduse instituudi juhataja dots Jüri Lehtsaar. Rektori valimine toimub 18. detsembril.

Saksa suursaadik andis TÜle üle raamatuannetuse

Eile andis Tallinnas Saksamaa Liitvabariigi suursaadik Jürgen Dröge TÜ klassikalise filoloogia õppetooli juhatajale prof Anne Lillele Deutsche Forschungsgemeinschafti (Saksa Uurimisühing) raamatuannetuse väärtusega 5000 eurot.

Raamatute hulgas on uuemaid saksakeelseid muinasteadusi käsitlevaid teoseid, sealhulgas ka ladina ja kreeka filoloogia, antiikajalugu jm käsitlevaid uurimusi.

Saksa Uurimisühing tahab oma raamatuannetusega kaasa aidata muinasteaduste uurimistööle Tartu Ülikoolis.

Tartu volikogu istungid online-ülekanDES

Tartu linnavolikogu ja TÜ Raamatukogu konverentsikeskus on uuendanud volikogu istungite ülekanne kvaliteeti.

Uued meediaülekanDED on praegu jälgitavad Eesti Telefoni serveri kaudu aadressil www.utlib.ee/ee/konverentsikeskus/video. Ühenduse kiirus peab olema vähemalt 256 kb/s ja arvutisse peab olema sisse laetud MS Windows Media player. Senine videoülekanne maht piiras vaatajate ja ligipääsude arvu. Sama süsteemi saab kasutada ka teiste TÜ Raamatukogus toimuvate ürituste ülekanamiseks.

Intellektuaalsest kapitalist ja rahvusteaduste arendamisest TÜs

Madis Saluveer
ELi ja ettevõtlussuhete talituse peaspetsialist

TÜ strateegilise arenguplaani töögrupp peab äärmiselt oluliseks läbimurde saavutamisel ülikooli intellektuaalse kapitali rakendamist ja rahvusteaduste arendamist.

Teadusmahukate suuretegevõtete puudusel on ülikooli teaduspotentsiaali rakendamine muutunud riikliku arengu seisukohalt üliloluliseks.

Ülikool on edukalt osalenud riiklikus tippkeskuste programmis ning asunud koos ettevõttega arenduskeskuste väljaarendamisele.

Ülikooli intellektuaalse kapitali rakendamine

Ülikoolis võimaldavad lähiajal toetada teadusmahukate ettevõtete tekkimist majandusministriumide arendatavad programmid ning Euroopa Liidu liitumiseelsed struktuurifondid.

Ülikool on huvitatud sellest, et teadus- ja arendustegevuses tekkiv intellektuaalne kapital suureneks ning oleks efektiivseimalt ära kasutatud ülikooli kui terviku arengu seisukohalt. Selleks on ülikoolis veel arvuvalt seni kasutamata inter- ja multidistsiplinaarse koostöö võimalusi, mis strateegilise arendamise korral annaksid ülikoolile lisaväärtuse regionaalse, riikliku ja rahvusvahelise tähtsusega praktiliste probleemide lahendamise ning õppe kaasajastamise kaudu.

Selle valdkonna edendamiseks on võimalike abinõudena välja pakutud inter- ja multidistsiplinaarsete õppekavade arendamine magistri- ja doktoriõppes; ülikooli interdistsiplinaarsete keskuste arendusprogrammi väljatöötamine ja käivitamine ning olemasolevate tippkeskuste arengu jälgimine, toetamine ning ettevalmistustööd uute potentsiaalsete tipp-

Professorid Haldur Õim ja Mare Koit valmistuvad 17. detsembril toimuvaks keeletehnoloogia päevaks.

VARJE SOOTAK

keskuste tekitamiseks; tugistruktuuride orienteerimine probleemikesksete tellimuste selgitamisele, inter- ja multidistsiplinaarsete projektigruppide moodustamine ning lepingulise uurimistöö soodustamine; osalemine innovatsiooni tu-

gistruktuuride ja tehnoloogia arenduskeskuste programmi jne.

Lisaks on äärmiselt oluline tehnoloogilise kriitilise massi koondamine ühtsesse struktuuri, innovatsiooni koordineerimine Tartu linnas, samuti üli-

Kõik heast suurepäraseks saanud firmad alustasid hiilgusele viiva tee otsimise protsessi tegelikkuse karmide faktide tunnistamisest. Heade otsuste tegemine on võimatu ilma eelneva karmide faktide analüüsimiseta.

Jim Collins. "Heast suurepäraseks (Good to Great)."
Tallinn, Väike Vanker, 2002

kooli patenteerimis- ja litsentseerimispoliitika uute põhimõtete väljatöötamine ning järgimine ja intellektuaalomandi kaitse ja realiseerimise alane ning projektipõhise lähenemise koolitus kogu ülikoolile. Loomulikult ei ole see loend lõplik, vaid ootab struktuuriüksustelt võimalikke täiendusi.

Edu tähistena võime käsitleda inter- ja multidistsiplinaarsete kraadiõppekavade arvu, rahvusvaheliste lepingute mahukasvu, uute inter- ja multidistsiplinaarsete teaduse tippkeskuste teket ning intellektuaalse omandi kaitset ja rakendamist saadava tulu suurus.

Rahvusteaduste arendamine

Selle valdkonna olulisus tulebneb Tartu Ülikooli kui Eesti Vabariigi riikliku rahvusülikooli staatusest.

Eesti võimalikul ühinemisel Euroopa Liiduga aastal 2004 tekib täiendav vajadus väärtustada rahvusteaduste valdkonda. Eesti keele, kirjanduse ja ajaloo uurimine, eestikeelne publitseerimine ja eestikeelne õppetöö on Eesti kultuuri ja riigi seisukohalt elulise tähtsusega. Rahvusteaduste edukaks arenguks on määrav õigete strateegiliste valikute tegemine, rahvusvahelisele auditooriumile orienteeritud pakkumise kvaliteet ning rahvusliku teadus- ja kultuuriravamu väärtustamine. Nende valdkondade saavu-

tused toetavad rahvuse identiteeti üldises rahvusvahelistumise protsessis ning rõhutavad ülikooli rolli selle kindlustajana.

Rahvusteaduste eelisarendamiseks on välja pakutud keeletehnoloogia arendamist laialdase arvutitoe loomiseks eesti keelele; kõrgkooliõpikute koostamise programmi bakalaureuse õppekavades ette nähtud kohustuslike ainete õpetamiseks eesti keeles ning tulemuse väärtustamist teadusmonograafiaga võrdel tasemel; eestikeelse teadustöö väärtustamine rahvusteadustes akadeemilistele kohtadele valimisel.

On ka muid võimalusi, nagu näiteks algatada spetsiaalse rahvusteaduste riikliku finantseerimise süsteemi väljaarendamine; senisest palju intensiivsem osalemine haridusministriumide juhtimisel arendatavas programmis "Eesti keel ja rahvuskultuur", aga ka krestomaatiliste, eesti keele ja kultuuri seisukohalt oluliste suurteoste koostamisel ja väljaandmisel osalemine.

Rahvusteaduste progressi peegeldavad näiteks võõrkeelsete, sh eesti keelt ja kultuuri edendavate magistriõppe kavade arvu suurendamine 2005/2006. õppeaastal 15ni, samuti inter- ja multidistsiplinaarsete keskuste arvu kasv ning õppematerjalide kirjutamine, et tagada vähemalt 50% BA astme õppekavas loetavatest kohustuslikest ainetest eestikeelsete õppematerjalidega.

Keskkonnainvesteeringute Keskuse stipid

Ene Voolaid
TÜ esindaja Järvamaal

Traditsiooniliselt jagati Türi kolledžis eesti ülikooli aastapäeval Keskkonnainvesteeringute Keskuse stipendiume aasta jooksul koostatud parimate keskkonnanuurimuste eest.

Seekord anti välja 14 preemiat. Tunnustamist leidis mitu Järvamaaga seotud uurimistööd.

Nii olid stipendiumisaajate hulgas Aire Martis ("Looduslähedaste reoveepuhastusmeetodite kasutamise võimalusi Järvamaa väikeasulates"), Maris Gevorgjan ("Väatsa prügilate teeninduspiirkonna moodustamisest"), Angelika Longe ("Poollooduslikud kooslused Eestis ja nende hooldamine Järvamaal 2001. aastal").

Mitu üliõpilast oli koostanud hinnatava uurimuse oma kodukoha keskkonnaprobleemidest, nagu näiteks Merit Kindsoo ("Alternatiivenergeetika kasutamise võimalustest Saare maakonnas"), Jekaterina Kasirova, Ester Randma, Katrin Sass

("Tehismaastike kujunemisest ja tulevikust põlevkivitööstuspiirkonnas"), Jana Budkovskaja ("Ülevaade õhu seiresüsteemist Ida-Virumaal"), Katre Pau ("Tartumaa prügilate sulgemise hetkeolukorrast ja sellest tulenevatest keskkonnamõjustest").

Uuritud oli ka kogu Eestit puudutavaid keskkonnaprobleeme ja Euroopa Liiduga liitumisest tulenevat: Keiu Ruus ("Pakendijäätmete kogumise ja taaskasutussüsteemi rakendamine Eestis"), Tanel Lepp ("Euroopa Liidu looduskaitse poliitika mõjust Eesti jahindusele"), Maigi Jõgi ("Päikesenergia kasutuse võimalustest eramu tarbevee ja õhu kütteks Eestis"), Annika Puhkan ("Turba kaevandamisest ja soode taastamisest").

TÜ Türi Kolledžis keskkonnanõustamise eriala valinud üliõpilased omandavad teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi keskkonnaga seotud ainetes.

Eriala on praktiliselt suunitlusega, enamik õppekava ainetest sisaldab lisaks loengutele veel seminare ja praktilisi õppusi.

JAAK NILSON

Ulme – kosmos, seks ja robotid?

Kristjan Sander
TÜ ÜE kultuuritoimkonna liige

Loengusarjas "Kultuur ei kopa" 11. detsembril kell 18 lahkavad keemiaringis ulmekirjandust tõlkija ja literaat Jüri Kallas ning õppejõud, kriitik ja kirjanik Berk Vaher.

Lisaks pealkirjas esitatud küsimusele võiks lisada sellele, kas ka UFOd, X-Files, hullud geenid ja rauast mehed. Või hoopis inimhoiduse piire otsiv, ennast igitsevast reaalsuse

lahti kiskunud vaba mõttelend, millele kuulub tulevik tähtedevahelistes kõrgustes?

Ulme ei ole UFO-teooriad ja muu esoteerika, kuid on palju ulmeteoseid, kus põhiteemaks kohtumine võõra mõistuse või tumedate vägedega. Ulme ei ole "X-Files", ometi mahub suur osa ulmest teema alla "Kohtumine tundmatuga". Ulme ei ole "teadlaste anekdoodid", ometi on oluline osa teaduslikust fantastikast pühendatud teaduse uutele horisontidele.

Ulmekirjandust on koos de-

tektiivromaanidega peetud ajaviitekirjanduseks *per se*, ometi on ulmekirjandusel ette näidata Stanislaw Lemi looming ning detektiivkirjandusel Umberto Eco "Roosi nimi".

Miks on aga just ulme saanud nn žanrikirjanduse parimaks näiteks, mis tõuseb peavoolu taustal esile palju teravamalt kui kriminaal- või ajalooline kirjandus?

Kas Eestis kirjutatakse ulmet? Kas Eestis kirjutatakse ka head ulmet? Tule kuulama ja arutama!

Sõlmiti koostööleping Tallinna ja Harjumaaga

TÜ sõlmis teisipäeval Tallinnas kaks koostöölepingut.

Tallinna Raekoja kirjutasi rektor Jaak Aaviksoo ja Tallinna linnapea Edgar Savisaar alla TÜ ja Tallinna linna vahelisele koostöölepingule.

TÜ ja Harju maakonna vahelisele koostöölepingule kirjutasi Harju Maavalitsuses alla rektor ja Harju maavanem Orm Valtson.

Koostöölepingud sõlmiti ülikooli ja Tallinna linna ning Harju maakonna koostöösidemete tihendamiseks ja arendamiseks. Sõlmitud raamlepingud sätestavad koostöö hariduse, teaduse, majanduse ja kultuuri vallas. Konkreetsete küsimuste lahendamiseks sõlmivad pooled lisakokkuleppeid. Lepingujärgse infovahetuse ja koostööga tegeleb TÜ Tallinna esindus.

Oskad keeli, mõistad maailma paremini

Kristi Vene
AEGEE-Tartu

Kolmapäeval sai TÜ Raamatukogus tutvuda Euroopa vähem räägitavate keeltega.

Keeltelaadal võis lugeda keelestende ning esitada küsimusi eri keeli rääkivatele inimestele. Seekord tutvustati lähemalt liivi, läti, eesti, islandi, rumeenia, türgi, võru heebrea ja albaania keelt. Lisaks sellele toimusid lühikesed keeletunnid kreeka, türgi, võru, leedu, islandi, rumeenia, ungari ning albaania keele õppimiseks.

Haridusministeeriumi keele-spetsialist Piret Toomet ütles keelte mitmekesisuse olulisusest rääkides, et igas keeles pei-

tub unikaalne mõtteviis ja maailmatunnetus – mõnda mõtet ei saa mõnes keeles mõelda. Toomet soovitas teha lihtne katse: sulgege üks silm ning vaadake, mida te enda ümber näete. Seejärel avage mõlemad silmad ning vaadake jälle enda ümber. Ühe ja mitme keele oskamine on selle katsega võrreldav.

Üks keeltepäeval osalenu ütles pärast keeletunde, et need on väga head isutekitajad, "jätaks hea meelega sealt, kus täna pooleli jääme".

Euroopa Keeltepäeva viis läbi Euroopa Tudengite Keskliitu kuuluv AEGEE-Tartu, mis liitus sel aastal Euroopa Komisjoni ja AEGEE vahelise Euroopa keeltepäeva ühisprojektiga.

Professor Paul Varul oma kolleegide, vastsete TÜ audoktorite Thomas Wilhelmssoni (vasakul) ja Peter Schlechtriemiga.

VARJE SOOTAK

Prof Paul Varul 50

Inge Orgo
TÜ emeritprofessor

Professor Paul Varul, Sul on 10. detsembril esimene juubel. Viiskümmend aastat lubavad teha juba mõningaid kokkuvõtteid. Sind valiti suhteliselt noorelt tsiviilõiguse professoriks ja määrati eraõiguse instituudi juhatajaks. Elukutset valides ei saanud Sa ju oma täheleendu ette näha.

Miks otsustasid 1970. aastal astuda just õigusteaduskonda?

Tahtsin õppida midagi humanitaarainete valdkonnast.

Kas juristi elukutse oli Sinu jaoks ainuvõimalik valik?

Muidugi mitte. Kaua aega olin veendunud, et õpin arstiks, siis paelusid veel ajalugu ja filosoofia. Peamine valik oligi arstiteaduskonna ja õigusteaduskonna vahel, määravaks sai see, et humanitaarained istusid paremini.

Kas oled kunagi kahetsenud pühendumist õigusteadusele ja enda sidumist üliõpilaste õpetamisega?

Põhimõtteliselt ei ole kahetsenud.

Mis Sind õppejõutöös kõige rohkem köidab?

Suhtlemine üliõpilastega ja töö loominguline iseloom, samuti akadeemiline vabadus.

Mida pead oma senises elus kõige suuremaks kordaminekuks?

Poliitikas on ebaausust ja ala-

PROFESSOR PAUL VARUL

1975 – lõpetas *cum laude* TÜ õigusteaduskonna
1976 – 1991 töötas tsiviilõiguse ja -protsessi kateedris õpetajast dotsendini

1985 – õigusteaduste kandidaat

1991-1992 – tsiviilõiguse ja -protsessi kateedri juhataja

1992-1995 – eraõiguse instituudi juhataja, tsiviil- ja

kaubandusõiguse prof

1995 – 1999 – EV justiitsminister ja kriminaalpreventsiooni

nõukogu esimees

1999. aastast eraõiguse instituudi juhataja, prof

Ajakirja Juridica peatoimetaja

Raske on ühte asja esile tuua. Kui piirduda tööga, siis pigem rõhutaksin tegevusvaldkondi, mitte üksikfakte. Olen eelkõige rahul sellega, mida olen suutnud teha õppejõuna ja õpetooli juhatajana ning tulemustega õigusloomes Eesti õigussüsteemi arengu olulisel etapil.

Kas Sul on jäänud midagi olulist tegemata, mida edaspidi pole võimalik korvata?

Väga palju olulist on jäänud tegemata, kuid loodan, et mõneti on selle korvamine edaspidi võimalik.

Eestile murrangulistel aastatel kuulunud Vabariigi Valitsusse ja täitsid justiitsministri keerulisi ülesandeid. Sinu juhtimisel on toimunud Eesti tsiviilõiguse reform, oled paljude seaduseelnõude autor, tunnustatud õppejõud ja nõutud lektor. Oled olnud saatuse tahtel mitu aastat poliitika tõmbetuules. Kas poliitika on tõepoolest nii räpane ja must, nagu seda ajakirjanduses tavatsetakse näidata?

Poliitikas on ebaausust ja ala-

tust alati seoses võitlusega võimule pääsemise nimel. Võimul oljad, sõltumata erakonnast, lähtuvad siiski eelkõige soovist rahva ja riigi jaoks midagi head ära teha.

Sa ei ole kunagi kättemaksumihuline, isegi mitte nende suhtes, kes on käitunud ebaeetiliselt, et mitte öelda alatult. Kust pärineb Sinu inimlik tarkus, et kurjus sünnitab kurjust?

Selliseks teadmiseks ei ole vaja erilist tarkust. See on üldinimlik tõde. Olen veendunud, et Eesti ühiskonnas ikkagi on sallivust, mõistmist ja heatahtlikkust. Samas on küll seda sorti kurjust, millele heaga vastu ei saa.

Kuidas tavatsed stressi maandada?

Püüan stressist hoiduda. Maandamiseks on parim viis füüsiline aktiivsus.

Kolleegid õigusteaduskonnast õnnitlevad juubilari ja soovivad jätkuvat tegusust eraõiguse täiustamisel!

Tartu Ülikooli Joonistuskooli üliõpilased õppisid joonistama selliste eeskujulehtede järgi.

REPRO

Näitus "200 aastat kunstiharidust Eestis"

Inge Kukk
TÜ Kunstimuseumi direktor

Eile avati TÜ Kunstimuseumis näitus ja esitleti kataloogi "200 aastat kunstiharidust Eestis – Tartu Ülikooli Joonistuskool 1803-1893".

18. sajandi teisel poolel formuleeris saksa kunstiteoreetik ja kunstnik A. R. Mengs seisukohta, et igaüks on võimeline õppima kunsti, tänu millele saab mõisa ilu ja kasvatada head maitset. Seetõttu muutus kunstõpetus hariduse omandamise oluliseks koostisosaks, milles joonistusõpetus oli kõike kunstiliikide alus. Saksa valgustusaja hariduse lipulaeva, Göttingeni Ülikooli eeskujul viidi kunstõpetus sisse ka Tartu Ülikoolis. Õpetajakutseks valmistuvate ning kunstiandega üliõpilaste kõrval vajasid praktistist joonistusoskust ka teised teadusala, eelkõige loodus- ja arstiteadused, et osata illustreerida oma teadustulemusi.

1802. aasta sügisel otsustas

ülikooli kuratoorium kutsuda joonistamise ja vaselõike õpetaja ametikohale Saksamaalt kunstniku Karl August Senffi. Joonistusõpetaja pidi kahel tunnil nädalas õpetama joonistamise ja maalimise algtõdesid. 19. sajandi kunstõpetus rajanes 17. sajandil väljakujunenud kunstiakadeemiate õppe-süsteemil, mille esimene aste oli eseme vormi ja valguse-varju kujutamist õpetav joonistamine eeskujulehtede ja kipsmudelite järgi. Sellele järgnes maaliõpetus. Ülikooli joonistuskooli õpilased omandasid kunstiakadeemiatele vastava joonistusklassi taseme ning maalisid ka lihtsamaid lillekompositsioone ja õppisid graafikatehnikaid.

Joonistuskool tegutses ülikooli juures 90 aastat, kust võrsus terve rida nimekaid baltisaksa kunstnikke, sinne kunstikoolkonna rajajaid.

Näitus ja kataloog tutvustavad joonistuskooli eeskujulehtede kaudu omaaegse kunstiõpetuse ülesehitust.

Gerhard Rägo nimeline sajas medal

Homme kell 11 austatakse ajaloo muuseumis Eesti koolimatemaatika arendajaid Gerhard Rägo medaliga.

Ülikooli töötajaid on neist kaks – prof Kalle Kaarli ja Türipisteaduste Kooli vanemmetoodik Raili Vilt, medali laureaadid on veel kirjastuse Avita toimetaja, Õismäe Humanitaargümnaasiumi matemaatikaõpetaja Esta Erit, Viljandi Paalalinna Gümnaasiumi matemaatikaõpetaja Helki Haavasalu, Tallinna Pedagoogikaülikooli mate-

maatika didaktika õppetooli lektor Tiit Kaljas, Tallinna Pedagoogikaülikooli matemaatika didaktika õppetooli dotsent Aleksander Monakov-Rogozkin, Turu Ülikooli matemaatika didaktika professor Erkki Pehkonen ja Ida-Viru Maavalitsuse inspektor Marika Priks.

TÜ kauaaegne professor G. Rägo (1920-1968) oli üks eestikeelse matemaatikahariduse rajajaid.

Prof Rägo 110. sünniaastal antakse üle sajas medal.

Kalle Kaarli.

UUDISED

Ajaloo muuseumis klaasikunsti näitus

TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis saab vaadata klaasikunsti näitust "Ajataju".

Näitusel on väljas Tiina Sarapu, Maret Sarapu ja Kalli Seina peamiselt sellel aastal valminud tööd.

Tiina Sarapul on autoritehnika seeria "Päränd", spetsiaalselt näituseks loodud seinakellade seeria "Ajataju" ja graveeritud vaaside seeria "Saabuv maastik".

Maret Sarapult on õhulised ja monotoonsed vitraažid, Kalli Seinalt modernsed laua- ja seinakellad.

Näitust saab 16. jaanuarini.

"Aasta tegu 2002"

Tartu Postimees koos linnavalitsusega kuulutas välja konkursi "Aasta tegu 2002" (TPM 3. dets).

Aasta tegude hulgas on märgitud ka teaduse tippkeskuste nimetamine Tüs, TÜ üliõpilase Olga Aleksejeva hõbemedal vehklemise maailmameistri-võistlustel Eesti epeenaiskonna koosseisus, uus ühiselamu Raatuse tänavas ning Luule Epneri (TÜ prof), Mati Undi ja Vaino Vahingu raamat "Hermaküla".

Ajalehest väljalõigatud talong tuleb ära saata 18. detsembriks, oma eelistuse võib anda ka aadressil tartu@postimees.ee.

Emeritprofessor Edvitar Leibur

TÜ nõukogu nimetas emeritprofessoriks professor Edvitar Leiburi.

Edvitar Leibur on töötanud TÜ stomatoloogia klinikus 1975. aastast, 1988. aastast professorina. 1992. aastast on ta olnud stomatoloogia kliniku juhataja.

Ta on olnud ka teadusprodekaan ja õppeprodekaan.

Kasvuhuone ehitab Tartu Ehituse AS

4. detsembril selgus botaanika-aia troopikakasvuhuonete rekonstrueerimise riigihanke võitja, kelleks osutus Tartu Ehituse AS.

Botaanika-aia direktori Heiki Tamme sõnul ehitatakse arhitekt Raul Järgi projekti järgi välja kolm ühes blokis paiknevat kasvuhuonet troopilise vihmametsa, mäestikumetsa ja kõrbe taimede eksponeerimiseks. Ehitusega alustatakse järgmise aasta algul.

Näitus "200 aastat germanistikat Tüs"

TÜ Raamatukogu lugemissaalide fuajees on avatud näitus "200 aastat germanistikat Tartu Ülikoolis".

Saksa keele õpetamist alustati kohe pärast ülikooli taasavamist 1802. 1865 avati ajaloo-keeleteaduskonnas saksa keele ja võrdleva keeleteaduse õppetool.

Eetikat vajab kogu meie ühiskond

Varje Sootak

TÜ Eetikakeskuse juhataja, praktilise filosoofia professori Margit Sutropi sõnul puudutavad eetikaküsimused mingil viisil kogu Eesti ühiskonda.

Diskussioon normide, väärtuste ja sotsiaalse õigluse küsimuste üle on seni olnud Sutropi arvates väga puudulik. Seepärast peab ta eetikakeskuse ülesandeks aidata oma ürituste ja sõnavõttudega kaasa selle diskussiooni tekkimisele, organiseerida eetikaalast täiendkoolitust ja eetikakursuse sisseviimist ka gümnaasiumidesse.

Eetikakursused ülikoolis

Ülikoolis on eetika õpetamise traditsioon arsti-, filosoofia-, sotsiaal- ja usuteaduskonnas. Paljudel teaduskondadel on aga soov pakkuda oma üliõpilastele rohkem eetikaalast õpet. "Ideaalne oleks, kui eetikaõpetust saaks siduda erialaprobleemidega – õpetada arstidele meditsiineetikat, bioloogidele keskkonaeetikat ja bioeetikat, majandusteadlastele ärieetikat, ajakirjanikele meediaeetikat, avaliku halduse üliõpilastele avalikku eetikat, politoloogidele poliitilist eetikat jne," räägib prof Sutrop. "Kõigile doktorantidele oleks kasulik kuulata teaduseetika kursust. Kõigi nende erieetikate aluseks on siiski filosoofiline eetika, mille tundmise-ta on raske lahendada oma eriala eetilisi probleeme."

Keskus korraldab ka regulaarseid eetikakollokviume, kus oma eetikaalast uurimistööd tutvustavad erinevate teaduskondade õppejõud ja kraadiõppurid.

Sutropi sõnul on need eelkõige uurimiskollokviumid, mis annavad võimaluse tutvuda üksteise tegemistega, eetikat uurivatele inimestele tagasiside ja arendavad diskussiooni. "Enne eetikakeskuse loomist ei olnud erinevates teaduskondades töötavatel inimestel mingit koostööd, igauks nokitses omaette. Keskus koondab inimesi."

Raekoja platsi ja Ülikooli tä-

Eetikakeskuse töötajad Kadri Simm ja Kirsti Jõesalu ootavad eetika- ja filosoofiahuvilisi raamatukokku. VARJE SOOTAK

TÜ EETIKAKESKUS

**Raekoja plats1/Ülikooli7
Raamatukogu avatud E 15-19,
T-R 14-18.
Sissepääs Ülikooli tn poolt.**

nava nurgal värskest renoveeritud majas asuv eetikakeskuse ja filosoofia osakonna raamatukogu on loodud eelkõige filosoofia- ja eetikaalase uurimistöö edendamiseks. Seminariraamatukoguna on see avatud kõigile huvilistele.

Oluline osa raamatukogul

Eetikakeskuse vastse projekti-juhi, filosoofia doktorandi Kadri Simmi sõnul tahetakse raamatukogu arendada nii, et sellest leiaksid vajalikku kirjandust moraalfilosoofia, meditsiineetika, bioetika, keskkonna-

eetika jt huvilised.

Tellimisi püütakse kooskõlastada suure raamatukogu ja teaduskondade raamatukogudega, arvesse tahetakse võtta kõigi ülikoolis eetikaga tegelevate inimeste soove," selgitas Simm. "Tulevikus peaksid meie raamatud nähtavad olema ka raamatukogu elektronkataloogis, osa on juba praegu."

Aastavahetusel loodab eetikakeskus valmis saada ka oma kodulehekülje. Siis on nii raamatukogu kataloog kui ka kõik keskuse üritused ja projektid nähtavad.

Hoone tagastati omandireformi käigus baltisaksa päritolu Bonni ülikooli meditsiiniprofessorile Alexander von Rückerile, kes otsustas selle tema perele kuulunud majja luua Müncheneri teadus- ja kultuurikeskuse sar-

nase ettevõtmise. Selle eesmärgi realiseerimisele peab aitama kaasa vastloodud sihtasutus Domus Dorpatensis. Sihtasutus toetab projekte, mille tegevus on nii akadeemilise kui ühiskondliku väljundiga. TÜ eetikakeskus on esimene projekt, mille sihtasutus oma katuse alla võttis.

Keskuse päralt on teise koruse parempoolne osa. "Siin on kaks raamatukoguruumi, seminariruum paarikümnele inimesele, töökohad keskuse teaduritele, stipendiaatidele, projekti-juhile ja referentidele. Ka keskuse juhataja prof Sutrop kolis oma kabineti von Bocki majast siia," tutvustas Kadri Simm.

Raekoja poolse külje suures ruumides käib veel remont, sinna kavandab sihtasutus konverentsiruumi ja kami-

nasaali koos klubiruumiga. Katusekorraldusel valmivad külalistetoad, mida edaspidi saab sihtasutuselt üürida ka ülikooli külalistele.

Ühiskond vajab eetikat

Margit Sutropi sõnul on eetika ilmselt päevateema ka Euroopa teaduspoliitikas. "Kui vaadata Euroopa Komisjoni finantseeritava 6. raamprogrammi ülesehitust, siis näeme, et ei ole ühtegi teadusteemat, mille juures ei oleks nõutav kaasata ka eetikuid." Erilist tähelepanu pälvivad Sutropi sõnul eetikaküsimused biomeditsiini ja biotehnoloogia rakenduste puhul. Eetikakeskuse üks seniseid projekte on uurida koos Islandi, Inglismaa ja Rootsi teadlastega geenivaramute eetilisi, sotsiaalseid ja juriidilisi aspekte.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Semiootik Paul Cobley arvates on Tartu semiootika maailmatasemel
LK 3

TÜ Kirjastuse aastakokkuvõte
direktor Vaiko Tigaselt
LK 2

Mis juhtus arvutivõrgu ja serveritega
LK 2

UUDISED

Visiit Belgiasse

Rektor Jaak Aaviksoo ning Eesti TA president Jüri Engelbrecht viibivad 11.-15. detsembrini tutvumisvisiidil Belgia Vallooni regiooni ülikoolides ning teadus- ja arendusasutustes.

Kavas on külastada selle Belgia prantsuskeelse piirkonna ülikooli Mons'is, Mons-Hainaut's ning Liège'is. Visiidi peaesmärk on tutvuda võrustajamaa teaduse rahastamise ning ülikoolide ja ettevõtlike vahelise koostöö kogemustega.

Akadeemik Huno Rätsep 75

18. detsembril kell 15 toimub ph aud 139 ettekandekoosolek "Akadeemik Huno Rätsep 75".

Avasõnad on prof Mati Ereltilt. Seejärel saab kuulata ettekandeid teemadel "H. Rätsep fennougristi ja keeleajaloolasena" prof Tiit-Rein Viitsolt, "H. Rätsep ja üldkeeleteadus Eestis" prof Haldur Öimult ja "H. Rätsep ja eesti keelekorraldus" vanemteadur Tiit Ereltilt.

Toimub ka Huno Rätsepa "Sõnaloo raamatu" esitlus.

Ettekandekoosoleku korraldavad eesti keele õppetool ja Emakeele Selts.

Kirjutusmasinate näitus Toomel

19. detsembril kell 14 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumis kirjutusmasinate näitus.

Näitusel kajastatakse kirjutusmasinate ajalugu alates masina arengu algusaastatest viimaste elektrooniliste mudelite-ni. Näha on 32 kirjutusmasina tüüpi. Näitust ilmestavad fotod kõige esimestest, näiteks puust valmistatud kirjutusmasinast, 19. ja 20. sajandi bürooruumidest, kantseleitarvetest.

REKTORI UUS-AASTAVASTUVÕTT ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE

2. jaanuaril kell 17 ajaloo muuseumi valges saalis

Palume teaduskondadel ning haldus- ja tugistruktuuri üksustel teatada osavõtjate arv teabetalituses hiljemalt reedeks, 27. detsembriks tel 375 509 või e-posti aadressile leeni@ut.ee.

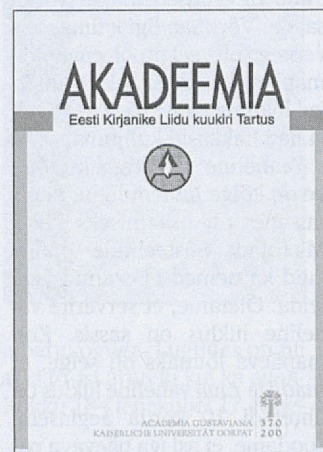
UT KÜSIB

Miks on ajakiri Akadeemia nr 12 pühendatud Tartu Ülikoolile?

Vastab ajakirja Akadeemia peatoimetaja Toomas Kiho:

Kuigi mastaapideelt võrreldamatud, oleme mõlemad – ajakiri Akadeemia ja Tartu Ülikool – ju ühesama kultuurikoosluse osad. Meid ühendab univesritase pirtsitiip.

Kogu Akadeemia olemasolu aja oleme tegutsenud rööbiti ja lõimunud – on enesestmõistetav, et meie oleme toetunud oma töös ülikoolile. Enamik Akadeemia kaasautoreid on nii või teisiti Tartu Ülikooliga seotud: olgu nad siis tegutsuvad professorid või meie rahvusülikooli vilistlased. Samas on Akadeemias ilmunu mitmete õppejõudude loengu- või seminari-

materjaliks.

Sestap on see lihtsalt loomulik asjade käik, kui ilmub Tartu

Ülikoolile ekstsra pühendatud erinumber. Akadeemia 12/2002 on üles ehitatud *alma mater*ist võrsunud või siin töötanud maailmanimega teadlaste artiklitele (Jäsche, Baer, Ostwald, Puusepp, Lippmaa, Lotman, Öim), mida raamivad kahe ajastu rektorite prof Aaviksoo ja prof Parroti vaated ülikooli asjadele 1802 ja 2002.

Olgu siis meie erinumber ülikooli tähtpäeva-aasta väikeseks lõpptähtsuseks, millega Akadeemia tahab oma *alma mater*it mees pidada.

Esmaspäeval, 16. detsembril kell 17 esitleme värsket Akadeemia numbrit TÜ Kunstimuuseumis.

TÜ Üliõpilasesinduse uus juht on Madis Tõns

Liis Kängsepp

TÜ ÜE teabetoimkonna liige

Esindus valis uueks esimeheks molekulaar- ja rakubioloogia instituudi geneetika magistriõppe tudengi Madis Tõnsi.

Tema poolt hääletas 15 esinduse liiget. Oponenti Margus Tshakna poolt andis hääle 13 liiget. Päevakorras olnud umbusaldused läbi ei läinud.

Sotsiaaltoimkonna uueks esimeheks valiti filosoofiatudeng Laura Paide, kelle poolt hääletas 15, vastu oli 11 kohalolnud. Sotsiaaltoimkonna eelmine esimees Airi Neve astus ajapuuduse tõttu tagasi.

Umbusaldust avaldati kul-

tuuritoimkonna esimehele Kairi Saarele, integratsioonitoimkonna esimehele Alan Adojaanile, teabetoimkonna esimehele Matti Oravale ja majandustoimkonna esimehele Hanno Nilovile. Kõik umbusaldusavaldused kukkusid läbi – Saare umbusaldamise poolt hääletas 13, vastu 15; Adojaani umbusaldamise poolt 13, vastu 15; Orava umbusaldamise poolt 11, vastu 17; Nilovi umbusaldamise poolt 12, vastu 16.

Haridustoimkonna uue esimehe valimised toimusid kahe voorus. Esimeses voorus sai Alari Vainomees 14 poolthäält ja Alo Raun 13 poolthäält. Vainomees sai teises voorus 16 poolt- ja 10 vastuhäält.

UUDISED

Preemia professor Jaan Elkenile

ES Sadolini Asi tänavuaastase kunstipreemia sai maalija, TÜ maalikunsti professor Jaan Elken.

Kunstipreemiaga kaasneb ka auhinna pärvinud kunstniku töid esitlev kalender.

Sadolin annab kunstipreemiat välja 1995. aastast.

Rein Ruutsoo kaitses Soomes doktoriväitekirja

10. detsembril kaitses TÜ professor Rein Ruutsoo Lapi Ülikoolis väitekirja “Civil society and nation building in Estonia and the baltic states”. Väitekirjil ilmus soomlaste toel 429leheküljelise raamatuna (trükiarv 500).

Töös vaatleb Ruutsoo iseseisvuse ning kodanikuühiskonna taasteket Balti riikides 20. sajandil. Ruutsoo leiab, et Balti riikide iseseisvumise juured peituvad riikide moderniseerimises 19. ja 20. sajandi vahetusel, mis tõi neid läänemaaile lähemale. Kodanikuühiskonna kehv tase tänapäeva Balti riikides näitab aga, et nõukogude võim suutis edukalt lõhkuda eelmise iseseisvusega tekkinud ühiskonna.

Openendiks oli Helsingi Ülikooli sotsioloogiaprofessor Risto Alapuro. Rein Ruutsoole anti filosoofiadoktori kraad sotsioloogia erialal.

Esindus toimetulekutoetustest

Esinduse sotsiaaltoimkonna esimehe Laura Paide sõnul on Tartus juba oktoobris otsa saanud toimetulekutoetuste raha väljamaksmine tudengitele peatunud.

Linn taotles riigilt puuduolevat raha 12 miljonit krooni, eraldati aga kõigest 3,6.

Paide ütles, et tudengid on viinud oma taotlused sotsiaalabiosakondadesse ja neid on seni ka vastu võetud. “Ometi ei maksta ka sellest napist eraldi- sest tudengitele toetust, kuna Tartu linn on pöördunud Riigikohtu poole, et pärida täpselt järele, kas ühiselamus elavatele tudengitele on toimetulekutoetuse maksmine õigustatud või mitte. Juhul kui linn saab positiivse vastuse, siis tekib ka õiguslik alus riigilt puudulev raha saada,” selgitas Paide.

Puudust tundval tudengil soovitab esindus viia taotluseks vajalikud dokumendid ikka sotsiaalabiosakonda, ehk saab tagantjärele raha kätte.

Toetused 2003

Värskest vastuvõetud sotsiaalhoolekande seaduse muudatused loevad toimetulekutoetuse määramisel kuni 24aastased õpilased ja üliõpilased vanemate ülalpidamisel olevateks, sõltumata sellest, kas õppurid elavad koos vanematega või mitte.

Erandina ei loeta vanemate ülalpeetavateks õpilasi ja üliõpilasi, kes on abielus või kellel on lapsed. Selle muutusega kaob paljudel tudengitel õigus taotleda toimetulekutoetust.

Toimetulekutoetuste asemele alternatiive (õppetoetustestis- teem) pakutud pole. Seega soovivat esindus tudengile: “Aita kaasa oma huvide eest seismisel – mine valima, anna allkiri ühiskirjale, osale Eesti Õliõpilaskondade Liidu kampanias „Tudeng, pööra seis enda kasuks””.

TÜ Kirjastus teenib ülikooli huve

Vaiko Tigane
TÜ Kirjastuse direktor

TÜ Kirjastuse raamatud on varsti kättesaadavad ka Amazon.com-is.

Lõppeva aasta suurimaks võiduks peame oma esimese üldhariduskooli õpiku “Psühholoogia gümnaasiumile” väljaandmist, mille eest oleme tänulikud selle 16 autorile eesotsas initsiaatori prof Jüri Alliku ja toimetaja Marika Raugiga.

Saime hea praktika nii võistlemisel suurte kogemustega õpikukirjastustega kui ka käsi- kirja riiklikule õppekavale vastavuse kinnitamise keerukates protseduurides. 2500 tiraažiga õpik on läbi müüdud, konkureeriv õpik aga pole veel ilmunudki.

Kuigi kirjastuse missioon on õppejõudude õppe- ja teaduspublikatsioonide kirjastamine, peame gümnaasiumiõpikute kirjastamist oma tegevuse loomulikuks osaks. Kasutamata on aga õppejõudude osalus sellise õppekirjanduse loomisel.

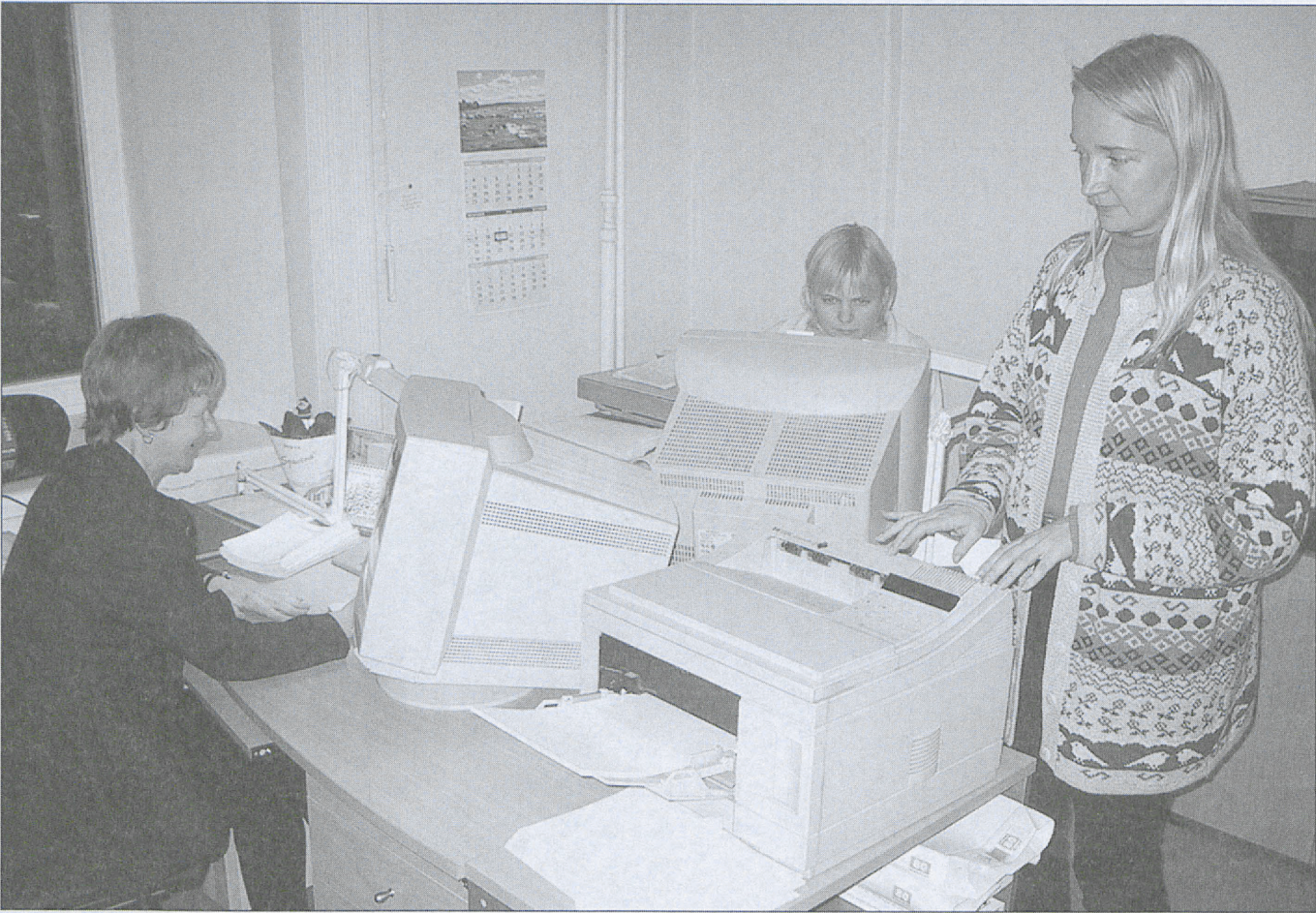
Aasta jooksul oleme välja andnud 40 raamatut, millest võiks esile tuua prof Marju Lauristini ja prof Mati Heidmetsa koostatud “The Challenge of the Russian Minority”, Endel Tulvingu “Mälu”, prof Peeter Vi- halemme koostatud “Baltic Media in Transition”, tõlkeraamatuid “Eetika meditsiini argipäev- as”, “Arengupühholoogia alused”, sariväljaandeid “Inter- litteraria” jm.

Käsitöötajate eelretsenseerimine

Hea meel on ka sellest, et oleme suutnud täita doktoriväitekirja- de ja arvukate väiketrükiste tel- limused valdavalt tellija soovi- tud tähtjaks.

Kirjastamise sisulise poole parandamiseks alustasime lõp- peval aastal käsitöötajade eelret- senseerimisega, mis kokkuvõt- tes peaks kasulik olema nii autoritele kui ka ülikooli ja kir- jastuse mainele.

Raamatute müüki oleme int- ensiivistanud eelkõige meie koduleheküljelt raamatute tel- limise võimaluse pakkumisega, samuti raamatupoodidega paindlikuma opereerimise tule- musena. Õppeaasta lõpuni kes- tab ülikooli raamatupoest meie kirjastuse raamatute ostnute vahel auhinnamäng, kus loosi-

TÜ Kirjastuse küljendajad Tiia Ilus ja Aive Ottep ning kujundaja Aita Linnas.

KRISTJAN KALJUND

TÜ KIRJASTUS

- 2001. a aprillist äriühing
- 13 töötajat
- käive 2002. a ca 6 mln krooni
- 2002. a välja antud ca 40 raamatut

me välja hulgaliselt auhindu.

Väliturgudele sobivate raamatute osakaal on meil veel ääretult väike ning ei kirjastus ega autorid ole rahul nende müügi ja tutvustamisega. Olu- korda peaks parandama peat- selt sõlmitav leping maailma ühe suurima raamatumüügi portaali Amazon.com.

Kliendid rahul, töötajad mitte

Finantsnäitajatest rääkides loo- dame ka selle aasta lõpetada väikese kasumiga. Aasta jooksul oleme investeerinud tarkvara uuendamisse, töötajate kooli- tusse, seadmete hooldusse ja reklaami ca 200 tuhat kr.

Tunneme pidevalt huvi auto- rite ja tellijate soovide vastu. Korraldasime hiljuti ankeetkü- sitluse. Valimiks olid teaduskon-

dade kõigi tasandite juhid ja kirjastuse senised, aga ka po- tentsiaalsed autorid-kliendid.

Tervikuna on rahulolu kirjas- tuse tegevuse, teenuste, kvali- teedi ning tähtaegadega aasta- aastalt suurenenud, andes praegu 5pallisel skaalal koond- hindeks 4,3 (möödunud aastal 4,2). Kirjastuse töötajate koondhinnang on vaid 3,4.

Meie autorkond jaguneb suurtes piirides kaheks – üks osa on rahul kirjastuse praegu- se tegevusega ülikoolis ja Eestis, teine osa aga eelistaks kirjas- tuse esmase rollina publitseeri- mist rahvusvahelisel tasandil. Kuid vastustes esineb ka jahma- tamapanevaid seisukohti.

Nii näiteks arvab üks vastaja, et kirjastus ei maksa autoreile honorare, aga “teised õpikukir- jastused ju maksavad hästi”. Oleme autoritega alati kokku- leppe leidnud ja neid võimalu- sel honoreerinud, tihti peale ise kasumit saamatagi. Mis puutub aga nn õpikukirjastuste hono- raridesse, siis 10tuhandese tira- aži puhul on suurena tundu- vad honorarid, arvestades ko- gukasumit, tegelikult isegi väi-

kesed. Meie keskmised tiraažid on lähtuvalt väljaannete spet- siifikast vaid 500 eksemplari.

Olukorras, kus Eestis terviku- na ilmub iga päev 10 raamatut, ei ole neile ostjate leidmine liht- ne. Kirjastus ei eelista ühe ra- matu müümist teisele – otsusta- ja on ikkagi tarbija ja vastu ostja soovi ei saa talle ju midagi müüa, isegi hind ei ole argu- mendiks. Ja nagu küsitlusest selgub, on ostja esimeseks vali- kukriteeriumiks autor ja ra- matu sisu, seejärel hind ning lõpuks kirjastus.

Plaanis mitmed uuendused

On vastajaid, kelle väitel saab teenuseid mujalt odavamalt. Oleme nõus ja teame ka põhju- si, kuid nagu ülikool, on ka kir- jastus legaalne maksumaksja. Mitte kunagi ei hakka meie teen- nused olema odavamad.

Mitmetel juhtudel pärineb vastaja kuvand aastatetagus- test kogemustest. Soovitan meid külastada ja tutvuda koostöövõimaluste.

Praegu on TA kirjastus Eesti ainuke teaduskirjastus, mis an-

nab välja 10 perioodilist tea- dussarja ning aastas ka mõne üksiku raamatu, olles seejuures täielikult riigi dotatsioonil. TTÜ, TPÜ ja EPMÜ vastavad struk- tuurid tegelevad peaaesjalikult vaid oma õppevahendite trüki- ettevalmistusega. Väliskõrgkoo- lides on kasutusel peamiselt kaks lahendust: kas riigieelar- veline kirjastus või äriühinguna tegutsev trükikoda. Seega on tänane TÜ Kirjastus suhtelisel ainulaadne ettevõte, mis tege- leb ka raamatute müügiga.

Korrastame ka sariväljaan- ded, et igapäev oleks toimetu- skollegium ning retsensentide võrgustik.

Samuti üritame korrastada ülikooli sümboolika kasutamist trükistel. Loomulikult ei ole kir- jastuse võimuses midagi keela- ta või nõuda, küll aga pakkuda mugavamaid ja standardseid lahendusi. Kokkuleppel teabe- talitusega on praegu etteval- mistamisel ülikooli sümboolika- gaapid, kaaned jmt.

Koostöös raamatupoega loo- dame leida koha spetsiaalsele riilule, kus oleksid koos kõik TÜ Kirjastuse raamatud.

UT KÜSIB

Mis juhtus ülikooli arvutivõrguga?

Vastab infotehnoloogia osa- konna juhataja Andres Salu:

Esmaspäeva hilisõhtul kell pool 12 läks Lossi tänava põhi- list võrgusõlme toitev elektri- kaitse läbi ja UPS ei saanud enam töötada. Kõik süsteemid läksid akude peale.

Esimese teate sai Otto Teller 10 minutit pärast poolt 12. Al- gul arvasime, et on voolukat- kestus ja vool tuleb kohe tagasi. Kui järgmise 10 minuti jooksul tuli ikka veel teade, siis pidi juba midagi väga tõsist juhtunud olema. Mehed olid pool 1 kohal. Selleks ajaks olid UPSi akud tühjad ja kõik süsteemid olid seisma jäänud. Kogu võrgu- seadmete ja ka serverite konfi- guratsioon oli sassis. Öösel kella kolmeks saadi põhiosa käima, aga ATMi võrk ei saanud. Teispäeval pandi liinid teisiti

käima ja majades tõsteti kaab- leid ümber, et Biomeedikum ja Tähe tn olulised majad võrku saada. Võrk saadigi käima, ser- veritega oli veel probleeme. Kol- mapäeval hakkasid elektronkir- jad liikuma, kuigi väga aeglaselt ja nad hakkasid kuhjuma.

Peahoone serveriga raud.ut. ee on kõige hullem lugu, pöör- dusime abi saamiseks isegi Microlink Süsteemide poole, kuid ka nemad ei osanud viga leida. Oletame, et serverite va- heline liiklus on sassis. Kol- mapäeva lõunaks oli selge, et madli ja raua vaheline liiklus on ühtepidi 10 korda aeglasem. Loodame, et asi iga päevaga pa- raneb.

Taolist olukorda saaks välti- da, kui saaksime osta elektrige- neraatori, mis käivitub siis, kui põhitöitevool katkeb.

UUDISED

Estraveli reisisihi stipendium

Reisifirma Estravel ja TÜ Siht- asutus asutasid stipendiumi, mille eesmärk on toetada tea- duskondade vahetusüliõpilaste õppe- ja teadusreise, kui reisisi- hiks on TÜga lepingulises suht- es olev ülikool.

Reisisihtu jõudmiseks ja Tar- tusse naasmiseks vajalikku sti- pendiumi makstakse välja ka noorteaduritele kuni 41. aasta- seks saamiseni, kui taotluses on eeskujulikult põhjendatud ees- märgid ning välja toodud ma- janduslik olukord.

Sihtasutuse juhatause liige Indrek Mustimets ütles, et mida rohkem TÜ üliõpilased ja tööta- jad Estraveli teenuseid kasuta- vad, seda suurema stipendiu- mifondi väljamaksetega võivad tudengid arvestada.

Stipendiumikonkurss kuulu- tatakse välja ajalehes Univer- sitas Tartuensis vähemalt kuu enne taotluste laekumise täht- aega.

Dots Martin Kutmani 100. semester ülikoolis

Mare Vene
Kehakultuuriteaduskonna dekanadi juhataja

10. detsembril täitis Tartu Ülikooli kergejõustikuõppe- jõul ja treeneril dotsent Mar- tin Kutmanil sajase semester Tartu Ülikoolis.

Ja mitte ainult sajase semester, vaid ka 50 aastat tööst Tartu Ülikoolis.

Martin Kutman on andnud olulise panuse spordispetsialis- tide koolitamisest ning kerge- jõustikutreenerite ettevalmis- tamisest. Praegu töötab ta üli- kooli spordiklubis treenerina ning on mitmekoosseisuline õp- pejõud.

Martin Kutman on tegev ol- nud ülikooli spordibaaside väl- jaarendamisest Tartus ja Kääri- kul. Praegustest õpilastest on väljapaistvaim Maidu Laht, kes kuulub sellesuvistel Euroopa

Martin Kutman.

meistrivõistlustel uue Eesti rek- ordi püstitanud ja 10. koha saanud 4x100m teatemees- konda. 1976. aastast on Kut- man Eesti teeneline treener. Martin Kutman on 2002. aasta parim treener Tartus.

Martin Kutmanni autasustati Tartu Ülikooli medaliga.

Lääne ja Ida paradigmad kohtusid Moskv

Pille Vengerfeldt
Meedia ja kommunikatsiooni
õppetooli projektijuht

Moskva Riiklikus Ülikoolis toimus kongress, millega vene ajakirjandusuurijad tähistasid 300 aasta möödumist venekeelse ajakirjanduse algusest.

Koos Euroopa Kommunikatsiooniuurijate Konsortsiumiga liideti üritusele juurde ka rahvusvaheline konverents massimeediast ja kommunikatsioonist @ühiskonnast 21. sajandil.

Selline kahe konverentsi liitmine ei andnud aga soovitud tulemust kahe kommunikatsiooniuuringute ajajärgu sisulises lähendamises, sest inglise- ja venekeelses teadusruumis haigutav lõhe jooksis läbi nii inimeste kui ka teemade vahelt.

Eravestlustest selgus, et @ühiskonna seis Venemaal ei ole põrmugi roosiline. Kuigi 2001. aastaks oli Internetti kasutanud kokku 18 miljonit inimest, 8 miljonit neist pidevat kasutajat, olid umbes pooled neist linnades ja tervelt viiendik Moskv. Kokku on Internetti kasutajaid 8% elanikkonnast, selles osas on Eesti (ligi 40%) kaugel ees.

Kuna ingliskeelseid tööühmi oli planeeritud suuremale hulga esinejatele, kui neid reaalselt viisa ja muude raskuste tõttu kohale jõudis, siis osutusi ingliskeelsed töögrupid väikeseks ja seda enam elavama diskussiooniga ringideks. Ja kuigi ka ingliskeelses seltskonnas oli Vene meedia ajaloo tööühm,

lähenedi siiski üldiselt seisukohalt, et uue meedia arengu ja võimaluste uurimiseks tuleb kasutada uusi lähenemisi ja uusi mõtteviise neid vanadega kombineerides.

Küsimusteriing, mille kaudu nii uut kui ka vana meediat ingliskeelsetes sektiioonides lahati, oli laiem ja pakkus huvitavaid lähenemisi mitme erineva aspektide kaudu. Siinkirjutajale vahest ehk huvitavaimat diskussiooni pakkus keeletemaatika, mis suurt Venemaad ja väikest Eestit sobilikult ühendab. Nimelt on mõlemal riigil vajalik leida viis, kuidas inglise keele domineerimisega uue meedia ruumis toime tulla. Automaatõlge, keeletehnoloogiad, omakeelse Internetikeskkonna arendamine on vaid väike osa nendest märksõnadest, mis konverentsil kõlama jäid, kuid ühine oli veendumus, et multikultuursus ja paljumeelsus peaksid olema tulevikus Interneti märksõnadeks ja et eri valdkondade teadlased peaksid tegema keelebarjääride ületamiseks pingutusi. Infoühiskonna uurimused on eri riikides näidanud, et 9 inimest 10st sooviks kasutada Internetti omakeelse keskkonnana.

Keelebarjääride tehnoloogiline ületamine aga võimaldaks riikidel, sõltumata nende suurusest, võrdselt infoühiskonnas osaleda ja sellest ka kasu saada. Suhteliselt suur huvi kongressi vastu annab aga tunnistust sellest, et Lääne ja Ida teadlased soovivad vastastikuseid barjääre ületada.

Paul Copley (keskel) küsis kolleegidelt Kalevi Kullilt ja Mihhail Lotmanilt nõu, mida enda toimetatud raamatu "Communication Theory Reader" uues trükiis muuta.

KRISTJAN KALJUND

Paul Copley: Teil on tasemel semiootika

Kaie Kotov
TÜ semiootika doktorant

19. ja 20. novembril külastas Tartut briti semiootik Paul Copley, kelle sulest on ilmunud sel aastal ka eesti keeles avaldatud "Juhatus semiootikasse". Copley on praegu üks tunnustatumaid semiootikuid maailmas, Tartus pidas ta kolm loengut ja ühe seminari.

Semiootikat on sageli kritiseeritud – et ta on eluvõõras, et semiootiline meetod kui selline puudub, et tal puudub rakendus. Mõned kuulutavad semiootika koguni surnuks. Millised on Teie arvates semiootika väljavaated?

Kui ma viibaksin esimest korda Tartus ning peatuksin majas, mida parajasti renoveeritakse, oleks Tartu elanikud üsna põhjendatult pahased, kui ma käiksin ringi ja räägiks inigale ettejuhtujale: "Ärge minge Tartusse, seal on liiga palju tolmu ja telliseid ning kõikjal haiseb värvi järele." Semiootika areneb pidevalt ning sellest tuleb aru saada kogu tema ulatuses.

Need, kes väidavad, et semiootika on surnud, peavad seda ennekõike teatud "totaliseerivaks süsteemiks". Sellised süsteemid on praegu põlu all, samas ei arva ma, et semiootika oleks üks neist. Me võime täheldada distsipliinide killustumist, mis võib olla seotud postmodernismile iseloomulike killustumistega.

Killustunud perspektiiv teenib paljude meelest ideoloogia kritiseerimise eesmärki. Arvatakse, et semiootika ei ole selleks võimeline. Minu meelest on taoline arusaam ekslik. Semiootikas on loodud käsitlusi, mis on palju kriitilisemad, praktilisemad ning tulemusrikkamad kui killustunud perspektiivid.

Milline võiks olla Tartu kultuurisemiootika roll kultuuriteooria ja kommunikatsiooniteooria kontekstis?

Lähtun ennekõike Juri Lotmani tööde mõjust. Isegi kui võtta arvesse vaid tema inglise keelde tõlgitud töid, võime me osutada töödele, kus ta tegeleb "klassikaliste" meediauuringutega, mis oma lähenemiselt on

üsna sarnased Toronto koolkonna ja Marshall McLuhani töödele; töödele, kus ta tegeleb kirjanduse ja filmi analüüsiga; töödele, kus ta tegeleb "kultuuriteooriaga"; töödele, kus ta tegeleb kommunikatsiooniteooriaga ning "modelleerivate süsteemide teooriaga". Kadunud Thomas A. Sebeok ja Marcel Danesi väidavad, et viimane võib kujutada endast semiootika tulevikku. On hästi teada, et Sebeok lähtus "modelleerimisest" mõistest, mis pärines Lotmanilt, seda mõistagi ajapikku kohandades. Kohates kommunikatsiooniteoorias või kultuuriringutest mõnd head ideed, tuleb sageli mõelda, et Lotman on selle juba välja käinud.

Ei ole mingit kahtlust, et Tartus on ka tugev biosemiootiline suund ning sugugi mitte seetõttu, et Jakob von Uexküll või Karl Ernst von Baer on endiselt olulised. Kuid sinne kultuuriteooria ning viis, kuidas Tartu Ülikoolis on korraldatud loengute andmine ning administratiivne struktuur, annavad mõista, et semiootika osakond on lääne humanitaarteadustes uudenduslikul ja juhtival kohal.

Euroopas on esile kerkinud terve rida firmasid nagu Semiotic Solutions või Semiosphere™. Annab see märku semiootika kasvavatest rakendusvõimalustest?

Oma nimes otseselt semiootikale viitavate firmade arv on kasvanud, ennekõike turuuringutes ning eriti brändikujunduses. Nende firmade osanikud on tõenäoliselt osalevad semiootika loengutes. Ka on semiootilise analüüsi rakenduslikke aspekte (vastandatud ideoloogilistele ja kriitilistele aspektidele) viimasel ajal rohkem rõhutatud.

Nii et semiootilisele haridusele on rakendus olemas?

Teatud mõttes on "rakendussemiootika" ja semiootika vahel samasugune seos nagu tehnoloogia ja teaduse vahel. Mulle ei meeldiks sugugi olukord, kus semiootika muutuks meetodiks, mida lihtsalt kasutatakse majanduslikes uuringutes kindlate vastuste saamiseks. Kui "rakendussemiootika" hakkab juhendama kitsalt instrumentalisti-

kest eesmärkidest, siis ei ole see enam semiootika.

Milline on semiootika roll (kõrg)hariduses?

Õppejõu üks esimesi ülesandeid on harjutada üliõpilasest välja arusaam, et õppimine tähendab faktide omandamist. Selline lähenemine on valdav põhi- ja keskkoolis. See pakub seletusi, seadusi, kokkuvõtvate osade süsteeme, meenutades pisut 20. sajandi alguses levinud arusaama teadusest, mille kohaselt annab keerukate protsesside osadeks lahutamine nende "täieliku" seletuse. Lääne koolihariduse "klassikaline" füüsika on selle heaks näiteks, samas kui kvantteooriat ei ole võimalik taoliselt viisil õpetada ning seetõttu ei kõnelda sellest tundides kuigi sageli.

Võime rääkida kaht tüüpi õppimisest: "süvaõppest" ning "pinnapealsest" õppest. Süvaõpe tähendab oskust eristada tõestust ja argumenti, siduda teoreetilisi ideid igapäevase kogemusega, seostada eelnevaid teadmisi uutega. Teisel juhul tegeleb üliõpilane faktide kriitika vaba kuhjamisega, käsitleb iga ülesannet kohustusena ning ei suuda eristada põhimõtteid näidetest. Teisest strateegiast lähtuv tudeng on kõrgharidussüsteemis vähem edukas ning õppimise suhtes oluliselt vastupanuvõimelisem.

Ülikooli astumise ja lõpetamise vahel mõtlemises toimuvatest muutustest olulisim on dogmaatiliste seisukohtade kadumine või vähenemine.

Selline areng on semiootikas absoluutselt kesksel kohal. Nathan Houser on võrrelnud õppimisprotsessi semiootikaga, märgiprotsessiga. Lootus jõuda lõpliku tähenduseni on siin sama väike kui õppija lootus saada lõplikke vastuseid. Oluline on aru saada, et alati kerkib esile uusi küsimusi. Taoline liikumine, mis on nii oluline kõrgharidusele – õppida, kuidas õppida – iseloomustab ka semiootikat. Kuniks seda protsessi ei mõisteta, ei ole võimalik semiootilist mõtlemist omandada.

Näib, et Euroopa riikide valitsused on hakanud 21. sajandi künnisel sellest aru saama, elukestva õppe tähtsuse rõhutamine on selle üheks märgiks.

UUDISED

Madis Kõivule elutööpreemia

Tartu Ülikooli audoktor, füsiokateoreetik, filosoof ja kirjanik Madis Kõiv sai Eesti Rahvuskultuuri Fondi elutöö tänauhinna koos 50 000 kroonise stipendiumiga. Madis Kõiv on töötanud ülikoolis õppejõuna ja olnud ka vabade kunstide professor.

Elutööpreemia said ka näitleja Linda Rummo ja dirigent Erich Kõlar.

EPMÜ rektori kandidaatide debatt

UT toimetuse ei mallanud oodata EPMÜ rektori kandidaatide debatti ja kuulutas selle juba eelmisel reedel toimuvaks. Tegelikult astuvad nad rahva ette täna kell 14 EPMÜ aulas.

Rektori kandidaadid on TÜ zooloogia ja hüdrobioloogia instituudi erizooloogia prof Alar Karis, EPMÜ teadusprorektor prof Lembit Nei ja EPMÜ metsandusteaduskonna dekaan prof Hardi Tullus.

TÜ erizooloogia prof Alar Karis on EPMÜ vilistlane, tema kandidatuuri esitas emeritiprofessor veterinaariadoktor Nikolai Koslov, kes oli 1977-1988 EPA rektor.

Debatti juhib majandus- ja sotsiaalteaduskonna raamatupidamise ja rahanduse instituudi juhataja dots Jüri Lehtsaar.

UT toimetuse teatab

UT ilmub sel aastal veel 20. detsembril, uue aasta 1. number reedel, 10. jaanuaril.

Kes soovivad 20. detsembri lehes veel midagi avaldada, võtke kiiresti ühendust.

Viimase UT vahel ilmub ka 2leheküljeline TÜ aastakroonika. Kellel on lisada midagi olulist, millest UT pole kirjutanud, palume teada anda hiljemalt esmapäevaks, 12. detsembriks.

Samuti ootame infot ülikooli juubeliks valminud trükistest, suveniiridest jm.

RAAMATUKOGU KALENDER

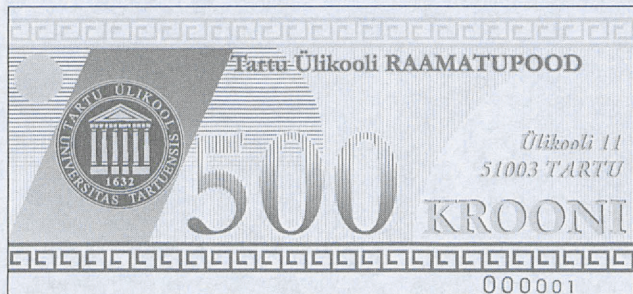
TÜ Raamatukogu 2003. aasta kalender "Rara bibliothecae kalender 2003" on valminud samanimelise näituse materjalide põhjal. Kalender on müügil Postimehe Raamatuaris, Tartu Ülikooli Raamatupoes, Mattieseni raamatukaupluses, Apollo raamatupoes ja kirjastuse Varrak müügipunktis ülikooli raamatukogu fuajees.

UUS
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
KALENDER -

AINUS
VÄÄRIKAS KALENDER
JÄRGMISEKS
AASTAKS!

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Kinkekaardid 100, 200 ja 500 krooni väärtuses!!!

Pühade ajal oleme avatud:

22.12.02 10 -16	26.12.02 suletud
23.12.02 9-19	31.12.02 9-15
24.12.02 9-17	01.01.02 suletud
25.12.02 suletud	

www.ut.ee/Raamatupood

17 PILTI TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGUST

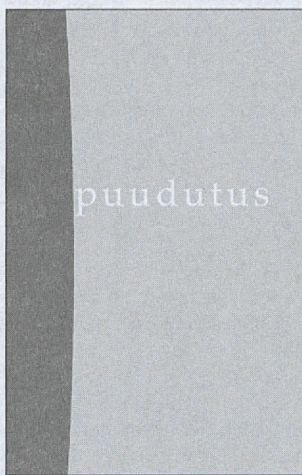
Tartu Ülikooli Raamatukogu esineb taas kirjastajarolles, esmakordselt aga ilukirjanduse väljaandjana.

Ürgar Helvete (Jüri Ehlvest), Jan Kausi, Kaur Kenderi, Mart Kivastiku, Madis Kõivu, Kadri Kõusaare, Aare Pilve, Kerttu Rakke, Toomas Raudami, Olev Remsu, Peeter Sauteri, Tarmo Tederi, Jaan Unduski, Mati Undi, Berk Vaheri, Arvo Valtoni ja Ervin Õunapuu lahkkel osalemisel on valminud kogumik nimega "Puudutus".

Kõik autorid on omal viisil sidunud oma jutustuse, draama või poeemi Tartu Ülikooli Raamatukoguga. Lugudes on nii filosoofilist mõtiskelu, draamaatikat ja tõsist arutelu kui ka anekdootlikke, koomilisi situatsioone. Kokku 184 leheküljel 17 erinevat vaatenurka.

Raamatu esitlus toimub täna TÜ Raamatukogu kataloogisaa- lis. Esitlusel mängib Tartu Üliõpilasteater Mart Kivastiku ohudraamat "Raamatukogufantoom".

"Puudutus" tähistab ühtlasi raamatukogu 200. juubeliaasta lõppemist.

ÖNNITLEME

Anne Parmasto 50

Täna tähistab oma esimest juubelisünnipäeva filosoofiataaduskonna kunstide osakonna juhataja, Eesti Maalikunstnike Liidu juhatuse liige ja kunstnik dots Anne Parmasto.

Anne Parmasto lõpetas 1981 Eesti Riikliku Kunstiinstituudi maali erialal, tai sai ka teatrikunstniku kvalifikatsiooni. Seejärel algas õppejõutöö Tallinna Pedagoogilises Instituudis joonistamise ja joonestamise kateedris ning 1998. aastast TUs.

Aktiivse administratiivtöö ja õppejõu kohustuste kõrvalt on Anne Parmasto olnud ka loominguilisel tegev, mida näitavad rohked osavõtmised grupinäitustest ja isikunäitused.

Tänuväärt ettevõtmised on olnud seotud ühiskondliku tegevusega, sh maalikunsti eriala üliõpilaste ja Riia Kunstiakadeemia ühishäituse korraldamine.

Parmasto töö maalikunsti õpetooli osakonna juhatajana on olnud kaheldamatult silmapaistev. Ta on aidanud luua ja hoida meie ülikooli ja kunstide osakonna head mainet.

Suurepärase õppejõu ja hea suhtlejana oskab ta kunstiüli-

õpilasi inspireerida ja julgustada, ta on võitnud oma üliõpilaste usalduse ja respekti.

Läbi raske enesekriitilise töö ja pidevate muutuste oleme tänaseks saavutanud homogeense, hästi funktsioneeriva, ühiseid eesmärke ja kõrget taset hindava osakonna, milles suur osa on tänasel juubilaril. Selle eest meie sügav tänu ning siiras soov, et Anne Parmastol jätkuks edasiseks veel rohkem tahtmist, jõudu ja edu!

Heade inimeste nimel kunsti-de osakonnast

Rauno Thomas Moss

Professor Mati Abel 60

17. detsembril tähistab oma 60. sünnipäeva puhta matemaatika instituudi geomeetria ja topoloogia õppetooli professor Mati Abel.

Mati Abel lõpetas TÜ füüsika-matemaatikateaduskonna matemaatikaosakonna 1966. Pärast ülikooli lõpetamist töötas ta TPIs. 1969-1971 oli aspirantuuris TUs.

1972-1974 töötas ta vanemõpetaja ja dotsendina TPIs. 1975. aastast tänaseni on tema töö seotud Tartu Ülikooliga, alul dotsendina, hiljem rakendusmatemaatika labori sektorijuhataja ja topoloogia õppetooli hoidjana ning 2001. aastast professorina.

Juubilari väga mitmekesise ja viljaka teadustegevuse keskmes on olnud summeeruvusteooria topoloogilistes moodulites ja topoloogiliste algebrate kirjeldamisega seotud probleemid, aga ka matemaatika ajaloo ja terminoloogia küsimused. Uurimistöö tulemused kajastuvad rohkem kui sajast teaduspublikatsioonist, millest suur osa on ilmunud rahvusvahelise levikuga väljaannetes.

Lisaks sellele on Mati Abel ka paljude mitmekeelsete matemaatika oskussõnastike ja "Koo-

limatemaatika Entsüklopeedia" väljaannete kaasautor.

Mahukas on olnud juubilari tegevus ka väljaspool igapäevaseid ametialaseid kohustusi. Ta esindab Eestit Rahvusvahelises Matemaatikaliidus, on korduvalt valitud Eesti Matemaatika Seltsi presidendiks.

Mati Abeli eestvõttel viidi Eesti noormatemaatikud esmakordselt rahvusvaheliste matemaatikaolümpiaadidele.

Soovime juubilarile tugevat tervist ning jätkuvat kustumatut teotahet!

Kolleegid TÜ puhta matemaatika instituudist

Sirley Kodasma 50

Alati abivalmis ja rõõmsameelset kolleegi, paararhivaar Sirley Kodasmas õnnitlevad esimese tõelise juubeli puhul üldosakonna töötajad.

Jätkuvat indu ja kindlat meelt ülikooli tegevuse talletamisel järgnevatele põlvkondadele.

Kolleegid üldosakonnast

ÖNNITLEME

75

Mihhail Šeljakin, emeriitprofessor – 19. detsember

60

Mati Abel, geomeetria ja topoloogia professor – 17. detsember

55

Elle Zirk, raamatukogu postisekretär – 13. detsember
Juri Kudrjartsev, dotsent – 17. detsember
Anne Kütt, õpetajate seminari raamatukoguhoidja – 17. detsember
Kersti Vahkal, sekretär – 19. detsember

50

Sirley Kodasma, ülikooli paararhivaar – 13. detsember
Anne Parmasto, dotsent – 13. detsember

Heli Grünberg, dotsent – 15. detsember
Made Torokoff, Pärnu kolledži lektor – 17. detsember

45

Helle Karro, naistekliiniku juhataja, dotsent – 14. detsember

40

Ants Kurg, dotsent – 19. detsember
Lea Leppik, ülikooli ajaloo muuseumi teadusdirektor – 19. detsember

30

Sergei Džalalov, Narva kolledži õpetaja – 13. detsember

25

Angelika Portsmuth, erakorr teadur – 18. detsember

AKADEEMIA nr 12

Jaak Aaviksoo – Ülikooli väljakutsed ja valikud
Georg Friedrich Parrot – Kõne Aleksander I-le
Georg von Rauch – Tartu Ülikooli juubel – kas 1982 või 2002?
Riia literaatide õnnesoovid Tartu Akadeemiale 1632. aastal
Georg Friedrich Parrot – Looduse tundmisest ja selle mõjust inimkultuurile, vaadatuna niihästi intellektuaalsest kui moraalsest küljest
Gottlob Benjamin Jäsche – Armastus ja usk: Hommikumõtteid Minu Sallyle, öndsale
Karl Ernst von Baer – Milline vaade elusloodusele on õige? ning Kuidas seda rakendada entomoloogias?
Wilhelm Ostwald – Katalüüsist
Ludvig Puusepp – Mõningaid täheldusi vaimuhaiguste kirurgilise ravi kohta
Teodor Lippmaa – Uut taimetsotsioloogilise nomenklatuuri alalt
Juri Lotman – Kultuuri fenomen
Haldur Õim, Madis Saluveer – Freimid keelekirjelduses
Peeter Olesk – Arvustus: Ülalpool arvustust. Tartu ülikooli ajaloo küsimusi I-XXXII. (T[R]Ü ajaloo muuseumi materjalid.) Tartu: Tartu [Riiklik] Ülikool, 1975–2001.
Matt Ridley – Genoom: Ühe liigi autobiograafia kahekümne kolmes peatükis. IX

TEKSTIPÄEV

19. detsembril eesti keele õppetoolis ph aud 139

12.15 Raamatu "Tekstid ja taustad. Artikleid tekstianalüüsist" esitlus
12.45 Inga Kuk, Eesti asutus suhtleb kodanikuga – kodulehekülgede võrdlus
13.15 Ene Vadi, Naise ja mehe rollid reklaamidiskursuses
13.45 Kersti Lepajõe, Intertekstuaalsed suhted õpilastekstides
14.15 Kohvipaus
14.45 Krista Kerge, Ajakirjandusteksti süntaktilise keerukuse dünaamika XX sajandil
15.15 Reet Kasik, Uudistekstide hoiakud
15.45 Kathy Pauk, Konditsionaali modaalsed funktsioonid päevalehtede juhtkirjades
16.15 Arutelu ja päeva lõpetamine

TÜ Kirjastuse raamatute

S U U R M Ü Ü K

TÜ Raamatukogus

18.–19. detsembril kell 11–18

TARTU ÜLIKOOLI
KIRJASTUS

ACTA DIURNA

13. detsembril kell 14.15-15.45 esineb ph 139 seminaris "Keel, kommunikatsioon ja kognitiivsus" prof Krista Vogelberg loenguga "Viisakus, keel ja kultuur".

13. detsembril kell 16.15 kõneleb Eetikakeskuses, Ülikooli 7, II korrus psühholoogia osakonna lektor Maie Kreegipuu teemal "Mida nõuab eetikakoodeks psühholoogidelt ja kuidas neil seda täita õnnestub?"

13. detsembril kell 17 toimub TÜ Õpetajate Seminari aulas Salme 1a lõpueksam-kontsert, kus seminari naiskooi ja orkestrit juhatavad lõpetajad T. Kadarpik, K. Kohtla, K. Kutsar, K. Minajev ja S. Saarniit. Kaastegev M. Meumers, klaveril R. Gross, M. Jürgenson ja K. Nuume.

17. detsembril kl 11 algab Liivi 2-317 keeletehnoloogia päev "Eesti keeletehnoloogia: tänased tulemused ja homsed visioonid". Kava: www.cl.ut.ee.

KAITSMISED

18. detsembril kell 15 kaitseb Lossi 3-426 Anneli Lõuna magistrirööd "Jüri Truussmann ja teised õiguslikud haritlased Tallinnas 19. sajandi teisel poolel" *magister artium* (ajalugu) kraadi taotlemiseks. Juhendaja prof Tiit Rosenberg. Oponent lektor Urmas Klaas, MA.

19. detsembril toimub Tiigi 78-126 magistrirööd kaitmine psühholoogia osakonnas: kell 10 Ly Kästik "Individualism-collectivism and elementary forms of sociality". Juhendaja Anu Realo, PhD. Oponent Aune Valk, PhD;

kell 11.15 Annika Tina "Contribution of need of achievement and avoidance of failure to academic achievement". Juhendajad prof Jüri Alilik, PhD ja Helle Pullmann, MSc. Oponent Eve Kikas, PhD; kell 12.30 Jeannine Marie Richards "Social representations of gender in the hidden curriculum of school textbooks in Estonia and England". Juhendajad Olev Must kn (ped) ja Veronika Kalmus, MA (sotsiol). Oponent Jaan Mikk, dr (ped); kell 14 Karin Korv "Algklassiõpilaste arvutamisoskused ja -vead ning nende seosed teksti mõistmise ja kognitiivsete võimete" (magistriprojekt koolipsühholoogia erialal). Juhendaja Eve Kikas, PhD. Oponent Kalle Velsker, kn (ped).

19. detsembril kell 16.15 kaitseb ph aud 234 Kristiina Praakli eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas magistrirööd "Kui kontaktis on eesti ja soome keel. Soome keele mõjud Tampere eesti keeles." Juhendaja prof Birute Klaas. Oponent Tiina Söderman (PhD).

20. detsembril kell 10 on magistrirööd ja -projektide kaitmine germaani-romaani filoloogia osakonnas Paabelis ruum 103:

Indrek Õisi magistrirööd "The Concepts of the other Contemporary Northern Irish and Estonian Fictions". Juhendaja Pilvi Rajamäe. Oponent Reet Sool; Agnes Traksmaa magistriprojekt "Valik eesti mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimetusi saksa keeles". Juhendaja prof Karl Lepa. Oponent Ruth Niibo, konverentsitõlke magister; Riina Mägi magistriprojekt "Inglise-saksa-eesti reklaami valiksõnastik". Juhendaja prof Karl Lepa. Oponent Margot Savi-

saar, konverentsitõlke magister; Marge Paali magistriprojekt "Rahvaloenduse läbiviimise-alane eesti-inglise valiksõnastik statistikaametile". Juhendaja Terje Teesalu. Oponent Kaja Kährik, MA.

Maie Fedini magistriprojekt "Piibliteoloogiliste mõistete inglise-eesti valiksõnastik". Juhendaja Siret Rutiku, PhD. Oponent Enn Veldi, filol-knd Info: Milvi Kaber, tel 375 228.

20. detsembril kell 10.15 kaitseb Vanemuise 46-301 zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis Teet Krause magistrirööd ihtüoloogia ja kalanduse erialal "Siig *Coregonus lavaretus maraenoides Poljakow* Peipsi järves". Juhendaja prof T. Saat, oponent TÜ EMI vanemteadur M. Vetemaa.

20. detsembril kell 13 kaitseb ph aud 135 Merit Kase ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas magistrirööd "Reklaam kui sotsiokultuuriline kommunikatsioon". Juhendaja Maarja Lõhmus, PhD. Oponentid prof Peeter Torop, PhD, teadur Veronika Kalmus, MA.

23. detsembril kell 10 toimub keemiaosakonnas Jakobi 2-430 doktoritööde kaitmine: Koit Herodes "Solvent Effects on UV-VIS Absorption Spectra of Some Solvatochromic Substances in Binary Solvent Mixtures: the Preferential Solvation Model". Juhendaja prof Ilmar Koppel. Oponentid prof Mati Karelson ja dots Udo Mölder; Anti Perkson "Synthesis and Characterization of Nanostructured Carbon". Juhendaja prof Mati Karelson. Oponentid prof Ilmar Koppel ja vanemteadur Uko Maran.

LOENGUD

17. detsembril kell 16-18 toimub marksu majas aud 108 Turu ülikooli sotsiaalpedagoogika doktori Kaarina Ranne-Lundmarki loeng "Sotsiaalpedagoogika võimalused peretöös" soome keeles tõlkega eesti keelde.

18. detsembril kell 16.15 toimub ph 227 usuteaduskonna süstemaatilise usuteaduse lektori Anne Kulli (PhD) *venia legendi* "Inglitest ja institutsioonidest". Info: Inta Ööpik, tel 375 300.

TEATED

Tartu Ülikooli Kirjastuses müügil viimased ülikooli jõulukaardid (8 kr) ning struktuurirahmatud (55 kr). Info ja tellimine: Merle Pihho, tel 375 946.

Saadaval viimased ülikooli 2001. a aastaraamatud. Info ja tellimine: Leeni Uba, tel 375 509.

16. detsembrist kuni 5. jaanuarini 2003 on TÜ Raamatukogus viisevaba periood.

18. detsembril kell 9.15-9.45 peab ph aud 227 hommikupalvust Mika Tuovinen, EELK Tartu praostkonna vikaardiakon.

Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriringi keskuse I aastaraamatu esitlus ühes väikeses jõulupeoga toimub 19. detsembril kell 18 Lossi 38 (vana anatoomikum). Ootame kõiki uusi ja vanu sõpru! Info: www.ut.ee/lekeskus või Triin Iva, tel 375 422.

KONTSERT

TÜ Akadeemilise Naiskooi Vilistlaskooi ja EMLS Tartu Meeskooi jõulukontsert on Tartu Salemi kirikus laupäeval, 21. detsembril kell 18. Dirigendid Vaike Uibopuu, Alo Ritsing, Made Ritsing, Veiko Teekel.

UNIVERSITAS
TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Hea ülikoolipere!

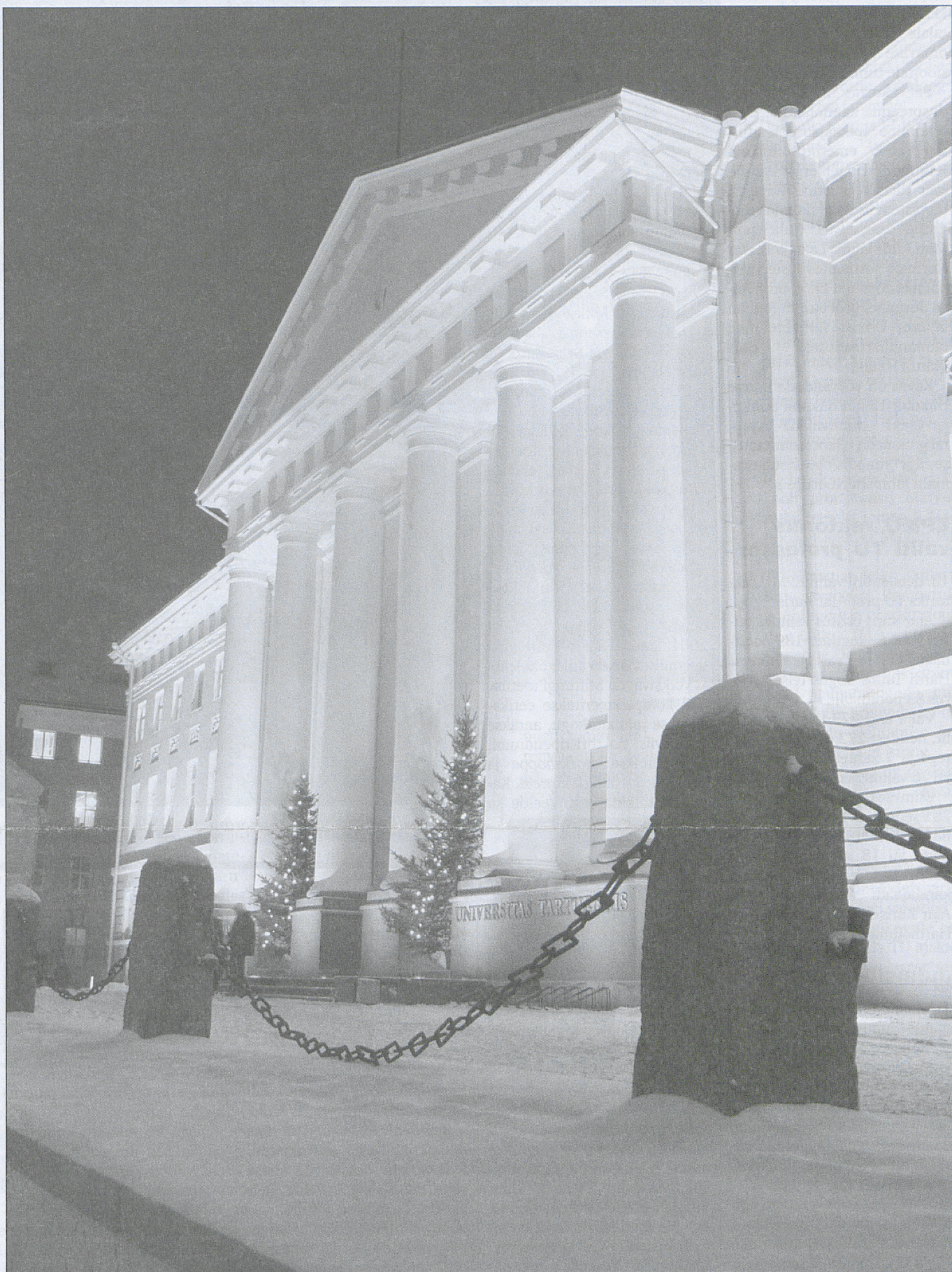
Põhjamaine pimedus on kohe-kohe oma tagasikäiku leidmas ning jõuluaeg ja aastavahetus ukse ees.

Jõulude ja uue aasta ootamine peaksid olema rahu, rõõmu ja lootuse otsimise ja leidmise ajaks. Tegelikult saab just jõuludest ja aastalõpust pahatihti see aeg, mil rahulikke hetki kipub häirima viimaste kiirete tegematajätmistele lõpetamine, hektiline otsade kokkutõmbamine. Et akadeemilise maailma jaoks on põhiline kokkuvõtete tegemise aeg ikkagi kevadel ja lootusriikka sihiseadmise aeg sügisel, siis peaks meie jaoks siin alma materi sammaste vahel talvisel aastalõpul rahulikku küünlavalgusaega ka rohkem jätkuma.

Mahutame siis seekordsesse jõuluaega mõned väiksed jõuluimed ja rahulikud hingetõmbet hetked, mille toel uuel aastal taas oma pürgimusi jätkata ning südamerahu ja lootusega tulevikku vaadata.

Kallist jõulurahu ja lootusriikast uut aastat!

Rector Jaak Aaviksoo

ANDRES TENNIS

Hele Everaus
professor,
TÜ
arendus-
prorektor

Millised olid 2002. teadus- ja arendusaasta tähised?

Teaduses on kindlasti oluline, et haridusministeerium on andnud teaduse tippkeskuste staatuse mitmele interdistsiplinaarsele uurimisrühmale.

Sellel luuakse eeldused teadustegevuse integratsiooniks nii ülikooli sees kui ka teiste teadus- ja arendusasutustega.

Tartu Ülikoolil on olnud edu rahvusvahelistes projektides. Olulised jõupingutused tehnoloogia siirde alases tegevuses on reaalselt märkideni jõudnud.

TÜ nõukogu on toetanud tehnoloogiainstituudi arengu- ja

teegiat ja äriplaani.

Tehnoloogilise infrastruktuuri arendamiseks asutas Tartu Ülikool OÜ Tartu Tehnoloogiapargi; on alustatud uue ettevõtluse ja tehnoloogiajuhtimise magistriprogrammiga; sõlmitud on koostöölepe Zernike grupiga.

Instituutiooni kui terviku arengupotentsiaali hindamiseks valmis eneseanalüüsi aruanne, millest lähtuvalt viisid Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni eksperdid läbi oma evalvatsiooni.

Eelnevat arvestades on alustatud Tartu Ülikooli arengu- ja teaduse väljatöötamist järgnevatel aastatel.

Tunnustus on kahtlemata Tartu Ülikooli kutsumine Euroopa mainekamaid ülikoole ühendavasse Coimbra gruppi. Eetikakeskuse asutamine ja selle tegevuse arendamine on kõigile erialadele äärmiselt oluline.

Volli Kalm
professor,
TÜ
õppe-
prorektor

Missugused tähised jäävad maha 2002. aasta õppetööst?

Juubeliaasta sündmuste taustal tõstaksin esile vaid mõnda õppeprorektori seisukohast olulist tegevust.

Kevadel koos viimaste õpetajakoolituse õppekavade vastuvõtmisega nõukogus lõppes ülikooli õppekavade reformi esimene osa.

Suvine põhiõppe vastuvõtt toimus juba uutele õppekavadele ning hakkab tekkima nende järgi õpetamise kogemus. Riigieelarvelistele õppekohtadele sissesaamise lävi tõusis järjekordselt ja kümne hulgas oli 7 loodus- või täppisteaduslikku

õppekava.

Õigusinstituut ühines ülikooliga. Kogu protsess toimus koordineeritult ja lõpptulemus on eeskuju loov.

Valmis uus Raatuse tänava ja renoveeriti Tiigi tänava ühiselamu.

Kokku tuli üliõpilaste kasutusse üle 1000 väga hea elamistingimusega ühiselamukohata.

Kõige ebaefektiivsemalt kasutatud tööaeg 2002. aastal oli see, mis tuli kulutada ülikooliseaduse parandustega ja õppetootuste seadusega tegelemisele.

Õppetootuste seadus on endiselt vastu võtmata, aga Riigikogu jõudis juba vähendada 2003. aasta õppetootusteks planeeritud raha. Ülikooliseaduse parandused on teist aastat arutusel.

Madis Tõns
magistrant,
TÜ
Üliõpilasesinduse
esimees

Mida tahab üliõpilasesinduse uus esimees eelmistest paremini teha?

Loomulikult tahab iga esinduse esimees olla oma eelkäijast parem.

Ei saa väita, et ei esinduse ega ükski esimees poleks enne mind üldse töötanud. Ometi peaks nii esimehe kui esinduse töö tervikuna tudengi huvide kaitsmisel olema üldsusele senisest tajutavam, operatiivsem, intensiivsem ja parem.

Rohkem tähelepanu tuleb pöörata sotsiaal- ja õppetootustele. Samuti peaks üle vaatama esinduse töökorralduse, määrata esinduse arengusuuna

ja arengustrateegia.

Kindlasti peab esindus tudengihuvide kaitsmisel rohkem tähtsustama ka tegevust TÜ nõukogus ja selle alalistes toimikondades ning TÜ valitsuses. Samuti tuleks kaasata oma tegevusse rohkem kõikide teaduskondade nõukogudes olevaid üliõpilasi.

Esinduse haridus- ja sotsiaaltoimikondade tegevuses on oodatud ka kõik ülejäänud aktiivsed TÜ tudengid (info tel 375 400).

Olen varem olnud TÜ nõukogu ja selle õppe- ning eelarvekomisjoni liige. Samuti olin eelmise üliõpilasesinduse koosseisu volituste lõpus esinduse aseesimees.

Arvan, et olen saanud varasema tegevuse käigus palju kogemusi, et esindust paremini tööle panna.

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna hommikupoolikul alanud istungil on kavas kinnitada TÜ 2003. aasta eelarve ja katsekoja arengukava, asutada molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskus, korrastada ülikooli töötajate ja ülikooli ees teeneid omavate isikute ja organisatsioonide tunnustamise korda.

Päevakorras on ka EV teaduspreemia kandidaatide ülesseadmine (pikaajalise teadustöö eest emeritprofessorid Raimund Hagelberg, Ain-Elmar Kaasik ja Huno Rätsep), täppisteaduste valdkonnas töögrupp koosseisus (juht prof Mati Kilp) Valdis Laan ja Peeter Normak; sotsiaalteaduste valdkonnas dots Eiki Berg, prof Toivo Jürimäe, prof Janno Reiljan ja prof Urmas Varblane ning humanitaarteadustes dots Martin Hallik.

Kavas on võõrandada hoone Ülikooli 15 kui ülikooli põhitegevuseks mittevajalik vara, ning taotleda ülikooli omandusse riigi omandis olev hoonestamata kinnistu Nooruse 3.

EPMÜ rektoriks valiti TÜ professor

18. detsembril valiti EPMÜ rektoriks TÜ prof Alar Karis.

Alar Karis osutus valituks teises voorus, kogudes 189 poolthäält, tema vastaskandidaat Hardi Tullus kogus teises voorus 83 poolthäält.

Välja anti 273 hääletussedelit, nendest 272 olid poolthäälega ja 1 kehtetu. Kasutamata jäi 26 valimissedelit.

Esimeses voorus anti välja 281 sedelit, nendest 279 poolthäälega, kehtetud 2. Kasutamata jäi 18 sedelit. Esimeses voorus jagunesid hääled kolme kandidaadi vahel järgmiselt: Alar Karis 140, Lembit Nei 60, Hardi Tullus 79.

Juhuslik näitus

TÜ Raamatukogu II korrusel on näitus "Juhuslikult".

Rebecca Keller, kunstipõhjad Chicagost, sattus sel semestril õpetama nii Tartu Ülikooli maalikunsti kui kunstiajaloo õppetoolis. Lähikäimine nende kahe vahel on olnud kasin ja tudengid nägid siin koostöövõimalust. Keegi juhtus ütelda: "Ühinegem!" ja nii see näitus sündis. Ka töodes kasutatud materjalid sattusid kunstnike kätte juhuslikult: pööningutel, aedadest, kõnniteedelt.

Näitus jääb avatuks 21. detsembrini.

Kõrge autasu prof Paul Alvrele

Soome Vabariigi 85. aastapäeva puhul autasustas Soome Vabariigi president Tarja Halonen Tartu Ülikooli emeritprofessorit Paul Alvret (pildil) Soome Valge Roosi Rüütelkonna I klassi ordeniga.

Kõrge autasu kinnitas Tallinnas Paul Alvrele rinda Soome Vabariigi suursaadik Eestis Jaakko Blomberg.

Eetikakeskuses jagati stipendiume

Margit Sutrop

prof, eetikakeskuse juhataja

TÜ eetikakeskuses anti käte Volkswagen Stiftungi stipendiumid.

Stipendiumi pälvivad Roomet Jakapi (filosoofia ajalugu, väitekirj kaitsnud), doktorandid Marek Järvik (praktiline filosoofia), Taavi Lai (tervishoiukorraldus), Ivo Volt (klassikaline filoloogia) ja Ken Kalling (avalik haldus).

Volkswagen Stiftung Saksamaal toetab TÜ eetikakeskust selle väljaarendamise kolme aasta vältel (2001-2004) programmi "Ühised teed Euroopasse" raames. Selle programmi kaudu aitab Volkswagen Stiftung kaasa Saksamaa ülikoolide koostööle Ida- ja Kesk-Euroopa ülikoolidega.

TÜ eetikakeskuse koostööpartneriks Saksamaal on Konstanzi ülikool, kellega TÜl on ka partnerlusleping. Toetuse saamise eest oleme eelkõige tänu võlgu prof Jürgen Mittelstrassile Konstanzi Ülikoolist. Ta on meie keskuse rahvusvahelise kuratooriumi esimees ja ta aitab kavandada keskuse tööd. Selle aasta sügisel valiti ta Londonis asuva Euroopa TA presidendiks. Prof Mittelstrass oli 2001. aastal Saksa-Eesti akadeemilise nädala aulakõneleja.

Volkswagen Stiftungi toetuse abil komplekteeritakse eetikakeskuse raamatukogu, antakse välja viis doktoristipendiumi, korraldatakse *workshope* ja kutsutakse külalislektoreid. Kavas on tõlkida eesti keelde ka saksakeelne eetikaõpik.

Klassikalise filoloogia doktorant Ivo Volt saab prof Margit Sutropilt Volkswagen Stiftungi stipendiumi. VARJE SOOTAK

UT KÜSIB

Heiki Tamm
botaanika-
aia
direktor

Ljubov Kisseljova
vene
kirjanduse
professor

Ela Martis
ajaloo
muuseumi
direktor

Peeter Torop
semiootika-
professor

Kadri Roos
eesti
keele
(võõr-
keelena)
üliõpilane

Kuidas lõpeb botaanikaaja aasta?

Ülikooli botaanikaajale lõpeb aasta lootustega, et järgmisel aastal rajame vana subtroopikakasvuhoone asemele kolm uut taimekollektiooni troopika eri piirkondadest. Selleks on meil kasutada Keskkonnainvesteeringute Keskuse energiasäästu sihtfinantseering ning loodame toetust saada ka ülikooli eelarvest ja Tartu linnalt. Linna toetusel on juba remonditud piirdemüür Laia tänava lõigus.

3.-5. juulini 2003 on meie 200. aastapäeva rahvusvaheline konverents "Botaanika-aegade strateegiad muutuvates majanduslikes tingimustes". Konverents on eelkõige suunatud Ida- ja Kesk-Euroopa botaanika-aegadele ning see toimub koostöös rahvusvahelise botaanika-aegade looduskaitse organisatsiooniga Botanic Gardens Conservation International.

Sponsorite abiga ehitatakse välja suvelava, kus toimusid Eesti Kontserdi korraldatud meeldejäävad kammerjazzikontserdid. Järgmisel aastal võib lisaks kontsertidele näha ka muid etendusi.

Juba kolm kuud töötab botaanikaaias lastega Tartu Keskkonnahariduse Keskuse õpetaja. Seda suunda tugevdame veelgi järgmisel aastal.

Jõululillena õitseb meil paradiisilinnulill (*Strelitzia reginae*) Kapimaalt.

Mida tähendas Teile ülikooli ühine suvine Peterburis käik?

Reis Sankt Peterburgi oli väga demokraatlikult korraldatud: igaüks, kes soovis, võis kaasa sõita. See oli väga meeldiv. Reis andis haruldase võimaluse kohtuda ülikooli teaduskondade ja erialade esindajatega ning erinevatel ametikohtadel töötajatega. Tegemist ei olnud tavapärase ekskursiooniga kaunisse Sankt Peterburgi valgete ööde ajal.

Kõik kaasasõitjad said end tunda teises riigis oma ülikooli saadikutena. See aitas tugevdada missioonitunnet, milleta ükski institutsioon, eriti ülikool, tegutseda ei saa. Olen tänulik kolleegidele, kes astusid Peterburi ülikooli aulas üles ettekanetega, nende muljetavaldavate esinemiste eest. Tänu nendele võisime uhkust tunda nii Tartu Ülikooli mineviku kui ka ülikoolis praegu tehtava teaduse kõrge taseme üle.

Iga endast lugupidav akadeemiline kollektiiv peab au sees pidama oma lahkunud liikmeid. Smolenski kalmistu külastamine, kus puhkavad paljud meie professorid, jääb alatiseks meelde.

Arvan, et sellised sõidud on vajalikud akadeemilise pere ühtlendamiseks. Meie reis on ilmekas näide sellest, et ülikool on midagi rohkemat kui lihtsalt töökoht, et *alma mater* idee ei ole väljamõeldis, vaid tegelikus.

Kui palju on "ravitud" Toomkiriku varemeid?

Tartu Toomkiriku lõunatorn on üldiselt terveks ravitud, st ehitustööd lõunatornis on lõppenud.

Teha on veel mõningaid treppikindlustusi – paigaldada käepidemed, nõõrid, köied ja mõningad valgustid käikudesse.

Põhjatorni projekteerimine käib ARC-projektis täie hooga, see loodetakse valmis saada veel sel aastal. Siis võib aprillikuus jälle ehitama hakata.

Tornide valmimisel toimub külastajate ringkäik põhjatornist üles ja lõunatornist alla. Tornikäikudes liikumine on ühesuunaline, sest tornid on sedavõrd kitsad.

Toomkiriku varemete konserveerimistööd peaksid lõppema 2005. aasta hansapäevadeks. Sellest kujuneb Tartu põnevaim turismiobjekt.

Toomkirik ehitati 13. sajandil, lõplikul kujul valmis 16. sajandil.

See on kolmelööviline basiilik, mille pikihoone külgedel olid lisaks kabelilöövid. 15. sajandil ehitati lääneküljele kaks torni. 16. sajandi teisel poolel, Liivi sõja päevil jäi kirik hoolduseta ja hakkas lagunema. Sellele aitas kaasa 1624. aasta tulekahju.

Seoses ülikooli taasavamisega 1802 rekonstrueeriti 1804-1807 ülikooli esimese arhitekti prof Krause juhtimisel kiriku kooriosa raamatukogu tarbeks.

Milline on ülikooli koht järgmises Eestis?

Järgmine Eesti on juurtega tänases päevas ja seega juba olemas. Täisväärtuslik riik peab pakkuma turvatunnet. Väikese riigina tuleb tal toetuda etnilisele identiteedile. Etniline identiteet riigi tasandil ei võta ära iga üksiku inimese õigust oma identiteedile. Kuid haridussüsteem peab olema rahvuslik. See pole vaid keele küsimus. Haridus kui osa turvatundest ei saa koosneda faktiteadmiste jagamisest. Olulisem on mõtlemisvõime ja loovuse arendamine, mille tagab kokkupuude kultuuriga. Näiteks kirjandusteoste lugemine koolis ei ole luksus, sest kultiveerib nii vajalikku empaatiat, mittestandardset mõistmisvõimet. Pehmed õppeained ja teadused vajavad väärtustamist, nende abil luuakse ühiskonnas vastastikust mõistmist ja sidusust. Parim viis on seda teha emakeeles.

Väike kultuur on kallis, sest peab olema tõlkiv kultuur. Unistamine üleminekust ingliskeelsele õpetusele või videoloengu-tele on kõige tavalisem provintsus. Ülikooli koha maailmas määrab eristumisvõime. Eristuda saab tasemega. Taset saab tõsta mõtlemisvõimet kultiveerides. Mõtlemisvõime on lahutamatu tõlkimis- ja tõlgendamisvõimest, nii inimese kui riigi tasandil. Jõuame tagasi identiteedi juurde. Vaid see kasvatab ega lase hajuda.

Sõnavõistlusel olite sõnaga mestimine (twinning) I auhinna saajate hulgas. Mida Te ülikoolis käibivas sõnavaras muuta tahaksite?

Ülikoolis käibiv sõnavara on niivõrd rikas ja samas nii erinev, et kõike muuta poleks võimalik. Võib-olla oleks võimalik hoopis võõrkeelse sõnavara "sissevoolu" eesti keelde sellele kasuliku suunda suunata.

Tehnikamaailm ja teadused on sedavõrd edasi arenenud, et eesti keelel on tõsiseid raskusi ajaga kaasas käimisel. Kogu maailmas täienevad ja uuenevad kõikvõimalikud teaduslikud terminid pidevalt, kuid nende eestikeelsed vasted on visad tulema. Erinevalt suhtluskeelest, arvan ma, peaks teaduskeelele ja põhimõistetele siiski üritama eestikeelseid vasteid leida – kas läbi tõlke, tuletamise või laensõnade. Ja näiteks neid lõputoid, kes tudengid ise põhimõistetele seletusi välja pakuvad, võiks ka kõrgemalt või pisut erilisemalt hinnata.

Sõnavõistluse tulemused näitasid, et tudengeid, keda sõnaloo meel huvitab, jagub igasse valdkonda alates filoloogias kuni sotsioloogia ja füüsikani. Ja üks ole nende hulgas ka meie tulevase teadlasi, õpetlasi ja riigimehi, kes meelsasti Euroopa Liitu püüvad. Paremini, kui nad juba varakult harjuvad eestikeelsete oskussõnadega, selmet kasutada endi igapäevatoimetustes võõrkeelt.

Tartu Ülikooli 2002. aastat ilmestasid asutamise 370. ja taasasutamise 200. aastapäeva üritused

Jaanuar

- Vabade kunstide professoriks valiti kirjanik ja tõlkija Ain Kaalep.
- Jätкус eelmisel aastal alanud õppeinfosüsteemi käivitamine moodulite kaupa.
- Seminaril "Õpetajakoolituse õppekavade reform – ideed ja tegelikkus" analüüsi õpetajakoolituse õppekavasid TUs.
- Majandusteaduskonna ärijuhtimise magistriõppes kaitsti 100. magistripjekt. Kaitsja oli AS Vilma finantsdirektor Ruth Kotsar tööga "Ettevõttesise kuluarvestus- ja aruandlussüsteemi täiustamine AS-is Vilma".
- Traditsioonilise Friedrich Puksoo päeva teema oli "Lehekülgi Eesti raamatukogude ajaloost".
- TÜ Raamatukogu ja Soome Kirjanduse Selts allkirjastasid vanade raamatute konserveerimise ostmise lepingu raamatukogu ennistuskeskuselt.

Veebruar

- Aadressil www.ut.ee/e-yliskool avati kõigile e-ülikooli portaal, mis tutvustab virtuaalõppe võimalusi, annab infot internetipõhiste kursuste ja moodulite, koolituste ja seminaride kohta.
- Rektor Jaak Aaviksoole anti Prantsuse Vabariigi Riiklik Teeneteorden.
- 100. sünnipäeva tähistas pedagoogikateadlane Aleksander Elango. Vabadussõja ajal oli ta Tartu kooliõpilaste pataljonis, ülikoolis töötas 1931. aastast. Juubeli tähistamisel ajaloo muuseumis esines sõnavõtuga ka Elango ise.
- Narva kolledžis pidas akadeemilise loengu vähemusrahvuste küsimustest Euroopa Komisjoni suursaadik Eestis John Kjaer.
- TÜ algatatud Tartu teadmiste mess sai 10aastaseks. Intellektil tutvustas ülikool uut õppeinfosüsteemi, teadustöid, korraldas informiini jm.
- TÜ kasvandiku, kaasaegse embrüoloogia rajaja akad Karl Ernst v Baeri 210. sünniaastapäeva tähistati rahvusvahelise konverentsiga.
- Teaduskonverentsiga tähistati ka rahvusvaheliselt tuntud teadlase, TÜ professori ja rektori ning Eesti TA asutajaliikme Edgar Kanti 100. sünniaastapäeva.
- Tartus ja Tallinnas toimus rahvusvaheline kultuurisemiootika kongress, millega tähistati prof Juri Lotmani 80. sünniaastapäeva.
- Vabariigi teaduspreemiad määraati prof Ene Ergmale, mereinstituudi kollektiivile (Jüri Elken, Jüri Kask, Tarmo Kõuts, Uno Liiv, Tarmo Soomere), prof Marika Mikelsaarele, prof Raivo Männile (Peeter Hõrak, Indrek Ots, Toomas Tammaru) ja prof Kalevi Kullile. Kultuuripreemia elutöö eest pälvisid vabade kunstide prof Ain Kaalep ja spordipreemia prof emer Atko-Meeme Viru.
- Tartu Linnavalitsus kinnitas TÜ Raamatukogu esise haljastuse projekti eskiislahenduse konkursi võitjaks Helmi Sakkovi tööga "Kuup ja kera".
- TÜd külastas ja pidas loengu "Ameerika ja maailm" USA uus suursaadik Eestis Joseph M. de Thomas.

ANDRES TENNUS

Märts

- Füüsika-keemiateaduskonna dekaaniks valiti teist korda prof Jaak Järv.
- Skytte medali pälvis ülikooli ja linnavalitsuse viljaka koostöö edendamise eest Tartu linnapea Andrus Ansip. Skytte päeval esinesid ettekannetega prof Juhan Maiste, prof Leonhard Lapin ja TÜ arhitekt Martti Preem.

- TÜ andis haridusministeeriumile registreerimiseks üle uued reformitud õppekavad, mis võimaldavad üliõpilasel valida peamine kõrval mooduleid või terve kõrvaleriala teisest õppekavast. Uute magistriõppekavade eesmärk on erialaõpe ja spetsialisti koolitus, ettevalmistus doktoriprobleks ning kõrgharidusega täiskasvanute jätkõpe.
- Ülikooli külastas Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni rahvusvaheline hindamiskomisjon. TÜ on esimene Eesti kõrgkool, kes on assotsiatsioonilt palunud enese erapooletut hindamist.
- Ülikoolis hakati välja andma rahvusvahelist ajakirja Journal of Baltic Studies.
- Toimus tehnoloogiainstituudi koostööõpidamine Hollandi firma Zernike Group BV presidendi ja University of Entrepreneurship dekaaniga, kus arutati instituudi arengusuundi, struktuuri jm.
- TÜ Kunstimuuseum sai ülikooli Voronežis asuva kunstivara digitaalse andmebaasi, mille põhjal hakati koostama kataloogi 1. osa.
- TÜ õigusteaduskond ja Avatud Eesti Fond esitlesid uut

kogumikku "Kohtute sõltumatus ja kohtusüsteemi toimimise efektiivsus Eestis" ning ajakirja Rechtstheorie Eesti erinumbrist.

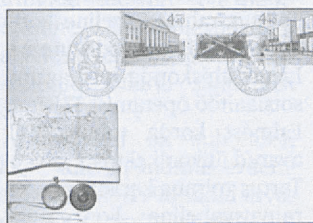
- Täppisteaduste kool korraldas rahvusvahelise matemaatikavõistluse "Känguru" Eesti võistluse, kus osales 10 000 õpilast 311 koolist.
- Vabariigi valitsus kiitis heaks 3+2 õppesüsteemi, mille järgi omandab üliõpilane bakalaureusekraadi 3 ja magistrikraadi 2 aastaga.
- Lääne-Euroopa vanagraafika näitus juhatas sisse TÜ Raamatukogu 200. aastapäeva ürituste sarja.

Aprill

- TÜs toimus paariaastase vahetuse järel maavanemate päev. Arutati regioonide ja ülikooli koostöövõimalusi.
- TÜd külastas Saksa Riigipäeva asepresident dr Antje Vollmer koos kuulsal luuletaja ja esseisti Hans Magnus Enzensbergeriga.
- Tartu Üliõpilasteater osales Inglismaal rahvusvahelisel noorte- ja üliõpilasteatrite festivalil kahest lavastusest koosneva etendusega.
- Pärast põhjalikku remonti avati vana kohvik. I korrusel on üliõpilaspubi Krambambuli, II korrusel kohvik.
- Jaaksoni stipendiumi (suurim haridusstipendium Eestis – 186 000 kr) pälvis õigusteaduskonna doktorant Ilona Nurmela.
- Ülikoolis toimus rahvusvaheline Briti uuringute konverents "Defining Englishness". Ettekandega esines ka Briti suursaadik Eestis Sarah Squire. Esitlesi TÜ kultuuriuuringute seeria 2. köidet.
- Rahvusvahelise konverentsi "Meditsiin, eetika ja ühiskond" peamised teemad olid meditsiin ja ühiskond, õigus ja eetika, geneetika ning geenitehnoloogia võimalused ja ohud, eugeenika, sotsiaalne õiglus, arst ja patsient ning

arstiabi kättesaadavus.

- Avati TÜ Ajaloo Muuseumi koostatud juubelinäitus "Tartu Ülikool ja Eesti. Maa, rahvas, kultuur".
- IT-osakond võitis pidulikult maha ajaloolise kaabli, mille kaudu 10 aastat tagasi loodi Tartus esimene Interneti püsühendus.
- TÜ ja Eesti Pank esitlesid 10kroonist TÜ juubeli hõbemünti.
- Ilmus ülikooli juubelialbum (koostajad Tullio Ilomets, Indrek Ilomets ja Voldemar Trei), milles esitatakse esmakordselt ühiste kaante vahel ülevaade Tartu Ülikooli teemalistest kollektsioneerimismaterjalidest.
- Üliõpilasesinduse valimistel käis valimas 2141 tudengit, mis teeb valimisaktiivsuseks 15,6% (2001 – 23,55%).
- TÜ ja Hugo Treffneri Gümnaasium sõlmisid koostöölepingu, et parandada füüsika ja keemia õpetamise kvaliteeti ning rakendada õpetajakoolituse kaudu gümnaasiumis uusi õpetamisemeetodeid.

- TÜ ja Eesti Post esitlesid ülikooli juubelimärke. Markidel on peahoone 1632. aasta asutamisakti ja raamatukoguhoone ühe seal säilitatava inkunaabli lehekülje taustal. Marke siduval kupongil saab näha rootsiaegse ülikooli rektori ametitunnuseid – skeptreid (valitsuskeppe). Sai osta ka esimese päeva ümbrikke koos esimese päeva templiga.
- 10. aastapäeva tähistas TÜ Akadeemilise Naiskooi vilistlaskoor (dirigent Vaike Uibopuu).
- Avati renoveeritud aula (koidupunane peegelvõlvlagi, pikuti poolkaares paigutatud

uued toolid jne). Juubeliks remonditi ka peahoone fua-
jee, vasakpoolne koridor ja
peahooneesine müür.

- Tartu Akadeemiline Meeskoor tähistas oma 90. aastapäeva juubeliürituste sarjaga, ilmusid koori ajalooramat ja reisilaulik.
- TÜs toimus rahvusvaheline konverents, millega märgiti prof Georg von Bunge 200. sünniaastapäeva.
- Professorite alleelt võeti maha vanad vahtrad ja istutati asemele uued.

Mai

- 3.-5. maini toimusid TÜ aastapäevapidustused: aktus (akadeemiline loeng akad Jaan Einastolt), rahvusvaheline konverents "Rahvusülikool – rahvusvaheline ülikool", rongkäik ja ülikooli päev Toomel. Asutati Toomehärade Kogu.
- Vabariigi president Arnold Rüütel istutas botaanikaaias ülikooli juubelitamme.
- TÜ Raamatukogus oli I raamatumess UTLIB MARKET, kus toimusid raamatute soodumüük, tudengite konspektide müük jm. Avati näitus "Bibliotheca Universitatis Tartuens 2002".
- TÜ Üliõpilasesinduse esimeheks valiti Jüri Herman-Tennosaar.
- Ülikoolis toimus Läänemere piirkonna ülikoolide administratoorite seminar.
- Teaduskeskus AHHA avas Vanemuise kontserdimajas uue interaktiivse haridusnäituse "Ahhaa meelega!"
- SELLi mängude raames toimus rahvusvaheline teadus-

konverents "Tudeng, ülikool ja sport".

- Tartu üliõpilasmängudel 2002 ehk XVIII SELLi mängudel osales 1095 tudengit 10 riigi 60 kõrgkoolist.
- TÜ ja Eesti Keele Sihtasutus esitlesid raamatut "Johann Wilhelm Krause. Kataloog 2. Arhitektina Liivimaal".
- Ülikoolis toimus VI Põhja- ja Baltimaade teravikmikroskoopia konverents.
- Seoses ülikooli taasavamise 200. aastapäevaga autasustati Tartu linna medalitega professoreid rektor Jaak Aaviksood, Jaanus Harrot, Jüri Kärnerit, Kalle Kasemaad ja Mati Karelsoni.
- TÜ nõukogu valis TÜ audoktoriteks Münsteri Ülikooli prof emer Manfred Leonhard Georg Dietrichi, Freiburgi Ülikooli prof Peter Schlechtriemi, Helsingi Ülikooli prof Thomas Wilhelms-soni, Nantes'i Ülikooli prof Michel Bourini ja Helsingi Ülikooli prof Martti Marvola. Auliikmeteks nimetati Linda Roose Kaljot ja Magda Puusepp.
- TÜ Raamatukogu külastas Rahvusvahelise Raamatukoguühingute ja -instituutide Liidu IFLA president Christine Deschamps.
- TÜ Raamatukogus toimus Eesti raamatukogude, muuseumide ja arhiivide kultuuriväärtuste säilitamise nõukogu laiendatud istung.
- Austria suursaadik dr Jakob Forst-Battaglia ja Austria suursaatkond korraldasid raamatukogus Austria päeva.
- TÜ nõukogu otsustas asutada OÜ Tartu Tehnoloogiapargi.
- TÜ nõukogu tegi vabariigi valitsusele ja Riigikogule ettepaneku alustada TÜ ajaloolise hoonestu 10aastase renoveerimisprogrammi väljatöötamist.

Juuni

- TÜs toimus konverents "Akadeemiline õigusharidus Eestis". Tähistati ka õigusteaduskonna ajakirja Juridica 10. ilmunisaastat.
- Lõppes Tiigriühpe suurim virtuaalne loodusvõistlus "Tiigriretk Eestimaal II". Interneti vahendusel suurima koolidevahelise virtuaalse simulatsiooni projektis õpiti lahendama ökoloogia- ning keskkonnaprobleeme.
- Mikrobioloogia ja biokeemia instituudid esitlesid uudset tervistavat laktobatsilli ja teravisejuustu.
- TÜ sõlmis koostöölepingu Hollandi firma Zernike Group, et arendada ühiseid tehnoloogilisi projekte.
- TÜd külastas Hollandi kroonprints Willem-Alexander.
- Majandusteaduskond korraldas rahvusvahelise majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverentsi "Euroopa Liiduga liitumise mõju Eesti majanduspoliitikale".
- TÜ teadus- ja arendusosakonna juhatajana asus tööle Karin Jaanson.
- TÜ tehnoloogia instituudi direktoriks valiti prof Mart Ustav.
- Raamatukogus toimus e-raamatukogu arenduse seminar.
- TÜ Raamatukogu 200. aastapäeva aktusel anti esmakordselt 25 inimesele teenetemärgid raamatukogu edendamise eest.

Juuli

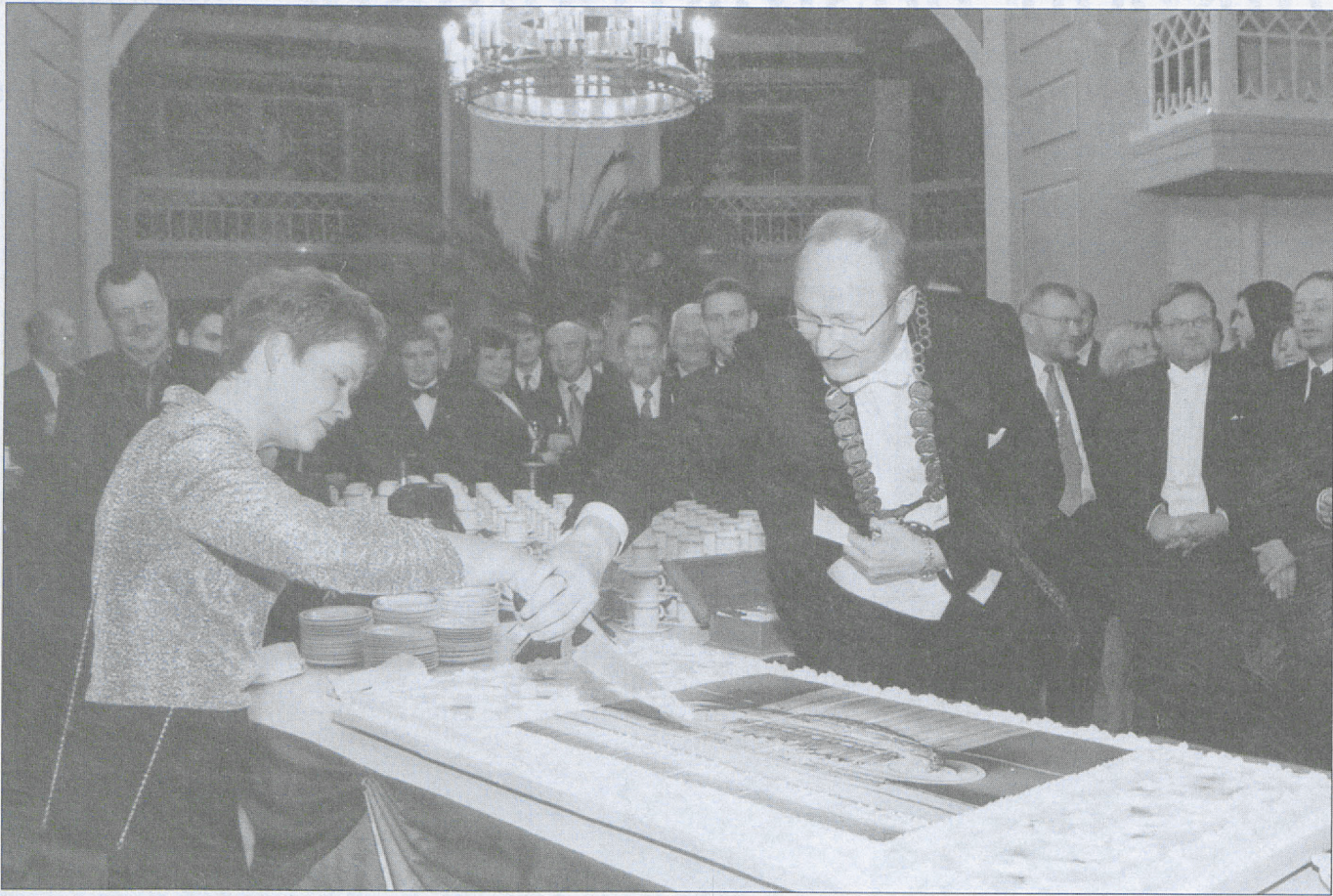
- 1. juulil alustas Tallinnas tööd TÜ Õigusinstituut. Instituudi direktorina jätkab asutajadiirektor, õigusteaduse kandidaat Heiki Lindpere, kelle valis direktoriks TÜ nõukogu.
- Esimest korda alustas üliõpilaste vastuvõttu ka haridusteaduskond.
- TÜ administratsioonidirektori asus tööle Reet Mägi.
- TÜ Õpetajate Seminari asus juhtima Toomas Kink.
- Tudengiorganisatsioon AEGEE korraldas rahvusvahelise konverentsi "Non-formal education – the role of NGOs".
- TÜ tähistas 200. taasavamise aastapäeva Peterburi ülikoolis. Ettekannetes käsitleti Eesti ja Peterburi teadusajalugu, Smolenski kalmistul mälestati 1802 taasavatud TÜ esimest rektorit G. F. Parrotit jt TÜga seotud isikuid.
- Tartu üliõpilaste looduskaitseringi liikmed testisid turvalise hääletamise süsteemi ja tutvustasid Eestimaad. Võistluse võitsid Kalev Pärt ja Triin Soomets, kes läbisid 30 kontrollpunktist 29.

August

- TÜ geograafia instituudi teadlastel valmis ulatuslik uurimistöö kliimamuutuste mõjust. Tuvastati, et viimase 100 aasta Maa kliimamuutuste taustal on eriti palju muutunud kliima Läänemere piirkonnas ja sealhulgas Eestis. Soojenemise tõttu on kõige enam muutunud talved ja kevaded.
- Ülikooli külastas Rootsi Kuningliku Tehnoloogia Instituudi delegatsioon eesotsas rektori prof Anders Flöstrandiga.
- TÜs toimus Eesti geograafia suurmeeste J. G. Granö 120. ja Ed. Kanti 100. sünniaastapäevale pühendatud rahvusvaheline teaduskonverents.
- Rahvusvahelisel maastiku konverentsil keskenduti maastikes toimunud ajaloolistele minevikuprotsessidele ja nende õppetundide kasutamisele tulevikus.
- TÜ Akadeemilise Spordiklubi liige, vehkleja Olga Aleksejeva sai Lissabonis MM-võistlustel hõbemedali.
- Avati uus Raatuse tänava üliõpilaselamu ja korterelamuks ümber ehitatud Tiigi 14.
- Uuenes TÜ Raamatukogu koduleht www.utlib.ee. Valmis uus teenustepakett, mis sisaldab üldist infot, infoteenuseid, elektronkataloogi ESTER ja raamatukogudevahelist laenutust.

September

- TÜs algas õppetöö 3+2 õppekavade järgi. Vastu võeti 2565 uut üliõpilast, uusi välisüliõpilasi tuli 158.
- Sportiteadlased korraldasid rahvusvahelise spordikonverentsi "Kehalise võimekuse, kehalise aktiivsuse ja tervise mõõtmine ja testimine: uued suunad", mis oli pühendatud uutele testimismeetoditele.
- Lõpetasid esimesed 60 ühise õppekava järgi õppinud TÜ ja TTÜ tehnikaõpetajat.
- Maailmakuulsa pedagoogikateadlase Hilda Taba 100. sünniaastapäevale oli pühendatud rahvusvaheline õppekavade konverents.
- Ülikoolis toimusid rootsi ajaloo päevad. Konverentsi plenaaristungitel ja seksioonides käsitlesid Rootsi, Soome ja Eesti teadlased Skandinaa-

Eesti ülikooli aastapäeva torti lõikavad lahti värske doktoridiplomi omanik Aet Lukmann arstiteaduskonnast ja rektor Jaak Aaviksoo.

JAAK NILSON

- via ja Baltikumi ajaloolisi sümboleid viikingite ajast kuni külmaja lõpuni.
- Pärnus sõlmisid heade kavatsuste kokkuleppe TÜ Pärnu ja Narva kolledž ning Viljandi Kultuurikolledž. Ühiselt arendatakse õppekavu, korraldatakse üliõpilasvahetust ja uurimisprojekte.
- Teadus- ja arendusosakond alustas kodulehel ja UTs TÜ arengukava arutelu.
- Majandusteaduskonna dekaaniks valiti kolmandat korda prof Jüri Sepp.
- Esimesteks TA uurija-professoriteks valiti prof Agu Laisk ja vanemteadur Asko Uri.
- Konverentsiga zoologia arengusuundadest tähistati TÜs zoologia õpetamise 200. aastapäeva.
- Taasalustas tegevust TÜ külalisõppejõudude klubi "Dorpaten Dozentenabend", kohtutakse kord kuus.
- TÜ Raamatukogus oli näitus "20 aastat vanamuusikat TÜ Raamatukogu fonoteegis".
- TÜ delegatsioon eesotsas rektoriga osales Euroopa Välissuhtlemise Assotsiatsiooni 11. aastakongressil.
- Toimus rahvusvaheline konverents "Struve meridiaanikaar 150". Tähetornis avati mälestustahvel.

- Toimus Saksa-Eesti akadeemiline nädal Academia VI "Ülikooli traditsioon: kohustus, eelis või väljakutse?". Aulaloengu pidas Volkswagen AutoUni president, Marburgi Ülikooli prof Walther Ch. Zimmerli teemal "Euroopa ülikooli kolm muutumist – ajaloo puudumine kui õnnistus ja traditsioon kui võimalus". Eesti ja Saksa teadlased diskuteerisid teemal "Ülikooli traditsioon: kohustus, eelis või väljakutse?", loengud ja seminarid toimusid ka teaduskondades ja raamatukogus.

- Toimus rahvusvaheline konverents "200 aastat vene ja slaavi filoloogiat Tartus".
- Korraldati kultuurilooline ekskursioon G.F. Parroti ja J. W. Krausega seotuid ajaloolistesse paikadesse Lätimaal.

- Matemaatikateaduskond kolis peaaegu täielikult uude hoonesse. Liivi 2 vana kõrvalhoone chitatakse ümber 2002. alguseks.

Oktoober

- TÜ Kirjastus ja autorid esitlesid raamatut "The Challenge of the Russian Minority" (toimetajad prof Marju Lauristin TÜst ja Mati Heidmets TPÜst, 16 autori hulgas on ka teisi TÜ teadlasi). Monograafia annab ülevaate mitte-eestlaste kohanemiskäitumisest Eestis ja sisaldab rahvusvahelise alaseid sotsioloogilisi ja haridusuuringuid.
- Ülikooli kunstimuuseumis avati eesti sürrealismi klassiku Ülo Soosteri näitus.
- Rahvusvahelisel õpetajakoolituse konverentsil arutati õpetajakoolituse ja selle reformiga seotud küsimusi.
- Toimus rahvusvaheline konverents "Tagasipöördumine Lääne ühiskonda – 10 aastat sotsiaaltöö õpetamist TÜs".
- Esimest korda toimus TÜ avatud ülikooli aktus.
- Tartus toimus karistusõiguse rahvusvaheline konverents ja XXVI õigusteadlaste päev "Eesti karistusõiguse reform ja uus karistusõigus Euroopa võrdluses". 1. septembril jõustus uus karistusseadustik. Plenaaristungil käsitleti karistusõiguse arengusuundi Euroopas tervikuna.
- Traditsioonilistel arstiteaduskonna päevadel toimus üliõpilaste teaduskonverents, õppejõudude teaduskonverents, konverents "160 aastat iseseisvat farmaatsia instituuti", farmakoloogia instituudi 200. aastapäeva konverents ja aktus. Aktusel pidas akadeemilise loengu "Geenvaktsiinide konstrueerimine" prof Mart Ustav.

- TÜ Raamatukogu tähistas oma 200. aastapäeva rahvusvahelise konverentsiga "Trüki- ja kirjanduse digitaalseni" ning avas näituse "Rara Bibliothecae 200".
- TÜ nõukogu võttis vastu otsuse, et pärast 1999. aastat ülikooli astunud riigieelarvelistel õppekohtadel õpingute pikendamist taotlenud üliõpilased on kohustatud hüvitama ülikoolile oma õppekulud.
- TÜ sõlmis füsioterapeutide ümberõppe lepingu SA Tallinna Lastehaigla ja Tallinna Lastehaigla Toetusfondiga.
- Ilmus Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsiooni aastaväljaande Interlitteraria draamateemaline number.
- Toimusid psühholoogia osakonna vilistlaspäevad. Konverentsil pidas akadeemilise loengu kultuuri omandamisest ja kohanemisest pluralistlikes ühiskondades John Berry Kanadast Queensi Ülikoolist.
- TÜ ja Eesti Matemaatika Selts korraldasid õpilastele rahvusvahelise matemaatika võistluse Baltic Way 2002.
- TÜ Tallinna esindus muutis asukohta, nüüd on esindus TÜ Õigusinstituudiga ühe katuse all Kaarli pst 3.
- Raatuse üliõpilaselamus avati kohvik Mammūn.
- Kohalike omavalitsuste valimistel valiti Tartu linna volikogusse ka 11 TÜ inimest. Volikogu esimeheks valiti uuesti prof Aadu Must.
- TÜ nõukogu otsustas asutada sotsiaalteaduskonna juurde interdistsiplinaarse üksuse na Eesti käitumis- ja terviseteaduste keskuse.
- TÜd külastas Saksamaa Liitvabariigi uus suursaadik Jürgen Dröge.
- Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni eksperdid esitasid TÜ nõukogu istungil TÜ evalveerimise kokkuvõtte. Väga oluliseks peetakse ülikooli rahvusvaheliseks saamist, osalist ingliskeelset magistriõpet jm.

November

- TÜ Sihtasutus tähistas 5. aastapäeva. Selle aasta stipendiume anti 36 üliõpilasele (422 000 kr). Kirjutati alla lepingutele muusikaakadeemia ja olümpiakomitee stipendiumite asutamiseks.
- TÜ alustas loengute ülekan-

- deid arvutivõrgus koostöös Eesti Telefoniga. Esimese loengu "Rahvuslikud identiteedid ja rahvustevahelised suhted psühholoogias" pidas multimeediakeskuses avatud ülikooli direktor Aune Valk. Samal ajal jälgis arvutivõrgu vahendusel Vanemuise 46 ringauditooriumis, mujal Eestis ning Soomes, Belgias ja Prantsusmaal jm kokku loengut 1600 huvilist.
- Haridusministeerium valis 4 uut teaduse tippkeskust, millest 2 on TÜs: molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskus (juht prof Raivo Uibo) ja keemia ja materjaliteaduse tippkeskus (juhid prof Ilmar Koppel TÜs ja Enn Mellikov TTÜs).
- Vabariigi presidendi kultuuri-rahastu noore teadlase preemia sai TÜ arvutiteaduse instituudi dots Ahto Buldas ülemaailmse tähelepanu pälvinud töödetsükliga krüptograafiast, eriti digitaalsest ajatembeldusest.

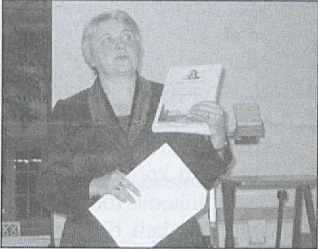

- TÜd külastas Prantsuse uus suursaadik Eestis Chantal de Bourmont.
- Tartu üliõpilaste looduskaitseringi tudengid juhtisid koos teiste looduskaitsetajatega meeleavaldusega keskkonnaministeeriumi ees tähelepanu keelatud raietöödele Lahe- maa Rahvusparkis.
- Filosoofiateaduskonna 23 professori kiri rektorile juhtis tähelepanu teaduskonna alafinantseerimisele. Avalikul arutelul tõdeti, et kehv finantseerimine puudutab kogu ülikooli arengut ning et haridusministeeriumi eelarves peavad olema täiendavad finantseerimisvahendid, lähtudes õppe- ja teadustöö tulemustest.
- TÜs toimus rahvusvaheline konverents "IT-vahendite ka-

- sutamine (kõrgkooli) juhtimises".
- TÜ raamatupood korraldas VI raamatuoksjoni.
- Keemiaosakond tähistas 200aastaseks saamist juubelikonverentsiga.
- Konverentsil "Teadus, sport ja meditsiin" arutati sporditeaduste ja spordimeditsiini tulemuslikumat kasutamist spordis.
- TÜ eetikakeskus koos keskus- ja filosoofia osakonna raamatukoguga sai enda käsutusse uued ruumid Raekoja kõrval asuvas SA Domus Dorpatensis maja II korrusel.
- Filosoofiateaduskonna dekaaniks valiti teist korda prof Birute Klaas.

Detsember

- Eesti ülikooli 83. aastapäeva aktusel pidas akadeemilise loengu prof Richard Villemsteemal "Kurt Gödelist, rahvusteadusest ja geneetikast". Promoveeriti 46 doktorit, 5 audoktorit ja 2 auliiget. Toimusid vilistlaskogu aastakoosolek, tõrvikrongkäik ja aastapäevavall.
- TÜ sõlmis koostöölepingud Harju maakonnaga ja uuendas lepingut Tallinna linnaga, et tihendada ja arendada ülikooli ja Tallinna linna ning Harju maakonna koostöösidemeid.
- TÜ Narva Kolledžis ilmus kolledži kogumiku "Acta et commentationes collegii narovensis" I number.

- TÜ Ajaloo Muuseum korraldas keiserlikule Tartu Ülikoolile aastatel 1802-1918 pühendatud teaduskonverentsi. Esitleti ka Ajaloolise Ajakirja erinumbrit ning Maie Toomsalu koostatud raamatut "Tartu Ülikooli vana anatoomikumi professordid".
- TÜ Kunstimuuseum avas näituse ja esitles kataloogi "200 aastat kunstimuuseumi Eestis – Tartu Ülikooli Joonistuskool 1803-1893".
- Tartu Ülikool sai kutse ühineda rahvusvahelise Coimbra Grupi tunnustatud teadusülikooli ühendusega, kuhu kuulub 35 autoriteetset Euroopa ülikooli.
- Ajakiri Akadeemia üllitas Tartu Ülikooli erinumbri.
- TÜ Üliõpilasesinduse uueks esimeheks valiti magistrant Madis Tõns.
- TÜ Raamatukogus hakkasid toimuma Tartu volikogu istungid online-ülekan- des.
- Ilmus raamat "Puudutus", kus 17 Eesti kirjanikku kirjutavad TÜ Raamatukogust.
- Asutati TÜ Raamatukogu Sõprade Selts.
- Toimus kollokvium "200 aastat klassikalist filoloogiat Eestis".

- Luciapäeval laulsid peahoon- nes skandinavistikatuden- gid.

Jaan Sarv 125

Toomas Pung
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

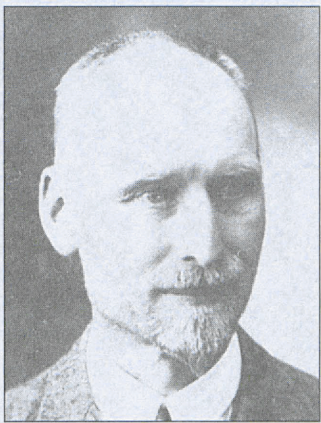
Esimeseks eesti soost täpisteadlaseks, teoreetikuks sai Jaan Sarv, kes sündis 21. detsembril 1877 Sarus.

Keskhariduse omandas ta suuresti iseseisvalt, mõnda aega käis ka Treffneri eragümnaasiumis. Tartu Ülikoolis õppis Sarv vaheaegadega 1899-1907 matemaatikat, võideldes majandusraskuste ja tervisehäiretega. 1905 põgenes ta karistussalklaste eest Pariisi, kus täiendas end matemaatika alal. Ülikooli lõpetamisele järgnes töö matemaatika- ja füüsikaõpetajana, pikemat aega Tartus Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlastegümnaasiumis.

Pärast Saksa okupatsiooni lõppu (1918) kuulus ta eestikeelse ülikooli ettevalmistuskomisjoni koosseisu. Eesti Töörahva Kommuuni võimu ajal Tartus oli Sarv ülikooli ajutise juhataja (rektori) kohustes. Pärast enesetäiendamist Londonis töötas ta augustist 1919 ülikoolis matemaatika-loodusteaduskonna ajutise dekaanina ja puhta matemaatika professorina. Kuni J. Vilipi saabumiseni (1920) lasus ta õlul nii matemaatik- kui ka füüsikaalane õppetöö.

Geomeetriakateedri juht

Seejärel tõmbus ta administratiivtööst tagasi ja pühendus täielikult geomeetria õpetamisele ja teadustööle. Sarv luges esimesena eesti keeles kõiki ülikooli geomeetria põhikursusi, käis korduvalt teadmisi täiendamas välismaal. 1924 kirjastas ta omal kulul esimese eestikeelse kõrgkooli matemaatikaõpiku. Sarv valiti korraliseks matemaatikaprofessoriks (1928) ja ta promoveerus Tartus loodusfilosoofiadoktoriks (1931). Pärast sõda valiti ta geomeetriakateedri juhatajaks, samal ametikohal töötas vanaduspuhkuse (1951). Sarv suri 1954 ja on maetud Raadi kalmistule.

Sarv oli üks esimesi viljakaid teaduse populariseerijaid juba alates ülikoolipölvest. Tema teemade ringi kuulusid füüsika, matemaatika, astronoomia, meditsiin, pedagoogika, filoloog ja ateism. Ta töötas välja ja korras eestikeelset matemaatika ja füüsika terminoloogiat, andis välja õpikuid, osales aktiivselt hariduselusel, ühingute töös (Tartu rahvaülikool, ühing "Humanitas") ja ajakirjanduses (ajaleht Aru, ajakiri Loodus).

Hingelt teadusmees

Sarve teadushuvid olid algul seotud füüsika teoreetiliste alustega, ta kirjutas esimesena eestikeelseid artikleid relatiivsusteooriast. Tõeliseks kutsu- meks kujunesid aga 1920. lõpul matemaatikauurimused, millest olulisemad trügis ilmunud tööd on doktoriväitekirja "Geomeetria alused" ja ingliskeelne "Foundations of Arithmetic". Peale geomeetria aluste huvi ta matemaatika ajaloost ja eriti neljavärviprobleemist. Sarvel on suuri teeneid õppe- ja teadustöö organisatoorina, noorte innustaja ja suunajana. Ta pani noores emakeelses ülikoolis käima õppetöö, kutsus Tartusse J. Vilipi ja G. Rägo, temalt said teaduslikke mõjutusi ka hilisemad akadeemikud J. Nuut ja A. Humal. Prof Sarve mäletavad tema kaasaegsed kui üht omapärasemat õppejõudu, kes oli hingelt teadusmees ja tahtis ka õpilastest teadlasi teha.

Ahto Buldase sõnul on Eesti innovatiivsete kalduvustega maa.

VARJE SOOTAK

Ajatembeldusel on maailmas tulevikku

Varje Sootak

Presidendi kultuurirahastu noore teadlase preemia pälvinud Ahto Buldase juhtimisel välja töötatud digitaalne ajatembeldus on esimesena maailmas seadustatud Eestis.

Mis on ajatembeldus?

See on tehnoloogia, mis võimaldab teostada arvutifailide tekkeaga mitmel eri kujul. Tõestamine toimub vastava teenuse abil Internetis. Kliendi poolt ajateimpliteenusele saadetud failile lisatakse krüptograafilised koodid, mille abil saab hiljem teostada, mis ajal fail loodi.

Aga arvutis on ju faili tekke- aeg nagunii kirjas?

Häda on selles, et need, kes vähegi arvutit tunnevad, saavad ju kuupäevi muuta. Meie töögrupi poolt välja töötatud ajateimpliteenus võimaldab aega teostada objektiivsel ja teenuse usaldatavusest sõltumatul viisil. Selleks kasutatakse nn ühesuunalisi funktsioone, mille abil teenuse registreeritud failid seotakse nõ põhjuslike lähedasse seosesse. Kari- katuurse näite sellisest seosest saab, kui ette kujutada aukude- ta piljardilauda, kus hõõrdetegur on null. Kui vaadata videosalvestust kuulide liikumisest ja pörkimisest, siis ei ole lihtne otsustada, kus salvestust näidatakse õigesti või tagurpidi, sest üldised mehaanikaseadused kehtivad ka aja suuna vahetudes.

Alles siis, kui märkame, et kuulid lõpetavad liikumise (kolmnurgakujulises) algseisus, saame kindlad olla, et nägime tagurpidist salvestust.

Asi on selles, et kuule täpselt algseisu tagasi lüüa on peaaegu võimatu. Analoožilisel viisil saab ka failide registreerimisest ajateimplist, et dokumendi sündmusi põhjuslikku seosesse panna, kasutades selleks ühesuunalisi funktsioone, mis

ise on efektiivselt arvutatavad, kuid mille pöördfunktsiooni on peaaegu võimatu arvutada (isegi siis, kui selleks rakendatakse kogu maailmas leiduvat arvutivõimsust).

Selline turvaline ajatõestamise teenus näitab, millal fail tekkis, millal anti elektrooniline all- kiri anti jne.

Kus sellist tõestamist tarvis on?

Näiteks patendi- ja autori- kaitse ametites, kui on vaja tõestada, kelle atendiavaldus varem laekus jne. Digitaalalkirja seaduse väljatöötamine. Põhjus, miks uuringuid alustati, oli puht- praktiline. Olemasolevad digi- taalalkirja tehnoloogiad ei võimaldanud allkirja säilitamist tõendina.

Kui kaua olete ajatembeldu- se töödetsükliga tegelnud?

Sellega on meie grupp tegel- nud juba aastast 1997, mil al- gas eesti digitaalalkirja seadu- se väljatöötamine. Põhjus, miks uuringuid alustati, oli puht- praktiline. Olemasolevad digi- taalalkirja tehnoloogiad ei võimaldanud allkirja säilitamist tõendina.

Ajateimplitel on suhteliselt pikk, kuid sündmustevaene ajalugu. Enne 1990ndaid arva- ti näiteks, et parim lahendus on see, kui saadame andmed tee- nuse osutajale, kes lisab aja näi- du, annab digitaalalkirja ja saa- dab tagasi. Hiljem üritas paar Ameerika teadlast teostada, et see on võimatu, et seda ei saa turvaliselt teha. Nende töö tule- mused oli küll turvaline süs- teem, aga see ei olnud nii efek- tiivne.

Meie mõtlesime välja just sel- le, kuidas süsteemi efektiivselt kasutada, avastasime mahuli- sel efektiivsed koodid (aja- templid). Näiteks meie koodi kasutades piisab ühe kilobaidi- sest ajateimplist, et dokumendi registreerimisega saaks fik- seerida minutilise täpsusega saja-aastases vahemikus.

Olete poole kohaga andme- turbe professor ja infoturbe õppetooli juhataja TTÜs, poole kohaga teoreetilise in- formaatika dotsent TÜs ja Cybernetica ASI teadlane? Kus selle temaga rohkem te- geldud on?

Arvan, et tähtis pole see, kes meist millises ülikoolis töötab. Oma osa on siin mõlemal üli- koolil, samuti Cybernetica ASil finantseerijana. Enamik kollee- ge on Tartu Ülikoolist. TÜ ja eesti andmeturbe rakendusliku suuna koostöö sai tegelikkuseks 1997. aastal Cybernetica ASI ja TÜ vahel sõlmitud koostööle- pinguga. Andmeturbelabor avati 1998. Seoses laboriga tek- kiski koostöö Cybernetica ASI ja TÜ vahel. Laboril on samuti olu- line osa ajatembelduse väljatöö- tamisel – oli võimalik rohkem TÜ matemaatikateadlasi raken- dada. Kui me 1997 alustasime, ei olnud veel keegi meist dokto- rikaadi kaitsnud. Praeguseks on põhitõelajatel Peeter Laua ja Jan Villemsonil TÜ teoreetilise informaatika õppetoolist, sa- muti minul ja Helger Lipmaal Helsingi Tehnikaülikoolist dok- toriväitekirja kaitsnud. Loodeta- vasti tuleb peagi lisa.

Miks just Eestis saadi esime- sena maailmas taolise tee- maga hakkama?

Eesti on innovatiivsete kaldu- vustega maa, kus tehnilisi uuendusi hästi vastu võetakse. Nii mõneski teises riigis ei oleks digitaalalkirja massiline kasu- tamine lihtsalt võimalik.

Mis juhtub selles valdkonnas näiteks kümne aasta pärast?

Ei julge ennustada, mis on kümne aasta pärast, isegi kolme aastat on raske ette näha. Kõik areneb liiga kiiresti.

Kuidas kasutate 40 000kroo- nist preemiat?

Kindlasti täiendan oma isik- likku raamatukogu. Raha on ikka vaja, ka kolmelapselise pere- konnale.

UUDISED

Muinsuskaitse teenetemedalid

Eesti Muinsuskaitse Seltsi 15. tegevusaasta kontsert-jumala- teenistusel Tallinna Pühavaimu kirikus autasustati seltsi teene- medaliga ka TÜ Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimeest Tullio Ilometsa ja aseesimeest Ille Palmi.

15. aastapäevaks asutatud teenetemedaliga tunnustatak- se neid, kellel on väärilisi tee- neid kultuuripärandi kaitsmi- sel.

TÜ Raamatukogu Sõprade Selts

2. detsembril asutati TÜ Raa- matukogu Sõprade Selts. For- maalselt on selline ühendus olemas olnud juba aastaid. Sel- lesse on koondunud inimesed, keda huvitab raamatukogu käe- käik, kes selle legendaarse asu- tuse arengule on alati püüdnud igati kaasa aidata ja toetada nii headel kui halbadel aegadel jõu ja nõuga. Juubeliaasta raames oli igati paslik sõpruskonna suhe raamatukoguga ka ametli- kult vormistada.

Seltsi eesmärk on toetada raamatukogu põhikirjalist tege- vust, aidata kaasa raamatukogu arengule, tutvustada seda nii Eestis kui ka väljaspool Eestit.

Seltsi liikmeks on võimalik saada kõigil, kes ei ole raamatu- koguga töösuhte kaudu seotud. Selleks tuleb kirjutada motivee- ritud sooviavaldus ja saata see aadressil TÜ Raamatukogu Sõprade Selts, Struve 1, 50091 Tartu.

Info: Annely Vaher, 375 703.

Kultuuri- ja spordipreemiad

Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp andis teiste hul- gas kultuuripreemia ja dirigent Alo Ritsingule.

Alo Ritsingu juhatada on mit- me koori hulgas ka Tartu Aka- deemiline Meeskoor, kus laula- vad põhiliselt nii TÜ kui EPMÜ üliõpilased ja töötajad.

Spordipreemia pälvib staaži- kas korvpallitreener, treenin- guõpetuse õppetooli erakorrali- ne õpetaja Arne Laos.

Laur Järv kaitses doktoritöö Inglismaal

13. detsembril anti teiste Durhami Ülikooli lõpetajate hulgas filosoofiadoktori kraad teoreetilises füüsikas ka Laur Järvele (pildil). TÜ ja Durhami ülikooli doktorant Laur Järv kaitses doktoritöö "EnhanDon- mehhanism stringiteoorias" 14. oktoobril. Stringiteooria pre- tendeerib kirjeldama kõiki tä- napäeval tuntud füüsikalisi in- teraktsioone ühtse ja kooskõla- lise kvantteooria raames.

Politoloogiaüliõpilasele Raul Allkivile andis stipendiumi üle Andrus Parki lesk Tiina Park.

VARJE SOOTAK

Raul Allkivi sai Andrus Parki stipendiumi

TÜ kunagise professori Andrus Parki sünnikuupäe- val, 17. detsembril andis tema lesk Tiina Park vanas kohvikus Andrus Parki selle aasta stipendiumi (10 000 kr) Raul Allkivile.

Politoloogiaüliõpilane Raul Allkivi on lõpetamas Tartu Üli- kooli bakalaureuseõpinguid. Seejärel läheb ka Waseda Üli- kooli magistrantuuri rahvusva- heliste suhete erialal Jaapanis "Õppisin Tartu Ülikoolis ka jaa-

pani keelt ning olen olnud aasta aega vahetusüliõpilasena sa- mas Waseda Ülikoolis. Stipen- diumi kasutangi Jaapanisse sõi- duks," ütles Allkivi. Tartu Üli- koolil on Waseda Ülikooliga üli- õpilasvahetuse koostööleping.

Stipendium on asutatud tun- nustatud filosoofia- ja politolo- giaõppejõu Andrus Parki mä- lestuseks. Sellega toetatakse fi- losoofia- ja sotsiaalteaduskonna õppe- ja uurimistegevuses sil- mapaistnud üliõpilasi.

ÖNNITLEME

Huno Rätsep 75

28. detsembril saab põline tartlane, praegune emeriitprofessor akadeemik Huno Rätsep 75aastaseks. Peaagu kõik Eesti keeleteadlased ja paljud emakeeleõpetajad on tema õpilased. Huno Rätsepa õppejõutöö kestis üle nelja aastakümne, ligi kakskümmend aastat sellest eesti keele kateedri juhatajana. Ta on eesti keeleteaduse väljapaistvamaid isiksusi, kelle pedagoogitöö oli tõhus, uurimishaare lai ja teadusorganisatoorne tegevus mõjukas.

1960. aastail algatas dotsent Huno Rätsep ülikoolis struktuuraallingvistika vaimustuse. Sellest kasvas generatiivse grammatika teooriale tuginev uurijaterühm, kust on eesti keeleteadusse tulnud terve plejaad lingviste: Ellen Uuspõld, Mati Hint, Tiit-Rein Viitso, Haldur Õim, Mati Ereht, Reet Kasik, Helle Metslang, Ülle Viks jt.

Professorina ja akadeemikuna suunas ja juhtis Rätsep 1980. aastail kogu eesti keeleelu. Emakeele Seltsi esimehena kandis ta hoolt, et rahva seas ja eriti koolides püsiks huvi oma emakeele vastu, et seltsi väljaanded ilmuksid regulaarselt jpm. Vabariikliku õigekeelsuskomisjoni esimehena aitas ta kaasa uute normingute kehtestamisele ja mõjulepääsule keelekorralduses.

Huno Rätsep on uurijana äärmiselt mitmekülgne: tegelnud nii keeleajalooga kui ka tänapäeva keele uurimisega, kirjutanud põhjapanevalt eesti keele süntaksist ja sõnavarast, eesti keele uurimise ajaloost,

huvitunud sõnade etümoloogiast jpm. Ta töid läbib põhimõtte, et konkreetse keeleainese käsitus olgu alati rajatud kindlale teoreetilisele alusele. Huno Rätsepa doktoritöö "Eesti keele lihtlausete tüübid" ja mitmed üldistavad kirjutised koos ülikooliõpikuks mõeldud "Eesti keele ajaloolise morfoloogiaga" on eesti keeleteaduse tippteoseid. On kiiduväärne, et Ilmamaa kirjastus annab juubeli puhul välja Huno Rätsepa "Sõnaloo raamatu".

Huno Rätsep hoiab emeriitprofessorina end hästi kursis keeleteadusliku kirjandusega, täiendab ja lihvim oma sõnade päritoluseletuste kogu, millest töötab tulla kõige põhjalikum eesti keele etümoloogiline sõnaraamat. Soovime andekale keeleuurijale ja unustamatule õppejõule tugevat tervist, õnne ja jõudu pooleliolevate uurimuste lõpuleviimiseks.

Õpilaste ja kolleegide nimel

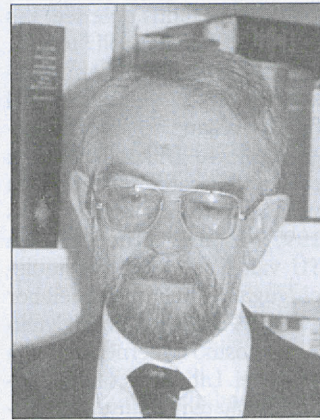
Valve-Liivi Kingisepp

Kalle Kasemaa 60

30. detsembril tähistab usuteaduskonna Vana Testamendi teaduse ja heebrea keele professor Kalle Kasemaa oma 60. juubelit.

Kalle Kasemaa lõpetas 1973 EELK Usuteaduse Instituudi. 1976 kaitses ta seal teoloogiamaistri kraadi mandalaste usundi gnostilisest lunastusõpetusest. Instituudis töötas ta nii Vana Testamendi lektori, dotsendi kui ka professorina. Väitekirja "Semitistikast ja poeetikast" kaitsmisega sai Kasemaa 1997 TÜs teoloogiadoktori kraadi. Väljapaistva teadlasena valiti ta 1991 Uppsala, 1996 Haifa ülikooli audoktori. Kalle Kasemaa töötab tänani ka tegevaimulikuna, olles EELK Vönnu koguduse õpetaja.

1991 oli Kasemaa TÜ usuteaduskonna taastajaid, 1991-1996 dekaan ja alates 1991 kuni praeguseni on ta juhtinud Vana Testamendi õppetooli. Tänu tema vahendusele on usuteaduskonnas õpetanud Otto Kaiser (Marburg), Michael Heltzer (Haifa), Henning krahv Reventlow (Bochum), Alberto Soggin (Rooma), Vello Salo jt. Õppetooli juures valmistub väitekirja kaitsmiseks mitu doktoranti. Juubilar ise on kütkestav lektor, õpetades rida Vana Testamendi, judaistika ja semitistika aineid. Tema asutatud on õpikutesari "Teoloogiline Raamatukogu", kus on ilmunud mitmeid tema tõlgitud õpikuid kuulsatelt autoritelt.

Kasemaa uurimisvaldkonnad on Vana Testamendi ajalugu, tõlkimine ja eksegees, judaistika, semitistika jm.

Tema sulest on ilmunud 65 teadustööd, kõnelemata rohkestest tõlgetest nii vanadest kui ka tänapäeva keeltest. Ta on ka Eesti Kirjanike Liidu Liige.

Prof Kasemaa on usuteaduskonna keskse teadusteema juht, ta on pälvinud mitmeid uurimistoetusi, on oodatud külalisesineja arvukatel rahvusvahelistel teadusfoorumitel, ta on pidanud loenguid mitmel pool, eriti saksa kultuuriruumi ülikoolides.

Kasemaa on mitmete rahvusvaheliste ja paljude kodumaiste teadusühingute liige. Teda on autasustatud Valgetähe III klassi teenetemärgiga.

Palju õnne ja tugevat tervist veel paljudeks aastateks!

Kolleegid ja õpilased

ÖNNITLEME

75

Huno Rätsep, emeriitprofessor – 28. detsember

65

Tiiu Laisk, sekretär – 26. detsember

60

Kersti Jagomägi, vanemteadur – 21. detsember
Kalle Kasemaa, professor – 30. detsember

55

Anne Kerikmäe, vastutav sekretär – 21. detsember

50

Maret Freimann, laborant – 20. detsember

45

Ülle Liiber, lektor – 22. detsember

Mari Liis Viilmann, vanemlaborant – 24. detsember
Toivo Maimets, professor, instituudi juhataja – 29. detsember

40

Ivo Peetso, juhataja – 21. detsember
Tarmo Vaino, programmeerija – 21. detsember

35

Kaupo Kukli, vanemteadur – 22. detsember

25

Andres Sild, arvutioperaator – 24. detsember
Tanel Kindsigo, arvutispetsialist – 27. detsember

TARTU ÜLIKOOL KUULUTAB VÄLJA REKTORI VALIMISED

Valimised toimuvad 28. veebruaril 2003. aastal. Kandidaate võivad valimiskomisjonile esitada TÜ teaduskondade nõukogud, TÜ kuratoorium, vähemalt ¼ TÜ nõukogu liikmetest ühiselt, 15 TÜ korralist professorit ühiselt, TÜ üliõpilasesindus, TÜ ametisolev rektor ja endised rektorid ning teiste Eesti teadus- ja arendusasutuste nõukogud.

Kandidaatide esitamise tähtaeg on 5. veebruaril 2003. aastal kell 17. Ettepanekuid võtab vastu TÜ akadeemiline sekretär. Täpsem info: akadeemiline sekretär, tel 375 605 ja www.ut.ee/dokumendid/valirekt.php.

Valimiskomisjoni esimees

KONTSERT

TÜ Akadeemilise Naiskoori vilistlaskoori ja EMLS Tartu Meeskoori jõulukontsert on Tartu Salemi kirikus laupäeval, 21. detsembril kell 18. Dirigendid Vaike Uibopuu, Alo Ritsing, Made Ritsing, Veiko Teekel.

KÕIGILE TOEFL-TESTI TEGIJAILE!

Nüüd on võimalus sooritada TOEFLi ametlikku testi ka Tartus 18. jaanuaril. Kohtade arv 30.

Info: Merli Tamtik, Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, tel 427 243, merlit@ut.ee.

REKTORI UUSAASTAVASTUVÕTT ÜLIKOOLI TÖÖTAJATELE

neljapäeval, 2. jaanuaril 2003 kell 17
ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis

Palume teaduskondadel ning haldus- ja tugistruktuuri üksustel teatada osavõtjate arv teabetalitusse hiljemalt reedeks, 27. detsembriks tel 375 509 või e-posti aadressile leeni@ut.ee.

ARNO MÄGI STIPENDIUM

15. jaanuariks tuleb õigusteaduskonna dekaanati esitada Arno Mägi stipendiumi (12 000 kr) taotlused.

Stipendium on mõeldud TÜ õigusteaduskonna üliõpilasele (sh magistrandile või doktorandile), kellel on väljapaistvad tulemused õppe- ja teadustöös.

Kandideerijatel tuleb esitada taotlus koos elulookirjelduse ja väljavõttega õpinguraamatust õigusteaduskonna dekaanile. Taotluses kirjeldada erialast tegevust (teadustööd, publikatsioonid, ettekanded konverentsidel jne) ja stipendiumi kasutamise eesmärgi.

Stipendiumikomisjon koostab taotlejatest pingerea. Otsuse teeb Arno Mägi koos komisjoniga. Vajadusel vestleb stipendiumi asutaja komisjoni esitatud kandidaatidega.

Arno Mägi stipendium asutati 1996. aastal. Stipendiumifond moodustub Arno Mägi annetatud rahadest.

UNIVERSITAS TARTUENSISE TOIMETUS

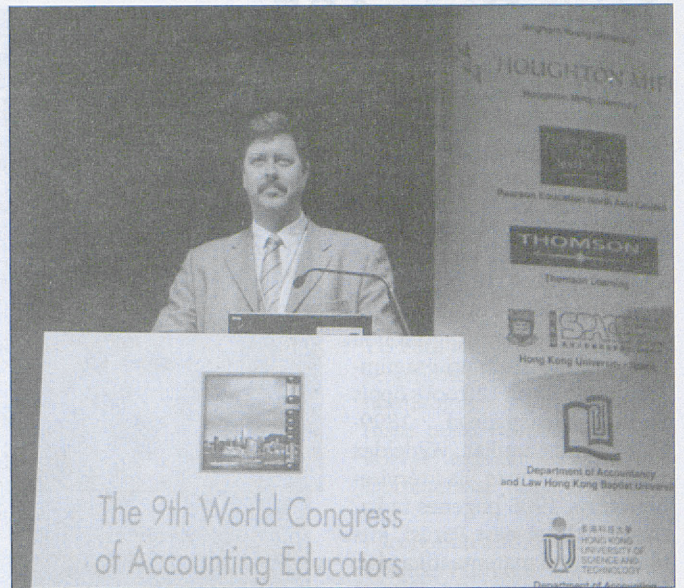
tänaab kõiki kaas- ja koostöölisi ning soovib sisukat koostööjätku! Järgmise UT lugemiseni 10. jaanuaril!

Toimetuse aadress:

Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

TÜ majandusteaduskonna dotsent Toomas Haldma esines ettekandega kongressil Hongkongis. ERAKOGU

TÜ majandusarvestuse hariduse kongressil

Hongkongis toimus majandusarvestuse-alase hariduse 9. maailmakongress, mille paneelsessioonil „Majandusarvestuse areng Kesk- ja Ida-Euroopas (sh Balti riikides)“ esines ettekandega „Majandusarvestuse-alase hariduse areng Eestis, Lätis ja Leedus“ TÜ majandusarvestuse õppetooli hoidja, dots Toomas Haldma.

Balti riikidega seotu esiletooja ja ka foorumile kutsuja oli dots Haldma sõnul Dallase Ülikooli

prof Adolf J. H. Enthoven, kes on kaua aega uurinud siirderiikide arvestusprobleeme. Eelkõige võib kutset käsitada tunnustusena Eesti majandusarvestuse süsteemi arengule.

Kongressil leidsid käsitlemist nii majandusarvestuse õpetamise kui ka teadusuuringute üldised arengusuunad globaalseerivas maailmas.

Kokku osales kongressil enam kui 500 delegaati 62 riigist.

Eesti Muinsuskaitse Seltsil täitus 15. aasta

Tullio Ilomets
TÜ AMSi esimees

Eesti Muinsuskaitse Seltsi asutamiskoosolek toimus 12. detsembril 1987 Ametiühingute Maja konverentsisaalis, millest võtsid osa ka TRÜ Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi saadikud.

Üle-eestiliselt ulatus liikmete arv seltsi loomisajal juba kolme tuhandeni. Istungit juhatas ENSV valitsuse esindajana Ilmar Moss. Põhikiri registreeriti ja EMS sai juriidilise isiku õigused. Seltsi esimeheks valiti Trivimi Velliste.

Eesti muinsuskaitse liikumine sai alguse 1974 Trivimi Velliste algatusel loodud klubi "Tõru" tegevusest, mille koosseisul arutati Eesti ajaloo, rahva saatuse ja kultuuripärandiga seonduvaid probleeme. Juba 1983 koostas "Tõru" muinsuskaitse seltsi asutamise eelnõu.

Ajapikku tekkis muinsuskaitseklubi juurde ja 18. oktoobril 1986 loodi Muinsuskaitseklubi Nõukogu. 1987. aasta aprilliks oli klubi arv tõusnud juba kolmekümneni ja liikmete arv oli ligi tuhat. Liikumist polnud võimalik enam peatada ja seetõttu otsustati moodustada riiklik seltsi organiseerimiskomitee, mille esimeheks määrati ENSV kultuuriminsri asetäitja Ilmar Moss ja abiesimeheks Trivimi Velliste. Muinsuskaitseklubi III kokkutulekul 25.-26. aprillil 1987 Keilas jääd seisukohale, erinevalt võimude soovist peab seltsi nimeks saama Eesti Muinsuskaitse Selts.

Seltsi asutamine pidi toimuma ülikooli aulad, kuid EKP KK direktiivorganite kategoorilise vastuseisu tõttu viidi avamine Tallinna. ENSV Ministrite Nõukogu keelustas 31. augustil 1987 muinsuskaitseklubi IV kokkutuleku Tarvastus.

KAITSMISED

30. detsembril kell 14.15 kaitseb Näituse 2-207 vene filoloogiasakonnas Olga Ottenson magistratööd "Interfiksides -ov-, -in-, -õ-, -j- areng ja funktsioneerimine" (eriala: vene keel). Oponentid Juri Kudrjartsev, PhD ja Okšana Palikova, MA.

6. jaanuaril 2003. a kell 16 toimub Liivi tn 2-402 Natalja Jurevitši magistratöö "Rakendusstatistika algkursus. Üldpõhimõtted. Õppevahend." kaitsmine matemaatilise statistika erialal. Juhendaja dots Anne-Mai Parring. Oponent emeriitprof Ene-Margit Tiit. Info: dots Leiki Loone, tel 376 406.

NÄITUS

3. jaanuaril 2003. a toimub molekulaar- ja rakubioloogia instituudis Riia 23-217 venia legendi loengud: kell 12 Maido Remm "Bioinformaatika ja genotüpiseerimine" kell 13 Jaak Vilo "Bio-andmetest teadmiste kaevandamine".

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3200

TOIMETUS

Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Kristjan Kaljund
Infotoimetaja Leane Morits
Keeletoimetaja Marika Kullamaa

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamise ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.